SZIKRA

Világ proletárjai egyesüljetek!

MAO CE-TUNG

VÁLOGATOTT MŰVEI

NÉGY KÖTETBEN

毛澤東選集

第一卷

MAO CE-TUNG

VÁLOGATOTT MŰVEI

★

I.

KÖTET

SZIKRA KIADÁS BUDAPEST 1952

毛澤东

A KIADÓ ELŐSZAVA

Mao Ce-tung elvtárs Pekingben megjelenő négykötetes Válogatott Műveinek magyar fordítása az ugyancsak négykötetes orosz kiadás alapján készül.

A Pekingben megjelenő kiadással kapcsolatos legfontosabb tudnivalókat a Kínai Kommunista Párt Központi Bizottsága által Mao Ce-tung Válogatott Művei kiadására alakított bizottságának előszavában találja meg az olvasó. E bizottságnak az egyes munkák címéhez fűzött tájékoztató jegyzeteit, továbbá más, politikai és szerkesztési jellegű jegyzeteit az előszóban ismertetett elhelyezési sorrendben minden változtatás nélkül átvettük. Ugyancsak változtatás nélkül átvettük azokat a jegyzeteket is, amelyeket Mao Ce-tung elvtárs Válogatott Művei orosz kiadásának szerkesztősége fűzött a szöveghez lábjegyzetek formájában. Ezek a jegyzetek a magyar olvasó előtt ismeretlen szavakat és kifejezéseket magyarázzák meg.

A gyüjtemény első kötetének végén, az orosz kiadás alapján, közöljük a kínai pénznemek, súlyok és mértékek magyarázó táblázatát.

1952 október

ELŐSZÓ A KIADÁSHOZ

Mao Ce-tung elvtárs válogatott műveinek ebbe a kiadásába a kínai forradalom különböző időszakaiból származó legfontosabb munkái vannak felvéve. „Mao Ce-tung Válogatott Művei" néhány évvel ezelőtt több helyen megjelent különböző kiadásait maga a szerző nem nézte át. Az anyag elhelyezésében nem volt meg a kellő sorrend, a szövegben szerkesztési jellegű hibák fordultak elő. Néhány fontos munka nem szerepelt ezekben a kiadásokban.

Az e gyüjteménybe felvett munkák időrendi sorrendben következnek egymás után, a Kínai Kommunista Párt története öt időszakának megfelelően. Amennyire lehetséges volt, helyet kaptak benne azok a fontos munkák is, amelyek az előző kiadásokból kimaradtak.

A jelenlegi gyüjteménybe felvett valamennyi munkát átnézte a szerző, aki azokon néhány stilisztikai jellegű javítást, egyes munkákon pedig tartalmi kiegészítéseket és helyesbítéseket eszközölt.

Alább néhány tájékoztató megjegyzés következik a jelenlegi kiadással kapcsolatban.

1. Ez a gyüjtemény nem egészen teljes. A reakciós Kuomintang-klikk megsemmisítette a kínai forradalom dokumentumait; a forradalom sok dokumentuma a háború hosszú évei alatt elkallódott, és Mao Ce-tung elvtárs valamennyi műve még a mai napig sincs felkutatva; különösen vonatkozik ez egy egész sereg általa írt levélre és táviratra (ezek Mao Ce-tung elvtárs munkáinak jelentős részét teszik).

2. A multban terjesztett munkák közül egynéhány, például „A faluval kapcsolatban rendezett vizsgálat", a szerző kívánságának megfelelően, nincs felvéve ebbe a gyüjteménybe, a „Gazdasági és pénzügyi kérdések" c. munkából pedig, ugyancsak a szerző kívánságának megfelelően, csak az első fejezet („Az elvégzett munka legfőbb eredményeiről") szerepel a gyüjteményben.

3. A gyüjteménybe felvett munkák jegyzetekkel vannak ellátva. Ezek közül egyes jegyzetek a munkák témájára vonatkozó tájékoztatásokat tartalmaznak, a munkák címéhez fűzött jegyzetek formájában; más, politikai és szerkesztési jellegű jegyzetek az egyes munkák végén vannak elhelyezve.

4. Ez a gyüjtemény két kiadásban jelenik meg — egykötetes és négykötetes kiadásban. Az egykötetes kiadásban mind az öt időszakból származó valamennyi munka össze van gyüjtve. A négykötetes kiadásban ezek a munkák a következőképpen oszlanak meg: az első kötetben azok a munkák vannak összegyüjtve, amelyek az első és második forradalmi polgárháború időszakára vonatkoznak; a második és harmadik kötetben a japánellenes háború időszakában írt munkák, a negyedik kötetben pedig a harma-

dik forradalmi polgárháború időszakából származó munkák és a Kínai Népköztársaság megalakulása után írt művek vannak elhelyezve.

A Kínai Kommunista Párt
Központi Bizottságának
Mao Ce-tung válogatott művei
kiadására alakított bizottsága

1951 augusztus 25

AZ ELSŐ FORRADALMI POLGÁRHÁBORÚ IDŐSZAKA

A KÍNAI TÁRSADALOM OSZTÁLYAIRÓL*

(1926 március)

* *Mao Ce-tung elvtarsnak ez a cikke a Partban akkor eszlelhető ket elhajlas ellen iranyult Az első elhajlas hivei, amelynek képviselője Csen Tu-hsziu volt, csak a Kuomin tanggal valo egyuttmukodesre torekedtek es megfeledkeztek a parasztsagról. Ez jobboldali opportunizmus volt A maso dik elhajlas hivei, amelyet Csang Kuo tao kepviselt, csak*

a munkasmozgalommal törődtek es szintén megfeledkeztek a parasztsagrol Ez „baloldali' opportunizmus volt E két opportunista iranyzat hivei erezték a forradalom oldalan harcolo erők elégtelenseget, de nem tudtak, hol keressék a szukseges erőket, hol találjanak tomeget kepviselő szovet segesre Mao Ce tung elvtars ramutatott arra, hogy a kinai proletariatus legnagyobb tomeget kepviselő es leghuségesebb szövetsegese a parasztsag, s ilyenformán eldontötte a kinai forradalom egyik legfontosabb kérdesét — a szovetseges kerdéset Mao Ce tung elvtars egyszersmind előre latta, hogy az abban az időszakban ingadozó osztalyt kepviselő nemzeti burzsoazia soraiban a forradalmi fellendules pillanatában szakadás kovetkezik be, és hogy a nemzeti burzsoazia jobbszarnya az imperializmus táborába fog lesullyedni Ezt 1927 esemenyei igazoltak

Kik az ellenségeink és kik a barátaink? Ennek a kérdésnek a forradalomban elsőrendű jelentősége van. A multban a forradalmi harcok Kínában mind csak igen jelentéktelen eredménnyel jártak, s ennek a fő oka az volt, hogy a forradalmárok nem tudták tömöríteni maguk körül az igazi barátokat abból a célból, hogy csapást mérjenek igazi ellenségeikre. A forradalmi párt — a tömegek vezetője, és a történelemben még nem volt példa arra, hogy az olyan forradalom, amelyet a forradalmi párt helytelen úton vezetett, vereséget ne szenvedett volna. Ha biztosak akarunk lenni abban, hogy nem vezetjük a forradalmat helytelen úton, és hogy feltétlenül sikert érünk el, akkor gondoskodnunk kell arról, hogy magunk köré tömörítsük igazi barátainkat abból a célból, hogy csapást mérjünk igazi ellenségeinkre. Hogy az igazi barátokat meg tudjuk különböztetni az igazi ellenségektől, általános vonásokban elemeznünk kell a kínai társadalmat alkotó osztályok gazdasági helyzetét és a forradalomhoz való viszonyukat.

Nos, mi jellemzi a kínai társadalom különböző osztályait?

A földbirtokosok osztálya és a komprádor burzsoázia. A gazdaságilag elmaradott, félgyarmati Kínában a földbirtokosok és a komprádor burzsoázia a szó legszorosabb értelmében véve a nemzetközi burzsoázia csatlósai. Ez osztályok léte és fejlődése az imperializmus érdekeinek van alárendelve. Ezek az osztályok a legelmaradottabb és legreakciósabb termelési viszonyokat személyesítik meg, és akadályozzák Kína termelőerőinek fejlődését. Érdekeik semmiképpen sem egyeztethetők össze a kínai forradalom céljaival. Különösen vonatkozik ez a nagybirtokosokra és a nagykomprádorokra, akik mindig az imperializmus pártján vannak és szélsőségesen ellenforradalmi erőt jelentenek. Politikai képviselőik a nacionalisták[1] és a jobboldali kuomintangisták.

A középburzsoázia. Ez a kínai tőkés termelési viszonyokat személyesíti meg. Magatartása a kínai forradalom tekintetében ellentmondásos: mivel fájdalmasan érzi magán a külföldi tőke súlyos csapásait és a militaristák nyomását, érdekelve van a forradalomban s helyesli az imperializmus és a militaristák ellen irányuló forradalmi mozgalmat; mihelyt azonban a hazai proletariátus kezd bátran és határozottan részt venni a forradalomban, mihelyt a nemzetközi proletariátus kezd aktív külső segítséget nyujtani a forradalomnak, mihelyt a középburzsoázia kezdi érezni, hogy leghőbb álmának — a nagyburzsoázia soraiba való felemelkedésének — megvalósulása veszélyben forog, kételyek kezdik gyötörni a forradalommal kapcsolatban. A középburzsoázia — az úgynevezett nemzeti burzsoázia. Politikai plat-

formja — egy olyan állam létrehozása, amelyben egyetlen osztálynak, mégpedig a nemzeti burzsoáziának kell uralkodnia.

Valaki, aki Taj Csi-tao[2] „igazhitű követőjének" nevezi magát, a „Csenpao" c. pekingi lapban[3] a következő kijelentéssel állt elő: „Emeld fel balkezedet az imperializmus szétzúzására, jobbkezedet pedig — a Kommunista Párt szétzúzására." Ezek a szavak világosan kifejezésre juttatják a nemzeti burzsoázia ellentmondásos álláspontját és a nemzeti burzsoáziát gyötrő félelmet. Ez az osztály küzd az ellen, hogy az osztályharcról szóló tanítás szemszögéből értelmezzék a nép boldogulásának kuomintangista elvét, az ellen, hogy a Kuomintang az Oroszországgal való szövetség politikáját folytassa, s hogy a Kuomintangba beengedjék a kommunistákat[4] és a baloldali elemeket. Ám ennek az osztálynak egy olyan állam létrehozására irányuló törekvése, amelyben a nemzeti burzsoázia uralkodna, teljesen megvalósíthatatlan, mert a jelenlegi nemzetközi helyzetet az jellemzi, hogy a világon döntő csatában ütközik meg két gigászi erő — a forradalom és az ellenforradalom ereje. Ez a két gigászi erő két zászlót tűzött ki: az egyik — forradalmi zászló, vörös zászló, s ezt a III. Internacionále emelte magasra, amely a világ minden elnyomott osztályát arra hívja fel, hogy egyesüljön zászlaja alatt; a másik — ellenforradalmi zászló, fehér zászló, s ezt a Népszövetség tűzte ki, amely a világ minden ellenforradalmi erejét arra hívja fel, hogy egyesüljön zászlaja alatt. A közbülső osztályok között elkerülhetetlenül hamarosan szakadás következik be: egyes osztályok balfelé — a forradalom irányában tolódnak majd el, más osztá-

lyok jobbfelé — az ellenforradalom irányában. Annak lehetősége, hogy „önálló" helyet foglaljanak el, kizárt dolog számukra. Ezért az olyan „önálló" forradalomról álmodozó kínai középburzsoázia elgondolása, amelyben ez az osztály főszereplőként lépne fel — hiú ábránd.

A kisburzsoázia. Ehhez olyan rétegek tartoznak, mint a birtokos parasztok[5], a saját műhellyel rendelkező iparosok és az értelmiség alsóbb rétegei — egyetemi hallgatók, közép- és elemiiskolai pedagógusok, kishivatalnokok, irodai kistisztviselők, kisügyvédek, kiskereskedők. A kisburzsoázia, mind száma szempontjából, mind pedig osztályjellege szempontjából komoly figyelmet érdemel. A birtokos parasztok is, a saját műhellyel rendelkező iparosok is olyan üzemet vezetnek, amelyre a termelés kis méretei jellemzők. Bár a kisburzsoázia különböző rétegei a kisburzsoáziára jellemző egyforma gazdasági helyzetben vannak, mégis három csoportra oszlanak.

Az első csoport olyan emberekből áll, akik bizonyos vagyonnal rendelkeznek; másszóval, saját szükségleteik kielégítése után minden évben marad fizikai vagy szellemi munkából származó bevételükből bizonyos fölösleg. Ezeknél az embereknél igen erős a meggazdagodásra való törekvés, és ezek hódolnak a legbuzgóbban Csao Kung-ming[6] „őfenségének". Ezek az emberek nem álmodnak ugyan nagy gazdagságról, de arra mégiscsak törekednek, hogy a középburzsoázia soraiba emelkedjenek. Amikor a tiszteletnek örvendő jómódú emberekre esik pillantásuk, nem ritkán eszi őket az irigység. Ezek az emberek gyávák: félnek a hatalomtól, de egy kicsit tartanak a forradalomtól is.

Mivel gazdasági helyzetüknél fogva nagyon közel állanak a középburzsoáziához, hajlamosak arra, hogy higgyenek a középburzsoázia propagandájának, a forradalom iránt viszont bizalmatlansággal viseltetnek. Ez a csoport jelentéktelen része a kisburzsoáziának, és annak jobbszárnyát alkotja.

A második csoport olyan emberekből tevődik össze, akiknek gazdasági helyzetük lehetőséget nyujt arra, hogy alapjában véve kielégítsék szükségleteiket. Ezek az emberek jelentős mértékben különböznek azoktól, akik az első csoportba tartoznak. Ezek is álmodoznak arról, hogy meg fognak gazdagodni, de Csao Kung-ming ezt semmiképpen sem engedi meg nekik, ezzel szemben az imperializmus, a militaristák, a feudális földbirtokosok és a komprádor nagyburzsoázia részéről a legutóbbi időben jelentős mértékben fokozódó elnyomás és kizsákmányolás megéreztette velük, hogy a korábbi idők már elmúltak. Tisztában vannak azzal, hogy ha most is ugyanannyit dolgoznak, mint régebben, esetleg már nem tudják biztosítani megélhetésüket. Most ehhez meg kell hosszabbítaniok munkanapjukat, látástól-vakulásig kell dolgozniok, meg kell kettőzniök erőfeszítésüket. Erre szitkozódni kezdenek: a külföldieket „tengerentúli ördögöknek", a militaristákat „fő rablóknak", a tuhaókat és lieseneket* pedig „elevenen nyúzóknak" nevezik. Ami

* A tuhaók és liesenek, akik közé a zsarnokoskodó földbirtokosok és a falusi szipolyozók tartoztak, a kínai parasztság legkegyetlenebb kizsákmányolói és elnyomói voltak, akik a legdurvább erőszak és zsarolás módszerével dolgoztak.

A tuhaók és liesenek, akik saját földjükön és a nemzetségi földeken kizsákmányolták a parasztokat — a bérlőket

az imperialisták és a militaristák ellen irányuló mozgalmat illeti, ezek az emberek kételkednek annak végső sikerében (a külföldiek és a militaristák hatalma, úgymond, már igen nagy), és nem vállalják a mozgalomban való részvétellel járó kockázatot, hanem inkább semleges álláspontra helyezkednek; mégis, egyáltalán nem szállnak szembe a forradalommal. Ez a csoport igen népes: az egész kisburzsoáziának nintegy a felét alkotja.

A harmadik csoporthoz olyan emberek tartoznak, akiknek életkörülményei napról napra rosszabbodnak. Ezeknek az embereknek jelentős része valamikor általában anyagilag biztosítva volt, de sorsuk egyre nehezebbre fordult, és most fokozatosan egészen lesüllyednek. Mindannyiszor, amikor az év végén összegezik gazdasági tevékenységük eredményeit, rémülten kiáltanak fel: „Ó, ismét veszteség!" S minthogy a multban tűrhetően éltek, de azután minden évben egyre mélyebbre süllyedtek, adósságokba keveredtek és végül nyomorban kezdtek tengődni, ezeket az embereket, mint mondani szokták, „már a jövő gondolatára is elönti a hideg verejték". Ezek az emberek különösen nagy erkölcsi szenvedéseket állnak ki azzal kapcsolatban, hogy elevenen él bennük az emlékezés a jobb napokra, amelyek olyannyira elütnek a mostaniaktól. Ezek az emberek nem lebecsülendő szere-

---

és félbérlőket - -, s akik szoros kapcsolatban voltak a reakciós helyi hatalommal, ténylegesen uralkodtak és minden ellenőrzés nélkül basáskodtak a régi kínai faluban.

„A militaristák, a bürokraták, a tuhaók és liesenek — írja Mao Ce-tung „Hogyan határozzuk meg a faluban az osztályhovatartozást" c. munkájában —, akik a földbirtokososztály politikai képviselői, a leggonoszabb földbirtokosok."

pet játszanak a forradalmi mozgalomban, tekintve, hogy meglehetősen sokan vannak. Ezek képviselik a kisburzsoázia balszárnyát.

Békés időben a kisburzsoázia említett három csoportja különbözőképpen foglal állást a forradalom tekintetében, de amikor beköszönt a háborús idő, azaz a forradalmi fellendülés időszaka, és már látható a győzelem hajnalpírja, a forradalomban a kisburzsoáziának nemcsak a baloldali elemei vesznek részt, hanem azok a rétegei is, amelyek közbülső álláspontot foglalnak el; sőt még a proletariátus és a baloldali kispolgári elemek forradalmi akcióinak hulláma által megragadott jobboldali elemek is kénytelenek csatlakozni a forradalomhoz. Az 1925 május 30-i mozgalom tapasztalata[7] és a különböző vidékek parasztmozgalmának tapasztalata azt bizonyítja, hogy ez az állítás helyes.

A félproletariátus. A félproletariátushoz itt a következő rétegeket sorozzuk: 1) a félbérlő parasztok[8] túlnyomó többségét; 2) a szegényparasztokat; 3) a kisiparosokat; 4) az elárusítókat[9]; 5) az utcai árusokat. A félbérlő parasztok túlnyomó többsége és a szegényparasztok együtt számszerűleg óriási tömeget képviselnek. És az, amit parasztkérdésnek neveznek, alapjában véve ezeknek a rétegeknek kérdése. A félbérlő parasztok, a szegényparasztok és a kisiparosok üzemét a termelésnek még kisebb méretei jellemzik. Jóllehet a félbérlő parasztok túlnyomó többsége — akárcsak a szegényparasztság — félproletariátust képvisel, ez a két réteg együttvéve, gazdasági helyzetének megfelelően, felső, középső és alsó csoportra oszlik. A félbérlő paraszt sora nehezebb, mint

a birtokos paraszté, minthogy szemtermése rendszerint csak körülbelül félévre elég, s ahhoz, hogy ezt kiegészítse, kénytelen saját földjéhez idegen földet bérelni, illetőleg részben eladni munkaerejét, vagy, végül, kiskereskedelmet űzni. Tavasz végén és nyár elején, amikor a régi termés fogytán van, az új pedig még a lábán áll, pénzt kell kölcsönvennie uzsorakamatra és élelmiszert kell vásárolnia magas áron. A parasztság e részének természetesen nehezebb a sora, mint a birtokos parasztoké, akik senkitől sem függenek, de a félbérlők még mindig jobban vannak biztosítva, mint a szegényparasztok. Mivel a szegényparasztoknak nincs saját földjük, idegen földet művelnek meg, s munkájuk fejében e föld termésének csupán a felét, vagy éppenséggel még a felénél is kisebb részét kapják. A félbérlő parasztok ugyan szintén csak a felét vagy kevesebb mint a felét kapják a föld azon részének terméséből, amelyet saját földjükhöz bérelnek, ezzel szemben saját földjük egész termése az övék. Ezért a félbérlő parasztok forradalmibb beállítottságúak, mint a birtokos parasztok, de kevésbbé forradalmiak, mint a szegényparasztok.

A szegényparasztok — bérlők, és a földbirtokosok kizsákmányolják őket. Gazdasági helyzetüknek megfelelően a szegényparasztokat két csoportra oszthatjuk. Az első csoportnak viszonylag elegendő mezőgazdasági felszerelése és valamelyes pénze van. Ezek a parasztok a termés olyan részét kapják, amely néha eléri a munkájukkal megművelt föld termésének a felét. A hiányt különféle másodrendű jelentőségű gazdasági növények vetésével, halászattal, baromfi- és disznótartással vagy munkaerejük részbeni eladásá-

val pótolják, s ilyenmódon úgyahogy biztosítják megélhetésüket. Nehéz anyagi körülmények között élnek és nincs más gondolatuk, mint az, hogyan húzzák ki az új termésig. Nehezebb az életük, mint a félbérlő parasztoké, de még mindig könnyebb, mint a második csoportba tartozó szegényparasztoké. Forradalmibb beállítottságúak, mint a félbérlő parasztok, de kevésbbé forradalmiak, mint a második csoportba tartozó szegényparasztok. Ami a második csoportba tartozó szegényparasztokat illeti, ezeknek sem elegendő mezőgazdasági felszerelésük, sem pénzük nincs, nem rendelkeznek elég trágyával, szűkös termést takarítanak be, és a haszonbér lerovása után jóformán semmijük sem marad. Ezért még gyakrabban kell folyamodniok munkaerejük eladásához. Inséges esztendőkben és nehéz hónapokban kölcsönképpen kikunyerálnak rokonaiktól vagy barátaiktól néhány marék rizst, hogy legalább három-négy napig kihúzhassák; adósságaik egyre nőnek és elviselhetetlen teherré válnak. A szegényparasztoknak ez a csoportja a parasztság legkisemmizettebb része; ez a csoport igen fogékony a forradalmi propaganda iránt.

A félproletariátushoz sorozzuk a kisiparosokat is, mert ezek, bár rendelkeznek bizonyos kezdetleges termelési eszközökkel és a „szabad" foglalkozásúak közé számítanak, gyakran ugyancsak rákényszerülnek arra, hogy eladják munkaerejüket; gazdasági helyzetük körülbelül megfelel a szegényparasztok helyzetének. A család fenntartására fordított kiadások súlyos terhe, a kereset és a megélhetési minimum közötti nagy eltérés, az örökös nélkülözések és az a

félelem, hogy elvesztik a munkát — mindez ugyancsak közel hozza őket a szegényparasztokhoz.

Az elárusítók kereskedelmi vállalatoknál alkalmazott bérmunkások, akik szerény fizetésből tartják fenn családjukat; minthogy azonban az áruk ára évről évre emelkedik, fizetésemelést viszont néhány évben legfeljebb egyszer ha kapnak, ezektől az emberektől vég nélkül azt halljuk, hogy panaszkodnak sorsukra. Helyzetük semmiben sem különbözik a szegényparasztok és a kisiparosok helyzetétől, s nagyon fogékonyak a forradalmi propaganda iránt.

Az utcai árusok, akár házalnak, akár árukosárból az utcasarkon árusítanak, elenyészően kis tőkével rendelkeznek és garasokat keresnek, ami nem elég a megélhetéshez. Körülbelül ugyanolyan helyzetben vannak, mint a szegényparasztok, s ugyanolyan mértékben érdekelve vannak a forradalomban, amely megváltoztatná a fennálló viszonyokat.

A proletariátus. A modern ipari proletariátus Kínában körülbelül kétmillió főt számlál. A modern ipari proletariátus kis száma az ország gazdasági elmaradottságával magyarázható. Ezek a munkások alapjában véve öt termelési ágban vannak foglalkoztatva: a vasúti közlekedésben, a bányászatban, a tengeri szállításnál, a textiliparban és a hajógyártásnál, s jelentékeny részük külföldi vállalkozók igájában görnyed. És bár az ipari proletariátus nem nagyszámú, éppen ez személyesíti meg az új termelési viszonyokat, éppen ez a modern Kína leghaladóbb osztálya, amely a forradalmi mozgalom vezető erejévé vált. A legutóbbi négy év folyamán lezajlott olyan sztrájkok tanulmányozása, mint például a tenge-

részeké[10], a vasutasoké[11], a kajluani szénbányák és a csiaocói[12] bányák munkásaié, a samieni sztrájk[13], valamint az 1925 május 30-i események után kitört sangháji meg hongkongi nagy sztrájkok[14] — meggyőzően mutatja, milyen nagy az ipari proletariátus szerepe a kínai forradalomban. Az ipari proletariátus azért vihet ilyen szerepet, mert, először, összpontosítva van; az emberek semmiféle más csoportja sem mérkőzhet vele az összpontosítottság foka tekintetében. Másodszor, azért vihet ilyen szerepet, mert az ipari munkások vannak a legsúlyosabb gazdasági helyzetben. Meg vannak fosztva a termelési eszközöktől, csak két dolgos kezük van; semmiféle reményük sincs a meggazdagodásra; igen kegyetlen bánásmódot kell eltűrniök az imperialisták, a militaristák és a burzsoázia részéről, s ezért különösen alkalmasak a harcra. A városi kulik ereje ugyancsak komoly figyelmet érdemel. E csoport zömét kikötői rakodómunkások és riksakulik alkotják; ugyanebbe a csoportba tartoznak a szeméthordók és az utcaseprők. Az e csoportba tartozó embereknek dolgos kezükön kívül semmijük sincs. Gazdasági helyzetüket tekintve közel állanak az ipari munkásokhoz s csak összpontosítottságuk foka és a termelésben játszott szerepük az, amiben mögöttük maradnak.

A modern tőkés mezőgazdaság Kínában még gyenge lábon áll. Mezőgazdasági proletariátuson olyan mezőgazdasági munkásokat értünk, akik állandó alkalmazásban, havi szegődményesekként vagy napszámban dolgoznak. Ezeknek a mezőgazdasági munkásoknak nemcsak földjük és mezőgazdasági felszerelésük, hanem egyáltalán semmi pénzük sincs, és csak

munkaerejük eladása útján biztosíthatják megélhetésüket. Tekintettel arra, hogy a mezőgazdasági munkások munkanapja hosszú, keresetük nyomorúságos, munkafeltételeik rosszak és nincs biztosítva számukra az állandó munka, ezek még rosszabb körülmények között élnek, mint más munkások. A falusi lakosságnak ez a csoportja a legsúlyosabb nélkülözéseknek van kitéve, és a parasztmozgalomban ugyanolyan fontos helyet foglal el, mint a szegényparasztság.

Ezen kívül van még egy meglehetősen jelentős csoport, amely deklasszálódott elemekből áll. Ezek olyan parasztok, akik elvesztették földjüket, továbbá olyan kisipari munkások, akik semmiképpen sem tudnak munkát találni. Ezek a társadalom legrendezetlenebb körülményei között élő elemeihez tartoznak.

Mindenütt vannak titkos szervezeteik. Az olyan társaságok, mint a „Triáda" („Szanhohuj") Fucsien és Kuangtung tartományban, a „Bátyák Társasága" („Kolaohuj") Hunan, Hupej, Kujcsou és Szecsuan tartományban, „A Nagy Kardok Társasága" („Tataohuj") Anhuj, Honan és Santung tartományban, az „Erkölcsösség Társasága" („Cajlihuj") Cseli tartományban és három keleti tartományban, a „Kék Nemzetség" („Csingpang") Sanghájban és más helyeken[15], a kölcsönös segítség szervezetei a politikai és a gazdasági harcban. Az emberek e csoportjának megszervezése egyike a Kína előtt álló nehéz problémáknak. Ezek az emberek képesek a legbátrabb harcra, de hajlamosak a romboló cselekedetekre; ha azonban helyesen vezetik őket, forradalmi erővé válhatnak.

A fentebb mondottakból világosan kitűnik, hogy

az imperialistákkal egy húron pendülő militaristák, bürokraták, komprádorok és nagybirtokosok, valamint az értelmiségnek tőlük függő reakciós része — ellenségeink. Az ipari proletariátus — forradalmunk vezető ereje. Az egész félproletariátus és a kisburzsoázia — legközelebbi barátaink. Az ingadozó középburzsoázia jobbszárnya ellenségünk, balszárnya viszont barátunk lehet; csakhogy mindig résen kell lennünk és nem szabad lehetőséget adnunk a középburzsoáziának arra, hogy dezorganizálja arcvonalunkat.

JEGYZETEK

[1] Maroknyi igazi fasiszta politikai szédelgőről van szó, akik megszervezték az utóbb Ifjúkínai Pártnak átkeresztelt Kínai Nacionalista Ifjúság Szövetségét. A nacionalisták, akik rendszeres anyagi támogatást kaptak a hatalmon levő különféle reakciós csoportoktól, valamint az imperialistáktól, a Kínai Kommunista Párt és a Szovjetunió elleni ellenforradalmi akciókra specializálták magukat.

[2] Taj Csi-tao — a Kuomintang egyik régi tagja, aki Csang Kaj-sekkel együtt tőzsdespekulációval foglalkozott. Szun Jat-szen halála után, 1925-ben, hajszát indított a Kínai Kommunista Párt ellen, s ilymódon erkölcsileg előkészítette Csang Kaj-sek 1927. évi ellenforradalmi puccsát. Hosszú időn át Csang Kaj-sek hűséges házőrző ebe, ellenforradalmi tevékenységének szekértolója volt. 1949 februárban, amikor látta, hogy Csang Kaj-sek uralmának csődje elkerülhetetlen és saját helyzete kilátástalan, önkezével vetett véget életének.

[3] „Csenpao" — lap, amelyet az úgynevezett „Kutató Csoport", a pejjangi (északi) militaristák uralmát támogató egyik politikai csoport adott ki Pekingben.

[4] 1923-ban Szun Jat-szen a Kínai Kommunista Párt közreműködésével elhatározta, hogy újjászervezi a Kuomintangot, hogy a Kuomintang együtt fog működni a Kommunista Párttal és a kommunistákat beengedik a Kuomintangba. 1924 januárban, a Kuomintang Kantonba egybehívott első kongresszusán, megfogalmazta a három alapvető politikai irányelvet: szövetség Oroszországgal, szövetség a Kommunista Párttal, a parasztok és a munkások támogatása. Ennek a kongresszusnak munkájában Mao Ce-tung elvtárs és Li Ta-csao, Lin Po-csü meg Csü Csiu-po elvtársak vettek részt. Részvételük a kongresszus munkájában komoly szerepet játszott, tudniillik hozzásegítette a Kuomintangot ahhoz, hogy abban az időszakban forradalmi útra lépjen. Ugyanakkor a Kuomintang Központi Végrehajtó Bizottságának tagjaivá, illetve póttagjaivá választották őket.

[5] Mao Ce-tung elvtárs itt az olyan parasztokra gondol, akik saját földön folytatott mezőgazdasági termeléssel foglalkoznak.

[6] Csao Kung-ming — a kínai népmitológiában a gazdagság istene.

[7] Arról az egész országot magával ragadó imperialistaellenes mozgalomról van szó, amely az angol rendőrség által Sanghájban, 1925 május 30-án, a kínai lakosság soraiban rendezett brutális vérengzés elleni tiltakozás jeléül robbant ki. Az 1925 májusában Csingtao és Sangháj több japán textilgyárában fellángolt sztrájkharcot, amely óriási méreteket öltött, a japán imperialisták és csatlósaik, a pejjangi militaristák, elnyomták. Május 15-én a vállalkozók erőszakot alkalmaztak a sanghájı japán textilgyárak munkásaival szemben, s ennek során egy Ku Cseng-hung nevű munkást megöltek és több mint tíz munkást megsebesítettek. Május 28-án a reakciós hatóságok parancsára Csingtaóban meggyilkoltak nyolc munkást. Május 30-án több mint kétezer sanghájı diák a külföldi koncessziók területén agitációt kezdett a sztrájkoló munkások támogatása és a koncessziók Kínának való visszaadása érdekében. Közvetlenül ezután az angol kolónia rendőrfőnökségének épülete előtt mintegy 10 000 sanghájı lakos gyűlt össze.

Az egész környék visszhangzott a tüntetők „Le az imperializmussal!", „Kínai nép, egyesülj!" és ehhez hasonló jelszavaitól. Az angol rendőrség tüzet nyitott, aminek következtében sok diák életét vesztette vagy megsebesült. Ezek az események mint „a május 30-i véres események" váltak ismeretesekké. Az angol rendőrség brutális vérengzése az egész kínai nép haragját idézte fel, az egész országot elöntötte a munkások, diákok és kereskedők tüntetéseinek és sztrájkjainak hulláma, amely nagyarányú imperialistaellenes mozgalom formáját öltötte.

[8] Mao Ce-tung elvtárs itt az olyan parasztokra gondol, akik saját földjükhöz, mivel az nem elegendő, kénytelenek idegen földet bérelni.

[9] Az elárusítók Kínában több csoportra oszlanak, amelyek helyzete nem egyforma. Mao Ce-tung elvtárs itt az elárusítók többségére gondol; ami a többieket — az elárusítók alsóbb csoportjait — illeti, ezek ugyanolyan anyagi helyzetben vannak, mint a proletárok.

[10] A hongkongi tengerészek sztrájkjáról és a Jangce folyó hajósainak 1922 elejei sztrájkjáról van szó. A hongkongi tengerészek sztrájkja nyolc hétig tartott; elkeseredett, véres harcuk eredményeképpen a hongkongi angol imperialista hatóságok kénytelenek voltak teljesíteni a sztrájkolók béremelésre, a szakszervezetek visszaállítására, a letartóztatott munkások szabadlábra helyezésére és a kárt szenvedett munkások meg az életüket vesztett munkások családjainak segélyezésére irányuló követeléseit. Mindjárt ez után a Jangce folyó matrózai és kikötőmunkásai kezdték el sztrájkjukat, amely két hétig tartott és ugyancsak a sztrájkolók győzelmével végződött.

[11] A Kínai Kommunista Párt 1921-ben történt megalapítása után szervezőmunkát fejtett ki a vasutasok között; 1922—1923-ban az ország fő vasútvonalain sztrájkharc kezdődött, amelyet a Kommunista Párt vezetett. Legnagyobb nevezetességre a Peking—Hankou vasútvonal dolgozóinak általános sztrájkja tett szert, amely 1923 február 4-én kezdődött egy egyesített szakszervezet megszervezésének jogáért folytatott harc jegyében. Február 7-én az angol

imperializmus bérencei — Vu Pej-fu és Hsziao Jao-nan pejjangi militaristák, kegyetlen megtorlást alkalmaztak a sztrájkoló munkásokkal szemben, amely Kína történetében „a február 7-i véres események" néven ismeretes.

[12] Kajluani szénbányák — a Hopej tartományban fekvő kajpingi és luancsoui szénbányák közös elnevezése, amelyek hatalmas, több mint 50 000 munkást foglalkoztató szénmedencét alkotnak. Miután az angol imperialisták az 1900-as boxermozgalom idején elfoglalták a kajpingi szénbányákat, kínai vállalkozók megalapították a Luancsoui Széntársaságot. Később létrehozták a kajpingi meg a luancsoui bányák közös igazgatóságát, s ilyenformán ezek más bányákkal együtt az angol imperialisták tulajdonába mentek át. E bányák bányászainak sztrájkja 1922 októberében zajlott le.

Csiaocói szénbányák — ismert szénmedence, régebben Honan tartományhoz tartozott, jelenleg pedig Pinjüan tartomány nyugati részéhez tartozik. A csiaocói sztrájk 1925 július 1-től augusztus 9-éig tartott.

[13] Samien (Samin) — az angol imperialisták egykori kantoni koncessziója. 1924 júliusban az akkor Samienben parancsoló angol imperialisták új rendőri intézkedést léptettek életbe: a Samienben lakó kínai polgároknak a koncesszió területére lépés és annak elhagyása esetén fényképes igazolványt kellett felmutatniok. Külföldiektől ezt nem követelték meg. Július 15-én a samieni munkások e hátrányos megkülönböztetés elleni tiltakozásképpen kihirdették a sztrájkot. Ennek az volt a következménye, hogy az angol imperialisták kénytelenek voltak visszavonni új rendőri intézkedésüket.

[14] Az 1925 május 30-i sanghái események után június elején Sanghájban általános sztrájk robbant ki, június 19-én pedig megkezdődött a hongkongi általános sztrájk. A sanghái sztrájkban több mint 200 000 ember, a hongkongiban 250 000 ember vett részt. A hongkongi általános sztrájk, amely az egész kínai nép támogatásával egy évig és négy hónapig tartott, a leghosszabb sztrájk volt a világ munkásmozgalmának történetében.

[15] A „Triáda" társaság („Szanhohuj"), a „Bátyák Társasága" („Kolaohuj"), „A Nagy Kardok Társasága" („Tataohuj") az „Erkölcsösség Társasága" („Cajlihuj"), a „Kék Nemzetség" („Csingpang") — a lakosság tömegei között elterjedt kezdetleges titkos szervezetek voltak. Ezek a szervezetek főleg tönkrement parasztokból, munkanélküli kisiparosokból és gyülevészproletárokból állottak, akiket a hűbériség idején gyakran vallási előítéletek egyesítettek. E különféle nevű társaságokban szigorú hierarchia uralkodott; egyik-másik társaság fegyverrel is rendelkezett. A társaságok tagjai kölcsönösen segítették egymást az élet különféle eseteiben, bizonyos történelmi helyzetekben pedig arra használták fel ezeket a társaságokat, hogy harcot szervezzenek az elnyomók — a bürokrata hivatalnokok és a földbirtokosok ellen. Világos azonban, hogy az ilyen elmaradott jellegű szervezetekben való részvétel nem jelenthetett a parasztok és a kisiparosok számára kivezető utat a helyzetből. Gyakran földbirtokosok és más reakciós elemek minden különösebb nehézség nélkül magukhoz kaparintották ezeknek az elmaradott szervezeteknek irányítását és saját önző céljaik érdekében használták ki azokat. Ráadásul ezekben a társaságokban hajlamosság mutatkozott a válogatás nélküli pusztításra, aminek következtében egyikük-másikuk reakciós erővé változott. Amikor Csang Kaj-sek 1927-ben ellenforradalmi puccsát végrehajtotta, ezeket az elmaradott szervezeteket eszközül használta fel a dolgozó nép egységének megbontására és a forradalom aláásására. Amióta a modern ipari proletariátus erőinek hatalmas növekedése megkezdődött, a parasztság a munkásosztály vezetésével fokozatosan létrehozta a maga teljesen új szervezeteit, s az ilyen kezdetleges és elmaradott szervezetek fennállása értelmét vesztette.

JELENTÉS A HUNAN-TARTOMÁNYI PARASZTMOZGALOMMAL KAPCSOLATBAN MEGTARTOTT VIZSGÁLATRÓL*

(1927 március)

** Mao Ce-tung elvtársnak ez a cikke válasz azokra a parasztság forradalmi harca ellen irányuló szemrehányásokra és vádaskodásokra, amelyek magán a Párton belül és azon kívül elhangzottak.*

Mao Ce-tung elvtárs, hogy visszautasíthassa ezeket a szemrehányásokat és vádaskodásokat, meglátogatta Hunan

tartományt, ott harminckét napon át tanulmányozta a helyzetet és megírta ezt a jelentést. Abban az időben a Párt soraiban levő jobboldali opportunisták, akiknek élén Csen Tu-hsziu állt, nem akartak elfogadni Mao Ce-tung elvtárs szempontját, és makacsul kitartottak hibás nézeteik mellett Hibájuk jóképpen abban rejlett, hogy mivel megijesztette őket a Kuomintang-reakció hulláma, nem mertek támogatni a parasztság nagy forradalmi harca során a parasztságnak már megkezdodott vagy kezdődőben levő megmozdulásait. A Kuomintang kedvéért inkább eltaszították maguktol a fő szovetségest — a parasztságot, s ilyenformán elszigetelt helyzetbe juttatták a munkásosztályt és a Kommunista Pártot. Ha a Kuomintang 1927 nyarán elhatározta, hogy árulást kovet el, „párttisztítási" kampányt indit és népellenes háborút kezd, az mindenekelőtt azzal magyarázható, hogy sikerult kihasználnia a Kommunista Pártnak éppen ezt a gyenge pontját

A PARASZTKÉRDÉS KOMOLYSÁGA

Annak az utazásnak idején, amelyet nemrégiben tettem Hunan tartományban[1], a helyszínen vizsgáltam meg öt kerület — a hsziangtani, a hszianghszi-angi, a hengsani, a lilingi és a csangsai kerület helyzetét. Harminckét napon át — január 4-től február 5-ig bezárólag — falvakban és kerületi központokban beszélgetésre gyüjtöttem össze nagy élettapasztalattal rendelkező parasztokat és parasztmozgalmi funkcionáriusokat, s figyelmesen hallgattam közléseiket; ez lehetővé tette számomra, hogy meglehetősen sok anyagot gyüjtsek össze. Kitűnt, hogy a parasztmozgalomban itt sok minden merőben az ellentéte annak, amit Hankouban meg Csangsában a sensiktől* hallottam. Sok olyan csodálatos dolgot láttam és hallottam, amit azelőtt sem látni, sem hallani nem volt alkalmam.

---

* Sensik — a hűbéri Kínában kialakult sajátos rend. A sensik (szószerint: „rangjelző övet viselő férfiak"), az „előkelő emberek" — a falusi gazdagoknak az a része, amely mint földdel, nem ritkán külön állami vizsgákon nyert „tudós" címekkel rendelkező és hivatali tisztséget betöltő réteg, a régi kínai falu vezető rétege volt.

A sensik rendje nem volt egyöntetű; a parasztság legkegyetlenebb kizsákmányolóiból — a liesenekből (szósze-

Úgy gondolom, hogy ilyenfajta jelenségek nagyon sok helyen megfigyelhetők.

Feltétlenül minél hamarabb véget kell vetnünk a parasztmozgalom ellen irányuló mindenféle okoskodásnak, minél hamarabb ki kell javítanunk a forradalmi hatóságoknak e mozgalommal kapcsolatban tett minden hibás intézkedését. Csak így segíthetjük elő a forradalom további kibontakozását. A parasztmozgalom fellendülése ugyanis ezidőszerint igen nagy jelentőségre tesz szert. Nem sok időbe telik, és Közép-, Dél- meg Észak-Kína valamennyi tartományában a parasztok százmilliói fognak felkelni; ellenállhatatlanok és leküzdhetetlenek lesznek, akár az orkán, és semmiféle erő sem fogja őket feltartóztatni. Letépik láncaikat és a felszabadulás felé fognak törni. Megássák a sírját minden rendű és rangú imperialistának, militaristának, közpénzeket sikkasztó és megvesztegethető hivatalnoknak, tuhaónak és liesennek. Megvizsgálnak majd minden forradalmi pártot és csoportot, minden forradalmárt, hogy vagy elfogadják, vagy elvessék őket.

Élükön járjunk-e, hogy vezessük őket? Mögöttük kullogjunk-e, hogy kezünkkel hadonászva bíráljuk őket? Vagy pedig útjukba álljunk, hogy harcoljunk ellenük?

---

rint: „gonosz sensik"; lásd ebben a kötetben, 19. old. lábjegyzet), továbbá a liesenek és a kerületi hatóságok köré tömörülő középföldbirtokosokból, valamint gazdag emberekből, kisebb vagy elszegényedett földbirtokosokból és régi kínai intellektuelekből tevődött össze. A „sensi" elnevezést régebben rendszerint az angol „dzsentri" (gentry) szóval fordították.

Minden kínai szabadon választhatja e három út egyikét, de az események menete mindenkit arra késztet, hogy siessen a választással.

SZERVEZKEDNEK

A hunani parasztmozgalom fejlődését, e tartomány központi és déli kerületeit tartva szem előtt, ahol a mozgalom már kibontakozott, alapjában véve két szakaszra oszthatjuk. Az első — tavaly januártól szeptemberig — a szervezési szakasz volt. Ez a szakasz illegális időszakra — januártól júniusig — és a nyílt tevékenység időszakára — júliustól szeptemberig — oszlik, amikor a forradalmi hadsereg elkergette Csao Heng-ti tábornokot[2]. Abban az időben a parasztszövetségek mindössze 300—400 000 tagot számláltak, míg a közvetlen vezetésük alatt álló tömeg mindössze valamivel több mint egymillió főre rúgott; a harc a faluban még nem kezdődött meg, és ezért a parasztszövetségeket a társadalom különböző rétegei még nem vették bírálat alá. Minthogy a parasztszövetségek tagjai, mint útivezetők, hírszerzők és teherhordók támogatták az északi hadjáratot végrehajtó hadsereget, a hadsereg tisztjei hébe-hóba még helyeslőleg is nyilatkoztak róluk.

A tavaly októbertől ez év januárig terjedő időszak a parasztmozgalom fejlődésének második szakasza — a forradalmi akciók szakasza. A parasztszövetségek tagjainak száma gyors ütemben kétmillióra, a közvetlen vezetésük alatt álló tömeg pedig tízmillió főre növekedett. Minthogy a parasztszövetségekbe

való belépésnél a legtöbb esetben egy családból csak egy embert jegyeztek be, a szövetségek kétmilliós taglétszáma mellett a szövetségek által felölelt egész tömeg mintegy tízmillió főt számlált. A szövetségekben Hunan tartomány parasztjainak majdnem a fele volt megszervezve, az olyan kerületekben pedig, mint a hsziangtani, hszianghsziangi, liujangi, csangsai, lilingi, ninghsziangi, pingcsiangi, hszienjini, hengsani, henjangi, lejjangi, csenhszieni és anhuai, majdnem minden paraszt belépett a parasztszövetségekbe és azok vezetése alatt áll. A parasztok, akiket a szervezetek széles hálózata fog át, azonnal akcióba léptek, és ez a magyarázata annak, hogy Hunanban négy hónap alatt a falun soha nem látott lendületű forradalom bontakozott ki.

A TUHAÓKAT ÉS LIESENEKET ELSÖPRIK AZ ÚTBÓL, MINDEN HATALOM A PARASZTSZÖVETSÉGEK KEZÉBE MEGY ÁT

A parasztok csapása mindenekelőtt a tuhaók és liesenek ellen, a garázdálkodó földbirtokosok ellen irányul, de egyszersmind csapást mérnek mindenfajta patriarchális ideológiára és patriarchális viszonyra, csapást mérnek a közpénzeket sikkasztó és megvesztegethető városi hivatalnokokra és a falusi rossz szokásokra is. Ez a csapás erejét tekintve hasonlít az orkánhoz, amely előtt mindennek meg kell hajolnia, különben elpusztul. Az eredmény az, hogy a feudális földbirtokosok évezredes kiváltságai pozdorjává zúzódnak. Egykori tekintélyük és hatalmuk porba omlik.

A földbirtokosok hatalmának megdöntésével a parasztszövetségek kizárólagos hatalmi szervekké lettek; gyakorlatilag valósítják meg a jelszót: „Minden hatalmat a parasztszövetségeknek!" Most a parasztszövetségekhez fordulnak még olyan apróságokkal is, mint a férj és feleség közötti veszekedés. Egyetlen ügyet sem döntenek el a parasztszövetség képviselői nélkül. A parasztszövetségek hatalma a faluban a szó szoros értelmében mindenre kiterjed, náluk igazán úgy van, mint a mondás tartja: „diktum faktum". A kívülállók is csak azt mondhatják, hogy a szövetségek jók, semmi rosszat sem mondhatnak róluk. A tuhaókat, lieseneket és garázdálkodó földbirtokosokat pedig teljesen megfosztották a választójogtól, ezek közül senki még csak mukkanni sem mer. A parasztszövetségektől való félelmükben a leghatalmasabb tuhaók és liesenek Sanghájba, a kevésbbé hatalmasak Hankouba, a kisebbek Csangsába, a még kisebbek a kerületi központokba szöktek, ennek a fajzatnak legapróbbjai pedig a faluban maradtak és kényre-kedvre megadták magukat a parasztszövetségeknek. A kisliesen kérlelésre fogja a dolgot: „Szívesen fizetek tíz jüant, csak engedjék meg, hogy beléphessek a szövetségbe!"

„Ugyan kinek kell a te koszos pénzed!" — válaszolják neki erre a parasztok.

Sok olyan közepes és kisebb földbirtokos, kulák és középparaszt, aki azelőtt szembefordult a parasztszövetségekkel, most boldog volna, ha bejuthatna a szövetségbe. Különböző helyeken gyakran volt alkalmam találkozni ilyen emberekkel, és ezek kéréssel fordultak hozzám: „Kérjük önt, mint tartományi-köz-

ponti meghatalmazottat, vállaljon kezességet értünk."

A Csing-dinasztia* alatt a vidéki lakosság összeírása idején két listát állítottak össze — egy fő és egy külön listát. A megbízható embereket a fő listára vezették rá, az útonállókat és mindenféle kétes elemeket pedig a külön listára. És most azoknak az időknek a mintájára a parasztok egyes helyeken úgy ijesztenek rá azokra, akik régebben szembefordultak a parasztszövetségekkel, hogy azt mondják: „Külön listára velük!"

Azok, akik félnek, hogy „külön listára" kerülnek, mindent megpróbálnak, hogy bejussanak a parasztszövetségbe, és csak akkor nyugodnak meg, amikor beírják őket a szövetség tagjainak listájába. A parasztszövetségek azonban nem ritkán kereken visszautasítják ezt a kérésüket, s az ilyen emberek állandó rettegés közepette élnek; mivel a parasztszövetségek kapuin kívül maradtak, hajléktalan pártütőknek érzik magukat; ezért a falvakban „megnemtérteknek" nevezték el őket. Szóval ugyanazok a parasztszövetségek, amelyeket csak négy hónappal ezelőtt is sokan lenéztek, most igen nagy tiszteletnek örvendenek. Mindazok, akik régebben hétrét görnyedtek a sensik hatalma előtt, most a parasztok hatalmának hódolnak. Nincs egyetlen olyan ember, aki el ne ismerné, hogy a mult év októbere két világ határmezsgyéjévé lett.

---

* A Csing (mandzsu) dinasztia 1644-től 1911-ig kormányozta Kínát.

„NAGYON ROSSZ" ÉS „NAGYON JÓ"

A falusi parasztlázadások megzavarták a sensik édes álmát. Mihelyt a faluban történtek híre eljutott a városba, a városi sensik megriadtak. Amikor Csangsába érkeztem, ott különféle emberekkel találkoztam és igen sok különböző mende-mondát hallottam. A társadalom középső és felső rétegeinek képviselői, meg a jobboldali kuomintangisták egyhangúlag a következő szavakkal jellemezték a helyzetet: „Nagyon rossz!" Annak a légkörnek hatása alatt, melyet azok teremtettek a városban mende-mondáikkal, akik azt mondják, hogy „nagyon rossz", még igen forradalmi beállítottságú emberek is elcsüggedtek, mert behúnyták a szemüket és úgy képzelték el a faluban uralkodó helyzetet, s ezért lehetetlennek tartották tagadni, hogy „rosszul" áll a dolog. Sőt még igen haladó emberek sem mentek tovább annál, hogy azt állították: „Forradalom idején ez elkerülhetetlen, még akkor is, ha rossz." Általában, senki sem tartotta lehetségesnek, hogy teljes egészében tagadja ezt a „rosszat".

A valóságban azonban úgy áll a dolog, hogy a nagy paraszttömegek, mint már fentebb mondottam, azért keltek fel, hogy teljesítsék történelmi küldetésüket; a falu demokratikus erői keltek fel, hogy megdöntsék annak feudális erőit. A feudális-patriarchális tuhaók és liesenek, a garázdálkodó földbirtokosok — az évezredeken át fennálló önkényuralom alapját, az imperialisták, a militaristák, a közpénzeket sikkasztó és megvesztegethető hivatalnokok támaszát jelentik. Éppen ezeknek a feudális erőknek a megdöntése a

nemzeti forradalom igazi célja. Szun Jat-szen negyven esztendőn át minden erejét a nemzeti forradalomnak áldozta; csakhogy azt, amire ő törekedett és amit ő nem tudott véghezvinni, a parasztok néhány hónap alatt megvalósították. Ez példátlan hőstett, amilyet azelőtt negyven év alatt, sőt évezredek alatt sem sikerült véghezvinni. Ez nagyon jó dolog. És ebben nincs semmi „rossz", határozottan nincs semmi „nagyon rossz".

Egészen nyilvánvaló, hogy ami „nagyon rossz", az az olyan emberek véleménye, akik a fejüket felemelő parasztok ellen, a földbirtokosok érdekeiért harcolnak; egészen nyilvánvaló, hogy ez a földbirtokososztály véleménye, amely kísérletet tesz arra, hogy megóvja a régi, feudális viszonyokat és megakadályozza az új, demokratikus viszonyok létrehozását; egészen nyilvánvaló, hogy ez — ellenforradalmi vélemény. Egyetlen forradalmár elvtárs se hajtogassa ezt a sületlenséget. Akinek kiforrott forradalmi nézetei vannak, s akinek emellett még arra is alkalma volt, hogy legalább rövid időt töltsön falun és lássa, ami ott történik, annak nyilván rendkívüli örömet kell éreznie: a leigázott parasztok sokmilliós tömege számol ott le leggonoszabb ellenségeivel — a vérszopókkal. A parasztok egészen helyesen cselekednek, nagyon jól járnak el! „Nagyon jó" — ez a parasztoknak és a forradalom más híveinek a véleménye. Minden forradalmár elvtársnak meg kell értenie, hogy a nemzeti forradalom a faluban nagy átalakulást követel. Ez az átalakulás a hszinhaj forradalom[3] idején nem történt meg, és ez az oka annak, hogy ez a forradalom vereséget szenvedett.

Most ez az átalakulás folyamatban van, és ez fontos tényező, amely elengedhetetlen a forradalom sikeres befejezéséhez. Minden forradalmár elvtársnak támogatnia kell ezt az átalakulást, ellenkező esetben az ellenforradalom táborába kerül.

AZ ÚGYNEVEZETT „SZÉLSŐSÉGEK" PROBLÉMÁJA

Egyesek kijelentik: „A parasztszövetségeket meg kell teremteni; de most ezek esetleg szélsőségekre ragadtatják magukat." Így érvelnek az „arany középút" hívei. Nos, mi történik a valóságban? A parasztok a falvakban tényleg meglehetősen „teketóriázás nélkül" járnak el. A parasztszövetségek, miután legfelsőbb hatalommá lettek, azt sem engedik meg a földbirtokosoknak, hogy kinyissák a szájukat; teljesen lerombolták a földbirtokosok egykori tekintélyét, szinte földreteperték a földbirtokosokat s ennek tetejébe még lábukkal is rájuk tiportak. A parasztok ugyanakkor, amikor azzal fenyegetik a tuhaókat és lieseneket, hogy „külön listára" vezetik rá őket, bírságokat rónak ki rájuk, adókkal terhelik meg őket, nem engedik meg, hogy gyaloghintót használjanak. Az olyan tuhaók és liesenek házába, akik szembeszállnak a parasztszövetségekkel, nagy csoport ember hatol be: leölik a sertéseket, elveszik a rizst. A parasztok időnként bemennek a tuhaókhoz vagy a liesenekhez és elterpeszkednek azok leányainak vagy menyeinek gondosan megvetett ágyain. Lépten-nyomon előfordul, hogy megfogják a tuhaókat és lieseneket, szégyencsákót nyomnak a fejükbe és úgy sétáltatják őket végig a falun; a parasztok azt tesznek,

amit akarnak, és azt mondják hozzá: „Most majd megismersz minket, te liesen!" Most minden fenekestül felfordult. Így falun a terror légköre alakul ki. Ez az, amit egyesek „szélsőségeknek", „kilengéseknek", „hallatlan dolognak" neveznek.

Érvelésük látszólag észszerűnek tűnik, de a valóságban ez is hibás érvelés.

Először, a parasztokat maguk a tuhaók, liesenek és garázdálkodó földbirtokosok vitték odáig, hogy ilyen magatartást tanusítsanak. A parasztok csak azért kezdtek határozott ellenállást kifejteni, mert a tuhaók, liesenek és garázdálkodó földbirtokosok, nyers erőre támaszkodva, emberemlékezet óta hatalmaskodtak a faluban és gyötörték a parasztokat. A parasztmegmozdulások ott öltik a leghatározottabb jelleget és a megmozdulások lendülete ott a legnagyobb, ahol a tuhaók, liesenek és garázdálkodó földbirtokosok a legjobban kegyetlenkedtek. A paraszt szeme nem téved. A parasztok igen világosan kiismerik magukat abban, hogy ki ártalmas és ki nem ártalmas, ki volt különösen kegyetlen és ki volt egy kicsit jobb, kit kell megbüntetni szigorúan és kit enyhébben; ritkán fordul elő, hogy a büntetés ne lenne arányos az elkövetett bűnnel.

Másodszor, a forradalom nem díszebéd, nem irodalmi alkotás, nem rajzolás vagy hímzés; nem mehet végbe olyan símán, olyan békésen és finoman, olyan illedelmesen és udvariasan. A forradalom erőszakos tett, egy olyan osztály kíméletlen tette, amely megdönti egy másik osztály hatalmát. A forradalom a faluban azt jelenti, hogy a parasztság megdönti a feudális földbirtokosok hatalmát. Óriási erőfeszítés

nélkül a parasztság nem döntheti meg a földbirtokosok hatalmát, amely évezredek folyamán erős gyökereket eresztett. Csak a faluban végbemenő hatalmas forradalmi kitörés képes arra, hogy felrázza a parasztok milliós tömegeit és kiváltsa ezt az óriási erőfeszítést. Azokat a „szélsőségeket", amelyekről fentebb szó volt, éppen a parasztoknak ez az erőfeszítése szülte, a faluban végbemenő hatalmas forradalmi kitörés váltotta ki. Ezek a parasztmozgalom második időszakában (a forradalmi akciók időszakában) teljesen szükségszerűek. Ebben az időszakban meg kell valósítani a parasztok korlátlan hatalmát, nem szabad megengedni a parasztszövetségek elleni rosszindulatú támadásokat, teljesen meg kell dönteni a sensik hatalmát, magukat a sensiket pedig földre kell teperni, sőt lábbal is rájuk kell tiporni. A második időszakban minden „szélsőségnek" forradalmi jelentősége van. Egyszerűen szólva, minden faluban szükség van a terror rövid ideig tartó időszakára. Ellenkező esetben teljesen lehetetlen lesz elnyomni a falu ellenforradalmi elemeinek tevékenységét, megdönteni a sensik hatalmát. A kiegyenesítéshez ellenkező irányú begörbítés szükséges; amit nem görbítünk be ellenkező irányban, azt nem tudjuk kiegyenesíteni[4].

Bár azok érvelése, akik bírálják a „szélsőségeket", látszólag különbözik az első csoport érvelésétől, alapjában véve egy és ugyanazon szempontból indulnak ki: ez az érvelés ugyanaz a földesúri elmélet, amely óvja a kiváltságos osztályok érdekeit. Ez ellen az elmélet ellen, amely útjában áll a parasztmozgalom fellendülésének és végeredményben aláássa a forradalmat, elszánt harcot kell folytatnunk.

AZ ÚGYNEVEZETT „MEZÍTLÁBAS MOZGALOM"

A jobboldali kuomintangisták állítása szerint „a parasztmozgalom mezítlábas mozgalom, a naplopók mozgalma". Az effajta beszédek Csangsában meglehetősen széles körben szájról-szájra járnak. A falvakban ilyesmiket volt alkalmam hallani a sensiktől: „Parasztszövetségeket lehet alapítani, de azok az emberek, akik most dolgoznak bennük, nem alkalmasak; le kell váltani az embereket!" Ezek az érvek semmiben sem különböznek a jobboldali kuomintangisták részéről kiinduló vádaskodásoktól: valamennyinek az a lényege, hogy parasztmozgalmat, mint mondják, lehet szervezni (mivel már megkezdődött, senki sem meri azt mondani, hogy nem kell parasztmozgalmat szervezni), de azok az emberek, akik ma állanak a parasztmozgalom élén, nem alkalmasak. Különös gyűlölettel viseltetnek a sensik a parasztszövetségek alapszervezeteinek funkcionáriusai iránt, és valamennyit „mezítlábasnak" nevezik. Szóval, mindazok, akiket a sensik azelőtt lenéztek, akiket sárbatiportak, akiknek nem volt helyük a társadalomban, akiknek nem volt joguk ahhoz, hogy akár egy szót szóljanak, most hirtelen felemelték a fejüket — és nem elég az, hogy felemelték a fejüket, hanem kezükbe vették a hatalmat. A járási parasztszövetségekben (az alapszervezetekben) ők a helyzet urai. A szövetségek az ő kezükben félelmetes erővé váltak. Munkától eldurvult kezüket rátették a sensik fejére. Kötéllel kötözik össze a lieseneket, szégyencsákót tesznek a fejükre és végigsétáltatják őket az egész járáson (Hsziangtanban és Hszianghsziangban ezt

„faluban sétáltatás"-nak, Lilingben pedig „határban sétáltatásnak" nevezik). A parasztok szájából elhangzó hangos, kíméletlen vádak minden nap eljutnak a sensik fülébe. A parasztok mindenkivel rendelkeznek és mindenkinek parancsolnak. Azelőtt legalul voltak, most pedig legfelülre kerültek. Ez a magyarázata az olyan beszédeknek, hogy minden fenekestül felfordult.

A FORRADALMI ÉLCSAPAT

A valamely jelenségre vagy emberre vonatkozó ellentétes nézetekből természetszerűleg következik annak ellentétes értékelése. Ennek példájául olyan értékelések szolgálhatnak, mint a „nagyon rossz" és a „nagyon jó", a „mezítlábasok" és a „forradalmi élcsapat".

Fentebb már volt szó arról, hogy a parasztok olyan forradalmi tettet hajtottak végre, amilyet hosszú éveken át nem sikerült véghezvinni, hogy a parasztok fontos munkát végeztek a nemzeti forradalom valóraváltása terén. De vajjon valamennyi paraszt részt vett-e ebben a nagy forradalmi ügyben, ebben a fontos forradalmi munkában? Nem. A parasztok kulákokra, középparasztokra és szegényparasztokra oszlanak. Ez a három csoport, mivel helyzeténél fogva különbözik egymástól, a a forradalom tekintetében is különféleképpen foglal állást. Az első időszakban a kulákok, amikor azt hallották, hogy az északi hadjáratot végrehajtó hadsereg Csianghsziban állítólag teljes vereséget szenvedett, hogy Csang Kaj-sek állítólag megsebesült

a lábán[5] és visszarepült Kuangtung tartományba[6], hogy Vu Pej-fu[7] állítólag újra hatalmába kerítette Jüecsou várost, arra a következtetésre jutottak, hogy a parasztszövetségek kétségtelenül nem fogják tartani magukat sokáig, és hogy a három népi elvből[8] szintén nem lesz semmi, mert soha nem volt semmi ehhez hasonló. És amikor a parasztszövetségek funkcionáriusai (többségükben úgynevezett „mezítlábasok") a szövetség tagjainak listájával bementek a kulákhoz az udvarra s azt mondták neki: „Felszólítjuk, hogy lépjen be a parasztszövetségbe" — mit válaszolt nekik erre a kulák? „Parasztszövetség? Én már nem egy évtizede élek itt, évtizedek óta művelem a földet, semmiféle parasztszövetséget nem láttam, és lám, van mit aprítanom a tejbe. Maguknak is azt tanácsolnám, hogy ne vesződjenek ezzel a dologgal." Ezt válaszolták a türelmesebben viselkedő kulákok. A nyiltan ellenségesen viselkedő kulákok pedig kijelentették: „Hát ez meg miféle parasztszövetség? Azoknak a szövetsége, akiknek le fogják nyisszantani a fejét! Ugyan, ne döntsék romlásba az embereket!"

De a parasztszövetségek, akármilyen különösnek tűnik, mégis, már sok hónapot értek meg, sőt szembe mernek szállani a sensikkel. A parasztszövetségek az ópiumpipák beszolgáltatásának megtagadásáért letartóztatják a helybeli sensiket, és világ csúfjára végigsétáltatják őket a falvakon; a kerületi központokban még ki is végeztek egyes nagysensiket, mint például Jen Zsung-csiu sensit Hsziangtanban és Jang Cse-cö sensit Ninghsziangban. Minden járásban a parasztok tízezrei vonultak fel szervezetten,

zászlókkal, vízhordórudakkal és kapákkal, végeláthatatlan áradatként, jelszavakat kiabálva, az Októberi Forradalom évfordulója alkalmából rendezett tömegtüntetésre, vettek részt az angolellenes népgyűléseken és az északi hadjárat sikerei alkalmából rendezett ünnepségeken. A kulákok csak ekkor kezdtek nyugtalankodni. Az északi hadjárat sikerei alkalmából rendezett ünnepségeken azt hallották, hogy Csiucsiangot elfoglalták, hogy Csang Kaj-sek nem sebesült meg, hogy Vu Pej-fut végül is szétzúzták. Mi több, olvashatták a vörös meg zöld papirosra festett, messze látható jelszavakat: „A három népi elv vanszuj!", „A parasztszövetségek vanszuj!", „A parasztok vanszuj!" stb. Erre a kulákokat iszonyú nyugtalanság fogta el: „A parasztok vanszuj? Hát most már ezek is vanszuj lettek?"*

Hát igen, a parasztszövetségek egyszerre a helyzet urainak érezték magukat. A parasztszövetségek funkcionáriusai kezdték kijelenteni a kulákoknak: „Külön listára vezetjük rá magukat", vagy: „Elmúlik még egy hónap, és akkor fejenként tíz jüant is fognak majd fizetni, hogy beléphessenek!" A kulákok csak ekkor kezdtek lassanként belépni a parasztszövetségekbe[9], egyesek belépési díj fejében fél jüant, sőt egy jüant is fizettek (holott csak 100 vent kértek tőlük), mások pedig ismerőseik útján igyekez-

* „Vanszuj" szószerint annyit jelent, mint „tízezer év". „Éljen!", „hurrá!" felkiáltásként használják. Ugyanezt a szót régebben az uralkodó megszólításánál használták, mint az európai uralkodók megszólításánál a „felség" szót; innen ered a szójáték: „a parasztok vanszuj?", azaz — „már a parasztok is uralkodók lettek?"

tek megszerezni az engedélyt arra, hogy a szövetségbe beléphessenek. Sok az olyan nyakas kulák is, aki a mai napig sem lépett be a szövetségbe. A parasztszövetségekbe belépő kulákok többsége fél attól, hogy mozgósítani fogják a hadseregbe, s ezért a családjához tartozó 60—70 éves aggastyánokat küldi el beiratkozni a szövetségbe. A kulákok, miután beléptek a szövetségbe, nem mutatnak hajlandóságot arra, hogy részt vegyenek annak munkájában, és mindig passzívan viselkednek.

Hát a középparasztok? Ezek határozatlanságot árulnak el, s úgy vélekednek, hogy a forradalom nem hoz nekik különösebb hasznot. Az ő fazékjukban mindig van rizs, senki sem kopogtat be hozzájuk éjnek idején az adósságért. Ők is elgondolkoznak azon, hogy volt-e azelőtt valaha is hasonló dolog, és ha egyedül vannak, elkomorodva töprengenek: „Dehát valóban tartani fogja-e magát ez a parasztszövetség? Lesz-e valami a három népi elvből?" És ki is mondják magukban a döntést — „Aligha!" Mivel úgy vélekednek, hogy minden az ég akaratától függ, azt gondolják magukban: „Parasztszövetségeket alakítanak . . . dehát ki tudja, tetszik-e ez az égnek?" Az első időszakban, amikor a parasztszövetségek funkcionáriusai odamentek a listákkal a középparasztokhoz és azt mondták: „Felszólítjuk, hogy lépjen be a parasztszövetségbe", azok azt válaszolták: „Ne sürgessenek!" A középparasztok csak a második időszakban kezdtek belépni a parasztszövetségekbe, amikor a szövetségek már nagy erővé váltak. A szövetségekben jobb magatartást tanusítanak, mint a kulákok, de egyelőre nem nagyon aktívak, és még mindig maguk

körül tekintgetnek. Feltétlenül szükség van arra, hogy a parasztszövetségek harcoljanak a középparasztok bevonásáért és fokozzák körükben a felvilágosító munkát.

A fő erőt abban a kegyetlen és szívós harcban, amely a falun folyik, változatlanul a szegényparasztok jelentik. A szegényparasztok az illegális időszak folyamán is, a nyilt tevékenység időszakában is aktív harcot folytattak. Mindenki másnál szívesebben követik a Pártot. Halálos ellenségei a tuhaóknak és lieseneknek, s a legkisebb ingadozás nélkül rohamozzák táborukat. Így szólnak a kulákokhoz: „Mi már régen beléptünk a parasztszövetségbe, hát ti miért késlekedtek még mindig?" Azok pedig gúnyosan azt válaszolják: „Méghogy ti ne lépnétek be a parasztszövetségbe! Hiszen a fejetek fölött nincs tenyérnyi tető sem, a lábatok alatt pedig annyi föld sincs, amennyibe egy tűt beleszúrhatnátok!" És valóban, a szegényparasztoknak nincs veszteni valójuk. Sokan valóban olyan helyzetben vannak közöttük, hogy a fejük fölött nincs tenyérnyi tető sem, a lábuk alatt pedig annyi föld sincs, amennyibe egy tűt beleszúrhatnának. Miért is ne lépnének be a parasztszövetségekbe?

A vizsgálat adatai szerint a csangsai kerületben a szegényparasztok a falusi lakosság 70%-át, a középparasztok 20%-át, a kulákok pedig 10%-át teszik. A 70%-ot tevő szegényparasztok két csoportra oszlanak — nincstelenekre[10] és falusi szegénységre[11]. A nincstelenek, akik a falusi lakosság 20%-át teszik, teljesen foglalkozásnélküli, azaz olyan emberek, akiknek nincs sem földjük, sem pénzük, sem semmi-

féle megélhetési eszközük, s kénytelenek vagy katonának felcsapni, vagy bérmunkát vállalni, vagy pedig koldulni. A falusi lakosság 50%-át tevő falusi szegénységhez a kisipari munkások, a bérlő parasztok (kivéve a gazdag bérlőket) és a félbérlő parasztok tartoznak: ezek számára csak részben van biztositva munka; másszóval, ezeknek van egy kevés földjük vagy valami kevés anyagi eszközük, de munkájuk hozamából nem futja a megélhetésükre: egész éven át súlyos gondokkal viaskodnak. A szegényparasztoknak a falusi lakosság 70%-át tevő óriási tömege — a parasztszövetségek magva, a feudális erők megdöntéséért folyó harc élcsapata és annak a nagy forradalmi ügynek, amely hosszú éveken át megoldatlan maradt, dicső úttörője. A szegényparasztok (mint a sensik nevezik őket — „mezítlábasok") nélkül a forradalom a faluban sohasem érhette volna el mostani lendületét; nélkülük lehetetlen megdönteni a tuhaókat meg a liieseneket és befejezni a demokratikus forradalmat. A falusi szegénység, mint legforradalmibb elem, vezető helyet foglalt el a parasztszövetségekben. Az első és a második időszakban a parasztszövetségi alapszervek majdnem minden elnöki és vezetőségi tagi tisztségét szegényparasztok töltötték be (a hengsani kerületben a járási parasztszövetségek funkcionáriusainak 50%-a nincstelen, 40%-a a falusi szegénységhez, 10%-a pedig a szükséget szenvedő értelmiséghez tartozik). A szegényparasztság ilyen vezetőszerepe a parasztszövetségekben teljességgel elengedhetetlen. A paraszti szegénység nélkül forradalom sem volna. Ha valaki nem ismeri el a falusi szegénységet,

az annyit jelent, hogy nem ismeri el a forradalmat, ha valaki a falusi szegénység ellen emeli kezét, az annyit jelent, hogy a forradalom ellen emeli kezét.

Az az általános forradalmi irányvonal, amelyet a falusi szegénység követ, minden esetben helyes volt. Lerombolta a tuhaók és liesenek tekintélyét, földreteperte a nagy- meg a kistuhaókat és lieseneket, s lábbal tiporta őket. Számos úgynevezett „szélsősége" a forradalmi akciók időszakában alapjában véve egyenesen forradalmi szükségszerűség volt. A kerületi hatóságok, a pártbizottságok[12] és a parasztszövetségek Hunan tartomány néhány kerületében már több hibát követtek el; egyik-másik odáig ment, hogy a földbirtokosok kérésére katonákat küldtek ki a parasztszövetségi alapszervezetek funkcionáriusainak letartóztatására. A hengsani meg a hsziang-hsziangi kerületben a járási parasztszövetségek sok elnökét és vezetőségi tagját börtönbe vetették. Ez rendkívül komoly hiba; ez a reakciósok malmára hajtja a vizet. Ha meg akarunk győződni arról, hogy ez hiba, csak azt kell megnéznünk, hogy milyen lelkesedés fogja el a helybeli garázdálkodó földbirtokosokat és hogyan sűrűsödik a reakció légköre, amikor egy parasztszövetség elnökét vagy valamelyik vezetőségi tagját letartóztatják. Harcolnunk kell az olyan ellenforradalmi érvelések ellen, hogy ez a mozgalom „mezítlábas mozgalom", „naplopók mozgalma", és különösen ügyelnünk kell arra, hogy ne kövessünk el olyan hibás cselekedeteket, amelyek segítik a tuhaókat és lieseneket a falusi szegénység elleni harcukban.

Igaz ugyan, hogy a parasztszövetségekben vezető helyet betöltő szegényparasztok között valóban voltak fogyatékosságokat felmutató emberek, de most többségük megjavult. Ők maguk harcolnak erélyesen a szerencsejátékok ellen és felszámolják a banditizmust. A parasztszövetségek hatalmának erősödése a vidéken a szerencsejátékok felszámolására és az útonállás felszámolására vezetett. Vannak olyan helyek, ahol már, mint mondani szokták, „nem veszik fel az úton heverő elvesztett tárgyakat, éjtszakára nem zárják be a kapukat". A hengsani kerületben lefolytatott vizsgálat adatai szerint ott a parasztszövetségekben vezető helyet betöltő szegényparasztok 85%-a igen hasznos emberré, alkalmas és erélyes vezetővé lett, s csak 15%-uk nem szabadult még meg teljesen bizonyos rossz szokásoktól. Ez utóbbiakat a nem nagy számban levő egészségtelen elem kategóriájába kell sorozni, de teljességgel megengedhetetlen, hogy a tuhaók és liesenek példáját követve, válogatás nélkül valamennyit „mezítlábasnak" nevezzük. E „nem nagy számban levő egészségtelen elem" kérdésének megoldására csak egy út van: tömegmunkát kell végezni a parasztszövetségekben a fegyelem megszilárdításának jelszavával, nevelni kell az ilyen embereket, fegyelmet kell teremteni a parasztszövetségekben, de semmiesetre sem szabad egyesek saját belátása szerint katonákat küldeni az ilyen emberek letartóztatására, nem szabad aláásni a szegényparasztság tekintélyét, nem szabad vizet hajtani a tuhaók és liesenek malmára. Erre különös figyelmet kell fordítani.

TIZENNÉGY NAGY VÍVMÁNY

Azok az emberek, akik elítélik a parasztszövetségeket, azt mondják, hogy ezek a szövetségek sok rosszat követtek el. Fentebb már rámutattam arra, hogy a parasztok igazi forradalmi művet visznek végbez, amikor kezet emelnek a tuhaókra és liesenekre, s ebben nincs semmi elítélendő. A parasztok nagyon sokat tettek, és hogy válaszolhassunk azoknak, akik elítélik őket, alaposan meg kell ismernünk minden tettüket és meg kell vizsgálnunk, mire vezetnek ezek a tettek. Összefoglalom a parasztoknak a különböző területeken a legutóbbi néhány hónapban kifejtett tevékenységét; a parasztok a parasztszövetségek vezetésével a következő tizennégy nagy vívmányt érték el.

1. A PARASZTOK BESZERVEZÉSE A PARASZTSZÖVETSÉGEKBE

Ez a parasztok első nagy vívmánya. Ebben a tekintetben első helyen az olyan kerületek állnak, mint a hsziangtani, a hszianghsziangi és a hengsani kerület, ahol csaknem minden paraszt meg van szervezve, és ahol talán nincs olyan „félreeső zug", amelyben a parasztok még fel ne keltek volna. A második helyet az olyan kerületek foglalják el, mint a jijangi és a huazsungi kerület, ahol a parasztok többsége meg van szervezve, de kis számban még vannak szervezetlenek. Harmadik helyen az olyan kerületek állnak, mint a csengpui és a linglingi kerület, ahol a parasztok kisebbsége van megszervezve, ezzel szem-

ben többségük egyelőre még szervezetlen. A negyedik helyet a Jüan Cu-ming[13] uralma alatt álló vidék foglalja el Hunan tartomány nyugati részében, ahová a parasztszövetségek agitációja még nem hatolt be, és ahol a parasztság sok kerületben még egyáltalán nincs megszervezve. Általában véve, szervezettség tekintetében Hunan tartomány központi részének kerületei, amelyek központja Csangsa, járnak legelől, azután Hunan déli részének kerületei következnek; a nyugati részen viszont csak kezdődik a szervezés.

A tartományi parasztszövetség adatai szerint, amelyek a mult év novemberére vonatkoznak, Hunan tartomány 75 kerületéből 37 kerületben meg vannak szervezve a parasztszövetségek, s ezek tagjainak száma együttesen véve 1 367 727. Ebből körülbelül egymillió tavaly októberben és novemberben, a parasztszövetségek hatalmának rohamos növekedése idején lépett be a szövetségekbe, szeptemberig azonban a szervezett parasztok száma mindössze 300—400 000-re rúgott. Decemberben és januárban a parasztmozgalom erős fellendülése volt észlelhető, s január végéig a parasztszövetségek tagjainak száma legalább kétmillióra növekedett. Minthogy a szövetségbe való belépésnél a legtöbb esetben minden parasztcsaládból csak egy embert jegyeznek be, az a tömeg, amelyet a szövetségek átfognak, átlag öt főből álló családok mellett, körülbelül tízmillió főre tehető. Éppen a parasztszövetségeknek ez a meglepő, egyre gyorsabb fejlődése volt az oka annak, hogy a tuhaók és liesenek, a közpénzeket sikkasztó és megvesztegethető hivatalnokok elszigetelődtek, és a meglepődött tár-

sadalom egyszerre csak azt látta, hogy a régi világot egy új világ váltotta fel, hogy a faluban nagy forradalom kezdődött. Ez a parasztoknak a parasztszövetségek vezetése alatt elért első nagy vívmánya.

2. POLITIKAI CSAPÁS A FÖLDBIRTOKOSOKRA

Miután a parasztok létrehozták szervezeteiket, első akcióik a földbirtokososztály, különösen a tuhaók és liesenek politikai tekintélyének aláásására, azaz a földbirtokosok hatalmának megdöntésére — amely hatalom a faluban elfoglalt társadalmi helyzetükön alapul — és a paraszthatalom megteremtésére irányulnak. Ez a harc legkomolyabb, legfontosabb formája. A második időszakban, vagyis a forradalmi akciók időszakában, ez áll az első helyen. Az e harcban aratott győzelem nélkül a gazdasági harcban — a haszonbér és a kölcsönkamat leszállításáért, a földért és más termelési eszközökért stb. folytatott harcban is lehetetlen a győzelem. Egészen kétségtelen, hogy Hunan tartomány sok részén, például a hsziang-hsziangi, a hengsani és a hsziangtani kerületben, megvalósult a parasztok osztatlan hatalma, a földesúri hatalom pedig teljesen megdőlt. De a lilingi kerületben és néhány más kerületben vannak még olyan helyek (például a lilingi kerület nyugati és déli körzeteiben), ahol a földbirtokosok hatalma, bár látszólag enged a paraszthatalomnak, a valóságban titokban ellene szegül a parasztok hatalmának, mégpedig annak következtében, hogy ott a politikai harc még nem éleződött ki eléggé. Nem lehet azt mondani,

hogy a parasztok ezeken a helyeken már kivívták a politikai győzelmet; itt a politikai harcot feltétlenül megkettőzött eréllyel kell folytatni mindaddig, amíg a parasztok véglegesen meg nem döntik a földesúri hatalmat.

Azok a módszerek, amelyek segítségével a parasztok politikai csapásokat mérnek a földbirtokosokra, általában a következőkben foglalhatók össze:

Ellenőrzések. A tuhaók és liesenek, akik a helyi közpénzeket kezelték, ezeket a leggyakrabban suttyomban elsikkasztották és az elszámolás terén zűrzavart teremtettek. Nos, a parasztok az ellenőrzéseket kihasználták arra, hogy leszámoljanak sok tuhaóval és liesennel. Számos helyen külön ellenőrző bizottságokat hoztak létre abból a célból, hogy felelősségre vonják a tuhaókat és lieseneket. Elég, ha valamelyik tuhaó és liesen meglát egy ilyen ellenőrző bizottságot, s menten remegés fogja el. Az ellenőrzési kampány nagy arányokat öltött minden olyan kerületben, ahol a parasztmozgalom kifejlődött; ennek értelme nem is annyira az, hogy behajtsa a hiányzó összegeket, mint inkább az, hogy nyilvánosságra hozza a tuhaók és liesenek gaztetteit s ezen az úton megfossza őket a politikai és társadalmi befolyástól.

Bírságok. Az ellenőrzések következtében olyan tények kerültek napvilágra, hogy sokan visszaéléseket követtek el, a multban állatias bánásmódban részesítették a parasztokat, jelenleg aknamunkát fejtenek ki a parasztszövetségek ellen, megszegik a szerencsejáték-tilalmat és az ópiumpipák beszolgáltatásáról szóló rendeletet. Azokra, akikre ilyen bűn-

tetteket rábizonyítanak, a parasztok kimondják ítéletüket: ezt meg ezt a tuhaót ennyire meg ennyire, ezt meg ezt a liesent ennyire meg ennyire kell megbírságolni. A bírságösszeg néhány tizestől néhány ezer jüanig terjed. Azok a tuhaók és liesenek, akiket a parasztok megbírságoltak, természetesen végleg elvesztik erkölcsi hitelüket a faluban.

P é n z b e n i a d ó k i v e t é s e. A kapzsi és kegyetlen földbirtokosokra pénzbeni adót vetnek ki; az ilyen módon begyűlt pénzt a szegények támogatására, szövetkezetek szervezésére, paraszt-kölcsönpénztárakra és más szükségletekre fordítják. A pénzbeni adó kivetése szintén egy bizonyos fajtájú büntető intézkedés, csak valamelyest enyhébb, mint a bírság. Nem kevés olyan földbirtokos is akad, aki a kellemetlenségek elkerülése céljából önként visz pénzt a parasztszövetségekbe.

„V a l l a t á s o k." Ami az olyan személyeket illeti, akik szóval vagy tettel nem követtek el annyira komoly bűntettet a parasztszövetségek elleni aknamunka terén, a parasztok csoportosan beállítanak hozzájuk és vallatóra fogják őket, de nem nagyon szigorú formában. Az eredmény az, hogy az ilyen személyek többsége „bűnvallomást" ír, amelyben megígéri, hogy nem fog többé a parasztszövetségek ellen beszélni és felhagy a tekintélyük aláásására irányuló minden tevékenységgel.

„E r ő - d e m o n s t r á c i ó k." A parasztszövetségek irányában ellenséges magatartást tanusító tuhaók és liesenek házában meglehetősen gyakran tömeges erő-demonstrációkat rendeznek. A parasztok szervezetten bemennek ezekhez az emberekhez

és azt követelik, hogy vendégeljék meg őket. Ezekben az esetekben a dolog nem megy a sertések leölése nélkül, és anélkül, hogy a készleteknek alaposan utána ne néznének. Nemrégiben a hsziangtani kerületben fekvő Macsiaho községben egy 15 000 főből álló tömeg hat liesennel számolt le ilyenmódon. Négy nap alatt több mint 130 sertésüket ölték le. Az efféle demonstrációk legtöbbnyire azzal végződnek, hogy az illetőkre még bírságot is kirónak.

„Szégyencsákóban sétáltatás." Ezt mindenütt igen gyakran csinálják. A tuhao vagy liesen fejébe magas papírcsákót nyomnak, amelyre rá van írva: ez meg ez a tuhao vagy ez meg ez a liesen, és nagy tömeg kíséretében kötélen vezetik. Hogy az ilyen sétáltatásra felhívják a figyelmet, közben gongot ütnek és lobogókat visznek. Az ilyen büntetéstől a tuhaók és liesenek mindennél jobban félnek. Az, akinek a fejébe akárcsak egyszer szégyencsákót nyomtak, végleg elveszti minden becsületét, azt nem tartják többé embernek. Ezért a gazdagok rendszerint szívesebben fizetnek bírságot, mint hogy szégyencsákót nyomjanak a fejükbe. De amikor a parasztok nem engedik meg nekik az ilyen cserét, kénytelen-kelletlen fel kell venniök a szégyencsákót. Nagyon szellemesen járt el egy járási parasztszövetség. Előállított egy liesent és tudtára adta, hogy ma fejére adják a szégyencsákót. A liesen halálsápadt lett a félelemtől. De azután a parasztbizottság úgy döntött, hogy nem adják fejére a szégyencsákót aznap, abból a feltevésből kiindulva, hogy ha a szégyencsákót mindjárt aznap a fejébe nyomják, pillanatnyilag ugyan elkeseredik, de nem fog többé félni a büntetéstől, s

ezért jobb elhalasztani a büntetést és hazaengedni. Ez a liesen, mivel nem tudta, mikor is fogják hát fejére adni a szégyencsákót, egyetlen napig sem tudott megnyugodni és nem találta a helyét.

E l z á r á s a k e r ü l e t i b ö r t ö n ö k b e n. Ez a büntetőrendszabály még súlyosabb, mint az, ha valakinek szégyencsákót nyomnak a fejébe. A letartóztatott tuhaókat és lieseneket a kerületi előljáróságok börtönébe küldik és a kerületi előljárókat kötelezik, hogy vegyék őrizetbe és büntessék meg őket. Most a börtönbe zárás terén nem az a helyzet, ami régebben volt: régebben a sensik küldték börtönbe a parasztokat, most pedig a parasztok küldik a sensiket.

E l ű z é s. Az olyan tuhaókat és lieseneket, akik főbenjáró bűntettet követtek el, a parasztok nem hajlandók elűzni, hanem arra törekednek, hogy letartóztassák, illetőleg kivégezzék őket. Az ilyen tuhaók és liesenek, mivel félnek a letartóztatástól, illetve a kivégzéstől, futásban keresnek menekülést. Azokból a kerületekből, ahol a parasztmozgalom kifejlődött, majdnem minden nagytuhao és nagyliesen elszökött, ami egyértelmű az elűzéssel. A leghatalmasabb tuhaók és liesenek Sanghájba szöktek, a kevésbbé hatalmasak Hankouba, a kisebbek Csangsába, a még kisebbek pedig a kerületi központokba. Mindezek közül a tuhaók és liesenek közül azok kerültek a legnagyobb biztonságba, akik Sanghájba szöktek. Hankouban például letartóztattak és szülőföldjére vittek vissza három liesent, akik a huazsungi kerületből szöktek el. Azoknak, akik Csangsába szöktek, még nehezebb a soruk: állandóan ki vannak téve annak a veszély-

nek, hogy nyakoncsípik őket a kerületükből származó és Csangsában tanuló diákok. Amikor Csangsában voltam, saját szememmel láttam, hogyan füleltek le két liesent. A kerületi központokban a legkisebb tuhaók és liesenek rejtőztek el. Ezeket egészen könnyű felfedezni, minthogy a kerületi központokban igen sok az éberen őrködő paraszt. Arról, hogy a parasztok a tuhaókat és lieseneket nem tűrik meg a faluban, a Hunan-tartományi pénzügyi szervek panaszai is tanuskodnak, amelyek szerint a pénzbehajtás nehézségekbe ütközik annak következtében, hogy a parasztok elűzték a gazdagokat a faluból.

F ő b e l ö v e t é s. Ezt a rendszabályt a parasztok az egész lakossággal együtt csak az igen nagy tuhaókkal és liesenekkel szemben alkalmazzák. Így például a parasztok és a lakosság más köreinek nyomására a hatóságok főbelövették Jang Cse-cöt (a ninghsziangi kerületben), Csou Csia-kant (a jüejangi kerületben), Fu Tao-nant és Szun Po-csut (a huazsungi kerületben). A hsziangtani kerületben a kerületi előljáró a parasztok és a lakosság más köreinek nyomására kiszolgáltatta a börtönben ülő Jen Zsung-csiut, és a parasztok maguk lőtték agyon. A ninghsziangi kerületben maguk a parasztok végezték ki Liu Csaót; Peng Cse-fan (a lilingi kerületben), Csou Tien-csüe és Cao Jün (a jijangi kerületben) most várják „a tuhaók és liesenek ügyében ítélkező különbíróság" ítéletét. Egy ilyen nagy tuhao vagy liesen főbelövése izgalomba hozza az egész kerületet, és elősegíti a feudális szenny teljes eltakarítását. Minden kerületben néhány, egyik-másikban pedig néhány tucat ilyen tuhaót és liesent számlálnak. Minden

kerületben főbe kell lőni legalább néhány tuhaót és liesent a legkegyetlenebbek és a legelvetemültebbek közül. Ez a reakció elnyomásának egyetlen hatásos eszköze. Amikor az erő a tuhaók és liesenek oldalán volt, szemrebbenés nélkül gyilkolták meg a parasztokat. A hszinkangcseni járásban (a csangsai kerületben) Ho Maj-csüan mintuanfőnök* tíz éven át vezényelte a mintuan-osztagokat. Az ő kezétől mintegy ezer szegényparaszt pusztult el, méghozzá „az útonállók kiirtásának" tetszetős ürügyén végezték ki őket. Tang Csün-jen és Lo Su-lin, az én szülőkerületemben, a hsziangtani kerületben fekvő jintiencseni járás mintuanfőnökei 14 év alatt, 1913 óta, több mint 50 embert gyilkoltak meg, további négy embert pedig elevenen ásattak el. Legelőször két teljesen ártatlan embert gyilkoltak meg. Tang Csünjen kijelentette: „Ezzel a két toprongyossal nyitjuk meg a számlát!" Így oltották ki két ember életét. S ha a tuhaók és liesenek a multban ilyen kegyetlenségről tettek tanúságot, ha ők fehér terrort gyakoroltak a faluban, akkor hogyan róhatnánk meg a parasztokat azért, hogy most főbelőttek néhány tuhaót és liesent, s igen kis mértékben terrort gyakorolnak az ellenforradalom elnyomása céljából?

3. GAZDASÁGI CSAPÁS A FÖLDBIRTOKOSOKRA

A rizs kiszállításának és a rizsárak felemelésének megtiltása, a

* Mintuan — a földbirtokosok pénzéből fenntartott fegyveres osztagok, amelyeket a földbirtokosok saját érdekeik védelmére és a parasztmozgalom elnyomására használtak fel.

rizs spekulációs felvásárlásának és rejtegetésének megtiltása. Ez a hunani parasztok nagy vívmánya a legutóbbi hónapok gazdasági harca során. A falusi szegénység tavaly októbertől kezdve nem engedi meg a földbirtokosoknak és kulákoknak a rizs kiszállítását, megtiltja a rizsárak felemelését és a rizs spekulációs célból történő rejtegetését. A falusi szegénység ennek következtében teljesen elérte célját: a rizs kiáramlása a faluból tökéletesen megszűnt, az árak jelentősen csökkentek, a rizs rejtegetésének véget vetettek.

A földhaszonbér és a jelzálogkamat felemelésének megtiltása, és agitáció azok leszállítása érdekében. A mult év júliusában és augusztusában, amikor a parasztszövetségek még gyengék voltak, a földbirtokosok, a parasztnyúzás régi módszereinek megfelelően, egymásután figyelmeztették a bérlőket, hogy okvetlenül fel fogják emelni a földhaszonbért és a jelzálogkamatot. Októbertől kezdve azonban, amikor a parasztszövetségek befolyása jelentősen megnőtt, és amikor a parasztok kezdtek egyöntetűen szembeszállni a földhaszonbér és a jelzálogkamat emelésével, a földbirtokosok egy árva szót sem mernek többé szólni erről. November után, amikor a parasztok erősebbek lettek, mint a földesurak, még tovább mentek és agitációt indítottak a földhaszonbér meg a jelzálogkamat leszállításáért. A parasztok azt mondják egymás között: „Milyen kár, hogy a mult ősszel, amikor a földhaszonbért megfizettük, a parasztszövetségek még nem voltak olyan erősek, különben már akkor leszállíttatták volna az árendát."

Most széleskörű agitációt fejtenek ki annak érdekében, hogy szállítsák le az ezidén ősszel esedékes földhaszonbéreket; a földbirtokosok viszont megpróbálják kiszimatolni, hogy milyen úton-módon fogják leszállítani a földhaszonbéreket. Ami a jelzálogkamat leszállítását illeti, az a hengsani kerületben és néhány más kerületben ezidőszerint már folyamatban van.

Annak megtiltása, hogy a bérelt földet elvegyék a bérlőktől. Tavaly júliusban és augusztusban a földbirtokosok még meglehetősen gyakran elvették a földet egyes bérlőktől és más bérlőknek adták oda. Október óta ezt már senki sem meri közülük megtenni. Most már szó sem lehet arról, hogy a földet elvegyék és más bérlőknek adják oda; nehézségek csak olyan esetekben adódnak elő, amikor a földbirtokos azzal az indokolással mond fel a bérlőnek, hogy a földet saját erejéből akarja megművelni. A parasztok egyes helyeken még az esetben is megtiltják a földbirtokosnak, hogy elvegye a bérlőtől a földet, ha azt a földbirtokos maga szándékozik megművelni. Más helyeken a parasztok megengedik ezt, ha a földbirtokos valóban maga műveli meg földjét, de akkor a bérlők között felmerül a munkanélküliség veszélye. Ez a kérdés egyelőre még nem nyert egységes megoldást.

A kölcsönkamat leszállítása. Az anhuai kerületben a kölcsönkamatot már mindenütt leszállították, a leszállítás más kerületekben is folyamatban van. Ott azonban, ahol a parasztszövetségek nagyon erősek, a földbirtokosok, mivel félnek „a vagyon társadalmasításától", egyáltalán nem hajlandók kölcsönt nyujtani a parasztoknak, és a falvakban

úgyszólván nincs példa arra, hogy valaki kölcsönt adna. Ezidőszerint a kölcsönkamat leszállítása csak a régi kölcsönökre terjed ki. De ezeknek nemcsak hogy leszállítják a kamatját, hanem a hitelezőknek még meg is tiltják, hogy az adósokat a kölcsön visszafizetésére kényszerítsék. A szegényparaszt azt mondja: „No nem baj, nem baj, sok évig vártál, várhatsz a jövő évig is."

4. A TUHAÓK ÉS LIESENEK FEUDÁLIS URALMÁNAK MEGDÖNTÉSE; A RÉGI KERÜLETI ÉS JÁRÁSI HATALMI SZERVEK FELSZÁMOLÁSA

A régi körzet („tu") és járás („tuan")[14] hatalmi szervei, különösen a körzetiek — a körzet, nagyságát tekintve, a kerület után következő közigazgatási egység —, majdnem teljesen a tuhaók és liesenek kezében voltak. A körzeti hatalmi szervek igazgatása alatt 10 000-től 50—60 000 lakos volt. A körzetek saját karhatalommal — mintuannal — rendelkeztek, joguk volt arra, hogy önállóan adót vessenek ki a lakosságra, például földadót[15] stb., saját igazságszolgáltatásuk volt, így például saját belátásuk szerint tartóztathattak le, vethettek börtönbe, vallathattak és büntethettek meg parasztokat. Az e hatalmi szervekben ülő liesenek a szó szoros értelmében kiskirályok voltak a falun. A parasztok kevesebbre tartották a köztársasági elnököt, a tucsünöket[16] és a kerületi előljárókat, mint ezeket a helyi basáskodó embereket; csak ezek jelentették számukra az igazi „főnökséget"; elég volt, ha az ilyen „főnök-

ség" elköhintette magát, s a parasztok már tudták, hogy résen kell lenniök. Most viszont a falusi felkelések eredményeképpen a földesurak hatalmaskodásának mindenütt véget vetettek; magától értetődik, hogy a tuhaók és liesenek kezében levő minden falusi közigazgatási szerv is megbukott. A körzeti és járási előljárók elrejtőztek, és nincs elég bátorságuk ahhoz, hogy előbugják az orrukat; azokat az embereket, akik bármilyen helyi ügyben hozzájuk fordulnak, az ilyen előljárók a parasztszövetségbe küldik, kijelentve nekik: „Ez nem tartozik rám."

Amikor beszélgetések során ezek az előljárók kerülnek szóba, a parasztok dühösen fakadnak ki: „Ezek a pimasz fickók itt? Az ő idejük már lejárt!"

„Az ő idejük már lejárt" — ez a mondás mindennél pontosabban jellemzi a régi közigazgatási szervek helyzetét azokban a községekben, amelyeken végighömpölygött a forradalom hulláma.

5. A FÖLDESÚRI FEGYVERES ERŐK FELSZÁMOLÁSA ÉS A PARASZTI FEGYVERES ERŐK MEGTEREMTÉSE

A földesúri fegyveres erők Hunan tartomány központi részében viszonylag kislétszámúak, a nyugati és déli részeken viszont nagyobbak; ha kerületenként átlag 600 gyalogost számítunk, a 75 kerületben ez 45 000-re rúg; a valóságban azonban létszámuk talán még nagyobb. Hunan tartomány központi és déli részén, azaz a fejlett parasztmozgalom vidékein, mint például a ninghsziangi, pingcsiangi, liujangi, csangsai, lilingi, hsziangtani, hszianghsziangi, anhuai,

hengsani és henjangi kerületben, a parasztság olyan óriási erővel kelt fel, hogy a földbirtokosok nem voltak képesek elbánni velük, a földesúri fegyveres osztagok pedig legtöbbnyire átálltak a parasztszövetségek oldalára és azok érdekeinek védelmére keltek. A földesúri osztagok egy kis része semleges magatartást tanúsít, de hajlik arra, hogy kapituláljon a parasztok előtt, például a paocsingi kerületben és más kerületekben. Ezeknek az osztagoknak egy másik kis része ellenséges álláspontot foglal el a parasztszövetségek irányában (a jicsangi, a linvui meg a csiahói kerületben), de jelenleg érzékeny csapásokat szenved a parasztoktól és a közeljövőben minden valószínűség szerint megsemmisül. A reakciós földbirtokosok kezéből kiragadott fegyveres erőket a portánkénti népfelkelés[17] állandó harciosztagaivá fogják átszervezni, amelyek a falusi önkormányzat új szerveinek, a parasztság hatalmát gyakorló falusi közigazgatási szerveknek vezetése alatt lesznek. A régi fegyveres erőknek a parasztok oldalára állítása a paraszti fegyveres erők megteremtése terén kifejtett munka egyik része.

Ennek a munkának egy másik, újabb része a „szopiaotuj"-oknak — a parasztszövetségek lándzsával felfegyverzett osztagainak megszervezése. A „szopiao" lándzsa hosszú rúd, amelynek végére egy kétélű kés van ráerősítve. Csupán a hszianghsziangi kerületben 100 000 ilyen lándzsa van. Más kerületekben (a hsziangtani, hengsani, lilingi és csangsai kerületben) számuk kerületenként 30—40 000 és 70—80 000 között ingadozik. A „szopiaotuj" osztagok száma gyorsan növekszik minden olyan kerületben, amelyet

magával ragadott a parasztmozgalom. A lándzsával felfegyverzett parasztosztagok a portánkénti népfelkelés nem állandó harciosztagaivá fognak átalakulni. Ezek a lándzsával felfegyverzett hatalmas osztagok erősebbek a fentebb említett régi fegyveres osztagoknál; és ez az újonnan születő erő máris félelemmel tölt el minden tuhaót és liesent. Hunan tartomány forradalmi hatóságainak kellőképpen ki kell terjeszteniök a fegyveres erőknek ezt a szervezeti formáját mind a 75 kerület több mint húszmilliós lakosságára; arra van szükség, hogy minden parasztlegénynek és minden felnőtt parasztnak legyen lándzsája. Nem szabad korlátozni az osztagok tagjainak számát, attól félve, hogy ez valakit megijeszthet. Nagyon gyávának kell lenni ahhoz, hogy valaki rémületbe essen az ilyen osztagok láttára. Ezektől csak a tuhaók és liesenek félnek; forradalmároknak nincs mit félniök tőlük.

6. A KERÜLETI ELÖLJÁRÓ ÚR ÉS SZEKÉRTOLÓI HATALMÁNAK MEGDÖNTÉSE

A kerületi közigazgatást megtisztítani csak azzal a feltétellel lehet, ha maguk a parasztok felkelnek. Ezt már bebizonyította a Kuangtung tartományban fekvő hajfengi kerület példája, és még szemléltetőbben bizonyítja a mostani példa, Hunan példája. Azokban a kerületekben, ahol a hatalmat a tuhaók és liesenek bitorolták, mindenki, akiből kerületi előljáró lett, csaknem mindig közpénzsikkasztónak és megvesztegethetőnek bizonyult; azokban a kerületekben, ahol a parasztok már felkeltek,

akárki legyen az előljáró, becsületesen dolgozik. Néhány kerületben, ahol megfordultam, a kerületi előljárók bármely kérdésben elsősorban a parasztszövetségekhez fordulnak tanácsért. Azokban a kerületekben, ahol a parasztmozgalom különösen erős, a parasztszövetség szavának valósággal bűvös ereje van. Ha a szövetség reggel azt követeli, hogy le kell tartóztatni valamelyik tuhaót vagy liesent, a kerületi előljáró nem meri ezt akár délig is elhalasztani; ha a szövetség azt követeli, hogy valakit délben le kell tartóztatni, az előljáró nem meri a letartóztatást estére halasztani.

A falvakban fennálló paraszthatalom megteremtésének első szakaszában a kerületi előljárók összeszűrték a levet a tuhaókkal és liesenekkel, s közös erővel szálltak szembe a parasztokkal. Amikor a paraszthatalom egyenlő erős volt a földesúri hatalommal, a kerületi előljárók kétkulacsos álláspontot foglaltak el: a parasztszövetségek némely határozatát elfogadták, egyikét-másikát pedig elvetették. Az, amit fentebb a parasztszövetség szó bűvös erejéről mondtam, már arra az időszakra vonatkozik, amikor a paraszthatalom teljesen megdöntötte a földesúri hatalmat. Most a helyzet a hatalmi szervek terén a hszianghsziangi, a hsziangtani, a lilingi és a hengsani kerületben a következő:

1. Minden ügyet a kerületi előljárónak a forradalmi tömegszervezetek képviselőivel tartott tanácskozásain döntenek el. E tanácskozásokat, amelyeket a kerületi előljáró hív egybe, a kerületi előljáróságon tartják meg. Ezeket egyes kerületekben „a társadalmi

és közigazgatási szervek egyesített tanácskozásainak", más kerületekben „a kerület ügyeiben tartott tanácskozásoknak" nevezik. Az ilyen tanácskozásokon, a kerületi elöljárón kívül, a különböző társadalmi szervezetek — a kerületi parasztszövetség, a kerületi szakszervezeti tanács, a kerületi kereskedőszövetség, a kerületi nőszövetség képviselői, a tanítók és tanintézeti alkalmazottak kerületi szövetségének, a tanulók kerületi szövetségének és a Kuomintang kerületi bizottságának[18] képviselői vesznek részt. E tanácskozások folyamán a társadalmi tömegszervezetek képviselői, azzal, hogy leszegezik véleményüket, nyomást gyakorolnak a kerületi elöljáróra, és ez minden esetben aláveti magát akaratuknak. Ilyenformán nem vonható kétségbe, hogy Hunan tartományban a kerületi hatalmi szervekben megvalósulhat a testületi típusú demokratikus közigazgatási rendszer. A mostani kerületi hatalmi szervek, mind formailag, mind lényegileg, már jelentős mértékben demokratizálódtak. Ez a helyzet a legutóbbi két-három hónapban, vagyis azután alakult ki, hogy a falvakban mindenütt felkelt parasztság megdöntötte a tuhaók és liesenek hatalmát. A kerületi elöljárók csak akkor kezdtek hízelegni a tömegszervezeteknek, amikor látták, hogy a régi támaszt kirántották a lábuk alól, és hogy nem fognak megmaradni tisztségükben, ha nem találnak új támaszra, s éppen ennek következtében állt elő a fentebb jellemzett helyzet.

2. A bírák munka nélkül vannak. A bírósági rendszer Hunan tartományban úgy van megszervezve, hogy az igazságszolgáltatást más dolgai mellett még

mindig a kerületi előljáró látja el, akinek a bíró segít a bírósági ügyek vezetésében. A kerületi előljárók és segédeik megszedték magukat az adók és illetékek behajtása során elkövetett visszaélések, a lakosságnak a hadsereg támogatására való bevonása során véghezvitt különféle mesterkedések, valamint a polgári ügyek és bűnügyek tárgyalása során elkövetett csalások és zsarolások útján. Az utóbbi bevételi forrás a meggazdagodás legállandóbb és legmegbízhatóbb forrása volt számukra. A legutóbbi hónapokban, a tuhaók és liesenek bukásával, eltűntek a hivatásos jogi képviselők is a bírósági ügyekben. S minthogy a parasztok minden ügyét — a nagyokat és a kicsinyeket egyaránt — a parasztszövetségek döntik el, a kerületi közigazgatás bírái a szó szoros értelmében véve munka nélkül vannak. A hszianghsziangi kerület bírája a következőket mondta nekem: „Amikor nem voltak parasztszövetségek, a kerületi előljáró irodájába naponta átlag 60 polgári ügy és bűnügy futott be, a parasztszövetségek megalakulása óta viszont mindössze 4—5 ügy érkezik be." A kerületi előljáróknak és segédeiknek bele kell törődniök abba, hogy üres a tarsolyuk.

3. A kerületi előljáróságok fogdmegjei, rendőrei és poroszlói elrejtőztek, s nem mernek többé a falvakba utazni és zsarolni. Azelőtt a falu lakosai féltek a városiaktól, most pedig a városi lakosok félnek a falusiaktól; s különösen fél tőlük a kerületi hatóságok zsoldjában álló rendőrök, fogdmegek és poroszlók undok bandája. Félnek a falvakba utazni, ha pedig mégis előfordul, hogy ott vannak, nem mernek már zsarolni: remegnek a félelemtől a paraszti lándzsák láttára.

7. A NEMZETSÉGI HATALOMNAK — AZ ŐSÖK TEMPLOMA ÉS A NEMZETSÉGFŐK HATALMÁNAK MEGDÖNTÉSE; A VALLÁS HATALMÁNAK — A VÁROS ŐRSZELLEME ÉS A HELYI SZELLEMEK HATALMÁNAK MEGDÖNTÉSE; A FÉRFI HATALMÁNAK MEGDÖNTÉSE

Kínában a férfiak rendszerint három erő hatalma alatt állanak, amelyek egész hierarchikus rendszert alkotnak, nevezetesen: 1) állami rendszert — az országos, tartományi, kerületi és járási hatalmi szervek rendszerét (politikai hatalom); 2) nemzetségi rendszert — az ősök közös nemzetségi templomának, a nemzetségi elágazások ősei templomának és a családfőknek rendszerét (nemzetségi hatalom); 3) vallási rendszert, amelyet a következő erők képviselnek: a) földalatti erők — a pokol legfőbb ura, a szellemek — a városok őrszellemei és a helyi szellemek, és b) égi erők — az istenek és a szentek, az ég legfőbb urától kezdve az elképzelhető legkülönfélébb szellemekig. Mindezek együttvéve a túlvilági erők rendszerét alkotják (a vallás hatalma). A nő mindezek mellett még a férfi hatalmának is alá van rendelve (a férfi hatalma). A hatalomnak ez a négy fajtája — a politikai hatalom, a nemzetségi hatalom, a vallás hatalma és a férfi hatalma — a feudális-patriarchális ideológiát és viszonyokat tükrözi, s a kínai népet, különösen a parasztságot kezén-lábán lebéklyózó szörnyű bilincseket jelent.

Fentebb már ismertettem, hogyan döntik meg a parasztok falun a földbirtokosok hatalmát. A földesúri hatalom az a központi erő, amelyre valamennyi felsorolt erő támaszkodik. A földbirtokosok hatalmának megdöntésével a nemzetségi hatalom, a vallás

hatalma és a férfi hatalma is meginog. Ott, ahol a parasztszövetségek befolyása erős, a nemzetségfők és az ősök templomának javaival rendelkező személyek nem merik többé elnyomni a nemzetségek fiatalabb tagjait és elherdálni az ősök templomának javait. Legelvetemültebbjeiket már ráncbaszedték a tuhaókkal és liesenekkel együtt. Már nem merik alkalmazni a régebben fennálló kegyetlen testi fenyítéseket és kivégzéseket — az emberek megvesszőzését, vízbe fojtását, elevenen való eltemetését. Megszűnt az a régi szokás is, amely szerint a nőknek és a szegényparasztoknak nem volt joguk részt venni a nemzetségi templomban rendezett lakomákon. A hengsani kerületben fekvő Pajkuo helységben a nők tömegesen jelentek meg a templomban, fesztelenül helyet foglaltak és részt vettek a lakomán, a tisztelt nemzetségfők számára pedig nem maradt hátra egyéb, mint teljes szabadságot biztosítani nekik. Egy másik helyen a szegényparasztok az ugyanezen tilalom elleni tiltakozásképpen csoportosan betörtek a templomba és ott olyan eszeiszomot csaptak, hogy a tuhaók és liesenek — a méltóságteljes hosszúkaftános urak — ijedtükben szétszaladtak.

A parasztmozgalom fejlődésével a vallás hatalma mindenütt meginog. A parasztszövetségek egész sereg községben elfoglalják és szövetségi helyiségekként használják fel a templomokat. A helyi parasztszövetségek mindenütt ragaszkodnak ahhoz, hogy a templomok vagyonát vegyék igénybe parasztiskolák szervezésére és a parasztszövetségek kiadásainak fedezésére, s ezeket az anyagi eszközöket „babonából származó

bevételeknek" nevezik. A lilingi kerületben meglehetősen széles körben terjedt el a babonás szertartások betiltására, továbbá az istenségeket ábrázoló képek és szobrok megsemmisítésére irányuló mozgalom; a parasztok ennek a kerületnek északi körzeteiben megtiltják, hogy istenségeket ábrázoló képeket és szobrokat hordozzanak házról-házra és közben adományokat gyüjtsenek. A lukoui körzetben fekvő Fupoling városka templomában, mivel nem volt benne elég hely a Kuomintang körzeti bizottságának helyisége számára, az istenségeket ábrázoló képeket és szobrokat a templom sarkában egy halomba hányták, s a parasztoknak ez ellen nem volt semmi kifogásuk. Ezután érezhetően megcsappant az olyan emberek száma, akik rokonaik halálával kapcsolatban istentiszteletet (hódolatbemutatást a szellemeknek, imádságolvasást, lélekbúcsúztatást) rendeztettek. Ezen a téren Szun Hsziao-san parasztszövetségi elnök volt a kezdeményező, akit a helyi papság most szörnyen meggyűlölt. A 3. északi körzetben Lungfenan mezőváros parasztjai és elemiiskolai tanítói tüzelőnek vágták fel az istenségek faszobrait. A déli körzetben Tungfusze templomában a tanulók a parasztokkal együtt több mint harminc faszobrot égettek el. Csak a „Tiszteletreméltó Pao-kung"* két kis szobra maradt épségben — ezeket egy öreg paraszt magához vette. „Ne kövessetek el szentségtörést" — mondotta. Azokon a helyeken, ahol a parasztok felülkerekedtek,

* Pao-kung — bíró, aki a XI. században élt és megvesztegethetetlen becsületességével szerzett magának hírnevet; az igazságosság isteneként tisztelték.

csak az öregek meg a nők maradnak hivők; az ifjúság és a középkorú férfiak nem hisznek többé. Mivel pedig a parasztszövetségek éppen az ifjúság és a meglett férfiak kezében vannak, mindenütt a vallás és a babona hatalmának felszámolásán munkálkodnak.

Ami a férfi hatalmát illeti, ez a szegényparaszt családokban mindig gyengébb volt, mivel a nők az ilyen családokban, a szegényparasztok gazdasági helyzeténél fogva, rákényszerültek arra, hogy fokozottabb mértékben vegyenek részt a munkában, mint a vagyonos osztályok asszonyai, s ezért gyakrabban jutnak szóhoz — sőt döntő szóhoz — otthon a családban. Az utóbbi években a parasztgazdaság fokozódó tönkremenetelével kapcsolatban megrendült az alapja annak, hogy a férfi alávesse hatalmának a nőt. A legutóbbi időben, a jelenlegi parasztmozgalom kialakulásával párhuzamosan, a nők sok helyen létrehozták a parasztnők szövetségét; számukra is beköszöntött az az idő, amikor felemelhetik fejüket, és a férfi hatalma napról napra gyengül. Szóval, a parasztok hatalmának növekedésével a feudális-patriarchális eszmék és viszonyok megrendültek. Most azonban a parasztok legfőbb erőfeszítése arra irányul, hogy a földbirtokosok politikai hatalmát zúzzák szét. Ott, ahol ez a feladat már meg van oldva, a parasztok a nemzetségi rendszer ellen is, a vallás ellen is, a családban a férfi meg a nő között fennálló viszony ellen is megindították a támadást; támadásuk azonban egyelőre még kezdeti stádiumban van, minthogy a rossznak ezzel a három fajtájával csak akkor lehet majd végezni, miután a parasztok teljes győzelmet arattak a gazdasági harcban. Ezért most az szükséges, hogy a parasztokat

a földesúri hatalom végleges megdöntését célzó elszánt politikai harc útjára tereljük. Ezzel együtt haladéktalanul meg kell kezdeni a gazdasági harcot, hogy gyökeresen megoldhassuk a földkérdést és a szegényparasztság más gazdasági problémáit.

Ami a nemzetségi rendszert, a vallási babonákat és a férfi meg a nő között a családban fennálló helytelen viszonyt illeti, ezek a politikai és gazdasági harcban aratott győzelemmel maguktól el fognak tűnni. Ha azonban mindezeket túlságosan erélyesen, durván, semmivel sem számolva kezdjük lerombolni, akkor a tuhaók és liesenek nem fogják elmulasztani az alkalmat, hogy a parasztmozgalom aláásására használják ki cselekedeteinket, és ellenforradalmi agitációt fejtenek majd ki, amelynek során azt fogják orditozni, hogy „a parasztszövetségek nem tisztelik az ősöket", „a parasztszövetségek gúnyt űznek az istenekből és megsemmisítik a vallást", „a parasztszövetségek társadalmasítani akarják a nőket". Kirívó példájául szolgálhatnak ennek azok a nemrégiben észlelt tények, amikor a földbirtokosok kihasználták a parasztokat a Hunan-tartományi hszianghsziangi kerületben és a Hupej-tartományi janghszini kerületben előfordult istenszobor-rombolások elleni harcban. Ezeket a szobrokat maguk a parasztok emelték, és eljön az az idő, amikor ők maguk saját kezükkel fogják azokat ledönteni — a kívülről jövő időelőtti beavatkozás ezen a téren szükségtelen. A kommunistáknak ebben a kérdésben kifejtett agitációjuk során a következő irányvonalhoz kell tartaniok magukat: „Meg kell feszíteni az íjhúrt, de nem kell kilőni a nyilat"[19]. Hadd döntsék le maguk a parasztok az istenszobrokat, csak

rombolják le ők maguk a templomokat, a férjüket a sírba követő hűséges özvegyek templomait és azokat az emlékíveket, amelyeket az erényes és nagyrabecsült nők tiszteletére emeltek — ezen a téren a parasztok helyett cselekedni helytelen dolog.

Nekem is volt alkalmam agitálni falun a babonák ellen. A következőket mondtam:

„Az emberek, amikor a horoszkópban hisznek, egy jobb sorsban reménykednek; az emberek, amikor a geomantiában* hisznek, abban reménykednek, hogy az ősök sírjai szerencsét hoznak nekik. Ezidén a parasztok néhány hónap alatt halomra döntötték a tuhaók, a liesenek meg a közpénzeket sikkasztó és megvesztegethető hivatalnokok hatalmát. Vajjon a legutóbbi néhány hónapban minden tuhaónak, liesennek és megvásárolható hivatalnoknak megváltozott a sorsa, és az ősök sírjai hirtelen olyanná váltak, hogy nem hoztak nekik többé szerencsét, bár eddig a sors pártfogolta őket, a sírok pedig szerencsét hoztak nekik? A ti parasztszövetségeitekről a tuhaók és liesenek így beszélnek: «Csodálatos dolog! Manapság a világ a bizottsági tagok világává vált. Csak gondoljuk meg, akármerre térül-fordul az ember, bizottsági tagba botlik bele». És valóban, a városban, a falun, a szakszervezetekben, a parasztszövetségekben, a Kuomintangban, a Kommunista Pártban — mindenütt megtalálhatók ezek végrehajtóbizottsági tagjai. A világ igazán a bizottsági tagok világává vált. De vajjon

* Geomantia — babonás elképzelések rendszere, amely szerint a vidék és a világtájak befolyással vannak az ember életére és sorsára. Kínában a geomantok szolgálatához a sír, a házépítés stb. helyének megválasztásánál folyamodtak.

mindez szintén a sorstól és az ősök sírjaitól van így? Csodálatos dolog! A sors hirtelen a falusi ágrólszakadt embereket kezdte pártfogolni, és az ősök sírjai is hirtelen nekik kezdtek szerencsét hozni. Az istenek — hát igen, tisztelhetitek őket, de vajjon ráncba lehetett volna-e szedni a tuhaókat és lieseneket a parasztszövetségek nélkül, csupán a harci vitézség istenével és a könyörületesség istennőjével? Szánalmas istenek és szánalmas istennők ezek. Évszázadokon át tisztelték őket, ők viszont egyetlen tuhaót és egyetlen liesent sem szedtek ráncba a ti kedvetekért! Most a földhaszonbér leszállítását akarjátok keresztülvinni; de hadd tudjam meg, hogyan készültök ezt elérni — úgy-e, hogy az istenekben hisztek, vagy úgy, hogy a parasztszövetségekben hisztek?"

Ezek a szavak megnevettették a parasztokat.

8. POLITIKAI AGITÁCIÓ KIFEJTÉSE

Vajjon lehetett volna-e akár tízezer politikai iskola útján is ilyen rövid idő alatt politikailag úgy felvilágosítani minden férfit és nőt, az emberek aprajját-nagyját, a legfélreesőbb falvakban, a legeldugottabb zugokban, mint most a parasztszövetségek tették? Azt hiszem, hogy nem. Az olyan politikai jelszavak, mint „Le az imperializmussal!", „Le a militaristákkal!", „Le a közpénzeket sikkasztó és megvesztegethető hivatalnokokkal!", „Le a tuhaókkal és liesenekkel!" — igazán szárnyak nélkül is messze szállnak; körülszálldossák a falusi ifjak, felnőttek, öregek, gyermekek és nők megszámlálhatat-

lan tömegeit, belevésődnek tudatukba, azután pedig megjelennek az ajkukon. Ha egy játszadozó gyermekcsoportot látnak, és az egyik gyerek, szemét kimeresztve, lábával dobbantva és kezével hadonászva dühösen rátámad egy másik gyerekre, feltétlenül hallani fogják az éles kiáltást: „Le az imperializmussal!"

Egy alkalommal a hsziangtani kerületben tehenet legeltető gyerekek háborúsdit kezdtek játszani. Az egyik gyerek Tang Seng-cset, a másik Je Kaj-hszint[20] játszotta. Az egyik vereséget szenvedett, a másik pedig elkezdte őt üldözni. És Tang Seng-cse volt az üldöző, Je Kaj-hszin volt az üldözött. A „Le az imperialista hatalmakkal!" című dalt, mint tudjuk, majdnem minden városi gyerek, sőt igen sok falusi gyerek is énekli.

A falvakban vannak olyan parasztok, akik fejből tudják Szun Jat-szen tanításait. Ezek derűreborúra használják a mindennapi életben tanításainak olyan kifejezéseit, mint a „szabadság", „egyenjogúság", „a három népi elv", „nem egyenjogú szerződések". Egyszer egy ember, külsejére nézve sensi, találkozott a gyalogúton egy paraszttal és fontoskodó képet öltve, nem akart kitérni az útjából. A paraszt dühösen kiáltott rá: „Te tuhao, te liesen! Hallottál a három népi elvről?" A Csangsa környékén élő parasztok, amikor zöldséget vittek a városba eladni, mindig bántalmakat voltak kénytelenek elszenvedni a rendőrségtől. Most azonban megtalálták a védekezés módját; ez — a három népi elv. Amikor a rendőrök ütni és szidni készülnek a kertészeket, ezek védekezésül azonnal előállnak a három népi elvvel, és a rend-

őröknek egyetlen szavuk sem lehet. A hsziangtani kerületben egy körzeti parasztszövetség valamely oknál fogva összekapott a járási parasztszövetséggel, s akkor ennek elnöke kijelentette: „Mi ellene vagyunk a nem egyenjogú szerződéseknek, amelyeket a körzeti parasztszövetség ránkerőszakol!"

A politikai agitáció elterjedése a falvakban kizárólag a Kommunista Párt és a parasztszövetségek érdeme. A széles körben terjesztett és hatásos plakátok meg rajzok, s ugyanígy a szóbeli agitáció olyan nevelő hatással vannak a parasztokra, mintha politikai iskolában tanulnának. A falun dolgozó elvtársak közlései szerint széleskörű politikai agitáció folyt három tömegkampány — az angolellenes tüntetések, az Októberi Forradalom évfordulójának megünneplése és az északi hadjárat sikereinek alkalmából rendezett ünnepségek során. Ezekben a kampányokban a politikai agitáció, amely mindenütt folyt, ahol parasztszövetségek vannak, egész falvakat hozott mozgásba és nagy eredményekre vezetett. A továbbiakban feltétlenül figyelmet kell fordítani minden olyan alkalom kihasználására, amikor azokat az egyszerű jelszavakat, amelyekről fentebb beszéltem, egyre nagyobb és nagyobb mértékben konkrét tartalommal telíthetjük, világosabbá és hatásosabbá tehetjük.

9. A PARASZTOK ÁLTAL ELRENDELT TILALMAK

Mihelyt a Kommunista Párt vezette parasztszövetségek megvalósították a falvakban hatalmukat, a parasztok hozzákezdtek, hogy tilalmakat és kor-

látozásokat vezessenek be minden olyasmivel kapcsolatban, amit nem helyeselnek. A legszigorúbban megtiltották a kártyát és más szerencsejátékokat, továbbá az ópiumszívást.

A kártya. Azokon a helyeken, ahol a parasztszövetségek nagy erőre tettek szert, teljesen megtiltották a kártyázást, valamint a macsiangjátékot és a kockázást. A hszianghsziangi kerület 14. körzetében egy körzeti parasztszövetség két kosár macsiangjátéknál használt kockát égettetett el.

A falvakban már nem kártyáznak, ennek a tilalomnak megszegőit pedig azonnal és minden elnézés nélkül megbüntetik.

Más szerencsejátékok. Egykori szenvedélyes játékosok most maguk tiltják meg a szerencsejátékokat; ott, ahol erős a parasztszövetségek hatalma, a kártyázáshoz hasonlóan minden szerencsejátéknak teljesen véget vetettek.

Az ópiumszívás. Ez a legszigorúbban meg van tiltva. Amikor a parasztszövetségek kiadták az ópiumpipák beszolgáltatásáról szóló parancsot, senki sem volt, aki ellenkezni mert volna. A lilingi kerületben a pipák beszolgáltatásának elmulasztásáért egy liesent letartóztattak, és büntetésül végigsétáltatták a falun.

Az a kampány, amelyet a parasztok az ópiumszívók „lefegyverzése" érdekében folytattak; határozottságát tekintve nem marad a mögött a kampány mögött, amelyet az északi hadjáratot végrehajtó hadsereg folytatott Vu Pej-fu és Szun Csuan-fang[21] csapatainak lefegyverzése céljából. A „vanszujok"

(így nevezik a liesenek gúnyosan a parasztokat) a forradalmi hadsereg tisztjeinek családjaiban „lefegyvereztek" sok tiszteletreméltó aggastyánt, javíthatatlan ópiumszívót, akiknek szájából egész életükön át nem jött ki a pipa. A „vanszujok" nemcsak azt tiltják meg, hogy mákot vessenek és ópiumot szívjanak, hanem a szállítását is megtiltják. Hunan tartomány paocsingi, hszianghsziangi, juhszieni és lilingi kerületében nem kevés olyan ópiumot koboztak el és égettek el, amit Kujcsou tartományból szállítottak Csianghszi tartományba. Ez keresztezi a kormány pénzügyi szerveinek érdekeit. A dolognak az lett a vége, hogy a tartományi parasztszövetség, figyelembe véve, hogy az északi hadjáratot végrehajtó hadsereg élelmiszerellátását feltétlenül biztosítani kell, utasítást adott a parasztszövetség alapszervezeteinek, amely szerint „ideiglenesen el kell halasztani az ópiumszállítási tilalom keresztülvitelét". A parasztok azonban ezzel nagyon elégedetlenek voltak.

A felsoroltak mellett még nagyon sok más tilalom és korlátozás van. Felsorolunk ezek közül legalább néhányat.

A „h u a k u k" — sikamlós színházi előadások. Ezek sok helyen tilosak.

A g y a l o g h i n t ó k. Sok helyen tapasztalható olyan eset, hogy megtámadják a gyaloghintókat; különösen vonatkozik ez a hszianghsziangi kerületre. A parasztok mélységesen gyűlölik azokat az embereket, akik gyaloghintót vesznek igénybe, és mindig készek elpáholni őket, de ezt a parasztszövetségek tiltják. A parasztszövetségek funkcioná-

riusai megmagyarázzák a parasztoknak: „Ha megtámadjátok a gyaloghintókat, csak segíttek a gazdagoknak abban, hogy pénzt takarítsanak meg, a gyaloghintóvivőktől pedig elveszitek a munkát. Ugyan kinek árttok ezzel, ha nem önmagatoknak?" A parasztok ezt nagyon jól megértették és a gazdagok megbüntetésének egy más módját eszelték ki — lényegesen felemelték a gyaloghintóvivők munkadíját.

A pálinka- és szörpfőzés. A parasztok mindenütt megtiltották, hogy a rizsből pálinkát és szirupot főzzenek; ez arra vezetett, hogy a pálinkafőzők és szörpgyárak tulajdonosai nem fogynak ki a panaszból. Futienpu mezővároskában (a hengsani kerületben) nem tiltották meg a pálinkafőzést, de a pálinka árát olyan alacsonyra szabták, hogy a pálinkafőzők, mivel nem jutottak haszonhoz, kénytelenek voltak beszüntetni a munkát.

Sertéstartás. A gazdaságban a sertések számát korlátozzák, mivel ezek etetésére szemtermékeket kell igénybevenni.

Baromfitartás. A hszianghsziangi kerületben megtiltották, hogy tyúkot és kacsát tartsanak, de ez ellen az asszonyok tiltakoztak. Jangtanban (a hengsani kerületben) gazdaságonként csak három, Futienpuban pedig öt tyúk tartása van megengedve. Sok helyen teljesen meg van tiltva, hogy kacsát tartsanak, mivel a kacsáknál több a veszteség, mint a tyúkoknál: nemcsak feleszik a szemet, de a rizsvetéseket is elpusztítják.

A lakomák. A nagy lakomák mindenütt

tilosak. Saosan mezővároskában (a hsziangtani kerületben) elrendelték, hogy a vendégeknek csak tyúkhúsból, halból és sertéshúsból készült ételeket szabad felszolgálni. Fiatal bambuszhajtásokból, tengeri káposztából és „déli" metélttésztából tilos ételt készíteni. A hengsani kerületben az ebédnek legfeljebb nyolc fogásból szabad állania. A lilingi kerület 3. keleti körzetében csak öt fogást szabad felszolgálni; a 2. északi körzetben három húsételt és három növényi eledelt; a 3. nyugati körzetben az újévi ünnepek alkalmából tilos vendéglátást rendezni. A hszianghsziangi kerületben tilos a vendégeknek tojásosmetéltet adni, bár ez egyáltalán nem valami fényűző megvendégelés. Amikor a hszianghsziangi kerület 2. körzetében egy lakodalmon ilyen vendégeskedést rendeztek, egy parasztcsoport berontott a tilalom megszegőjének házába és a felszolgálásra váró ételeket moslékká változtatta. Csiamucsenben (a hszianghsziangi kerületben) tartózkodnak a választékos ételektől, és az ősöknek bemutatott áldozatokhoz csak gyümölcsöket használnak fel.

A z i g á s j ó s z á g. A bivaly vagy a tehén — a paraszt kincse. Az a mondás, hogy „aki tehenet ölt, a jövendő életben maga válik tehénné", a szó szoros értelmében vallási parancsolattá lett, ezért igásjószágot nem szabad levágni. Amíg a parasztok még nem jutottak hatalomra, csak vallásos érvekkel gyakorolhattak befolyást és nem tilthatták meg az igásjószág levágását. Amikor a parasztszövetségek kifejlődtek, az igásjószágot is ellenőrzésük alá vették, s annak levágását a városokban is megtiltották. Hsziangtan városában azelőtt hat mészárszék árusí-

tott marhahúst, most ebből ötöt bezártak, a megmaradt egy mészárszékben pedig csak elgyengült vagy igavonásra alkalmatlan bivalyok és tehenek húsát árusítják. Az egész hengsani kerületben kategórikusan megtiltották, hogy igásállatot levágjanak. Amikor az egyik paraszt tehenének eltört a lába, ez a paraszt nem merte levágni a tehenet, amíg nem kapott rá engedélyt a parasztszövetségtől. Amikor Csucsou városában a kereskedelmi kamara, a következményekkel nem gondolva, levágatott egy tehenet, a parasztok a városba mentek és követelték a bűnösök megbüntetését; a kereskedelmi kamarának bírságot kellett fizetnie, bocsánatot kellett kérnie és tűzijátékot kellett rendeznie*.

A csavargás. A lilingi kerületben megtiltották, hogy adományt kéregetve házról házra járjanak a tavaszt dicsőíteni, a helyi szellemeket dicsőíteni és csörgettyűkísérettel dalokat énekelni. Különböző kerületekben a koldulásnak ezeket a fajtáit vagy megtiltották, vagy azok maguktól tűntek el, mivel senki sem foglalkozik többé ilyesmivel. Azelőtt voltak még úgynevezett „zsaroló koldusok" vagy „csavargók" is, akik rendszerint mindenféle garázdaságokat követtek el, de most ezek is kénytelenek voltak alávetni magukat a parasztszövetségeknek. Saosanban (a hsziangtani kerületben) van az eső istenének temploma, s ebben

* Kínában ősrégi szokás, hogy sok népünnepélyen, vallási szertartásoknál és bizonyos társadalmi jelentőségű események alkalmával puskaporral készített durrantyúkkal tűzijátékot rendeznek.

verődtek össze régtől fogva a csavargók, akik semmiféle hatalmat sem ismertek el; a parasztszövetségek létrejövetelével azonban mind elrejtőztek valamerre. Ugyanebben a körzetben a huti járási parasztszövetség elfogott három csavargót és arra kényszerítette őket, hogy agyagot szállítsanak és téglát égessenek.

Az újévi látogatásoknál divó kicsapongásokat is megtiltották.

Emellett különböző helyeken igen sok kisebb tilalmat vezettek be: például a lilingi kerületben tilos körmeneteket rendezni és illatos füstölőszert égetni a szellemek tiszteletére, ismerősöknek drága dolgokat és nyalánkságokat ajándékozni, az ősök halálának emléknapján papírruhákat égetni el és Újév alkalmából a rossz szellemektől védő szenteket ábrázoló képeket ragasztani az ajtókra. A hszianghsziangi kerületben fekvő Kusuj községben tilos a vízipipaszívás; ennek a kerületnek 2. körzetében meg van tiltva a durrantyúkkal rendezett tűzijáték és a háromtöltetű rakétakészülékből való lövöldözés: az előbbiért 1 jüan 2 csiao, az utóbbiért 2 jüan 4 csiao bírságot rónak ki. A 7. meg a 20. körzetben tilosak a hagyományos drága halotti torok, a 18. körzetben nem szabad ajándékot vinni a temetésekre. Mindezeket paraszti tilalmaknak nevezik és annyi van belőlük, hogy lehetetlen valamennyit felsorolni.

Ezekkel a tilalmakkal két fontos célt követnek: 1) harc a káros társadalmi szokások ellen — mint a kártyázás és más szerencsejátékok, az ópiumszívás —, amelyek a földbirtokosok aljas politikai uralmának

viszonyai között keletkeztek és eltűnnek a földesúri hatalom bukásával; 2) védekezés a városi kereskedők kizsákmányolásával szemben.

Ilyen védekezést jelent az, amikor megtiltják például lakomák rendezését, drága dolgok és nyalánkságok vásárlását stb. Az ipari áruk drágaságának és a mezőgazdasági termékek alacsony árának viszonyai között a parasztok igen nagy nélkülözéseknek vannak kitéve, és a kereskedők kegyetlenül kizsákmányolják őket; a parasztok önvédelem céljából kénytelenek mindenben korlátozni magukat. Ami viszont a fentebb említett rizskiszállítási tilalmat illeti, ezt az tette szükségessé, hogy a szegényparasztoknak nincs elég saját rizsük, kénytelenek a piacon rizst vásárolni, s ezért nem engedik meg az élelmiszerárak felsrófolását. Mindezt a parasztok elnyomorodása és a város meg a falu közötti ellentét idézte elő, de mindez egyáltalán nem jelenti azt, hogy a parasztok bojkottálják az ipari árukat vagy elzárkóznak a várossal való kereskedelem elől, azért mert „a keleti kultúra kizárólagosságának“[22] a hívei. A parasztoknak gazdasági érdekeik védelme céljából fogyasztási szövetkezeteket kell létesíteniök, hogy megszervezhessék az áruk együttes beszerzését. Feltétlenül szükség van a kormány segítségére azon a téren is, hogy a parasztszövetségek hitelszövetkezeteket létesíthessenek. Akkor a parasztoknak az élelmiszerárak korlátozása érdekében természetesen nem kell majd a rizskiszállítás megtiltásához folyamodniok, gazdasági érdekeik védelme céljából nem kell majd harcolniok az ellen, hogy bizonyos ipari áruk utat találjanak a faluba.

10. AZ ÚTONÁLLÁS FELSZÁMOLÁSA

Azt hiszem, hogy Jütől és Tangtól, Ven-vangtól és Vu-vangtól* kezdve a mandzsu dinasztiához tartozó császárokig és a Kínai Köztársaság elnökéig nem volt Kínában egyetlen államfő sem, aki olyan hatalmas erővel rendelkezett volna, amilyenről most a parasztszövetségek az útonállás felszámolása terén tanuságot tesznek. Ott, ahol a parasztszövetségek erősek, nyoma sincs az útonállóknak. Figyelemreméltó dolog, hogy sok helyen még kerteket dézsmáló kistolvajok sem maradtak. Kistolvajok még akadnak imitt-amott, de az útonállás mindazokban a kerületekben, amelyekben alkalmam volt megfordulni — fel van számolva, még ott is, ahol azelőtt igen sok útonálló volt. Ez a következő okokkal magyarázható:

1. Az útonállóknak nem volt többé hol elrejtőzniök, minthogy mindenütt vannak parasztszövetségi tagok; a „hosszú lándzsák" meg a „rövid bunkók" százával gyűlnek össze az első hívásra.

2. A parasztmozgalom fejlődésével a rizsárak igen gyorsan leszálltak: tavaly tavasszal 1 tan (hántolatlan) rizs ára 6 jüan volt, télen pedig már csak 2 jüan; a helyzet a lakosság élelmezése terén jelentősen javult.

3. A titkostársaságok[23] tagjai beléptek a paraszt-

---

* Jü és Tang — Kína legendás uralkodói az időszámításunk előtti III. és II. évezredben. Ven-vang a kínai történelmi irodalom szerint Csou hercegség uralkodója, fia, Vu-vang pedig Jin állam meghódítója és a Csou dinasztia (i. e. 1122—255.) első uralkodója.

szövetségekbe, s ott nyiltan és törvényes utakon tesznek tanuságot merészségükről és juttatják kifejezésre a bennük felhalmozódott elégedetlenséget; ilyenformán nincs többé szükség a „hegy, templomok, tömjén és víz"[24] titkostársaságok fennállására. A parasztok már eléggé kiöntötték haragjukat a multban őket elnyomó tuhaókra és liesenekre olymódon, hogy súlyos adókat meg bírságokat vetettek ki rájuk, s leölték sertéseiket és juhaikat.

4. A hadseregbe való toborzások idején sok „duhaj legény" elment katonának.

Mindezek következtében a parasztmozgalom kialakulásával az útonállás teljesen eltűnt. A parasztszövetségek tevékenységének ezt a részét még a sensik és a gazdagok is helyeslik. Azt mondják: „A parasztszövetségek? Az igazat megvallva — ezek is jók valamire."

A szerencsejátékok és az ópiumszívás megtiltásával, továbbá az útonállás felszámolásával a parasztszövetségek kivívták az általános rokonszenvet.

11. A SÚLYOS ADÓK ÉS SZOLGÁLTATÁSOK MEGSZÜNTETÉSE

Amíg az országot még nem egyesítettük, amíg az imperializmus és a militaristák erőit még nem döntöttük meg, lehetetlen megszabadítani a parasztokat az állami adók súlyos terhétől, vagy másszóval, a forradalmi hadsereg katonai kiadásainak terhétől. Mégis, a parasztmozgalom fellendülésével és a tuhaók meg liesenek hatalmának bukásával azokat a súlyos szolgáltatásokat, amelyekkel akkor terhelték meg a

parasztokat, amikor a falusi közigazgatás a tuhaók és liesenek kezében volt — mint például a földadó —, felszámolták vagy legalábbis leszállították. Ezt is a parasztszövetségek egyik érdemének kell betudni.

12. MOZGALOM A KULTÚRÁÉRT

Kínában a kultúra ősidőktől fogva a földbirtokosok kincse volt; a parasztok számára a kultúra nem volt hozzáférhető. De ez az egész földesúri kultúra a parasztoknak köszönheti létezését, hiszen mindazt, amiből összetevődik, a parasztok véres verejtékével hozták létre. Kína lakosságának 90 százaléka még nem jutott hozzá a kultúrához, nem részesült semmiféle oktatásban. Ezeknek az embereknek túlnyomó többsége parasztokból áll.

Amikor a földbirtokosok hatalma a faluban megdőlt, elkezdődött a parasztok mozgalma a kultúráért. Nézzék csak meg, hogy a parasztok, akik mindig gyűlölték az iskolát, milyen lelkesedéssel nyitnak most esti iskolákat. Azelőtt a parasztokat semmiképpen sem lehetett megbarátkoztatni a „tengerentúli iskolákkal". Amikor még tanultam, szülővárosomba utazva alkalmam volt megfigyelni, hogy a parasztok a „tengerentúli iskolák" ellen foglalnak állást, de akkor egy nótát fújtam a „tengerentúli" diákokkal meg a „tengerentúli" tanárokkal, és magam is védelmeztem ezeket az iskolákat; úgy tűnt nekem, hogy a parasztoknak bizonyos mértékben nincs igazuk. Csak 1925-ben, amikor már mint marxista világnézetet valló kommunista egy félévet falun

töltöttem, csak akkor értettem meg, hogy tévedtem, és hogy a parasztoknak igazuk volt. A falusi elemi iskolákban használt tankönyvek teljesen a városi tematikának megfelelően voltak felépítve és nem feleltek meg a falu szükségleteinek. Az elemiiskolai tanítók igen helytelen magatartást tanusítottak a parasztok irányában: nemcsak hogy nem segítettek a parasztoknak, hanem ellenkezőleg, magatartásukkal szembeállították magukkal a parasztokat. Ezért a parasztok az állami iskoláknál (amelyeket „tengerentúli" iskoláknak neveztek) előbbrevalónak tartották a régi típusú magániskolákat (ezeket az iskolákat „kínai" iskoláknak nevezték), az állami elemiiskolai tanítókkal szemben pedig előnyben részesítették a magántanítókat.

Most a parasztok mindenütt saját esti iskolákat létesítenek s ezeket parasztiskoláknak nevezik. Egyes helyeken az ilyen iskolák már megnyíltak, más helyeken előkészületek történnek arra, hogy ilyen iskolákat nyissanak. Átlag egy iskola jut minden járásra. A parasztok ezeket az iskolákat óriási lelkesedéssel hozzák létre, és csak az ilyen iskolákat tartják igazán a sajátjuknak. Az esti iskolák fenntartásához szükséges anyagi eszközöket a „babonából származó bevételekből", az ősök templomainak anyagi eszközeiből és más, közföldekből és közvagyonból származó bevételekből veszik. A kerületi közoktatásügyi osztályok ezeket az anyagi eszközöket az állami, vagyis a parasztok szükségleteinek nem megfelelő „tengerentúli" iskolákra szándékoztak fordítani; a parasztok viszont a parasztiskolákra akarták felhasználni ezeket az anyagi eszközöket. A viták eredménye-

képpen az anyagi eszközöket felosztották a vitázó felek között, egyes helyeken pedig teljes egészében a parasztoknak adták át. A parasztmozgalom fejlődésével a parasztok kulturális színvonala gyorsan emelkedett. Nincs messze az az idő, amikor az egész tartományban tízezrekre menő falusi iskola fog létesülni. Ez már nem intellektuelek és úgynevezett „kultúrpolitikusok" fecsegése az „általános oktatásról", ami, akármilyen nagy lármát csaptak is, pusztába kiáltott szó maradt.

13. A SZÖVETKEZETI MOZGALOM

A parasztok a szó legigazibb értelmében véve szükségét érzik annak, hogy szövetkezeteket, különösen fogyasztási, értékesítési és hitelszövetkezeteket szervezzenek. Amikor a paraszt valamely árut vásárol, kizsákmányolja a kereskedő, amikor gazdaságának termékeit eladja, megnyúzza ugyanaz a kereskedő, amikor pedig rizst vagy pénzt vesz kölcsönbe, kegyetlenül kizsákmányolja az uzsorás. Ezért a parasztnak létérdeke fűződik a beszerzés, az értékesítés és a hitel problémájának megoldásához. Tavaly télen, amikor a Jangce folyó menti hadműveletek következtében a kereskedelmi kapcsolatok megszakadtak és Hunan tartományban megdrágult a só, a parasztok sok szövetkezetet szerveztek sószükségletük kielégítése céljából.

Azzal kapcsolatban, hogy a földbirtokosok megtagadják a parasztoktól a kölcsönöket, sok helyen kísérletek történnek kölcsönpénztárak szervezésére.

A fő nehézség most abban rejlik, hogy az ilyen szervezeteknek nincsenek részletesen kidolgozott rendes alapszabályaik. Azok a szervezetek, amelyek az egyes helyeken maguknak a parasztoknak kezdeményezésére létre jöttek, gyakran nem felelnek meg a szövetkezeti elveknek, ezért a parasztmozgalom funkcionáriusai szüntelenül kitartóan követelik az alapszabályokat. Megfelelő vezetés esetén a szövetkezeti mozgalom a parasztszövetségek fejlődésének arányában mindenütt kifejlődhet.

14. AZ UTAK ÉS TÖLTÉSEK JAVÍTÁSA

Ez a munka ugyancsak a parasztszövetségek érdeme. A parasztszövetségek megalakulása előtt a községi utak rendkívül elhanyagolt állapotban voltak. Az utak javítása anyagi eszközök hiányában lehetetlen volt, a gazdagok viszont nem adtak pénzt s az utak tönkrementek. Ha valahol végeztek is bizonyos javításokat, ez jótékonysági alapon történt: azoktól az emberektől, akiknek az volt a vágyuk, hogy „olyan jótéteményt gyakoroljanak, amelyet beszámítanak a túlvilágon", néhány garast kunyeráltak, s ezeken a garasokon keskeny és rossz utakat építettek. Amikor a parasztszövetségek megalakultak, parancsot adtak ki, amely kötelességévé tette minden olyan földbirtokosnak, akinek birtoka az út mentén fekszik, hogy megjavítsa saját útszakaszát, s ugyanakkor a helyi szükségleteknek megfelelően minden esetben megállapították, hogy milyen szélesnek — három cse, öt cse, hét cse, vagy egy csang

szélesnek kell lennie az útnak. Ugyan ki merne ellenszegülni a parancsnak? Hamarosan sok kényelmes utat építettek. Ez már nem jótékonykodás, hanem kényszer, de ezzel a meglehetősen enyhe kényszerrel, igazán, egészen szép eredményeket értek el.

Pontosan ugyanaz volt a helyzet a töltések terén is; az embertelen földbirtokos csak arra gondolt, hogy minél jobban megnyúzza a bérlőt, nem akart néhány garast költeni a töltések javítására, s ilyenformán a tavakat kiszáradásra, a bérlőket pedig éhhalálra kárhoztatta. Neki csak arra volt gondja, hogy behajtsa a földhaszonbért. De egyszercsak megalakultak a parasztszövetségek, és nem sokat teketóriázva, kezdtek kiadni olyan parancsokat, amelyek kényszerítették a földbirtokosokat, hogy javítsák ki a töltéseket. Ha valamelyik földbirtokos megtagadja, a parasztszövetség nyugodtan azt mondja neki: „Rendben van! Ha már egyszer ön nem akarja maga megjavítani, hozzon rizst, egy emberre munkanaponként egy dout számítva!" Mivel azonban a földbirtokosnak ez hátrányos, siet maga megjavítani a töltést. Így sok, azelőtt elhanyagolt töltést hibátlan állapotba hoztak.

Ez az a tizennégy vívmány, amelyet a parasztok a parasztszövetségek vezetésével elértek. Csak gondolja meg maga az olvasó, hogy szellemét, forradalmi jelentőségét tekintve, van-e valami rossz akár egyben is e vívmányok közül? Úgy gondolom, hogy ezeket a vívmányokat csak a tuhaók és liesenek nézik ellenséges szemmel! Igen furcsán hangzik egy Nancsangból[25] érkezett hír, amely úgy szól, hogy Csang-Kaj-sek és Csang Csing-csiang urak[26] nagyon hely-

telenítik a Hunan-tartományi parasztok cselekedeteit, a Hunan-tartományi jobboldaliak vezére, Liu Jüe-cse[27] és társai pedig, akik közösséget vállalnak ezekkel az urakkal, kijelentik: „Hiszen ez igazi bolsevizálás!" Én pedig a következőképpen vélekedem: vajjon beszélhetnénk-e nemzeti forradalomról, ha nem volna ez a minimális bolsevizálás? „A néptömegek felébresztésére" vonatkozó mindennapos felhívások, és a halálos rémület, amikor ezek a tömegek valóban felkelnek, nem emlékeztetnek-e annak a szeretetnek ismert történetére, amelyet Je-kung érzett a sárkányok iránt?[28]

JEGYZETEK

[1] Hunan tartomány abban az időszakban az ország parasztmozgalmának fő gócpontja volt.

[2] Csao Heng-ti a pejjangi militarista klikk ügynöke volt és Hunan tartományt kormányozta. 1926-ban, az északi hadjáratot végrehajtó hadsereg hadműveleteinek eredményeképpen, hatalmát megdöntötték.

[3] A hszinhaj forradalom, vagyis az 1911-es forradalom, a zsarnoki Csing (mandzsu) dinasztia megdöntésére vezetett. 1911 október 10-én a polgári és kispolgári forradalmi szervezetek befolyása alatt álló Új Hadsereg Vucsan városában felkelt. A felkelés tartományról tartományra terjedt, és a mandzsu Csing dinasztia hamarosan megdőlt. 1912 január elsején Nankingban megalakult a Kínai Köztársaság ideiglenes kormánya; a köztársaság ideiglenes elnökévé Szun Jat-szent választották. Az 1911-es forradalom annak köszönheti a győzelmet, hogy a burzsoázia szövetségben volt a parasztsággal, a munkássággal és a városi kispolgársággal. Ámde annak következtében, hogy a forradalom élén álló és jellegénél fogva megalkuvó blokk

semmi kézzelfoghatót nem nyujtott a parasztoknak, s engedett az imperializmus és a feudális erők nyomásának, a hatalom Jüan Si-kaj pejjangi militarista kezébe került és a forradalom végeredményben vereséget szenvedett.

[4] „A kiegyenesítéshez ellenkező irányú begörbítés szükséges" mondás azt jelenti, hogy az emberek a hibák kijavítása során nagyon messzire mennek; régebben ezt a mondást gyakran használták ki arra, hogy az embereket kezüknél-lábuknál fogva gúzsbakössék, s csak azt engedték meg nekik, hogy javítsanak a régi társadalmi berendezéseken, de egyáltalán nem engedték meg azok halomra döntését. Azokat a cselekedeteket, amelyek a régi berendezések megjavításának keretei között maradtak, helyeseknek, „igaz" cselekedeteknek, azokat a cselekedeteket viszont, amelyek a régi berendezéseket halomra döntötték, „túlhajtásoknak" nevezték. Ez a forradalmárok soraiba befurakodott reformisták, opportunisták elmélete. Mao Ce-tung elvtárs itt az ilyenfajta reformista elméleteket ítéli el. „A kiegyenesítéshez ellenkező irányú begörbítés szükséges; amit nem görbítünk be ellenkező irányban, azt nem tudjuk kiegyenesíteni" — ebben a szövegben a következőket jelenti: ahhoz, hogy végezni lehessen a régi, feudális viszonyokkal, feltétlenül a forradalmi tömegakciók módszereit kell alkalmaznunk, nem pedig a javítgatások reformista módszereit.

[5] 1926 telén és 1927 tavaszán, amikor az északi hadjáratot végrehajtó hadsereg elérte a Jangce folyó medencéjét, Csang Kaj-sek ellenforradalmi mivolta még nem lepleződött le eléggé, és a paraszttömegek Csang Kaj-seket még mindig forradalmárnak tartották; a földbirtokosok és a kulákok viszont nem voltak vele megelégedve, és olyan híreket terjesztettek, hogy az északi hadjáratot végrehajtó hadsereg vereségeket szenved, Csang Kaj-sek pedig megsebesült a lábán.

Csang Kaj-sek csak azután lepleződött le teljesen mint ellenforradalmár, hogy 1927 április 12-én Sanghájban és más városokban ellenforradalmi puccsot hajtott végre, erőszakot alkalmazott a munkásokkal szemben, hozzákezdett a parasztmozgalom elnyomásához és a Kommunista Párt üldözéséhez. Ettől a perctől kezdve a föld-

birtokosok és a kulákok támogatni kezdték Csang Kajseket.

[6] Kuangtung tartomány a forradalom első támaszpontja volt az első forradalmi polgárháború időszakában.

[7] Vu Pej-fu — a pejjangi militarista klikk egyik ismert képviselője. Akárcsak Cao Kun, aki 1923-ban megvesztegetés és lepénzelés útján elérte, hogy elnökké választották, Vu Pej-fu is a pejjangi militaristák cseli klikkjéhez tartozott; ő tette Cao Kunt ennek a klikknek vezérévé. A kortársak „Cao Vu" közös néven nevezték őket. Vu Pej-fu, miután 1920-ban leverte a militaristák anhuji klikkjéhez tartozó Tuan Csi-zsujt, az angol és amerikai imperializmus ügynökeként vezető helyet foglalt el a pejjangi militaristák kormányában. 1923 február 7-én kegyetlen erőszakot alkalmazott a Peking—Hankou vasútvonal sztrájkoló munkásaival szemben. 1924-ben vereséget szenvedett a cseli-mukdeni belháborúban Csang Co-lintől és Pekingben elvesztette a hatalmat. 1926-ban azonban a japán és az angol imperialisták nyomására szövetségre lépett Csang Co-linnel, ami lehetővé tette számára, hogy újból megjelenjen a színen. Vu Pej-fu volt az első ellenség, akit az északi hadjáratot végrehajtó hadsereg a Kuangtung tartományból való felvonulás után, 1926-ban, szétzúzott.

[8] A három népi elv — annak a programnak alapelvei, amelyet Szun Jat-szen állított fel a kínai polgári demokratikus forradalom számára: nacionalizmus, népuralom és népjólét. Szun Jat-szen 1924-ben, „A Kuomintang Első Összkínai Kongresszusának Kiáltványá"-ban új értelmet adott ennek a három elvnek, megmagyarázta, hogy a nacionalizmus — harc az imperializmus ellen. Ugyanott kijelentette, hogy feltétlenül aktív támogatást kell nyujtani a munkások és a parasztok mozgalmának. Ilyenformán a régi három népi elv új három népi elvvé vált, amelyek három alapvető politikai célkitűzést fejeztek ki — szövetség Oroszországgal, szövetség a Kommunista Párttal, továbbá a parasztok és a munkások támogatása. Ez a három alapvető politikai célkitűzést kifejező új három népi elv vált a politikai alapjává a Kínai Kommunista

Párt és a Kuomintang együttműködésének az első forradalmi polgárháború időszakában. Ennek részletes ismertetését lásd „Az új demokráciáról" c. munka 10. részében.

[9] A kulákokat nem kellett beengedni a parasztszövetségekbe. 1927-ben a paraszttömegek ezt még nem tudták.

[10] A „mezítlábasok" kategóriájába, amelyről Mao Ce-tung elvtárs beszél, a mezőgazdasági munkások (falusi proletárok) és a falu deklasszálódott elemei tartoznak.

[11] Itt a falusi félproletárokról van szó.

[12] Az akkori Kuomintang kerületi bizottságairól van szó.

[13] Jüan Cu-ming — kujcsoui militarista, aki abban az időben Hunan tartomány nyugati részében parancsolt.

[14] A „tu" és a „tuan" Hunan tartományban a „körzetnek" és a „járásnak" felel meg. A „tu" és a „tuan" régi közigazgatási szervei a földbirtokosok eszközei voltak, akik ezeket a szerveket a parasztok fölötti uralmuk megszilárdítására használták ki.

A „tu" és a „tuan" vezetőit „a tu fejének" („tucung"-nak), illetve „a tuan fejének" („tuancung"-nak) nevezték.

[15] Arról van szó, hogy a tuhaók és liesenek kezében levő hatalmi szervek, miközben kegyetlenül nyúzták a parasztokat, nem érték be a földre megállapított adók behajtásával és pót-földadót vetettek ki minden mu földre.

[16] „Tucsünöknek" azokat a katonai parancsnokokat nevezték, akiket a pejjangi militaristák uralkodó klikkje állított minden egyes tartomány élére. A tucsün katonai és politikai teljhatalommal rendelkezett a tartományban, s valójában a tartomány diktátora volt. A tucsünök egy húron pendültek az imperialistákkal és saját hatalmi területükön támogatták a katonai-feudális rendszert.

[17] A portánkénti népfelkelés állandó harciosztagai — az abban az időben fennálló falusi fegyveres szervezetek

egyik válfaja. A „portánkénti" szó azt jelenti, hogy majdnem minden porta köteles volt részt venni a népfelkelésben. 1927-ben, a forradalom veresége után, a portánkénti népfelkelés sok helyen a földbirtokosok kezébe került és ezek az osztagok ellenforradalmi fegyveres szervezetekké váltak.

[18] A Kuomintang kerületi bizottságai abban az időben sok helyen a Kuomintang vuhani Központi Végrehajtó Bizottságának vezetése alatt működtek; sok ezek között olyan szervezetet képviselt, amelyek valóraváltották Szun Jat-szen három fő politikai célkitűzését — szövetség Oroszországgal, szövetség a Kommunista Párttal, továbbá a parasztok és a munkások támogatása —, s a kommunisták, a baloldali kuomintangisták és más forradalmi elemek forradalmi blokkjának szervei voltak.

[19] Ez a mondás Meng-cetől (kínai filozófus az időszámításunk előtti IV. században) ered. Értelme a következő: a tapasztalt íjász, amikor másokat tanít, csak megfeszíti az íjhúrt, de nem lövi ki a nyilat, bár azt a látszatot kelti, mintha már-már kilőné. Ezzel az idézettel a szerző azt mondja a kommunistáknak, hogy előbb politikai öntudatra kell ébreszteniök a parasztokat, azután pedig meg kell várniok, míg a parasztok maguktól, önkéntesen és saját kezdeményezésükből elvetik a vallási babonákat és más káros szokásokat meg előítéleteket, s nem szabad erre a parancsok és utasítások módszerével törekedniök. A kommunistáknak ebben a tekintetben nem szabad a parasztok helyett cselekedniök.

[20] Tang Seng-cse — tábornok, az északi hadjárat idején a forradalmárok oldalán küzdött; Je Kaj-hszin — a pejjangi militaristák klikkjéhez tartozó tábornok, aki a forradalom ellen harcolt.

[21] Szun Csuan-fang — militarista, aki abban az időben Délkelet-Kína öt tartományát kormányozta, hóhér, aki elnyomta a sanghái munkások felkelését. Fő erőit 1926 telén az északi hadjáratot végrehajtó hadsereg Nancsang—Csiucsiang térségében (Csianghszi tartomány) szétzúzta.

[22] A „keleti kultúra kizárólagosságának" elmélete — reakciós elmélet, amelynek hívei ragaszkodnak Kelet elmaradott mezőgazdasági termelési rendszerének és feudális kultúrájának megőrzéséhez, s szembeszállnak a modern tudomány vívmányainak felhasználásával.

[23] Lásd „A kínai társadalom osztályairól" c. munka 15. jegyzetét.

[24] „San" (hegy), „tang" (templom), „hsziang" (tömjén) és „suj" (víz) — a régebbi titkostársaságokhoz tartozó egyes szekták elnevezésében szereplő szavak.

[25] Nancsang városát az északi hadjáratot végrehajtó hadsereg 1926 novemberében foglalta el. Nancsangban Csang Kaj-sek, a kedvező pillanatot kihasználva, megalakította vezérkarát. Miután egybegyüjtötte a jobboldali kuomintangistákat és a pejjangi militaristák klikkjének egyes zugpolitikusait, velük együtt megegyezésre lépett az imperialistákkal és előkészítette Nancsangban az ellenforradalmi összeesküvést az akkori forradalmi Vuhan elleni támadás céljából. Végül is Csang Kaj-sek 1927 április 12-én Sanghájban ellenforradalmi puccsot hajtott végre, amelyet a megtorlások hulláma kísért, s ilyenformán elárulta a forradalmat.

[26] Csang Csing-csiang — a jobboldali kuomintangisták egyik főkolomposa és Csang Kaj-sek fő tanácsadója.

[27] Liu Jüe-cse — a „Cosö" társaság vezére: ez a társaság abban az időben Hunan tartományban a legfőbb kommunistaellenes szervezet volt.

[28] Liu Hsziang a Han dinasztia idején írt „Hszin Hszü" c. könyvében van egy elbeszélés, amely a sárkányokat szerető Je-kungról szól:

„Je-kung szerette a sárkányokat: fegyvereit, szerszámait és házának faragványait mind-mind sárkányformában készítette. Megtudta ezt egy igazi sárkány, leszállt az égből, bekukucskált Je-kung ablakán, a farkát pedig bedugta az ajtón. Je-kung, amikor meglátta a sárkányt, mindent odahagyott és futásnak eredt, azt se tudta,

hová legyen a félelemtől, szeme előtt minden elsötétedett. Kitűnt, hogy Je-kung egyáltalán nem szerette a sárkányokat, hanem csak az volt kedves a szívének, ami a sárkányra hasonlított."

Mao Ce-tung elvtárs itt Je-kunggal a csangkajsekistákat példázza, akik forradalomról fecsegtek, de valójában féltek a forradalomtól, ellene voltak a forradalomnak.

A MÁSODIK FORRADALMI POLGÁRHÁBORÚ IDŐSZAKA

MIÉRT ÁLLHAT FENN KÍNÁBAN VÖRÖS HATALOM?*

(1928 október 5)

* *A Hunan-Csianghszi Határterület második pártkonferenciájának határozatából, amelyet Mao Ce-tung elvtárs írt. E határozat címe a következő volt: „Politikai kérdések és a Határterület pártszervezeteinek feladatai."*

1. AZ ORSZÁG POLITIKAI HELYZETE

Az új, kuomintangista militaristák jelenlegi uralma, akárcsak a régebbi uralom, a városban a komprádor burzsoázia uralmát, a faluban a tuhaók és liesenek uralmát testesíti meg; ez a külpolitikában az imperializmus előtti kapitulációt, a belpolitikában a régi militaristáknak újakkal való felcserélését, s a munkások és parasztok gazdasági kizsákmányolásának és politikai elnyomásának további fokozódását jelenti. A komprádorok, a tuhaók és a liesenek félúton magukhoz ragadták a Kuangtung tartományban elkezdődött polgári demokratikus forradalom vezetését, és azonnal az ellenforradalom útjára terelték a forradalmat; s a munkások és a parasztok, Kína egész egyszerű népe, sőt a burzsoázia is[1], ugyanúgy, mint azelőtt, az ellenforradalmi rendszer igája alatt görnyednek, és a legkisebb mértékben sem érték el a politikai és gazdasági felszabadulást.

Peking és Tiencsin elfoglalása előtt az új, kuomintangista militaristák négy klikkje — Csang Kajsek, a kuanghsziak, Feng Jü-hsziang és Jen Hszi-

san[2] klikkje — között ideiglenes szövetség állt fenn Csang Co-lin[3] ellen. Peking és Tiencsin elfoglalása után szövetségük azonnal felbomlott, és e négy klikk között elkeseredett harc kezdődött, sőt Csang Kaj-sek és a kuanghsziak klikkje között háború van érlelődőben. A kínai militaristák különböző klikkjei közötti ellentétek és harc a különböző imperialista államok közötti ellentéteket és harcot tükrözik vissza. Ezért addig, amíg Kína a különböző országok imperialistái közötti harc eredményeképpen darabokra lesz szaggatva, a militarista klikkek közötti megegyezés lehetősége teljesen kizárt dolog, s a közöttük létesülő minden kompromisszum csupán ideiglenes jellegű lesz. A most elért ideiglenes kompromisszum új és még nagyobb háborút hordoz magában.

Kínának égető szüksége van a polgári demokratikus forradalomra, és ez csak a proletariátus vezetése alatt valósítható meg. Annak következtében, hogy a proletariátus nem tett tanuságot határozottságáról hegemóniájának megvalósítása terén, az 1926—1927-ben Kuangtung tartományból a Jangce folyó medencéjére átterjedt forradalom vezetését a komprádorok, tuhaók és liesenek ragadták magukhoz, s a forradalmat ellenforradalom váltotta fel. A polgári demokratikus forradalom ideiglenes vereséget szenvedett. Ez a vereség komoly csapást mért a kínai proletariátusra és parasztságra; csapást mért a kínai burzsoáziára is (de nem a komprádorokra, tuhaókra és liesenekre). A legutóbbi hónapokban azonban Dél- és Észak-Kínában a Kommunista Párt vezetése alatt a városokban szervezett munkássztrájkok, a falvakban pedig parasztfelkelé-

sek bontakoztak ki. A militarista hadseregek katonái között az éhség következtében komoly lázongások érlelődnek. Ezzel egyidejűleg a Vang Csing-vej és Csen Kung-po csoport inspirálta burzsoázia a tengermelléki területeken és a Jangce folyó medencéjében nagyarányú reformmozgalmat indít[4]. Ennek a mozgalomnak a fejlődése új jelenség.

A Kommunista Internacionále és a Kínai Kommunista Párt Központi Bizottsága útmutatásainak megfelelően, a kínai demokratikus forradalom tartalma az imperializmus és eszközei — a militaristák hatalmának megdöntése, a nemzeti forradalom befejezése és az agrárforradalom megvalósítása, amely felszámolja a parasztságnak a tuhaók és liesenek részéről történő feudális kizsákmányolását. A gyakorlatban az ilyenfajta forradalmi mozgalom az 1928-as csinani véres események után[5] napról napra nagyobb arányokat kezd ölteni.

2. A KÍNAI VÖRÖS HATALOM[6] KELETKEZÉSÉNEK ÉS FENNÁLLÁSÁNAK OKAI

Az, hogy valamely országban huzamos időn át álljon fenn a vörös hatalom egy vagy néhány kis körzete, amelyeket minden oldalról olyan terület vesz körül, ahol fehér hatalom uralkodik, egyedülálló jelenség a világtörténelemben. Ahhoz, hogy ilyen szokatlan jelenség állhasson elő, különleges okok szükségesek, az pedig, hogy fennállhasson és továbbfejlődhessen, csak megfelelő feltételek megléte esetén lehetséges.

1. Ilyen jelenség nem állhat elő egyetlen imperialista államban és egyetlen olyan gyarmati országban sem[7], amely az egyik vagy a másik imperialista hatalom közvetlen uralma alatt áll. Csak olyan országban állhat elő, mint a gazdaságilag elmaradott, félgyarmati Kína, amely közvetve áll az imperializmus uralma alatt; ilyen szokatlan jelenség ugyanis csak egy másik szokatlan jelenség — a fehér hatalom képviselőinek különböző csoportjai között folyó háború velejárójaként állhat elő. A félgyarmati Kína egyik sajátossága az, hogy a köztársaság fennállásának legelső évétől* kezdve szakadatlanul tart a háború az új és a régi militaristák különböző klikkjei között, amelyeket az imperialisták, valamint a komprádorok, tuhaók és liesenek támogatnak. Ilyen jelenséggel nem találkozunk nemcsak a világ egyetlen imperialista államában, hanem még egyetlen olyan gyarmaton sem, amely az imperializmus közvetlen uralma alatt áll; ez csak olyan országban figyelhető meg, mint Kína, amely az imperializmus közvetett uralma alatt van. Ez a jelenség két ok következményeképpen állott elő: először, annak következtében, hogy az ország mezőgazdasági termelésen alapuló önellátó vidékekre tagozódik (az egész országra nézve egységes tőkés termelés nálunk nincs), és, másodszor, az imperialista politika következtében, amely arra irányul, hogy befolyási övezetekre ossza, s ezen az úton részekre szaggassa és kizsákmányolja Kínát. A fehér hatalom táborában uralkodó·huzamos viszálykodások és háborúk megteremtették azokat a

* 1912.

feltételeket, amelyek mellett a Kommunista Párt vezette egy vagy néhány kis vörös körzet létrejöhet és fennmaradhat ugyanakkor, amikor minden oldalról a fehér hatalom területei veszik körül. A Hunan és Csianghszi tartomány határán elszakított terület* egyike a sok ilyenfajta kis körzetnek. Egyes elvtársakban a nehéz és veszélyes pillanatokban nem ritkán kételyek támadnak aziránt, hogy lehetséges-e az ilyen vörös hatalom fennállása, és elcsüggednek. Ez azért történik, mert nem tudtak helyes magyarázatot találni arra, hogy mely okoknál fogva keletkezett és áll fenn ez a vörös hatalom. Elég tisztába jönni azzal, hogy a viszályok és háborúk a kínai fehér hatalom táborában krónikus jellegűek, s akkor a vörös hatalom keletkezésének, fennállásának és szakadatlan fejlődésének lehetősége nem támaszt majd semmiféle kételyt.

2. Kínában a vörös hatalom elsősorban nem azokon a vidékeken keletkezik és állhat fenn sokáig, amelyek nem érezték magukon a demokratikus forradalom befolyását, mint például Szecsuan, Kujcsou, Jünnan tartomány vagy az északi tartományok, hanem ott, ahol 1926—1927-ben, a polgári demokratikus forradalom folyamán, a nagy munkás-, paraszt- és katonatömegek hatalmas lendületbe jöttek, mint például Hunan, Kuangtung, Hupej, Csianghszi tartomány és más tartományok. E tartományok sok körzetében annakidején a szakszervezetek és parasztszövetségek széles hálózata állt fenn,

* Lásd „A szikrából tűz gerjedhet" c. munkához fűzött 10. jegyzetet.

nagy arányokban kifejlődött a munkások és parasztok politikai és gazdasági harca a földbirtokosok, a tuhaók, a liesenek és a burzsoázia ellen[8]. Ezért keletkezett és állt fenn három napig Kantonban népi hatalom, míg Kuangtung tartomány hajfengi és lufengi kerületében, Hunan tartomány keleti és déli körzeteiben, Hunan és Csianghszi tartomány határán, továbbá Hupej tartomány huanani kerületében forradalmi támaszpontok állottak fenn, amelyeket a parasztok hoztak létre. Ami a Vörös Hadsereget illeti, a nemzeti forradalmi hadseregből vált ki, amelynek demokratikus szellemű politikai iskolázásban volt része, s a munkás- és paraszttömegek befolyása alatt volt. Az olyan csapatok, mint Jen Hszi-san és Csang Co-lin hadseregei, amelyeknek egyáltalán nem volt részük hasonló, demokratikus szellemű politikai nevelésben, s nem érezték magukon a munkás- és paraszttömegek befolyását, ezidőszerint semmiképpen sem szolgáltathatnak olyan emberanyagot, amiből meg lehetne alakítani a Vörös Hadsereg egységeit.

3. Az a kérdés, hogy fennállhat-e a néptömegek hatalma kis körzetekben huzamos időn át, aszerint dől el, hogy kialakul-e forradalmi helyzet az egész országban. Ha az egész országban forradalmi helyzet alakul ki, a kis vörös körzetek huzamos fennállásának lehetősége nem kétséges; mi több, ezek egészen biztosan egyikévé válnak annak a sok erőnek, amelyek biztosítják majd a hatalom meghódítását az egész országban. Ha azonban nem alakul ki forradalmi helyzet az egész országban, hanem ellenkezőleg, a tespedés viszonylag hosszú időszaka következik be,

akkor a kis vörös körzetek huzamos fennállása lehetetlenné válik. Ezidőszerint a komprádorok, tuhaók és liesenek táborában, valamint a nemzetközi burzsoázia táborában tovább tartó viszálykodással és háborúkkal kapcsolatban Kínában folytatódik a forradalmi helyzet kialakulása. Ezért a kis vörös körzetek huzamos fennállásának lehetősége nem vonható kétségbe; mi több, ezek bővülni fognak, és fokról fokra közelebb hozzák azt a napot, amikor majd az egész országban meghódítjuk a hatalmat.

4. A vörös hatalom fennállásának változatlanul az a feltétele, hogy elég erős reguláris Vörös Hadseregünk legyen. Csupán a Vörös Gárda helyi osztagaival[9], reguláris Vörös Hadsereg nélkül, csak a földesúri telekkatonasággal lehet megmérkőzni, de nem a reguláris fehér csapatokkal. Ezért elég erős reguláris fegyveres erők nélkül még akkor sem lehetséges semmiképpen forradalmi támaszpontokat létesíteni, ha az aktív munkás- és paraszttömegek megvannak, s annál kevésbbé lehetséges biztosítani ezeknek a forradalmi támaszpontoknak huzamos fennállását és szakadatlan fejlődését. Ezért az az eszme, hogy a munkások és parasztok fegyveres erőivel rendelkező egyes forradalmi támaszpontokat kell teremteni és ezeket meg kell erősíteni — fontos dolog, s ennek az eszmének át kell hatnia minden kommunistát, és ugyanígy a forradalmi támaszpontok területén élő munkások és parasztok tömegeit.

5. A vörös hatalom huzamos fennállásának és fejlődésének lehetősége, a fentebb felsorolt feltételeken kívül, még egy további fontos felté-

teltől függ: a Kommunista Párt szervezetének feltétlenül erősnek, politikájának pedig helyesnek kell lennie.

3. FORRADALMI TÁMASZPONT LÉTESÍTÉSE HUNAN ÉS CSIANGHSZI TARTOMÁNY HATÁRÁN ÉS AZ AUGUSZTUSI VERESÉG

A militaristák közötti viszálykodások és háborúk a fehér hatalom meggyengülésére vezettek. Ennek következtében előállt annak lehetősége, hogy kis körzetekben, az arra alkalmas időpontokban, vörös hatalom jöjjön létre. Csakhogy a militaristák közötti háborúkban szünetek is vannak. Mindannyiszor, amikor egy vagy néhány tartományban bekövetkezik a fehér hatalom ideiglenes megszilárdulása, a szóbanforgó tartomány, illetve tartományok uralkodó osztályai minden esetben egyesülnek és minden erejüket a vörös hatalom megsemmisítésére vetik be. És ott, ahol a vörös hatalom létrehozásának és megerősítésének még nincs meg minden szükséges feltétele, felmerül annak a veszélye, hogy a vörös hatalmat megdöntik az ellenségei. Éppen ennél az oknál fogva azt a vörös hatalmat, amely az arra alkalmas időpontokban ez év áprilisáig keletkezett olyan helyeken, mint Kanton, Hajfeng és Lufeng, Hunan és Csianghszi tartomány határa, Hunan déli része, továbbá a lilingi meg a huanani kerület, megsemmisítették a fehér hatalom erői. Április után egy forradalmi támaszpont létesítése Hunan és Csianghszi tartomány határán, a déli uralkodó osztályok hatalmának ideiglenes stabilizációja idején ment végbe;

azok az expedíciók, amelyeket Hunan és Csianghszi tartományból küldtek ki „büntető hadműveletek" céljából, mint rendesen, legalább 8—9 ezredet, néha pedig 18 ezredet is számláltak. A mi fegyveres erőink azonban, amelyek 4 ezredet sem számláltak, négy hónapon át harcoltak az ellenség ellen, napról napra bővítették a forradalmi támaszpont területét, elmélyítették az agrárforradalmat, kiszélesítették a néptömegek hatalmának szervezetét, növelték a Vörös Hadsereg és a Vörös Gárda létszámát; mindez a Hunan—Csianghszi Határterület pártszervezetei (helyi és hadsereg-pártszervezetei) helyes politikájának eredménye volt. A külön pártbizottság és a hadsereg-pártbizottság politikája akkor a következő volt: elszánt harcot kellett folytatni az ellenséggel; hatalmi szerveket kellett létrehozni a Lohsziaosan hegygerinc központi részén[10]; harcolni kellett a pánikkeltés ellen; el kellett mélyíteni az agrárforradalmat a forradalmi támaszpont területén; a hadsereg-pártszervezeteknek támogatást kellett nyujtaniok a helyi pártszervezeteknek ezek növelése terén; a reguláris csapatoknak támogatást kellett nyujtaniok a helyi fegyveres erők fejlesztése terén; összpontosítani kellett a Vörös Hadsereg egységeit, hogy alkalmas pillanatban csapásokat mérhessenek a támadó ellenségre; harcolni kellett a csapatok szétforgácsolása ellen, hogy az ellenség ne verhesse azokat szét részenként; a fokozatos előrenyomulás taktikáját kellett alkalmazni a támaszpont kiszélesítése céljából; harcolni kellett a felgöngyölítő támadás taktikája ellen stb. Csak ezeknek a taktikai célkitűzéseknek helyessége, párosulva a harc szempontjából

alkalmas helyi tereppel, és az a körülmény, hogy a Hunan meg Csianghszi tartományból támadó ellenség csapatai között hiányzott a teljes egység, biztosított számunkra négy hónap alatt — júliustól októberig — számos katonai győzelmet. Bár az ellenség erői többszörösen felülmúlták a mi erőinket, mégsem tudta megsemmisíteni a forradalmi támaszpontot, sőt még annak további kiszélesítését sem tudta megakadályozni, s ennek a támaszpontnak a befolyása Hunan és Csianghszi tartományra nap nap után nőtt. Az augusztusi vereség egyetlen oka az volt, hogy az elvtársak egy része, mivel nem értette meg, hogy abban az időszakban az uralkodó osztályok táborában ideiglenes megszilárdulás állott be, olyan stratégiát alkalmazott, amilyet az uralkodó osztályok közötti politikai szakadás időszakaiban kell alkalmazni, és decentralizált erőkkel felgöngyölítő támadást indított; ez vereségre vezetett mind a Határterületen, mindpedig Hunan tartomány déli részén. A Hunan-tartományi pártbizottság képviselője, Tu Hsziu-csing elvtárs, mivel nem értette meg alaposan az akkor fennálló helyzetet és figyelmen kívül hagyta a külön pártbizottság, a hadsereg-pártbizottság és a junghszini kerületi pártbizottság együttes ülésének határozatát, hallani sem akart másról, mint hogy betű szerint végrehajtsa a Hunan-tartományi bizottság utasításait és engedett a Vörös Hadsereg 29. ezrede hangulatának, amely ezred arra törekedett, hogy kivonja magát a harc alól és visszatérjen szülőföldjére; ez nagyon durva hiba volt. A vereség nyomán kialakult veszélyes helyzet csak azoknak az intézkedéseknek következtében javult meg, amelye-

ket szeptember után a külön pártbizottság és a hadsereg-pártbizottság tett az elkövetett hiba kijavítása érdekében.

4. A HUNAN-CSIANGHSZI FORRADALMI TÁMASZPONT JELENTŐSÉGE HUNAN, HUPEJ ÉS CSIANGHSZI TARTOMÁNY SZEMPONTJÁBÓL

Az a tény, hogy a munkások és parasztok fegyveres ereje létrehozta és megerősítette a Hunan—Csianghszi Határterületet, amelynek központja Ningkangban van, korántsem csupán néhány határmenti kerület szempontjából bír jelentőséggel. Óriási jelentősége van ennek a ténynek a Hunan-, Hupej- és Csianghszi-tartományi munkások és parasztok felkelésének megindítása szempontjából is, amely felkelés célja — a hatalom megragadása ebben a három tartományban. A Határterület agrárforradalmának és népi hatalmának befolyását feltétlenül ki kell terjeszteni Hunan és Csianghszi tartomány északi körzeteire, sőt Hupej tartományra is, szüntelenül növelni kell a Vörös Hadsereg létszámát és a harcok folyamán minőségileg javítani kell a Vörös Hadsereget, hogy az említett három tartományban küszöbön álló általános felkelésben teljesíthesse a rábízott feladatot; a kerületekben növelni kell a helyi fegyveres erőknek — a Vörös Gárdának, továbbá a munkások és parasztok felkelő osztagainak a létszámát, és minőségileg javítani kell azokat, hogy már ma képesek legyenek felvenni a harcot a földesúri telekkatonasággal és kisebb katonai egységekkel, a jövőben pedig képesek legyenek megvédeni a hatalmat a Határterületen;

fokozatosan gyengíteni kell a helyi káderek függését a Vörös Hadsereg kádereinek segítségétől, hogy a helyi káderek teljesen önállóan járhassanak el, hogy maguk lássák el a munkát a Határterületen, a továbbiak során pedig kiegészíthessék a Vörös Hadsereg kádereit és funkcionáriusokat emelhessenek ki a forradalmi támaszpont új területei számára. Ezek a Határterület pártszervezetének legfontosabb feladatai a Hunan-, Hupej- és Csianghszi-tartományi felkelés megindítása terén.

5. EGY GAZDASÁGI KÉRDÉS

A fehér erők általi teljes bekerítettség viszonyai közepette az a körülmény, hogy a hadsereg és a lakosság nem rendelkezik elegendő mennyiségben elsőrendű szükségleti cikkekkel és nincs elég készpénzük — igen komoly problémává vált. Az olyan elsőrendű szükségleti cikkek, mint a só, a szövöttáruk és a gyógyszerek állandó nagy hiánya és jelentős drágulása a vörös hatalom igazgatása alatt álló Határterületen, az ellenséges blokád erősödése következtében a legutóbbi évben arra vezetett, hogy a munkások, a parasztok és a kisburzsoázia[11] tömegeinek, valamint a Vörös Hadsereg harcosainak ellátatlansága néha tetőpontjára hágott. A Vörös Hadseregnek harcolnia kell, s ezzel egyidejűleg magának kell megszereznie élelmét. A pénz még arra sem elég, hogy a harcosoknak fejenként napi öt fent lehessen adni kosztra, pótlásként a rizshez; az élelmezés elégtelen, a hadseregben sok a beteg;

különösen a kórházakban fekvő sebesült harcosok szenvednek. Amíg a hatalmat az egész országban meg nem hódítottuk, ezek a nehézségek természetesen elkerülhetetlenek, igen-igen törekednünk kell azonban arra, hogy a lehetőséghez képest leküzdjük ezeket a nehézségeket és javítsuk a megélhetési viszonyokat, különösen pedig arra, hogy megjavítsuk, amennyire lehet, a Vörös Hadsereg ellátását. Ha a Határterület pártszervezete nem talál megfelelő megoldást erre a gazdasági problémára, s ha az ellenséges erők stabilizációjának időszaka viszonylag sokáig fog tartani, akkor a Határterület megerősítése terén igen jelentős nehézségek merülnek majd fel. Összpontosítsa jól a figyelmét minden egyes kommunista e gazdasági kérdés helyes megoldására.

6. A KATONAI TÁMASZPONTOK KÉRDÉSE

A Határterület pártszervezete előtt még egy feladat áll — a vucsingvidéki[12] és a csiulungvidéki katonai támaszpontok megerősítése. A Vucsing hegyvidék a junghszini, a linghszieni, a ningkangi meg a szujcsuani kerület határán, továbbá a Csiulung hegyvidék, a junghszini, a ningkangi, a csalingi és a lienhuai kerület határán, kiváló tereppel rendelkezik, különösen a Vucsing hegyvidék, ahol a terep igen nehezen járható, s ezen kívül a hadsereg számára már biztosítva van a néptömegek támogatása. Ezek nemcsak most fontos katonai támaszpontok, amikor a Határterületről van szó, de fontos katonai támaszpontok maradnak a jövőben is, amikor kibontakozik a három tartomány — Hunan, Hupej és Csianghszi

tartomány felkelése. E támaszpontok megerősítése érdekében feltétlenül 1) megbízható védelmi berendezéseket kell építeni, 2) elegendő mennyiségű élelmiszert kell tárolni, 3) jól felszerelt kórházat kell létesíteni a Vörös Hadsereg számára.

Feszítse meg a Határterület pártszervezete minden erejét, hogy jól teljesíthesse ezt a három feladatot.

JEGYZETEK

[1] Mao Ce-tung elvtárs itt a nemzeti burzsoáziára gondol. A nemzeti burzsoázia és a komprádor nagyburzsoázia közötti különbséget Mao Ce-tung elvtárs részletesen megmagyarázta „A japán imperializmus elleni harc taktikájáról" című (1935 decemberében megjelent), továbbá „A kínai forradalom és a Kínai Kommunista Párt" című (1939 decemberében megjelent) munkáiban.

[2] Csang Kaj-sek klikkje, a kuanghszi klikk (amelynek élén Li Cung-zseng és Paj Csung-hszi militaristák állottak), Feng Jü-hsziang klikkje és Jen Hszi-san sanhszi militarista klikkje közös háborút viselt Csang Co-lin ellen, s 1928 júniusában elfoglalták Pekinget meg Tiencsint.

[3] Csang Co-lin — a fengtieni (mukdeni) militaristák klikkjének feje, engedelmes eszköz volt a japán imperialisták kezében. Vu Pej-funak a fengtieni és cseli militaristák közötti második háborúban (1924-ben) elszenvedett veresége után Csang Co-lin Észak-Kína legerősebb militaristája lett. 1926-ban Vu Pej-fuval szövetkezve elfoglalta Pekinget. 1928 júniusában kénytelen volt elhagyni Pekinget és Észak-Kelet felé vette útját, de útközben meggyilkoltatták a japán imperialisták, akik felrobbantották vonatját.

[4] Csinan városának 1928 május 3-án, a japán hódítók által történt megszállása után, amikor Csang Kaj-sek

nyiltan és szemérmetlenül a japánokkal való paktálás útjára lépett, a nemzeti burzsoázia egy része, amely annak idején támogatta az 1927-es ellenforradalmi puccsot, lassanként hivatalos ellenzéket kezdett létrehozni Csang Kaj-sek uralma ellen, de eközben csupán saját önző érdekeit tartotta szem előtt. Ebben a társaságban ágált Vang Csing-vej, Csen Kung-po és a hozzájuk hasonló politikai szédelgők ellenforradalmi csoportja, amely a Kuomintangon belül létrehozta az „újjászervezés híveinek" klikkjét.

[5] 1928-ban Csang Kaj-sek az angol és amerikai imperialisták támogatásával hadműveleteket kezdett Észak-Kínában, hogy csapást mérjen Csang Co-linre. A japán imperialisták kísérletet tettek arra, hogy megakadályozzák az angol-amerikai befolyás kiterjesztését Észak-Kínára, s ezért fegyveres erővel elfoglalták Santung tartomány fővárosát — Csinant, és elvágták a Tiencsin—Pukou vasútvonalat. Május 3-án a japán megszállók kegyetlen vérfürdőt rendeztek Csinanban, amelynek során igen sok kínai állampolgár pusztult el. Ez a vérfürdő „a csinani véres események" nevet kapta.

[6] A kínai vörös hatalom szervezeti formáját tekintve közel állt a szovjet hatalomhoz. Szovjeteket, azaz küldötti gyűléseket, mint politikai hatalmi formát, először Oroszország munkásosztálya hozott létre az 1905-ös forradalom idején. Lenin és Sztálin a marxi elmélet alapján arra a következtetésre jutott, hogy a szovjet köztársaság a társadalom politikai szervezetének legjobb formája a kapitalizmusból a szocializmusba való átmenet időszakában. 1917-ben az oroszországi Októberi Szocialista Forradalom eredményeképpen, Lenin és Sztálin bolsevik pártjának vezetésével, először jött létre a világon proletárdiktatúra — szovjet szocialista köztársaság. A kínai forradalom 1927-ben bekövetkezett vereségétől kezdve, amikor a Kínai Kommunista Párt vezetésével, Mao Cetung elvtárssal az élen, a néptömegek különböző helyeken forradalmi felkeléseket hajtottak végre, a néptömegek politikai hatalma küldötti gyűlések formáját öltötte. Csakhogy a kínai forradalom jelenlegi szakaszában ez a hatalom jellegénél fogva a nép demokratikus diktatúrája, amely a proletariátus vezette antiimperialista és antifeudális újdemokratikus forradalmat valósítja meg; eb-

ben különbözik a Szovjetunióban fennálló hatalomtól, amely jellegénél fogva a proletariátus diktatúrája.

[7] A második világháború idején a Távolkelet számos olyan gyarmati országát, amelyek azelőtt az angol, az amerikai, a francia, illetve a holland imperializmus uralma alatt voltak, a japán imperialisták szállták meg. Ezen országok munkásai, parasztjai, városi kispolgársága és nemzeti burzsoáziájának egy része, a Kommunista Pártok vezetése alatt, kihasználva egyrészt az angol, amerikai, francia és holland imperializmus, másrészt a japán imperializmus közötti ellentéteket, széles harci egységfrontot szerveztek a fasiszta agresszió ellen, japánellenes támaszpontokat hoztak létre és szívós japánellenes partizánháborút folytattak. Ez megvetette a második világháború előtti politikai helyzet megváltoztatásának alapját. A második világháború befejezése után a japán imperialistákat elkergették ezekről a gyarmatokról, de az amerikai, angol, francia és holland imperialisták megpróbálják fenntartani ott korábbi gyarmati uralmukat. A gyarmatok népei azonban már a japánellenes háború folyamán meglehetősen jelentős fegyveres erőket hoztak létre, és nem kívánnak tovább a régi módon élni. Ugyanakkor a Szovjetunió hatalmának erősödése és az Egyesült Államokon kívül valamennyi imperialista államnak a háborúban bekövetkezett összeomlása vagy meggyengülése, továbbá a kínai forradalom győzelme következtében, ami Kínában az imperialista arcvonal áttörésére vezetett, az egész imperialista világrendszer komolyan megingott. Ilyenmódon a keleti gyarmati országok népe, legalábbis néhány ilyen ország népe, lehetőséget nyert arra, hogy majdnem ugyanúgy, mint Kínában történt, hosszú időn át különböző méretű forradalmi támaszpontokat és forradalmi hatalmat tartson fenn, szívós kitartással huzamos forradalmi háborút viseljen, a felkelő falvak gyűrűjével fogja körül a városokat, s fokozatosan áttérjen a városok elfoglalására és a teljes győzelem kivívására saját országában. Ezzel az új helyzettel kapcsolatban módosult Mao Ce-tung elvtársnak 1928-ban arra vonatkozóan kifejtett megítélése, hogy lehetséges-e forradalmi hatalom keletkezése az imperialisták közvetlen uralma alatt álló gyarmatokon.

[8] Azokról az ellencsapásokról van szó, amelyeket különböző helyeken a néptömegek mértek a Kommunista Párt vezetésével az ellenforradalmi erőkre a Csang Kaj-sek és mindjárt utána Vang Csing-vej 1927-ben bekövetkezett árulása utáni első időszakban. 1927 december 11-én Kantonban a munkások és a forradalmi katonák felkeltek, népi hatalmat hoztak létre és elkeseredett harcokat vívtak az imperialisták közvetlen támogatását élvező ellenforradalmi csapatokkal. De az erők túlságosan nagy egyenlőtlensége következtében ez a népi felkelés vereséget szenvedett. A Kuangtung tartomány keleti részének tengermelléki övezetében fekvő hajfengi és lufengi kerület parasztjai a kommunista Peng Paj elvtárs vezetésével már az 1923-tól 1925-ig terjedő időszakban hatalmas mozgalmat indítottak, amely igen lényeges segítséget nyujtott a kantoni nemzeti-forradalmi hadseregnek, a Csen Csüng-ming ellenforradalmi klikkje ellen lefolytatott két hadjárata idején. Csang Kaj-sek 1927 április 12-i ellenforradalmi puccsa után e vidékek parasztjai háromszor — áprilisban, szeptemberben és októberben — keltek fel, és a hajfengi meg a lufengi kerületben forradalmi hatalmat hoztak létre, amely 1928 áprilisáig állt fenn. Hunan tartomány keleti részének parasztjai, akik 1927 szeptemberében keltek fel, elfoglalták a liujangi, a pingcsiangi, a lilingi és a csucsoui kerületre terjedő vidéket. Ezzel egyidejűleg néhány tízezer paraszt fegyveres felkelést hajtott végre Hupej tartomány északkeleti részének hsziaokani, macsengi és huanani kerületében s több mint harminc napon át kezében tartotta Huanan kerületi székhelyet. Hunan tartomány déli részén a jicsangi, csencsoui, lejjangi, junghszingi és cehszingi kerület felkelő parasztjai 1928 januárjában forradalmi hatalmat hoztak létre, amely három hónapig állott fenn.

[9] Vörös Gárda — népi fegyveres erők a forradalmi támaszpontok területén. A vörösgárdisták úgy teljesítettek szolgálatot, hogy közben nem hagyták abba munkájukat a gazdaságban.

[10] Lohsziaosan — nagy hegygerinc Csianghszi és Hunan tartomány határán; központi részét a Csingkangsan hegység alkotja.

[11] Azon a kisburzsoázián, amelyről Mao Ce-tung elvtárs beszél, a parasztságon kívül a kisiparosokat, kiskereskedőket, szabad foglalkozásúakat és a kispolgári származású intellektueleket is értik. Kínában az e társadalmi rétegekhez tartozó emberek főleg a városokban élnek, de a falvakban is meglehetősen jelentős számban találhatók. Lásd „A kínai társadalom osztályairól" c. munkát.

[12] A vucsingi — csingkangsani hegyvidéken Tacsing — Hsziaocsing — Sangcsing — Csungcsing — Hsziacsing vidékét kell érteni, amely négy kerület — a junghszini, a ningkangi, a Csianghszi tartomány nyugati részén fekvő szujcsuani és a Hunan tartomány keleti részén fekvő linghszieni kerület között terül el.

A CSINGKANGSANBAN FOLYÓ HARC*

(1928 november 25)

* *Jelentés, amelyet Mao Ce-tung elvtárs a Kínai Kommunista Párt Központi Bizottságának nyujtott be.*

FORRADALMI TÁMASZPONT LÉTREHOZÁSA HUNAN ÉS CSIANGHSZI TARTOMÁNY HATÁRÁN, ÉS AZ AUGUSZTUSI VERESÉG

Az, hogy valamely országban huzamos időn át álljon fenn a vörös hatalom egy vagy néhány kis körzete, amelyeket minden oldalról olyan terület vesz körül, ahol fehér hatalom uralkodik, ma az egész világon csupán Kínában tapasztalható. Ennek, nézetünk szerint, egyik oka az, hogy Kínában a komprádorok, tuhaók és liesenek táborában végeszakadatlan viszályok és háborúk dúlnak. Mindaddig, amíg ebben a táborban folytatódnak a viszályok és háborúk, fennállhatnak és fejlődhetnek a munkások és parasztok fegyveres erejével létrehozott forradalmi támaszpontok. Ezen kívül e támaszpontok fennállása és fejlődése megköveteli még: 1) az aktív néptömegeket; 2) az erős pártszervezetet; 3) az eléggé hatalmas Vörös Hadsereget; 4) a hadműveletek folytatására alkalmas vidéket; 5) a kellő gazdasági segélyforrásokat.

A forradalmi támaszpontok stratégiai célkitűzéseinek az e támaszpontokat körülvevő területek

uralkodó osztályaival kapcsolatban másoknak kell lenniök azokban az időszakokban, amelyekben az uralkodó osztályok hatalma ideiglenesen megszilárdult, és megint másoknak azokban, amelyekben szakadás következett be közöttük.

Az uralkodó osztályok közötti szakadás időszakaiban, amilyen például Li Cung-zsen és Tang Seng-cse Hupej és Hunan tartományban viselt háborújának[1], továbbá Csang Fa-kuj és Li Csi-sen Kuangtung tartományban viselt háborújának időszaka volt[2], stratégiánk során irányt vehetünk a gyorsabb előrenyomulásra; a forradalmi támaszpontok fegyveres erő bevetése útján történő kiszélesítését viszonylag nagy arányokban vihetjük keresztül. Ámde ebben az időben is figyelmet kell fordítanunk arra, hogy a központi körzetben szilárd támaszpontot teremtsünk, hogy teljes vértezetben fogadhassuk a fehér terrort. Azokban az időszakokban viszont, amikor az uralkodó osztályok hatalma viszonylag megszilárdult, mint például ezidén április után a déli tartományokban történt, stratégiánkban kötelesek vagyunk a fokozatos előrenyomulásra venni irányt. Az ilyen időszakokban a hadműveletek során a legnagyobb mértékben óvakodnunk kell az erők szétforgácsolásától és a felgöngyölítő hadműveletektől. A helyi munka (földosztás, hatalmi szervek létrehozása, a pártszervezetek kibővítése és helyi fegyveres erők létesítése) terén viszont az jelenti a legnagyobb veszélyt, ha szétforgácsoljuk az erőket és nem fordítunk figyelmet arra a feladatra, hogy a Központi Vörös Körzetben szilárd támaszpontot kell létrehozni.

Azok a vereségek, amelyeket a vörös hatalom egyes kis körzetei szenvedtek, vagy a kedvezõ objektív feltételek hiányával magyarázhatók, vagy szubjektív taktikai hibák következményei voltak. A taktika viszont azért volt hibás, mert nálunk nem értették meg világosan a különbséget a két időszak — az uralkodó osztályok hatalma ideiglenes megszilárdulásának időszaka és a közöttük végbement szakadás időszaka között. Egyes elvtársak az ellenséges osztályok hatalma ideiglenes megszilárdulásának időszakában is az erők decentralizálása, a gyors előrenyomulás, sőt nagy területek védelmének egyesegyedül a Vörös Gárda erőivel történő megszervezése mellett voltak, minthacsak egyáltalán nem lett volna tudomásuk arról, hogy az ellenségnek a földesúri telekkatonaságon kívül reguláris katonai alakulatai is összpontosítva voltak a rohamra. A helyi munka terén viszont az elvtársak teljesen elhanyagolták azt a feladatot, hogy a Központi Körzetben szilárd támaszpontot kell létrehozni, és mivel nem vetettek számot a szubjektív lehetőségekkel, csak a terület mértéktelen kiszélesítésére törekedtek. „Konzervatívnak" bélyegeztek mindenkit, aki azt indítványozta, hogy a hadműveleteket azok fokozatos kifejlesztése alapján folytassák, s hogy a helyi munka terén az erőket, a vereség lehetőségével szemben való védekezés céljából, arra kell összpontosítani, hogy szilárd támaszpontot hozzanak létre a Központi Körzetben. Éppen a fentebbi hibás nézetekben rejlik a fő oka a Hunan—Csianghszi Határterületen ezidén augusztusban szenvedett vereségnek és a Vörös Hadsereg 4. hadtestét Hunan tartomány déli részén ért egyidejű vereségnek.

A Hunan—Csianghszi Határterületen tavaly októberben kezdődött el a munka. Erre az időre a kerületekben egyáltalán nem maradt pártszervezet, a helyi fegyveres erők közül pedig csak Jüan Ven-caj és Vang Co osztagainak, amelyek a Csingkangsan közelében helyezkedtek el, volt egyenként 60 puskájuk, de még azok is elhasznált állapotban voltak; négy kerületben viszont — a junghszini, a licnhuai, a csalingi meg a linghszieni kerületben — a tuhaók és liesenek elszedték a paraszti önvédelmi osztagoktól minden fegyverüket; a néptömegek forradalmi érzéseit elfojtották. De már ezidén februárig a ningkangi, a junghszini, a csalingi és a szujcsuani kerületben kerületi pártbizottságot, Linghszienben meg külön körzeti bizottságot hoztak létre, Lianghuában pedig hozzákezdtek a pártszervezet megalakításához és felvették a kapcsolatot a vanani kerületi pártbizottsággal. A linghszieni kerületet leszámítva minden kerületben kis helyi fegyveres osztagok alakultak. A ningkangi, a csalingi, a szujcsuani és a junghszini kerületben, különösen a két utóbbiban, nem ritkán meglehetősen sikeres fegyveres partizánmegmozdulásokat kezdeményeztek, amelyeknek az volt a céljuk, hogy megdöntsék a tuhaók és liesenek uralmát, s felkelésre bírják a tömegeket. Abban az időben az agrárforradalom még nem volt eléggé mélyreható jellegű. A hatalmi szervek „a munkások, parasztok és katonák kormánya" nevet viselték. A hadseregben katonabizottságokat[3] szerveztek. Amikor a katonai egységek egymástól különállóan működtek, vezetésük céljából tábori bizottságokat alakítottak. Abban az időszakban a legfelsőbb vezető pártszerv a front-

bizottság volt (a bizottságnak Mao Ce-tung volt a titkára), amelyet a Hunan-tartományi pártbizottság jelölt ki az „Őszitermés Felkelés" idején. Március elején ezt a frontbizottságot a Hunan déli részén működő külön pártbizottság követelésére hadosztálybizottsággá szervezték át (a bizottság titkára Ho Ting-jing lett) — olyan pártszervvé, amely csak a hadsereg-pártszervezeteket vezette és nem volt joga beavatkozni a helyi pártszervezetek ügyeibe. Ezzel egyidejűleg a délhunani külön pártbizottság követelésére a Mao Ce-tung parancsnoksága alatt álló katonai egységeket Hunan déli részére dobták át, aminek következtében az ellenség a Határterületet elfoglalta és az több mint egy hónapig az ellenség kezén volt. Március végén csapataink Dél-Hunanban vereséget szenvedtek, áprilisban pedig Csu Te és Mao Ce-tung egységei, valamint a délhunani parasztosztagok a ningkangi kerületbe vonultak vissza, s hozzákezdtek a Hunan és Csianghszi tartomány határán fekvő forradalmi támaszpont újjászervezéséhez és megerősítéséhez.

A Hunan és Csianghszi tartomány határán fekvő forradalmi támaszpont létrehozása április után a déli uralkodó osztályok hatalma ideiglenes stabilizációjának időszakában történt; a „büntető hadműveletek" céljából Hunan és Csianghszi tartományból küldött reakciós expedíciós csapatok legalább 8—9 ezredet, néha pedig 18 ezredet is számláltak. A mi fegyveres erőink azonban, amelyek 4 ezredet sem számláltak, négy hónapon át harcoltak az ellenség ellen, napról napra bővítették a forradalmi támaszpont területét, elmélyítették az agrárforradalmat, kiszélesítették a

néptömegek hatalmának szervezetét, növelték a Vörös Hadsereg és a Vörös Gárda létszámát; mindez a Hunan—Csianghszi Határvidék pártszervezetei (helyi és hadsereg-pártszervezetei) helyes politikájának eredménye volt. A Határterület külön pártbizottságának (titkára Mao Ce-tung) és a hadsereg-pártbizottságnak (titkára Csen Ji) a politikája akkor a következő volt: elszánt harcot kellett folytatni az ellenséggel; hatalmi szerveket kellett létrehozni a Lohsziaosan hegygerinc központi részén; harcolni kellett a pánikkeltés ellen; el kellett mélyíteni az agrárforradalmat a forradalmi támaszpont területén; a hadsereg-pártbizottságoknak támogatást kellett nyujtaniok a helyi pártszervezeteknek ezek növelése terén; a reguláris csapatoknak támogatást kellett nyujtaniok a helyi fegyveres erők fejlesztése terén; védekező taktikát kellett folytatni Hunan tartományt illetően, ahol az uralkodó osztályok hatalma viszonylag erős volt, és támadó taktikát Csianghszi tartományt illetően, ahol viszonylag gyenge volt az uralmuk; minden módon birtokba kellett venni Junghszin vidékét és a tömegek erejével meg kellett erősíteni a junghszini támaszpontot; elő kellett készíteni a huzamos harc feltételeit; összpontosítani kellett a Vörös Hadsereg egységeit, hogy alkalmas pillanatban csapásokat mérhessenek a támadó ellenségre; harcolni kellett a csapatok szétforgácsolása ellen, hogy az ellenség ne verhesse azokat szét részenként; a fokozatos előrenyomulás taktikáját kellett alkalmazni a támaszpont kiszélesítése céljából; harcolni kellett a felgöngyölítő támadás taktikája ellen. Csak ezeknek a taktikai célkitűzéseknek helyessége, párosulva a harc szempont-

jából alkalmas helyi tereppel, és az a körülmény, hogy a Hunan meg Csianghszi tartományból támadó ellenség csapatai között hiányzott az egység, biztosított számunkra négy hónap alatt, júliustól októberig, számos katonai győzelmet, és biztosította a forradalmi támaszpont kiszélesítését a néptömegek erőivel.

Bár az ellenség erői többszörösen felülmulták a mi erőinket, mégsem tudta megsemmisíteni ezt a forradalmi támaszpontot, sőt még annak további kiszélesítését sem tudta megakadályozni, s ennek a támaszpontnak a befolyása Hunan és Csianghszi tartományra nap nap után nőtt. Az augusztusi vereség egyetlen oka az volt, hogy az elvtársak egy része, mivel nem értette meg, hogy abban az időszakban az uralkodó osztályok táborában bekövetkezett az ideiglenes megszilárdulás, olyan politikát folytatott, amilyet az uralkodó osztályok közötti politikai szakadás időszakaiban kell folytatni, és Hunan déli részén decentralizált erőkkel felgöngyölítő támadást indított; ez vereségre vezetett mind a Határterületen, mindpedig Hunan tartomány déli részén. A Hunan-tartományi pártbizottság képviselője, Tu Hsziu-csing, és a Határterület külön pártbizottságának titkára, Jang Kaj-ming, akit a Hunan-tartományi bizottság jelölt ki erre a tisztségre, kihasználták azt, hogy Mao Ce-tung, Jüan Hszi-hszien és más elvtársak, akik erélyesen más álláspontot képviseltek, ebben az időben távol, Junghszinben tartózkodtak. Tu Hsziu-csing és Jang Kaj-ming, mivel nem értették meg alaposan az akkor fennálló helyzetet és figyelmen kívül hagyták a külön pártbizottság, a had-

sereg-pártbizottság és a junghszini kerületi pártbizottság (ezek nem értettek egyet a Hunan-tartományi bizottság véleményével) együttes ülésének határozatát, hallani sem akartak másról, mint hogy betű szerint végrehajtsák a Hunan-tartományi bizottság utasításait, amelyek arról szóltak, hogy Hunan déli részén támadást kell indítani. Engedtek a Vörös Hadsereg (jicsangi kerületi parasztokból álló) 29. ezrede hangulatának, amely ezred arra törekedett, hogy kivonja magát a harc alól és visszatérjen szülőföldjére; ez vereségre vezetett mind a Határterületen, mindpedig Hunan déli részén.

Már korábban, július 10-e körül, az ellenség hunani csapatainak 8. hadteste, Vu Sang parancsnoksága alatt betört a ningkangi kerületbe, majd pedig előrenyomult a junghszieni kerületben, de mivel nem tudott harcba bocsátkozni (ebben az időben a mi csapataink kerülőutakon haladtak s elszakadtak az ellenségtől) és félt körzetünk lakosságától, Lienhuán át sietve visszavonult Csalingba. Ebben az időben a Vörös Hadsereg főerői, amelyek Ningkangból a linghszieni és a csalingi kerületet támadták, Linghszienben megváltoztatták tervüket és Hunan déli részébe vették útjukat, míg az ellenség csianghszi csapatai 3. hadtestének öt ezrede Vang Csün és Csin Han-ting tábornokok parancsnoksága alatt, továbbá 6. hadtestének hat ezrede Hu Ven-tou tábornok parancsnoksága alatt együttes támadást indított Junghszin ellen. Nekünk ebben az időben Junghszinben mindössze egy ezredünk volt, amely a nagy tömegek támogatásával, a minden oldalról való rajtaütés partizán módszerének alkalmazásával, 25

napon át kötötte le és tartóztatta fel Junghszin kerületi székhely környékén 30 li körzetben az ellenség 11 ezredét. Csak az ellenség irtózatos nyomása következtében esett el előbb Junghszin, majd Lienhua és Ningkang. Ekkor az ellenség csianghszi csapatai között hirtelen belső egyenetlenkedés robbant ki, Hu Ven-tou 6. hadteste sietve visszavonult és Csangsa alatt harcba bocsátkozott Vang Csün 3. hadtestével. A helyén maradt öt csianghszi ezred mihamar szintén sietve visszavonult Junghszin városába. Ha főerőinket már korábban nem dobták volna át Csianghsziból Hunan déli részébe, szétzúzhattuk volna ezt az ellenséget, annyira kiszélesíthettük volna a támaszpont területét, hogy a csiani, anfui és pinghsziangi kerület is hozzátartozott volna, és egyesíthettük volna ezt a területet a pingcsiangi meg a liujangi kerülettel. De főerőink már nem voltak itt, a nálunk maradt egyetlen ezred a végletekig el volt csigázva, s ezért elhatároztuk, hogy a csapatok egy részét Jüan Ven-caj és Vang Co osztagaival együtt itt kell hagyni a Csingkangsan védelmére, nekem pedig egységeimmel a kujtungi kerületbe kell mennem, hogy megtaláljam és visszafordítsam főerőinket. Ebben az időben főerőink már visszavonultak Hunan déli részéből Kujtungba, és augusztus 23-án Kujtungban egyesültünk velük.

Már július közepén, amikor a Vörös Hadsereg főerői éppen hogy megérkeztek Linghszienbe, a 29. ezrednek, amelyet politikai állhatatlanság jellemzett, egész legénysége követelni kezdte, hogy engedjék haza, Dél-Hunanba, és megtagadta az engedelmességet; a 28. ezred kifogást emelt a Dél-Hunanba

vonulás ellen, de mivel arra törekedett, hogy Csianghszi déli részére menjen, szintén nem akart visszatérni Junghszinbe. Tu Hsziu-csing fűtötte a 29. ezredben uralkodó káros hangulatokat, a hadseregpártbizottság pedig nem tudta ezt megakadályozni, és a Vörös Hadsereg főerői július 17-én kivonultak Linghszienből Csencsou irányában. Július 24-én felvették a harcot Fan Si-sen ellenséges csapataival. Ez a harc főerőinkre nézve sikeresen kezdődött, de vereséggel végződött, és főerőink feladták a harcot. Mindjárt ezután a 29. ezred önkényesen elindult haza, Jicsangba, aminek következtében egy részét Lecsang mellett megsemmisítette Hu Feng-csang bandája, másik része pedig szétszéledt a csencsoui meg a jicsangi kerületben, és további sorsa ismeretlen; azon a napon legfeljebb száz ember tért vissza az alakulathoz. Szerencsére a 28. ezred, amely főerőinket képviselte, csak kis veszteségeket szenvedett, és augusztus 18-án csapataink hatalmukba kerítették Kujtungot. Augusztus 23-án megtörtént a főerők egyesülése a Csingkangsanból megérkezett egységekkel, és elhatározták, hogy Csunjin meg Sanjun át újra visszatérnek a Csingkangsanba. Csunjiba érkezésünk után Jüan Csung-csüan zászlóaljparancsnok elárult bennünket, és magával vitt egy századot meg egy tüzérüteget; s bár utólértük és visszatérésre bírtuk mind a két csapatrészt, eközben Vang Er-cso ezredparancsnok elesett. Augusztus 30-án az ellenség hunani és csianghszi haderőinek egységei, kihasználva azt, hogy csapatainknak még nem sikerült visszatérniök, támadást intéztek a Csingkangsan ellen. Nem egészen egy zászlóaljból álló helyőrségünk,

a nehezen járható terepet kihasználva, ellenállást tanusított, szétverte az ellenséget, s ilyenformán megvédelmezte ezt a támaszpontot.

Az augusztusi vereséget a következő okok idézték elő: 1) egy egységünk parancsnokai és harcosai elvesztették harcképességüket, mégpedig azért, mert állhatatlanok voltak és hazatérésre törekedtek; egy másik egységünk parancsnokai és harcosai nem voltak elég aktívak, mert vonakodtak Hunan déli részébe vonulni; 2) harcosaink a legnagyobb hőségben tett hosszú menetelés következtében el voltak csigázva; 3) csapataink elszigetelődtek annak következtében, hogy Linghszientől több száz li távolságra gyors előrenyomulásba kezdtek és elvesztették a kapcsolatot a Határterülettel; 4) a támadás merő katonai kalanddá vált, mivel Hunan déli részének néptömegei nem keltek fel; 5) hiányoztak az értesülések az ellenség helyzetéről; 6) a parancsnokok és a harcosok nem értették meg a hadműveletek jelentőségét annak következtében, hogy az előkészítő munka rossz volt.

A FORRADALMI TÁMASZPONT JELENLEGI HELYZETE

Ez év áprilisától kezdve a vörös körzet fokról fokra bővült. Miután június 23-án a Lunjüankou melletti harcban (a junghszini meg a ningkangi kerület határán) negyedszer is szétzúztuk az ellenség csianghszi csapatait, Határterületünk számára a legnagyobb virágzás időszaka köszöntött be; ebben az időben teljes egészében hozzá tartozott három kerület

— a ningkangi, a junghszini és a lienhuai kerület, a csiani meg az anfui kerület egy-egy kis része, továbbá a szujcsuani kerület északi része, és a linghszieni kerület délkeleti része; a föld nagy része már fel volt osztva s a többi föld felosztása folyamatban volt; mindenütt megalakultak a kerületi és járási hatalmi szervek; a ningkangi, junghszini, lienhuai és szujcsuani kerületben kerületi hatalmi szervek voltak és megalakították a Határterület kormányát; a falvakban mindenütt munkás és paraszt felkelőosztagokat szerveztek, a körzetekben és kerületekben pedig megszervezték a Vörös Gárda osztagait. Júliusban megkezdődött az ellenség csianghszi csapatainak támadása, augusztusban pedig a hunani és csianghszi csapatok egyesült erővel rohamozták a Csingkangsant. A Határterület kerületi székhelyeit és valamennyi kerületének síksági részét teljesen elfoglalta az ellenség. A „rendfenntartó" osztagok és a földesúri telekkatonaság alakulatai, amelyek az ellenség cinkosai voltak, féktelenül tobzódtak; a városokban és falvakban eluralkodott a fehér terror. A párt- és a kormányszervezetek legnagyobb részét szétzúzták. A kulákok és a párthoz törleszkedett elemek egymás után pártoltak át az ellenséghez. Az ellenség hunani csapatai csak az augusztus 30-i csingkangsani harc után kezdtek visszavonulni Linghszien felé, de a csianghszi csapatok továbbra is tartották a kerületi székhelyeket és a falvak nagy részét. Az ellenségnek azonban mégsem sikerült elfoglalni a hegyvidéket, s a mi kezünkben maradt a ningkangi kerület nyugati és északi körzete, északon a tienlungi körzet, nyugaton a hsziaohszicsiangi körzet, továbbá a junghszini

kerület déli részén a vanniensani körzet, a lienhuai kerületben a sanghszi körzet, a szujcsuani kerületben a csingkangsani körzet, a linghszieni kerületben a csingsikangi és a tajüani körzet. Júliusban és augusztusban a Vörös Hadsereg egy ezrede, a Vörös Gárda kerületi osztagaival karöltve, több tucatszor ütközött meg az ellenséggel és végül, mindössze harminc puska veszteséggel visszavonult a hegyvidékre.

Amikor egységeink a csunji és a sanjui kerületen át visszatértek a Csingkangsanba, Liu Si-ji Csianghszi déli részén állomásozó 7. külön hadosztálya Szujcsuanig üldözött bennünket. Szeptember 13-án csapataink, miután szétverték Liu Si-jit és néhány száz puskát zsákmányoltak, elfoglalták Szujcsuant és szeptember 26-án visszatértek a Csingkangsanba. Október elsején, miután a Ningkang alatti harcban győzelmet arattunk Csou Hun-jüan Hsziung Si-huj hadosztályához tartozó brigádján, visszafoglaltuk az egész ningkangi kerületet. Ebben az időben Jen Csung-hszingnek az ellenség hunani csapataihoz tartozó és a kujtungi kerületben állomásozó csapatrészéből 126 ember átállt hozzánk, akikből egy különleges rendeltetésű zászlóaljat alakítottunk, amelynek parancsnokává Pi Csan-jünt neveztük ki. November 9-én csapataink Ningkang és Lunjüankou alatt szétverték Csou Hun-jüan brigádjának egyik ezredét. A következő nap elfoglaltuk Junghszint, majd ismét visszavonultunk Ningkangba. Jelenleg körzetünk összefüggő terület, amely keskeny övezet formájában délről északnak, a Csingkangsan szujcsuani kerületi déli lejtőitől északon a lienhuai kerület határáig húzódik, s magában foglalja az egész ningkangi

kerületet, továbbá a szujcsuani, a linghszieni és a junghszini kerület egy részét. Ezen kívül a mi kezünkben van a lienhuai kerület sanghszi körzete, valamint a junghszini kerület tienlungi és vanniensani körzete, bár ez utóbbiak nincsenek elég szilárdan egyesítve a fő területtel. Az ellenség fegyveres támadás és gazdasági blokád útján próbálja megsemmisíteni támaszpontunkat, mi azonban felkészülünk, hogy szétzúzzuk támadását.

KATONAI KÉRDÉSEK

A Határterület harca tisztán katonai formát öltött, s a pártnak és a tömegeknek a háború szolgálatába kellett állaniok. Az a kérdés, hogy hogyan verjük vissza az ellenséget, hogyan hadakozzunk, mindennapi életünk legfőbb kérdésévé vált. A forradalmi támaszpont létrehozása és megtartása fegyveres erőt követel. Ahol nincsenek fegyveres erők vagy nincs elég fegyveres erő, vagy ahol az ellenséggel vívott harcban helytelen taktikát alkalmaznak, ott az ellenség azonnal elfoglalja a területet. Ez a harc napról napra élesedik, s rendkívül bonyolult és komoly kérdések merülnek fel előttünk.

A Határterület Vörös Hadserege a következő elemekből alakult meg: 1) Je Ting és Ho Lung Csaocsouból meg Szvatouból érkezett régi egységeiből[4]; 2) a vucsani nemzeti kormány egykori államvédelmi ezredéből[5]; 3) pingcsiangi és liujangi kerületi parasztokból[6]; 4) Hunan déli részéből való parasztokból[7] és sujkousani munkásokból[8]; Hszü Ko-hsziang, Tang

Seng-cse, Paj Csung-hszi, Csu Pej-tö, Vu Sang és Hsziung Si-huj tábornokok egységeiből foglyulejtett katonákból; 6) a Határterület különböző kerületeinek parasztjaiból. Valamivel több mint egy évig tartó harcok után azonban Je Ting és Ho Lung régi egységeiből, az államvédelmi ezredből és a pingcsiangi meg liujangi kerületi parasztosztagokból az eredeti létszámnak csupán a harmada maradt meg. Azoknak a parasztoknak elesettekben és sebesültekben szenvedett veszteségei, akik Dél-Hunanból érkeztek a hadseregbe, ugyancsak nagyok. Ezért, bár az első négy csoport mind a mai napig a Vörös Hadsereg 4. hadtestének gerincét alkotja, létszámát tekintve sokkal a két utolsó csoport mögött marad. E két csoport többsége az ellenség foglyulejtett katonáiból kerül ki; ha nem volna meg ez az utánpótlás, az emberanyag kérdése nagyon élesen merülne fel nálunk. De az emberek számának növekedése és a rendelkezésünkre álló puskák mennyiségének növekedése között nálunk még sincs meg az összhang: puska aránylag kevés megy veszendőbe, emberben viszont nagy veszteségeket szenvedünk — sebesültekben, elesettekben, betegekben és szökevényekben. Erősen reméljük, hogy a Hunan-tartományi pártbizottság teljesíteni fogja azt az ígéretét, hogy anjüani munkásokat[9] küld hozzánk.

A Vörös Hadsereg részben munkásokból és parasztokból, részben deklasszálódott elemekből tevődik össze. Az a körülmény, hogy a Vörös Hadsereg tagjai között igen nagy számban vannak deklasszálódott elemek, magától értetődően hátrányos jelenség. Ezek az emberek azonban tudnak verekedni, és olyan

viszonyok között, amikor a harcok mindennaposak, s az elesettekben és sebesültekben elszenvedett veszteségek jelentősek, egyáltalán nem lesz rossz, ha sikerül ilyen utánpótlást is találnunk. A jelenlegi helyzetben az egyetlen megoldás — a politikai nevelés fokozása.

A katonák többsége zsoldoshadseregekből jött hozzánk, de mihelyt belépnek a Vörös Hadseregbe, egyszerre gyökeresen megváltoznak. Mindenekelőtt az a körülmény, hogy a Vörös Hadseregben megszűnt a zsoldrendszer, megszüli a katonákban azt a tudatot, hogy nem másokért, hanem önmagukért, a népért harcolnak. A Vörös Hadseregben mind a mai napig nincsenek szabályszerű zsoldkifizetések; a katonák csak rizsfejadagot, kosztpénzt és a kisebb kiadásokra csekély összegeket kapnak. A Vörös Hadseregnek a Határterület helybeli lakosaiból kikerülő minden parancsnoka és harcosa földparcellát kap; bizonyos nehézségek csupán a távoli vidékekről valók földhözjuttatása körül merülnek fel.

A politikai nevelés terén kifejtett munka következtében a Vörös Hadsereg harcosait osztálytudat hatja át, megértik, hogy feltétlenül szükséges a földosztás, a hatalmi szervek létrehozása, a munkások és parasztok felfegyverzése; tudják, hogy önmagukért, a munkásokért és parasztokért verekednek; ezért, annak ellenére, hogy nehéz körülmények között harcolnak, nem zúgolódnak. A századokban, zászlóaljakban és ezredekben katonabizottságok vannak, amelyek a harcosok érdekeit képviselik, politikai munkát fejtenek ki egységeikben és dolgoznak a helybeli lakosság soraiban.

A pártmegbízottak intézményét[10], mint azt a tapasztalat megmutatta, nem lehet megszüntetni, különösen a századokban, mivel a pártsejtet éppen a században alakítják meg, s ebben a pártmegbízott szerepe különösen fontos. A pártmegbízottnak irányítania kell a katonabizottság politikai-nevelő munkáját, vezetnie kell a helybeli lakosság soraiban kifejtett munkát, s egyidejűleg el kell látnia a pártsejttitkári teendőket. A tapasztalat azt mutatta, hogy ahol jobb a századpártmegbízott, ott a század is jobban állja meg a helyét. A századparancsnoknak nem volt könnyű dolog megbírkóznia ezekkel a nagy politikai feladatokkal. Minthogy a veszteségek az alsóbb parancsnoki kar soraiban igen nagyok, gyakran kell kinevezni szakasz- és századparancsnokoknak olyanokat, akik az ellenség katonái voltak és csak nemrégiben estek fogságba; néhány ezidén februárban meg márciusban fogságba került katona már zászlóaljparancsnok lett. Első tekintetre úgy tűnhet a dolog, hogy ha már egyszer Vörös Hadseregnek nevezzük magunkat, megbízottak nélkül is meg tudunk lenni. De ez a legsúlyosabb tévedés. A 28. ezredben, amikor Hunan déli részén volt, megszüntették a pártmegbízottak intézményét, de azután újra visszaállították. Ha viszont a megbízottakat instruktoroknak kereszteljük át, az azt jelenti, hogy alkalmat adunk a kuomintang-instruktorokkal való összetévesztésükre, akiket a fogságunkba esett katonák annyira gyűlölnek. Emellett a név megváltoztatásától nem változik meg a rendszer lényege. Ezért elhatároztuk, hogy nem adunk más nevet a megbízottaknak. Figyelembe véve, hogy az elesettekben és

sebesültekben elszenvedett veszteségek a pártmegbízottak között igen nagyok, tanfolyamokat létesítettünk — megbízottak kiképzésére. Ugyanakkor azonban a Központi Bizottságtól és mindkét tartomány pártbizottságától elvárjuk, hogy legalább 30 olyan elvtársat küldjenek nekünk, akiket ki lehet nevezni pártmegbízottaknak.

A katona általában csak akkor tud harcolni, ha félévi vagy egyévi kiképzésben részesült, ezzel szemben a mi katonánknak, aki csak tegnap állt be a sorba, már ma harcba kell mennie — a szó szoros értelmében minden kiképzés nélkül. A mi katonáink igen gyengén értik a hadászati technikát, s a harcban csak a bátorságuk rántja ki őket a bajból. A huzamos pihenő annak érdekében, hogy megszervezhessük a kiképzést, lehetetlen; csak arról lehet szó, hogy felkutassuk a módját annak, hogy bizonyos harcok elől kitérjünk, s ezzel időt szakítsunk a kiképzésre, de hogy fog-e ez sikerülni, azt egyelőre nehéz megmondani. Alsóbb parancsnokok kiképzésére most 150 emberből álló tanulóosztagot létesítettünk; a jövőben is ilyen módon szándékozunk végezni a kiképzést. A Központi Bizottságtól és mindkét tartomány pártbizottságától elvárjuk, hogy minél több parancsnokot küldjenek nekünk — szakaszparancsnokokat, századparancsnokokat és nagyobb egységeket vezető parancsnokokat.

A Hunan-tartományi pártbizottság azt követeli, hogy fordítsunk gondot a katonák anyagi életkörülményeire s érjük el, hogy életszínvonaluk legalább egy kicsit magasabb legyen a rendes munkások és parasztok életszínvonalánál. Ugyanakkor most a

helyzet ennek éppen az ellenkezője: a rizsfejadagon felül minden emberre mindössze napi 5 fen jut kosztra, de még azt is nehéz betartani, hogy ennyit adjunk. Csak a kosztpénzek kifizetéséhez több mint 10 000 jüanra van szükségünk havonta, s ezt a pénzt kizárólag olyan úton szerezzük meg, hogy kipréseljük a tuhaókból[11]. Ami az egész ötezer főnyi hadsereg téli egyenruhával való ellátását illeti, vattánk van, de nincs elég vászon. Bár a hideg már beköszöntött, sok harcos még mindig nyári egyenruhában jár, úgy, hogy két öltönyt vesz magára. Jó, hogy hozzászoktunk a nehézségekhez, és hogy emellett mindenki egyforma nélkülözésnek van kitéve: a hadtestparancsnoktól a szakácsig mindenki napi 5 fent kap kosztra, a rizsfejadag kiegészítésére; ha a kisebb kiadásokra fejenként 20 fent osztanak ki, akkor mindenki 20 fent kap, ha pedig fejenként 40-et, akkor mindenki 40-et kap[12]. Ezért a harcosok senkire sem zúgolódnak.

Minden harc után vannak sebesültek. Az elégtelen táplálkozás, a hideg és más okok következtében sok parancsnok és harcos megbetegszik. A Vörös Hadsereg kórháza a hegyekben van elhelyezve, ebben a kínai és az európai orvostudomány szabályainak megfelelően gyógyítanak, de nem elég az orvos és a gyógyszer. Most a kórházban több mint 800 embert gyógykezelnek. A Hunan-tartományi pártbizottság megígérte, hogy segít minket gyógyszerekkel, de eddig még nem küldött. Ismételten kérjük a Központi Bizottságot és mindkét tartományi pártbizottságot, küldjenek nekünk néhány olyan orvost, aki jártas az európai orvostudományban, és bizonyos mennyiségű jódot, tablettákban.

A szűkös anyagi ellátás és a véget nem érő harcok ellenére továbbra is szilárdan tartjuk magunkat, és ez nemcsak a pártvezetés szerepével magyarázható, hanem azzal is, hogy a hadseregben megvalósítottuk a demokratikus elveket. A parancsnokok nem verik a harcosokat; a harcosok meg a parancsnokok ellátása egyenlő; a katonák gyülekezési és szólásszabadságot élveznek; a szükségtelen formaságokat megszüntettük; a gazdasági ügyeket mindenki szeme láttára intézik. A harcosok maguk intézik élelmezésüket és olyan okosan csinálják a dolgot, hogy a kosztra naponta kiosztott 5 fenből még meg is takarítanak valamicskét kisebb kiadásokra; ez az úgynevezett „koszton való takarékoskodás" körülbelül napi 60–70 venre rúg fejenként. Mindez nagyon tetszik a harcosoknak, különösen a foglyok közül kikerülő újoncoknak, akik érzik, hogy a Kuomintang-hadsereg és a mi haderőnk — két különböző világ. Látják ugyan, hogy a Vörös Hadseregben az anyagi körülmények rosszabbak, mint a fehér hadseregben, ezzel szemben szellemileg itt fel vannak szabadítva. A demokratikus elvek befolyása arra vezet, hogy az a katona, aki még tegnap az ellenség oldalán harcolva nem tanúsított bátorságot, ma hősiesen harcol a Vörös Hadsereg soraiban. A Vörös Hadsereg kohóhoz hasonlít, amelyben a foglyulejtett katonákat átolvasztják. Kínában a demokrácia nemcsak a népnek kell, kell a hadseregnek is. A hadseregben bevezetett demokratikus rendszer a feudális zsoldoshadsereg szétzúzásának igen fontos fegyvere[13].

Most a pártszervezetben négy láncszem van — századsejtek, zászlóaljbizottságok, ezredbizottságok

és hadtestbizottság. A században sejtet, a szakaszban pedig pártcsoportot alakítanak. Ha a Vörös Hadsereg, igen nehéz körülmények között harcolva, törhetetlen marad, ennek egyik fő oka az az elv, hogy sejtet a században kell szervezni. Két évvel ezelőtt a Kuomintang-hadseregben működő szervezeteink egyáltalán nem tartották befolyásuk alatt a katonatömegeket; még Je Ting egységeiben[14] is csak az ezredben volt sejt; ezért nem tudtuk kiállani a komoly próbát. Most a Vörös Hadseregben a számarány a párttagok és a pártonkívüliek között körülbelül 1 : 3, azaz átlag minden negyedik ember — párttag. Nemrégiben határozatot hoztunk, amely szerint a hadrakelt egységekben növelni kell a párttagok számát annyira, hogy a kommunisták és a pártonkívüliek száma egyenlő legyen[15]. Most hiány mutatkozik nálunk jó századsejt-titkárokban, és kérjük a Központi Bizottságot, küldjön nekünk erre a munkára a pártmunkások közül minél több olyan embert, akiknek veszélyes ott maradniok, ahol most dolgoznak. Majdnem minden olyan funkcionárius, aki Hunan déli részéből érkezett hozzánk, a hadseregben végez pártmunkát. Augusztusban azonban Dél-Hunanban embereink egy része szétszóródott, és most nincs kit kiemelnünk.

Helyi fegyveres erőink a Vörös Gárda osztagaira és a munkás-paraszt felkelőosztagokra oszlanak. A felkelőosztagok lándzsákkal és sörétes puskákkal vannak felfegyverezve. Szervezeti tekintetben az egység a járás; minden járásban egy osztag van, amelynek létszáma a járás nagyságától függ. Ezekre az osztagokra az a feladat hárul, hogy elnyomják az ellenforradalmat, megvédjék a járási hatalmi szerve-

ket, az ellenség megjelenése esetén pedig segítsék a Vörös Hadsereg egységeit és a Vörös Gárda osztagait a harcban. Felkelőosztagokat először Junghszinben alakítottak, kezdetben illegálisan, a hatalom megragadása után pedig az egész kerületben — legális szervezet formájában. Ez a rendszer most a Határterület valamennyi kerületére kiterjedt, s az osztagok korábbi nevét minden változtatás nélkül megtartották. A Vörös Gárda osztagai általában ötlövetű puskákkal vannak felfegyverezve, de akadnak kilenclövetű meg egylövetű puskák is. A puskák száma kerületenként a következő: ningkangi kerület — 140, junghszini kerület — 220, lienhuai kerület — 43, csalingi kerület — 50, linghszieni kerület — 90, szujcsuani kerület — 130, vanani kerület — 10; összesen 683. A puskák nagyobbik részét a Vörös Hadseregtől kapták, kisebbik részét az ellenségtől zsákmányolták. A Vörös Gárda osztagai valamennyi kerületben legnagyobbrészt állandóan harcban állnak a „rendfenntartó" osztagokkal és a telekkatonasággal, amelyet a tuhaók és liesenek hoztak létre, s a Vörös Gárda harcképessége napról napra nő.

A „május 21-i puccs"[16] előtt minden kerületben voltak paraszt önvédelmi osztagok. A birtokukban levő puskák száma a következő volt: a juhszieni kerület — 300, a csalingi — 300, a linghszieni — 60, a szujcsuani — 50, a junghszini — 80, a lienhuai — 60, a ningkangi — 60 (Jüan Ven-caj osztagai), a csingkangsani — 60 (Vang Co osztagai); összesen — 970. A „május 21-i puccs" után csak Jüan Ven-caj és Vang Co osztagai őrizték meg fegyverüket, ezen kívül maradt még hat puska a szujcsuani kerületben és egy

a lienhuai kerületben — a többit mind elszedték a tuhaók és a liesenek. Az a tény, hogy a paraszt önvédelmi osztagok nem voltak képesek megőrizni fegyverüket, az opportunista irányvonal következménye. Most a Vörös Gárda osztagai a kerületekben még mindig erősen érzik a fegyverhiányt; sokkal kevesebb puskájuk van, mint a tuhaóknak és lieseneknek; ezért a Vörös Hadseregnek továbbra is segítenie kell fegyverrel a Vörös Gárda osztagait. A Vörös Hadseregnek minden módon segítenie kell a lakosságot a felfegyverkezésben, de ez természetesen nem mehet a saját harcképességének rovására.

Az általunk hozott határozatnak megfelelően a Vörös Hadsereg minden zászlóalja négy századból áll, s minden századra 75 puska jut; egy ezredre, ha a különleges rendeltetésű századot, a géppuskás és az aknavető századot, az ezredparancsnokságot és a három zászlóaljparancsnokságot is beszámítjuk, 1075 puska esik. A harcban zsákmányolt puskákat lehetőleg a helyi osztagok felfegyverzésére fordítják. A Vörös Gárda parancsnokait azok közül nevezik ki, akiket a kerületek a Vörös Hadsereg által szervezett tanulóosztagba vezényeltek és ott kiképzésben részesültek. Fokozatosan egyre kisebb mértékben kell követni azt a gyakorlatot, hogy a Vörös Hadsereg távoli kerületekből való embereket küld ki a helyi osztagok parancsnoki tisztségére. Csu Pej-tö viszont a maga „rendfenntartó" osztagait és a földesúri telekkatonaság osztagait fegyverzi fel; létszámukat és harci képességüket tekintve a tuhaók és liesenek fegyveres osztagai a Határterület valamennyi kerületében meglehetősen tekintélyes erőt képviselnek,

s a mi helyi vörös fegyveres erőink növelése már csak ezért sem tűri a legcsekélyebb halogatást sem.

A Vörös Hadsereg elve — az erők összpontosítása, a Vörös Gárda elve — az erők decentralizálása. A reakciós hatalom ideiglenes megszilárdulásának jelenlegi időszakában, amikor az ellenség jelentős fegyveres erőket tud összegyüjteni és bevetni a Vörös Hadsereg ellen, a Vörös Hadsereg erőinek decentralizálása hátrányos. A mi tapasztalatunk amellett szól, hogy az erők decentralizálása esetén majdnem mindig vereséget szenvedtünk, ezzel szemben akkor, amikor összpontosítottuk az erőket egy olyan ellenség ellen, amely a mi erőinknél kisebb, azokkal egyenlő vagy azoknál valamivel nagyobb erőkkel rendelkezett, rendszerint győzelmet arattunk. Az a térség, amelyet a Központi Bizottság utasítása szerint át kell majd fognunk a partizánosztagok hadműveleteivel, több ezer lire terjed és számunkra túlságosan nagy; úgy gondoljuk, hogy a Központi Bizottságnak ez az utasítása a rendelkezésünkre álló erők túlbecsülésével magyarázható. A Vörös Gárda osztagainak viszont előnyösebb decentralizálni az erőket, és most minden kerületben a decentralizált erőkkel való hadműveletek módszerét alkalmazzák.

Az ellenség csapatai közötti propagandánk leghatásosabb formájának az bizonyult, ha szabadon engedjük a foglyokat és gyógykezelésben részesítjük az ellenség sebesült katonáit. Az ellenség fogságunkba esett katonái, zászlóalj-, század- és szakaszparancsnokai között azonnal agitációs munkát folytatunk és két csoportra osztjuk őket: az egyikbe azokat teszszük, akik maradni kívánnak, a másikba azokat,

akik el szeretnének menni; az utóbbiakat elengedjük, miután elláttuk őket útiköltséggel. Ez egycsapásra megcáfolja az ellenség hazug propagandáját, amely az állítja, hogy „a kommunista banditák válogatás nélkül mindenkit meggyilkolnak". Ez az oka annak, hogy Jang Cse-seng lapja — „A 9. hadosztály" c. folyóirat, a mi módszereinkről szólva, leverten megjegyzi: „Micsoda fondorlat!" A Vörös Hadsereg harcosai gondoskodással veszik körül a foglyokat és melegen búcsúztatják őket, a távozó fogoly katonák pedig „az új testvérek búcsúztatásán" forró hálájukat fejezik ki nekünk.

Az ellenség sebesült katonáinak gyógykezeltetése szintén hatásos intézkedés. Az okosabb ellenségek, mint például Li Ven-pin, az utóbbi időben utánozni kezdtek minket: már nem ölik meg a foglyokat, és gyógyítani kezdték a fogságba esett sebesülteket. Mindazonáltal a legutóbbi harcokban előfordul, hogy embereink visszatérnek és a fegyvert is magukkal hozzák; ilyen eseteket már kétszer jelentettek.

Azonkívül fokozott mértékben alkalmazzuk a propaganda szemléltető eszközeit — a plakátokat stb. Mihelyt valamely lakott helyre érkezünk, falait jelszavaink borítják. De nincs elég olyan emberünk, aki tud rajzolni, s kérjük a Központi Bizottságot és mindkét kerület pártbizottságát, hogy küldjenek nekünk néhány művészt.

A katonai támaszpontok. Az első támaszpont a Csingkangsan hegység, amely négy kerület — a ningkangi, a linghszieni, a szujcsuani, meg a junghszini kerület határán terül el. Ennek a hegynek az északi lejtőjén fekszik a ningkangi kerületi Maoping község,

déli lejtőjén a szujcsuani kerületi Huanjao község; a távolság e két pont között 90 li. A keleti lejtőn fekszik a junghszini kerületi Nasan község, a nyugatin a linghszieni kerületi Sujkou község, a távolság a két utóbbi pont között 80 li. A támaszpont kerülete 550 li, Nasantól kezdve Lunjüankoun (junghszini kerület), Hszincsengen, Maopingon, Talungon (ningkangi kerület), Situn, Sujkoun, Hsziacunon (linghszieni kerület), Jinganhszün, Tajcsiapun, Tafenen, Tujcecsienen, Huanjaon, Vutoucsiangon és Csöjaon (szujcsuani kerület) át vissza Nasanig. A hegyekben — Tacsing, Hsziaocsing, Sangcsing, Csungcsing, Hsziacsing, Ceping, Hsziacsuang, Hszingcsou, Caoping, Pajnihu, Lofu vidékén öntözött mezők és falvak vannak; azelőtt itt rejtőztek el a rablók és a szétvert csapatok; most ez a vidék a mi támaszpontunk lett. De a lakosság itt alig 2 000 főt számlál; és kevesebb mint 10 000 dan szemterméket gyüjtenek be; ezért a hadsereg élelmiszerellátása teljes egészében a ningkangi, junghszini és szujcsuani kerületből érkező szállítmányoktól függ. A hegyekben a hadászati fontosságú pontokon erődítményeket emeltünk. Itt vannak hadseregkórházaink, szabóműhelyeink, fegyverraktáraink és ezredhadtápjaink. Most van folyamatban az élelmiszerszállítás a hegyekbe a ningkangi kerületből. Feltéve, hogy az ellátást elég jól megszervezzük, az ellenség nem fog ide utat törni. A második támaszpont a Csiulungsan hegység, a ningkangi, a junghszini, a lienhuai és a csalingi kerület határán. Jelentőségét tekintve ez a támaszpont mögötte marad a csingkangsaninak, de ez az említett négy kerület helyi fegyveres erőinek legmélyebben fekvő

hátországi támaszpontja, és itt ugyancsak erődítményeket építettünk. A vörös támaszpontok számára, amelyeket minden oldalról a fehér hatalom területei vesznek körül, a nehezen hozzáférhető hegyvidékek kihasználása életbevágóan szükséges.

AZ AGRÁRKÉRDÉS

A Határterület agrárviszonyai. Körülbelül a föld több mint 60%-a földbirtokosok, kevesebb mint 40%-a pedig a parasztok kezében van. Csianghszi tartományban a földbirtok koncentrációja a szujcsuani kerületben a legnagyobb, ahol a földnek körülbelül 80%-a a földesurak birtokában van. Utána a junghszini kerület következik, ahol a földnek mintegy 70%-a összpontosul a földbirtokosok kezében. A vanani, a ningkangi és a lienhuai kerületben valamivel több a birtokos paraszt, de a föld nagyobbik része — körülbelül 60%-a — még itt is a földesuraké, csak 40%-a van a parasztok birtokában. Hunan tartomány csalingi és linghszieni kerületében a földbirtokosok a földnek körülbelül 70%-át tartják kezükben.

A közbülső rétegekről. Ilyen agrárviszonyok mellett a lakosság jelentős többsége támogathatja az egész földterület elkobzását és felosztását[17]. Csakhogy a falu lakossága általában három osztálykategóriára oszlik, mégpedig: a nagy- és középbirtokosok osztályára, a kisföldbirtokosok és a kulákok közbülső rétegére, és a középparasztok meg a szegényparasztok osztályára. A kulákok érdekei gyakran

megegyeznek a kisföldbirtokosok érdekeivel. A kulákok földje az egész földterületnek nem valami nagy része, de a kisföldbirtokosok földjével együtt meglehetősen sokra megy. Valószínűleg ugyanez a helyzet az egész országban. A Határterületen a föld teljes elkobzásának és maradéktalan felosztásának politikáját folytatjuk, ezért itt a csapás mind a tuhaókat és lieseneket, mind pedig a közbülső rétegeket sujtja. Ez a mi politikánk; ennek gyakorlati keresztülvitele azonban komoly akadályokba ütközik a közbülső rétegek részéről. A forradalom kezdeti időszakában a közbülső rétegek látszólag kapitulálnak a szegényparasztság előtt, de valójában kihasználják korábbi társadalmi helyzetüket és nemzetségi kapcsolataikat arra, hogy ráijesszenek a szegényparasztságra és halogassák a föld felosztását. Amikor pedig a további halogatás lehetetlenné válik, a kisföldbirtokosok és a kulákok vagy eltitkolják birtokuk igazi méreteit, vagy maguknak tartják meg a termékenyebb földet és a rosszabbat adják oda. Ebben az időszakban a szegényparasztok, mivel az évszázados elnyomás hatása alatt vannak és nem biztosak a forradalom győzelmében, gyakran engednek a közbülső rétegek rábeszélésének és nem szánják el magukat az aktív fellépésekre. Az aktív fellépések a falu közbülső rétegei ellen csak a forradalom nekilendülésével, a hatalomnak egy, esetleg néhány kerületben való megragadása után, a reakciós csapatok ismételt veresége és a Vörös Hadsereg erejének ismételt megnyilvánulása után kezdődnek. Így például a junghszini kerület déli részén, ahol a közbülső rétegek a legnépesebbek, a föld felosztásának halogatása, továbbá a földbirtokok terjedelmének

eltitkolása a legnagyobb arányokat öltötte. Ténylegesen a földosztás itt csak azután kezdődött meg, hogy a Vörös Hadsereg június 23-án Lunjüankou mellett nagy győzelmet aratott, a kerületi hatalmi szervek pedig megbüntettek néhány olyan embert, akik halogatták a föld felosztását. A feudális nemzetségi viszonyok azonban minden kerületben nagy arányokban tapasztalhatók; gyakran egy egész falu, sőt több falu lakosságának ugyanaz a vezetékneve, s az osztályerők végleges elhatárolódásának és a nemzetségi viszonyok leküzdésének folyamata nem mehet végbe rövid idő alatt.

A közbülső rétegek árulása a fehér terror viszonyai között. A forradalom fellendülésének időszakában a középrétegeket csapás sujtja és a fehér terror beköszöntésével azonnal az ellenség oldalára mennek át. A junghszini és a ningkangi kerületben éppen a kisföldbirtokosok meg a kulákok kalauzolták a reakciós csapatokat, amelyek felperzselték a forradalmi beállítottságú parasztok házait. A reakciósok rendelkezése alapján a kisföldbirtokosok és a kulákok maguk is felperzseltek házakat és elfogtak embereket, s ennek során nem mindennapi bátorságról tettek tanuságot.

Amikor a Vörös Hadsereg visszatért Ningkangba, Hszincsengbe, Kucsengbe és Lungsiba, néhány ezer paraszt, azoknak a reakciósoknak befolyása alatt, akik azt erősítgették, hogy „a kommunista párt halomra gyilkolja őket", a reakciósokkal együtt Junghszinbe menekült. És csak akkor szállingózott vissza a parasztok egy része, amikor propagandát indítottunk és megmagyaráztuk, hogy mi nem öljük meg az

ellenséghez átszökött parasztokat, s szívesen látjuk őket, ha visszatérnek a termés begyüjtésére.

A forradalom országos méretekben való visszaesésének időszakában a forradalmi támaszpontokon az okozza a legnagyobb nehézséget, hogy a közbülső rétegeket lehetetlen kézbentartani. Az ellenséghez pártolásuk fő oka az, hogy a forradalom igen súlyos csapásokat mér ezekre a rétegekre. Ámde a forradalom országos méretekben való fellendülésének időszakában a szegényparasztság, miután megérezte, hogy elég támasza van, bátrabban kezd fellépni, a közbülső rétegek pedig megijednek s ezért nem szánják rá magukat ellenséges kirohanásokra. Amikor a Li Cung-zsen és Tang Seng-cse közötti háború átcsapott Hunanra, a csalingi kerület kisföldbirtokosai békeajánlattal fordultak a parasztokhoz, egyik-másik pedig újévre disznóhúst ajándékozott a parasztoknak (noha abban az időben a Vörös Hadsereg már visszavonult Csalingból Szujcsuanba). De a Li Cung-zsen és Tang Seng-cse közötti háború befejeződésével mindez megszűnt. Most, amikor az országban emelkedőben van az ellenforradalom hulláma, a közbülső rétegek, amelyek saját bőrükön érezték a forradalom csapásait, a fehér területeken majdnem teljes egészükben csatlakoztak a tuhaókhoz és liesenekhez, s a szegényparasztság elszigetelődött. Ez valóban fölöttébb komoly kérdés[18].

A közbülső rétegek áruIása az anyagi nélkülözések hatására. A harcoló vörös és fehér körzetek szinte két ellenségeskedő állam képét tárják elénk. Annak következtében, hogy az ellenség kíméletlen blokád alatt tart minket,

és hogy helytelenül közeledünk a kisburzsoázia felé, az e körzetek közötti kereskedelem majdnem teljesen megszűnt: az elsőrendű szükségleti cikkekből — sóból, szövöttárukból, gyógyszerekből kevés van, s ezek megdrágultak; a fa, a tea, az olaj és a parasztgazdaság más termékeinek kiszállítása lehetetlenné vált, a parasztok nem jutnak pénzhez — és mindez kihat a lakosság egészére. A szegényparasztság még csak el tudja viselni az ilyen nehézségeket, de a középrétegek nem bírják ki, s kapitulálnak a tuhaók és liesenek előtt. Ha a tuhaók, liesenek és militaristák táborában megszűnnek a viszálykodások és a háborúk, ha nem fog kialakulni forradalmi helyzet az egész országban, akkor a forradalom kis vörös támaszpontjai igen erős gazdasági nyomás alá kerülnek, és huzamos fennállásuk lehetősége kérdésessé válik. Hiszen az ilyen gazdasági nyomást nemcsak a középrétegek nem képesek kiállani — nincs kizárva az a lehetőség, hogy beköszönt az az idő, amikor nem tudja majd kiállani sem a munkásság, sem a parasztság, sőt még a Vörös Hadsereg sem. A junghszini és a ningkangi kerületben nem volt só, teljesen eltűntek a szövöttáruk meg a gyógyszerek, hogy a többiről ne is beszéljünk. Most sót már árulnak, de túlságosan drága; szövöttáruk és gyógyszerek viszont ugyanúgy nincsenek, mint azelőtt. Fát, teát és olajat, amiből legtöbbet termelnek a ningkangi meg a junghszini kerület nyugati részén és a szujcsuani kerület északi részén (mindezek a vidékek most a forradalmi támaszpont területéhez tartoznak), kiszállítani továbbra is lehetetlen[19].

A földosztásnál alkalmazott kritériumok. A földosztásnál a járást veszik egységül,

a hegyvidékeken azonban, ahol kevés a szántóföld, mint például a junghszini kerület hsziaocsiangi körzetében, egységül 3—4 járást vesznek; igaz ugyan, hogy nagyon kevés ilyen eset van. Földet egyenlően juttatnak minden falu minden lakosának — férfiaknak és nőknek, nagyoknak és kicsinyeknek egyaránt. Most, a Központi Bizottság utasításainak megfelelően, a munkaképességet fogadtuk el kritériumul: a munkaképesek kétszer annyi földet kapnak, mint a munkaképtelenek[20].

A birtokos parasztoknak teendő engedmények kérdése. Ezt a kérdést még nem tárgyaltuk meg behatóan. A birtokos parasztok közül a kulákok azt a követelést támasztják, hogy a földosztásnál a termelési lehetőségek szolgáljanak kritériumul, vagyis hogy több földet adjanak annak, akinek több munkaerő és tőke (mezőgazdasági felszerelés stb.) áll rendelkezésére. A kulákok érzik, hogy a földnek egyenlő, vagy a munkaképesek száma alapján történő felosztása, egyaránt hátrányos számukra. Azt tartják, hogy amennyiben a munkában nagyobb buzgalmat tanusítanak és tőkével rendelkeznek, nagyobb termést gyüjthetnek be. Ezért ellenzik az egyenlősítő földosztást, amelynél egyéni buzgalmukat és több tőkéjüket nem veszik figyelembe. Ebben a kérdésben továbbra is azokhoz az irányelvekhez tartjuk magunkat, amelyeket a Központi Bizottság terjesztett elő. Ezt a kérdést azonban még meg kell tárgyalni, s ennek eredményeiről, amikor majd határozott következtetéseket vonunk le, kiegészítő jelentést fogunk küldeni.

A földadó. A ningkangi kerületben a földadó

a termés 20%-a, ami 5%-kal meghaladja a Központi Bizottság utasításaiban előirányzott adókulcsot. Most, amikor az adó behajtása már folyamatban van, nem célszerű ezen változtatni; az adókulcsot a jövő évben le fogjuk szállítani. Továbbá, a szujcsuani, a linghszieni és a junghszini kerületnek azokat a részeit, amelyek a forradalmi támaszpont területéhez tartoznak, mindenütt hegyek borítják, a parasztok itt igen-igen ínséges viszonyok között élnek, s tőlük nem szabad adót szedni. A kormány és a Vörös Gárda kiadásainak fedezéséhez szükséges anyagi eszközöket a fehér körzetek tuhaóiból préseljük ki. Ami a Vörös Hadsereg ellátását illeti, rizs egyelőre van abból, amit a földadó fejében szolgáltatnak be a ningkangi kerületben, a pénzt azonban teljes egészében a tuhaókból kell kipréselni. Októberben, a szujcsuani kerületben folytatott partizán portyázás idején, több mint 10 000 jüant szereztünk ilyen úton. Ez a pénz elég egy bizonyos időre, azután pedig majd meglátjuk.

A HATALMI SZERVEK KÉRDÉSE

A népi hatalom kerületi, körzeti és járási szervei mindenfelé megalakultak, nevük azonban nem felel meg a lényegüknek. Sok helyen nem tartanak munkás-, paraszt- és katonaküldötti gyűléseket. A járási, körzeti, sőt még a kerületi végrehajtó bizottságokat is tömeggyűlés-féléken választják. Az ilyesfajta, előkészítés nélkül összehívott tömeggyűléseken a kérdések megtárgyalása lehetetlen, s ezek nem szolgálhatnak a tömegek politikai nevelésének eszközéül.

Emellett az ilyen népgyűléseken könnyen felülkerekednek az intellektuelek és a törleszkedő elemek. Egyes helyeken a küldötti gyűléseket csak ideiglenes szerveknek tekintik, amelyeknek az a fő funkciójuk, hogy megválasszák a végrehajtó bizottságot; a választások után minden hatalom a bizottságokban összpontosul, és nem is gondolnak többé gyűlésekre. Nem lehet azt mondani, hogy nálunk egyáltalán nincsenek olyan munkás-, paraszt- és katonaküldötti gyűlések, amelyek lényege megfelel nevüknek; vannak ilyenek, de nagyon kevés van. Ez éppen azzal magyarázható, hogy elégtelen az új kormányzási rendszer propagandája és a megfelelő nevelőmunka. A feudális kor parancsuralmi módszereinek átkos hagyományai mélyen belegyökereztek a néptömegek tudatába, sőt még a párttagok tudatába is, és nem tudják azokat egyszerre leküzdeni; az emberek a kérdések megoldása során arra törekednek, hogy minél kevesebb vesződséget okozzanak maguknak; nincs ínyükre a demokratikus rendszer, amelyben „sok a vesződség". A demokratikus centralizmus rendszere csak akkor fog meghonosodni mindenfelé és igazán a tömegszervezetekben, amikor a forradalmi harc gyakorlatában bizonyítja majd be erejét, s amikor a tömegek megértik, hogy ez a rendszer mindennél jobban mozgósítja a nép erőit és leginkább segíti elő annak harcát. Most dolgozzuk ki (a Központi Bizottság általános irányelveivel összhangban) a küldötti gyűlések valamennyi fokozatának részletes szervezeti szabályzatát, és lassanként kijavítjuk a mult hibáit. A Vörös Hadseregben most a katonaküldötti gyűlések valamennyi fokozata ugyancsak szabályszerűen működő szervvé

válik; kijavítjuk a korábbi hibát, amely abból állt, hogy nálunk csak katonabizottságok voltak, de nem voltak katonaküldötti gyűlések.

A nép soraiban most széles körben ismertté vált „munkás-, paraszt- és katonakormányon" bizottságot értenek, mert az emberek még nem ismerik a küldötti gyűlések hatalmát és azt tartják, hogy csak a bizottságok képviselnek igazi hatalmat. A végrehajtó bizottságok, mivel nem támaszkodnak a küldötti gyűlésekre, gyakran a tömegektől elszakadva döntik el az ügyeket, határozatlanságról és megalkuvásról tesznek tanuságot a föld elkobzásának és felosztásának kérdésében. Az ilyen végrehajtó bizottságokban pazarlás és megvesztegetés folyik; mivel félnek a fehérektől, kitérnek a velük való harc elől vagy határozatlanságot árulnak el ebben a harcban. Még a végrehajtó bizottságok plénuma is igen ritkán gyűl egybe, és minden ügyet a bizottság irodája dönt el. A körzeti és a járási bizottságokban még az iroda is ritkán gyűl egybe — az ügyeket az elnök, a titkár, a pénzügyi osztály vezetője és a Vörös Gárda osztag (illetve a felkelőosztag) parancsnoka személyesen intézi; ez a négy ember ugyanis a bizottság állandó funkcionáriusa. Ilyenformán a demokratikus centralizmus elve még a kormányszervek munkájában sem honosodott meg.

A kezdeti időszakban a kisföldbirtokosok és a kulákok mindenképpen arra törekednek, hogy bejussanak a végrehajtó bizottságokba, különösen a járásiakba. Vörös karszalagot vesznek fel és lelkes embereknek tettetik magukat, ilymódon csalárd úton befurakodnak a végrehajtó bizottságokba, mindent kézben tartanak és a bizottságoknak a szegény-

parasztságot képviselő tagjait egyszerű statisztákká változtatják. S az ilyen embereket a bizottságokból csak akkor sikerül kiseperni, ha a harc folyamán lerántjuk róluk az álarcot és talpraállítjuk ellenük a szegényparasztokat. Jóllehet ilyen jelenségekkel nem mindenütt találkozunk, mégis, sok helyen kerültek napvilágra.

A Párt a tömegek között óriási tekintélynek örvend, de a kormányszervek tekintélye még korántsem elegendő. Ennek az az oka, hogy a pártszervek, mivel munkájuk leegyszerűsítésére törekednek, sok kérdést maguk döntenek el a hatalmi szervek feje útján. Ilyen esetek igen gyakran fordulnak elő. A hatalmi szervekben még nem mindenütt van kommunista frakció, ott pedig, ahol van, nem használják ki eléggé. A továbbiakban a Pártnak valóra kell váltania a hatalmi szervek vezetésének feladatát; a Párt célkitűzéseit és intézkedéseit, a propaganda kivételével, a kormányszervek útján kell valóraváltani. Feltétlenül el kell kerülni a Kuomintang helytelen gyakorlatát, amely abból állt, hogy közvetlenül írta elő parancsait a kormányszerveknek.

A HELYZET A PÁRTSZERVEZETEKBEN

Az opportunizmus ellen folytatott harc menete. A Határterület kerületeinek pártszervezetei az 1927-es „május 21-i puccs" előtt és után mondhatni teljesen az opportunisták kezében voltak. Amikor az ellenforradalom támadott, csak ritka esetben folyt ellene erélyes harc. Tavaly

októberben, amikor a Vörös Hadsereg (a Munkás-Paraszt Forradalmi Hadsereg 1. hadteste 1. hadosztályának 1. ezrede) a Határterület kerületeibe érkezett, ott már csak egyes párttagok maradtak meg, akik elrejtőztek az üldözések elől, a pártszervezeteket azonban akkorra teljesen szétzúzta az ellenség. Tavaly novembertől ezidén áprilisig tartott a pártszervezetek újólagos megalakítása, május után pedig megkezdődött rohamos növekedésük. A legutóbbi évben az opportunizmus jelentkezése a pártban továbbra is mindenfelé tapasztalható volt: egyes párttagok nem tanusítottak elszántságot a harcban s az ellenség közeledése esetén messze a hegyekbe vonultak vissza, amit „lesbenállásnak" neveztek; mások viszont aktív tevékenységre való törekvésükben a puccspolitika útjára siklottak át. Mindez a kispolgári ideológia megnyilvánulása. A huzamos harci edzés és pártnevelés folyamán az ilyen megnyilvánulások fokozatosan egyre ritkulnak. A kispolgári ideológia e megnyilvánulásai a Vörös Hadseregben is előfordulnak. Az ellenség támadása esetén vagy túlságosan nagy kockázat vállalását indítványozták, vagy azt, hogy futásban kell keresni menekülést. Méghozzá az egyik és a másik véleményt gyakran egy és ugyanaz az egyén hangoztatta a hadműveletek folytatásával kapcsolatos kérdések megvitatása idején. Csak hosszas pártonbelüli harc és az objektív tények tanulságainak levonása után — amikor például a túlságosan nagy kockázat nagy veszteségeket vont maga után, a futás pedig vereségre vezetett — javul fokozatosan a helyzet.

Lokálpatrióta beállítottság. A

Határterület gazdasági élete agrárjellegű, egyes helyeken pedig még patriarchális fokon, a „mozsár és mozsártörő" fokán van (a hegyvidékeken a rizstöréshez főleg mozsarat és mozsártörőt használnak és csak a völgyekben van kézi malomköves daráló). A társadalmi életben mindenütt a nemzetség-szervezet uralkodik, amelynél az azonos vezetéknevet viselő emberek külön egységet alkotnak. Gyakran előfordul, hogy a területi elv alapján megalakított pártszervezetekben a sejtek minden tagjának ugyanaz a vezetékneve, a sejtgyűlések pedig egyszerűen nemzetséggyűlések. Ilyen körülmények között „harcos bolsevik pártot" létrehozni valóban nehéz! Az emberek nem tudják elképzelni egészen világosan, hogy a Kommunista Párt számára nem léteznek állami és tartományi határok; azt sem tudják egészen világosan elképzelni, hogy számára kerületi, körzeti és járási határok sem léteznek. A kerületek közötti elidegenültség, aminek oka a lokálpatrióta beállítottság, nagyon erős; ez megvan egy és ugyanazon kerület körzetei, sőt járásai között is. Az e beállítottság ellen irányuló felvilágosító munka a legjobb esetben egészen kis eredményekre vezet; alapjában véve azonban ebben a dologban objektíve segítségünkre van a fehér erők nyomása, amelyek nincsenek tekintettel semmiféle határokra. Így például két tartomány ellenforradalmi erőinek „egyesült büntető hadjáratai" egybeforrasztják embereinket az ellenük folytatott harcban, s csak ilyen módon szűnik meg fokozatosan a lokálpatrióta elidegenültség. Egész sereg ilyen lecke következtében a lokálpatrióta beállítottságot kezdik feladni.

A helyi és a bevándorolt lakosság kérdése. A Határterület kerületeiben van még egy sajátos kérdés: a helyi és a bevándorolt lakosság közötti viszálykodás kérdése. A helyi őslakosság és a más tartományokból bevándoroltak között, akik többszáz évvel ezelőtt északról telepedtek át ide, mélyreható viszály van, erős, történelmi gyökerekkel rendelkező ellenségeskedés dúl, amely időnként elkeseredett harcban robban ki. Ez a bevándorolt lakosság, amely Fucsien és Kuangtung tartomány határától Hunan és Csianghszi tartomány határának mentén egészen Hupej tartomány déli részéig szétszórtan telepedett meg, néhány millióra rúg. A hegyekben megtelepedett bevándoroltak üldözéseknek voltak kitéve a síkságon élő őslakosság részéről, és régtől fogva nem rendelkeztek semmi néven nevezendő politikai jogokkal. A tavalyelőtt és tavaly végbement nemzeti forradalmat a bevándorolt lakosság örömmel fogadta, mert azt tartotta, hogy jobb idők köszöntenek majd be. De a forradalom vereséget szenvedett, és a bevándoroltak, akárcsak azelőtt, üldözést szenvednek az őslakosság részéről.

A mi területünkön — a ningkangi, szujcsuani, linghszieni és csalingi kerületben — mindenütt beleütközünk az őslakosság és a bevándorolt lakosság egymáshoz való viszonyának kérdésébe, s különösen kiéleződött formában jelentkezik ez a kérdés a ningkangi kerületben. Tavalyelőtt és tavaly a ningkangi kerületi őslakosság forradalmi beállítottságú része, egyesülve a bevándorolt lakossággal, a Kommunista Párt vezetésével megdöntötte az őslakossághoz tartozó tuhaók és liesenek uralmát, és kezébe vette az

egész kerületet. A múlt év júniusában Csu Pej-tö Csianghszi-tartományi kormánya szembefordult a forradalommal, szeptemberben pedig a tuhaók és liesenek egy Ningkang elleni „büntető hadjáratra" vették rá Csu Pej-tö csapatait, és ismét kiprovokálták a harcot az őslakosság és a bevándorolt lakosság között. Ilyen viszálykodásnak az őslakosság és a bevándorolt lakosság között tulajdonképpen nem volna szabad előfordulnia a kizsákmányolt osztályok, a munkások és a parasztok soraiban, s annál kevésbbé volna szabad kihatnia a Kommunista Párton belüli kölcsönös viszonyokra. De a valóságban, régesrégi csökevények folytán, ez a viszálykodás továbbra is tapasztalható. Így például augusztusban, amikor vereséget szenvedtünk a Határterületen, az őslakossághoz tartozó tuhaók és liesenek pedig reakciós csapatokat vezettek Ningkang ellen és azt a hírt kezdték terjeszteni, hogy a bevándorolt lakosság halomra fogja gyilkolni az őslakosságot, az őslakossághoz tartozó parasztok jelentős része átpártolt az ellenséghez, fehér karszalagot vett fel és felszólította a fehér csapatokat, hogy perzseljék fel a házakat és rendezzenek hajtóvadászatot a hegyekben. Amikor pedig októberben és novemberben a Vörös Hadsereg szétzúzta a fehéreket, az őslakos parasztok a reakciósokkal együtt elszöktek, s akkor már a bevándorolt lakossághoz tartozó parasztok voltak azok, akik elvették az elszököttek vagyonát. Ez a helyzet visszatükröződött a pártszervezetek életében, s ez gyakran vezetett értelmetlen harcra. A mi eljárási módunk a következőkben foglalható össze: egyrészt, propagandát folytatunk, amelynek során megmagyarázzuk, hogy mi

nem öljük meg az ellenséghez átszökött parasztokat, sha az átszökött paraszt visszatér, földet kap, ugyanúgy mint mások; ilymódon segítjük az átszökött parasztokat abban, hogy megszabaduljanak a tuhaók és liesenek befolyásától, s nyugodtan visszatérjenek otthonaikba. Másrészt, a kerületi hatóságok kényszerítették a bevándorolt lakossághoz tartozó parasztokat, hogy a korábbi tulajdonosoknak adják vissza vagyonukat, és kihirdették, hogy az őslakossághoz tartozó parasztok hatósági védelem alatt állnak. A pártszervezetekben viszont fokozzuk a nevelőmunkát, s mindenképpen arra törekszünk, hogy egybeforrasszuk a két csoporthoz tartozó párttagokat.

A politikai helyzetet kihasználó, törleszkedő elemek árulása. A forradalom fellendülésének időszakában (júniusban) sok törleszkedő elem, kihasználva a Pártba való nagyarányú felvételt, befurakodott sorainkba: a párttagok száma a Határterületen hamarosan túlhaladta a 10 000-et. A sejtek és a járási bizottságok vezetői között túlsúlyban voltak az új párttagok, s ezért a pártnevelés ügyét nem sikerült kellőképpen megszervezni. A fehér terror bekövetkeztével a törleszkedő elemek elárultak minket, s kezdték beárulni elvtársainkat a reakciósoknak, ami a fehér körzetekben működő pártszervezeteink nagy részének szétesésére vezetett.

Szeptember után erélyesen hozzáláttunk a párt megtisztításához és szigorúan szabályozni kezdtük annak tagságát. A junghszini meg a ningkangi kerületben a pártszervezeteket teljesen feloszlattuk, és

átregisztrálást hajtottunk végre. A párttagok száma erősen csökkent, a pártszervezetek harcképessége viszont megnövekedett. A multban minden pártszervezet legális volt, de szeptember után hozzákezdtünk olyan illegális szervezet létrehozásához, amely képes arra, hogy még a reakciós erők megérkezése után is működjék. Ezzel egyidejűleg mindenképpen igyekszünk behatolni a fehér körzetekbe, hogy magában az ellenség táborában fejtsünk ki munkát. A közelfekvő városokban azonban még nincsenek szilárd állásaink, először azért, mert a városokban az ellenség viszonylag erős, másodszor pedig azért, mert annakidején csapataink e városok elfoglalása során túlságosan megsértették a polgárság érdekeit, aminek következtében a párttagoknak ott nehéz megvetniök a lábukat. Most kijavítjuk ezeket a hibákat és mindent elkövetünk, hogy a városokban létrehozzuk szervezeteinket, egyelőre azonban még keveset értünk el.

A vezető pártszervek. A sejtirodát bizottságnak neveztük el. A sejt fölött a körzeti bizottság áll, a körzeti bizottság fölött pedig a kerületi bizottság. Különleges körülmények esetén a körzeti és a kerületi bizottságok közötti közbeeső láncszemként külön körzeti bizottságokat létesítünk; ilyenek például azok a külön körzeti bizottságok, amelyek közül az egyik a junghszini kerület északi részét, a másik annak délkeleti részét fogja át. A Határterületen összesen öt kerületi bizottság van — Ningkangban, Junghszinben, Lienhuában, Szujcsuanban és Linghszienben. Azelőtt Csalingban is volt kerületi bizottság, de mivel nem tudta helyesen meg-

szervezni a munkát, a mult télen és az iden tavasszal megalakított szervezetek nagy részét a fehérek szétzúzták, s a bizottság munkája a legutóbbi félévben a ningkangi és a junghszini kerülethez tartozó hegyvidéki körzetekre szorítkozik; éppen ezért alakítottuk át a csalingi kerületi bizottságot külön körzeti bizottsággá. A juhszieni és az anjüani kerületben Csalingon át kell eljutni. Embereket küldtünk oda, de ezek dolgavégezetlenül tértek vissza. Ami a vanani kerületi bizottságot illeti, mellyel ezidén januárban Szujcsuanban együttes ülést tartottunk, ezt több mint féléven át elvágva tartották tőlünk a fehérek, s csak egyszer sikerült vele kapcsolatot találnunk, mégpedig szeptemberben, a Vörös Hadsereg egységeinek Vanan alatt végrehajtott partizán hadműveletei idején. Onnan 80 forradalmi beállítottságú paraszt vonult vissza egységeinkkel a Csingkangsanba, s ezekből alakítottuk most meg a Vörös Gárda vanani osztagát. Az anfui kerületben nincs pártszervezet. A csiani kerület a junghszini kerület szomszédságában fekszik, ennek ellenére a csiani kerület pártbizottsága csak kétszer lépett velünk kapcsolatba és nem nyujtott semilyen támogatást. Ez igen-igen furcsa dolog. A kujtungi kerület satieni körzetében kétszer volt földosztás — márciusban meg augusztusban —, és pártszervezeteket alakítottak, amelyek a Siertunban (lunghszi körzet) székelő délhunani külön bizottság alá tartoznak. A kerületi bizottságok a Hunan—Csianghszi Határterület külön bizottságának vannak alárendelve. Május 20-án Maoping községben (ningkangi kerület) megtartottuk a Határterület első pártkon-

ferenciáját, amely megválasztotta a 23 tagú első külön bizottságot, Mao Ce-tunggal mint titkárral az élén. Júliusban a Hunan-tartományi pártbizottság ide küldte Jang Kaj-minget, akit a titkári teendők ellátásával bíztak meg. Jang Kaj-ming szeptemberben megbetegedett, s a titkári teendők ellátására Tan Csen-lin kapott megbizatást. Augusztusban, amikor a Vörös Hadsereg főerői Hunan déli részébe vonultak, s a fehérek erős nyomást kezdtek gyakorolni a Határterületre, rendkívüli értekezletet tartottunk Junghszinben. Amikor azután a Vörös Hadsereg októberben visszatért Ningkangba, egybehívtuk Maopingba a Határterület 2. pártkonferenciáját. Ezen a konferencián, amely október 14-én nyilt meg és három napig tartott, elfogadták a „Politikai kérdések és a Határterület pártszervezeteinek feladatai" c. határozatot és más határozatokat is hoztak. A konferencián megválasztották a 19 tagú második külön bizottságot. A bizottság tagjai Tan Csen-lin, Csu Te, Csen Ji, Lung Csao-csing, Csu Csang-csia, Liu Tien-csien, Jüan Pan-csu, Tan Sze-cung, Tan Ping, Li Csüe-fej, Szung Ji-jüe, Jüan Ven-caj, Vang Co-nung, Csen Cseng-zsen, Mao Ce-tung, Jüan Hszi-hszien, Vang Co, Jang Kaj-ming és Ho Ting-jing lettek. Az irodába öt embert választottak, élén Tan Csen-linnel (munkás) mint tikárral és Csen Cseng-zsennel (értelmiségi) mint titkárhelyettessel. November 14-én összeült a 6. hadsereg-pártkonferencia, amely 23 tagú hadseregbizottságot és 5 tagú irodát választott, élén Csu Tevel mint titkárral. A külön bizottság és a hadseregbizottság a frontbizottságnak van alárendelve. A november 6-án újjáalakított frontbizottság tagjai,

a Párt Központi Bizottságától kapott útmutatásnak megfelelően, Mao Ce-tung, Csu Te, a helyi pártbizottság titkára (Tan Csen-lin), egy munkáselvtárs (Szung Csiao-seng) és egy parasztelvtárs (Mao Koven) lettek — összesen öten; titkárnak Mao Ce-tungot választották meg. A frontbizottságban ideiglenesen titkárságot, propagandaosztályt, szervezési osztályt, szakszervezeti-mozgalmi bizottságot és katonai bizottságot létesítettek. A frontbizottság vezeti a helyi pártszervezeteket. A külön pártbizottság fennállásának szükségessége nem esett el, minthogy a frontbizottságnak néha a csapatokkal együtt helyről helyre kell mennie.

Tudatában vagyunk annak, hogy a proletár ideológia vezetőszerepének kérdése rendkívül fontos. A pártszervezetek a Határterület kerületeiben majdnem teljes egészükben parasztokból állanak és proletár eszmei vezetés nélkül helytelen útra térhetnek. Feltétlenül a lehető legnagyobb figyelmet kell fordítani a kerületi székhelyeken és a nagy lakott helyeken a szakszervezeti mozgalomra; azonkívül növelni kell a munkások képviselőinek arányszámát a hatalmi szervekben. A munkások és szegényparasztok súlyát valamennyi vezető pártszervben ugyancsak feltétlenül növelni kell.

A FORRADALOM JELLEGÉRŐL

Teljes egészében egyetértünk a Kommunista Internacionálénak a kínai kérdésben hozott határozatával. Ezidőszerint Kína még valóban a polgári

demokratikus forradalom szakaszát éli át. A következetes demokratikus forradalom programja Kínában a következőket célozza: a külpolitika terén — az imperialisták uralmának megdöntését és a teljes nemzeti felszabadulást; a belpolitika terén — a városban a komprádor burzsoázia felszámolását, az agrárforradalom befejezését, a faluban uralkodó feudális viszonyok megszüntetését és a militaristák kormányainak megdöntését. Csak az ilyen demokratikus forradalom útján lehet megteremteni a szocializmusra való áttérés igazi alapját. Amikor a legutóbbi év folyamán különböző vidékeken harcoltunk, nagyon erősen éreztük, hogy a forradalmi hullám az ország egészét tekintve apadóban van. Egyrészt, néhány kis körzetben vörös hatalom áll fenn, másrészt, a nép, egészét tekintve, még nem élvezi a szokásos demokratikus jogokat; a munkások, a parasztok és a burzsoázia demokratikus körei nem rendelkeznek szólásszabadsággal és gyülekezési joggal, a Kommunista Párthoz tartozás pedig a legsúlyosabb bűntettnek számít. Akárhová tegye is be a lábát a Vörös Hadsereg, a tömegek hidegen fogadják, és a lakosság csak agitációs munka kifejtése után válik fokról fokra barátságosabbá. Az ellenség akármelyik egységével ütközünk is meg, szívósan kell ellenük harcolnunk; olyan eset, hogy valamelyik egység átállt a mi oldalunkra, vagy hogy felkelés tört ki az ellenséges hadseregben, eddig még nem fordult elő. Ez a helyzet még az ellenség 6. hadtestével is, annak ellenére, hogy a „május 21-i puccs" idején ez vette fel soraiba a legtöbb „lázadót". Nagyon erősen érezzük, hogy egyedül vagyunk, és várva várjuk, mikor lesz

ennek vége. Az országos méretű viharos forradalmi fellendüléshez vezető út azonban okvetlenül azon a szakaszon át visz, amelyben kibontakozik a politikai és a gazdasági harc a demokráciáért, a városi kisburzsoázia bevonásával ebbe a harcba.

Ami a kisburzsoázia tekintetében követett politikát illeti, ez év februárjáig viszonylag helyesen folytattuk. Márciusban megérkezett Ningkangba a délhunani külön pártbizottság képviselője, aki megbírált bennünket azért, mert állítólag túlságosan elhajoltunk jobbfelé, mert nagyon keveset gyujtogatunk és ölünk, s nem valósítjuk meg azt a politikát, amely szerint „a kisburzsoákat proletárokká kell változtatni, azután pedig kényszeríteni kell őket, hogy csatlakozzanak a forradalomhoz". Ennek a vezetésnek következtében a frontbizottságot elmozdították, és politikánkat éles fordulattal megváltoztatták. Áprilisban, amikor az egész hadsereg a Határterületre érkezett, mi továbbra is keveset gyujtogattunk és öltünk, de rendkívül kíméletlenül keresztülvittük a városokban a középkereskedők vagyonának elkobzását, a falvakban pedig a kisföldbirtokosok és a kulákok pénzbeni megadóztatását. A délhunani külön pártbizottság jelszava — „minden vállalatot a munkásoknak", ugyancsak széles körben elterjedt. Ez a baloldaliaskodó politika, amely szerint csapást kell mérni a kisburzsoáziára, annak egy részét a tuhaók és liesenek táborába taszította. A kisburzsoáziának ez a része fehér karszalagot vett fel és harcolt ellenünk. A legutóbbi időben azonban, a politika fokozatos megváltoztatásával kapcsolatban, a helyzet valamelyest javult. Különösen jó eredménye-

ket értek el a szujcsuani kerületben, ahol a kereskedők a kerületi székhelyen és a járási központokban nem félnek tőlünk és nem rejtőznek el, egyesek pedig dícsérően nyilatkoznak a Vörös Hadseregről. Caolinhszü és Sangfenghszü mezővároskákban (ahol háromnaponként vásár van) 20 000 ember szokott összeseregleni a vásárra — amennyit itt még egyáltalán sohasem láttak. Ez a tény arról tanúskodik, hogy politikánk helyes irányt vett. Azok az adók és szolgáltatások, amelyeket a tuhaók és liesenek hajtottak be a lakosságon, igen súlyosak voltak; a Huanjao és Caolinhszü közötti 70 lis útszakaszon a szujcsuani „csendhelyreállítási osztag"[21] ötször vámolt meg minden mezőgazdasági terméket. Mi szétzúztuk ezt a „csendhelyreállítási osztagot", megszüntettük a vámot s ezzel megnyertük valamennyi paraszt, közép- és kiskereskedő támogatását.

Azzal kapcsolatban, hogy a Központi Bizottság azt javasolja nekünk, hogy tegyünk közzé olyan politikai programot, amely figyelembe veszi a kisburzsoázia érdekeit, mi a magunk részéről arra kérjük a Központi Bizottságot, hogy dolgozza ki az egyes helyek vezetőségei számára a demokratikus forradalom olyan általános politikai programját, amely a munkások érdekeinek felkarolását, az agrárforradalmat és a nemzeti felszabadulást célozza.

A Kínában, ebben a túlnyomórészt mezőgazdasági termelést felmutató országban, végbemenő forradalom jellemző vonása — a fegyveres erőkkel végrehajtott felkelések kibontakozása. Indítványozzuk, hogy a Központi Bizottság erélyesen foglalkozzék a katonai munkával.

A FORRADALMI TÁMASZPONTRÓL

A Lohsziaosan-hegygerinc Kuangtung tartomány északi részén és Hunan meg Csianghszi tartomány határának mentén vonul végig, egész Hupej tartomány déli részéig. Mi bejártuk ezt az egész hegyvidéket, és a hegygerinc különböző részeit összehasonlítva, arra a megállapításra jutottunk, hogy annak középső része, amelynek középpontja Ningkang, a legmegfelelőbb katonai támaszpontunk létrehozása céljából. A hegygerinc északi részén a terepviszonyok kevésbbé előnyösek a támadás és a védelem szempontjából, mint a központi részen; azonkívül az északi rész igen közel fekszik a nagy politikai központokhoz, és hacsak nem áll szándékunkban hamarosan elfoglalni Csangsa vagy Vuhan városát, haderőnk nagy részének decentralizálása a liujangi, lilingi, pinghsziangi és tunkui kerület térségében fölöttébb kockázatos dolog. A hegygerinc déli részén a terep előnyösebb számunkra, mint az északin, de a tömegtámasz itt gyengébb, mint a központi részen; annak lehetősége, hogy politikai befolyást gyakoroljunk Hunan és Csianghszi tartományra, itt korlátozottabb, mint a központi részen, ahol minden hadműveletünk hatással lehet mind a két tartomány északi körzeteire. A Lohsziaosan-hegygerinc központi részének előnyei: 1) van támaszunk a néptömegekben, amelyekkel több mint egy évet dolgoztunk; 2) van viszonylag erős pártszervezet; 3) vannak helyi fegyveres erők, amelyek gazdag harci tapasztalattal rendelkeznek; ezeknek a fegyveres erőknek letrehozására több mint egy évet fordítottunk; ezek

jelentik a mi legbecsesebb vívmányunkat; a Vörös Hadsereg 4. hadtestével párosítva olyan erőt képviselnek, amelyet semilyen ellenség sem tud megsemmisíteni; 4) van pompás katonai támaszpont — a Csingkangsan —, és támaszpont a helyi fegyveres erők számára minden kerületben; 5) van lehetőség arra, hogy befolyást gyakoroljunk két tartományra, mégpedig éppen azok északi körzeteire; Hunan déli részével vagy Csianghszi déli részével összehasonlítva, ahonnan csak egy tartományt lehet befolyásolni, s annak is csak a déli részét és istenhátamögötti körzeteit, a Lohsziaosan-hegygerinc központi részének vidéke hasonlíthatatlanul nagyobb politikai jelentőségű. Ennek a vidéknek a fogyatékossága a rendkívüli gazdasági nehézségekben rejlik, különösen a pénzt illetően; ez azzal magyarázható, hogy itt hosszas harc folyt a forradalmi támaszpont létrehozásáért és megerősítéséért, továbbá azzal, hogy az ellenség nagy erői vannak összpontosítva körülötte.

A Hunan-tartományi pártbizottság júniusban meg júliusban néhány hét leforgása alatt háromszor változtatta meg irányvonalát a mi területünk akcióterve tekintetében. Először, amikor Jüan Tö-seng megérkezett hozzánk, aki helyeselte azt a tervet, hogy a Lohsziaosan-hegygerinc központi részén kell létrehozni a hatalmat. Másodszor, megérkezett Tu Hsziucsing és Jang Kaj-ming, akik elrendelték, hogy a hadsereg habozás nélkül induljon el Hunan déli részébe, a Határterület védelmére csak 200 gyalogost és a Vörös Gárda osztagait hagyva itt, és kijelentették, hogy ez az „abszolúte helyes irányvonal". Harmadszor, mindössze tíz nappal később, újra megérkezett

Jüan Tö-seng; ezúttal egy sértegetésekkel teli levélben előírták nekünk, hogy indítsuk útnak a Vörös Hadsereget Hunan keleti részébe, ismét hangoztatták, hogy ez az „abszolúte helyes irányvonal", s elrendelték, hogy „a legkisebb habozás nélkül" cselekedjünk. Amikor ezeket az ellenkezést nem tűrő utasításokat megkaptuk, igazán nagyon nehéz helyzetbe kerültünk: ha nem vetjük alá magunkat, megszegjük az utasítást, ha alávetjük magunkat, egészen biztosan vereséget szenvedünk. Miután a második levelet megkaptuk, egybehívtuk a hadsereg-pártbizottság, a külön pártbizottság és a junghszini kerületi pártbizottság együttes ülését. Ez az ülés elismerte, hogy a Hunan déli részén tervezett hadjárat veszélyes, és határozatilag kimondta, hogy nem kell teljesíteni a tartományi bizottság utasításait.

Tu Hsziu-csing és Jang Kaj-ming makacsul ragaszkodtak ahhoz, hogy érvényt szerezzenek a tartományi bizottság álláspontjának, és néhány nappal utóbb, kihasználva a 29. ezred harcosainak hangulatát, akik falvaikba igyekeztek, belerántották a Vörös Hadsereget a Csencsou elleni támadásba; ez a Határterületen területveszteségre és a Vörös Hadsereg vereségére vezetett. A Vörös Hadsereg elvesztette létszámának körülbelül a felét; a Határterületen számtalan házat felperzseltek és igen sok embert megöltek; az ellenség egymásután foglalta el a kerületeket, s a mai napig sem sikerült azokat teljesen visszaszereznünk.

Ami a Hunan keleti részében tervezett hadjáratot illeti, amíg a Hunan-, Hupej- és Csianghszi-tartományi tuhaók és liesenek vezető köreiben nem megy

végbe szakadás, oda sem szabad semmiképpen útnak indítani a Vörös Hadsereg főerőit. Ha nem lett volna a júliusi hadjárat Hunan déli része ellen, nemcsak a Határterületen szenvedett augusztusi vereséget sikerült volna elkerülnünk, hanem a kuomintangista 6. hadtest és Vang Csün csapatai között a Csianghszi-tartományi Csangsu alatt végbement összecsapást is sikerült volna kihasználnunk abból a célból, hogy szétzúzzuk a junghszini ellenség egységeit és elfoglaljuk a csiani meg az anfui kerületet; ez pedig előretolt egységeinknek lehetőséget nyujtott volna arra, hogy eljussanak Pinghsziangig és kapcsolatot létesítsenek a Vörös Hadseregnek a hegygerinc északi szakaszán működő 5. hadtestével. De még ebben az esetben is meg kellett volna tartani Ningkangot, mint fő támaszpontot, Hunan keleti részére pedig csak partizánalakulatokat kellett volna küldeni. Mivel a tuhaók és liesenek táborában nem kezdődött háború és az ellenség nagy egységei még a pinghsziangi, csalingi és juhszieni kerületben, Hunan és Csianghszi tartomány határán vannak, főerőink északra való átdobását az ellenség egészen biztosan kihasználná. A Központi Bizottság azt javasolja nekünk, hogy gondolkozzunk a Hunan keleti vagy déli részébe való előrenyomulásról, de ennek a tervnek a végrehajtása rendkívül veszélyes. Igaz ugyan, hogy a kelethunani változatot még nem próbáltuk megvalósítani, a délhunani változat tapasztalata viszont igen meggyőzőnek bizonyult. Erre a keserves tapasztalatra mindig gondolnunk kell.

Ezidőszerint a tuhaók és liesenek táborában még nem következett be szakadás, az ellenség csapatai

pedig, amelyek bekerítve tartják a Határterületet és „büntető" hadműveleteket kísérelnek meg ellenünk, még mindig több mint 10 ezredet számlálnak. Ha azonban továbbra is sikerülni fog készpénzhez jutnunk (az élelmiszer és a ruházat már nem égető probléma számunkra), akkor, a Határterületen levő bázisra támaszkodva, el tudunk majd bánni az ellenségnek ezekkel az erőivel, sőt még nagyobb erőivel is. A Határterületre nézve a Vörös Hadsereg elvonulása azonnal az augusztusi csapás megismétlődésére vezethet. A vörösgárdista osztagokat ugyan nem fogják teljesen megsemmisíteni, de a párt- és a tömegszervezeteket kíméletlenül szétzúzzák, s a forradalmi támaszpont néhány hegyvidéki szakaszát leszámítva, mindenütt illegalitásba kell majd vonulnunk, mint augusztusban és szeptemberben történt. Ha ellenben a Vörös Hadsereg nem vonul el, akkor arra az alapra támaszkodva, amelyet már megvetettünk, fokozatosan minden irányban kiszélesíthetjük körzetünk területét, s a kilátások ebben a tekintetben igen biztatók.

Ami viszont a Vörös Hadsereget illeti, növekedése csak az esetben lehetséges, ha huzamos harcot fog vívni az ellenséggel azon a Csingkangsant környező vidéken, ahol tömegtámasz van, azaz a ningkangi, a junghszini, a linghszieni meg a szujcsuani kerületben, s ki fogja használni ebben a harcban azt a körülményt, hogy az ellenség hunani és csianghszi csoportjainak érdekei keresztezik egymást, hogy az ellenség kénytelen biztosítani magát a minden oldalról jövő támadásokkal szemben, s nincs lehetősége arra, hogy összpontosítsa erőit. Ha helyes taktikát alkalmazunk,

azaz, ha vagy nem keveredünk harcba, vagy egész biztosan csapunk le és okvetlenül foglyokat meg hadizsákmányt szerzünk, lépésről lépésre növelhetjük a Vörös Hadsereg erőit. Ha figyelembe vesszük azt a kiképzést, amelyben a Határterület néptömegei az áprilistól júliusig terjedő időszakban részesültek, nem kételkedhetünk abban, hogy ha a Vörös Hadsereg főerői nem vonultak volna Hunan déli részére, erőink augusztusban tetemesen megnövekedtek volna. A Vörös Hadseregnek e hiba ellenére sikerült újból visszatérnie a Határterületre, amely előnyös számunkra a földrajzi viszonyok és a tömegek hangulata szempontjából; ilyenformán kilátásaink már nem is olyan rosszak. A Vörös Hadsereg csak akkor gyarapíthatja fegyverzetét és nevelhet jó harcosokat, ha szilárdan el van tökélve a harcra és bátorságot gyüjt a huzamos harcokra olyan helyen, mint a Határterület.

Már egy éve lobog a Határterület fölött a vörös zászló; ez a vörös zászló gyűlöletet kelt Hunan, Hupej meg Csianghszi tartomány és az egész ország tuhaóiban és lieseneiben; ugyanakkor azonban fokozatosan a közeli tartományok munkásainak, parasztjainak és katonáinak reménységévé válik. Ha a militaristák nagy jelentőséget tulajdonítanak a Határterületen lefolytatott „büntető hadjáratoknak" és olyan kijelentéseket tesznek, mint az, hogy „A banditákat évekig büntetjük, erre milliókat fordítunk" (Lu Ti-ping), meg hogy „Sok harcosuk van és jól fel vannak fegyverezve" (Vang Csün) — ezzel lassanként ránk irányítják az ellenséges csapatok katonáinak és kivezető utat nem látó alacsonyabbrangú tisztjeinek figyelmét, azok száma, akik önként megadják magukat, napról

napra nőni fog, és ez a Vörös Hadsereg kiegészítésének egy további forrásává válik. A Határterület vörös zászlajának legyőzhetetlensége nemcsak a Kommunista Párt erejéről tanuskodik, hanem az uralkodó osztályok csődjéről is, és ez óriási hatással van az egész ország politikai helyzetére. Ezért mi mindig azt tartottuk és azt tartjuk, hogy az a vonal, amely szerint a Lohsziaosan-hegygerinc központi szakaszán kell létrehozni hatalmat és ezt a hatalmat egyre tovább kell terjeszteni — tökéletesen szükséges és tökéletesen helyes vonal.

JEGYZETEK

[1] Ez a háború 1927 októberében volt.

[2] Ez a háború 1927 november-decemberében volt.

[3] A katonaküldötti gyűlések és a katonabizottságok rendszerét a Vörös Hadseregben később eltörölték. 1947-ben újból bevezették a katonai szolgálatot teljesítők konferenciáinak és a parancsnoki kar vezetése alatt álló katonabizottságoknak a rendszerét.

[4] Ezen a helyen Je Ting és Ho Lung elvtársak csapatairól van szó, amelyek 1927 augusztus elsején Nancsangban felkeltek (lásd a 14. jegyzetet). E csapatoknak a Csaocsou és Szvatou elleni támadás során szenvedett veresége után egy részük Csu Te, Lin Piao és Csen Ji elvtársak parancsnoksága alatt Kuangtungból Csianghszin át Hunan déli részére vonult vissza, hogy ott partizánháborút folytasson. 1928 áprilisban ezek az egységek megérkeztek a Csingkangsanba és egyesültek Mao Ce-tung elvtárs egységeivel.

[5] A forradalom időszakában, 1927-ben, fennálló vucsani

nemzeti kormány államvédelmi ezredének parancsnoki kara többségében kommunistákból állott. Miután Vang Csing-vej és mások elárulták a forradalmat, ez az államvédelmi ezred 1927 augusztus 3-án elhagyta Vucsant, mert az volt a szándéka, hogy egyesül a nancsangi felkelő egységekkel. Ez az ezred, amikor félúton megtudta, hogy a felkelő nancsangi egységek délre mentek, a hsziusuji kerületbe vette útját, ahol egyesült a pingcsiangi és a liujangi kerület parasztosztagaival.

[6] 1927 tavaszán Hunan tartomány pingcsiangi és liujangi kerületének vidéken meglehetősen erős fegyveres parasztosztagok alakultak. 1927 május 21-én Hszü Ko-hsziang ellenforradalmi lázadást rendezett Csangsában (a „május 21-i puccs") és kíméletlen erőszakot alkalmazott a forradalmi tömegekkel szemben. Május 31-én a pingcsiangi és a liujangi kerület vidékének parasztosztagai elindultak Csangsa irányában, készen arra, hogy szembeszálljanak az ellenforradalmárokkal, előrenyomulásukat azonban feltartóztatta az opportunista Csen Tu-hsziu, és a parasztosztagok visszafordultak. A parasztosztagok egy részéből hamarosan külön ezredet alakítottak, amely partizánháborút folytatott. Az 1927 augusztus elsejei nancsangi felkelés után ezek a parasztosztagok a hsziusuji, tungkui, pingcsiangi és liujangi kerület vidékén egyesültek a vucsani nemzeti kormány egykori államvédelmi ezredével, és a pingcsiangi bányászok fegyveres erőivel együtt kezdeményezői voltak az „Őszitermés Felkelés"-nek. Ezek a felkelő osztagok Mao Ce-tung elvtárs parancsnoksága alatt októberben megérkeztek a Csingkangsanba.

[7] 1928 elején, abban az időben, amikor Hunan déli részén Csu Te elvtárs vezette a forradalmi partizántevékenységet, a jicsangi, csencsoui, lejjangi, junghszini és cehszingi kerületben, ahol már kifejlődött a parasztmozgalom, parasztosztagok alakultak. Később ezek a parasztosztagok Csu Te elvtárs vezetésével megérkeztek a Csingkangsanba és egyesültek Mao Ce-tung elvtárs egységeivel.

[8] Sujkousan — hegyvidék Hunan tartomány csanningi kerületében; ezen a vidéken fontos ólomérclelőhelyek vannak. A sujkousani bányászok a Kommunista Párt vezetésével már 1922-ben szakszervezetet alakítottak és

több éven át harcoltak az ellenforradalom ellen. Az 1927-es „Őszitermés Felkelés" után sok bányász belépett a Voros Hadseregbe.

[9] Az anjuani szénbányák, amelyek Csianghszi tartomány pinghsziangi keruletében fekszenek, a Hanepingi Kohókombinát keretébe tartoznak. Ebben az időszakban Anjuanban 12 000 bányász dolgozott. A Kínai Kommunista Párt Hunan-tartományi bizottsága 1921-ben elkuldte képviselőit Anjuanba, a bánvaszok kozotti munkara, s megalakította ott a pártszervezetet és a szakszervezetet.

[10] 1929-től a Voros Hadseregben működő pártmegbízottakat politikai megbízottaknak nevezték, 1931-ben pedig a századok politikai megbízottait politikai vezetőknek nevezték el.

[11] Az a módszer, hogy a tuhaókból bírságok útján „kipréselték" a csapatok fenntartásához szukséges pénzt, a kérdésnek csak ideiglenes és részleges megoldását jelenthette. Amikor a hadsereg megnőtt és a terulet kibővult, szukségessé és lehetségessé valt annak a módszernek alkalmazása, hogy adókat vetettek ki a hadsereg fenntartasához szukséges anyagi eszkozok megszerzése céljából.

[12] Ez a rendszer igen sokáig állott fenn a Voros Hadseregben és akkor szukséges volt; később a korulményektől fuggően tobb változtatást vezettek be.

[13] Mao Ce-tung elvtárs ezen a helyen kulonosen hangsúlyozza bizonyos demokratikus életmód szukségességét a forradalmi seregekben, mivel a Voros Hadsereg megteremtésének kezdeti időszakában a demokratikus elvek kovetkezetes meghonosítása nélkul nem lehetett fokozni a hadsereg soraiba újonnan belépett parasztoknak és a fehér hadsereg foglyulejtett katonainak forradalmi aktivitását, nem lehetett kiirtani a militarista szokásokat, amelyek a reakciós csapatoktól kerultek át a mi parancsnoki karunk soraiba. Magától értetődik, hogy a csapatok kozott a demokratikus életmód csak a katonai fegyelem által megengedett kereteken belul volt elfogadható, és

arra kellett irányulnia, hogy a fegyelmet erősítse, nem pedig gyengítse; ezért a csapatok között szükséges demokratizmus felkarolásával egyidejűleg harcolni kellett az ultrademokratizmusra való törekvéssel magyarázható fegyelemsértések ellen. Ezek a jelenségek a Vörös Hadseregre nézve a kezdeti időszakban komoly veszélyt jelentettek. Lásd „A pártban észlelhető hibás nézetek felszámolásáról" c. munkát, amelyből kitűnik, hogy menynyire harcolt Mao Ce-tung elvtárs a hadseregben tapasztalható ultrademokratizmus ellen.

[14] Je Ting elvtárs egységei, amelyek az 1926-os északi hadjárat időszakában olyan külön ezredet képviseltek, melynek gerincét kommunisták alkották, nagy harci hírnévre tettek szert az északi hadjárat idején. Miután a forradalmi csapatok elfoglalták Vucsant, az ezredet a 24. hadosztállyá, a nancsangi felkelés után pedig a 11. hadtestté fejlesztették.

[15] A valóságban kitűnt, hogy elég, ha a Vörös Hadseregben egy párttagokból álló olyan réteg van, amely a hadsereg létszámának körülbelül egyharmada; később a Vörös Hadseregben és a Felszabadító Néphadseregben megközelítőleg el is érték ezt az arányt.

[16] 1927 május 21-én Hszü Ko-hsziang, Ho Csien és más hunani kuomintangista ellenforradalmi tábornokok, Csang Kaj-sek és Van Csing-vej utasítására, Csangsában rajtaütöttek a Hunan-tartományi szakszervezeti tanácson, a parasztszövetség tartományi bizottságán és valamennyi forradalmi szervezeten, véresen leszámoltak a kommunistákkal és a forradalmi munkás- és paraszttömegekkel. Ezek az események, amelyek mint „május 21-i puccs" ismeretesek, jelt adtak a Vang Csing-vej vezetése alatt álló vuhani kuomintangista ellenforradalmárok és a nankingi ellenforradalmárok nyilt egyesülésére, akiknek az élén Csang Kaj-sek állt.

[17] A földtörvény egyik rendelkezéséről van szó, amelyet 1928-ban valósítottak meg a Hunan—Csianghszi Határterületen. Mao Ce-tung elvtárs utóbb rámutatott annak az irányelvnek hibás voltára, mely szerint nemcsak a föl-

desurak birtokait, hanem minden foldet el kell kobozni; ennek a hibának az volt a magyarázata, hogy a foldért való harc terén abban az időszakban még hiányoztak a tapasztalatok. 1929 áprilisában, a hszingkuói keruletben elfogadott foldtorvényben, „az egész foldterulet elkobzása" fogalmazást „a társaságok és a foldesurak birtokában levő foldek elkobzása" fogalmazással helyettesítették.

[18] Mao Ce-tung elvtárs, figyelembe véve annak fontosságát, hogy a falu kozbulső rétegeit a forradalomnak abban az időszakában a magunk oldalára hódítsuk, surgősen kijavította azt a hibás politikát, amely igen súlyos csapásokat mért a kozbulső rétegekre. Mao Ce-tung elvtárs álláspontja a kozbulső rétegeket illetően, ezen a cikken kívul, a Voros Hadsereg 1928 november 6. pártkonferenciáján előterjesztett téziseiből látható, amelyekben olyan pontok voltak, mint „az esztelen gyujtogatások és gyilkolások megtiltása", „a kozép- és kiskereskedők érdekeinek védelme" stb.; továbbá a Voros Hadsereg 4. hadtestének 1929 januárban kiadott felhívásából, amelyben tobbek kozott a kovetkezőket olvassuk: „A városi kereskedők folytassák foglalkozásukat, és ha engedelmeskednek nekunk, egy ujjal sem nyúlunk hozzájuk"; azonkívul az 1929 áprilisában a hszingkuói keruletben elfogadott foldtorvényből (lásd a 17. jegyzetet) stb.

[19] Olyan mértékben, ahogy a forradalmi háború kifejlődott és a forradalmi támaszpontok kiszélesedtek, továbbá annak kovetkeztében, hogy a forradalmi kormány olyan politikát folytatott, amely felkarolta az ipart és a kereskedelmet, változtatni lehetett az ismertetett helyzeten; ez később meg is változott. A fődolog itt az, hogy határozottan fel kell karolni a nemzeti ipart és kereskedelmet, s harcolni kell a baloldaliaskodó célkitűzések ellen.

[20] Az a módszer, hogy a foldet a munkaképesség elve alapján osztják fel, helytelen. A valóságban a voros korzetek teruletén hosszú időn át a foldnek a fogyasztók száma alapján történő egyenlősítő felosztása elvét kovették.

[21] A „csendhelyreállítási osztagok" — helyi ellenforradalmi erők.

A PÁRTBAN ÉSZLELHETŐ HIBÁS NÉZETEK FELSZÁMOLÁSÁRÓL*

(1929 december)

* *Ez a munka a kínai Vörös Hadsereg 4. hadteste 9. pártkonferenciájának Mao Ce-tung elvtárs által kidolgozott határozata. A Kínai Néphadsereg kiépülése során nehéz utat hagyott maga mögött. A kínai Vörös Hadsereg (a japánellenes háború időszakában — 8. hadsereg és Új 4. Hadsereg, jelenleg pedig — Felszabadító Néphad-*

sereg) 1927 augusztus 1-én, a nankingi felkelés idején szuletett. Attol az időponttol 1929 decemberéig tobb mint két év telt el. Ez alatt az idő alatt a Voros Hadsereg párt-szervezetei harcoltak a kulonbozó hibás nézetek ellen s ekozben sokat tanultak és meglehetősen gazdag tapasztalatokat szereztek. A Mao Ce-tung elvtárs által kidolgozott határozat ezeket a tapasztalatokat összegezi. Ez a határozat marxista-leninista alapra helyezte a Vörös Hadsereg kiépítésére irányuló egész munkát és megtisztította a Vörös Hadsereget a régi hadseregek mindennemű befolyásától. A határozatot nemcsak a 4. hadtestnél, hanem fokozatosan a Voros Hadsereg más alakulatainál is végrehajtották, ami lehetővé tette az egész kínai Vörös Hadsereg igazi néphadsereggé változtatását. Az azóta eltelt több mint 20 év alatt a Kínai Néphadsereg alakulataiban a párt- és a politikai munka jelentősen továbbfejlódott, és sok új elemmel gazdagodott. Ezt a munkát most egyáltalán nem ugy végzik, mint annakidején, fő vonala azonban ma is az, amelyet ez a határozat szabott meg.

A Vörös Hadsereg 4. hadtestének pártszervezetében különféle nem-proletár nézetek észlelhetők. Ez nagy mértékben akadályozza a Párt helyes vonalának érvényesítését. Ha ezeket a nézeteket nem számoljuk fel véglegesen, a Vörös Hadsereg 4. hadteste kétségtelenül képtelen lesz teljesíteni azokat a feladatokat, amelyeket a Kínában folyó nagy forradalmi harc tűz eléje. A 4. hadtest pártszervezetében észlelhető hibás nézetek kialakulásának oka nyilván az volt, hogy ez a pártszervezet alapjában paraszti és egyéb kispolgári elemekből áll; az a körülmény azonban, hogy a vezető pártszervek nem folytattak egyetértő és engesztelhetetlen harcot e helytelen nézetek ellen, nem nevelték eléggé a párttagokat a Párt helyes vonalának szellemében, szintén egyik komoly oka volt annak, hogy helytelen nézetek észlelhetők s hogy ezek erősödnek. A pártkonferencia, amikor a Központi Bizottság szeptemberi levelének szelleméből kiindulva megállapítja, hogy a 4. hadtest pártszervezetében különféle nem-proletár nézetek ütötték fel fejüket, rámutat e nézetek forrásaira és leküzdésük módjaira, s harcra szólítja fel az elvtársakat e nézetek teljes felszámolásáért.

A KATONAI SZELLEMŰ GONDOLKODÁSMÓDRÓL

A Vörös Hadseregben az elvtársak egy része körében rendkívül elterjedt a katonai szellemű gondolkodásmód. Ennek megnyilvánulásai a következők:

1. A hadügy szembeállítása a politikával és a vonakodás annak elismerésétől, hogy a hadügy csak egyik eszköze a politikai feladatok teljesítésének. Sőt, egyesek azt állítják, hogy „amikor a hadügyek jól állnak, magától értetődően jól állnak a politikai ügyek is; amikor viszont a hadügyek rosszul állnak, a politikai ügyek sem állhatnak jól". Ezzel még élesebben hangsúlyozzák azt a gondolatot, hogy a politikával szemben a hadügyé a vezetőszerep.

2. Az az állítás, hogy a Vörös Hadsereg feladatai hasonlóak a fehér hadsereg feladataihoz és csak a hadakozásból állanak; annak megnemértése, hogy a kínai Vörös Hadsereg olyan fegyveres szervezet, amely a forradalom politikai feladatait hajtja végre. Különösen most a Vörös Hadsereg semmiképp sem teheti meg, hogy csak hadakozzék; az ellenség fegyveres erőinek megsemmisítésére irányuló harci tevékenységen kívül fontos feladatok hárulnak még rá a tömegek közötti propaganda, a tömegek szervezése, a tömegek felfegyverzése, a tömegeknek a forradalmi hatalom megteremtésében való támogatása, sőt, a Kommunista Párt szervezeteinek megteremtése terén is. Az a háború, amelyet a Vörös Hadsereg folytat — nem kizárólag a háború kedvéért viselt háború, hanem háború a tömegek közötti propaganda, a tömegek szervezése, a tömegek felfegyverzése, a tö-

megeknek a forradalmi hatalom megteremtésében való támogatása érdekében; ha a Vörös Hadsereg lemondana ezekről a célokról — a tömegek közötti propagandáról, a tömegek szervezéséről és felfegyverzéséről, valamint a forradalmi hatalom megteremtéséről —, értelmetlenné válna mind a háború, mind maga a Vörös Hadsereg fennállása.

3. Innen ered szervezeti téren — a Vörös Hadseregben a politikai munkát végző szervek alárendelése a katonai szerveknek, annak a jelszónak kiadása, hogy „a parancsnokság hatalmát ki kell terjeszteni a hadseregen kívüli tevékenységre is". Az effajta eszmék továbbfejlesztése azzal a veszéllyel jár, hogy a hadsereg elszakad a tömegektől, ellenőrzést létesít a hatalmi szervek fölött, kivonja magát a proletárvezetés alól és így lesiklik arra a militarista útra, amelyen a Kuomintang-hadsereg jár.

4. Az agitációs és propagandamunka terén — az agitációs brigádok jelentőségének figyelmen kívül hagyása. A tömegek szervezésében — a hadseregben katonabizottságok szervezésének, valamint helyi munkás és paraszt tömegszervezetek alakításának elhanyagolása, aminek eredményeképpen az agitációs és propagandamunka, továbbá a szervezőmunka csökken.

5. Elbizakodottság győzelem esetén, levertség kudarc esetén.

6. Lokálsovinizmus, vagyis minden körülmények között csak a 4. hadtesttel való törődés; annak megnemértése, hogy a Vörös Hadsereg egyik legfontosabb feladata a helybeli tömegek felfegyver-

zése. Ez szintén klikk-szellem, csak nagyobb méretekben.

7. Az a tény, hogy egyes elvtársak, bezárkózva a 4. hadtest szűk keretei közé, azt tartják, hogy a 4. hadtesten kívül más forradalmi erő egyáltalán nem létezik. Innen ered az erők megőrzésére és a hadműveletek kerülésére irányuló rendkívül erős törekvés. Ez az opportunizmus csökevénye.

8. Vonakodás a szubjektív és objektív feltételek figyelembevételétől, forradalmi viszketegség, vonakodás a szívós, észrevétlen, aprólékos tömegmunkától, a csak nagy hőstettekről való álmodozás, illúziókban ringatózás. Ez — a puccsizmus csökevénye[1].

A katonai szellemű gondolkodásmód kialakulásának okai:

1. Az alacsony politikai színvonal. Innen ered az, hogy nem értik meg a politikai vezetés szerepét a hadseregben, nem értik meg a Vörös Hadsereg és a fehér hadsereg közti gyökeres különbséget.

2. Zsoldos beállítottság. Annak következtében, hogy a Vörös Hadseregbe nagy számban olvadtak be különböző ütközetekben szerzett hadifoglyok, akik magukkal hozták a mélyen gyökerező zsoldos beállítottságot, az alapegységekben létrejött a katonai szellemű gondolkodásmód kialakulásának alapja.

3. Ebből a két okból következik a harmadik — a túlzott bizalom a katonai erőkben és a bizalmatlanság a néptömegek erejével szemben.

4. Az a körülmény, hogy a Pártban nem fordítanak állandó figyelmet a katonai munkára és e munka aktív megvitatására, szintén oka volt annak,

hogy az elvtársak egy részénél felütötte fejét a katonai szellemű gondolkodásmód.

A hiba felszámolásának módjai:

1. Nevelőmunka útján emelni kell a párttagok politikai színvonalát, fel kell számolni a katonai szellemű gondolkodásmód eszmei forrásait, meg kell magyarázni a Vörös Hadsereg és a fehér hadsereg közti gyökeres különbséget. Ezzel egyidejűleg fel kell számolni az opportunizmus és a puccsizmus csökevényeit is, és véget kell vetni a lokálsovinizmusnak a 4. hadtestben.

2. Fokozni kell a munkát a parancsnokok és a legénység, különösen a Vörös Hadsereg soraiban levő volt hadifoglyok politikai nevelése terén. Egyben minden lehetőt el kell követni, hogy a helyi hatalmi szervek válogassák ki a harci tapasztalatokkal rendelkező munkásokat és parasztokat, küldjék őket a Vörös Hadsereg soraiba, s ezzel szervezetileg gyengítsék magának a katonai szellemű gondolkodásmódnak a gyökereit, egészen e gyökerek teljes megsemmisítéséig.

3. Ki kell fejleszteni egyrészt a helyi pártszervezeteknek a Vörös Hadsereg pártszervezetei irányában, másrészt pedig a népi hatalom szerveinek a Vörös Hadsereg irányában gyakorolt bírálatát, hogy ilyen úton befolyásolják a Vörös Hadsereg pártszervezeteit, parancsnokait és harcosait.

4. A Pártnak lankadatlan figyelemmel kell kísérnie és aktívan meg kell vitatnia a katonai munkát. Minden egyes határozatot, amelyet a pártszervezet ilyen megvitatás után elfogad, a tömegek útján kell megvalósítani.

5. Határozatot kell kidolgozni a Vörös Hadseregről, amelyben szabatosan meg kell határozni a Vörös Hadsereg feladatait, a katonai és a politikai szervek közötti kölcsönös viszonyt, a Vörös Hadsereg és a lakosság közötti kölcsönös viszonyt, a katonabizottságok hatáskörét, valamint a katonabizottságok és a katonai, illetve politikai szervek egymáshoz való viszonyát.

AZ ULTRADEMOKRATIZMUSRÓL

A Központi Bizottság útmutatásainak kézhezvétele óta a Vörös Hadsereg 4. hadtestében az ultrademokratizmusnak jóval kevesebb megnyilvánulása figyelhető meg. Így például könnyebb végrehajtani a Párt határozatait, nem állítanak már többé fel olyan hibás követeléseket, hogy a Vörös Hadseregben meg kell valósítani az úgynevezett „alulról felfelé érvényesülő demokratikus centralizmus rendszerét", hogy „előbb meg kell vitatni lent, s azután kell határozatokat hozni fent" stb. Az ultrademokratizmusnak ez a gyengülése azonban ténylegesen csak ideiglenes és látszólagos, s egyáltalán nem jelenti az effajta hangulatok teljes felszámolását. Ez azt jelenti, hogy az ultrademokratizmus még mélyen gyökerezik sok elvtárs tudatában. Ennek bizonyítékát láthatjuk például abban, hogy milyen kelletlenül hajtják végre a Párt határozatait.

A hiba felszámolásának módjai:

I. Ki kell mutatni az ultrademokratizmus elméleti tarthatatlanságát és gyökeresen fel kell számolni az effajta nézeteket. Mindenekelőtt meg kell magya-

rázni, hogy az ultrademokratizmus magában hordozza azt a veszélyt, hogy a pártszervezetek a teljes szétesésig meglazulnak, a Párt harcképessége meggyengül, sőt teljesen elvész, ami megfosztja a Pártot a harci feladatok teljesítésének lehetőségétől, tehát a forradalom vereségére vezet. Meg kell továbbá magyarázni, hogy az ultrademokratizmus a kispolgári fegyelmezetlenségben gyökerezik. Ez a kispolgári fegyelmezetlenség a Pártba behatolva táplálja a politika terén és a szervezeti kérdésekben vallott ultrademokratikus nézeteket. Ezek a nézetek teljesen összeegyeztethetetlenek a proletariátus harci feladataival.

II. Szervezeti tekintetben — a központosított vezetés mellett szigorúan érvényesíteni kell a demokratikus életmód elveit. Érvényesítésük útjai a következők:

1. A Párt vezető szerveinek munkájukban helyes vonalat kell követniök, érteniök kell ahhoz, hogy bármely kérdésben megtalálják a helyes megoldást és ilyen módon igazi vezető központokká kell lenniök.

2. A fölöttes szerveknek világos képpel kell bírniok az alsó szervekben fennálló helyzetről és a tömegek életéről, ami azután meg is teremti a helyes vezetés objektív alapját.

3. A pártszerveknek, ez minden fokozatra vonatkozik, nem szabad meggondolatlan határozatokat hozniok. Ha egyszer a határozatot elfogadták, következetesen meg kell valósítani.

4. A fölöttes pártszervek valamennyi fontos határozatát gyorsan tudomására kell hozni az alsóbb

szerveknek és a párttagok egész tömegének olymódon, hogy előadókat küldenek ki az aktívagyűlésekre vagy a sejtek közös gyűléseire, illetőleg a menetosztagok kommunistáinak gyűléseire (a körülményektől függően).

5. Az alsóbb pártszerveknek és valamennyi párttagnak gondosan meg kell vitatniok a fölöttes szervek utasításait, arra kell törekedniök, hogy teljesen megértsék ezeket az utasításokat, és meg kell határozniok megvalósításuk módszereit.

A PÁRT SZERVEZETI ELVEIVEL ELLENKEZŐ NÉZETEKRŐL

A 4. hadtest pártszervezetében észlelhető olyan nézetek, amelyek ellenkeznek a Párt szervezeti elveivel, a következőkben nyilvánulnak meg:

A. A kisebbség nem veti alá magát a többségnek. Például amikor a kisebbség javaslatát elvetik, a javaslat hívei vonakodnak becsületesen teljesíteni a pártszervezet határozatát.

A hiba felszámolásának módjai:

1. A gyűléseken el kell érni, hogy a gyűlés valamennyi részvevőjének teljes lehetősége legyen véleménye kifejtésére. Világosságot kell teremteni minden vitás kérdésben, s nem szabad megtűrni a békülékenységet és a felületességet. Ha egy kérdést nem döntöttek el, mégegyszer meg kell vitatni (ha ez nem tartja fel a munkát), hogy világos döntésre jussanak.

2. A pártfegyelem egyik alapja az, hogy a kisebb-

ség aláveti magát a többségnek. A kisebbség, ha álláspontját elvetették, köteles támogatni a többség által hozott határozatot. Szükség esetén a kérdést újra fel lehet vetni a következő gyűlésen, de nem engedhető meg semmiféle olyan cselekedet, amely ellenkezik az elfogadott határozattal.

B. Romboló kritika.

1. A párton belüli bírálat olyan fegyver, amely a pártszervezet megszilárdítását és a Párt harcképességének fokozását szolgálja. A Vörös Hadsereg pártszervezeteiben azonban a bírálat olykor más jelleget ölt, tudniillik személyeskedő támadásokká válik. Ez káros hatással van nemcsak az egyes emberekre, hanem a pártszervezetekre is. Ez a kispolgári individualizmus megnyilvánulása. Ennek felszámolása érdekében el kell érnünk, hogy a párttagok megértsék, hogy a bírálat célja a Párt harcképességének megszilárdítása a győzelem kivívása érdekében az osztályharcban, és ne engedjék meg a bírálatnak személyeskedő támadások eszközéül való felhasználását.

2. Sok párttag nem a Párton belül, hanem a Párton kívül bírál. Ennek az a magyarázata, hogy nem minden párttag van tisztában a pártszervezet (a gyűlések stb.) jelentőségével és azt hiszik, hogy a szervezeten belüli bírálat nem különbözik a szervezeten kívüli bírálattól.

A hiba felszámolásának módjai: a párttagokat úgy kell nevelni, hogy megértsék a pártszervezet fontos szerepét és azt, hogy a pártbizottságok vagy egyes elvtársak bírálatával a pártgyűléseken kell fellépni.

AZ EGYENLŐSDI TENDENCIÁKRÓL

Az egyenlősdi tendenciák egy időben rendkívül nagy mértékben elterjedtek a Vörös Hadseregben. Így például a sebesült harcosok személyi kiadásaira történő pénzjuttatásoknál azt követelik, hogy a könnyű és súlyos sebesültek között ne tegyenek különbséget és mindenkinek egyenlő összeget adjanak. Ha a parancsnok lovon jár, nem törődnek azzal, hogy erre szükség van az ügy szempontjából, hanem az egyenlőtlenség megnyilvánulásának tekintik. Az ellátmány kiosztásánál teljes egyenlőséget követelnek, s nem veszik figyelembe, hogy egyes, különleges viszonyok között levő embereknek valamivel többet kell adni. A rizs szállításánál azt követelik, hogy mindenki egyenlő terhet vigyen, s nem veszik figyelembe, kiről van szó — felnőttről vagy gyermekről, erősről vagy gyengéről. Az alakulatok elszállásolásánál azt követelik, hogy mindenkinek egyenlő nagyságú helyet biztosítsanak, és ha akár a parancsnokság is egy kicsit nagyobb helyiséget foglal el, megkezdődik a szitkozódás. A szolgálatban egyenlő feladatokat követelnek mindenkinek, azok pedig, akiknek valamivel nagyobb feladat jut, nem akarják teljesíteni. Még az is megtörténik, hogy amikor két sebesültre egy hordágy jut, a sebesültek inkább azt akarják, hogy ne vigyenek el senkit, mintsemhogy csak egyiküket szállítsák el. Mindez arról tanuskodik, hogy az egyenlősdi tendenciák a Vörös Hadsereg parancsnokai és harcosai körében még igen erősek.

Az egyenlősdi tendenciák, éppúgy mint a politikában az ultrademokratizmus, a kézműves és kis-

paraszti gazdaságban gyökereznek, és e jelenségek között csak az a különbség, hogy az egyik a politikai élet terén, a másik az anyagi élet terén figyelhető meg.

A hiba felszámolásának módjai: meg kell magyarázni, hogy a teljes egyenlőség nem egyéb a paraszti kistulajdonos vágyálmánál, mégpedig nemcsak abban az időszakban, amikor a kapitalizmust még nem szüntették meg; az úgynevezett teljes egyenlőség nem lehetséges még a szocializmusban sem, amikor az anyagi javak elosztása a „mindenkitől képességei szerint — mindenkinek munkája szerint" elv alapján és a munka követelményeinek megfelelően történik. Az anyagi javakat a Vörös Hadsereg tagjai között alapjában egyenlően kell elosztani (például egyenlőség a parancsnokok és a harcosok ellátásában), mert ezt követeli a mai harci helyzet. Harcolnunk kell azonban az egyenlősítésre irányuló értelmetlen követelések ellen, mert az egyenlősdit nem a harc szükségletei váltják ki, hanem ellenkezőleg, gátolja a harcot.

A SZUBJEKTIVIZMUSRÓL

Egyes párttagokat erősen megfertőzött a szubjektivizmus. Ez nagyon gátolja őket a politikai helyzet helyes megítélésében és a munka vezetésében. A politikai helyzet szubjektivista megítélése és a szubjektivizmus a munka vezetésében elkerülhetetlenül vagy opportunizmusra, vagy puccsizmusra vezet. A szubjektivista bírálat a Pártban, a bizonyítás nélküli fecsegés és a kölcsönös intrika nem ritkán elvtelen viszálykodásra és a pártszervezetek bomlására vezet.

A párton belüli bírálat kérdésével kapcsolatban még egy körülményt kell megemlítenünk: ez az, hogy egyes elvtársak bírálatukban figyelmüket nem a fő dologra, hanem az apró részletekre fordítják. Nem értik meg, hogy a bírálat fő feladata — rámutatni az emberek politikai és szervezeti hibáira. Ami viszont az egyéni fogyatékosságokat illeti, ezeket, ha nem függenek össze politikai és szervezeti hibákkal, nem kell túlságosan szigorúan bírálni, hogy ne fosszuk meg az elvtársakat az önbizalomtól a munkában. Ráadásul, csak engedjük elharapózni ezt a bírálatot, s a pártszervezet figyelme máris kizárólag az apró fogyatékosságokra összpontosul, az emberek szőrszálhasogatókká válnak, akik az apróságokban turkálnak és megfeledkeznek a Párt politikai feladatairól; ez nagyon veszélyes.

A hiba felszámolásának módjai: a legfőbb — a párttagokat úgy kell nevelni, hogy nézeteik és az egész pártélet politikai és tudományos irányzatosságra tegyenek szert. Ehhez a következők szükségesek: 1) a párttagokat úgy kell nevelni, hogy megtanulják alkalmazni a politikai helyzet elemzésének és az osztályerők értékelésének marxista-leninista módszerét és lemondjanak a szubjektivista elemzésről és értékelésről; 2) a párttagok figyelmét fel kell hívni azon társadalmi és gazdasági feltételek kutatásának és tanulmányozásának szükségességére, amelyeknek alapul kell szolgálniok a harci taktika és a munkamódszerek meghatározása során; az elvtársakkal meg kell értetni, hogy a reális valóság tanulmányozásáról való lemondás elkerülhetetlenül az ábrándozás és a kalandok mocsarába vezet; 3) amikor

a Pártban fejlesztjük a bírálatot, óvnunk kell a megfellebbezhetetlen szubjektivista ítéletektől és a bírálat elsekélyesítésétől; a felszólalásoknak indokoltaknak, a bírálatnak pedig — politikailag céltudatosnak kell lenni.

AZ INDIVIDUALIZMUSRÓL

Az individualista tendenciák a Vörös Hadsereg pártszervezeteiben a következőkben nyilvánulnak meg:

1. Bosszúállás. Az a párttag, akit a pártszervezetben egyik harcostársa megbírált, a pártszervezeten kívül keresi az alkalmat, hogy bosszút álljon rajta; verekedés és szitkozódás — ez a bosszú egyik eszköze. Keresik a bosszúállás lehetőségeit a pártszervezetben is: „Te megbíráltál engem ezen a gyűlésen — a következő gyűlésen majd én is találok okot, hogy beléd kössek és bosszút álljak rajtad". Az ilyen bosszúvágyat kizárólag individualista nézetek szülik. A bosszúvágy nem ismeri el sem az osztályérdekeket, sem a Párt érdekeit. Nem az ellenséges osztályok ellen, hanem saját elvtársaink ellen irányul. A bosszúvágy, mint a méreg, kikezdi a szervezetet és csökkenti harcképességét.

2. Klikk-szellem. Ez azt jelenti, hogy egyesek csak saját kis csoportjuk érdekeivel törődnek, lebecsülik a közös érdekeket. Bár látszólag ezt nem egyesek érdekében teszik, valójában ez ugyancsak szélsőséges individualizmus. A klikk-szellem ugyanolyan bomlasztóan hat és ugyanúgy viszályt szít a szervezetben, mint az individualizmus. A klikk-

szellem ragálya hosszú ideig nagyon el volt terjedve a Vörös Hadseregben; a bírálat eredményeképpen most kissé javult a helyzet, a klikk-szellem csökevényei azonban még megvannak, és leküzdésük érdekében további erőfeszítésekre van szükség.

3. Zsoldos gondolkodásmód. Ez azt jelenti, hogy egyes emberek nem értik meg, hogy a Párt és a Vörös Hadsereg eszköz a forradalom feladatainak megvalósítására, és hogy ők maguk is valamennyien részecskéi ezeknek a kollektíváknak, nem értik meg, hogy ők maguk hivatottak végrehajtani a forradalmat és a forradalomnak tartoznak felelősséggel, nem pedig ahogyan ők hiszik, csak parancsnokságuknak. Az effajta passzív, zsoldos magatartás a forradalommal szemben szintén az individualizmus megnyilvánulása. Ennek a gondolkodásmódnak meglétével magyarázható az a tény is, hogy nálunk még nem nagyon sok az olyan aktív vezető, aki minden erejét fenntartás nélkül a forradalomnak áldozza. Ha nem számoljuk fel ezt a zsoldos gondolkodásmódot, nem fognak növekedni nálunk az aktivisták sorai, és a forradalom súlyos feladatai kevesek vállára nehezednek majd, ami rendkívül kedvezőtlen kihatással lesz harcunkra.

4. Élvezetekre való törekvés. A Vörös Hadseregben van jónéhány olyan ember is, akiknél az individualizmus élvezetekre való törekvésben nyilvánul meg. Ezek mindig azt szeretnék, ha a csapatok a nagyvárosokba mennének. Nem a munka kedvéért igyekeznek oda, hanem az élvezetek kedvéért. Legfőképpen azonban nem szeretnek dolgozni a vörös körzetekben, ahol az életkörülmények nehezek.

5. Passzivitás és a munkától való húzódozás. Egyesek, ha valami nem tetszik nekik, passzívakká válnak és nem hajlandók dolgozni. Ennek oka alapjában a nevelőmunka elégtelensége, néha azonban az ilyen esetek arra vezethetők vissza, hogy a vezetők helytelenül járnak el a különböző kérdések megoldásában, a munka elosztásában és a fegyelmi rendszabályok alkalmazásában.

6. Törekvés a hadsereg otthagyására. Napról napra növekszik azoknak az eseteknek a száma, amikor a Vörös Hadseregben szolgálatot teljesítők kérik, hogy bocsássák el őket a hadseregből és tegyék át őket polgári munkára. Ez nem mindig személyi jellegű okokból történik, hanem azzal is magyarázható, hogy: a) a Vörös Hadsereg anyagi életkörülményei nagyon nehezek; b) az emberek kimerültek a hosszantartó harctól; c) a vezetők helytelenül oldanak meg különféle kérdéseket, helytelenül osztják el a munkát vagy alkalmazzák a fegyelmi rendszabályokat.

A hiba felszámolásának módjai: mindenekelőtt fokozni kell a nevelőmunkát, hogy eszmeileg leküzdjék az individualizmust. Továbbá el kell érni, hogy helyesen oldjanak meg minden kérdést, helyesen osszák el a munkát, helyesen alkalmazzák a fegyelmi rendszabályokat. Ugyanakkor intézkedéseket kell tenni a Vörös Hadsereg anyagi életkörülményeinek megjavítása érdekében, fel kell használni minden lehetőséget a csapatok pihentetésére és rendbeszedésére, hogy ilymódon megjavítsuk életük anyagi feltételeit. Az individualizmus társadalmi gyökereit elemezve meg kell jegyeznünk, hogy

az individualizmus a kispolgári és burzsoá ideológia tükröződése a pártban. Nevelőmunkánkban ezt meg kell magyarázni.

A BETYÁR-CSAPATRA JELLEMZŐ BEÁLLÍTOTTSÁGRÓL

Annak következtében, hogy a Vörös Hadsereg soraiban nagy számban vannak deklasszálódott elemek, valamint hogy rengeteg ilyen elem van az országban, különösen a déli tartományokban, a Vörös Hadseregben betyár-csapatra jellemző politikai beállítottság ütötte fel a fejét. Ez a beállítottság a következőkben nyilvánul meg: 1) politikai befolyásunkat nem forradalmi bázisok létesítésére és a néptömegek hatalmának megteremtésére irányuló állhatatos munka útján, hanem kizárólag a partizán portyázások módszereivel igyekeznek kiszélesíteni; 2) a Vörös Hadsereg létszámát nem úgy igyekeznek növelni, hogy növelik a Vörös Gárda helyi osztagainak és a Vörös Hadsereg helyi alakulatainak létszámát, aminek alapján a Vörös Hadsereg főerői is növekedhetnek, hanem válogatás nélkül, „találomra" végrehajtott toborzás útján; 3) vonakodnak türelmesen folytatni a nehéz harcot a tömegekkel együtt és igyekeznek mielőbb eljutni egy-egy nagyvárosig, hogy ott kedvükre lakmározhassanak. A betyár-csapatra jellemző beállítottságnak mindezek a megnyilvánulásai nagy mértékben akadályozzák a Vörös Hadsereget magasztos feladatainak teljesítésében, és ezért ennek a beállítottságnak felszámolása a pártszervezeteken belüli ideológiai harc egyik fő feladata.

Meg kell érteni, hogy a mai helyzetben megengedhetetlen az olyan betyár-csapat létezése, amilyen Huang Csao[2] és Li Csuang[3] idején volt.

A hiba felszámolásának módjai:

1. Fel kell számolni a betyár-csapatra jellemző beállítottságot a nevelőmunka fokozása és a hibás nézetek bírálata útján.

2. A Vörös Hadsereg alakulatainak törzsállománya és az új hadifoglyok körében fokozni kell a csavargó beállítottság leküzdésére irányuló nevelőmunkát.

3. A Vörös Hadsereg soraiba be kell vonni olyan munkás és paraszt aktivistákat, akik rendelkeznek harci tapasztalatokkal, és ilymódon meg kell változtatni a Vörös Hadsereg összetételét.

4. Harcoló munkásokból és parasztokból meg kell teremteni a Vörös Hadsereg új alakulatait.

A PUCCSIZMUS CSÖKEVÉNYEIRŐL

A Vörös Hadsereg pártszervezeteiben már harcoltak a puccsizmus ellen, de eddig még nem eléggé. A Vörös Hadseregben ezért még megtalálhatók a puccsista beállítottság csökevényei. Ezek a következőkben nyilvánulnak meg: 1) a szubjektív és objektív feltételek számbavétele nélkül vaktában végrehajtott akciókban; 2) politikánk nem teljes és bizonytalan végrehajtásában a városokban; 3) a katonai fegyelem gyengülésében, különösen katonai balsikerek esetén; 4) az egyes alakulatoknál még mindig tapasztalható gyujtogatásban; 5) a szökevények

felkoncolásában és testi fenyítékek alkalmazásában, amik szintén a puccsizmus sajátos maradványai. A puccsizmus társadalmi gyökereit a gyülevész-proletariátus ideológiájának és a kispolgári ideológiának egybefonódásában kell keresnünk.

A hiba felszámolásának módjai:

1. Az eszmei harc eszközeivel fel kell számolni a puccsizmust.

2. Megfelelő szabályok bevezetése és megfelelő politikai irányelvek érvényesítése útján ki kell küszöbölni a puccsista akciókat.

JEGYZETEK

[1] Az 1927-es forradalom veresége után a Kínai Kommunista Pártban bizonyos ideig különböző baloldaliaskodó puccsista tendenciák nyilvánultak meg. A puccsizmus hívei azt tartották, hogy a kínai forradalom jellegét tekintve „permanens forradalom", hogy Kínában a forradalom a „szakadatlan fellendülés" állapotában van. Ezért elvetették a szervezett visszavonulást és kísérletet tettek arra, hogy az üres adminisztrálás helytelen módszerei útján, csupán kisszámú párttagra és a lakosság jelentéktelen részének támogatására támaszkodva az országban egész sereg helyi felkelést rendezzenek, amelyeknek a legkisebb reményük sem volt a sikerre. 1927 végén az effajta puccsista megmozdulások nagyon elterjedtek, de 1928 elején fokozatosan megszűntek. Egyes párttagokban azonban az ilyen beállítottság még megmaradt. A puccsizmus — ugyancsak kalandorpolitika.

[2] Huang Csao, Santung tartomány caocsoui körzetében született — a Tang dinasztia uralkodásának végén lezajlott parasztfelkelés vezére. Huang Csao 875-ben, vagyis Hszi-cung császár uralkodásának második évében, maga köré gyüjtve a népet, támogatta azt a felkelést, amelyet földije, Vang Hszien-cse szervezett. Ennek halála után

Huang Csao a maga erőihez csatolta földije osztagainak maradványait és az „eget ostromló nagy hadvezérnek" kiáltotta ki magát. Huang Csao felkelő erőivel két hadjáratot hajtott végre Santung tartomány határain kívül. Az első hadjárat folyamán Santung tartományból Honanba, onnan Anhuj és Hupej tartományba vonult, majd visszatért Santungba. A második hadjárat folyamán Santung tartományból Honanon keresztül Csianghsziba vonult. Azután Csöcsiang tartomány keleti részén áthaladva Fucsien és Kuangtung tartomány területére lépett, onnan Kuanghszi és Hunan tartományon keresztül Hupej tartományba csapott át, majd ismét keletre fordult, Anhuj és Csöcsiang tartományba. Ezután átkelt a Huajho folyón, betört Honan tartományba, elfoglalta Lojang városát, harcban a Tungkuan-szoros birtokába jutott és végül bevette Csanan városát. Csanan elfoglalása után Huang Csao kihirdette a Csi birodalom megalapítását és császárrá kiáltotta ki magát. Később belső viszályok (hadvezére, Csu Ven, megadta magát a tang császárnak) és Li Ko-jung, a sato törzsek vezére csapatainak támadása következtében Huang Csao elvesztette Csanant, visszavonult Honan tartományba és onnan visszatért Santungba. Huang Csao végülis vereséget szenvedett és önkezével vetett véget életének. Huang Csao tíz éven át viselt háborúja mint az egyik legismertebb parasztháború vonult be Kína történetébe. A hivatalos krónikákban, amelyek szerzői az uralkodó osztályokhoz tartoztak, azt olvassuk Huang Csaóról, hogy akkoriban „mindenki, aki szenvedett a nehéz adóktól, hozzá igyekezett". Huang Csao azonban beérte a portyázó hadműveletekkel és nem hozott létre többé-kevésbbé szilárd támaszpontokat. Felkelőit ezért nevezték „betyár-csapatnak".

[3] Li Csuang, más néven Li Ce-cseng, Senhszi tartomány micsei kerületében született — a Ming dinasztia uralkodásának végén lezajlott parasztfelkelés vezére. 1628-ban, vagyis Sze-cung császár uralkodásának első évében, Senhszi tartomány északi részében egymásután törtek ki a parasztfelkelések. Li Ce-cseng csatlakozott a Kao Jin-hsziang vezetése alatt álló felkelő osztaghoz, amely Senhszi tartományból Honanba, majd Anhujba vonult és onnan újra visszatért Senhszibe. Kao Jin-hsziang

1636-ban meghalt és Li Ce-csenget Csuang-vang néven hercegnek kiáltották ki. A fő jelszó, amellyel Li Ce-cseng a néptomegekhez fordult, ez volt: „Aki Csuang-vang mellett van, az nem fizet adót".

Li Ce-cseng szigorú fegyelmet tartott seregében. Kijelentette: „Aki megol egy férfit, azt apám gyilkosának tekintem. Aki erőszakot kovet el egy nőn, azt úgy tekintem, mintha anyámon kovetett volna el erőszakot". Ezért Li Ce-csengnek nagyon sok híve volt, és osztagai az akkori parasztmozgalom fő erejévé lettek. Ő sem hozott azonban létre tobbé-kevésbbé szilárd támaszpontokat és egyik helyről a másikra vonult. Miután herceggé kiáltották ki, Li Ce-cseng csapataival Szecsuan tartományba, onnan pedig Senhszi tartomány déli részébe vonult, majd áthaladt Hupej tartományon és Honan teruletére lépett. Hamarosan elfoglalta Hszienjang varosát Hupej tartományban, majd Honanon végigportyázva ismét visszatért Senhszibe, ahol elfoglalta Hszian városát. 1644-ben keresztulvonult Sanszhi tartományon és elfoglalta Pekinget, de Vu Szan-kuj ming hadvezér és az általa behívott mandzsuk egyesult erői rovidesen leverték.

A SZIKRÁBÓL TŰZ GERJEDHET*

(1930 január 5)

* *Levél, amelyet Mao Ce-tung elvtárs a Pártban akkoriban elterjedt egyes pesszimista nézetek bírálata céljából írt.*

Kommunista elvtársaink egy része még nem egészen helyesen ítéli meg a jelenlegi helyzetet és nem egészen helyesen értelmezi akcióink e helyzetből következő vonalát. Hisznek a forradalmi fellendülés elkerülhetetlen bekövetkezésében, de nem hiszik, hogy ez a fellendülés hamarosan bekövetkezhet. Ezért nem helyeslik Csianghszi tartomány elfoglalásának tervét, és csak portyázó partizán hadműveletekre hajlandók a Fucsien, Kuangtung és Csianghszi tartomány határán fekvő három körzetben. Ugyanakkor hiányzik belőlük az a mélységes meggyőződés, hogy a partizán körzetekben meg kell teremteni a vörös hatalmat. Ezért nincs meg bennük az a mélységes meggyőződés sem, hogy a vörös hatalom megszilárdítása és területének kiszélesítése útján meg kell gyorsítani a forradalmi fellendülés bekövetkezését az egész országban. Nyilván azt tartják, hogy abban az időszakban, amikor a forradalmi fellendülés még messze van, hiábavaló volna végezni ezt a hatalom megteremtésére irányuló rendkívül nehéz munkát; úgy vélekednek, hogy előbb ki kell szélesítenünk politikai befolyásunkat, mégpedig könnyebb úton — a

portyázó partizán hadműveletek útján; mikor aztán, úgymond, a tömegek megnyerésére irányuló munka az egész ország területén teljesen vagy bizonyos mértékben befejeződik — egész Kínában fegyveres felkelést kell rendeznünk és akkor kell a mérleg serpenyőjébe dobnunk a Vörös Hadsereg erőit, aminek eredményeképpen azután elérjük az egész országra kiterjedő nagy forradalmat.

Ez az elméletük, mely szerint előbb meg kell nyerni a tömegeket az egész országban (vagyis az ország minden zugában) és csak ez után kell megteremteni az új hatalmat, nem felel meg azoknak a valóságos feltételeknek, amelyek között a kínai forradalom kibontakozik. Ennek az elméletnek a forrása mindenekelőtt annak megnemértése, hogy Kína félgyarmati ország, amelyért több imperialista állam harcol egymással. Pedig csak azt kell megértenünk, hogy Kína félgyarmati ország, amelyért sok imperialista állam harcol egymással, s máris minden világossá válik: 1) világossá válik, hogy a világ minden országa közül miért csak Kínában figyelhető meg olyan szokatlan jelenség, mint a hosszas belviszály az uralkodó osztályok táborában; miért szélesedik és élesedik napról napra ez a belviszály; miért nem sikerült és nem sikerül Kínában egységes hatalmat teremteni; 2) világossá válik a parasztkérdés komolysága, tehát meg lehet majd érteni, miért vesznek a falusi felkelések olyan lendületet, mint most, amikor kiterjedtek az egész országra; 3) világossá válik a munkás-paraszt demokratikus hatalom jelszavának helyessége; 4) érthetővé válik a másik szokatlan jelenség is, amely az

uralkodó osztályok táborában folyó hosszas belviszállyal — a világ minden országa közül csak Kínában megfigyelhető e szokatlan jelenséggel — kapcsolatban állt elő, nevezetesen a Vörös Hadsereg és a partizánosztagok fennállása és növekedése, valamint ezzel párhuzamosan azoknak a kis vörös körzeteknek a fennállása és fejlődése, amelyek a fehér hatalom erőinek környezetében alakultak ki (hasonló szokatlan jelenség Kínán kívül sehol sem figyelhető meg); 5) az is világossá válik, hogy a Vörös Hadsereg, a partizánosztagok és a vörös körzetek megteremtése és növekedése a félgyarmati Kínában legmagasabb formája annak a harcnak, amelyet a parasztság a proletariátus vezetésével folytat, elkerülhetetlen eredménye a paraszti harc kibontakozásának egy félgyarmati országban, és kétségtelenül igen fontos tényező, amely meggyorsítja a forradalmi fellendülés bekövetkezését az egész országban; 6) végül világossá válik, hogy a portyázó partizán hadműveletek politikája egymagában nem oldhatja meg az egész országra kiterjedő forradalmi fellendülés meggyorsításának feladatát, és hogy kétségtelenül helyes Csu Te — Mao Ce-tung politikája, Fang Cse-min[1] politikája, amely előírja, hogy támaszpontokat kell létesíteni, tervszerűen hatalmi szerveket kell létrehozni, el kell mélyíteni az agrárforradalmat, fejleszteni kell a nép fegyveres erőit a Vörös Gárda járási, körzeti, kerületi osztagainak és a Vörös Hadsereg helyi csapatainak megteremtésén keresztül a reguláris Vörös Hadsereg megteremtése irányában, fáradhatatlanul, lépésről lépésre szélesíteni kell a vörös hatalom körzeteit stb. Csak így lehet beoltani

az egész ország forradalmi beállítottságú tömegeibe ugyanazt a hitet, amelyet a Szovjetunió olt be az egész világba. Csak így lehet az uralkodó osztályokat óriási nehézségek elé állítani, megingatni a talajt talpuk alatt és meggyorsítani belső bomlásukat. És csak így lehet a valóságban megteremteni a Vörös Hadsereget, amely a közelgő nagy forradalom leghatalmasabb fegyverévé válik. Egyszóval csak így lehet meggyorsítani a forradalmi fellendülés bekövetkezését.

Az ultraforradalmiságban szenvedő elvtársak hibát követnek el: túlbecsülik a forradalom szubjektív erőit[2] és lebecsülik az ellenforradalom erőit. Az ilyen megítélés alapjában a szubjektivista szemlélet következménye és kétségtelenül a puccsizmus útjára vezethet. Másrészt az is helytelen volna, ha lebecsülnők a forradalom szubjektív erőit és túlbecsülnők az ellenforradalom erőit, mivel az ilyen helytelen megítélés szintén elkerülhetetlenül negatív — jóllehet más természetű — eredményekre vezetne. Ezért a Kínában fennálló politikai helyzet megítélésénél feltétlenül figyelembe kell venni a következő fő mozzanatokat:

1. Ezidőszerint a kínai forradalom szubjektív erői gyengék, másrészt azonban gyenge a reakciós uralkodó osztályok egész szervezete (a hatalom, a fegyveres erők, a pártok stb.) is, amely Kína elmaradott és ingatag társadalmi-gazdasági rendszerén alapul. Éppen ezzel magyarázható a következő tétel: bár a nyugateurópai országokban a forradalom szubjektív erői ezidőszerint talán nagyobbak, mint a kínai forradalom szubjektív erői, mindamellett annak

következtében, hogy ezekben az országokban a reakciós uralkodó osztályok erői sokszorosan felülmúlják a kínai reakciós uralkodó osztályok erőit, Nyugat-Európában a forradalom nem törhet ki azonnal. És bár a kínai forradalom szubjektív erői ezidőszerint gyengék, mégis, mivel az ellenforradalom erői viszonylag szintén gyengék, a forradalom fellendülése Kínában kétségtelenül hamarabb fog bekövetkezni, mint Nyugat-Európában.

2. Az 1927-es forradalom veresége után a forradalom szubjektív erői valóban nagyon meggyengültek. A megmaradt erők jelentéktelensége, ha csupán egyes külső megnyilvánulásaik alapján alkotunk ítéletet róluk, természetesen pesszimista hangulatot szülhet egyes elvtársakban (akik így közelednek a kérdéshez). Ha azonban a lényegből indulunk ki, a dolog egészen másként fest. Itt teljesen igaza van a régi kínai közmondásnak: „A szikrából tűz gerjedhet." Ez azt jelenti, hogy bár a forradalom erői most nem nagyok, rendkívül gyorsan fejlődnek. Kína viszonyai között ezeknek az erőknek a növekedése nemcsak lehetséges, hanem elkerülhetetlen is; ezt teljesen igazolja az 1925 május 30-i mozgalom és az azt követő nagy forradalom tapasztalata. Minden kérdést annak lényege szempontjából kell megközelíteni, a külső megnyilvánulásokat pedig csak útjelző cövekeknek kell tekinteni, amelyek megmutatják az utat ahhoz a küszöbhöz, amelyet átlépve elérkezünk a kérdés lényegéhez. Ez a jelenségek elemzésének egyetlen megbízható tudományos módszere.

3. Ez a tétel az ellenforradalom erőinek megítélésénél is megállja helyét: lényegüket kell vizsgál-

nunk, és egyáltalán nem csupán külső megnyilvánulásaikat. Amikor még éppen csak elkezdtük megteremteni a Hunan és Csianghszi tartomány határán levő forradalmi támaszpontot, egyes elvtársak, akik komolyan elhitték az akkori Hunan-tartományi pártbizottság helytelen értékelését, semmi jelentőséget sem tulajdonítottak az osztályellenségnek; még ma is mosolyogva emlegetik nálunk a „százszázalékos megrendültség" és a „legteljesebb pánik" jelzőket, amelyekkel akkoriban (1928 május—júniusában) a Hunan-tartományi pártbizottság nem fukarkodott Lu Ti-ping[3] Hunan-tartományi kormányzó erőinek értékelésénél. A politikában az ilyen értékelések elkerülhetetlenül puccsizmusra vezetnek. De már az 1928 november és 1929 február közötti időszakban, amikor az ellenség harmadik „büntető expedíciója"[4] során a Csingkangsanhoz közeledett (Csang Kaj-sek és a kuanghszi klikk között pedig még nem tört ki a háború[5]), egyes elvtársaink kétségüknek adtak hangot: „Vajjon sokáig sikerül-e még magasra tartanunk a vörös zászlót?" Ténylegesen azonban ebben az időszakban az Anglia, az Egyesült Államok és Japán közötti harc Kínában már teljesen nyilt formát öltött és érlelődött a háború Csang Kaj-sek, a kuanghszi klikk és Feng Jü-hsziang között. Lényegében ez az ellenforradalom hanyatlásának és a forradalom újabb fellendülésének kezdete volt. Mindamellett pesszimista hangulatok akkor nemcsak a Vörös Hadseregben és a helyi pártszervezetekben, hanem a Kínai Kommunista Párt Központi Bizottságában is észlelhetők voltak, amelyet akkoriban megtévesztett az események külszíne, és amelynek állásfoglalásaiban pesszi-

mista hangok csendültek fel. Ezt bizonyítja a Központi Bizottság februári levele[6], amely a helyzetnek akkor a pártban észlelhető pesszimista megítélését tükrözte.

4. A mai objektív helyzet még mindig könnyen megtévesztheti azokat az elvtársakat, akik a jelenségeknek csak a külszínét vizsgálják és nem hatolnak be azok lényegébe. Különösen áll ez azokra az embereinkre, akik a Vörös Hadseregben dolgoznak: mihelyt valamelyik alakulatunk kudarcot szenved a harcban, bekeríti vagy üldözőbe veszi az erős ellenség, ezek az elvtársak, gyakran anélkül hogy maguk is észrevennék, általánosítani kezdik a rövid időre kialakult sajátos helyi helyzetet és túlozni kezdik annak jelentőségét, mintha az egész országban és az egész világon fennálló helyzet nem kecsegtetne semmi jóval, a forradalom győzelmének kilátása pedig messze kitolódna, a távoli jövő ködébe veszne. Ez a felületes megítélés, amely a jelenségeknek csak a külszínét veszi figyelembe és figyelmen kívül hagyja lényegüket, azzal magyarázható, hogy nem vetették alá tudományos elemzésnek egészében véve a helyzet lényegét. Márpedig arra, hogy eldöntsük, hamarosan bekövetkezik-e Kínában a forradalmi fellendülés, csak egyetlen mód van: gondosan kell tanulmányozni a helyzetet és meg kell vizsgálni, növekednek-e a valóságban azok a különböző ellentétek, amelyek majd a forradalom fellendülésére vezetnek. Amennyiben a nemzetközi porondon növekednek az ellentétek a különböző imperialista államok között, az imperialista államok és a gyarmatok között, az imperialisták és saját országuk proletariátusa között, annyiban a

Kínáért való harc szükségessége az imperialisták számára egyre égetőbbé válik. Mihelyt pedig az imperialisták harca Kínáért kiéleződik, magában Kínában is növekednek az imperializmus és egész Kína közötti ellentétek és az egyes imperialista államok közötti ellentétek, s megszülik a napról napra szélesedő és élesebb formát öltő belháborúkat a kínai uralkodó reakciós erők különböző csoportosulásai között, azaz a közöttük fennálló ellentétek további kiéleződését vonják maguk után. Az uralkodó reakciós erők különböző csoportosulásai közötti ellentétek kiéleződése, amely a militaristák belháborúiban jut kifejezésre, magával hozza az adóterhek növekedését. Ez viszont elősegíti az adófizetők nagy tömegei és a reakciós uralkodó körök közötti ellentétek további növekedését.

Az imperializmus és a kínai nemzeti ipar közötti ellentétek arra vezetnek, hogy a kínai nemzeti ipar nem tud engedményeket elérni az imperializmustól; ennélfogva kimélyülnek az ellentétek a kínai burzsoázia és a kínai munkásosztály között, mivel a kínai kapitalisták a munkások kíméletlen kizsákmányolásában keresnek kiutat, a kínai munkások pedig ellenállást fejtenek ki ezzel szemben. Az árubeözönlés az imperialista országokból, a kínai kereskedelmi tőke rabló-garázdálkodása, az adók növekedése stb. együttjár a földbirtokososztály és a parasztság közötti ellentétek további elmélyülésével, vagyis a parasztság kizsákmányolásának a földhaszonbér és az uzsora kölcsönkamat felemelése útján történő fokozásával; ez pedig még jobban fokozza a parasztoknak a földbirtokosokkal szemben táplált gyűlöletét. Az, hogy a piacot el-

árasztják a külföldi áruk, a munkások és a parasztok nagy tömegeinek vásárlóképessége kimerül és növekednek az adók, egyre jobban tönkreteszi a hazai árukkal kereskedő kereskedőket és az önálló kistermelőket. A hadsereg határtalan növelése, amit a reakciós kormány élelem- és pénzhiány közepette valósít meg, és az ennek következtében egyre gyakoribbá váló belháborúk, a katonák tömegeit állandó súlyos nélkülözésekre ítélik. Az adók növekedése, a földhaszonbér és a kölcsönkamat felemelése a földbirtokosok részéről, valamint a napról napra növekvő háborús bajok országszerte éhínségre és banditizmusra vezetnek, s ennek következtében a parasztság és a városi szegénység nagy tömegei kilátástalan helyzetbe kerülnek. Mivel nincs pénz az iskolák fenntartására, sok tanulót az a veszély fenyeget, hogy képzettség nélkül marad, a termelés elmaradottsága következtében pedig sok képzett ember számára reménytelenné válik, hogy munkát kapjon.

Ha felismertük mindezeket az említett ellentmondásokat, meggyőződhetünk arról, hogy mennyire kaotikus, mennyire aggasztó Kína helyzete; és ennek alapján megérthetjük, hogy az imperializmus, a militaristák és a földbirtokosok ellen irányuló forradalom fellendülése elkerülhetetlen, és hogy hamarosan be kell következnie. Egész Kína telítve van gyujtóanyaggal, amelynek nagyon hamar lángra kell lobbannia. „A szikrából tűz gerjedhet" — ez az a közmondás, amely pontosan jellemzi a mai helyzetet. Elég egy pillantást vetnünk a sok helyen egyre terjedő munkássztrájkokra, parasztfelkelésekre, katonalázadásokra, diáksztrájkokra, hogy megértsük: a

„szikrától" a „tűz" már kétségtelenül nincs messze.

A fentebb kifejtett főbb gondolatok már abban a levélben is benne voltak, amelyet a frontbizottság tavaly április 5-én küldött a Központi Bizottságnak. Ebben a levélben a következők voltak:

„A Központi Bizottság (február 9-i) levelében túlságosan pesszimisztikusan ítélte meg az objektív helyzetet és a szubjektív erők állapotát. A Kuomintangnak a Csingkangsan ellen kiküldött harmadik «büntető expedíciója» az ellenforradalom fellendülésének tetőfoka volt. Ez azonban az a határ volt, amelyen túl az ellenforradalom fokozatos hanyatlása és a forradalom fokozatos fellendülése kezdődik. Igaz ugyan, hogy a párt harci és szervezeti erői, mint a Központi Bizottság megállapítja, meggyengültek, ámde az ellenforradalom fokozatos hanyatlásának viszonyai között helyreállításuk természetesen nagyon gyorsan megy és a pártkáderek passzivitását gyorsan fel lehet számolni. A tömegek kétségtelenül velünk tartanak. A véres leszámolások módszere nem[7] jelent mást, mint «odakergetni a halat, ahol nagyobb a mélység»; a reformizmus sem tudja vonzani többé a tömegeket. A tömegeknek a Kuomintanggal kapcsolatban táplált illúziói kétségtelenül nagyon gyorsan szertefoszlanak. Az előálló helyzetben egyetlen pártnak sem lesz ereje megmérkőzni a Kommunista Párttal a tömegekért folytatott harcban. A VI. Pártkongresszus[8] által kijelölt politikai és szervezeti vonal helyes; a forradalom jelenlegi szakaszában demokratikus, nempedig szocialista forradalom; a Párt feladata most (hozzá kellett volna tenni: „a nagyvárosokban") a tömegekért folytatott harc, nempedig a felkelés azonnali megszervezése. A forradalmi fejlődés azonban nagyon gyors lesz, és a propaganda, meg a fegyveres felkelés előkészítése terén aktív álláspontot kell elfoglalnunk. A teljes káosz mai légkörében a tömegeket csak harci jelszavak és aktív fellépések útján, aktív álláspontra helyezkedve lehet vezetni. A Párt harci erőinek helyreállítása kizárólag ilyen aktív álláspont elfoglalása esetén lehetséges . . . A forradalom győzelmé-

nek egyetlen kulcsa a proletár vezetés. A Párt proletár bázisának megteremtése, sejtek szervezése a városi központok üzemeiben — ez most a Párt egyik legfontosabb szervezeti feladata; de ugyanakkor a falun folyó harc fejlesztése, vörös hatalom létesítése kis körzetekben, Vörös Hadsereg alakítása és sorainak kiszélesítése olyan fő feltételek, amelyek segítik a városokban folyó harcot és meggyorsítják a forradalom fellendülését. Ezért az, ha a városokban lemondunk a harcról, hiba; hibának tartanók azonban azt is, ha félnénk a parasztmozgalom fejlesztésétől, attól tartva (ha ilyen aggodalom észlelhető a párttagok körében), hogy a gyorsan kibontakozó parasztmozgalom magával sodorná a munkásosztály erőit és kedvezőtlenül hatna vissza a forradalomra; mert a félgyarmati Kína viszonyai között végbemenő forradalom folyamán csak az lehetséges, hogy a parasztok harca vereséget szenved a munkások vezetésének hiánya miatt, de az lehetetlen, hogy a parasztság kibontakozó harca magával ragadja a munkásosztály erőit és kedvezőtlenül hasson vissza magára a forradalomra."

Arra a kérdésre, hogy milyen taktikát kell követnie a Vörös Hadseregnek, ebben a levélben a következő választ adtuk:

„A Központi Bizottság a következőket javasolja: ne adjunk az ellenségnek nagy célpontokat; osszuk fel a csapatokat kis egységekre; helyezzük szét őket a falvakban. Csu Te és Mao Ce-tung hagyja el a hadsereget. Mindezt a Vörös Hadsereg megőrzése és a tömegek mozgósítása céljából javasolják nekünk. A kérdés ilyen feltevése teljesen el van szakadva a valóságtól. Már 1927 telétől kezdve tervbe vettük és több ízben megvalósítottuk a gyakorlatban, hogy önálló akciókra külön egységekként századokat és zászlóaljakat választottunk ki, szétheleztük őket a falvakban, partizán taktikát alkalmaztunk a tömegek mozgósítása és annak érdekében, hogy ne adjunk nagy célpontokat az ellenségnek — de mindannyiszor vereséget szenvedtünk. Ez a következő okokkal magya-

rázható: 1) a Vörös Gárda helyi osztagaitól eltérően a Vörös Hadsereg főerői zömükben nem helyi lakosokból állnak; 2) az alakulatok decentralizálása esetén gyengül a vezetésük, elvesztik azt a képességüket, hogy kivezető utat találjanak a kedvezőtlen helyzetekből, és vereséget szenvednek; 3) az ellenség fáradság nélkül részenként szétzúzhat bennünket; 4) minél kedvezőtlenebb a helyzet, annál szükségesebb, hogy a csapatokat összpontosítsuk, hogy a vezetők szilárdan álljanak harci őrhelyükön — csak így lehet elérni a belső összetartást és megbírkózni az ellenséggel. A csapatok decentralizálása partizán hadműveletek céljából csak kedvező helyzetben lehetséges, ebben az esetben ugyanis a vezetők nincsenek annyira kötve, mint kedvezőtlen helyzetben, amikor egyetlen pillanatra sem hagyhatják el csapataikat."

A fentebb kifejtett meggondolások a következő fogyatékosságban szenvednek: mindazok az érvek, amelyeket annak bizonyítására hoztak fel, hogy a csapatok decentralizálása lehetetlen, negatív jellegűek, ez pedig egyáltalán nem elegendő. Nézzük a fegyveres erők összpontosítása mellett szóló pozitív érvet: az ellenség nagyobb erőit megsemmisíteni és városokat elfoglalni csak a csapatok összpontosítása esetén lehetséges. Csak az ellenség nagyobb erőinek megsemmisítésével és városok elfoglalásával lehet talpraállítani nagy néptömegeket és hatalmi szerveket teremteni több kerületre terjedő területen. Csakis így lehet hatni az egész nép eszére és érzelmeire (éppen ezt nevezzük a politikai befolyás kiszélesítésének) és gyakorlati eredményeket elérni a forradalmi fellendülés meggyorsulása értelmében. A fegyveres erők összpontosítására irányuló politika eredménye például a hatalom megszervezése a Hunan és Csianghszi tartomány határán fekvő területen 1928-

ban, vagy Fucsien tartomány nyugati részén 1929-ben[9]. Ezek az általános elvek. De vannak-e olyan esetek, amikor szükséges decentralizálni a csapatokat? Igen, vannak. A frontbizottság által a Központi Bizottsághoz intézett levélnek abban a részében, ahol a Vörös Hadsereg partizánharcának taktikájáról van szó, útmutatást találunk arra vonatkozólag, hogy megengedhető a csapatok decentralizálása a támaszponttól nem nagy távolságra.

„Az a taktika, amelyet az utóbbi három év alatt a harc folyamán kidolgoztunk, valóban kulonbozik minden idok és minden nép taktikájától. Ha alkalmazzuk taktikánkat, a tomegek harcának lendulete napról napra nő, és a legerősebb ellenseg sem tud megbírkózni velunk. Taktikánk a partizánharc taktikája. Ez a taktika alapjában a kovetkező: «decentralizálni a csapatokat, hogy talpraállítsuk a tomegeket, és osszpontosítani a csapatokat, hogy leszámoljunk az ellenséggel»; «az ellenseg támad — mi visszavonulunk, az ellenseg megállt — mi nyugtalanítjuk, az ellenseg kimerult — mi csapásokat mérunk rá, az ellenség visszavonul — mi uldozzuk»; «ha már szilárd elszakított korzeteket teremtettunk[10], a fokozatos elorenyomulás taktikáját kell alkalmazni; ha erős ellenség uldoz, koralakban kell visszavonulni s nem szabad messzire távozni a támaszponttól»; «a legkisebb időveszteséggel, a legjobb modszerek alkalmazásával, a legnagyobb tomegeket kell talpraállítani». Ez a taktika húzóhálohoz hasonlít, amelyet a kellő idóben ki lehet vetni és a kellő idoben ossze lehet vonni: ki lehet vetni — a tomegek megnyerésere, ossze lehet vonni — az ellenség elleni harcra. Az utóbbi három év folyamán minden esetben éppen ezt a taktikát alkalmaztuk."

A „kivetni" itt azt jelenti, hogy a csapatokat decentralizáljuk, nem nagy távolságra a támaszponttól. Így például amikor először foglaltuk el a

Hunan—Csianghszi Határterületen fekvő Junghszin várost, a 29. és a 31. ezredet decentralizáltuk a junghszini kerület határain belül; amikor harmadízben foglaltuk el Junghszint, a 28. ezredet az anfui kerület határa felé, a 29. ezredet Lienhua felé, a 31. ezredet — a csiani kerület határa felé irányítottuk. Példaképpen felhozhatjuk azt is, hogy a csapatokat tavaly április-májusban Csianghszi tartomány déli részének kerületeiben, illetve júliusban Fucsien tartomány nyugati részének kerületeiben helyeztük szét. Ami a csapatoknak a támaszponttól nagy távolságra való decentralizálását illeti, ez csak két esetben lehetséges: amikor a helyzet eléggé kedvező, és amikor viszonylag erős vezető szervek állanak rendelkezésre. Hiszen a csapatok decentralizálásának éppen az a célja, hogy sikeresebben nyerjük meg a tömegeket, elmélyítsük az agrárforradalmat és hatalmi szerveket hozzunk létre, hogy kibővítsük a Vörös Hadsereg és a helyi fegyveres erők sorait. Ha ezeket a célokat nem lehet elérni, vagy ha a csapatok decentralizálása a Vörös Hadsereg vereségét és gyengülését vonja maga után (mint például 1928 augusztusában történt, amikor a Hunan—Csianghszi Határterület csapatainak egy részét támadásra indítottuk Csencsou ellen), akkor jobb egyáltalán nem folyamodni decentralizáláshoz. Ha azonban a fentebb említett két feltétel megvan, a csapatok decentralizálását kétségtelenül meg kell valósítani, mivel ebben az esetben ez előnyösebb, mint az összpontosítás.

A Központi Bizottság februári levele szellemét tekintve helytelen volt: a 4. hadtest pártszervezetében az elvtársak egy részére kedvezőtlen hatást gya-

korolt. Ezenkívül a Központi Bizottság abban az időben egyik körlevelében azt a megjegyzést tette, hogy Csang Kaj-sek és a kuanghszi klikk között esetleg ki sem tör a háború. Később azonban a Központi Bizottság megítélései és útmutatásai alapjában helyesek voltak. A Központi Bizottság abból a célból, hogy helyreigazítsa a helyzetnek azt a valóságnak meg nem felelő megítélését, mely az említett körlevélbe csúszott be, egy másik körlevelet küldött szét, amely az elsőhöz fűzött módosítást tartalmazott. És bár a Vörös Hadseregnek küldött levél helyreigazítása nem történt meg, a Központi Bizottság utána következő utasításaiban nem voltak pesszimista hangok, hanem a Vörös Hadsereg hadműveleteinek kérdésében elfoglalt álláspontja kezdett megegyezni a mienkkel. Mégis, az a kedvezőtlen hatás, amelyet a Központi Bizottság levele az elvtársak egy részére gyakorolt, nem tűnt el. Ezért szerintem még most is fennáll annak szükségessége, hogy tisztázzuk ezt a kérdést.

1929 áprilisában a frontbizottság felterjesztette a Központi Bizottsághoz Csianghszi tartomány egy éven belüli elfoglalásának tervét. Később ezzel kapcsolatban Jütuban határozatot hoztunk. Az akkor felhozott érveket a Központi Bizottságnak küldött következő levélben fejtettük ki:

„Csang Kaj-sek és a kuanghszi klikk csapatai a csiucsiangi körzetben közelebb nyomulnak egymáshoz; bármely pillanatban nagy harcok bontakozhatnak ki. A néptömegek harcának az uralkodó reakciós táboron belüli ellentétek növekedésével párosult kiújulása folytán hamarosan be kell következnie a forradalom fellendülésé-

nek. Ebben a helyzetben terveink körvonalazása során abból indulunk ki, hogy a két déli tartományban — Kuangtungban és Hunanban — a komprádorok és a földbirtokosok erői igen nagyok, s emellett Hunan tartományban a Párt által elkövetett puccsista hibák miatt a Párt kádereit szétzúzták s a Párt majdnem elvesztette tömegbázisát. Más helyzet alakult ki Fucsien, Csianghszi és Csöcsiang tartományban. Először, az ellenség fegyveres erői ebben a három tartományban a leggyengébbek. Csöcsiang tartományban csak Csiang Po-cseng[11] kislétszámú tartományi helyőrségi csapatai állomásoznak. Fucsien tartományban ugyan 14 ezredből álló 5 alakulat állomásozik, de Kuo Feng-ming[12] brigádja már szét van verve; Csen Kuo-huj és Lu Hszin-ming[13] egységei banditákból tevődnek össze, és harcképességük nagyon alacsony fokon áll; a tengerparton állomásozó két tengerészgyalogos dandár sohasem vett részt a harcokban, harcképességük foka feltétlenül alacsony; csupán Csang Cseng[14] csapatai azok, amelyek viszonylag harcképesek, de a Fucsien-tartományi pártbizottság adatai szerint Csang Csengnek is csak két ezrede rendelkezik viszonylag magasfokú harcképességgel. Ráadásul Fucsien tartományban jelenleg a legteljesebb káosz uralkodik, hiányzik az egység. Csianghszi tartományban Csu Pej-tö[15] és Hsziung Si-huj[16] csapatai mindössze 16 ezredet számlálnak. Erőik meghaladják Fucsien és Csöcsiang tartomány katonai erőit, de jóval a Hunan tartományban állomásozó erők mögött maradnak. Másodszor, ebben a három tartományban viszonylag nem sok puccsista hibát követtek el. Eltekintve Csöcsiang tartománytól, amelynek helyzetét nem látjuk egészen tisztán, rámutatunk arra, hogy a pártszervezetek ereje valamivel nagyobb, tömegbázisuk Csianghszi és Fucsien tartományban valamivel erősebb, mint Hunan tartományban. Ami Csianghszi tartományt illeti, északi részében — a töani, hsziusuji és tungkui kerületben — van némi tömegbázisunk. E tartomány nyugati részében — a ningkangi, a junghszini, a lienhuai és a szujcsuani kerületben — a Párt erői és a Vörös Gárda osztagainak erői változatlanok;

Csianghszi tartomány déli részében kilátásaink még jobbak: a Vörös Hadsereg 2. és 4. ezredének erői a csiani, junghszini és hszingkuoi kerületben napról napra növekednek; Fang Cse-min vörös egységeit egyáltalán nem semmisítették meg. Ilymódon létrejönnek Nancsang bekerítésének előfeltételei.

A következő javaslatot terjesztjük a Központi Bizottság elé: a Kuomintang-militaristák közötti hosszas háború ideje alatt kifejlesztjük a harcot Csang Kaj-sek és a kuanghszi klikk ellen Csianghszi tartománynak, valamint Fucsien és Csöcsiang tartomány nyugati részének elfoglalásáért, növeljük a Vörös Hadsereg alakulatainak létszámát ebben a három tartományban, itt forradalmi támaszpontot hozunk létre és megszilárdítjuk a lakosság erőivel. E terv teljesítésének határideje — egy év."

Csianghszi tartomány elfoglalásának fentebb kifejtett tervében az a helytelen, hogy e terv teljesítésére egyéves határidőt állapítottunk meg. Ami viszont Csianghszi tartomány elfoglalásának lehetőségét illeti, ebben a levélben ennek lehetőségét a tartományban magában fennálló helyzeten kívül még ahhoz a feltételhez is kötöttük, hogy gyorsan be fog következni az egész országban a forradalom fellendülése; hiszen ha nem lettünk volna biztosak abban, hogy a forradalom fellendülésének hamarosan be kell következnie, semmiképpen sem juthattunk volna arra a következtetésre, hogy Csianghszi tartományt egy év alatt el lehet foglalni. Javaslatunk fogyatékossága az, hogy nem kellett volna egyéves határidőt megállapítani — ez a „hamarosan kell" szavaknak a „hamarosan be kell következnie a forradalom fellendülésének" kifejezésben szükségképpen bizonyos türelmetlen színezetet adott.

Ami a Csianghszi tartományban fennálló szub-

jektív és objektív feltételeket illeti, ezek komoly figyelmet érdemelnek. A Központi Bizottságnak küldött levélben említett szubjektív feltételek mellett itt megvannak az objektív feltételek, amelyek közül most a következő hármat lehet kiemelni: 1) Csianghszi tartomány gazdasága alapjában feudális, a kereskedelmi tőke befolyása itt viszonylag nem nagy, a földesúri fegyveres erők pedig Csianghsziban gyengébbek, mint bármely más déli tartományban; 2) Csianghszi tartománynak nincsenek saját tartományi csapatai és ezt a tartományt mindig más tartományok csapatai védték; más tartományoknak a „kommunisták elleni hadjáratokra", a „banditák elleni hadjáratokra" átdobott csapatai viszont nem ismerik a helyi viszonyokat és korántsem érdekeltek annyira ezekben a hadműveletekben, mint a saját tartományaikban működő csapatok — gyakran nem tesznek tanuságot különösebb lelkesedésről; 3) az imperializmus befolyása itt gyengébb, mint a Hongkong szomszédságában levő Kuangtung tartományban, ahol majdnem az egész élet angol ellenőrzés alatt áll.

E három körülményt figyelembe véve meg tudjuk magyarázni, hogy miért általánosabb jellegűek a parasztfelkelések Csianghszi tartományban, mint bármely más tartományban, és miért nagyobb létszámúak itt a Vörös Hadsereg alakulatai meg a partizánosztagok mint bárhol másutt.

Sok elvtársat foglalkoztat az a kérdés, hogyan értsék a „hamarosan kell" szavakat a „hamarosan be kell következnie a forradalom fellendülésének" kifejezésben. A marxisták nem jósok: amikor a jövő

fejlődésről és változásokról van szó, csak az általános irányt mutathatják meg és kell megmutatniok, de nem állapíthatják meg és nem is kell megállapítaniok mechanikusan az órát és a napot. Mégis, az én megfogalmazásom: „Kínában hamarosan be kell következnie a forradalom fellendülésének", korántsem üres frázis, mint egyesek effajta megfogalmazása: „fennáll a forradalmi fellendülés bekövetkezésének lehetősége", amely egyáltalán nem fejez ki tettrekészséget, s a forradalom fellendülését kísérteties és elérhetetlen valaminek tünteti fel.

A forradalom fellendülése olyan, mint a közeledő hajó, melynek árboccsúcsát már látni a távoli horizonton; olyan mint a napkorong, melynek ragyogó sugarai már előtörnek, beragyogják a ködös keleti eget, s már látni a magas hegy csúcsait; olyan mint a magzat, mely már mozog az anya méhében és hamarosan világra jön.

JEGYZETEK

[1] Fang Cse-min elvtárs, Csianghszi tartomány jijangi kerületében született — a Kínai Kommunista Párt VI. Kongresszusán választott Központi Bizottság tagja, a Csianghszi tartomány északkeleti részén levő vörös körzet megalapítója és a Vörös Hadsereg 10. hadtestének megalakítója. 1934-ben a Vörös Hadsereg válogatott csapatait Észak-Kínába vezette a japán hódítók elleni harcra. 1935 januárjában fogságba esett az ellenforradalmi Kuomintang-csapatok elleni harcban. Ugyanazon év júliusában hősi halált halt — a kuomintangisták Nancsangban kivégezték.

[2] A „forradalom szubjektív erőin" Mao Ce-tung elvtárs ebben az esetben a forradalom szervezett erőit érti.

[3] Lu Ti-ping — Kuomintang-militarista, 1928-ban Hunan tartomány kormányzója volt.

[4] Hunan és Csianghszi tartomány Kuomintang-militaristáinak a Csingkangsan — a Vörös Hadsereg támaszpontja — elleni harmadik támadásáról van szó, melyet 1928 végén és 1929 elején hajtottak végre.

[5] Arról a háborúról van szó, amely 1929 március-áprilisában zajlott le a Kuomintang-militaristák — Csang Kaj-sek nankingi klikkje és Li Cung-zsen, valamint Paj Csung-hszi kuanghszi klikkje — között.

[6] A Központi Bizottság februári levele — a Kínai Kommunista Párt Központi Bizottságának 1929 február 9-i levele a Párt frontbizottságához. A frontbizottság által 1929 április 5-én a Központi Bizottságnak küldött levél e cikkben idézett részletei általános vonásokban ismertetik a Központi Bizottság említett levelének tartalmát, főleg az akkori helyzet megítélésének és a Vörös Hadsereg hadműveletei során alkalmazott taktikának kérdéseivel kapcsolatban. A Központi Bizottság e levélben kifejtett véleménye helytelen volt, s a frontbizottság a Központi Bizottsághoz intézett levelében ezért vetett fel más szempontot.

[7] Azokról a hóhérmódszerekről van szó, amelyeket az ellenforradalmi hatóságok a nép forradalmi erőinek elnyomására alkalmaztak.

[8] A Kínai Kommunista Párt 1928 júliusában tartott VI. Összkínai Kongresszusáról van szó. A kongresszus rámutatott arra, hogy az 1927-es forradalom veresége után a kínai forradalom jellegét tekintve változatlanul antiimperialista és antifeudális polgári-demokratikus forradalom marad, rámutatott továbbá az újabb forradalmi fellendülés bekövetkezésének elkerülhetetlenségére; mivel azonban ez az újabb forradalmi fellendülés még nem következett be, a Párt vezérvonala akkoriban a tömegekért folytatott harc volt. A VI. Kongresszus leszámolt Csen Tu-hsziu 1927-ben követett jobboldali opportunista kapitulációs politikájával, és megbírálta a baloldaliaskodó pucs-

csizmust, amely 1927 végén és 1928 elején, az 1927-es forradalom veresége után ütötte fel a fejét a Pártban. Lásd e kiadás harmadik kötetének függelékében a „Határozat pártunk történetének egyes kérdéseiről" harmadik részét.

[9] 1929-ben a Vörös Hadsereg a Csingkangsanból kiindulva hadjáratot indított Fucsien tartomány ellen, ahol új forradalmi támaszpontot hozott létre és megalapította a népi forradalmi hatalmat a Fucsien nyugati részén fekvő lunjáni, jungtingi és sanghangi kerületben.

[10] Az „elszakított körzetek" itt a Vörös Hadsereg által létrehozott viszonylag szilárd forradalmi támaszpontokat jelentik.

[11] Csiang Po-cseng — Csöcsiang tartományban a Kuomintang „rendfenntartó" csapatainak akkori parancsnoka.

[12] A Kuomintang-csapatok Fucsien tartományban állomásozó dandárjáról van szó.

[13] Ismert banditák Fucsien tartományban, bandáikat Kuomintang-egységekké alakították át.

[14] Csang Cseng — a Kuomintang-csapatok egyik hadosztályparancsnoka.

[15] Csu Pej-tö — Kuomintang-militarista, Csianghszi tartomány akkori kormányzója.

[16] Hsziung Si-huj — a Kuomintang-csapatok Csianghszi tartományban állomásozó hadosztályának parancsnoka.

FORDÍTSUNK FIGYELMET A GAZDASÁGI MUNKÁRA

(1933 augusztus 20)

* *Mao Ce-tung elvtárs beszéde azon a tanácskozáson, melyet 1933 augusztusában, a gazdasági építés tárgyában tartottak, Csianghszi tartomány déli részén fekvő 17 kerület képviselőinek részvételével.*

A forradalmi háború viharos fejlődése megköveteli tőlünk a tömegek mozgósítását annak érdekében, hogy azonnali mozgalmat indítsunk a gazdasági fronton, s több szükséges és lehetséges rendszabályt léptessünk életbe a gazdasági építés terén. Miért? Jelenleg egész munkánknak arra kell irányulnia, hogy kivívjuk a győzelmet a forradalmi háborúban és mindenekelőtt a végső győzelmet az ellenség ötödik „hadjáratának"[1] szétveréséért folytatott harcban, továbbá, hogy megteremtsük a Vörös Hadsereg fenntartásának és ellátásának lehetőségét biztosító anyagi feltételeket; arra, hogy megjavítsuk a néptömegek életét, s ezzel még inkább fokozzuk aktivitásukat a forradalmi háborúban; arra, hogy megszervezzük a nagy néptömegeket a gazdasági fronton folytatott harc érdekében, neveljük ezeket a tömegeket, s ezzel új népi erők álljanak csatasorba; arra, hogy a gazdasági építés alapján megszilárdítsuk a munkások és a parasztok szövetségét, megszilárdítsuk a munkások és a parasztok demokratikus diktatúráját, erősítsük a proletariátus vezetését. Mindennek érdekében munkát kell kifejtenünk a gazdasági építés terén. Ezt

világosan meg kell értenie mindenkinek, aki a forradalom ügyéért dolgozik.

A multban egyes elvtársak azt tartották, hogy így is alig-alig birkóznak meg a forradalmi háború feladataival — honnan vegyenek hát időt, úgymond, a gazdasági építésre? Ezért mindenkit, aki gazdasági építésről beszélt, „jobboldali elhajlónak" neveztek. Azt tartották, hogy a forradalmi háború viszonyai között a gazdasági építés lehetetlen, hogy csak az e háborúban aratott végleges győzelem után, csak békés, nyugodt körülmények között lehet majd foglalkozni a gazdasági építéssel. Elvtársak, ezek a nézetek helytelenek. Azok, akik így okoskodnak, nem értik meg, hogy ha nem foglalkozunk gazdasági építéssel — nem tudjuk biztosítani a forradalmi háború viselésének anyagi feltételeit, és akkor a nép erői a hosszas háború folyamán kimerülhetnek. Csakugyan, az ellenség gazdasági blokád alá vett bennünket, a spekulánsok és reakciósok aláássák pénzügyeinket és kereskedelmünket, vörös körzeteink külkereskedelme óriási akadályokba ütközik. Vajjon mindezek a nehézségek nem lesznek-e súlyos kihatással a forradalmi háborúra, ha nem birkózunk meg velük? A só nagyon drága, néha egyáltalán nem is lehet szerezni. Ősszel és télen a rizs olcsó, tavasszal és nyáron pedig szörnyen drága. Mindez rögtön visszahat a munkások és a parasztok életkörülményeire és nem engedi azok megjavítását. Vajjon nem árt-e ez a munkások és parasztok szövetségének, amelynek biztosítása politikánk egyik fő vonala? Vajjon az a tény, hogy a munkások és a parasztok tömegei elégedetlenek lesznek életkörülményeikkel, nem lesz-e hátrányos

hatással a Vörös Hadsereg növekedésére és arra a munkánkra, amelyet azért végzünk, hogy mozgósítsuk a tömegeket a forradalmi háborúban való részvételre?

Ezért teljesen hibás az a vélemény, hogy a forradalmi háború viszonyai között nem kell foglalkoznunk gazdasági építéssel. Azok, akiknek ez a véleményük, ugyanakkor gyakran azt is állítják, hogy mindent alá kell rendelni a háborúnak; azt azonban nem értik meg, hogy ha lemondanak a gazdasági építésről, ez egyáltalán nem azt jelenti, hogy „mindent alárendelnek a háborúnak", hanem ellenkezőleg, azt, hogy gyengítik katonai erőfeszítéseinket. A forradalmi háborúhoz szükséges anyagi bázist csak akkor teremthetjük meg, támadó hadműveleteinket csak akkor tudjuk sikeresen kifejleszteni, csak akkor tudunk erőteljes csapásokat mérni az ellenségre „hadjáratai" során, ha megindítjuk a munkát a gazdasági fronton és fejlesztjük a vörös körzetek gazdaságát; csak így lehet erőket szerezni a Vörös Hadsereg kibővítésére és kiszélesíteni frontunkat néhányezer lire, csak így érhetjük el, hogy amikor meglesznek a kedvező feltételek, Vörös Hadseregünk semmitől sem tartva harcolhasson Nancsangért és Csiucsiangért, hogy Vörös Hadseregünk válláról levegyük az élelemszerzés gondját, és hogy hadseregünk minden figyelmét az ellenség elleni harcra összpontosíthassa; csak így érhetjük el azt, hogy a széles néptömegek többékevésbbé elégedettek legyenek életkörülményeikkel és még nagyobb lelkesedéssel álljanak be a Vörös Hadseregbe vagy végezzenek ilyen vagy olyan munkát a forradalom ügye érdekében. Csak a kérdés ilyen

felvetése esetén mondhatjuk, hogy „mindent alárendelünk a háborúnak".

Jelenleg sok helyi forradalmi funkcionárius nem érti, mennyire fontos a gazdasági építés a forradalmi háború szempontjából, több helyi hatalmi szerv pedig még nem is vitatta meg komolyan ezt a kérdést. A helyi népgazdasági osztályok szervezetileg még gyengék. Helyenként még vezetőjük sincs ezeknek az osztályoknak, vagy pedig nem eléggé munkaképes embereket küldenek ezekbe az osztályokba — csak azért, hogy betöltsék a helyet. A szövetkezetek fejlesztése még kezdeti stádiumban van, a közellátás szabályozására irányuló munkát pedig csak egyes helyeken kezdték el. A gazdasági építés feladatainak propagálását a nagy tömegek között (márpedig ez fölöttébb fontos feladat) az egyes helyeken még nem kezdték meg, még nem váltották ki a gazdasági építésért folytatott harc lendületét. Mindez annak következménye, hogy lebecsülik a gazdasági építés fontosságát.

Most, miután ezen a tanácskozáson megvitattuk, és ha majd hazatérve megmagyarázzuk ezeket a kérdéseket, meg kell teremtenünk a fellendülés légkörét, hogy a kormányintézmények minden dolgozóját, s a munkások és parasztok nagy tömegeit áthassa az a törekvés, hogy részt vegyenek a gazdasági építésben. Arra van szükség, hogy mindenki megértse a gazdasági építés fontosságát a forradalmi háború szempontjából, hogy erőteljesen terjesszék a gazdasági építés kölcsönkötvényeit, szélesítsék a szövetkezeti mozgalmat, mindenfelé magtárakat építsenek és tartalékalapokat létesítsenek elemi csapások esetére. Minden kerületnek közellátási osztályt kell alakítania,

a különösen fontos körzetekben és a vásáros falvakban[2] pedig — közellátási alosztályokat kell létesíteni. Egyrészt el kell érnünk, hogy a vörös körzetek területén az élelmiszer onnan, ahol fölöslegek vannak, oda áramoljon, ahol nincs elegendő, és nem szabad megengedni, hogy az egyik helyen garmadában heverjen az élelmiszer, a másikon pedig ne lehessen hozzájutni, vagy hogy az egyik helyen rendkívül alacsonyak, a másikon pedig rendkívül magasak legyenek az élelmiszerárak. Másrészt, el kell érnünk, hogy azokból az élelmiszerekből, amelyekből fölöslegünk van, tervszerűen (de nem korlátozás nélkül) kiszállítsunk, az ezen nyerészkedő spekulánsok közvetítése nélkül, hogy ennek fejében be tudjuk hozni a szükséges árukat a fehér körzetekből. Erélyesen fejlesztenünk kell a mezőgazdaságot és a kisipart, több mezőgazdasági eszközt és meszet kell termelnünk, törekednünk kell arra, hogy jövőre nagyobb termésünk legyen, el kell érnünk a wolframérc-kitermelésnek, a faanyag, kámfor, papír, dohány, egyszerű szövöttáruk, mentaolaj és egyéb helyi cikkek termelésének, a gombagyüjtésnek és a helyi gazdasági növények termesztésének korábbi színvonalát; mindezeket az árukat nagy mennyiségben kell kiszállítanunk a fehér körzetekbe.

Ami külkereskedelmünk összetételét illeti, kivitelünk fő tétele az élelmiszer. Évente mintegy három millió tan rizst szállítunk ki; ez azt jelenti, hogy hárommilliós lakosságunkból mindenki évente átlag legalább egy tan rizst ad kivitelre, hogy azt behozott közszükségleti cikkekre cseréljük el. Ki foglalkozik azonban ezzel a kereskedelemmel? Kizárólag a kereskedők, akik közvetítőkként lépnek fel és

kegyetlenül nyúzzák a népet. Tavaly a vanani és a tajhoi kerület parasztjai tanonként ½ jüanos áron adták el a rizst a kereskedőknek, a kereskedők viszont ezt a rizst Kancsouban tanonként 4 jüanos áron adták tovább, vagyis ennél a műveletnél 700%-os hasznot vágtak zsebre. Vagy még egy példa: hárommilliós lakosságunk évente körülbelül 9 millió jüan értékű sót és mintegy 6 millió jüan értékű szövetet fogyaszt. A multban ezt az összesen 15 millió jüan értékű szövetet és sót magától értetődően kereskedők hozták be, mi pedig egyáltalán nem törődtünk ezzel. A közvetítő műveletekkel foglalkozó kereskedők hallatlanul nyúzták a lakosságot. Így például Mejhsziangban 7 csinenként 1 jüanért megvásárolják a sót, elhozzák a mi körzetünkbe és ¾ csinenként 1 jüanért adják el. Hát nem felháborító nyúzás ez? Most nekünk kell hozzálátnunk a behozatalhoz, a jövőben feltétlenül magunk fogunk foglalkozni vele, és Külkereskedelmi Igazgatóságunknak különösen alaposan kell ezen dolgoznia.

Hogyan fogjuk felhasználni a gazdasági építés kölcsönét, amelyet 3 millió jüan összegben bocsátunk ki? A következőképpen szándékozzuk felhasználni: 1 millió jüant annak a háborúnak szükségleteire fordítunk, amelyet a Vörös Hadsereg folytat, 2 milliót pedig a szövetkezetek, a Közellátási Igazgatóság és a Külkereskedelmi Igazgatóság szükségleteire irányzunk elő. Ennek kisebb részét a termelés fejlesztésére, nagyobb részét pedig a külkereskedelem fejlesztésére fordítjuk. Célunk nemcsak a termelés fejlesztése, hanem az is, hogy a kiszállított árukat megfelelő áron adjuk el, a fehér körzetekből behozott árukat

pedig — a sót és a szövetet — alacsony áron vásároljuk és osszuk el a néptömegek között. Ilymódon áttörjük az ellenség blokádját és véget vetünk annak, hogy a kereskedők nyúzzák a lakosságot. Törekednünk kell a népgazdaság szakadatlan fejlesztésére, meg kell teremtenünk a forradalmi háború és a gazdasági építés igazi anyagi bázisát, jelentősen meg kell javítanunk a tömegek életkörülményeit és meg kell sokszoroznunk pénzbevételeinket.

Ez nagy feladat, komoly összecsapás az osztályellenséggel. Megvalósítható-e ez a feladat az elkeseredett háború viszonyai között? Szerintem megvalósítható. Hiszen nem arról beszélünk, hogy vasutat kell építeni Lunjanig vagy országutat Kancsouig. Nem azt mondjuk, hogy teljesen monopolizálnunk kell az élelmiszerkereskedelmet, nem azt követeljük, hogy a 15 millió jüan forgalmat felmutató só- és szövöttárukereskedelem teljes egészében a kormány kezében legyen és zárjuk ki belőle a kereskedőket. Nem erről beszélünk és nem ezt próbáljuk megvalósítani. Az, amiről mi beszélünk és amit megvalósítunk — a mezőgazdaság és a kisipar fejlesztése, élelmiszer és wolframérc kivitele, só és szövet behozatala; munkához látunk, s egyelőre azzal kezdjük, hogy befektetünk 2 millió jüant plusz a helyi lakosság részhozzájárulásait. Vagy talán ezt nem kell, nem lehet, nem sikerül megtennünk? Hozzáfogtunk ehhez a munkához és már elértünk némi sikert. Az idei őszi termés 20—25 százalékkal nagyobb a tavalyi őszi termésnél, azaz felülmúlja a termés általunk előirányzott 20 százalékos növekedését. A kisipar terén helyreáll a mezőgazdasági felszerelés és a mész termelése; kezd helyreállni a

wolframérc-kitermelés. Némi felélénkülés kezdődött a dohány, a papír és a faanyagok termelése terén. A közellátás terén az idén komoly sikereket tudtunk elérni. Részben megkezdődött a sóbehozatal. Ezek a sikerek megerősítik bennünk azt a szilárd meggyőződést, hogy lehetséges a további előrehaladás. Vajjon nem nyilvánvaló-e azoknak a hibája, akik azt állítják, hogy gazdasági építés csak a háború befejezése után lehetséges, most azonban lehetetlen?

Ennek alapján az is érthető, hogy a jelenlegi szakaszban az egész gazdasági építést alá kell rendelni a fő feladatnak — a forradalmi háború viselésének. Ezidőszerint a fő feladat — a forradalmi háború, a gazdasági építést pedig ennek szolgálatába kell állítani, a háború érdekében kell végezni, alá kell rendelni a háborúnak. Ugyanilyen hibásak azoknak a nézetei, akik a mai feladatok között a legfőbb feladatnak a gazdasági építést tartják és lebecsülik a forradalmi háborút, a gazdasági építést elszakítják a forradalmi háborútól. Csak a polgárháború befejezése után lehet és kell majd azt mondani, hogy a fő feladat a gazdasági építés. Esztelenség volna, ha a polgárháború folyamán olyan békés gazdasági építést próbálnánk folytatni, amely csak a jövőben válik szükségszerűvé, nempedig most, amely csak a jövőben lesz lehetséges, de egyáltalán nem lehetséges a mai helyzetben. Jelenleg az a munka szükséges, amelyet parancsolóan megkövetel a háború. Ennek a munkának egészében a háborút kell szolgálnia, s nem lehet a háborútól elszakított békés foglalkozás. Ha egyes elvtársak úgy vélik, hogy a háborútól elszakítva kell megvalósítani a gazdasági építést, hibájukat azonnal ki kell javítani.

Nem érhetjük el, hogy hamarosan mozgalmat indítunk a gazdasági fronton, ha nem alkalmazzuk a vezetés helyes formáit és a munka helyes módszereit. Ez szintén fontos kérdés, amelyet meg kell oldanunk tanácskozásunkon. Hiszen az elvtársaknak hazatérésük után nemcsak hogy azonnal hozzá kell látniok a nagy munkához, hanem vezetniök is kell azt a sok funkcionáriust, akikkel együtt ezt a munkát el fogják végezni. Különösen vonatkozik ez azokra az elvtársakra, akik a járási és városi intézményekben, továbbá a szövetkezetekben, a Közellátási Igazgatóságban, a Kereskedelmi Igazgatóságban és a begyüjtési osztályon dolgoznak. Ők azok a gyakorlati funkcionáriusok, akik közvetlenül mozgósítják a tömegeket szövetkezetek szervezésére, a közellátás és a szállítás szabályozására, akik intézik a behozatal és a kivitel ügyét. Ha nem találják meg a vezetés helyes formáit és a munka biztos és hatékony módszereit, ez azonnal megmutatkozik a munka eredményein és arra vezet, hogy munkánkat a nagy tömegek nem fogják támogatni, és hogy az ősz és a tél, valamint a jövő tavasz és nyár folyamán nem tudjuk majd maradéktalanul teljesíteni a központi kormány tervét a gazdasági építés terén. Ezzel kapcsolatban a következő körülményekre akarom felhívni az elvtársak figyelmét:

1. A társadalmi szervezetek útján mozgósítani kell a néptömegeket. Mindenekelőtt a különböző fokozatú végrehajtó bizottságok elnökségeinek és a népgazdasági osztályokon, valamint a pénzügyi osztályokon dolgozó elvtársaknak kell rendszeresen napirendre tűzniök, megvitatniok, ellenőrizniök és felül-

vizsgálniok a kölcsönkötvények elhelyezésére, a szövetkezetek fejlesztésére, a közellátás szabályozására, a termelés és a kereskedelem fejlesztésére irányuló egész munkát. Mozgósítani kell továbbá a tömegszervezeteket, mindenekelőtt a szakszervezeteket és a szegényparasztok szövetségeit. A szakszervezeteknek mozgósítaniok kell tagjaik tömegét a gazdasági fronton való munkára. A szegényparasztok szövetségei hatékony eszközök olyan értelemben, hogy mozgósítani tudják a tömegeket a szövetkezetek fejlesztésére és a kölcsönjegyzésre; a körzeti és járási hatalmi szerveknek erőteljesen kell vezetniök ezeket a szövetségeket. Továbbá a lakosság gyűlésein, amelyeket falvanként vagy portánként hívnak össze, propagálni kell a gazdasági építést, kimerítően meg kell magyarázni a forradalmi háború és a gazdasági építés közötti összefüggést, meg kell magyarázni, hogyan lehet megjavítani a tömegek életkörülményeit, hogyan lehet gyarapítani harci erőinket. Szólítsák fel a lakosságot, hogy vásároljon kölcsönkötvényeket, fejlessze a szövetkezeteket, javítsa meg a közellátást, szilárdítsa meg a pénzügyeket, fejlessze a kereskedelmet; szólítsák fel, hogy harcoljon ezeknek a jelszavaknak a megvalósításáért, lelkesítsék a néptömegeket. Ha nem mozgósítják a tömegeket a társadalmi szervezetek útján és nem végeznek közöttük felvilágosító munkát, vagyis ha a különböző fokozatú végrehajtó bizottságok elnökségei, továbbá a népgazdasági és a pénzügyi osztályok nem állítják a gazdasági építéssel kapcsolatos munkát figyelmük középpontjába, nem fogják azt megvitatni és ellenőrizni, nem fognak figyelmet fordítani a tö-

megszervezetek mozgósítására és propagandagyűlések tartására, akkor nem tudjuk elérni célunkat.

2. A tömegek mozgósításának módszerei ne legyenek bürokratikusak. A vezetés bürokratikus módszerei nem engedhetők meg semilyen forradalmi ügyben; nem alkalmasak ezek a gazdasági építés terén sem. Az olyan förtelmes dolgot, mint a bürokratizmus, a szemétkosárba kell dobni — senkinek sincs rá szüksége. Elvtársainknak szeretniök kell a munka tömegformáit, vagyis azokat a formákat, amelyek minden munkásnak és minden parasztnak kedvére valók. A bürokratizmus egyik megnyilvánulása az, amikor a munkát kelletlenül végzik, amikor az ember mindennel szemben közömbös, tessék-lássék módra, a forma kedvéért dolgozik. Komoly harcot kell folytatnunk e jelenségek ellen. A bürokratizmus másik megnyilvánulása — a puszta adminisztrálgatás. Az ilyen típusú funkcionárius látszólag nem dolgozik kelletlenül, olyan benyomást kelt, mintha szorgalmasan végezné munkáját. Ténylegesen azonban a puszta adminisztrálgatás módszereivel nem lehet fejleszteni a szövetkezeteket. Ha a szövetkezet bizonyos időn át látszólag növekszik is, ez a növekedés nem lehet tartós; a tömegek végülis kiábrándulnak a szövetkezetből, s ennek folytán fejlődése megáll. A kölcsönkötvények elhelyezése adminisztrálgatás útján, a rendelkezésünkre álló számok és adatok alapján történő önkényes kivetés útján, nem törődve azzal, hogy megértik-e ezt az intézkedést a tömegek, tudnak-e jegyezni az emberek egy bizonyos összeget vagy sem — csak a tömegek elégedetlenségére vezethet, amelynek következtében azután nem lehet majd

kellőképpen elhelyezni a kölcsönkötvényeket. A puszta adminisztrálgatással kétségtelenül semmire sem megyünk. Nekünk fáradhatatlan agitációra, a tömegek meggyőzésére van szükségünk. Fejlesztenünk kell a szövetkezeteket, terjesztenünk kell a kölcsönkötvényeket, és a gazdasági erőforrások mozgósítására irányuló egész munkánkat úgy kell végeznünk, hogy számolunk a konkrét feltételekkel és a tömegek konkrét hangulatával.

3. A gazdasági építés megindításához nagyszámú vezető káderre van szükségünk. Nem tízekről vagy százakról, hanem ezrekről és tízezrekről van szó, akiket meg kell szervezni, ki kell képezni és a gazdasági építés frontjára kell irányítani. Ők lesznek a gazdasági front parancsnokai, a nép nagy tömegei pedig harcosaik lesznek. Az emberek gyakran sopánkodnak káderhiány miatt. De vajjon valóban nincsenek-e kádereink, elvtársak? A földért folytatott harcban, a gazdasági harcban és a forradalmi háborúban megedzett tömegekből rendkívül sok fejlett káder került ki — hogy lehet azt mondani, hogy nincsenek káderek? Csak le kell mondani a hibás nézetekről — és mindjárt akadnak káderek.

4. A gazdasági építést nemcsak a fő feladattól, a katonai feladattól nem szabad elszakítani, hanem más feladatoktól sem. Csak a juttatott földparcellák ellenőrzésére irányuló kampány[3] alaposabb végrehajtása útján lehet teljesen felszámolni a feudális és félfeudális földbirtokot, fokozni a parasztok termelőtevékenységét és elérni, hogy a parasztság széles körei hamarosan bekapcsolódjanak a gazdasági építésbe. Csak a munkatörvény határozott életbelép-

tetése útján lehet elérni, hogy a munkástömegek életkörülményei megjavuljanak, a munkástömegek aktívan és gyorsan bekapcsolódjanak a gazdasági építésbe és vezetőszerepük a parasztság irányában növekedjék. Csak a választási hadjárat és a juttatott földparcellák ellenőrzésére irányuló kampánnyal egyidőben kibontakozó „leleplezési kampány"[4] helyes vezetésével lehet kormányszerveinket rendbehozni és biztosítani kormányunknak azt a lehetőséget, hogy még hatékonyabban vezesse a forradalmi háborút, a munka minden területét, a gazdasági építést.

A néptömegek politikai és kulturális színvonalának emelése kulturális-nevelő munka útján szintén óriási jelentőségű a népgazdaság fejlesztése szempontjából. Arról pedig már szinte beszélni is fölösleges, hogy a Vörös Hadsereg sorainak kibővítésére irányuló munkát egyetlen napra sem szabad elhanyagolni. Mindenki tisztában van azzal, hogy ha a Vörös Hadsereg nem arat győzelmeket, a gazdasági blokád még jobban erősödni fog. A népgazdaság fejlesztése és a tömegek életkörülményeinek megjavítása viszont kétségtelenül jelentős segítséget nyujthat a Vörös Hadsereg sorainak kibővítésére irányuló munkában és arra fog vezetni, hogy a nép nagy tömegei lelkesen mennek majd a frontra. Szóval, ha teljesítjük valamennyi említett feltételt, az új, rendkívül fontos feltételt — a gazdasági építést is beleértve, s mindezeket a tényezőket a forradalmi háború szolgálatába állítjuk, akkor a forradalmi háborúban kétségtelenül miénk lesz a győzelem.

JEGYZETEK

[1] 1930-tól 1934-ig Csang Kaj-sek csapatai öt nagy, „hadjáratnak" nevezett támadást hajtottak végre a Központi Vörös Körzet ellen, amelynek központja Csianghszi tartomány Zsujcsin nevű városa volt. Az ötödik „hadjáratot" 1933 októberében kezdték el, de Csang Kaj-sek már 1933 nyarán megindította a támadás aktív előkészítését.

[2] Csianghszi tartomány falusi körzeteiben olyan helységek, amelyekben időnként vásárokat szoktak tartani.

[3] A juttatott földparcellák ellenőrzésére irányuló kampányt a földosztás után hajtották végre a vörös körzetek területén; feladata a földosztás helyességének ellenőrzése volt.

[4] Arról a demokratikus módszerekkel végrehajtott kampányról van szó, melynek keretében a lakosság széles körei feltárták a demokratikus kormány intézményeiben dolgozó funkcionáriusok elítélendő cselekedeteit.

HOGYAN HATÁROZZUK MEG AZ OSZTÁLYHOVATARTOZÁST A FALUN*

(1933 október)

* *Ezt a dokumentumot, amelyet Mao Ce-tung elvtárs 1933 októberében írt a földreform végrehajtása folyamán előfordult túlkapások felszámolása és az agrárkérdés helyes megoldása céljából, a Központi Munkás-Paraszt Demokratikus Kormány abban az időben vezérfonalul fogadta el a falusi osztályhovatartozás meghatározásához.*

1. A FÖLDBIRTOKOSOK

Földbirtokosnak azt nevezik, akinek földje van, maga nem dolgozik vagy csak olyan munkával foglalkozik, amely számára mellékjövedelem forrása, és a parasztok kizsákmányolásából él. A földbirtokosok főleg úgy zsákmányolják ki a parasztokat, hogy a földért haszonbért hajtanak be. Emellett a földbirtokosoknak mellékjövedelmük is van — vagy uzsorából, vagy bérmunkások kizsákmányolásából, vagy saját ipari, illetve kereskedelmi vállalataikból. A földesúri kizsákmányolás fő formája azonban a parasztok földhaszonbérek behajtása útján történő kizsákmányolása. A községi földek kezelése és az iskolaföldek bérének beszedése ugyancsak a haszonbérbehajtás útján történő kizsákmányolás egyik formája[1].

Azok a földbirtokosok, akik tönkrejutásuk után sem dolgoznak, hanem szélhámoskodásból és zsarolásból, vagy rokonaiktól és barátaiktól kapott támogatásból élnek (életkörülményeik azonban jobbak, mint az átlagos középparasztok életkörülményei), szintén földbirtokosoknak számítanak.

A militaristák, a bürokraták, a tuhaók és liesenek, akik a földbirtokososztály politikai képviselői, a leggonoszabb földbirtokosok. Kevésbbé befolyásos tuhaók és liesenek a kulákok között is gyakran akadnak.

Azokat, akik segítenek a földbirtokosoknak a földhaszonbér behajtásában és a gazdaság vezetésében, akiknek fő megélhetési forrásuk a parasztok földesúri kizsákmányolása, s akiknek életkörülményei jobbak, mint az átlagos középparasztok életkörülményei, a földbirtokosokkal egyenlően kell elbírálni.

Azokat, akiknek fő megélhetési forrásuk az uzsora, és akiknek életkörülményei jobbak, mint az átlagos középparasztok életkörülményei, uzsorásoknak nevezzük és a földbirtokosokkal egyenlően kell őket elbírálni.

2. A KULÁKOK

A kulákoknak rendszerint saját földjük van, egyik-másik azonban a gazdaságában megművelt földnek csak egy részét mondhatja sajátjának, a többit pedig bérli; vannak közöttük olyanok is, akiknek egyáltalán nincs saját földjük és a gazdaságukban megművelt egész földet bérlik. A kulákok rendszerint bőséges felszereléssel és forgótőkével rendelkeznek, maguk is részt vesznek a munkában, jövedelmük egy részét azonban — gyakorta annak nagyobbik részét — mindig kizsákmányolásból szerzik. A kulák kizsákmányolás — alapjában véve bérmunkaerő (mezőgazdasági munkások) kizsákmányolása.

A kulákok ezenkívül vagy bérbeadják a föld egy részét és földhaszonbért kapnak, vagy kölcsönöket adnak, vagy ipari, illetve kereskedelmi vállalatok tulajdonosai. Nagyobbrészt a községi földeket is ők kezelik. Kuláknak tekintendő az is, aki viszonylag nagyterületű igen jó minőségű föld birtokában maga dolgozik a földön és nem alkalmaz bérmunkaerőt, de kizsákmányolja a parasztokat olymódon, hogy földhaszonbért szed, uzsoráskodik, vagy a kizsákmányolás más formáihoz folyamodik. A kulák kizsákmányolás állandó jellegű, és sok kuláknál a kizsákmányolásból származó jövedelem jövedelmük fő része.

3. A KÖZÉPPARASZTOK

A középparasztok tekintélyes részének saját földje van. Egyes középparasztok a gazdaságukban megművelt földnek csak egy részét mondhatják sajátjuknak, a többit pedig bérlik; egyeseknek egyáltalán nincs saját földjük és a gazdaságukban megművelt egész földet bérlik. A középparasztok bizonyos mértékben rendelkeznek saját felszereléssel. A középparasztok megélhetési forrása kizárólag vagy főképpen saját egyéni munkájuk. A középparasztok rendszerint nem zsákmányolnak ki idegen munkát; a középparasztok közül sokan részben maguk is ki vannak zsákmányolva, olyanformán, hogy bért fizetnek az általuk bérelt földért és kölcsönkamatokat fizetnek. A középparasztok azonban rendszerint nem adják el munkaerejüket. A középparasztok egy része ugyan kis mértékben kizsákmányol idegen munkát

(a jómódú középparasztok), de ez a kizsákmányolás nem állandó jellegű és nem fő jövedelmi forrás számukra.

4. A SZEGÉNYPARASZTOK

Egyes szegénnyparasztok sajátjuknak mondhatják a gazdaságukban megművelt föld egy részét, de nincs elegendő felszerelésük; másoknak viszont egyáltalán nincs földjük és csak felszerelésük van, az is kevés. A szegénnyparasztok rendszerint kénytelenek földet bérelni megmunkálásra és ki vannak zsákmányolva olyanformán, hogy földhaszonbért és kölcsönkamatokat fizetnek, s részben eladják munkaerejüket.

Míg a középparasztoknak rendszerint nem kell eladniok munkaerejüket, addig a szegénnyparasztok rendszerint kénytelenek részben eladni munkaerejüket — ez a fő kritérium a középparasztok és a szegénnyparasztok közötti különbség meghatározásánál.

5. A MUNKÁSOK

A munkásoknak (a mezőgazdasági munkásokat is beleértve) rendszerint egyáltalán nincs sem földjük, sem felszerelésük; csak egyiküknek-másikuknak van teljesen jelentéktelen parcellája és felszerelése. A munkások kizárólag vagy főképpen munkaerejük eladásából élnek.

JEGYZETEK

[1] A kínai faluban sok kozségi fold volt. A kozségi foldek kulonboző kategóriákra oszlottak:

a) azok a foldek, amelyeknek jovedelmét kozigazgatási szukségletek fedezésére fordították, például az egyes korzeti és járási hatalmi szervek birtokában levő foldek;

b) nemzetségi foldek, mint például a nemzetségi templomok birtokában levő foldek;

c) azok a foldek, amelyeknek jovedelme vallási célokat szolgált, mint például a buddhista, taoista, katolikus és mohamedán templomok birtokában levő foldek;

d) azok a foldek, amelyeknek jovedelme a kolcsonos társadalmi segítség szukségleteit fedezte, mint például a kozségi magtárak birtokaban levő, vagy más társadalmi szukségleteket szolgáló, például az út- és hídkarbantartási alap keretébe tartozó foldek;

e) azok a foldek, amelyeknek jovedelme a kozoktatás szukségleteit fedezte, mint például az iskolafoldek.

Ezekkel a foldekkel legtobbnyire a foldbirtokosok és a kulákok rendelkeztek, ezzel szemben a parasztoknak csak egy kis része vehetett részt a kozségi foldek igazgatásában.

GAZDASÁGI POLITIKÁNK*

(1934 január 23)

* *Mao Ce-tung elvtárs előadói beszéde a Munkás- és Parasztküldöttek II. Összkínai Kongresszusán, amelyet 1934 januárban tartottak Csianghszi tartomány Zsujcsin nevű városában.*

Csak az arcátlan Kuomintang-militaristák, akik uralmuk körzeteiben a népet koldusbotra, a gazdaságot pedig a pusztulás szélére juttatták, csak ezek képesek napról napra olyan rágalmakat terjeszteni, hogy a vörös körzetekben teljes gazdasági bomlás uralkodik. Az imperialisták és a Kuomintang előtt az a cél lebeg, hogy szétzúzzák a vörös körzeteket, meghiúsítsák az e körzetekben kibontakozó gazdasági építést, lerombolják a felszabadult sokmilliós munkás- és paraszttömegek jólétét. Ezért fegyveres erőket szerveztek katonai „hadjáratok" végrehajtása céljából, sőt odáig mentek, hogy a kíméletlen gazdasági blokád politikáját folytatják. Mi azonban a nagy néptömegek és a Vörös Hadsereg élére álltunk, s nemcsak szétzúztuk az ellenség számos „hadjáratát", hanem a gazdasági építés terén is megteszünk minden lehetőt és szükségeset, hogy meghiúsítsuk az ellenség galád terveit, amely azt forgatja fejében, hogy a gazdasági blokáddal megfojt bennünket; és mi ebben az irányban haladunk, rendületlenül, sikerről sikerre.

Gazdasági politikánk elvei a következők; minden lehetőt és szükségeset meg kell tennünk a gazda-

sági építés terén; mozgósítanunk kell a gazdasági erőforrásokat a front ellátására és egyidejűleg a néptömegek életkörülményeinek lehető legmesszebbmenő megjavítására; meg kell szilárdítanunk a munkások és a parasztok közötti gazdasági összefogást; biztosítanunk kell a parasztság vezetését a proletariátus részéről; el kell érnünk, hogy a népgazdaság állami szektora vezető helyet vívjon ki a magánszektorral szemben és meg kell teremtenünk az előfeltételeket ahhoz, hogy a jövőben áttérjünk a szocializmusra.

Gazdasági építésünk központi feladatai — a mezőgazdasági termelés fejlesztése, az ipari termelés fejlesztése, a külkereskedelem fejlesztése és a szövetkezetek fejlesztése.

A vörös körzetek mezőgazdasága jelenleg kétségtelenül fellendülőben van. A mezőgazdasági termelés 1933-ban, 1932-höz viszonyítva, a Csianghszi tartomány déli részén és a Fucsien tartomány nyugati részén levő körzetben 15%-kal, a Fucsien—Csöcsiang—Csianghszi Határterületen pedig 20%-kal emelkedett. Jó termést gyüjtöttek be a Szecsuan—Senhszi Határterületen is. A vörös körzetek megalakítását követő első 1—2 év folyamán nemegyszer a mezőgazdasági termelés némi csökkenését lehetett megfigyelni[1]. A földosztás után azonban, amikor világosan leszegezték, hogy a parasztoknak joguk van a földhöz, mi pedig buzdítani kezdtünk a termelés kibővítésére, a paraszttömegek munkalelkesedése megnövekedett és a termelés kezdte elérni a régi szintet. Jelenleg egyes körzetekben nemcsak elérték, de túl is szárnyalták a mezőgazdasági termelés forradalom-

előtti színvonalát. Egyes vidékeken nemcsak a forradalmi harc idején elhagyott földeket vették újra művelés alá, hanem új földeket is feltörtek. Sok helyen a falusi munkaerő felhasználásának szabályozása céljából munkaszövetkezeteket és szántóbrigádokat szerveztek[2]; az igásjószághiány okozta nehézségek leküzdésére igaerőszövetkezetek létesültek. Ugyanakkor a nők nagy tömegei is bekapcsolódtak a termelőmunkába.

A Kuomintang-uralom idején ilyesmiről szó sem lehetett. A föld akkor a földbirtokosoké volt, és a parasztok nem akarták, de saját erejükkel nem is tudták növelni a talaj termékenységét. A parasztokat csak azután töltötte el munkalelkesedés, a mezőgazdasági termelés terén csak azután váltak lehetővé a nagy győzelmek, hogy szétosztottuk a földet a parasztok között és buzdítani, ösztönözni kezdtük őket a termelőmunkára. Itt rá kell mutatnunk arra, hogy a mai viszonyok között a mezőgazdasági termelés bővítése gazdasági építésünk elsőrendű feladata; ennek kell megoldania nemcsak az igen fontos közellátási problémát, hanem az olyan közszükségleti cikkek termelésének nyersanyagproblémáját is, mint a ruha, a cukor, a papír stb., vagyis ennek kell megoldania a gyapottal, kenderrel, cukornáddal, bambusszal stb. való ellátás feladatát. A mezőgazdaság terén fontos feladat az erdősítés és az állatállomány növelése is. A mezőgazdasági kistermelésen alapuló gazdaság viszonyai között nemcsak lehetséges, hanem szükséges is, hogy a mezőgazdasági termelés legfontosabb fajtáira vonatkozóan megfelelő termelési terveket dolgozzunk ki, és mozgósítsuk a

parasztokat az e tervekért való harcra. A jövőben még nagyobb figyelmet és még több erőt kell fordítanunk erre a feladatra.

Ami a mezőgazdasági termeléshez szükséges feltételek megteremtésének, például munkaerővel, igásjószággal, trágyával, vetőmaggal, öntözőművekkel való ellátásának nehézségeit illeti, erélyesen kell vezetnünk a parasztokat az e nehézségek leküzdéséért folytatott harcban. A mezőgazdasági termelés terén legfőbb feladatunk a munkaerőfelhasználás szervezett szabályozása és a nők bevonása a mezőgazdasági termelésbe. Munkaszövetkezetek és szántóbrigádok szervezése, az egész falusi lakosság mozgósítása és vezetése a mezei munkák legfontosabb idényeiben — a tavaszi és nyári szántás idején —, ezek a munkaerőprobléma megoldásához szükséges rendszabályok. Tekintélyes számban vannak olyan parasztok (mintegy 25%), akik igásjószághiányban szenvednek, ami szintén igen komoly probléma. Figyelmet kell fordítanunk igaerőszövetkezetek alakítására és az igásállattal nem rendelkező parasztok között kampányt kell indítani, hogy összeadott pénzen igaerőt vásároljanak közös használatra. A lehető legnagyobb figyelmet kell fordítani az öntözésre, ami életbevágó jelentőségű a mezőgazdaság szempontjából. Ma még természetesen nem lehet felvetni állami és kollektív gazdaságok létesítésének kérdését, a mezőgazdaság fejlődésének meggyorsítása szempontjából azonban elengedhetetlenül szükséges, hogy mindenütt kisebb kísérleti gazdaságokat és agrotechnikai tanfolyamokat szervezzünk, továbbá mezőgazdasági kiállításokat rendezzünk.

Az ellenséges blokád áruink kivitele terén okoz nehézségeket. Emiatt a vörös körzetekben a kisipar számos ága elsorvadt, különösen az olyanok, mint a dohány- és a papíripar. Ezek a kivitellel kapcsolatos nehézségek azonban egyáltalán nem leküzdhetetlenek. A lakosság nagy tömegeinek szükségletei megteremtik saját kiterjedt piacunkat. Tervszerűen helyre kell állítanunk és fejlesztenünk kell a kisipart, és a gyáripar egyes — elsősorban a saját szükségleteink kielégítésére, azután pedig a kivitelre dolgozó — ágait. Az utóbbi két év folyamán, különösen 1933 első felétől kezdve, a kisipar több ága és a gyáripari termelés egyes fajtái már kezdtek újjászületni, részben azért, mert figyelmet kezdtünk fordítani rájuk, részben pedig azért, mert a termelőszövetkezetek száma fokozatosan növekedett. Főleg dohány, papír, kámfor, mezőgazdasági felszerelés és trágyázóanyagok (mész stb.) gyártásáról, továbbá wolframérc-kitermelésről van szó. A mai helyzetben nem szabad elhanyagolnunk saját szövöttáru-, gyógyszer- és cukorgyártásunkat sem. A Fucsien—Csöcsiang—Csianghszi Határterületen a multban sohasem termeltek olyan árukat, mint a papír, szövöttáru és cukor. Most viszont ezek termelése fejlődik, és ez a fejlődés teljesen kielégítő eredményekkel jár. A konyhasóhiány miatt ott salétromból állítanak elő sót.

Az ipari termelést megfelelő módon tervezni kell. A teljes és pontos tervezés a szétforgácsolt kisipari termelés alapján természetesen lehetetlen. A többékevésbbé pontos tervezés azonban elengedhetetlenül szükséges egyes igen fontos iparágak, mindenekelőtt azon iparágak számára, amelyek az állam vagy a

szövetkezetek tulajdonában vannak. Minden egyes állami és szövetkezeti vállalat, munkájának legelejétől kezdve, köteles pontosan számításba venni mind az ellenség körzeteiben, mindpedig saját körzeteinkben levő nyersanyagforrásokat és elhelyezési piacokat.

Ezidőszerint rendkívül szükséges számunkra, hogy tervszerűen szabályozzuk a lakosságnak a fehér körzetekkel folytatott kereskedelmét, az államnak közvetlenül magának kell kézbevennie az egyes nélkülözhetetlen cikkekkel folytatott kereskedelmet, például a só és a szövöttáruk behozatalát, az élelmiszerek és a wolframérc kivitelét, valamint az élelmiszerkereskedelem szabályozását a belső piacon. A Fucsien—Csöcsiang—Csianghszi Határterületen ezt a munkát valamivel előbb kezdték meg, a Központi Körzetben pedig 1933 tavaszán. A Külkereskedelmi Igazgatóság és más szervek létrehozása következtében ebben az irányban elértük az első sikereket.

Népgazdaságunk most három szektorból tevődik össze — állami, szövetkezeti és magánszektorból.

Az állam vezetése alatt csak azok a gazdasági vállalatok vannak, amelyek állami igazgatása most lehetséges és szükséges. Az állami ipar és kereskedelem szektora már növekedésnek indult és határtalan távlatok tárulnak fel előtte.

Mi nem gátoljuk a magángazdasági tevékenységet, sőt bátorítjuk és serkentjük, ha a magánvállalkozók nem szegik meg a kormány által kiadott törvényeket. Hiszen a magángazdaság fejlődése most szükséges az állam és a nép érdekében. A magángazdaság ma feltétlenül abszolút túlsúlyban van és kétségtele-

nül még meglehetősen huzamos időn át túlsúlyban is lesz. A magángazdaságot a vörös körzetekben ma a kisüzemek képviselik.

A szövetkezeti szektor nagyon gyorsan fejlődik. Statisztikai adatok szerint Csianghszi és Fucsien tartomány 17 kerületében 1933 szeptemberében összesen 1 423 különböző szövetkezet működött, amelyek részjegytőkéje együttvéve meghaladta a 300 000 jüant. A legjobban a fogyasztási és élelmezési szövetkezetek fejlődtek, utánuk a termelőszövetkezetek következnek. A hitelszövetkezetek még csak nemrégiben kezdték el működésüket. A szövetkezetek és az állami üzemek az együttműködés folyamán idővel óriási gazdasági erővé válnak, a magángazdasággal szemben fokozatosan túlsúlyba jutnak és vezetőszerepet kezdenek játszani. Ezért a magángazdaság fejlődésének serkentésével egyidejűleg minden módon fejleszteni kell az állami üzemeket és jelentősen bővíteni kell a szövetkezeti vállalatokat.

Az állami üzemek fejlesztése és a szövetkezeti vállalatok megsegítése céljából a nép támogatásával gazdasági építési kölcsönkötvényeket bocsátottunk ki 3 millió jüan összegben. Az egyetlen lehetséges pénzforrás a gazdasági építés finanszírozására ma a lakosság anyagi eszközeinek mozgósítása.

Bevételeink növelése a népgazdaság fejlesztése útján — ez pénzügyi politikánk vezérvonala, amely már szemmelláthatő eredményeket hozott a Fucsien—Csöcsiang—Csianghszi Határterületen és már kezdi megteremni gyümölcseit a Központi Körzetben is. Ennek a vezérvonalnak erélyes megvalósítása pénzügyi és gazdasági szerveink feladata. Ezzel kapcsolat-

ban különösen nagy figyelmet kell fordítanunk arra, hogy az Állami Bank, amikor bankjegyeket bocsát ki, elsősorban a népgazdaság fejlesztésének szükségleteiből induljon ki, a tisztán pénzügyi szükségleteket pedig a második helyre állítsa.

A pénz felhasználása terén a legfőbb irányelvnek a takarékosságnak kell lennie. A kormányszervek minden dolgozójának meg kell értenie, hogy a korrupció és a pazarlás — roppant súlyos bűn. A korrupció és a pazarlás elleni harc a multban járt némi eredménnyel, és ebben az irányban kell működnünk továbbra is. Félre kell tenni minden garast a háború és a forradalom szükségleteire, gazdasági építésünkre — ez könyvelésünk elve.

Az állami bevételek felhasználásánál követett módszereinknek gyökeresen különbözniök kell a Kuomintang-módszerektől.

Abban a pillanatban, amikor Kína igen súlyos gazdasági bajokkal viaskodik, amikor százmilliók szenvednek az éhségtől és a hidegtől, népi kormányunk minden nehézség ellenére kellőképpen foglalkozott a gazdasági építéssel — a forradalmi háború érdekében, a nemzet érdekében. Egészen világos, hogy csak az imperializmus és a Kuomintang fölötti győzelmünk, csak a gazdasági építés terén végzett tervszerű és szervezett munkánk mentheti meg egész népünket a hallatlan bajoktól.

JEGYZETEK

[1] A voròs korzetek megalakítását követő első 1—2 év folyamán nemegyszer a mezőgazdasági termelés némi hanyatlását lehetett megfigyelni, aminek elsősorban az volt a magyarázata, hogy a foldosztas idején még nem szegezték le világosan, hogy a parasztoknak joguk van a foldhoz és az új gazdasági rendszer még nem jutott rendes kerékvágásba; ez bizonytalanna tette a parasztokat és időnként termelőtevékenységuk csokkenésére vezetett.

[2] Munkaszovetkezetek és szántóbrigádok — a munkában nyujtott kolcsonos segítség szervezetei, amelyeket a voros korzetek parasztjai alakítottak az egyéni gazdaság viszonyai kozott, abból a célból, hogy a munkaerőfelhasználás szabályozása útjan biztosítsak a parasztok termelőtevékenységét. A részvétel a munkában nyujtott kolcsonos segítség e szervezeteiben onkéntes volt és a kolcsonos előnyon alapult: az elvégzett munkát a ledolgozott munkanapok száma szerint számoltak el, és aki kevesebbet dolgozott, a kulonbozetet megfizette annak, aki tobbet dolgozott. A munkaszovetkezetek a tagjaiknak nyujtott segítségen kívul a Voros Hadseregben harcoló katonák családtagjait, az árvákat és aggokat is segítették (azok, akik munkasegítséget nyujtottak az árváknak és az aggoknak, az utóbbiaktól csak élelmezést kaptak, de nem kaptak pénzbeni ellenszolgáltatást). Mivel a munkában nyujtott kolcsonos segítség szervezetei fontos szerepet kezdtek játszani a termelésben, s módszereik bebizonyították célszerűséguket, ezek a szervezetek csakhamar elnyerték a lakosság lelkes támogatását.

TÖRŐDJÜNK TÖBBET A NÉP ÉLETÉVEL, FORDÍTSUNK NAGYOBB FIGYELMET A MUNKAMÓDSZEREKRE*

(1934 január 27)

* *Részlet Mao Ce-tung elvtársnak a Munkás- és Parasztküldöttek 1934 januárban, Csianghszi tartomány Zsujesin nevű városában megtartott II. Összkínai Kongresszusán mondott zárszavából.*

Van két kérdés, amelyre az elvtársak a vita folyamán nem fordítottak eléggé komoly figyelmet. Éppen ezekre a kérdésekre akarok külön kitérni.

Az első — a néptömegek életének kérdése.

Fő feladatunk most az, hogy mozgósítsuk a nép nagy tömegeit a forradalmi háborúban való részvételre, szétzúzzuk a forradalmi háborúban az imperializmust és a Kuomintangot, kiterjesszük a forradalmat az egész országra, kiűzzük az imperialistákat Kínából. Aki lebecsüli ezt a fő feladatot, az rossz forradalmár. Ha elvtársaink igazán tisztába jönnek ezzel a fő feladattal, ha megértik, hogy a forradalmat mindenáron ki kell terjeszteni az egész országra, akkor nálunk a legkisebb mértékben sem fogják félvállról venni a nagy néptömegek életbevágó érdekeit és életkörülményeit, a legkisebb mértékben sem fogják lebecsülni ezeket az érdekeket és körülményeket. A forradalmi háború — a néptömegek háborúja, amelyet csak úgy lehet viselni, ha mozgósítjuk a néptömegeket, ha a néptömegekre támaszkodunk.

Legyőzhetjük-e az ellenséget, ha beérjük azzal, hogy mozgósítjuk a népet a háborúra, és nem teszünk

semmi egyebet? Nyilván nem. Ha győzni akarunk, még nagyon sokat kell tennünk. Vezetnünk kell a parasztságot a földért folytatott harcban és földhöz kell juttatnunk a parasztokat; fokoznunk kell a parasztok munkalelkesedését és fejlesztenünk kell a mezőgazdasági termelést; védelmeznünk kell a munkások érdekeit; szövetkezeteket kell létesítenünk; fejlesztenünk kell a külkereskedelmet; meg kell oldanunk a néptömegek ruhával, élelmiszerrel, lakással, közszükségleti cikkekkel való ellátásának kérdéseit, meg kell oldanunk az egészségvédelem kérdéseit és a házasság kérdéseit. Röviden, feszült figyelemmel kell kísérnünk a néptömegek mindennapi életének valamennyi kérdését. Ha figyelmet fogunk fordítani ezekre a kérdésekre, ha megoldjuk őket és kielégítjük a néptömegek szükségleteit, akkor a nép életének igazi szervezőivé válunk, s a tömegek egy emberként tömörülnek majd körülöttünk és lelkesen fognak támogatni bennünket. Elvtársak, talpra tudjuk-e majd akkor állítani a néptömegeket a forradalmi háborúban való részvételre? Talpra tudjuk állítani, feltétlenül talpra tudjuk állítani.

Funkcionáriusainkkal időről időre megesett, hogy csak a Vörös Hadsereg létszámának emelésével, a szállítóosztagok növelésével, a földadó beszedésével, a kölcsönkötvények terjesztésével foglalkoztak. És mi lett a többi feladattal? A többivel nem foglalkoztak, a többivel nem törődtek; sőt, egyáltalán semmivel sem törődtek. Így például Tingcsouban a városi végrehajtó bizottság egy időben csak a Vörös Hadsereg létszámának emelésével és a szállítóosztagokba való mozgósítással foglalkozott, a néptömegek életének

kérdései viszont egyáltalán nem érdekelték. Ugyanakkor Tingcsou lakossága ott állt tüzelő nélkül, nem tudott sót szerezni, mert a tőkések elrejtették, a lakosság egy részének nem volt lakása, a városban nem volt elég rizs, ára magasra felszökött. Ezekkel az életbevágó kérdésekkel állt szemben Tingcsou lakossága, amely nagyon reménykedett abban, hogy mi majd segítünk azokat megoldani. De Tingcsou városi végrehajtó bizottsága fel sem vetette ezeket a kérdéseket. Tingcsouban a munkás- és paraszt küldötti gyűlés újjáválasztása után több mint száz küldött elmaradt az ülésekről, mert azokon csak a Vörös Hadsereg létszámának emelésével és a szállítóosztagokba való mozgósítással kapcsolatos kérdéseket tárgyalták, s egyáltalán nem fordítottak figyelmet a nép életére; emiatt aztán később lehetetlen volt üléseket összehívni. Éppen ezért értek el ott olyan jelentéktelen eredményeket a Vörös Hadsereg létszámának emelésére és a szállítóosztagokba való mozgósításra irányuló munka terén. Ez a kép tárul elénk az egyik helyen.

Elvtársak, önök bizonyára olvasták a két mintajárásról szóló brosúrát, amelyet szétosztottak önök között. Ott egészen más képet látunk. Milyen gazdag utánpótlást adott a Vörös Hadseregnek Csianghszi tartomány csangkangi járása[1] és Fucsien tartomány cajhszi járása[2]! A csangkangi járásban az ifjúság, a felnőtt férfiak és nők 80 százaléka, a cajhszi járásban pedig 88 százaléka lépett be a Vörös Hadsereg soraiba. Nagy sikereket értek el a kölcsönkötvények terjesztése terén is: az 1 500 lakosú csangkangi járásban 4 500 jüan értékű kölcsönkötvényt helyeztek el.

Nagyon szép eredményeket értek el ott más munkaterületeken is. Mi a magyarázata ennek? Rámutatok néhány példán. Amikor a csangkangi járásban egy szegényparasztnak leégett a háza, a járási végrehajtó bizottság a lakosság körében gyüjtést rendezett a károsult megsegítésére. Amikor három lakos megélhetés nélkül maradt, a végrehajtó bizottság a társpénztárral karöltve rizst gyüjtött és segített a szűkölködőkön. A mult év nyarán, mivel rossz volt a termés, a végrehajtó bizottság rizst vásárolt a kunglüei kerületben[3], amely több mint 200 lire van Csangkangtól, és így nyujtott segítséget a lakosságnak. Hasonló munkát végeztek nagyon jó eredménnyel a cajhszi járásban is. Ezek valóban mintaszerű hatalmi szervek. Vezetési módszereik gyökeresen különböznek a tingcsoui városi végrehajtó bizottság bürokratikus vezetési módszereitől. Tanulnunk kell a csangkangi és a cajhszi járási elvtársaktól és harcolnunk kell az olyan bürokratikus vezetés ellen, amilyen Tingcsouban van!

A legkomolyabban felhívom a kongresszus figyelmét arra, hogy el kell mélyülnünk a néptömegek életének égető kérdéseiben, a föld és a munka kérdésétől a közszükségleti cikkekkel való ellátás kérdéséig. Mondjuk, a nők meg akarnak tanulni szántani és boronálni. Ki tanítja meg őket? A gyerekek tanulni akarnak. Épitettünk-e számukra iskolákat? A közelben levő híd oly keskeny, hogy le lehet esni róla. Nem volna ideje átépíteni? Az emberek különböző betegségekben szenvednek. Hogyan gyógyítsuk meg őket? Mindezeknek a létkérdéseknek állandóan napirenden kell lenniök. Meg kell vitatnunk ezeket a kérdéseket,

határozatokat kell róluk hoznunk, meg kell valósítanunk ezeket a határozatokat és ellenőriznünk kell végrehajtásuk teljesítését. Arra van szükség, hogy a nép nagy tömegei rájöjjenek, hogy mi az ő érdekeiket képviseljük, az ő életüket éljük.

Arra van szükség, hogy ebből kiindulva tisztába jöjjenek az általunk kitűzött még magasabbrendű feladatokkal, a forradalmi háború feladataival, hogy támogassák a forradalmat, kiterjesszék azt az egész országra és követve politikai jelszavainkat, mindvégig harcoljanak a forradalom győzelméért. A csangkangi járás lakossága azt mondja: „A kommunisták nagyszerű emberek, törődnek velünk mindenben." Tisztelet és dicsőség a csangkangi járás mintafunkcionáriusainak! Kivívták a nép őszinte szeretetét, és a nagy néptömegek támogatják a háborúban való részvétel érdekében kiadott mozgósítási felhívásukat. El akarják nyerni önök is a tömegek támogatását? Akarják, hogy a tömegek minden erejüket a frontnak áldozzák? Ehhez az szükséges, hogy legyenek együtt a tömegekkel, fokozzák a tömegek aktivitását, foglalkozzanak behatóan a tömegek ügyes-bajos dolgaival, szolgálják egész szívükkel és minden gondolatukkal a tömegek érdekeit, oldják meg a tömegek munkájával és életkörülményeivel kapcsolatos kérdéseket, a só, a rizs, a lakás, a ruha kérdését, az anyákról és a gyermekekről való gondoskodás kérdését — másszóval, a nép életének minden kérdését. Ha így járunk el, a nagy néptömegek feltétlenül támogatni fognak bennünket és a forradalom életkérdéssé válik számukra, a forradalom zászlaja alá való felsorakozás a legnagyobb dicsőség lesz szemükben. Ha a Kuomintang megpróbál rajtaütni a

vörös körzeteken, a nagy néptömegek életüket sem kímélve elszánt harcra kelnek. Ehhez semmi kétség sem férhet. Vajjon nem zúztuk-e szét az ellenség első, második, harmadik és negyedik „hadjáratát"?

A Kuomintang taktikája jelenleg az, hogy kiserődöket épít[4], buzgón építi „teknősbékáit", s úgy bízik bennük, mint valami áttörhetetlen falban. De vajjon csakugyan olyan áttörhetetlen ez a fal, elvtársak? Egyáltalán nem. Gondolkozzanak. Vajjon nem álltak-e szilárdan évezredeken át a feudális uralkodók várai és palotái? De felkeltek a néptömegek, s összeomlott egyik a másik után. Az orosz cár a világ egyik legkegyetlenebb uralkodója volt, de vajjon épségben maradt-e ez a cár, amikor a proletariátus és a parasztság forradalmat indított? Nem, nem maradt épségben. Hát az áttörhetetlen falak? Összeomlottak. Mi hát az igazi áttörhetetlen fal, elvtársak? A nép, a nép sokmilliós tömegei, amelyek szívvel-lélekkel és minden gondolatukkal támogatják a forradalmat. Ez az igazi áttörhetetlen fal, amelyet nem lehet ledönteni soha, amelyet semilyen erő sem tud ledönteni. Az ellenforradalom nem fog megtörni bennünket, de mi meg fogjuk törni az ellenforradalmat. Ha tömörítjük a nép sokmilliós tömegeit a forradalmi kormány körül és nagyobb erővel folytatjuk forradalmi háborúnkat, teljesen meg tudjuk semmisíteni az ellenforradalmat, fel tudjuk szabadítani egész Kínát.

A második kérdés — a munkamódszerek kérdése.

Mi a forradalmi háború vezetői és szervezői, s ugyanakkor a tömegek életének vezetői és szervezői vagyunk. A forradalmi háború szervezése és a töme-

gek életkörülményeinek megjavítása — ez a mi két nagy feladatunk. És itt teljes komolyságában merül fel előttünk munkánk módszereinek kérdése. Nekünk nemcsak kitűznünk kell a feladatokat, hanem e feladatok teljesítése módszereinek kérdését is meg kell oldanunk. Mondjuk, azzal a feladattal állunk szemben, hogy átkeljünk egy folyón, de ha nem áll rendelkezésünkre híd vagy csónak, ez lehetetlen. Ha nem oldjuk meg a híd vagy csónak kérdését, minden olyan beszéd, hogy átkelünk a túlsó partra, üres fecsegés marad. Ha nem oldjuk meg a módszer kérdését, a feladatok teljesítése helyett fecsegés lesz az eredmény. Ha nem törődünk azzal, hogy irányítsuk a Vörös Hadsereg létszámának emelését, és nem dolgozzuk ki ennek az emelésnek szükséges módszereit, beszélhetünk róla akár ezerszer is, de sikert nem érünk el. Ha bármilyen más munka terén — akár a juttatott földparcellák ellenőrzése, akár a gazdasági építés, akár a kulturális-felvilágosító munka, akár a határterületeken és az új körzetekben folytatott munka terén — csak feladatokat fogunk kitűzni, de nem fordítunk figyelmet e feladatok teljesítésének módszereire, nem harcolunk a bürokratikus munkamódszerek ellen és nem alkalmazunk hatékony, konkrét módszereket, nem vetjük el a puszta adminisztrálgatás módszereit és nem alkalmazzuk a türelmes meggyőzés módszerét, akkor egyetlenegy feladatot sem tudunk teljesíteni.

A hszingkuoi kerületben elvtársaink elsőrendű munkát végeztek és ezzel elnyerték a mintafunkcionáriusok megtisztelő címét. Derekasan, alkotó módon dolgoztak az elvtársak Csianghszi tartomány északkeleti részében is, ők is megérdemlik, hogy meg-

dícsérjük őket mint mintafunkcionáriusokat. Az olyan elvtársak, mint a hszingkuoi kerületnek és Csianghszi tartomány északkeleti részének funkcionáriusai, összekapcsolták a tömegek életét a forradalmi háborúval, s egyidejűleg oldották meg a módszerek kérdését és a forradalmi munka feladatainak kérdését. Ezek az elvtársak komolyan dolgoznak, meggondoltan oldják meg a kérdéseket, szívvel-lélekkel teljesítik a forradalommal szemben fennálló kötelességüket; ezek az elvtársak — a forradalmi háború kiváló szervezői és vezetői, s ugyanakkor a tömegek életének kiváló szervezői és vezetői. És sok más helyen, például Fucsien tartomány sanghangi, csangtingi és jungtingi kerületének egyes körzeteiben, Hszicsienben és más körzetekben Csianghszi tartomány déli részén, a csalingi, junghszini és csiani kerület egyes körzeteiben a Hunan—Csianghszi Határterületen, a janghszini kerület egyes körzeteiben a Hunan—Hupej—Csianghszi Határterületen, valamint Csianghszi tartomány több kerületének körzeteiben és járásaiban, meg a zsujcsini kerületben, amely közvetlenül a központnak van alárendelve, az elvtársak szintén mintaszerű munkát végeznek és ugyanolyan mértékben megérdemlik dícséretünket.

Kétségtelen, hogy az igazgatásunk alatt álló terület minden részén szép számmal vannak a tömegekből kinőtt aktivisták, derék funkcionáriusok. Ezekre az elvtársakra hárul a feladat, hogy segítsenek ott, ahol gyenge a munka, segítsenek a tapasztalatlan elvtársaknak megszervezni munkájukat. Szemtől-szemben állunk a nagy forradalmi háborúval, szét kell zúznunk az ellenség óriási arányú „hadjáratát".

ki kell terjesztenünk a forradalmat az egész országra. És a forradalom minden harcosára roppant felelősség hárul. Ez után a kongresszus után kötelességünk, hogy hatékony intézkedéseket léptessünk életbe munkánk megjavítása érdekében; az élenjáró körzetek haladjanak tovább előre, az elmaradók pedig — érjék utól az élenjárókat. El kell érnünk, hogy ezrével legyenek az olyan járások, mint a csangkangi, tucatjával az olyan kerületek, mint a hszingkuói. Ezek a mi szilárd hadállásaink. Megvetettük a lábunkat ezekben a hadállásokban és ezekből vonulunk majd ki, hogy szétzúzzuk az ellenség „hadjáratait", megdöntsük az imperializmus és a Kuomintang uralmát egész Kínában.

JEGYZETEK

[1] A csangkangi járás — Csianghszi tartomány hszingkuói kerületében van.

[2] A cajhszi járás — Fucsien tartomány sanghangi kerületében van.

[3] A kunglüei kerület — a Csianghszi-tartományi vörös körzetben alakított egyik kerület, amelynek székhelye Tungkucsen (a csiani kerület délkeleti részén). 1931 októberében itt halt hősi halált Huang Kung-lüe elvtárs, a Vörös Hadsereg 3. hadtestének parancsnoka. Az ő emlékére alakították a kerületet, amelyet róla neveztek el.

[4] 1933 júliusában a Lusan hegyekben (Csianghszi tartomány) rendezett katonai tanácskozáson Csang Kaj-sek arra az elhatározásra jutott, hogy az ötödik „hadjáratban" új katonai taktikát fog alkalmazni — kiserődöket emel a vörös körzet körül. A rendelkezésre álló adatok szerint 1934 január végéig Csianghszi tartományban 2 900 kiserődöt építettek. Csang Kaj-seknek ezt a kiserődök épité-

séből álló taktikáját alkalmazták később a japán betolakodók is Kínában, a 8. hadsereg és az Új 4. Hadsereg elleni harcban. A népi háború Mao Ce-tung elvtárs által kidolgozott stratégiája azt bizonyítja, hogy mindenképpen meg lehet birkózni az ellenforradalmi erők részéről alkalmazott taktikával, a kiserődök építésének taktikájával, és ezzel a taktikával szemben is ki lehet vívni a győzelmet; ezt az események menete teljes egészében igazolta.

A JAPÁN IMPERIALIZMUS ELLENI HARC TAKTIKÁJÁRÓL*

(1935 december 27)

* *Ez a munka Mao Ce-tung elvtárs előadói beszéde, amely a Senhszi tartomány északi részén levő Vajaopaoban tartott pártaktíva tanácskozáson hangzott el. Ezt az előadói beszédet Mao Ce-tung elvtárs a Kínai Kommunista Párt Központi Bizottsága Politikai Irodájának 1935 decemberi vajaopaói ülése után mondotta el. A Politikai*

Irodának ezen az ülésén — a vezető pártközpont e rendkívül fontos ülésén — megbírálták azt a Partban észlelhető hibás nézetet, hogy a kínai nemzeti burzsoázia képtelen a munkásokkal és a parasztokkal szövetségben harcolni a japán imperializmus ellen, továbbá elfogadták a nemzeti egységfront taktikáját Mao Ce tung elvtárs előadói beszédeben a Központi Bizottság határozata alapjan mindenre kiterjedő részletességgel megmagyarazta, hogy Kína Japánnal szemben kifejtett ellenállásának viszonyai között lehetséges és fontos a nemzeti burzsoáziával való újabb egységfront megteremtése Hangsulyozta a Kommunista Párt és a Vörös Hadsereg dontő, vezető szerepét ebben az egységfrontban, rámutatott a kínai forradalom elhúzódó jellegére, elitélte a Partban a multban hosszu időn keresztul észlelhető szűklatokörű szektásságot és a forradalmi tevékenység során tanusitott hirtelenkedést, amelyek a masodik forradalmi polgárháboru időszakában a Párt és a Vörös Hadsereg komoly kudarcainak fő okai voltak Egyszersmind felszólitotta a Pártot, hogy vonja le a történelmi tanulságot az 1927-es eseményekből, amikor Csen Tu-hsziu jobboldali opportunizmusa a forradalom vereségét idézte elő Rámutatott továbbá arra, hogy Csang Kaj-sek feltétlenul a forradalom erőinek aláásására fog törekedni, s ilymodon a jövőre vonatkozoan biztositotta Pártunknak a világos tajékozódást az új helyzetben és megóvta a forradalmi erőket az esetleges veszteségektől, amelyek Csang Kaj-sek veget nem érő ámitásai és ismételt fegyveres támadásai következtében érhették volna. A Kínai Kommunista Part Központi Bizottsága Politikai Irodájának kibővitett tanacskozása, amelyet 1935 januárban a Kujcsou-tartományi Cunban tartottak, elmozditotta a Párt régi, „baloldali" opportunista vezetőséget és megalakitotta a Part uj vezetőségét, élén Mao Ce-tung elvtarssal Ez a tanácskozás azonban a Vörös Hadsereg Hosszu Menetelése idején zajlott le és ezért csupán az akkor legaktuálisabb katonai kérdésekről és szervezeti kérdésekről — a Párt Központi Bizottsagának Titkársága és a Kozponti Forradalmi Katonai Tanacs viszonyáról hozhatott határozatot A Kínai Kommunista Párt Központi Bizottsága számara csak akkor valt lehetővé, hogy alaposan megmagyarázza a politikai taktika valamennyi kérdését, amikor a Vörös Hadsereg megerkezett Senhszi tartomány északi részebe Mao Ce-tung elvtars ebben az előadoi beszédben a politikai taktikanak éppen ezeket a kerdéseit boncolgatta minden részletre kiterjedő elemzes kereteben

A JELENLEGI POLITIKAI HELYZET SAJÁTOSSÁGAI

Elvtársak!

A politikai helyzetben mostanában nagy változások következtek be. Pártunk éppen ennek a megváltozott helyzetnek megfelelően határozta meg feladatait.

Mi jellemzi a jelenlegi helyzetet ?

A jelenlegi helyzet fő sajátossága az, hogy a japán imperializmus igyekszik gyarmatává változtatni Kínát.

Kína tudvalevőleg majdnem egy évszázad óta félgyarmati ország, amely több imperialista állam közös uralma alatt van. Kína azonban a kínai népnek az imperializmus ellen és az imperialista államoknak egymás ellen folytatott harca következtében mégis félig független helyzetben maradt. Az első világháború lehetővé tette a japán imperializmusnak, hogy bizonyos időre megteremtse osztatlan uralmát Kína fölött; csakhogy a hazaárulók akkori főkolomposa, Jüan Si-kaj[1] által elfogadott 21 követelés[2], amelyek szégyenletes kapitulációra kényszerítették Kínát, a kínai népnek a japán imperializmus elleni harca és

más imperialista országok beavatkozása következtében szükségképpen érvényét vesztette. 1922-ben az Egyesült Államok által összehívott washingtoni kilenchatalmi konferencián[3] egyezményt írtak alá, amely visszaállította Kínában a korábbi helyzetet: Kína újból több imperialista állam közös uralma alá került. De nem sok időbe telt, s a helyzet ismét megváltozott. Az „1931 szeptember 18-i eseményekkel"[4] megkezdődött Kína japán gyarmattá változtatásának szakasza. A japán agresszió területe azonban ideiglenesen a négy északkeleti tartományra[5] korlátozódott, és ez azt a benyomást keltette, hogy a japán imperialisták esetleg nem is mennek tovább. Most egészen más a helyzet: a japán imperialisták már megmutatták, hogy szándékukban áll előrenyomulni Kína belsejébe és el akarják foglalni az egész országot. A japán imperializmus most azon van, hogy egész Kínát olyan félgyarmatból, amelyen több imperialista állam osztozkodik, olyan gyarmattá változtassa, amely fölött Japán osztatlanul uralkodik. A Hopej tartomány keleti részében nemrégiben lezajlott események[6] és a diplomáciai tárgyalások[7] világosan megmutatták ezt a törekvést, és létében fenyegették az egész kínai népet. Ezek a körülmények vetették fel Kína valamennyi osztálya és valamennyi politikai csoportja előtt a kérdést: „Mit tegyünk?" Ellenálljunk? Kapituláljunk? Vagy talán hintapolitikát folytassunk a kettő között?

Vizsgáljuk meg, hogyan válaszolnak erre a kérdésre Kína különböző osztályai.

A kínai munkások és parasztok ellenállást követelnek. Az 1924—1927-es forradalom, az 1927-ben

elkezdődött, s mind a mai napig tartó agrárforradalom és a japánellenes mozgalom hulláma, amely az „1931 szeptember 18-i események" után csapott magasba, arról tanuskodik, hogy Kína munkásosztálya és parasztsága a kínai forradalom legrendíthetetlenebb ereje.

A kínai kisburzsoázia szintén az ellenállás mellett van. Hiszen a tanulóifjúság és a városi kispolgárság máris széleskörű japánellenes mozgalmat indított! A kisburzsoázia e rétegei a multban részt vettek az 1924—1927-es forradalomban. Ezek a rétegek gazdasági helyzetüknél fogva, vagyis mivel kistermelők, akárcsak a parasztok, engesztelhetetlen ellenségei az imperializmusnak. Sokat szenvedtek az imperializmustól és a kínai ellenforradalom következtében, amelyek sok kistermelőt munkanélküliségre kárhoztattak és részleges vagy teljes anyagi romlásba döntöttek. Most, amikor szemtől szemben találták magukat azzal a közvetlen veszéllyel, hogy gyarmati rabszolgákká válnak, nincs számukra más megoldás, mint az ellenállás.

Hogyan dönti el ezt a kérdést a nemzeti burzsoázia, a komprádor burzsoázia és a földbirtokososztály, hogyan dönti el a Kuomintang?

A nagytuhaók, a nagyliesenek, a nagymilitaristák, a nagyhivatalnokok és a nagykomprádorok magukra nézve ezt már régen eldöntötték. Ők eddig is azt mondták, most is azt mondják, hogy a forradalom (akármilyen forradalom) mindig rosszabb az imperializmusnál. Ezek megalakították a hazaárulók táborát. Ők nem állnak az előtt a kérdés előtt, hogy legyenek gyarmati rabszolgák vagy ne legyenek

gyarmati rabszolgák; ők már maguk szakítottak a nemzettel. Érdekeik elválaszthatatlanok az imperialisták érdekeitől. Főkolomposuk — Csang Kaj-sek[8]. Táboruk, a hazaárulók tábora — a kínai nép esküdt ellensége. Ha az árulóknak ez a bandája nem volna, a japán imperializmus sohasem tudott volna ennyire szabadon garázdálkodni. Ezek az imperialisták kiszolgálói.

Ami a nemzeti burzsoáziát illeti, ez bonyolult kérdés. Ez az osztály részt vett az 1924—1927-es forradalomban, majd megrémülve a forradalom tüzétől, áttáncolt a nép ellenségeinek táborába, vagyis a Csang Kaj-sek klikk oldalára. A kérdés így áll: van-e lehetőség arra, hogy a nemzeti burzsoázia álláspontja a mai viszonyok között megváltozik? Véleményünk szerint van rá lehetőség. Mégpedig azért van rá lehetőség, mert a nemzeti burzsoázia — nem ugyanaz, mint a földbirtokososztály és a komprádor burzsoázia, különbség van köztük. A nemzeti burzsoázia kevésbbé feudális jellegű, mint a földbirtokososztály, és kevésbbé komprádor jellegű, mint a komprádor burzsoázia. A nemzeti burzsoázia egyik csoportját olyan emberek alkotják, akik viszonylag szoros kapcsolatban vannak a külföldi tőkével és a kínai földtulajdonnal. Ez a csoport a nemzeti burzsoázia jobbszárnya, és egyelőre nem mondunk ítéletet arról, vajjon lehetséges-e, hogy e szárny álláspontja megváltozik. A nemzeti burzsoázia más csoportjairól van szó — azokról a csoportokról, amelyeknek nincs kapcsolatuk a külföldi tőkével és a földtulajdonnal, illetőleg ezek a kapcsolatok viszonylag gyengék. Véleményünk szerint az új helyzetben, amikor országunkat

a gyarmattá válás veszélye fenyegeti, a nemzeti burzsoázia e csoportjainak álláspontjában bekövetkezhetnek változások. E változásoknak az ingadozás lesz a jellemző sajátosságuk. A nemzeti burzsoáziának egyrészt nem tetszik az imperializmus, másrészt azonban fél a forradalom következetes végrehajtásától, és ingadozik a kettő között. Ezért vett részt a nemzeti burzsoázia a forradalomban az 1924—1927-es időszakban, és ezért állt át Csang Kaj-sek oldalára ennek az időszaknak a végén.

Miben különbözik a mostani időszak 1927-től, amikor Csang Kaj-sek elárulta a forradalmat? Kína akkoriban még félgyarmat volt, most pedig a gyarmattá válás útján van. Nyert-e valamit e kilenc év alatt a nemzeti burzsoázia azzal, hogy cserbenhagyta szövetségesét — a munkásosztályt — és a földbirtokosokkal meg a komprádorokkal lépett barátságra? Semmit, ha csak azt nem, hogy a nemzeti ipar és kereskedelem teljesen vagy részben tönkrement. Mindezek alapján úgy véljük, hogy a mai viszonyok között teljesen lehetségesek a változások a nemzeti burzsoázia álláspontjában. Mennyire változhat meg a nemzeti burzsoázia álláspontja? E változások általános jellemző sajátossága a nemzeti burzsoázia ingadozása lesz. Mégis, a harc egyes szakaszaiban egyik része (a balszárny) részt vehet a harcban, másik része pedig az ingadozásról áttérhet a semlegesség álláspontjára.

Mely osztályok érdekeit képviseli a 19. hadsereg, amelynek Caj Ting-kaj[9] és mások állnak az élén? A nemzeti burzsoáziának, a kisburzsoázia felső rétegének, falun a kuláknak és kisföldbirtokosnak az

érdekeit. Hiszen mindezek a cajtingkajok elkeseredetten harcoltak a Vörös Hadsereg ellen; később azonban szövetségre léptek a Vörös Hadsereggel a Japánnal szembeni ellenállás és a Csang Kaj-sek elleni harc céljából. Csianghsziban támadást indítottak a Vörös Hadsereg ellen; Sanghájba jutva ellenálltak a japán imperializmusnak; Fucsien tartományba érkezve, megegyezésre léptek a Vörös Hadsereggel és tüzet nyitottak Csang Kaj-sekre. Bármivel foglalkozzanak is a cajtingkajok a jövőben, bármennyire vonakodott is akkor a régi módon dolgozó fucsieni népi kormány attól, hogy harcra mozgósítsa a népet, már egymagában véve azt, hogy a tüzet a Vörös Hadseregről a japán imperializmusra és Csang Kaj-sekre helyezték át, feltétlenül a forradalomra nézve hasznos cselekedetnek kell elismerni. Ez szakadást jelent a Kuomintang táborában. Ha a „szeptember 18-i események" után kialakult helyzet arra vezetett, hogy a Kuomintangtól ekkora csoport szakadt el, miért ne idézhetne elő a mai helyzet szakadást a Kuomintangban? Nincs igazuk Pártunk azon tagjainak, akik azt állítják, hogy a földesúri-burzsoá tábor egészében egységes és szilárd, hogy semilyen körülmény sem idézhet elő benne változást. Ezek az emberek nemcsak a mai helyzet egész komolyságát nem értik, hanem a történelmet is elfelejtették.

Engedjék meg, hogy még egy keveset foglalkozzam a történelemmel. 1926-ban és 1927-ben, amikor a forradalmi csapatok Vuhant támadták, majd elfoglalták Vuhant és benyomultak Honan tartományba, Tang Seng-cse és Feng Jü-hsziang[10] csatlakozott a forradalomhoz. Később, már 1933-ban, Feng Ju-

hsziang Csahar tartományban újra együttműködött a Kommunista Párttal és létrehozta ott az Egyesült Japánellenes Hadsereget.

Még egy kirívó példa: 1931 decemberében Ningtuban az a 26. hadsereg[11] kelt fel és állt át a Vörös Hadsereg oldalára, amely azelőtt a 19. hadsereggel együtt támadta a Vörös Hadsereget Csianghszi tartományban! A ningtui felkelés vezetői pedig — Csao Po-seng és Tung Csen-tang — azután állhatatos forradalmárokká váltak.

Azok a japánellenes hadműveletek, amelyeket Ma Csan-san[12] indított a három keleti tartományban, szintén az uralkodó körök táborában való szakadást jelentették.

Mindezek a példák arról tanuskodnak, hogy amikor Kínát mindenfelől japán bombák fenyegetik, amikor a harc megszokott formái megváltoztak és a harc hirtelen óriási lendületet vett, a szakadás ellenségeink táborában teljesen lehetséges.

Most, elvtársak, engedjék meg, hogy más szempontból vessem fel ezt a kérdést.

Mi a helyzet, ha valaki a kínai nemzeti burzsoázia politikai és gazdasági gyengeségére hivatkozva ellenezni kezdi álláspontunkat és azt állítja, hogy a kínai nemzeti burzsoázia új helyzete ellenére sem képes megváltoztatni álláspontját? Helyes ez az állítás? Véleményem szerint ez az állítás sem helyes. Ha a nemzeti burzsoázia gyengesége folytán nem képes megváltoztatni álláspontját, akkor miért változtatta meg 1924—1927-ben, mégpedig annyira, hogy akkor nemcsak ingadozott, hanem közvetlenül részt is vett a forradalomban? Vagy talán a nemzeti

burzsoázia gyengesége újabb fogyatékosság, amely csak később jelentkezett, nempedig régi fogyatékosság, amely már a bölcsőtől kezdve szerves velejárója ennek a burzsoáziának? Milyen hát ez a burzsoázia — ma gyenge, akkor azonban nem volt gyenge? A félgyarmati országok egyik legfőbb politikai és gazdasági sajátossága éppen a nemzeti burzsoázia gyengesége. Az imperialisták éppen ezért tudnak zsarnokoskodni rajta, másfelől éppen ez az oka annak a nemzeti burzsoáziára jellemző ellenséges érzületnek, amellyel az imperializmus irányában viseltetik. Persze, mi nemcsak nem tagadjuk, hanem ellenkezőleg, elismerjük, hogy az imperialisták, a földbirtokosok és a komprádor burzsoázia ugyanezen okból fáradság nélkül a maguk oldalára vonják a nemzeti burzsoáziát, időről időre odavetett koncokat használva fel csalétkül, és ezzel magyarázható, hogy ez a burzsoázia következetlen magatartást tanusít a forradalom tekintetében. Semmiképpen sem lehet azonban azt állítani, hogy a mai helyzetben egyfelől a nemzeti burzsoázia, másfelől a földbirtokosok és a komprádor burzsoázia között nincs semmi különbség.

Ezért hangsúlyozzuk, hogy a nemzeti válság súlyos pillanataiban a Kuomintang táborában szakadásoknak kell bekövetkezniök. Ezek a szakadások jutottak kifejezésre a nemzeti burzsoázia ingadozásában, ezek jutottak kifejezésre az olyan, annak idején nagy port felvert japánellenes politikusok magatartásában, mint Feng Jü-hsziang, Caj Ting-kaj és Ma Csan-san. Ez a körülmény alapjában kedvezőtlen az ellenforradalomra nézve és kedvező a forradalom számára. Márpedig Kína politikai és gazdasági

fejlődésének egyenlőtlensége és a forradalom fejlődésének ebből következő egyenlőtlensége növeli az effajta szakadások lehetőségét.

Elvtársak! Megvilágítottam a kérdés egyik oldalát — az érem képes oldalát. Engedjék meg, hogy foglalkozzam az érem másik oldalával is, amely azt mutatja, hogy a nemzeti burzsoázia soraiban ott vannak a népámítás mesterei. Miért? Azért, mert a nemzeti burzsoázia soraiban, azok mellett, akik valóban támogatják a népi forradalom ügyét, sokan vannak olyanok, akik csak bizonyos időre vágják magukat forradalmi vagy félforradalmi pózba. Éppen ez teszi lehetővé nekik, hogy becsapják a néptömegeket, amelyek nem tudják egykönnyen felfedni ezeknek az embereknek a következetlenségét és alakoskodását. Ez a körülmény még inkább kötelezi a kommunistákat arra, hogy bírálják szövetségeseiket, leleplezzék az álforradalmárokat, harcoljanak a hegemóniáért. Ha tagadnók a nemzeti burzsoázia ingadozásainak és annak lehetőségét, hogy ez a burzsoázia a komoly megrázkódtatások időszakában részt vehet a forradalomban, ezzel levennők a napirendről vagy legalábbis leszűkítenők Pártunk hegemóniáért folytatott harcának feladatát. Hiszen ha a nemzeti burzsoázia pontosan hasonlítana a földbirtokosokra meg a kompradorokra, s ugyanolyan vadállati arculata volna, mint a nemzetárulóknak, akkor a hegemóniáért való harc feladatát teljesen le lehetne venni a napirendről vagy legalábbis le lehetne szűkíteni.

Hogy teljesen jellemezzük a kínai földbirtokosok és a kínai burzsoázia magatartását a komoly megrázkódtatások idején, rá kell mutatnunk egy további

körülményre, mégpedig arra, hogy még magában a földbirtokos-komprádor táborban sincs teljes egység. Ez az ország félgyarmati helyzetének, vagyis annak a helyzetnek a következménye, amelyet az jellemez, hogy egész sor imperialista állam harcol egymással Kínáért. Abban a pillanatban, amikor a harc éle a japán imperializmus ellen irányul, az amerikaiak, de még az angolok talpnyalói is, aszerint hogy milyen erősen ripakodnak rájuk gazdáik, titkos, sőt nyilt harcot kezdhetnek a japán imperialisták és csatlósaik ellen. A multban igen sokszor előfordult ilyen kutyamarakodás, én ezekre az esetekre nem fogok kitérni. Ma csak arra emlékeztetek, hogy Hu Han-min kuomintangista politikus[13], akit Csang Kaj-sek annak idején bebörtönöztetett, nemrég szintén aláírta az általunk előterjesztett okmányt — „A Japánnal szembeni ellenállásnak és a haza megmentésének programját"[14], amely 6 pontból áll. A kuangtung-kuanghszi csoporthoz tartozó militaristák[15], akikre Hu Han-min támaszkodik, ugyancsak szembehelyezkedtek Csang Kaj-sekkel, és olyan hazug jelszavakkal léptek fel, mint „az elvesztett területek visszaszerzése", továbbá „az ellenállás Japánnal szemben és az útonállás felszámolása[16] — egyformán fontos feladat" (Csang Kaj-sek jelszava: „Előbb az útonállók felszámolása, azután ellenállás Japánnal szemben"). Talán önök ezt kissé furcsának tartják? Nincs ebben semmi furcsa. Ez semmi több, mint marakodás a nagy kutyák és a kis ölebek között, a jóllakott és az éhes kutyák között, marakodás, amely őket magukat is szórakoztatja, sem több, sem kevesebb, mint bizonyos széthúzás, holmi ellentétféle, amely csiklandozza

az idegeiket. Ez a marakodás, ez a széthúzás, ez az ellentét azonban mégis csak a forradalmi népnek használ. Az effajta marakodásnak, széthúzásnak, ellentétnek az ellenséges táborban előforduló egyetlen esetét sem szabad elszalasztanunk — ki kell azokat használnunk az ezidőszerinti legfőbb ellenség elleni harc érdekében.

Összefoglalva az országban fennálló osztályviszonyok kérdését, azt mondhatjuk, hogy a helyzet gyökeres megváltozásával kapcsolatban, ami a japán imperialistáknak Kína belsejébe való betörésében jutott kifejezésre, megváltoztak az ország különböző osztályai közötti viszonyok is, megnőttek a nemzeti forradalom táborának erői, megcsappantak a nemzeti ellenforradalom táborának erői.

Térjünk át most a kínai nemzeti forradalom táborában fennálló helyzetre.

Mindenekelőtt a Vörös Hadseregről. Elvtársak, önök tudják, hogy a kínai Vörös Hadsereg három fő alakulata immár körülbelül másfél éve általános támaszpont-változtatást hajt végre. A 6. hadseregcsoport Zsen Pi-si elvtárs[17] és mások parancsnoksága alatt tavaly augusztusban megkezdte az átvonulást arra a területre, ahol Ho Lung elvtárs[18] csapatai vannak elhelyezve. Majd októberben megkezdődött a mi hadseregünk[19] átvonulása új támaszpontjára, ez év márciusában pedig a Szecsuan—Senhszi Határterület Vörös Hadseregének[20] egységei is megkezdték az új támaszpontjukra való átvonulást. A Vörös Hadseregnek ez a három alakulata elhagyta eddigi hadállásait és új területekre vonul át. Ennek az általános támaszpont-változtatásnak következtében azok a

területek, amelyek eddig a Vörös Hadsereg támaszpontjai voltak, partizánhadműveletek területeivé váltak, maga a Vörös Hadsereg pedig a támaszpontváltoztatás folyamán jelentősen meggyengült. Ha ebből a szempontból nézzük a helyzetet, azt kell mondanunk, hogy az ellenség ideiglenes és részleges győzelmet aratott, mi pedig ideiglenes és részleges vereséget szenvedtünk. Helyes ez az állítás? Szerintem helyes, hiszen ez — tény. Egyesek azonban (például Csang Kuo-tao[21]) azt állítják, hogy a Központi Körzet Vörös Hadserege[22] vereséget szenvedett. Igaz ez? Nem igaz, mert ez nem felel meg a tényeknek. A marxistáknak, ha valamilyen kérdést vizsgálnak, érteniök kell ahhoz, hogy a kérdést egészében is lássák, és nem csupán egy részét lássák a kérdésnek. A kút fenekén kuksoló béka azt állította, hogy „az ég akkora, mint a kút". Ez nem igaz, hiszen a kútból nem látni az egész égboltot. De ha azt mondta volna, hogy „az ég egy bizonyos része akkora, mint a kút", igaza lett volna, mivel ez megfelelt volna a tényeknek. Mi azt mondjuk, hogy a Vörös Hadsereg egy bizonyos értelemben (régi hadállásaink megtartása értelmében) vereséget szenvedett, egy másik értelemben viszont (a Hosszú Menetelés befejezése értelmében) győzelmet aratott. Ezzel szemben az ellenség egy bizonyos értelemben (korábbi hadállásaink elfoglalása értelmében) győzelmet aratott, egy másik értelemben viszont („büntető hadjáratai" és „üldözései" céljának elérése értelmében) vereséget szenvedett. A kérdésnek csakis ilyen felvetése lesz helyes, mert a Hosszú Menetelést mégiscsak végrehajtottuk.

Ha már szóbahoztuk a Hosszú Menetelést, tegyük

fel a kérdést: mi a Hosszú Menetelés jelentősége? Válaszunk: a Hosszú Menetelés a történelemben egyedülálló menetelés volt, hírnök volt, agitátor volt, magvető volt. Ismer-e a történelem a világ kezdetétől, az első uralkodóktól napjainkig egyetlen olyan hadjáratot, amelyet a mi Hosszú Menetelésünk mellé lehetne állítani? Tizenkét hónapon át naponta az ellenséges repülőgépek tucatjai kémleltek és bombáztak bennünket a magasból, és mi haladtunk előre, egyre előre; ha bekerítettek bennünket, kivágtuk magunkat, szétzúztuk az ellenség előretolt osztagait és elszakadtunk egy majdnem milliós üldöző hadseregtől; megszámlálhatatlan nehézséggel és akadállyal küzdöttünk meg, saját lábunkkal mértünk le több mint húszezer lit, keresztülszeltünk tizenegy tartományt. Mondják meg, hogy volt-e a történelemben még egy ilyen menetelés? Nem volt, sohasem volt. A Hosszú Menetelés hírnök volt, amely tudtul adta az egész világnak, hogy a Vörös Hadsereg hősök, vitézek hadserege, s hogy az imperialisták és csatlósuk, Csang Kaj-sek, egész bandájával egyetemben tehetetlenek. A Hosszú Menetelés adott hírt arról, hogy kudarcot vallott az imperialisták és Csang Kaj-sek minden arra irányuló kísérlete, hogy bekerítsék erőinket vagy elállják az útjukat. A Hosszú Menetelés agitátor is volt, amely elmondta tizenegy tartomány majdnem kétszázmilliós lakosságának, hogy csak a Vörös Hadsereg útja vezet el a felszabadulásukhoz. Ha nem lett volna ez a menetelés, honnan tudhatták volna meg a nagy néptömegek oly gyorsan, hogy van a világon egy nagy igazság, s ez a Vörös Hadseregben testesül meg? A menetelés magvető is volt,

a tizenegy tartományban rengeteg magot hintett el, s ezek a magok kicsíráznak, lombos fák lesznek belőlük, amelyek kivirágoznak, gyümölcsöt érlelnek és majd a jövőben bőséges termést hoznak. Egyszóval, a Hosszú Menetelés a mi győzelmünkkel és az ellenség vereségével fejeződött be. S ugyan ki vezette győzelemre ezt a menetelést? A Kommunista Párt. A Kommunista Párt nélkül ekkora menetelés elképzelhetetlen lett volna. A Kínai Kommunista Párt, annak vezető szervei, annak káderei, annak egyszerű tagjai nem félnek semmi néven nevezendő nehézségtől és nélkülözéstől. Aki kételkedik abban, hogy képesek vagyunk a forradalmi háború vezetésére, az az opportunizmus mocsarába jut.

A menetelés befejezésével új helyzet alakult ki. A cselocseni ütközetben a Központi Körzet Vörös Hadseregének alakulatai testvéri egységben a Vörös Hadsereg északnyugati alakulataival szétzúzták az áruló Csang Kaj-seknek a Senhszi—Kanszu Határterület elleni „büntető hadjáratát"[23]. Ezzel a győzelemmel ünnepélyesen letettük annak a nagy ügynek első alapkövét, amelyet a Kommunista Párt Központi Bizottsága kezdeményezett, s amelynek lényege az, hogy Észak-Nyugaton létre kell hozni a forradalom összkínai vezérkarát.

Így áll a dolog a Vörös Hadsereg fő erőivel. De mi a helyzet a déli tartományokban folyó partizánháborúval? A déli partizánmozgalom egyes kudarcokat szenvedett, de egyáltalán nincs megsemmisítve. Sok helyen újra feléled, növekszik, fejlődik[24].

A Kuomintang uralmának körzeteiben a munkások harca már kilép az üzemek falai közül, a munkások

a gazdasági harcról áttérnek a politikai harcra. A munkásosztály tömegeiben rohamosan fejlődik a japán imperializmus és a nemzetárulók elleni hősies harc, és a kitörés nyilván nincs már messze.

A parasztság harca változatlanul tart. A parasztok, mivel elviselhetetlenül szenvednek a külföldi inváziótól, a belső zűrzavartól és az elemi csapásoktól, nagy arányokban kifejlesztették a harcot partizánháború, népmegmozdulások, éhségzendülések stb. formájában. Japánellenes partizánháború Észak-Keleten és Hopej tartomány keleti részében[25] — ez a válasz a japán imperializmus támadására.

Nagy arányokat ölt a diákok mozgalma is, és a jövőben ez a mozgalom kétségtelenül még nagyobb arányokban fog kibontakozni. A diákmozgalom azonban csak akkor lehet tartós jellegű, csak akkor törhet át minden olyan akadályon, amelyet a nemzetárulók által kihirdetett statárium, meg a rendőrök, titkos nyomozók, iskolai besúgók és fasiszták segítségével végrehajtott politika, az aknamunka és a tömeggyilkosságok politikája gördít útjába, ha majd a munkások, a parasztok és a katonák harcával párosul.

A nemzeti burzsoázia, a kulákok és a kisföldbirtokosok ingadozásának, sőt a japánellenes harcban való részvételüknek lehetőségéről már az imént beszéltem.

A nemzeti kisebbségek, különösen a belsőmongóliai mongolok, akiket közvetlenül fenyeget az a veszély, hogy leigázza őket a japán imperializmus, harcra kelnek. Harcuknak idővel egybe kell olvadnia Észak-Kína népének harcával és a Vörös Hadsereg északnyugati hadműveleteivel.

Mindez arról tanuskodik, hogy a forradalom frontjának egyes szakaszai egyetlen közös nemzeti fronttá kezdenek egybeolvadni, és hogy a forradalom fejlődése, amely eddig egyenlőtlen jellegű volt, fokozatosan bizonyos mértékig egyenletessé válik. Nagy változások küszöbén állunk. A párt feladata az, hogy miután egyesítette a Vörös Hadsereg tevékenységét egész Kína munkásainak, parasztjainak, diákjainak, kispolgárságának és nemzeti burzsoáziájának tevékenységével, létrehozza a forradalmi nemzeti egységfrontot.

A NEMZETI EGYSÉGFRONT

Miután megvizsgáltuk az ellenforradalom táborának és a forradalom táborának helyzetét, most már könnyen tisztázhatjuk a Párt taktikai feladatait.

Mi a Párt legfőbb taktikai feladata? Nem más, mint egy átfogó forradalmi nemzeti egységfront létrehozása.

Mivel megváltozott az a helyzet, amelyben a forradalom kibontakozik, ennek megfelelően a forradalom taktikáját és a forradalom vezetésének módszereit is meg kell változtatnunk. A japán imperializmus és a hazát kiárusító nemzetárulók feladata az, hogy Kínát gyarmattá változtassák, a mi feladatunk pedig az, hogy Kínát független, szabad állammá változtassuk, amely megőrzi területi épségét.

Kivívni Kína számára a függetlenséget és a szabadságot — nagy feladat. Ennek érdekében háborút kell viselnünk a külföldi imperializmus és a belső ellenforradalom erői ellen. A japán imperializmus

szilárdan el van tökélve arra, hogy ha törik, ha szakad, nekivág. A tuhaók, liesenek és a komprádor burzsoázia ellenforradalmi erői egyelőre nagyobbak az országban, mint a nép forradalmi erői. A japán imperializmus és a kínai ellenforradalom szétzúzásának ügyét egy-két nap alatt nem lehet tető alá hozni, készen kell állnunk a huzamos harcra. Jelentéktelen erőkkel itt nem lehet sikert elérni, hatalmas erőket kell összegyüjtenünk. Az ellenforradalom erői Kínában és az egész világon a multhoz képest meggyengültek, ezzel szemben a forradalom erői Kínában és az egész világon megnövekedtek. Ez helyes értékelés, de ez a kérdésnek csak az egyik oldala. Ugyanakkor meg kell jegyeznünk, hogy az ellenforradalom erői Kínában és az egész világon egyelőre még felülmúlják a forradalom erőit. Ez szintén helyes értékelés, és ez a kérdés másik oldala. Kína politikai és gazdasági fejlődésének egyenlőtlensége maga után vonja azt, hogy a forradalom fejlődése is egyenlőtlen. A forradalom győzelmes előnyomulása mindig elsősorban ott kezdődik, elsősorban ott bontakozik ki és elsősorban ott fejeződik be sikerrel, ahol az ellenforradalom viszonylag gyenge; ott viszont, ahol az ellenforradalom nagy erővel rendelkezik, a forradalom vagy még nem kezdődött meg, vagy nagyon lassan fejlődik. A kínai forradalom a multban egy huzamos időszak folyamán már szembekerült ezzel a helyzettel.

Feltehető, hogy a jövőben az általános forradalmi helyzet bizonyos szakaszokban erősödni fog, a forradalom fejlődésének egyenlőtlensége azonban még megmarad. Ahhoz, hogy a forradalom egyenlőtlen fejlő-

dését alapjában egyenletes fejlődéssé változtassuk, még sok időre, még óriási erőfeszítésekre, a Párt helyes taktikai vonalára van szükség. Míg az a forradalmi háború, amelyet a Szovjetunió Kommunista Pártja vezetett, három év alatt fejeződött be, addig a Kínai Kommunista Párt vezette forradalmi háború már eddig is hosszú időt vett igénybe, ahhoz pedig, hogy véglegesen és teljesen végezzünk a belső és külső ellenforradalom erőivel, továbbra is készen kell állnunk arra, hogy harcoljunk, ameddig csak kell; a multban időnként megmutatkozott túlzott sietéssel semmire sem megyünk. Továbbá, helyes forradalmi taktikát kell kimunkálni; ha folyvást egy szűk térben topogunk, mint a multban, akkor nagy tetteket nem tudunk véghezvinni. Ez persze nem azt jelenti, hogy Kínában csak lassacskán, minden sietség nélkül lehet dolgozni; gyorsan és bátran kell dolgozni: a leigázás veszélye nem engedi, hogy akár egy percig is késlekedjünk. Mostantól kezdve a forradalom fejlődésének üteme szintén jelentősen fokozódni fog a multhoz képest, mert mind Kína, mind az egész világ a háborúk és a forradalmak új időszakához érkezett. Ennek ellenére, Kínában a forradalmi háború hosszadalmas lesz; ez a jellege az imperializmus erejéből és a forradalom fejlődésének egyenlőtlenségéből következik.

Azt mondjuk, hogy a mai helyzet sajátossága a nemzeti forradalom újabb fellendülésének bekövetkezése, hogy Kína újra országos méretű nagy forradalom küszöbén áll, és ez a mai forradalmi helyzet sajátossága. Ez olyan tény, amely a dolog egyik oldalát világítja meg. De ugyanakkor azt is mondjuk, hogy az imperializmus még mindig komoly erőt képvisel,

hogy a forradalmi erők fejlődésének egyenlőtlensége komoly fogyatékosság, hogy az ellenség szétzúzása érdekében fel kell készülnünk a hosszadalmas háborúra. Ez a mai forradalmi helyzet másik sajátossága. Ez szintén tény — olyan tény, amely a dolog másik oldalát világítja meg. Ez a két sajátosság, ez a két tény együtt merül fel előttünk s arra tanít bennünket, azt követeli tőlünk, hogy a helyzetnek megfelelően változtassunk taktikánkon, szervezzük át, állítsuk csatarendbe sorainkat. A jelenlegi helyzet azt követeli, hogy határozottan mondjunk le a szektásságról, térjünk át egy átfogó egységfront megszervezésére és ne bocsátkozzunk kalandokba. Amíg nem érkezett el a döntő ütközet pillanata, amíg nincs erőnk a döntő ütközethez, nem szabad hebehurgyán döntő ütközetbe bocsátkoznunk.

Nem szólunk itt a szektásság és a kalandokba bocsátkozás közti összefüggésről, nem szólunk arról a veszélyről sem, amelyet a kalandokba bocsátkozás magával hozhat a jövőben, amikor majd a nagy események kibontakoznak. Erről később is ráérünk beszélni. Itt csak arra térünk ki, hogy az egységfront taktikája és a szektás elzárkózás taktikája — két különböző és egymással szöges ellentétben álló taktika.

Az egyik taktika azt követeli, hogy harsogjon messzire kiáltásunk, gyüjtsünk hatalmas tartalékot, kerítsük be és semmisítsük meg az ellenséget.

A másik viszont azt követeli, hogy vessük magunkat egyedül ádáz és egyenlőtlen harcba az erős ellenséggel.

Az egyik taktika hívei így szólnak: ha lebecsüljük

azt a tételt, amely szerint a japán imperializmus Kína gyarmattá változtatására irányuló hadműveletei változásokat idézhetnek elő a kínai forradalom táborában és az ellenforradalom táborában, akkor nem értékelhetjük teljes mértékben az átfogó forradalmi nemzeti egységfront megszervezésének lehetőségeit. Ha nem értékeljük kellően a japán ellenforradalom, a kínai ellenforradalom és a kínai forradalom erős és gyenge oldalait, akkor nem értékelhetjük teljes mértékben az átfogó forradalmi nemzeti egységfront megszervezésének szükségességét; nem tehetünk erélyes lépéseket annak érdekében, hogy végetvessünk a szektásságnak; nem élhetünk egy olyan fegyverrel, mint az egységfront, annak érdekében, hogy megszervezzük és tömörítsük a sokmilliós néptömegeket és a forradalom minden lehetséges szövetségesét, s támadásba lendüljünk a fő ellenség, a japán imperializmus és csatlósai — a kínai nemzetárulók ellen; nem használhatjuk fel taktikánk fegyverét arra, hogy eltaláljuk az előttünk levő fő célpontot, hanem annyira szétszórjuk tüzünket, hogy golyóink nem találják el a fő ellenséget, hanem a másodrendű ellenséget, sőt szövetségeseinket találják. Erről mondják azt, hogy nem tudják megválasztani az ellenséget és hiába vesztegetik a töltényeket. Így lehetetlen az ellenséget megfutamítani, szűk helyre szorítani össze és elszigetelni. Így lehetetlen az ellenség táborából, az ellenség hadállásaiból áthozni a mi oldalunkra azokat, akik akaratuk ellenére vannak abban a táborban, akik tegnap ellenségek voltak, ma pedig szövetségesekké válhatnak. Így ténylegesen az ellenségnek segítenénk, a forradalmat pedig

tespedésre, elszigetelődésre, a keretek szűkítésére és hanyatlásra kárhoztatnánk, sőt a vereség útjára vinnénk.

A másik taktika szószólói viszont azt mondják: ez az egész bírálat helytelen. A forradalom erőinek makulátlan tisztának kell lenniök, a forradalom útjának nyílegyenesnek kell lennie. Csak az igaz, ami írva vagyon. A nemzeti burzsoázia teljes egészében és mindörökkön örökké ellenforradalmi. A kuláknak a legcsekélyebb engedményt sem szabad tenni. A sárga szakszervezetekkel kapcsolatban szó sem lehet másról, mint harcról — életre-halálra. Ha történetesen kezet fognak Caj Ting-kajjal, a kézszorítás pillanatában ne feledjék el szemébe vágni, hogy piszkos ellenforradalmár. Van-e olyan macska, amelyik ne enné meg a hájat, van-e olyan militarista, amelyik ne volna ellenforradalmár? Az értelmiség forradalmisága csak szalmaláng, ezért az értelmiség bevonása veszélyes dolog. Mindebből pedig az következik, hogy a szektás elzárkózás az egyetlen csodaszer minden baj ellen, ezzel szemben az egységfront — opportunista taktika.

Elvtársak, kinek van hát mégis igaza — az egységfront híveinek-e, vagypedig a szektás elzárkózás szószólóinak? Végülis kinek az oldalán van a marxizmus-leninizmus? Teljes határozottsággal válaszolok: a szektás elzárkózás szószólóival szemben az egységfront híveinek oldalán. Már hároméves gyermekeknél is előfordul, hogy van sok helyes megítélésük, de azért nem lehet rájuk bízni nagy állami ügyek vezetését, mert még nem tudnak ítéletet alkotni állami ügyekben. A marxizmus-leninizmus harcol

a forradalmárok soraiban észlelhető gyermekbetegségek ellen. Márpedig az a taktika, amelyhez a szektás elzárkózás hívei olyan makacsul ragaszkodnak — a gyermekbetegségek egész gyüjteménye. A forradalom útja, mint a világon minden jelenség fejlődésének útja, kanyargós, nempedig egyenes. A forradalom arcvonala és az ellenforradalom arcvonala változásoknak van alávetve, mint ahogy változásoknak van alávetve a világ minden jelensége. Két döntő tény szolgált kiindulópontul ahhoz, hogy a Párt kidolgozza az új taktikát — az átfogó egységfront taktikáját: az, hogy a japán imperializmus egész Kínát gyarmatává igyekszik változtatni, és az, hogy a kínai forradalom táborának vannak még nagyon gyenge pontjai. Meg kell szervezni a sokmilliós néptömegeket, óriási forradalmi hadsereget kell talpraállítani — ez szükséges ma ahhoz, hogy a forradalom támadást indíthasson az ellenforradalom ellen. Csakis ilyen erő képes szétzúzni a japán imperializmust és a kínai nemzetárulókat; ez nyilvánvaló igazság. Ezért csakis az egységfront taktikája nevezhető marxista-leninista taktikának. Ezzel szemben a szektás elzárkózás taktikája — önnön elszigetelődésünk taktikája. A szektásság „elriasztja a halat, s a hal a mélybe húzódik vissza, elriasztja a madarakat, s a madarak a sűrűbe repülnek", az ellenség oldalára kergeti azokat a sokmilliós tömegeket, azt az óriási hadsereget, amelyekről az imént volt szó, s ez csak arra jó, hogy lelkes helyeslést váltson ki az ellenség táborában. A dolog lényegét tekintve, a szektásság alázatos jobbágy módjára szolgálja a japán imperializmust és a nemzetárulókat. Az olyan „makulátlan-

ságot" és „nyílegyenességet", amilyenről a szektások fecsegnek, a marxizmus-leninizmus ostorozza, a japán imperializmus pedig felkarolja. Mi határozottan elvetjük a szektásságot; nekünk forradalmi nemzeti egységfront kell, amely halálos csapást mér a japán imperializmusra és a nemzetárulókra.

A NÉPKÖZTÁRSASÁG[86]

Eddigi kormányunk a munkások, a parasztok és a városi kisburzsoázia blokkjának kormánya volt, de mostantól kezdve át kell azt alakítanunk úgy, hogy a munkásokon, a parasztokon és a városi kisburzsoázián kívül más osztályoknak mindazok az elemei is belekapcsolódjanak, akik részt kívánnak venni a nemzeti forradalomban.

Ennek a kormánynak fő feladata jelenleg az, hogy visszaverje a japán imperializmus Kína elnyelésére irányuló kísérletét. Ennek a kormánynak, ami összetételét illeti, a keretei nagyon ki fognak tágulni; nemcsak olyan emberek vehetnek majd részt benne, akik csupán a nemzeti forradalomban vannak érdekelve, s nincsenek érdekelve az agrárforradalomban, hanem — ha kívánják — olyan emberek is, akik kapcsolatban vannak az európai és amerikai imperializmussal és nem tudnak harcolni ellenük, ellenben tudnak harcolni a japán imperializmus és csatlósai ellen. Ezért az ilyen kormány programjának is elvileg meg kell felelnie a fő feladatnak — a japán imperializmus és csatlósai elleni harc feladatának. Éppen ezen az alapon alakítjuk át megfelelően eddigi politikánkat.

A forradalmi tábor sajátossága most az, hogy van edzett Kommunista Párt, van edzett Vörös Hadsereg. Ez rendkívül fontos. Ha nem volna most edzett Kommunista Pártunk és Vörös Hadseregünk, óriási nehézségek támadnának. Miért? Azért, mert Kínában az árulók sokan vannak és erősek; egészen biztosan minden követ meg fognak mozgatni, hogy aláássák az egységfrontot, hogy fenyegetés és ígérgetés útján, agyafúrt mesterkedésekkel szakadást provokáljanak ki; fegyverhez nyúlnak, hogy részenként szétzúzzák azokat a hozzájuk képest gyenge erőket, amelyek azon vannak, hogy szakítsanak az árulókkal és egyesüljenek velünk a Japán elleni harc érdekében. Ez egészen biztosan bekövetkezik, ha a japánellenes kormány és a japánellenes hadsereg összetételéből hiányozni fognak az olyan fontos erők, mint a Kommunista Párt és a Vörös Hadsereg. Az 1927-es forradalom vereségének fő oka abban rejlett, hogy mivel a Kommunista Pártban opportunista vonal érvényesült, nem tettek erőfeszítéseket a forradalom (azaz a Kommunista Párt vezette munkás-paraszt mozgalom és hadsereg) sorainak erősítésére, hanem csak az ideiglenes szövetségesre — a Kuomintangra — építettek. Ennek következtében az imperialisták parancsára csatlósaik — a tuhaók, a liesenek és a komprádor burzsoázia — minden eszköz latbavetésével a maguk oldalára állították előbb Csang Kaj-seket, majd Vang Csing-vejt is, és a forradalom vereséget szenvedett. Akkoriban a forradalmi egységfrontnak nem volt gerince, nem voltak erős forradalmi fegyveres erői, és amikor mindenfelé felütötte fejét az árulás, a Kommunista

Pártnak egyedül kellett küzdenie. Nem tudta megállni a helyét az imperialisták és a kínai ellenforradalmárok taktikájával szemben, akik részenként zúzták szét a forradalom erőit. Bár abban az időben már megvoltak Ho Lung és Je Ting csapatai, ezek még nem jelentettek politikailag erős hadsereget, s ráadásul a Párt nem értett a vezetésükhöz; végülis vereséget szenvedtek. Véres tanulság ez; azt mutatja, hogy a forradalom vereséget szenved, ha nincs gerince.

Most ebben a tekintetben megváltozott a helyzet: most van erős Kommunista Párt is, erős Vörös Hadsereg is, támaszpontjai is vannak a Vörös Hadseregnek. Most a Kommunista Párt és a Vörös Hadsereg a kezdeményezői a japánellenes nemzeti egységfrontnak, a jövőben pedig okvetlenül a japánellenes kormány és a japánellenes hadsereg erős gerincévé válnak. Ez kudarcra kárhoztatja a japán imperialistáknak és Csang Kaj-seknek a japánellenes nemzeti egységfront aláaknázására irányuló politikáját. A japán imperialisták és Csang Kaj-sek kétségtelenül mindenféle fenyegetésekhez és ígéretekhez, mindenféle ügyes fogásokhoz fognak folyamodni, és nekünk a legnagyobb mértékben résen kell lennünk.

Persze nem számíthatunk arra, hogy a japánellenes nemzeti egységfront széles sorai minden részükben ugyanolyan kitartóak lesznek, mint a Kommunista Párt és a Vörös Hadsereg. Megeshet, hogy a japánellenes egységfront működése folyamán egyes hitvány elemek az ellenség befolyására cserben fogják hagyni ezt a frontot. De az ilyen emberek elpártolásától nem félünk. Az ellenség befolyására

egyes hitvány emberek elpártolnak, ezzel szemben a mi befolyásunkra mások, derék emberek — mellénk szegődnek. Csak éljen és viruljon a Kommunista Párt és a Vörös Hadsereg, s akkor kétségtelenül a japánellenes nemzeti egységfront is élni és virulni fog. Ilyen a Kommunista Párt és a Vörös Hadsereg vezetőszerepe a nemzeti egységfrontban. Most a kommunisták már nem gyerekek, tudják mi a teendőjük és tudják, hogyan kell bánni a szövetségesekkel. Csak alkalmazzanak a japán imperialisták és Csang Kaj-sek ügyes fogásokat a forradalom táborával szemben, utóvégre a kommunisták is alkalmazhatnak mesteri fogásokat az ellenforradalom táborával szemben. Csak állítsák a japán imperialisták és Csang Kaj-sek a maguk oldalára a mi sorainkból a hitvány elemeket, utóvégre természetesen mi is a magunk oldalára tudjuk állítani az ő soraikból a „hitvány" (számunkra azonban derék) elemeket. Ha mi több embert tudunk a magunk oldalára állítani az ellenség soraiból, az ellenség sorai megritkulnak, a mi soraink pedig megsokasodnak. Általában, most a harc a két fő erő között folyik, a közbülső erőknek pedig kivétel nélkül vagy az egyik, vagy a másik félhez kell csatlakozniok. Ez a dolgok megfellebbezhetetlen logikája. S a japán imperialisták és Csang Kaj-sek Kína leigázására és kiárusítására irányuló politikája szükségképpen nagy erőket taszít a mi oldalunkra. Ezek az erők vagy közvetlenül be fognak olvadni a Kínai Kommunista Párt és a Vörös Hadsereg soraiba, vagy egységfrontot alkotnak majd velük. Csupán az szükséges, hogy taktikánk ne legyen a szektás elzárkózás taktikája, és ezt a célt el fogjuk érni.

Mi teszi szükségessé, hogy a munkás-paraszt köztársaságot népköztársasággá alakítsuk át?

Kormányunk nem csupán a munkásokat és a parasztokat képviseli, hanem az egész nemzetet. A munkás-paraszt demokratikus köztársaság jelszavának eddig is megvolt ez a jelentése, hiszen a munkások és a parasztok a nemzet 80—90%-át alkotják. Az a 10 pontból álló program[27], amelyet Pártunk VI. Összkínai Kongresszusa dolgozott ki, nem csupán a munkások és a parasztok, hanem az egész nemzet érdekeit is kifejezi. A mai helyzet azonban azt követeli tőlünk, hogy ezt a jelszót megváltoztassuk, a népköztársaság jelszavával cseréljük fel. Ezt az teszi szükségessé, hogy a japán agresszió megváltoztatta az ország osztályainak egymáshoz való viszonyát és lehetővé vált, hogy ne csak a kisburzsoázia, hanem a nemzeti burzsoázia is részt vegyen a japánellenes harcban.

Természetesen a népköztársaság nem fogja képviselni az ellenséges osztályok érdekeit. Ellenkezőleg, nyiltan szembeszáll az imperializmus csatlósaival — a tuhaókkal, a liesenekkel meg a komprádor burzsoáziával —, és nem sorolja ezeket az elemeket a néphez. Összehasonlításképpen megemlíthetjük a csangkajsekista kormányt, a „Kínai Köztársaság nemzeti kormányát", amely csak a leggazdagabb embereket képviseli, egyáltalán nem képviseli az egyszerű népet és nem sorolja az egyszerű népet a „nemzethez". Kína lakosságának 80—90%-a munkás és paraszt, ezért a népköztársaságnak elsősorban a munkások és a parasztok érdekeit kell képviselnie. De a népköztársaság lerázza az imperialista jármot és ilymódon

elvezeti Kínát a szabadsághoz és a függetlenséghez, lerázza a földesúri jármot és ilymódon megszabadítja Kínát a félfeudális rendtől; ez pedig nemcsak a munkások és a parasztok érdekeinek felel meg, hanem megfelel a többi népréteg érdekeinek is. A munkások és a parasztok, meg a többi népréteg érdekeinek összességéből tevődnek össze a kínai nemzet érdekei. Bár a komprádor burzsoázia és a földbirtokosok szintén kínai földön élnek, ők nem törődnek a nemzet érdekeivel, az ő érdekeik ellenkeznek a többség érdekeivel. Csak ezzel a maroknyi csoporttal nem tudunk egy úton járni, csak ezzel a csoporttal kerülünk összeütközésbe, és ezért jogunk van azt mondani, hogy az egész nemzetet képviseljük.

A munkásosztály érdekei a nemzeti burzsoázia érdekeivel is ellenkeznek. Lehetetlen sikeresen továbbvinni a nemzeti forradalmat, ha nem adunk a nemzeti forradalom élcsapatának politikai és gazdasági jogokat, ha nem adunk a munkásosztálynak lehetőséget arra, hogy minden erejét az imperializmus és csatlósai — a nemzetárulók — elleni harcra fordítsa. Ha azonban a nemzeti burzsoázia csatlakozik az imperializmus elleni harc egységfrontjához, akkor a munkásosztálynál és a nemzeti burzsoáziánál érdekközösség keletkezik. A népköztársaság a polgári demokratikus forradalom időszakában korántsem szünteti meg a nem imperialista vagy nem feudális jellegű magántulajdont, korántsem kobozza el a nemzeti burzsoázia ipari és kereskedelmi vállalatait, hanem ellenkezőleg, ezeknek a vállalatoknak fejlesztésére fog serkenteni. Mi védelembe vesszük a kínai nemzeti burzsoázia bármely képviselőjét azzal a feltétellel, hogy nem támogatja az imperialis-

tákat és a kínai nemzetárulókat. A demokratikus forradalom szakaszában a munka és a tőke közötti harcnak megvannak a maga határai. A népköztársaság munkaügyi törvényhozása védi a munkások érdekeit, de nem irányul a nemzeti burzsoázia gazdagodása ellen, nem irányul a nemzeti ipar és kereskedelem fejlesztése ellen, hiszen ez a fejlődés nem az imperializmus, hanem a kínai nép érdekét szolgálja. Ebből következik, hogy a népköztársaság képviseli mindazoknak a néprétegeknek érdekeit, amelyek az imperializmusellenes, feudalizmusellenes erők közé tartoznak. A népköztársaság kormányának magvát a munkások és a parasztok képviselői alkotják, de ugyanakkor más imperializmusellenes, feudalizmusellenes osztályok képviselőinek is részt szabad benne venniök.

Nem veszélyes-e az, hogy ezeknek az embereknek szabad részt venniök a népköztársaság kormányában? Nem, nem veszélyes. A munkások és a parasztok alkotják e köztársaság lakosságának zömét. Az, hogy az imperializmus és a feudalizmus elleni harc programját támogató városi kisburzsoázia, az értelmiség és más elemek szavazati jogot kapnak és szabad részt venniök a népköztársaság kormányában, hogy aktív és passzív választójogot kapnak, nem ellenkezhet a lakosság zömének — a munkásoknak és a parasztoknak érdekeivel. Elengedhetetlen, hogy programunk fontos része legyen a legnagyobb tömeg — a munkások és a parasztok — érdekeinek védelme. A népköztársaság kormányának az ország lakosságának zömét képviselő munkás-paraszt többsége, továbbá a Kommunista Párt vezetése és ebben a kormányban kifejtett tevékenysége veszélytelenné

teszi ezeknek az embereknek a részvételét. A kínai forradalom mai szakaszában még mindig polgári demokratikus forradalom, nem pedig proletár szocialista forradalom. Ez tökéletesen világos. Csak trockista ellenforradalmárok[28] fecseghetnek olyan ostobaságot, hogy a polgári demokratikus forradalom Kínában már befejeződött, és hogy a forradalom továbbfejlődése csak szocialista forradalmat jelenthet. Az 1924—1927-es forradalom polgári demokratikus forradalom volt, de nem fejeződött be, vereséget szenvedett. Az agrárforradalom, amely a mi vezetésünkkel 1927 óta mind a mai napig tart — szintén polgári demokratikus forradalom, mert ennek a forradalomnak az imperializmus és a feudalizmus elleni harc a feladata, nempedig a kapitalizmus elleni harc. A forradalom e jellege még elég sokáig megmarad.

A forradalom hajtóerői alapjában véve továbbra is a munkások, a parasztok és a városi kisburzsoázia maradnak, ezekhez azonban most csatlakozhat a nemzeti burzsoázia is.

Forradalmunk átnövése szocialista forradalomba — a jövő dolga. A jövőben a demokratikus forradalom elkerülhetetlenül át fog nőni szocialista forradalomba. Hogy mikor megy majd végbe ez az átmenet — az attól függ, hogy mennyire értek meg a feltételei, ez pedig meglehetősen hosszú időszakot vehet igénybe. Addig, amíg ennek az átmenetnek nincs meg minden szükséges politikai és gazdasági feltétele, addig, amíg nem lehetséges, hogy ez az átmenet népünk túlnyomó többségének hasznára legyen, nempedig kárára, ne fecsegjünk átmenetről. Helytelen

dolog volna, ha valaki kételkedne ebben, ha valaki azt remélné, hogy az átmenet a közeljövőben is végbemehet, s ilymódon hasonlóvá válna ahhoz a néhány elvtárshoz, akik annakidején azt mondották, hogy az a nap, amelyen a demokratikus forradalom az ország legfontosabb tartományaiban eléri első sikereit, egyszersmind az átnövés kezdetének napja is lesz. Ezek az elvtársak azért okoskodtak így, mert nem ismerték fel, mit jelent Kína politikai és gazdasági tekintetben, nem értették meg, hogy Kínában a demokratikus forradalom befejezése politikai és gazdasági téren jóval nehezebb dolog lesz, mint Oroszországban volt, több időt és nagyobb erőfeszítéseket követel.

A NEMZETKÖZI SEGÍTSÉG

És végül néhány szót akarok szólni a kínai forradalom és a világforradalom közötti kölcsönös összefüggésről.

Mióta világra jött az imperializmus szörnyetege, minden olyan szorosan összefonódott a világon, hogy az egyiket a másiktól elválasztani a legjobb akarattal sem lehet. A kínai nép szilárdan el van tökélve arra, hogy végigviszi az ellenségei ellen folytatott élethalálharcot, szilárdan el van tökélve arra, hogy saját erejéből kivívja megújhodását és újból erőre kap, megvan a képessége ahhoz, hogy egyenlőként egy sorban álljon az egész világ népeivel. Ez azonban nem azt jelenti, hogy nincs szükségünk nemzetközi segítségre. Nem, a mi időnkben nincs

olyan ország, nincs olyan nép, amelynek, ha forradalmi harcot vív, ne volna szüksége nemzetközi segítségre. Egy ókori filozófus mondta: „Csuncsiu korában nem voltak igazságos háborúk"[29]. Ma pedig az imperialistáknál még kevésbbé lehet szó igazságos háborúkról — igazságos háborúkat csak elnyomott nemzetek és elnyomott osztályok viselhetnek. A világon minden olyan háború, amelyben a nép áll talpra elnyomói ellen — igazságos háború. Oroszországban a februári forradalom és az Októberi Forradalom igazságos háború volt. Az első világháború után számos európai országban lezajlott népi forradalmak igazságos háborúk voltak. Kínában a nép harca az ópiumháború idején[30], a tajpingok háborúja[31], a boxerlázadás[32], az 1911-es forradalom időszakának hadműveletei[33], az 1926—1927-es északi hadjárat, az 1927 óta mind a mai napig tartó forradalmi agrárháború és a mostani háború, amelynek célja Japán visszaverése és a nemzetárulók megbüntetése — mindezek igazságos háborúk.

Ma, amikor egész Kínában fellendül a japánellenes harc, és az egész világon fellendül a fasizmusellenes mozgalom, az igazságos háborúk felölelik egész Kínát, az egész világot. Minden igazságos háború segít egymásnak, minden igazságtalan háborút igazságos háborúvá kell átváltoztatni. Ezt tanítja a leninizmus[34]. Nekünk a japánellenes háborúban szükségünk van a külföldi népek segítségére, mindenekelőtt pedig a Szovjetunió népeinek segítségére, és azok természetesen segítenek nekünk, mert minket a létérdekek szálai fűznek össze velük. A kínai forradalom erőit egy időben Csang Kaj-sek

elvágta a nemzetközi forradalmi erőktől, és ebben az értelemben el voltunk szigetelve. Most a helyzet megváltozott, mégpedig ránk nézve kedvező irányban változott meg. A jövőben is ránk nézve kedvező irányban fog változni. Nem leszünk többé elszigetelve. Ez egyik elengedhetetlen feltétele annak, hogy kivívjuk a győzelmet a japánellenes háborúban és kivívjuk a kínai forradalom diadalát.

JEGYZETEK

[1] Jüan Si-kaj — a militaristák pejjangi klikkjének főkolomposa a Csing dinasztia uralkodásának utolsó éveiben. Jüan Si-kaj, miután az 1911-es forradalom megdöntötte a Csing dinasztiát, az ellenforradalom fegyveres erőire, meg az imperializmustól kapott támogatásra támaszkodva és kihasználva a forradalmat akkor vezető burzsoázia megalkuvását, magához ragadta az elnöki tisztséget és megalakította a militaristák pejjangi klikkjének első kormányát, amely a nagybirtokosok és a komprádor nagyburzsoázia érdekeit képviselte. Jüan Si-kaj császárságra törekedett, s ezért 1915-ben, hogy biztosítsa a maga számára a japán imperializmus támogatását, elfogadta Japán 21 követelését, amelyeknek az volt a céljuk, hogy megvalósítsák Kínában Japán osztatlan uralmát. Ugyanazon év decemberében Jünnan tartományban felkelés tört ki, amely Jüan Si-kaj császárrá való kikiáltása ellen irányult. Ez a felkelés nagy visszhangra talált az egész országban. Jüan Si-kaj 1916 júniusban halt meg Pekingben.

[2] 1915 január 18-án a japán imperialisták 21 követelést nyujtottak át Jüan Si-kaj kormányának, május 7-én pedig ultimátumban 48 órán belül választ követeltek ezekre a követelésekre. Japán követelései öt csoportból álltak. Az első négy csoport többek között a következő követeléseket tartalmazta: ruházzák át Japánra azokat a jogokat, amelyeket Németország szerzett Santung tartományban;

adjanak Japánnak új jogokat Santungban; adjanak Japánnak Dél-Mandzsuriában és Kelet-Mongóliában földbérleti és földvásárlási jogot; adjanak tartózkodási jogot a japán alattvalóknak; adjanak jogot ipari és kereskedelmi tevékenység folytatására; adjanak kizárólagos jogot vasutak építésére és a föld méhének kihasználására; adják át a hanjepingi kohókombinátot Kína és Japán közös tulajdonába; Kína kötelezze magát arra, hogy nem enged át egy harmadik államnak a kínai tengerpart mentén kikötőket, öblöket és szigeteket. Az ötödik csoport viszont a következő követeléseket foglalta magában: adjanak Japánnak széleskörű politikai, pénzügyi, rendőri és katonai jogokat — ezek a követelések a Kína fölötti japán uralom megvalósítását jelentették; adjanak Japánnak jogot vasúti fővonalak építésére Hupej, Csianghszi és Kuangtung tartomány között. Jüan Si-kaj az ötödik csoport kivételével, amelyről kijelentette, hogy „a hozzájárulás később történik meg", mindezeket a követeléseket elfogadta. A kínai nép e követelések elleni egyhangú tiltakozása azonban oda vezetett, hogy ezeket a követeléseket nem realizálták.

[3] 1921 novemberében az Egyesült Államok kormánya kilenchatalmi konferenciát hívott össze Washingtonba, amelyen az Egyesült Államokon kívül Kína, Anglia, Franciaország, Olaszország, Belgium, Hollandia, Portugália és Japán képviseltette magát. Ezen a konferencián az Egyesült Államok és Japán között harc folyt a távolkeleti uralomért. 1922 február 6-án, az Egyesült Államok által javasolt „egyenlő lehetőségek" és „nyitott kapuk" elve alapján kilenchatalmi egyezményt kötöttek. A kilenchatalmi egyezménynek az volt a rendeltetése, hogy olyan helyzetet teremtsen, amelyben biztosítani lehet az imperialista hatalmak közös uralmát Kína fölött; lényegét tekintve azonban azt célozta, hogy előkészítse a feltételeket Kína monopolhelyzetet biztosító elfoglalásához az amerikai imperialisták részéről és ezzel meghiúsítsa Japán terveit, amely arra törekedett, hogy megvalósítsa osztatlan uralmát Kína fölött.

[4] 1931 szeptember 18-án a Kína északkeleti tartományaiban felvonult japán csapatok (az úgynevezett Kvantung-

hadsereg) elfoglalták Senjangot (Mukdent). A Senjangban és Észak-Kelet valamennyi más körzetében állomásozó kínai csapatok (az Északkeleti Hadsereg), engedelmeskedve Csang Kaj-sek parancsának, amely úgy szólt, hogy „semmiesetre sem szabad ellenállást tanusítani", visszavonultak a Sanhajkuantól délre fekvő területre, amivel lehetővé tették a japánoknak, hogy gyorsan elfoglalják Liaoning, Kirin és Hejlungcsiang tartományt. A kínai nép a japán betolakodóknak ezt az agresszív lépését „szeptember 18-i események" néven ismeri.

[5] A „négy északkeleti tartomány" — Liaoning, Kirin, Hejlungcsiang és Zsehol tartomány, amelyek az északkeleti közigazgatási körzet hat jelenlegi tartományának: Liaotung, Liaohszi, Kirin, Szungcsiang, Hejlungcsiang, Zsehol, valamint Belső-Mongólia autonóm körzet jelentős részének felelnek meg. A „szeptember 18-i események" után a japán betolakodók hadserege előbb Liaoning, Kirin és Hejlungcsiang tartományt foglalta el, majd 1933-ban Zseholt is megszállta.

[6] 1935 november 25-én Jin Zsu-keng kuomintangista nemzetáruló a japánok parancsára megalakította a Hopej tartomány keleti részén fekvő 22 kerület bábkormányát, amelyet „kelethopeji kommunistaellenes autonóm kormánynak" neveztek. Ezeket nevezik a Hopej tartomány keleti részében lezajlott eseményeknek.

[7] Diplomáciai tárgyalásokon itt azok a tárgyalások értendők, amelyek Csang Kaj-sek kormánya és a japán kormány között folytak, Hirota úgynevezett „három elvéről". „Hirota három elvét" Hirota akkori japán külügyminiszter állította fel, és a „Kínával való viszony három elvének" nevezték. Ezek az elvek a következők voltak: 1) Kína végetvet minden japánellenes mozgalomnak; 2) megteremtik Kína, Japán és „Mandzsukuo" gazdasági együttműködését; 3) Kína és Japán közösen harcol a kommunizmus ellen. 1936 január 21-én Hirota kijelentette a japán parlamentben, hogy a „kínai kormány már elfogadta a császárság által javasolt három elvet".

[8] Ezt az előadói beszédet Mao Ce-tung elvtárs abban az időszakban mondotta, amikor Csang Kaj-sek tovább foly-

tatta mesterkedéseit, kiárusította az északkeleti tartományokat, alkudozott Észak-Kína kiárusításáról és folytatta az aktív hadműveleteket a Vörös Hadsereg ellen. Ezért a Kínai Kommunista Pártnak teljesen le kellett rántania a leplet Csang Kaj-sekről, meg kellett mutatnia e nemzetáruló igazi ábrázatát; ugyanebből az okból a Kínai Kommunista Párt, amely abban az időben javasolta a japánellenes nemzeti egységfront megszervezését, még nem vonta be abba Csang Kaj-seket. Mao Ce-tung elvtárs azonban már ebben a beszédében említést tett arról, hogy a kínai földbirtokosok és a komprádor burzsoázia táborában a különböző imperialista hatalmak közötti ellentétek következtében rétegeződés mehet végbe. Később, mivel a japán imperializmus Észak-Kínában indított támadása komolyan sértette az angol-amerikai imperialisták érdekeit, a Kínai Kommunista Párt arra a következtetésre jutott, hogy a csangkajsekista klikk, amely szoros kapcsolatban volt az angol-amerikai imperializmussal, gazdái parancsára megváltoztathatja Japánhoz való viszonyát. Ezért a Kommunista Párt új politikára tért át, nyomást kezdett gyakorolni Csang Kaj-sekre, hogy a Japánnal szembeni ellenállás útjára taszítsa. 1936 májusában a Vörös Hadsereg Sanhszi tartományból visszatért Senhszi északi részébe, és közvetlenül a nankingi Kuomintang-kormányhoz fordult, azzal a követeléssel, hogy szüntesse be a polgárháborút a Japán elleni közös harc érdekében. Ugyanazon év augusztusában a Kínai Kommunista Párt Központi Bizottsága újra levelet küldött a Kuomintang Központi Végrehajtó Bizottságának, amelyben követelte, hogy szervezzék meg a két párt egységfrontját a Japánnal szembeni közös ellenállás érdekében és jelöljék ki a két fél képviselőit a tárgyalások lebonyolítására. Csang Kaj-sek azonban ezúttal is elutasította a Kommunista Párt javaslatát. Csak 1936 decemberében volt kénytelen elfogadni a Kínai Kommunista Pártnak azt a követelését, hogy szüntesse be a polgárháborút és készüljön fel az ellenállásra a japán imperializmussal szemben, amikor azok a kuomintangista tisztek, akik amellett voltak, hogy egyesülni kell a kommunistákkal a Japánnal szembeni ellenállás érdekében, Hszianban letartóztatták.

[9] Caj Ting-kaj akkoriban a 19. Kuomintang-hadsereg egyik hadtestének parancsnoka és e hadsereg parancsnokának helyettese volt. Csen Ming-suval és Csiang Kuang-najjal együtt ő vezette a 19. hadsereget. A 19. hadsereg előbb a Vörös Hadsereg ellen folytatott hadműveleteket Csianghsziban, a „szeptember 18-i események" után azonban Sanghájba dobták át. A japánellenes mozgalom lendülete, amely akkoriban az egész országhoz hasonlóan Sanghájt is magával ragadta, óriási hatással volt a 19. hadsereg hangulatára. 1932 január 28-án éjjel, amikor partraszállt japán csapatok megtámadták Sanghájt, a 19. hadsereg a lakossággal együtt szembeszállt a japánokkal. Ezek a harcok azonban Csang Kaj-sek és Vang Csing-vej áruló politikája miatt vereséggel végződtek. Mindjárt ezután Csang Kaj-sek a 19. hadsereget Fucsienbe dobta át, a Vörös Hadsereg elleni harc folytatása céljából. A 19. hadsereg parancsnoksága azidőtájt lassanként már kezdte megérteni, hogy a Vörös Hadsereg elleni háború nem jelent kivezető utat a helyzetből. 1933 novemberében a 19. hadsereg parancsnoksága, a kuomintangista politikusok egy csoportjával együtt, amelynek élén Li Csi-sen állt, hivatalosan kijelentette, hogy szakított Csang Kaj-sekkel. Ezek Fucsien tartományban megalakították a „Kínai Köztársaság népi forradalmi kormányát", s a japán imperializmus elleni közös ellenállásról és a Csang Kaj-sek elleni harcról szóló egyezményt kötöttek a Vörös Hadsereggel. A 19. hadsereg és a fucsieni népi kormány Csang Kaj-sek fegyveres erőinek csapásai alatt vereséget szenvedett. Caj Ting-kaj és a többiek ezután fokozatosan áttértek a Kínai Kommunista Párttal való együttműködés álláspontjára.

[10] 1926 szeptemberében, amikor az északi hadjáratot végrehajtó forradalmi hadsereg elérkezett Vuhanhoz, Feng Jü-hsziang Szujjüan tartományban állomásozó csapataival együtt kijelentette, hogy szakít a militaristák pejjangi klikkjével, és csatlakozott a forradalomhoz. 1927 elején Feng Jü-hsziang csapatai Senhszi tartományból kiindulva az északi hadjáratot végrehajtó hadsereggel együtt támadást indítottak Honan tartomány ellen. Csang Kaj-sek és Vang Csing-vej 1927-ben bekövetkezett árulása után Feng Jü-hsziang szintén részt vett a kommunisták

elleni harcban, de érdekei minduntalan összeütköztek a Csang Kaj-sek klikk érdekeivel. A „szeptember 18-i események" után Feng Jü-hsziang a japán betolakodókkal szembeni ellenállás mellett szállt síkra, és 1933 májusában megkezdte az együttműködést a Kínai Kommunista Párttal, Csangcsiakouban (Kalganban) megszervezte az Egyesült Japánellenes Néphadsereget. Csang Kaj-sek csapatainak és a japán betolakodók hadseregének két oldalról jövő csapásai alatt ez a japánellenes felkelés augusztusban vereséget szenvedett. Feng Jü-hsziang életének utolsó éveiben továbbra is kitartott a Kínai Kommunista Párttal való együttműködés álláspontja mellett.

[11] A 26. Kuomintang-hadsereget Csang Kaj-sek Csianghszi tartományba vezényelte a Vörös Hadsereg elleni támadás céljából. 1931 decemberében válaszképpen a Kínai Kommunista Pártnak arra a felhívására, hogy ellenállást kell tanusítani a japán imperializmussal szemben, ebből a hadseregből több mint tízezer ember, Csao Po-seng, Tung Csen-tang és más elvtársak vezetésével, Csianghszi tartomány Ningtu városában fellázadt és átállt a Vörös Hadsereg oldalára.

[12] Ma Csan-san az északkeleti Kuomintang-hadsereg tábornoka volt. A parancsnoksága alatt álló egységek Hejlungcsiang tartományban állomásoztak. A „szeptember 18-i események" után, amikor a japán agresszorok Liaoning tartományból kezdtek előrenyomulni Hejlungcsiang tartományba, ezek az egységek ellenállást fejtettek ki.

[13] Hu Han-min — ismert kuomintangista politikus, aki annakidején állást foglalt a Kínai Kommunista Párttal való együttműködés Szun Jat-szen által meghirdetett politikája ellen. 1927-ben a Csang Kaj-sek szervezte április 12-i ellenforradalmi puccs egyik részvevője volt. Később közte és Csang Kaj-sek között megindult a harc a hatalomért, s ennek során Csang Kaj-sek börtönbe záratta. A „szeptember 18-i események" után kiszabadult és Nankingból Kantonba költözött, ahol sikerült hosszú időre szembeállítania a kuangtung-kuanghszi militaristákat Csang Kaj-sek nankingi kormányával.

[14] „A Japánnal szembeni ellenállásnak és a haza megmentésének programját", amely hat pontból állt, s amely másképpen „A kínai nép részéről a japán imperializmus ellen viselt háború fő programja" néven ismeretes, a Kínai Kommunista Párt állította fel 1934-ben, és Szung Csing-ling meg mások aláírásával hirdették ki. Ez a program a következő pontokból állt: 1. a szárazföldi, tengeri és légierők általános mozgósítása a Japán elleni háborúra; 2. az egész nép mozgósítása; 3. a nép általános felfegyverzése; 4. a japán imperialisták Kínában levő vagyonának és a nemzetárulók vagyonának elkobzása a japánellenes háború költségeinek fedezésére; 5. a fegyveres önvédelem összkínai nemzeti bizottságának megteremtése, amelyet a munkások, a parasztok, a katonák, az értelmiség és a kereskedők képviselői választanak; 6. egyesülés a japán imperializmus valamennyi ellenségével és baráti kapcsolatok létesítése minden olyan országgal, amely jóindulatú semlegességet tanusít.

[15] Csen Csi-tang kuangtungi militaristáról, továbbá Li Cung-zsen, Paj Csung-hszi és más kuanghszi militaristákról van szó.

[16] Csang Kaj-sek bandája a forradalmi népet „útonállóknak", a forradalmi nép ellen folytatott saját hadműveleteit és a tömegmészárlásokat pedig „az útonállás felszámolásának" nevezte.

[17] Zsen Pi-si elvtárs — a Kínai Kommunista Párt egyik legrégibb tagja, kiváló szervező. Az 1927-ben megtartott V. Összkínai Pártkongresszus óta változatlanul minden kongresszuson beválasztották a Központi Bizottságba. A VI. Pártkongresszuson megválasztott Központi Bizottság negyedik teljes ülésén, 1931-ben, a Politikai Iroda tagjává választották. 1933-ban a Hunan—Csianghszi Határterület pártbizottságának titkára és a Katonai-Politikai Tanács elnöke lett. A 6. hadseregcsoport és a 2. hadseregcsoport egyesülése után az e két hadseregcsoportból alakított 2. front politikai megbízottjává nevezték ki. A japánellenes háború elején a 8. Hadsereg Politikai Főosztályának vezetője volt. 1940-től kezdve a Kínai Kommunista Párt Központi Bizottságának Titkárságán dolgozott.

A VII. Pártkongresszuson megválasztott Központi Bizottság első teljes ülésén, 1945-ben, a Politikai Iroda tagjává és a Központi Bizottság egyik titkárává választották. Pekingben halt meg 1950 október 27-én.

[18] A Kínai Munkás-Paraszt Vörös Hadsereg 6. hadseregcsoportja előbb a Hunan—Csianghszi Határterületen levő támaszponton állomásozott. 1934 augusztusában a Kínai Kommunista Párt Központi Bizottságának parancsára áttörte a bekerítő csapatok gyűrűjét és megkezdte az átvonulást az új állásokba, ugyanazon év októberében pedig Kujcsou tartomány keleti részén egyesült a Vörös Hadsereg 2. hadseregcsoportjával, amelynek Ho Lung elvtárs volt a parancsnoka. Ebből a két hadseregcsoportból alakult meg a Vörös Hadsereg 2. frontja, amely forradalmi támaszpontot hozott létre Hunan, Hupej, Szecsuan és Kujcsou tartomány határán.

[19] 1934 októberében a Kínai Munkás-Paraszt Vörös Hadsereg 1, 3. és 5. hadseregcsoportja (a Vörös Hadsereg 1. frontja) a Fucsien tartomány nyugati részén fekvő Csangtingból és Ninghuából, továbbá a Csianghszi tartomány déli részén fekvő Zsujcsinból és Jütuből kiindulva megkezdte az általános stratégiai támaszpont-változtatást. A Vörös Hadsereg tizenegy tartományon vonult keresztül — Fucsien, Csianghszi, Kuangtung, Hunan, Kuanghszi, Kujcsou, Szecsuan, Jünnan, Hszikang, Kanszu és Senhszi tartományokon, örök hó borította magas hegyhátakat küzdött le, mocsaras síkságokat szelt át, amelyeket jóformán sohasem érintett emberi láb. A hadsereg elviselt minden nélkülözést és balszerencsét, nem egyszer bekerítették, de mindannyiszor kitört, szétzúzta az ellenség előretolt osztagait és elszakadt az üldöző seregtől; így tett meg gyalogosan 25 000 lit (12 500 kilométert) és 1935 októberében szerencsésen elérte a Senhszi tartomány északi részében levő forradalmi támaszpontot.

[20] A Szecsuan—Senhszi Határterület Vörös Hadserege — a Kínai Munkás-Paraszt Vörös Hadsereg 4. frontja. 1935 márciusában a 4. front elhagyta a Szecsuan—Senhszi Határterületen levő támaszpontot és megkezdte az átvonulást a Szecsuan és Hszikang tartomány határán fekvő

körzetbe. Ugyanazon év júniusában Szecsuan tartomány nyugati részén, a maokungi korzetben egyesült a Vörös Hadsereg 1. frontjával, majd a két front két oszlopban észak felé nyomult. Szeptemberben megérkeztek a Szungpantól nem messze fekvő maoerkaji korzetbe. Ekkor az abban az időben a 4. fronton tartózkodó Csang Kuo-tao, a Kínai Kommunista Párt Kozponti Bizottsagának parancsa ellenére, a baloldali hadoszlopot önkényesen dél felé vezette, s ilymódon kettészakította a Vörös Hadsereget. 1936 júniusában a Voros Hadsereg 2. frontja áttorte a Hunan—Hupej—Szecsuan—Kujcsou Határterület blokádját és Hunan, Kujcsou meg Junnan tartományokon áthaladva, Hszikang tartományban, Kancenél egyesült a 4. front csapataival. Akkor a 4. front egységeiből azok az elvtársak, akik hívek maradtak a Központi Bizottság utasításához, Csang Kuo-tao akarata ellenére, a 2. front csapataival egyutt újból észak felé fordultak. Ugyanazon év novemberében a 2. front valamennyi csapata és a 4. front csapatainak egy része megérkezett Senhszi tartomany északi részébe, ahol szerencsésen egyesultek a Vörös Hadsereg 1. frontjának csapataival.

[21] Csang Kuo-tao — a kínai forradalom árulója. Ifjúkorában a forradalomhoz torleszkedve belépett a Kínai Kommunista Pártba. Parttagsága ideje alatt rengeteg hibát és súlyos bűnt kovetett el a Párt ellen. Csang Kuo-tao a legnagyobb bűnt 1935-ben kovette el, amikor állást foglalt a Voros Hadsereg északra menetelése ellen, a defetizmus és a likvidátorság álláspontján volt és ragaszkodott ahhoz, hogy a Voros Hadsereg vonuljon vissza a nemzeti kisebbségek korzeteibe, Szecsuan tartomány és Tibet kozé. Egyben nyilt áruló tevékenységet fejtett ki a Párt és Kozponti Bizottsága ellen, sajat „Kozponti Bizottsagot" alakított, aláásta a Part és a Vörös Hadsereg egységét, aminek kovetkeztében a Voros Hadsereg 4. frontja súlyos veszteséget szenvedett. A 4. front keretébe tartozó egységek harcosai és katonai meg politikai kadereik nagy tomegei, annak a turelmes nevelőmunkának kovetkeztében, amelyet Mao Ce-tung elvtárs és a Párt Kozponti Bizottsaga végzett kozottuk, hamarosan visszatértek a Kozponti Bizottság helyes vezetése alá és dicső

szerepet játszottak a későbbi harcban. Maga Csang Kuo-tao ellenben mindvégig javíthatatlan maradt. 1938 tavaszán megszökött a Senhszi—Kanszu—Ninghszia Határterületről és a Kuomintang-kémelhárítás ügynöke lett.

[22] A Csianghszi és Fucsien tartomány területén alakított és a Kínai Kommunista Párt Központi Bizottságának közvetlen vezetése alatt álló Vörös Hadseregről, azaz a Vörös Hadsereg 1. frontjáról van szó.

[23] 1935 júliusában a Kuomintang-csapatok megkezdték a harmadik „büntető hadjáratot" a forradalom Senhszi és Kanszu tartomány határán fekvő támaszpontja ellen. Kezdetben a Vörös Hadsereg 26. hadteste a keleti fronton — Senhszi tartomány északi részén — szétzúzta az ellenséges csapatok két dandárát és a Huangho folyó keleti partjára vetette vissza az ellenséget. Ugyanazon év szeptemberében a Vörös Hadsereg 25. hadteste, amely eredetileg a Hupej—Honan—Anhuj támaszponton állomásozott, Senhszi tartomány déli részén és Kanszu tartomány keleti részén áthaladva eljutott Senhszi északi részébe, ahol egyesült a Senhszi tartomány északi részének Vörös Hadseregéhez tartozó egységekkel. Így alakult meg a Vörös Hadsereg 15. hadseregcsoportja. A 15. hadseregcsoport a kancsüani kerület laosani körzetében szétzúzta az ellenség 110. hadosztályának nagyrészét; a hadosztályparancsnok elesett. A kancsüani kerület jülincsiaoi körzetében folyó harcok során csakhamar szétzúzták az ellenség 107. hadosztályának négy zászlóalját. Az ellenség ekkor újabb támadás előkészítéséhez kezdett hozzá. Tung Jing-pin (az Északkeleti Hadsereg hadtestparancsnoka) vezénylete alatt az ellenség öt hadosztálya két oszlopban támadásra indult. Keleten egy hadosztály haladt északi irányban, a Locsuan—Fuhszien útvonalon, nyugaton pedig négy hadosztály, Csinjangból és Hosujból (Kanszu tartomány) kiindulva a Huluho folyó mentén Fuhszien (Észak-Senhszi) felé nyomult. Ugyanazon év októberében megérkezett Senhszi tartomány északi részébe a Központi Körzet Vörös Hadserege. Novemberben ez a hadsereg a 15. hadseregcsoporttal együtt a cselocsengi ütközetben (Fuhszientől délnyugatra) megsemmisítette az ellenség 109. hadosztályát és az üldözés során

Hejsujszeban szétzúzta a 106. hadosztály egy ezredét. A Vörös Hadsereg így véglegesen szétzúzta az ellenségnek a Senhszi—Kanszu támaszpont ellen indított harmadik „büntető hadjáratát".

[24] Amikor 1934—1935-ben a támaszpont-változtatás idején a Vörös Hadsereg fő erői elhagyták délkínai állásaikat, partizánosztagokat hagytak ott hátra. Ezek az osztagok 8 tartomány területén 14 vidéken szívós partizánháborút folytattak. A következő vidékekről van szó: Csöcsiang tartomány déli részének vidéke, Fucsien tartomány északi vidéke, Fucsien tartomány keleti részének vidéke, Fucsien tartomány déli vidéke, Fucsien tartomány nyugati vidéke, Csianghszi tartomány északkeleti vidéke, a Fucsien és Csianghszi tartomány határán levő vidék, a Kuangtung és Csianghszi tartomány határán levő vidék, Hunan tartomány déli vidéke, a Hunan és Csianghszi tartomány határán levő vidék, a Hunan, Hupej és Csianghszi tartomány határán levő vidék, a Hupej, Honan és Anhuj tartomány határán levő vidék, Tungposan vidéke Honan tartomány déli részén és a Hajnan-sziget (Kuangtung tartomány).

[25] Miután 1931-ben a japán imperialisták betörtek Kína északkeleti tartományaiba, a Kínai Kommunista Párt fegyveres ellenállásra szólította fel a népet, japánellenes partizánosztagokat szervezett, megszervezte az Északkeleti Forradalmi Néphadsereget és segítséget nyujtott a különböző japánellenes önkéntes osztagoknak. 1934 után a Kínai Kommunista Párt vezetésével valamennyi északkeleti japánellenes erőt az Egyesült Északkeleti Japánellenes Hadseregben fogták össze, a dicső Jang Csing-jünek, a Kommunista Párt tagjának főparancsnoksága alatt. Ez a hadsereg Észak-Keleten hosszú időn át szívós partizánháborút folytatott a japán imperializmus ellen. A Hopej tartomány keleti részén folyó japánellenes partizánháborún az a japánellenes parasztfelkelés értendő, amely 1935 májusában tört ki e tartomány keleti részében.

[26] Az olyan jellegű hatalom, amilyenről itt Mao Ce-tung elvtárs beszél — a népköztársaság —, létre is jött, és a megfelelő politikai irányelvek teljesen megvalósultak a japánellenes háború időszakában a Kínai Kommunista

Párt vezetése alatt álló felszabadított népi körzetekben. A Kommunista Párt ezért abba a helyzetbe került, hogy vezetni tudta a népet az ellenség mögöttes területén és győzelmes harcba tudta vinni a japán betolakodók ellen. A Japán kapitulációja után kitört harmadik forradalmi polgárháború folyamán a felszabadított népi körzetek fokozatosan egész Kínára kiterjedtek, s ilyenformán létrejött az egységes Kínai Népköztársaság. Mao Ce-tung elvtárs eszméje, a népköztársaság, egész Kínára szólóan megvalósult.

[27] 1928 júliusában a Kínai Kommunista Párt VI. Összkínai Kongresszusa a következő 10 pontból álló programot fogadta el: 1) az imperializmus uralmának megdöntése; 2) a külföldi tőke tulajdonában levő vállalatok és bankok elkobzása; 3) Kína egyesítése és a nemzeti önrendelkezési jog elismerése; 4) a militarista Kuomintang-kormány megdöntése; 5) a munkás-, paraszt- és katonaküldötti gyűlések hatalmának megteremtése; 6) a nyolcórás munkanap bevezetése, a munkabér emelése, a munkanélküliek támogatása, társadalombiztosítás stb.; 7) minden földesúri föld elkobzása, a szántóföldek átadása a parasztságnak; 8) a katonák életkörülményeinek megjavítása, föld és munka juttatása a katonáknak; 9) a súlyos szolgáltatások és adók megszüntetése és egységes, progresszív adó bevezetése; 10) szövetség a világproletariátussal és a Szovjetunióval.

[28] Trockisták — kezdetben az orosz munkásmozgalomban feltűnt antileninista csoportot alkottak, amely később minden gaztettre képes ellenforradalmi bandává vált. Sztálin elvtárs 1937-ben, az SzK(b)P Központi Bizottságának teljes ülésén mondott beszédében, a következőképpen jellemezte ennek az áruló csoportnak a fejlődését: „A trockizmus a multban, 7—8 évvel ezelőtt, egyike volt az ilyen politikai áramlatoknak a munkásosztályon belül; igaz, hogy antileninista és ezért mélységesen hibás, de mégis politikai áramlat volt . . . A mai trockizmus nem politikai áramlat a munkásosztályon belül, hanem kártevők, diverzánsok, ellenséges felderítők, kémek, gyilkosok, elvtelen, minden eszmei tartalmat nélkülöző bandája, a munkásosztály esküdt ellenségeinek külföldi államok

kémszervezetei zsoldjában működő bandája" (*I. V. Sztálin.* „A pártmunka fogyatékosságairól s a trockista és egyéb kétkulacsosok felszámolását célzó rendszabályokról." Beszéd és zárszó az SzK(b)P Központi Bizottságának teljes ülésén, 1937 március 3—5-én. Lásd *Lenin—Sztálin.* Párt és pártépítés. Szikra 1950. 705, 707. old. — *Szerk.)*. Az 1927-es kínai forradalom veresége után Kínában szintén feltűnt maroknyi trockista, akik Csen Tu-hsziuval és más renegátokkal egyesülve 1929-ben ellenforradalmi csoportocskát alakítottak, amely ellenforradalmi propagandát fejtett ki; propagandájában váltig azt erősítgette, hogy a Kuomintang már befejezte a polgári demokratikus forradalmat stb. stb. Ez a kis csoport teljes egészében az imperializmus és a Kuomintang piszkos eszközévé vált a nép elleni harcukban. A kínai trockisták nyiltan a Kuomintang kémszolgálatának beszervezett ügynökei lettek. A „szeptember 18-i események" után végrehajtás végett elfogadták a bandita Trockijnak azt az utasítását, hogy „nem szabad akadályozni a Japán Császárságot Kína megszállásában", együttműködésre léptek a japán kémszolgálat szerveivel, pénzbeli támogatást kaptak a japán betolakodóktól és a legkülönfélébb munkákat végezték a japán agresszorok érdekében.

[29] Ez a mondás Meng-ce filozófustól származik. Kínában a Csuncsiu korszakban (i. e. 722—481) nagyszámú feudális herceg szakadatlanul háborúskodott egymással a hatalomért, s éppen ez az alapja Meng-ce e mondásának.

[30] 1840—1842-ben Anglia, válaszképpen a kínai népnek az ópiumkereskedelem ellen folytatott harcára, a kereskedelem védelmének örve alatt csapatokat küldött Kínába. A kínai hadsereg Lin Cö-hszü parancsnoksága alatt egyideig ellenállt az angoloknak. Kanton lakossága spontán módon „angolszelídítő harci osztagokat" szervezett, amelyek szintén erős csapásokat mértek az angol agresszorokra.

[31] A tajpingok háborúja, amely a XIX. század derekán kezdődött, a feudális uralom és a Csing (mandzsu) dinasztia nemzeti elnyomása ellen irányuló forradalmi paraszt-

háború volt. 1851 januárjában e forradalom vezetői, Hung Hsziu-csüan, Jang Hsziu-csing és mások felkelést rendeztek a Kuanghszi tartomány kujpingi kerületében levő Csintiencun községben és kihirdették a „Tajpingok Mennyei Birodalmának" megalakítását. 1852-ben a tajpingok Kuanghsziból kiindulva keresztülvonultak Hunan, Hupej, Csianghszi és Anhuj tartományon, s 1853-ban elfoglalták Nankingot. Nankinghól a tajpingok egy része északra indult és harcolva eljutott közvetlenül Tiencsin környékére. A tajpingok azonban az elfoglalt területeken nem hoztak létre szilárd támaszpontokat. A tajpingok vezetősége, miután Nankingot fővárossá tette, még sok politikai és katonai hibát követett el, és ezért a tajpingok nem tudtak szembeszállni az ellenforradalmi Csing-hadsereg és az angol-amerikai-francia agresszorok egyesült erőinek támadásával. 1864-ben a felkelés vereséget szenvedett.

[32] A boxer-lázadás, amely 1900-ban tört ki Észak-Kínában, azoknak a parasztoknak és kisiparosoknak nagyarányú spontán mozgalma volt, akik egy misztikus titkostársaságban egyesülve, fegyveres harcot folytattak az imperialisták ellen. Nyolc imperialista állam egyesült fegyveres erői, miután Pekinget és Tiencsint elfoglalták, kegyetlenül elnyomták ezt a mozgalmat.

[33] Lásd a „Jelentés a Hunan-tartományi parasztmozgalommal kapcsolatban megtartott vizsgálatról" című munkához fűzött 3. jegyzetet.

[34] Lásd *Lenin.* „A proletárforradalom katonai programja" *(Lenin* Művei. 23. köt. 75—87. old. — *Szerk.)* és „Az SzK(b)P története. Rövid tanfolyam". VI. fejezet, 3. pont.

A KÍNAI FORRADALMI HÁBORÚ STRATÉGIAI KÉRDÉSEI*

(1936 december)

** Ezt a munkát Mao Ce-tung elvtárs a második forradalmi polgárháború tapasztalatainak általánosítása céljából írta, abban az időben, amikor előadássorozatot tartott erről a kérdésről a Vörös Hadsereg Akadémiáján, Észak-Senhsziben. Mint a szerző mondja, munkájának csak öt fejezetét tudta megírni; a stratégiai támadás és a*

politikai munka kérdéseit es más kerdéseket mar nem sikerult kifejtenie, mivel a hsziani esemenyek elvontak ettől a munkától Ez a munka annak az éles harcnak eredmenyeit osszegezi, amely a második forradalmi polgár haboru idejen folyt a Partban a haboru kérdéseben kovetett ket vonal között, es e ket vonal kozul az egyik hiveinek állas pontját juttatja kifejezesre Az 1935 januárjaban Cunban tartott konferencian a Kinai Kommunista Párt Központi Bizottsaga e harc eredmenyeinek összegezése soran meg erősitette Mao Ce-tung elvtars vonalának helyesseget, s az ezzel ellentétes nezeteket helytleneknek minősitette es elvetette 1935 oktoberében a Párt Központi Bizottsaga Senhszi tartomány északi részébe tette át a székhelyét, s nemsokkal ez után, ugyanazon év decemberében, Mao Ce tung elvtars „A japán imperializmus elleni harc taktikaja ról" cimmel beszámolót tartott, amelyben kimerítő valaszt adott a Párt által a második forradalmi polgárháboruban követett politikai vonal kerdésére 1936-ban Mao Ce-tung elvtárs megirta ezt a munkát, amelyben kimerítően elemzi a kinai forradalmi háboru stratégiai kerdéseit

I. fejezet

HOGYAN TANULMÁNYOZZUK A HÁBORÚT

1. A HÁBORÚ TÖRVÉNYEI FEJLŐDNEK

A háború törvényeinek tanulmányozása és ismerete kötelező minden katonai vezetőre nézve.

A forradalmi háború törvényeinek tanulmányozása és ismerete kötelező a forradalmi háború minden vezetőjére nézve.

A kínai forradalmi háború törvényeinek tanulmányozása és ismerete kötelező a kínai forradalmi háború minden vezetőjére nézve.

Jelenleg háborút viselünk. Háborúnk forradalmi háború; Kínában folyik, vagyis félgyarmati és félfeudális országban. Ezért nemcsak általában a háború törvényeit kell tanulmányoznunk, hanem a forradalmi háború sajátszerű törvényeit is, és még inkább a kínai forradalmi háború sajátszerű törvényeit.

Mindenki számára világos, hogy bármilyen dologgal foglalkozzunk is, ha nem ismerjük feltételeit, jellegét, más jelenségekkel való összefüggéseit, akkor érthetetlenek lesznek számunkra ennek a dolognak a törvényszerűségei, nem tudjuk majd, hogyan

lássunk hozzá, nem tudunk majd vele boldogulni.

A háborúk a magántulajdon és az osztályok keletkezésével kezdődtek, és a harc legmagasabb formáját képviselik, azt a formát, amelyhez az osztályok, nemzetek, államok, politikai tömbök közötti ellentétek megoldása céljából folyamodnak, ezeknek az ellentéteknek bizonyos fejlődési szakaszában. Aki nem érti a háború feltételeit, jellegét és más jelenségekkel való összefüggéseit, az nem ismeri a háború törvényeit, nem tudja, hogyan kell vezetni a háborút, nem tud győzni.

A forradalmi háborúknak, azaz a forradalmi osztályháborúknak és a forradalmi nemzeti háborúknak, a háborúkra általában jellemző feltételeken és jellegen kívül megvannak a saját különleges feltételeik, megvan a saját különleges jellegük, s ezért a háború általános törvényein kívül számos különleges törvénynek vannak alávetve. E háborúk különleges feltételeinek és különleges jellegének megértése nélkül, különleges törvényeiknek ismerete nélkül lehetetlen forradalmi háborút vezetni, lehetetlen a forradalmi háborúban győzelmet aratni.

A kínai forradalmi háború — akár polgárháború, akár nemzeti háború — Kína különleges körülményei között folyik, s általában a háborúkkal és a forradalmi háborúkkal összehasonlítva, a maga különleges feltételei között megy végbe és megvan a saját különleges jellege. Ezért általában a háború általános törvényein és a forradalmi háború általános törvényein kívül még számos saját különleges törvénye is van, amelyeknek ismerete nélkül lehetetlen győzelmet aratni a kínai forradalmi háborúban.

Ezért tanulmányoznunk kell a háború általános törvényeit, tanulmányoznunk kell a forradalmi háború általános törvényeit, és végül, tanulmányoznunk kell a kínai forradalmi háború törvényeit.

Van egy helytelen nézet, amelyet mi már régen megcáfoltunk, s amely szerint csak a háború általános törvényeit kell tanulmányozni, vagyis, konkrétan szólva, csak azoknak a katonai kézikönyveknek megfelelően szabad eljárni, amelyeket a reakciós kínai kormány vagy a reakciós katonai tanintézetek adnak ki. Azok, akik ezt a nézetet vallják, nem értik meg, hogy ezek a kézikönyvek csupán a háború általános törvényeit fejtik ki, s amellett teljes egészükben külföldi kézikönyvekből vannak kimásolva. Ha mi ezeket a kézikönyveket úgy használjuk fel, ahogy vannak, anélkül hogy akár formájukon, akár tartalmukon bármit is változtatnánk, ez ugyanaz, mint „megnyomorítani a lábat, hogy beférjen a cipőbe", és vereségre vezet. Ezek az emberek úgy akarják megindokolni álláspontjukat, hogy a következőképpen teszik fel a kérdést: miért vessük el azt, amit a multban vér árán szereztek? Nem megy a fejükbe, hogy nekünk meg kell ugyan becsülnünk a multban vér árán szerzett tapasztalatot, de meg kell becsülnünk azt a tapasztalatot is, amelyért önnön vérünkkel fizettünk meg.

Van egy másik helytelen nézet is, amelyet mi már szintén régen megcáfoltunk, s amely szerint csak az oroszországi forradalmi háború tapasztalatait kell tanulmányozni, vagyis, konkrétan szólva, csak a Szovjetunióban lezajlott polgárháború folyamán kialakult ilyen törvényeknek és az ott közzétett

kézikönyveknek megfelelően szabad eljárni. Azok, akik ezt a nézetet vallják, nem értik meg, hogy a Szovjetunióban lezajlott háború törvényei és a Szovjetunió katonai kézikönyvei a Szovjetunió polgárháborújának és a Szovjetunió Vörös Hadseregének sajátszerűségeit tükrözik. Ha mi úgy használjuk fel azokat, ahogy vannak, anélkül hogy bármit is változtatnánk rajtuk, ez megint csak ugyanaz, mint „megnyomorítani a lábat, hogy beférjen a cipőbe", és szintén vereségre vezet. Ezek az emberek úgy akarják megindokolni álláspontjukat, hogy kijelentik: a Szovjetunió forradalmi háborút viselt — mi is forradalmi háborút viselünk; a Szovjetunió győzelmet aratott — hát akkor miért kell nekünk még válogatni vagy valamit elvetni? Ezek az emberek nem értik meg, hogy nekünk ugyan különösen meg kell becsülnünk a Szovjetunió katonai tapasztalatát, mivel ez a legújabb kor forradalmi háborújának tapasztalata, melyet Lenin és Sztálin vezetésével szereztek, de meg kell becsülnünk a kínai forradalmi háború tapasztalatát is, mivel a kínai forradalomnak és a kínai Vörös Hadseregnek sok sajátos, különleges vonása van.

Van továbbá még egy helytelen nézet, amelyet ugyancsak régen megcáfoltunk, s amely szerint az 1926—1927-es északi hadjárat tapasztalata a legbecsesebb, és nekünk ezt a tapasztalatot kell tanulmányoznunk, vagyis, konkrétan szólva, azokat a villámgyors portyákat és nagyvárosok elfoglalására irányuló hadműveleteket kell utánoznunk, amelyeket az északi hadjárat idején hajtottak végre. Azok, akik ezt a nézetet vallják, nem értik meg, hogy tanulmá-

nyozni kell ugyan az északi hadjárat tapasztalatát, de gépiesen lemásolni nem szabad, mivel jelenleg már más feltételek között folyik a háború. Az északi hadjárat tapasztalatából csak azt kell felhasználnunk, ami a jelenlegi helyzetben alkalmazható, és a jelenlegi helyzetnek megfelelően saját álláspontot kell kidolgoznunk.

Ilyen módon a háború körülményeiben mutatkozó különbségekből az következik, hogy különbözőek a hadvezetés törvényei is, ezek a háború idejétől, helyétől és jellegétől függően változnak.

Ami az olyan feltételt illeti, mint az idő, a háború és a hadvezetés törvényei az idők folyamán egyaránt fejlődnek. Minden történelmi szakasznak megvannak a maga sajátosságai, ezért a háború törvényeinek is minden szakaszra nézve megvannak a maguk sajátosságai. Ezeket nem lehet gépiesen átvinni egyik szakaszról a másikra.

Ami a háború jellegét illeti, mind a forradalmi háborúnak, mind pedig az ellenforradalmi háborúnak megvannak a maga sajátosságai, ezért a háború törvényeinek is megvannak a maguk sajátosságai, s ezeket szintén nem lehet gépiesen átvinni bizonyos jellegű háborúkról más jellegű háborúkra.

Ami az olyan tényezőt illeti, mint a hadszíntér, minden országnak, minden nemzetnek, különösen pedig a nagy országnak és a nagy nemzetnek, megvannak a maga sajátosságai, ezért a hadvezetésnek is megvannak a maga sajátosságai, s ezeket éppúgy nem lehet gépiesen átvinni egyik országról a másikra.

Amikor azt tanulmányozzuk, hogy milyenek a hadvezetés törvényei a különböző történelmi szaka-

szokban, a különböző jellegű háborúkban, a különböző országokban vagy különböző nemzetek által viselt háborúkban, látnunk kell ezeket a sajátosságokat, meg kell értenünk fejlődésüket. Harcolnunk kell a hadvezetés kérdéseinek gépies kezelése ellen.

De ez nem elég. Nézzük például a parancsnokot. A parancsnok előbb az alakulat egy részének parancsnoklását tanulja meg, azután pedig már az egész alakulat parancsnoka is lehet. Ez annyit jelent, hogy közben fejlődött, kialakult. Egy bizonyos terep viszonyai között, vagy jellegüknél fogva különböző terepek viszonyai között parancsnokolni megintcsak nem ugyanaz. A parancsnok előbb egy bizonyos előtte ismerős terep viszonyai között tanul meg harcolni, azután pedig már jellegüknél fogva különböző terepek viszonyai között. Ez is egy lépés előre a parancsnok fejlődésében és kialakulásában. Mivel a technika, a taktika és a stratégia az ellenségnél is, nálunk is fejlődik, a hadvezetés feltételei egyazon háború különböző szakaszaiban szintén különbözőek. Ha valamelyik parancsnok az egyszerűbb szakaszban tudott vezetni és a nehezebb szakaszban is képesnek bizonyult a vezetésre, az azt jelenti, hogy közben még többet fejlődött, még jobban kialakult. Ha valaki egyazon terepviszonyok között, a háború egy bizonyos szakaszának feltételei között egy meghatározott katonai alakulatot vezet és megakad egy helyen, az annyit jelent, hogy nem fejlődik, nem alakul ki. Vannak olyanok, akik csak egy tekintetben erősek, kis kaliberű, nem fejlődő emberek; ezek természetesen játszhatnak bizonyos szerepet a forradalomban, valamely meghatározott helyen és vala-

mely meghatározott időben, de nagy szerepet nem tudnak játszani. Nekünk azonban nagyvonalú katonai vezetőkre van szükségünk.

A hadvezetés valamennyi törvénye fejlődik: a történelem fejlődését követi, magának a háborúnak a fejlődését követi. Nincs semmi, ami állandó volna.

2. A HÁBORÚ CÉLJA — A HÁBORÚK MEGSZÜNTETÉSE

Az emberi társadalom fejlődése végső sorban, mégpedig a közeljövőben, a háborúnak — az emberiség e borzalmas önirtásának — megszüntetésére vezet. A háború megszüntetésének azonban csak egy módja van, ez pedig az, hogy háborúval kell küzdeni a háború ellen: forradalmi háborúval az ellenforradalmi háború ellen, forradalmi nemzeti háborúval az ellenforradalmi nemzeti háború ellen, forradalmi osztályháborúval az ellenforradalmi osztályháború ellen. A történelem valamennyi háborúja csak két kategóriára oszlik: igazságos és igazságtalan háborúkra. Mi az igazságos háborúk mellett, az igazságtalan háborúk ellen vagyunk. Minden ellenforradalmi háború igazságtalan, minden forradalmi háború igazságos. Az emberiség történetében a háborúk korszakának a mi kezünk vet majd véget, és az a háború, amelyet mi viselünk, kétségtelenül az utolsó háborúnak egy része. Ugyanakkor azonban az előttünk álló háború kétségtelenül a legnagyobb és legkegyetlenebb háború egy része lesz. A legnagyobb és legkegyetlenebb igazságtalan, ellenforradalmi háború fenyeget bennünket, és az emberiség javarésze el-

pusztul, ha ki nem bontjuk az igazságos háború zászlaját. Az emberiség igazságos háborújának zászlaja — az emberiség megmentésének zászlaja; a kínai igazságos háború zászlaja — Kína megmentésének zászlaja. Az a háború, amelyet az emberiség túlnyomó többsége és a kínai nép túlnyomó többsége visel majd, kétségtelenül igazságos háború lesz, a legdicsőségesebb ügy lesz, eszköz lesz arra, hogy az egész emberiséget megmentsük a pusztulástól, hogy megmentsük Kínát; ez a háború híd lesz, amelyen az emberiség átvonul az új történelmi korszakba. Amikor az emberi társadalom fejlődése során eljut az osztályok megszüntetéséhez, az állam megszüntetéséhez, akkor nem lesz többé semilyen háború — sem ellenforradalmi, sem forradalmi, sem igazságtalan, sem igazságos háború. Ez az emberiség örök békéjének korszaka lesz. A forradalmi háború törvényeinek tanulmányozása során mi abból a törekvésből indulunk ki, hogy megszüntessünk minden háborút. Ez a különbség a kommunisták és valamennyi kizsákmányoló osztály képviselői között.

3. A STRATÉGIA A HADVEZETÉSNEK MINT EGYSÉGES EGÉSZNEK TÖRVÉNYEIT TANULMÁNYOZZA

Minden háború egységes egész. Háború esetén ilyen egységes egész lehet az egész világ, lehet egyes ország, lehet egyes partizánkörzet, vagy nagy, önálló hadműveleti terület is. Minden olyan esetben, amikor a háború minden oldalát és minden szakaszát tekintetbe kell vennünk, a háborúval mint egységes egésszel van dolgunk.

A hadvezetés mint egész törvényeinek tanulmányozása a stratégia feladatai közé tartozik. A részjellegű hadműveletek vezetésére vonatkozó törvények tanulmányozása a harcvezetés művészetének és a taktikának a feladatai közé tartozik.

Miért elengedhetetlen az, hogy az operatív és a taktikai vezetés céljából a parancsnokok is ismerjék bizonyos mértékig a stratégia törvényeit? Azért, mert az, aki az egészet érti, helyesebben fog cselekedni a részleges terén, azért, mert a részleges alá van rendelve az egésznek. Az a felfogás, amely szerint a stratégiai győzelem elérhető csupán taktikai győzelmekkel, téves, mivel nem veszi tekintetbe, hogy a háború kimenetele főként és elsősorban attól függ, vajjon helyesen vették-e számításba a körülmények összességét és a háború valamennyi szakaszát. Ha a körülmények összességének és a háború valamennyi szakaszának számbavétele során komoly tévedések vagy hibák történnek, a háború egészen biztosan elvész. Amikor azt mondják, hogy „egyetlen elővigyázatlan lépés tönkreteheti az egész játszmát", akkor olyan lépésről van szó, amely jellegét illetően az egészre vonatkozik, amely döntő jelentőségű az egészre nézve, nem pedig olyan lépésről, amely jellegét illetően részleges, és nem döntő jelentőségű az egészre nézve. Így áll a dolog a sakkban, így áll a háborúban is.

Az egész azonban nem létezhet függetlenül, a részlegestől elszakítva: az egész a hozzá tartozó valamennyi részből tevődik össze. Előfordul, hogy a részleges elvesztése vagy a részlegesben szenvedett vereség nem jár komoly következményekkel az egészre

nézve, mivel az illető részek nem voltak döntő jelentőségűek. És ha a háborúban több taktikai, illetve operatív vereség vagy kudarc gyakran egészben véve nem rontja a hadihelyzetet, ennek az az oka, hogy ezek a vereségek nem voltak döntő jelentőségűek. Ha azonban elvesztik azoknak az ütközeteknek nagy részét, amelyek összességükben a háború egészét alkotják, vagy elvesztenek egy-két döntő jelentőségű ütközetet, akkor haladéktalanul fordulat következik be a háború egész menetében — éppen azért, mert az ütközetek nagy része vagy a szóbanforgó egy-két ütközet döntő volt. A háborúk történetében voltak olyan esetek, amikor a győzelmek sorozata után egyetlen vereség valamennyi megelőző sikert semmivé tette; másfelől, voltak olyan esetek, amikor a vereségek sorozata után egyetlen győzelem teljesen új helyzetet teremtett. Ez azt jelenti, hogy a szóbanforgó „győzelmek sorozata" és „vereségek sorozata" részleges volt és nem játszott döntő szerepet az egész szempontjából, ezzel szemben az „egyetlen vereség" vagy az „egyetlen győzelem" döntő tényező volt. Mindez együttvéve arról tanuskodik, hogy fontos dolog számításba venni a hadvezetés körülményeinek összességét, és a stratégiai vezetőnek elsősorban erre kell összpontosítania figyelmét. A lényeg az, hogy a helyzettel számot vetve, alaposan fontolóra kell venni az egységek és kötelékek csoportosításának kérdéseit, a hadműveletek közötti összefüggést, a hadműveletek különböző szakaszai közötti összefüggést, a mi részünkről kifejtett egész tevékenység és az ellenség egész tevékenysége közötti összefüggést. Ez a legfontosabb mozzanat. Ha valaki ezt szem elől

téveszti és elmerül a másodrendű kérdésekben, elkerülhetetlen vereséget szenved.

Amikor az egész és a rész közötti összefüggésről beszélünk, ez nemcsak a stratégia és harcvezetés művészetének összefüggésére vonatkozik, hanem a harcvezetési művészet és a taktika összefüggésére is. Gyakorlati például szolgálhat erre az az összefüggés, amely a hadosztály hadműveletei és az ezred vagy a zászlóalj hadműveletei között, a század hadműveletei és a szakasz vagy a raj hadműveletei között áll fenn. Minden parancsnoknak, bármilyen tisztséget töltsön is be, fő figyelmét azokra a kérdésekre, illetve hadműveletekre kell összpontosítania, amelyek a legfontosabb szerepet játsszák és tevékenységi körében döntő jelentőségűek az egész helyzetre nézve, s nem szabad egész figyelmét más kérdésekre, illetve hadműveletekre összpontosítania.

Annak meghatározásánál, hogy mi fontos vagy döntő jelentőségű, nem szabad csak az általános vagy elvont helyzetből kiindulni; ezt a konkrét helyzet alapján kell meghatározni. A hadműveleteknél a csapás irányának és helyének megválasztása során az ellenség helyzetéből, a terep jellegéből és abból a helyzetből kell kiindulni, amelyben saját erőink az adott pillanatban vannak. Élelemben bővelkedő vidékeken ügyelni kell arra, hogy a katonák ne egyenek mértéktelenül, ezzel szemben olyan helyeken, ahol szűkében van az élelem, arra kell ügyelni, hogy a katonák ne éhezzenek. Fehér körzetekben a legjelentéktelenebb titkos értesülések kiszivárgása is a soronkövetkező ütközet elvesztésére vezethet, vörös körzetekben viszont az értesülések kiszivárgásának gyak-

ran nincs döntő jelentősége. Egyes ütközetekben a magasabbrangú parancsnokoknak személyesen részt kell venniök, más ütközetekben erre nincs szükség. Katonai iskolában igen nagy jelentőségű az iskolaparancsnok megválasztása, az előadói káderek összeállítása, az oktatás profiljának kidolgozása; tömeggyűlésen viszont a megjelenés biztosítására és helyes jelszavak kitűzésére stb. stb. kell a fő figyelmet fordítani. Röviden szólva, az általános elv az, hogy a figyelmet a fő tényezőkre kell fordítani, amelyektől az egész függ.

A hadvezetés alapvető törvényeit egészben véve csakis gondos latolgatás útján lehet tanulmányozni, mivel az, ami valamennyi körülmény összességére vonatkozik, nem ötlik szembe és csak ilyen módon fogható fel. Gondos latolgatás nélkül semmit sem lehet megérteni ezen a téren. Az egész azonban részekből tevődik össze, és az, akinek tapasztalata van a részek terén, aki hadműveleti és taktikai tapasztalattal rendelkezik, az megértheti ezeket a bonyolultabb tényezőket is, ha hajlandó azokat gondosan latolgatni. A közvetlen megfigyelés nem mutathatja meg nekünk az összefüggést olyan stratégiai tényezők között, mint az ellenség hadműveletei és a mi hadműveleteink, az egyes hadműveletek és a harci tevékenység egyes szakaszai; nem mutathatja meg az egész számára fontos (döntő jelentőségű) részek sorozatát, az általános helyzet sajátosságait, az arcvonal és a mögöttes terület közötti kölcsönös összefüggést; nem mutathatja meg a különbségeket és az összefüggést olyan tényezők között, mint a csapatok megfogyatkozása és kiegészítése, a harc és a harcok közötti

pihenő, az erők összpontosítása és decentralizálása, támadás és védelem, előrenyomulás és visszavonulás, álcázás és megtévesztésre szánt hadművelet, a fő csapás iránya és a kisegítő csapások irányai, a támadás iránya és az ellenség lekötését szolgáló hadműveletek irányai, a vezetés központosítása és a vezetés decentralizálása, huzamos háború és gyors lefolyású háború, állóháború és mozgóháború, saját erőink és a szomszédok erői, bizonyos fegyvernemek és más fegyvernemek, magasabbrangú vezetők és alacsonyabbrangú vezetők, parancsnoki kar és legénység, régen szolgálók és újoncok, a magasabbrangú parancsnoki kar káderei és az alacsonyabbrangú parancsnoki kar káderei, régi káderek és új káderek, vörös körzetek és fehér körzetek, régi vörös körzetek és új vörös körzetek, központi vidékek és határvidékek, kánikula és hideg időjárás, győzelem és vereség, nagy csapatkötelékek és kis katonai egységek, reguláris hadsereg és partizánosztagok, az ellenség megsemmisítése és a tömegek megnyerése, a Vörös Hadsereg sorainak bővítése és a Vörös Hadsereg megerősítése, katonai munka és politikai munka, multbeli feladatok és jelenlegi feladatok, jelenlegi feladatok és jövendő feladatok, feladatok bizonyos körülmények között és feladatok másfajta körülmények között, szilárd front és mozgó front, polgárháború és nemzeti háború, egy bizonyos történelmi szakasz és egy másik történelmi szakasz stb. stb. Gondos latolgatás útján azonban mindent tisztázni lehet, mindent fel lehet fogni, mindennek a mélyére lehet hatolni. Ez azt jelenti, hogy érteni kell a háború és a hadműveletek minden fontos

kérdésének megoldásához, mégpedig úgy, hogy magas elvi színvonalra emeljük azokat. Éppen ezért kell tanulmányozni a stratégiát.

4. A FŐDOLOG ÉRTENI A TANULÁSHOZ

Milyen célból hozták létre a Vörös Hadsereget? Hogy fel lehessen használni az ellenség legyőzésére. Milyen célból kell tanulmányoznunk a háború törvényeit? Hogy hasznosítani lehessen ezeket a törvényeket a háborúban.

A tanulás nem könnyű dolog, a tudás gyakorlati alkalmazása pedig még nehezebb. Amikor az előadóteremben, a könyvekben esik szó katonai ismeretekről, sokan mindent kifogástalanul megértenek, amikor azonban megkezdődik a háború, miért, miért nem, egyesek győznek, mások pedig vereséget szenvednek. Ezt a tételt a háborúk története és a mi katonai tapasztalatunk egyaránt megerősíti.

Hol van hát a kérdés megoldásának kulcsa ebben az esetben?

Az életben nem követelhetjük, hogy a hadvezérek mindig legyőzhetetlenek legyenek; ilyen hadvezér igen kevés volt az emberiség egész történetében. Merész és hozzáértő hadvezérekre van szükségünk, akik a háború során alapjában véve győznek — bölcs és bátor hadvezérekre. Hogy valaki ilyen hadvezérré váljék, egy bizonyos módszert kell elsajátítania. Ez a módszer a tanulásban és a gyakorlati tevékenységben egyaránt nélkülözhetetlen.

Ugyan miféle módszer ez? Ez a módszer abban

rejlik, hogy mélyrehatóan és minden szempontból tanulmányozzuk mind az ellenség helyzetét, mindpedig saját helyzetünket, feltárjuk az ellenség hadműveleteinek törvényszerűségeit és e törvényszerűségek számbavételével határozzuk meg saját hadműveleteinket.

Sok ország katonai kézikönyvei utasításokat tartalmaznak arra vonatkozólag, hogy a szabályzat rendelkezéseit rugalmasan, a helyzetnek megfelelően kell alkalmazni, továbbá azokra az intézkedésekre vonatkozólag, amelyeket az ütközet elvesztése esetén kell tenni. Az első utasítás azoktól a szubjektív hibáktól óvja a parancsnokot, amelyeket a szabályzat rendelkezéseinek vak végrehajtása eredményezhet. A második utasítás arról szól, hogyan kell eljárni, amikor a parancsnok szubjektív hibát követett el, vagy amikor az objektív helyzetben előre nem látott és megmásíthatatlan változások mentek végbe.

Miért lehetségesek szubjektív hibák? Azért, mert a háború vagy a csata előkészítése és vezetése nem volt összhangban az adott idő és az adott terep feltételeivel; azért, mert a szubjektív vezetés és az objektív valóság feltételei nem voltak összeegyeztetve, nem estek egybe, nem vágtak össze, vagy, más kifejezéssel élve, a szubjektív és az objektív közötti ellentmondás nem oldódott meg. Az ilyen helyzetet elkerülni akármilyen dologban nehéz, egyes emberek azonban alkalmasabbak a szóbanforgó feladatra, mások kevésbbé alkalmasak. Minden dologban az szükséges, hogy az emberek a lehető legalkalmasabbak legyenek végrehajtására; a hadügy terén viszont az szükséges, hogy a parancsnok viszonylag több

győzelmet arasson, vagy, másként szólva, viszonylag kevesebb ütközetet veszítsen el. A lényeg itt az, hogy a szubjektív tényezőt kellőképpen összhangba hozzuk az objektív tényezővel.

Felhozunk egy példát a taktika területéről. Tegyük fel, hogy a támadás irányát az ellenség állásának egyik szárnyán jelöltük ki; bebizonyosodott, hogy az ellenség gyenge pontja éppen ott van, és ezért a csapást siker koronázta. Ezt nevezik az objektív és a szubjektív tényező közötti összhangnak, vagy egyrészt a hírszerzés adatai, a parancsnok megítélése és döntése, másrészt az ellenség valóságos helyzete és harci elhelyezkedése közötti összhangnak. Ha viszont a támadás irányát a másik szárnyon vagy a középen jelöltük ki, s ennek következtében a támadók szuronyokba ütköztek és visszaverték őket — ezt a szubjektív és objektív tényező közötti összhang hiányának nevezik. Ha a támadás időpontját sikeresen választottuk meg, a tartalékokat idejében vetettük harcba, ha a harc során tett valamennyi intézkedés és minden harci művelet ránk nézve előnyösen, az ellenségre nézve pedig hátrányosan ment végbe — ez azt jelenti, hogy teljes összhang volt a szubjektív tényező (a parancsnoklás) és az objektív tényező (a harci helyzet) között. Ilyen teljes összhang a háborúban vagy az ütközetben igen ritkán fordul elő. Ez azért van így, mert a háborúban és az ütközetben mindkét fél részéről közösségekbe tömörített, eleven fegyveres emberek tevékenykednek, akik mindent titokban tartanak egymás előtt. Itt egészen más a helyzet, mint az élettelen tárgyaknál, vagy a mindennapi élet dolgainál. Mindamellett a

győzelem alapját már az is lerakja, ha akár csak általánosságban, azaz legalább a döntő jelentőségű elemek terén jön létre összhang a helyzettel.

A csapatok helyes csoportosítása a harcra a parancsnok helyes döntésének következménye; a helyes döntés a helyzet helyes megítéléséből következik; a helyzet helyes megítélése viszont a nélkülözhetetlen és sokoldalú felderítésen és valamennyi adatának gondos tanulmányozásán és általánosításán alapul. A parancsnok a felderítés minden lehetséges és szükséges eszközét felhasználja, hogy adatokat szerezzen az ellenségről, tanulmányozza a felderítés útján szerzett adatokat, s közben kirostálja a pelyvát és kiválogatja a magot, elveti a hamisat és megtartja az igazat, a részlegesről az általánosra, a külszínről a lényegre tér át; azután a parancsnok összeveti ezeket az adatokat saját helyzetével, tanulmányozza mind a két fél erőállapotát és kölcsönös erőviszonyát, majd elvégzi az értékelést, döntést hoz és tervet készít. Ez egész megismerési folyamat, amelynek az a célja, hogy a hadvezér tanulmányozza a helyzetet, mielőtt hozzálátna a stratégiai, operatív vagy taktikai terv összeállításához. A megfontolatlan hadvezérek ezt nem teszik. Vágyaikra építik terveiket, az ilyen tervek pedig illuzóriusak, nincsenek összhangban a valósággal. Azok a könnyelmű hadvezérek, akik csupán saját lelkesedésükre építenek, elkerülhetetlenül az ellenség kelepcéjébe esnek, megtévesztik őket az ellenség helyzetéről szerzett felületes és hézagos adatok, elfogadják alárendeltjeik felelőtlen és rövidlátó javaslatait, és ennek következtében elkerülhetetlenül kutyaszorítóba kerülnek — éppen azért, mert

nem tudják vagy nem akarják tudni, hogy a harci műveletek minden tervének a nélkülözhetetlen felderítés adataira, saját helyzetünknek és az ellenség helyzetének gondos tanulmányozására, valamint ezek kölcsönös összefüggésére kell épülnie.

A helyzet megismerésének folyamata nemcsak a harci műveletek tervének összeállítása előtt megy végbe, hanem a terv összeállítása után is. A terv megvalósításának kezdeti pillanatától fogva egészen a harc teljes befejezéséig a helyzet megismerésének új folyamata megy végbe, mégpedig a terv valóraváltásának folyamata. Itt szükségessé válik annak ismételt ellenőrzése, hogy mennyire felel meg a valóságos helyzetnek mindaz, amit az első folyamat során végeztünk. Ha a terv nincs összhangban a helyzettel, vagy nincs azzal teljes összhangban, újabb adatok alapján újra kell értékelni a helyzetet, új döntést kell hozni, át kell dolgozni a már elfogadott tervet, hogy összhangba hozzuk az új helyzettel. A terv részleges megváltoztatása majdnem minden ütközetben előfordul; előfordulnak olyan esetek is, amikor a tervet teljesen megváltoztatják. A könnyelmű emberek azonban nem törődnek azzal, hogy a terveket meg kell változtatni vagy nem kívánják azokat megváltoztatni, fejjel rohannak a falnak, s ennek következtében elkerülhetetlenül betörik a fejüket.

Fentebb a stratégiai hadműveletekről és az operatív vagy taktikai jellegű hadműveletekről volt szó. A tapasztalt parancsnok, ha lelkiismeretesen tanul, tökéletesen megérti alakulatának valamennyi megkülönböztető sajátosságát (parancsnoki kar, legénység, fegyverzet, anyagi ellátás stb. és mindezen ténye-

zők összessége), tökéletesen megérti az ellenség alakulatainak megkülönböztető sajátosságait (megint csak: parancsnoki kar, legénység, fegyverzet, anyagi ellátás stb. és mindezen tényezők összessége), és megérti valamennyi többi feltételt is, amely befolyással van a hadműveletek menetére: a politikai, gazdasági, földrajzi, éghajlati stb. feltételeket. Az ilyen parancsnokok háború vagy hadműveletek vezetése során bizonyos fokig biztosítva lesznek kudarcok ellen, és képesek lesznek arra, hogy győzelmeket arassanak. Ez annak az eredménye, hogy a háború huzamos időszakán át tanulmányozták saját helyzetüket és az ellenség helyzetét, felfedték a hadműveletek törvényszerűségeit és megoldották a szubjektív és objektív tényező közötti ellentmondásokat. Ez a megismerési folyamat rendkívül fontos; ilyen, huzamos időn át gyüjtött tapasztalat nélkül nehéz egészükben megérteni és alkalmazni a háború törvényeit. Nagy csapattest valóban rátermett parancsnoka nem lehet az, aki csak nemrég lépett katonai pályára vagy csak papíron tud harcolni: ehhez magában a háborúban kell tanulni.

A hadvezetés törvényei vagy az elvi jellegű hadi elméletek mind elmult háborúk tapasztalatának általánosításai, amelyek elődeinktől vagy kortársainktól származnak. Komolyan kell tanulmányoznunk ezeket a vérrel megfizetett leckéket, amelyeket a mult háborúi nyujtanak nekünk. Ez az egyik feladat. De ez nem minden, van egy másik feladat is, amely abból áll, hogy ezeket a következtetéseket saját tapasztalatunk alapján ellenőrizzük, leszűrjünk belőlük minden hasznosat, elvessünk minden haszontalant

és kiegészítsük azzal, ami a miénk, ami csak ránk jellemző. És ez a második feladat rendkívül fontos; megoldása nélkül nem tudjuk a háborút vezetni.

Ha könyveket tanulmányozunk, az tanulás; ha a tanultakat a gyakorlatban alkalmazzuk, az szintén tanulás, s emellett a tanulás még fontosabb formája. A háború folyamán kell tanulni, harcolni — ez a mi fő módszerünk. Azok, akiknek nincs lehetőségük arra, hogy tanintézetbe menjenek, szintén tanulhatnak harcolni — tanulhatnak a háborúban. A forradalmi háború — népi ügy; ebben a háborúban az emberek gyakran nem akkor harcolnak, amikor már megtanultak harcolni, hanem előbb harcolnak és csak azután tanulnak. Harcolni — annyi mint tanulni. Az „egyszerű ember" és a katona között van némi távolság, de nincs közöttük semilyen kínai fal, és ezt a távolságot gyorsan le lehet küzdeni. Vigyük végbe magunk a forradalmat, viseljük magunk a háborút — ez az a módszer, amellyel ez a távolság leküzdhető. Amikor azt mondjuk, hogy tanulni és a tudást a gyakorlatban alkalmazni nem könnyű dolog, arra gondolunk, hogy nem könnyű alaposan tanulni és a tanultakat kifogástalanul alkalmazni. Amikor azt mondjuk, hogy az „egyszerű ember" gyorsan katonává válhat, arra gondolunk, hogy egyáltalán nem nehéz hozzálátni ehhez a dologhoz. Ahhoz azonban, hogy a tanulást a tanultak gyakorlati alkalmazásával párosítsuk, emlékezetünkbe kell idéznünk a régi kínai közmondást: „A világon nincs nehéz dolog — csak buzgó emberek kellenek." Nem nehéz hozzálátni ehhez a dologhoz és tökéletesíthetjük is magunkat —

csak az kell, hogy meglegyen a buzgalom, csak az kell, hogy tudjunk tanulni.

A háború törvényei, mint minden más jelenség törvényei, az objektív valóság tudatunkban való tükröződését jelentik. Tudatunk kivételével minden egyéb az objektív valóság területéhez tartozik. Ezért tanulásunk, megismerésünk tárgya két fél: mi és az ellenség, és mind a két félt tanulmányozás tárgyává kell tenni. A tanulmányozó alany csak a mi agyunk (értelmünk). Vannak emberek, akik jól meg tudják ismerni önmagukat és nem tudják megismerni az ellenséget; mások meg tudják ismerni az ellenséget, de nem tudják megismerni önmagukat. Sem ezek, sem azok nem képesek megbírkózni a hadvezetés törvényeinek tanulmányozásával és gyakorlati alkalmazásával. Szun-ce[1], az ókori Kína nagy katonai teoretikusa írta könyvében: „Ismerd az ellenséget és ismerd önmagadat, s legyőzhetetlen leszel." Ez a mondás mindkét szakaszra vonatkozik — a tanulásra is, az ismeretek gyakorlati alkalmazására is; szem előtt tartja mind az objektív valóság fejlődéstörvényeinek megismerését, mindpedig — e törvények alapján — az ellenség legyőzésére irányuló saját tetteink meghatározását. Ezt a kijelentést nem szabad semmibe vennünk.

A háború a nemzetek, államok, osztályok, politikai tömbök közötti harc legmagasabb formája; a hadviselő nemzetek, államok, osztályok és politikai tömbök a háború valamennyi törvényét felhasználják a győzelem kivívására. A háború kimenetelét alapjában véve kétségtelenül azok a katonai, politikai, gazdasági és természeti feltételek határozzák meg,

amelyek között a hadviselő felek vannak. De ez nem minden. A háború kimenetelét a vezetők szubjektív képességei is meghatározzák. A hadvezér nem törekedhet győzelem kivívására a háborúban úgy, hogy túllép az anyagi feltételek szabta kereteken, e feltételek keretén belül azonban kivívhatja és ki is kell vívnia a győzelmet. Jóllehet az objektív anyagi feltételek korlátozzák a hadvezér tevékenységének színterét, ezen a színtéren sok színpompás, nagyszerű, eleven előadást mutathat be. Ezért az adott objektív anyagi alapon, vagyis az adott katonai, politikai, gazdasági és természeti feltételek között, Vörös Hadseregünk vezetőinek ki kell fejleszteniök erőnket, és a hadsereg élére állva, meg kell dönteniök nemzeti és osztályellenségeinket, meg kell változtatniok e nyomorúságos világ arculatát. Ehhez szükséges és nélkülözhetetlen számunkra a vezetés szubjektív képessége. A Vörös Hadsereg egyetlen parancsnokának sem engedjük meg, hogy puszta „vagdalkozóvá" váljék, aki vakon ide-oda csapkod; arra kell törekednünk, hogy a Vörös Hadsereg minden parancsnoka vitéz és bölcs hőssé legyen, hogy ne csak határtalan bátorsággal rendelkezzék, hanem képes legyen a háború egész menetének, módosulásainak és egész fejlődésének irányítására. A parancsnoknak nem szabad elmerülnie a háború óceánjában; ügyesen és biztosan kell úsznia, s el kell érnie a győzelem partját. Aki ismeri a háború vezetésének törvényeit, az megtanult a háború óceánjában úszni.

Ez a mi módszerünk.

II. fejezet

A KÍNAI KOMMUNISTA PÁRT ÉS A KÍNAI FORRADALMI HÁBORÚ

Az 1924-ben kezdődött kínai forradalmi háború már két szakaszon ment keresztül: az 1924—1927-es szakaszon és az 1927—1936-os szakaszon; most kezdődik a japánellenes nemzeti forradalmi háború szakasza. A forradalmi háború mindhárom szakaszában a kínai proletariátus és pártja — a Kínai Kommunista Párt vezetésével folyik. Fő ellenségeink a kínai forradalmi háborúban az imperializmus és a feudális erők. A kínai burzsoázia meghatározott történelmi időpontokban részt vehet a forradalmi háborúban, haszonlesése és politikai meg gazdasági önállótlansága következtében azonban nem kívánja és nem képes a kínai forradalmi háborút vezetni és a teljes győzelem útjára vinni. A kínai parasztság és városi kispolgárság tömegei tevékeny részt akarnak venni a forradalmi háborúban és érdekük, hogy ez a háború teljes győzelemmel végződjék. Ezek a forradalmi háború fő erői; mivel azonban a rájuk, mint kistermelőkre jellemző sajátosságok korlátozzák politikai látókörüket (azoknak egy részére pedig, akik nem képesek munkát kapni, anarchista eszmék jellemzőek), nem tudnak a háború igazi vezetőivé válni. Mindezek folytán abban a korszakban, amikor a proletariátus már a politikai színtérre lépett, a kínai forradalmi háború vezetéséért szükségképpen a Kínai Kommunista Pártnak kell viselnie a felelősséget. Ilyen időben elkerülhetetlenül vereségre van kárhoz-

tatva minden forradalmi háború, ha nem a proletariátus és a Kommunista Párt vezeti, vagy ha kikerül vezetésük alól. Mivel a félgyarmati Kína valamennyi társadalmi rétege, valamennyi politikai szervezete közül csak a proletariátusra és a Kommunista Pártra nem jellemző a korlátoltság és az önzés, mivel politikai látókörük a legszélesebb, szervezettségük a legnagyobb, s azonfelül képesek arra, hogy a legőszintébben magukévá tegyék a világ élenjáró proletariátusának és politikai pártjainak tapasztalatát és ezt a tapasztalatot felhasználják ügyük érdekében — mindezek folytán csak a proletariátus és a Kommunista Párt képes magával ragadni a parasztságot, a városi kispolgárságot és a burzsoáziát, leküzdeni a parasztság és a kispolgárság korlátoltságát, a munkanélküli tömegek anarchizmusát, továbbá a burzsoázia ingadozásait és következetlenségét (ha ugyan a Kommunista Párt nem követ el hibákat politikájában), és a győzelem útjára vezetni a forradalmat és a háborút.

Az 1924—1927-es forradalmi háború alapjában véve a nemzetközi proletariátusnak, valamint a kínai proletariátusnak és pártjának a kínai nemzeti burzsoáziára és annak pártjára gyakorolt politikai befolyás körülményei között, ezek politikai együttműködésének körülményei között ment végbe. A forradalom és a háború egy feszült pillanatában azonban ez a forradalmi háború vereséget szenvedett, elsősorban a nagyburzsoázia árulása miatt, továbbá annak következtében, hogy a forradalmárok soraiban levő opportunisták a forradalomban önként lemondtak a hegemóniáról.

A forradalmi agrárháború, amely 1927-ben kezdődött és mindmáig tart, új helyzetben folyik. Ebben a háborúban nemcsak az imperializmus, hanem a nagyburzsoázia és a nagybirtokosok tömbje is ellenség. A nemzeti burzsoázia a nagyburzsoázia uszályában kullog. Ennek a háborúnak a vezetését egymagában látja el a Kommunista Párt, amely a forradalmi háborúnak már abszolút vezetője lett. A Kommunista Pártnak ez az osztatlan vezetőszerepe volt a legfontosabb feltétele annak, hogy a forradalmi háborút szívós kitartással folytassuk és befejezzük. El sem képzelhető, hogy a Kommunista Párt osztatlan vezetése nélkül a forradalmi háborút ilyen kitartóan lehessen folytatni.

A Kínai Kommunista Párt merészen és határozottan a kínai forradalmi háború élére állt. Tizenöt hosszú esztendő során[2] az egész nép színe előtt bebizonyította, hogy a nép barátja, nap nap után a nép érdekeinek védelmére kelt, a nép felszabadításáért és szabadságáért folytatott forradalmi háború első soraiban haladt.

A nehéz harcban, amely sokszázezer bátor párttag és többtízezer vitéz vezető pártmunkás vérébe és életébe került, a Kínai Kommunista Párt a sokmilliós néptömegek nevelőjének nagy szerepét töltötte be. A Kínai Kommunista Párt e történelmi jelentőségű nagy sikerei a forradalmi harcban arra vezettek, hogy ma, abban a válságos pillanatban, amikor nemzetünk ellensége betört az országba, Kína már biztos abban, hogy megmenekül a pusztulástól: a nép óriási többségének bizalmát élvező, a nép részéről hosszú idő során kipróbált és ezért maga a nép által

választott politikai vezetője van. Most a nép jobban hallgat a Kommunista Pártra, mint bármely más politikai pártra. A Kínai Kommunista Párt megelőző tizenöt évi súlyos harca nélkül lehetetlen volna a menekvés a nemzeti leigázás minket fenyegető újabb veszélyétől.

A forradalmi háború során a Kínai Kommunista Párt, két hibáján — Csen Tu-hsziu[3] jobboldali opportunizmusán és Li Li-szan[4] „baloldali" opportunizmusán kívül, két további hibát követett el. Az első az 1931—1934-es évek „baloldali" opportunizmusa[5], amely a forradalmi agrárháborúnak rendkívül súlyos kárt okozott. Ennek következtében a Kuomintang ötödik „hadjáratát" nem verték vissza, ami egyes támaszpontok elvesztésére és a Vörös Hadsereg gyengülésére vezetett. Ezeket a „baloldali" opportunista hibákat kijavította a Központi Bizottság Politikai Irodájának Cunban, 1935 januárjában tartott kibővített konferenciája. A második hiba Csang Kuo-tao jobboldali opportunizmusa volt[6], az 1935—1936-os években. Ez a hiba a fegyelem aláásására vezetett a Pártban és a Vörös Hadseregben. Ennek az volt a következménye, hogy a Vörös Hadsereg főerőinek egy része súlyos veszteségeket szenvedett. A Központi Bizottság helyes vezetése következtében, a Vörös Hadsereg soraiban harcoló párttagoknak, a Vörös Hadsereg parancsnokainak és harcosainak öntudatossága következtében azonban végeredményben ezt a hibát is helyrehozták. Persze, valamennyi említett hiba kárt okozott Pártunknak, forradalmunknak és háborúnknak, végülis azonban leküzdöttük őket, és leküzdésük után Pártunk és

Vörös Hadseregünk még edzettebb, még erősebb lett.

A Kínai Kommunista Párt vezette és vezeti továbbra is a nagy, dicső, győzelmes forradalmi háborút, amely nemcsak Kína felszabadulásának zászlaja, hanem amelynek nemzetközi forradalmi jelentősége is van. Az egész világ forradalmi népeinek tekintete felénk fordult. A japán betolakodók ellen viselt nemzeti-felszabadító háború új szakaszában befejezzük a kínai forradalmat és mélyreható befolyást fogunk gyakorolni a Keleten és világszerte folyó forradalmi mozgalomra. Az elmult forradalmi háború során bebizonyosodott, hogy nemcsak helyes marxista politikai vonalra, hanem helyes marxista katonai vonalra is szükségünk van. Tizenöt év alatt a forradalom és a háború már kikovácsolt nálunk ilyen politikai és katonai vonalat. Hisszük, hogy mostantól kezdve a háború új szakaszában, az új helyzetben, ez a vonal továbbfejlődik, tartalommal telítődik, kibővül és elvezet bennünket célunkhoz — a nemzeti ellenség fölötti győzelemhez. A történelem arra tanít bennünket, hogy a helyes politikai és katonai vonal nem jön létre spontán és békés úton; harcban születik és fejlődik — egyrészt a „baloldali" opportunizmus elleni, másrészt a jobboldali opportunizmus elleni harcban. E káros, a forradalmat és a forradalmi háborút aláásó elhajlások elleni harc nélkül, teljes leküzdésük nélkül lehetetlen helyes irányvonalat kidolgozni, lehetetlen győzni a forradalmi háborúban. Éppen ennél az oknál fogva említem meg ebben a brosúrában minduntalan a hibás nézeteket.

III. fejezet

A KÍNAI FORRADALMI HÁBORÚ SAJÁTOSSÁGAI

1. A KÉRDÉS FONTOSSÁGA

Azok, akik nem ismerik el, nem értik meg vagy nem kívánják megérteni, hogy a kínai forradalmi háborúnak megvannak a maga sajátosságai, a kínai Vörös Hadseregnek a Kuomintang-csapatok ellen viselt háborúját olyasvalaminek tekintik, ami azonos a közönséges háborúval vagy az oroszországi polgárháborúval. Ennek a Lenin és Sztálin vezette polgárháborúnak a tapasztalatai világtörténelmi jelentőségűek. Ezek a tapasztalatok és Lenin meg Sztálin által végrehajtott elméleti általánosításuk iránytűül szolgálnak valamennyi Kommunista Párt, köztük a Kínai Kommunista Párt számára is. Ez azonban egyáltalán nem azt jelenti, hogy gépiesen kell alkalmaznunk ezt a tapasztalatot a mi viszonyaink között. A kínai forradalmi háborúnak sok tekintetben megvannak a maga sajátosságai, amelyek megkülönböztetik a Szovjetunióban lezajlott polgárháborútól. Ha nem vennők tekintetbe vagy tagadnók ezeket a sajátosságokat, az természetesen hiba volna. Ezt a tételt teljes egészében igazolja háborúnk tízéves története.

Ellenségünk is elkövetett hasonló hibákat. Nem értette meg, hogy a Vörös Hadsereg elleni háborúban másféle, a más hadműveletek során alkalmazott stratégiától és taktikától különböző stratégiát és másféle taktikát kell alkalmazni. Minden téren mutatkozó fölényére támaszkodva lebecsült bennünket és makacsul ragaszkodott régi hadvezetési mód-

szereihez. Ilyen volt a helyzet 1933-ban, a negyedik „hadjárat" idején, és előtte. Ennek következtében ellenségünk számos vereséget szenvedett.

A Kuomintang-hadseregben Liu Vej-jüan reakciós tábornok volt az első, aki ebben a kérdésben új szempontot vetett fel, utána Taj Jüe következett, végül Csang Kaj-sek is elfogadta álláspontjukat. Így jöttek létre Csang Kaj-seknek a tisztikar számára a Lusan hegységben rendezett átképző tanfolyamai[7] és az új reakciós hadielvek[8], amelyeket az ötödik „hadjáratban" érvényesítettek.

Ugyanakkor azonban, amikor az ellenség megváltoztatta hadielveit, hogy alkalmazza azokat a Vörös Hadsereg elleni hadműveletek feltételeihez, sorainkban akadtak olyanok, akik a régi felfogáshoz húztak. Ezek amellett kardoskodtak, hogy vissza kell térni a hadvezetés általános elveihez, nem voltak hajlandók megérteni a helyzet semmi néven nevezendő sajátosságát, elvetették azt a tapasztalatot, amelyért a Vörös Hadsereg vérével fizetett, lebecsülték az imperializmus és a Kuomintang erőit és tudatosan figyelmen kívül hagyták az ellenség új reakciós elveit.

Ennek következtében a Senhszi—Hanszu Határterület kivételével valamennyi forradalmi támaszpont elveszett, a Vörös Hadsereg létszáma 300 000-ről néhány tízezerre apadt, a Kommunista Párt tagjainak száma 300 000-ről néhány tízezerre csökkent, a Kuomintang-körzetekben működő pártszervezeteket pedig majdnem teljesen szétzúzták. Egyszóval, súlyos történelmi megtorlás következett.

Ezek az emberek marxistáknak-leninistáknak ne-

vezték magukat, valójában azonban fogalmuk sem volt a marxizmus-leninizmusról. Lenin azt mondotta, hogy a marxizmus lényege, élő lelke — a konkrét helyzet konkrét elemzése[9]. Erről feledkeztek meg a mi elvtársaink.

Ebből következik, hogy a kínai forradalmi háború sajátosságainak megértése nélkül lehetetlen ezt a háborút vezetni, lehetetlen a kínai forradalmi háborút a győzelem útjára terelni.

2. MELYEK A KÍNAI FORRADALMI HÁBORÚ SAJÁTOSSÁGAI?

Melyek tehát a kínai forradalmi háború sajátosságai?

Véleményem szerint négy ilyen fő sajátosság van.

Az első sajátosság az, hogy Kína óriási félgyarmati ország, amely politikai és gazdasági tekintetben egyenlőtlenül fejlődik és átélte az 1924—1927-es forradalmat.

Ez a sajátosság amellett szól, hogy Kínában a forradalmi háború fejlődhet és győzhet. 1927 telén és 1928 tavaszán, nemsokkal a kínai partizánháború kezdete után, a Hunan—Csianghszi Határterületen fekvő Csingkangsan hegységben néhány elvtárs azt kérdezte: „Sokáig tudjuk-e még magasra tartani a vörös zászlót?" Mi már akkor (a Hunan—Csianghszi Határterület 1. pártkonferenciáján[10]) rámutattunk erre a sajátosságra. Hiszen ha nem válaszoltunk volna erre az alapvető kérdésre, arra a kérdésre, hogy fennállhatnak-e és fejlődhetnek-e a kínai forradalmi támaszpontok és a kínai Vörös Hadsereg, akkor

egyetlen lépést sem tehettünk volna előre. A Kínai Kommunista Párt VI. Kongresszusa 1928-ban még egyszer választ adott erre a kérdésre. Ettől a pillanattól kezdve a kínai forradalmi mozgalomnak megvolt a helyes elméleti alapja.

Vizsgáljuk meg részletesebben ezt a kérdést.

Kína politikai és gazdasági tekintetben egyenlőtlenül fejlődik: Kínában a gyenge kapitalista gazdaság mellett mélyen begyökeresedett félfeudális gazdaságot látunk; a csekély számú modern ipari és kereskedelmi központ mellett rengeteg, fejlődésében megrekedt falu van; többmillió ipari munkás és többszázmillió paraszt meg kézműves él egymás mellett, a régi rendszer elnyomása alatt; a központi kormányt kezükben tartó nagymilitaristák mellett kismilitaristák vannak, akik a különböző tartományokat tartják kezükben; kétfajta reakciós hadsereg áll fenn egymás mellett: a Csang Kaj-seknek alárendelt úgynevezett központi kormány-hadsereg, és az egyes tartományok militaristáinak alárendelt nagyszámú úgynevezett „vegyes" hadsereg; a kisszámú vasútvonal, autóút és vízi út mellett mindenfelé keskeny szekérutak, továbbá ösvények vannak, amelyeken csak gyalogos haladhat, sőt olyan ösvények, amelyek még gyalogosok számára is nehezen járhatók.

Kína félgyarmati ország. Az imperialisták közötti egység hiánya arra vezet, hogy a kínai uralkodó csoportok között sincs egység. Az olyan félgyarmati ország, amelyben több állam gazdálkodik — nem ugyanaz, mint a gyarmat, amelyet gazdaságilag egy állam tart kézben.

Kína óriási ország. „Ha sötét van Napkeleten,

akkor világos Napnyugat, Délen az ég elsötétült, de még ott van Észak" — nem kell búslakodni, hogy netán nincs hely a kibontakozásra.

Kína nagy forradalmat élt át, amely előkészítette a talajt a Vörös Hadsereg megszületéséhez, iskolázta a Vörös Hadsereg vezetőjét — a Kommunista Pártot, iskolázta a néptömegeket, amelyek immár egyszer részt vettek forradalomban.

Ezért mondjuk, hogy Kína óriási félgyarmati ország, amely forradalmat élt át és politikai meg gazdasági tekintetben egyenlőtlenül fejlődik. Ez a kínai forradalmi háború első sajátossága. Ez a sajátosság alapjában véve nemcsak politikai stratégiánkat és taktikánkat, hanem hadi stratégiánkat és taktikánkat is meghatározza.

A kínai forradalmi háború második sajátossága az, hogy ellenségünk erős.

Milyen helyzetben van a Vörös Hadsereg ellenfele, vagyis a Kuomintang? A Kuomintang — olyan párt, amely megragadta és bizonyos fokig megszilárdította a politikai hatalmat. Az ellenforradalmi tábor valamennyi főbb állama támogatja. Olyan módon szervezte át hadseregét, hogy ez a hadsereg különbözik minden hadseregtől, amelyet Kína története valaha is ismert, és nagy vonásokban hasonlít a világ modern államainak hadseregeire. Ez a hadsereg fegyverzetét és egyéb anyagi felszerelését tekintve jelentősen túlszárnyalja a kínai Vörös Hadsereget, létszámát tekintve pedig felülmúlja bármelyik történelmi korszak kínai hadseregét és a világ bármely államának állandó hadseregét; egyáltalán össze sem hasonlítható a kínai Vörös Hadsereggel. A Kuomin-

tang kézbe vett minden kulcspozíciót és vezetőhelyet Kína politikai és gazdasági életében, közlekedése, postája és távírója, valamint kulturális élete terén, és hatalma kiterjed az egész országra.

Ilyen hatalmas ellenséggel áll szemben a kínai Vörös Hadsereg. Ez a kínai forradalmi háború második sajátossága. Ebből a sajátosságból következik az, hogy a kínai Vörös Hadsereg hadműveleteinek sok tekintetben feltétlenül különbözniök kell általában a háborúktól, a Szovjetunióban lezajlott polgárháborútól és az északi hadjárattól.

A kínai forradalmi háború harmadik sajátossága az, hogy a kínai Vörös Hadsereg gyenge.

A Vörös Hadsereg az első nagy kínai forradalom veresége után, partizánosztagokból keletkezett. A Vörös Hadsereg olyan időszakban folytatja hadműveleteit, amikor nemcsak Kína éli át a reakció időszakát, hanem a világ reakciós kapitalista államai is a viszonylagos politikai és gazdasági stabilizáció időszakát élik.

A mi hatalmunk szétforgácsolt, s el van szigetelve egyes hegyvidéki körzetekben meg istenhátamögötti vidékeken, és kívülről nem kap semilyen támogatást. A forradalmi támaszpontok gazdasági és kulturális fejlettségük tekintetében alacsonyabb színvonalon állnak, mint a Kuomintang hatalmában lévő vidékek. A forradalmi támaszpontok területén csak falvak és kisebb városok vannak. A támaszpontok területüket tekintve eleinte igen kicsinyek voltak, sőt később sem növekedtek meg túlságosan. Emellett területük nem állandó, és a Vörös Hadseregnek nincsenek igazán erős támaszpontjai.

A Vörös Hadsereg számbelileg kicsiny, fegyverzete rossz, ami pedig élelemmel, felszereléssel és más anyagi eszközökkel való ellátottságát illeti, rendkívül súlyos helyzetben van.

Ez a sajátosság éles ellentétben van az előzővel. A Vörös Hadsereg stratégiája és taktikája ennek az éles ellentétnek az alapján alakult ki.

A kínai forradalmi háború negyedik sajátossága a Kommunista Párt vezetőszerepe és az agrárforradalom.

Ez a sajátosság közvetlenül az első sajátosságból ered. És ez a sajátosság meghatározza mind a két fél helyzetét.

Egyrészt, annak ellenére, hogy Kína és az egész kapitalista világ a reakció időszakát éli, Kínában győzhet a forradalmi háború, mivel a Kínai Kommunista Párt vezetésével folyik és a parasztság támogatja. A forradalmi támaszpontok, bár területük jelentéktelen, nagy politikai erőt képviselnek és szilárdan ellenállnak a Kuomintang-hatalomnak, amely óriási területekre terjed ki; katonai tekintetben ez roppant nehézségeket okoz a támadó Kuomintang-csapatoknak, mivel a parasztok nekünk segítenek. A Vörös Hadsereg kis létszáma ellenére rendkívüli harcképességével válik ki, mivel a Kommunista Párt vezette harcosai az agrárforradalom során csatlakoztak hozzánk és saját érdekeikért küzdenek, ugyanakkor pedig a parancsnokok és a harcosok között politikai egység van.

Másrészt, a Kuomintang homlokegyenest ellenkező helyzetben van. A Kuomintang síkra száll az agrárforradalom ellen és ezért a parasztság nem

támogatja. Jóllehet hadserege igen nagy, a katonák tömegét és a kistermelők közül kikerült nagyszámú alacsonyabbrangú parancsnokot nem tudja arra kényszeríteni, hogy tudatosan életüket áldozzák a Kuomintangért. A tisztek és a katonák között politikai viszály dúl, és ez csökkenti a Kuomintang-hadsereg harcképességét.

3. ÍGY ALAKUL KI A STRATÉGIÁNK ÉS A TAKTIKÁNK

Nagy félgyarmati ország, amely nagy forradalmat élt át és politikai meg gazdasági tekintetben egyenlőtlenül fejlődik, hatalmas ellenség, gyenge Vörös Hadsereg, agrárforradalom — ezek a kínai forradalmi háború fő sajátosságai. Ezek a sajátosságok határozzák meg mind a kínai forradalmi háború folytatásának vezérvonalát, mindpedig sok stratégiai és taktikai elvét. Az első és a negyedik sajátosság lehetővé teszi a kínai Vörös Hadsereg számára a fejlődést és ellenségei legyőzését, a második és a harmadik sajátosság pedig lehetetlenné teszi a Vörös Hadsereg számára, hogy nagyon gyorsan fejlődjék és nagyon gyorsan győzze le ellenségeit; másszóval: ezek okozzák azt, hogy a háború elhúzódik, amellett pedig, helytelen hadvezetés esetén, még vereség is lehetséges.

Ez a kínai forradalmi háború két oldala. Ez a két oldal egymás mellett áll fenn, vagyis a kedvező körülményekkel párhuzamosan nehézségek is vannak. Ez a kínai forradalmi háború alapvető törvénye,

amelynek helyességét igazolta a háború tíz esztendejének története és amelyből sok más törvény következik. Aki nem akarja észrevenni ezeket az alapvető törvényeket, az nem képes vezetni a kínai forradalmi háborút, nem képes győzelemre vezetni a Vörös Hadsereget.

Tökéletesen világos, hogy helyes megoldást követelnek az olyan elvi kérdések mint: a stratégiai irányvonal helyes meghatározása, harc a támadás során megnyilvánuló kalandorszellem ellen, harc az ellen az irányvétel ellen, hogy a védelem során a területet mindenáron meg kell tartani, harc az ellen az irányvétel ellen, hogy a támaszpont-változtatások alkalmával menekülni kell; harc a Vörös Hadseregen belüli partizánszellem ellen, a Vörös Hadsereg partizánjellegének elismerése mellett; harc az operatív jellegű huzamos hadműveletekre és a gyors lefolyású stratégiai jellegű hadműveletekre való irányvétel ellen, s a gyors lefolyású operatív jellegű hadműveletekre és a stratégiai jellegű huzamos hadműveletekre való irányvétel elismerése; harc az állandó arcvonalak és az állóháború ellen, s a nem állandó arcvonalak és a mozgóháború elismerése; harc az ellenség egyszerű megverését célzó hadműveletek ellen és az ellenség megsemmisítésére irányuló hadműveletek elismerése; harc a két stratégiai „ököl" eszméje ellen és az egy „ököl" eszméjének elismerése; harc a mély mögöttes terület rendszere ellen és a nem mély mögöttes terület rendszerének elismerése; harc a vezetés abszolút központosítása ellen és a vezetés viszonylagos központosításának elismerése; harc a katonai szellemű gondolkodásmód és a betyár-

csapatra jellemző beállítottság[11] ellen, és annak elismerése, hogy a Vörös Hadsereg a kínai forradalom propagandistája és szervezője; harc a banditizmus[12] tendenciái ellen és a szigorú politikai fegyelem elismerése; harc a militarista tendenciák ellen, s annak elismerése, hogy a hadseregben bizonyos határok között meg kell valósítani a demokráciát, továbbá meg kell valósítani a tekintélyen alapuló katonai fegyelmet; harc a káderkérdésben követett helytelen, szektás politika ellen és a helyes politika elismerése ebben a kérdésben; harc az önelszigetelés politikája ellen és annak elismerése, hogy minden lehetséges szövetséget meg kell nyernünk a magunk számára, és végül harc az ellen, hogy a Vörös Hadsereg megrekedjen fejlődésének régi szakaszában, és azért, hogy új szakaszba lépjen. Alább a stratégiai kérdések elemzése során, a tizesztendős véres kínai forradalmi háború tapasztalatának világánál alaposan szemügyre vesszük mindezeket a problémákat.

IV. fejezet

„HADJÁRATOK" ÉS ELLENHADJÁRATOK MINT A KÍNAI POLGÁRHÁBORÚ FŐ FORMÁI

A legutóbbi tíz év alatt, a partizánháború első napja óta, minden önálló partizánosztag és a Vörös Hadsereg minden osztaga, minden forradalmi támaszpont szüntelenül az ellenfél gyűrűjében van, s az ellenség minduntalan „hadjáratokat" indít ellenük. Az ellenség a Vörös Hadsereget valamiféle különös

állatnak tekinti, amelyet kézre igyekszik keríteni. Az ellenség nem tágít a Vörös Hadsereg sarkából és azon van, hogy bekerítse. Tíz év folyamán hadműveletei minden esetben ezt a formát öltötték. Ha a polgárháborút nem váltja fel nemzeti háború, ezt a formát változatlanul alkalmazni fogják addig a napig, amikor az ellenség lesz a gyenge fél, a Vörös Hadsereg pedig — az erős fél.

A Vörös Hadsereg hadműveletei során az ellenhadjáratok formáját alkalmazta. Amikor győzelmeinkről beszélünk, alapjában véve ezekben az ellenhadjáratokban aratott győzelmeinkre gondolunk. Éppen ezek voltak stratégiai és operatív győzelmeink. Az egyes „hadjáratok" elleni harc olyan hadművelet volt, amely gyakorta számos — néha több tucat — kisebb-nagyobb ütközetből állt. Amíg minden egyes ilyen „hadjáratot" alapjában szét nem zúztunk, még az egyes ütközetekben aratott győzelmek egész sorát sem tekinthettük stratégiai győzelemnek, vagyis az egész hadjárat sorsát eldöntő győzelemnek. A Vörös Hadsereg által viselt háború egész tizesztendős története az e „hadjáratok" elleni harc története.

Az ellenség a maga „hadjáratai" során, és a Vörös Hadsereg a maga ellenhadjáratai során a harc mindkét formáját — a támadást és a védelmet — egyaránt alkalmazta. Ebben az értelemben nincs e hadjáratok és az egyes korok és népek által viselt valamennyi háború között semmi különbség. A kínai polgárháborúnak azonban megvan az a sajátossága, hogy a két harci forma huzamos időszakon át váltakozik. Az ellenség minden „hadjáratban" támadta

a védekező Vörös Hadsereget, a Vörös Hadsereg pedig védekezett a támadó ellenséggel szemben. Ez volt a hadművelet első szakasza. Azután az ellenség védekezett a Vörös Hadsereg támadásával szemben, a Vörös Hadsereg pedig támadta a védekező ellenséget. Ez volt a hadművelet második szakasza. Minden „hadjárat" a két említett szakaszból állt, és így ismétlődött ez sokszor, huzamos időszakon át.

Amikor huzamos váltakozásról beszélünk, a háború és a harc formáinak váltakozására gondolunk. Ez olyan tény, amelyről mindenki első pillantásra meggyőződhet. Éppen a „hadjáratok" és ellenhadjáratok jelentik a háború formáinak váltakozását. Az ellenség támadja védelmi vonalainkat, mi védekezünk támadásával szemben — ez az első szakasz; az ellenség védekezik támadásunkkal szemben, mi pedig támadjuk védelmi vonalait — ez a második szakasz. Ilyen volt a harc formáinak váltakozása minden „hadjáratban".

Ami viszont a háború és a harcok tartalmát illeti, ezen a téren nem volt ilyen egyszerű váltakozás; ezen a téren minden esetben volt valami sajátos. Ez is olyan tény, amelyről mindenki első pillantásra meggyőződhet. Itt a következő törvényszerűség figyelhető meg: minden új „hadjárattal" és ellenhadjárattal növekedtek a hadműveletek méretei, bonyolultabbá vált a helyzet, ádázabbakká váltak a harcok.

De nem lehet azt állítani, hogy ezen a téren nem volt emelkedés és hanyatlás. Az ötödik „hadjárat" után — mivel a Vörös Hadsereg rendkívül

meggyengült, déli támaszpontjait teljesen elvesztette, Észak-Nyugatra vonult és már nem foglalt el olyan fontos helyet, mint az ország déli részén, ahonnan fenyegethette a polgárháborúban vele szembenálló ellenségét — a „hadjáratok" méretei valamelyest összébb zsugorodtak, a helyzet valamelyest kevésbbé bonyolulttá vált és a harcok kevésbbé ádáz jelleget öltöttek.

Mi tulajdonképpen a Vörös Hadsereg veresége? Stratégiai értelemben szólva, vereségnek csak az ellenhadjárat teljes kudarca nevezhető, de még az ilyen kudarc is csak részleges és ideiglenes vereségnek nevezhető, mivel a polgárháborúban csak a Vörös Hadsereg teljes megsemmisítését lehetne teljes vereségnek tekinteni. Ez azonban, mint tudjuk, nem következett be. A nagy támaszpontok elvesztése és a Vörös Hadsereg támaszpont-változtatása — ideiglenes és részleges vereség, nem pedig örök időkre szóló teljes vereség, noha éppen ez a részleges vereség a Párt és a Vörös Hadsereg számbeli megfogyatkozására, továbbá a támaszpontok területének 90%-os csökkenésére vezetett. Az ilyen támaszpont-változtatást mi a védelem folytatásának, az ellenség részéről történő üldözést pedig támadása folytatásának nevezzük. Ez azt jelenti, hogy a „hadjárat" elleni harcban a védelemről nem tudtunk áttérni a támadásra, hanem, ellenkezőleg, védekezésünk az ellenség áttörése következtében visszavonulássá vált, az ellenség támadása pedig üldözésbe csapott át. Amikor azonban a Vörös Hadsereg az új területre érkezik — például amikor Csianghszi-ból és más körzetekből Senhszibe vonultunk át —,

a „hadjáratok" újrakezdődnek. Ezért azt mondjuk, hogy a Vörös Hadsereg stratégiai visszavonulása (a Hosszú Menetelés[13]) stratégiai védelmének folytatása, az ellenség részéről történő stratégiai üldözés pedig az ellenség stratégiai támadásának folytatása volt.

A kínai polgárháború, mint akár Kína, akár más országok bármely más ókori vagy jelenkori háborúja, a harcnak csak két fő formáját ismeri — a támadást és a védelmet. A kínai polgárháború sajátossága a „hadjáratok" és ellenhadjáratok huzamos váltakozása, a harc két formájának — a támadásnak és a védelemnek huzamos váltakozása, emellett pedig ez a háború olyan elemet is tartalmaz, mint a nagyszabású stratégiai támaszpont-változtatás, több mint 12 000 kilométernyi távolságra (a Hosszú Menetelés).

Hasonlóképpen áll a dolog az ellenség veresége tekintetében is. Stratégiai veresége abban áll, hogy szétverjük „hadjáratát" és védelmünk támadássá változik, az ellenség pedig védelembe megy át, s kénytelen újra erőket gyüjteni és új „hadjáratot" szervezni. Az ellenségnek nem kellett olyan, több mint 12 000 kilométer távolságra történő stratégiai támaszpont-változtatáshoz folyamodnia, amilyet nekünk kellett végrehajtanunk. Ennek az a magyarázata, hogy az ellenség az egész országban uralkodik, hogy sokkalta erősebb nálunk. Részben azonban voltak ilyen helyzetek. Néhány esetben előfordult, hogy az ellenség áttörte a Vörös Hadseregnek az egyes forradalmi támaszpontok területén levő fehér támaszpontok köré vont gyűrűjét, elhagyta ezeket

a támaszpontokat, a fehér területekre vonult vissza, és újból kellett szerveznie a támadást. Ilyen esetek előfordultak.

Ha a polgárháború elhúzódik és a Vörös Hadsereg győzelmei nagyobb méreteket öltenek, az ilyen jelenségek gyakoribbakká válhatnak. Az ellenség azonban nem érhet el ugyanolyan eredményeket, mint a Vörös Hadsereg, mivel a nép nem támogatja, tisztjei és katonái között nincs egység, és ha a nagy távolságokra történő támaszpont-változtatás tekintetében utánozni fogja a Vörös Hadsereget, természetesen pusztulás vár rá.

1930-ban, a liliszani vonal időszakában, Li Liszan elvtárs nem értette meg a kínai polgárháború tartós jellegét, és ezért nem vette észre, hogy ez a háború a „hadjáratok" és szétzúzásuk huzamos váltakozásának törvénye szerint fejlődik (addig az időpontig már három „hadjárat" folyt le a Hunan—Csianghszi Határterület ellen, és két „hadjárat" Fucsien stb. ellen). Ezért kiadta a parancsot az akkor még fiatal Vörös Hadseregnek, hogy vonuljon Vuhan ellen, kiadta a parancsot, hogy országszerte fegyveres felkelést szervezzenek, kísérletet tett arra, hogy kivívja a forradalom gyors győzelmét egész Kínában, és ezzel „baloldali"-opportunista hibát követett el.

Az 1931—1934-es évek „baloldali" opportunistái szintén nem hittek a „hadjáratok" váltakozásának törvényében. A Hupej, Honan és Anhuj tartomány határán levő forradalmi támaszpont területén létrejött az úgynevezett „szárnyhad" elmélet[14]; a helyi vezető elvtársak azt állították, hogy a har-

madik „hadjárat" szétzúzása után a Kuomintang legfeljebb szárnyhad, és hogy a Vörös Hadsereg elleni újabb támadáshoz maguknak az imperialistáknak fő katonai erőként való részvételére lenne szükség. A helyzet ilyen megítélésén alapuló stratégiai vonal az volt, hogy a Vörös Hadsereget Vuhan elfoglalására kell indítani. Elvben ez ugyanaz a vonal volt, amelynek alapján egyes csianghszi elvtársak a Vörös Hadsereg Nancsang elleni hadjáratára szólítottak fel, ellenezték a forradalmi támaszpontok összefogására, egyesítésére irányuló erőfeszítéseket és az ellenségnek a terület mélyébe való csalogatására irányuló taktikát; azt tartották, hogy a tartományi székhely és a fontosabb városok elfoglalása biztosítja a győzelmet az egész tartományban, az ötödik „hadjárat" elleni harcot pedig úgy tekintették, „mint döntő összecsapást Kína fejlődésének forradalmi és gyarmati útja között" stb. stb. Ez a „baloldali" opportunizmus vetette meg annak a hibás vonalnak az alapját, amelyet a negyedik „hadjárat" elleni harc idején a Hupej—Honan—Anhuj Határterületen, az ötödik „hadjárat" idején pedig a Csianghszi-tartományi Központi Körzetben követtek. Ez az opportunizmus tehetetlen helyzetbe juttatta a Vörös Hadsereget az ellenség nagy „hadjáratával" szemben, és óriási kárt okozott a kínai forradalomnak.

Teljesen helytelen volt az az elmélet is, amely közvetlenül a hadjáratok váltakozásának „baloldali"-opportunista tagadásával függött össze és azt állította, hogy a Vörös Hadseregnek semilyen esetben sem szabad védekezéshez folyamodnia.

A forradalmak és a forradalmi háborúk támadó

háborúk — ez természetesen helyes. A forradalmak és a forradalmi háborúk a keletkezéstől a fejlődés felé, a kicsitől a nagy felé, a hatalom hiányától a hatalom meghódítása felé, a Vörös Hadsereg nemlététől a Vörös Hadsereg megteremtése felé, a forradalmi támaszpontok hiányától forradalmi támaszpontok létesítése felé haladnak. Itt állandóan támadni kell, nem szabad egyhelyben topogni. Az egyhelyben topogás ellen harcolni kell.

A forradalmak és a forradalmi háborúk támadó háborúk, de a védelem és a visszavonulás is jellemző rájuk. Csak ez a tétel nevezhető tökéletesen helyesnek. Védekezés a támadás kedvéért, visszavonulás az azt követő előrenyomulás kedvéért, szárny-hadmozdulat a frontális előnyomulás kedvéért, bekerítő hadmozdulat a homloktámadás kedvéért — mindezek sok jelenség fejlődési folyamatában és még inkább a hadügy terén elkerülhetetlenek.

Az előbb idézett két állítás közül azonban az első, amely helyes a politika területén, katonai területen helytelenné válik. De még a politika területén is csak meghatározott feltételek között (forradalmi fellendülés idején) helyes, ha ellenben más feltételek között alkalmazzuk (a forradalom hanyatlása idején, például a forradalom visszavonulása Oroszországban 1906—1907-ben[15], Kínában 1927-ben, és részleges visszavonulása Oroszországban 1918-ban, a breszti békeszerződés megkötése idején[16]), szintén helytelenné válik. Csak a második állítás nevezhető teljesen helyesnek. Az 1931—1934-es évek „baloldali" opportunistáinak álláspontja, akik mereven állást foglaltak a védelem eszközeinek a háborúban való

alkalmazása ellen, nem volt más, mint gyerekesség.

Mikor ér tulajdonképpen véget a „hadjáratok" váltakozása? Véleményem szerint a polgárháború elhúzódása esetén ez akkor következik majd be, amikor a köztünk és az ellenség közötti erőviszonyokban gyökeres fordulat áll be. Mihelyt a Vörös Hadsereg erősebb lesz ellenfelénél, ez a váltakozás megszűnik. Akkor mi fogunk hadjáratokat szervezni az ellenség ellen, s az ellenség próbál majd „ellenhadjáratokat" szervezni. De sem a politikai, sem a katonai körülmények nem teszik majd lehetővé számára, hogy ugyanolyan helyzetbe kerüljön, mint amilyet a Vörös Hadsereg foglalt el ellenhadjáratai során. Akkor az olyan formának, mint a „hadjáratok" váltakozása, vége szakad — ha nem is teljesen, de lényegében. Ezt meggyőződéssel állíthatjuk.

V. fejezet

A STRATÉGIAI VÉDELEM

Ebben a fejezetben a következő kérdésekkel akarok behatóbban foglalkozni: 1) az aktív és a passzív védelem; 2) az ellenhadjáratok előkészítése; 3) a stratégiai visszavonulás; 4) a stratégiai ellentámadás; 5) az ellentámadás kezdete; 6) az erők összpontosítása; 7) a hadműveletek mozgó jellege; 8) a hadműveletek gyorsasága; 9) megsemmisítő hadműveletek.

1. AZ AKTÍV ÉS A PASSZÍV VÉDELEM

Miért kezdjük a védelmen? Az 1924—1927-es évek első nemzeti egységfrontjának veresége után a kínai forradalom elkeseredett, kíméletlen osztályháború formáját öltötte. Ellenségünk az egész országon uralkodik, nekünk pedig csupán kis fegyveres erőink vannak; ezért kezdettől fogva az ellenség „bekerítő hadjáratai" ellen kell harcolnunk. Támadásunk lehetősége közvetlenül e „hadjáratok" szétzúzásától, egész jövő fejlődésünk pedig teljes egészében attól függ, hogy szét tudjuk-e azokat verni. A „hadjáratok" szétzúzásának folyamata gyakran tekervényes úton halad, egyáltalán nem símán bontakozik ki. Számunkra elsőrendű és a legkomolyabb jelentőségű az a kérdés, hogyan őrizzük meg erőinket, hogyan várjuk ki a kedvező pillanatot és zúzzuk szét az ellenséget. Ezért a stratégiai védelem kérdései a Vörös Hadsereg hadműveleteinek legbonyolultabb és legfontosabb kérdéseivé váltak.

A háború e tíz éve alatt a stratégiai védelem kérdéseiben gyakran két elhajlás jelentkezett nálunk: az első — az ellenség lebecsülése, a második — az ellenségtől való félelem.

Az ellenség lebecsülése következtében sok partizánosztag vereséget szenvedett, a Vörös Hadsereg pedig az ellenség egyik-másik „hadjáratát" nem tudta szétverni.

Közvetlenül a partizánosztagok keletkezése után vezetőik gyakran helytelenül ítélték meg a maguk helyzetét és az ellenség helyzetét; látták az ideiglene-

sen számukra kedvező körülményeket, amelyek váratlan fegyveres felkelés során aratott győzelmük következtében, vagy annak folytán alakultak ki valamely meghatározott helyen, hogy osztagaik a fehér hadseregben kitört lázadások eredményeképpen jöttek létre; de nem vették észre a kedvezőtlen körülményeket, és ezért gyakran lebecsülték az ellenség erőit. Azonkívül nem ismerték fel saját gyenge pontjaikat (tapasztalathiány és kis létszám). Az, hogy az ellenség erős, mi pedig gyengék vagyunk, objektív valóság volt, de az emberek nem akartak gondolkodni rajta; mást sem tettek, csak egyre a támadást hajtogatták, s nem ismerték el a védelmet és a visszavonulást; erkölcsileg megfosztották magukat az olyan fegyvertől, mint a védelem, és ilyenformán helytelen útra terelték hadműveleteiket. Sok partizánosztag szenvedett emiatt vereséget.

Annak példájául, hogy a Vörös Hadsereg ezeknél az okoknál fogva nem volt képes szétverni az ellenség „hadjáratait", az a vereség szolgálhat, amelyet a Vörös Hadsereg 1928-ban, Kuangtung tartomány Hajfeng—Lufeng térségében szenvedett[17], például szolgálhat rá továbbá az a tény, hogy a Vörös Hadsereg a Hupej—Honan—Anhuj Határterületen, a negyedik „hadjárat" ellen, 1932-ben folytatott harc során, a „szárnyhad" elmélete következtében, elvesztette cselekvési szabadságát.

Az ellenségtől való félelem következtében szenvedett kudarcokra jónéhány példa van.

Olyan emberek is akadtak, akik az ellenséget lebecsülőkkel ellentétben túlbecsülték az ellenséget és lebecsülték saját erőiket. Ennek következtében ezek

az emberek arra vettek irányt, hogy visszavonuljanak, amit el lehetett volna kerülni, és ilymódon erkölcsileg szintén megfosztották magukat az olyan fegyvertől, mint a védelem. Ez vagy a partizánosztagok vereségére, vagy a Vörös Hadsereg részéről egyes útközetek elvesztésére, vagypedig, végül, egyes forradalmi támaszpontok elvesztésére vezetett.

A forradalmi támaszpontok elvesztésére a legkirívóbb példa a csianghszi központi támaszpont elvesztése volt, amelyet az ötödik „hadjárat" idején hagytunk el. Itt jobboldali elhajló nézetek okozták a hibákat. A vezetők úgy féltek az ellenségtől, mint a tűztől, úton-útfélen védekeztek és nem szánták el magukat arra, hogy számunkra mindjárt az elején előnyös, az ellenség mögöttes területére mért csapással párosított támadást hajtsanak végre, nem szánták el magukat arra, hogy bátran területük mélyébe csalogassák az ellenséget, hogy azután rárontsanak és megsemmisítsék. Ennek következtében az egész támaszpont elveszett, ami arra kényszerítette a Vörös Hadsereget, hogy több mint tizenkétezer kilométeres menetelést tegyen. Az efféle hibákat azonban gyakorta az ellenség erőinek baloldaliaskodó lebecsülése előzte meg. A katonai kalandor politika, amely a központi városok ellen 1932-ben intézett támadásban nyilvánult meg, a fő oka volt annak, hogy később, az ötödik „hadjárat" időszakában, a passzív védelem vonalát követték.

Az ellenségtől való félelemre csattanó példa Csang Kuo-tao vonala, amely abból állt, hogy vissza kell vonulni. Az a vereség, amelyet a Vörös Hadsereg 4-ik frontjának nyugati irányban harcoló csapatai

szenvedtek a Huanghótól nyugatra[18], ennek a vonalnak végleges csődjét jelentette.

Az aktív védelmet másszóval támadó védelemnek vagy elszánt harc útján történő védelemnek is nevezhetjük. A passzív védelmet másszóval kizárólag védekezés útján történő védelemnek vagy egyes-egyedül csak védekezésre irányuló védelemnek is nevezhetjük. A passzív védelem valójában álvédelem. Igazi védelemnek csak az aktív védelem, csak az olyan védelem nevezhető, amely ellentámadásba és támadásba lendülés céljából folyik. Amennyire én tudom, egyetlen valamire való katonai könyv, egyetlen valamennyire is okos katonai vezető sem szállt síkra soha a passzív védelem mellett, sem régebben, sem napjainkban, sem Kínában, sem más országokban, sem a stratégia, sem a taktika terén. Csak holmi tökkelütött ostoba ember vagy őrült tüntetheti fel a passzív védelmet minden bajt orvosló csodaszernek. És mégis akadtak olyanok, akik a gyakorlatban ehhez folyamodtak. Ez a háború vezetésében elkövetett hiba volt, a konzervativizmus megnyilvánulása a hadügy terén, ami ellen határozottan fel kell vennünk a harcot.

Azoknak az imperialista országoknak katonai szakemberei körében, amelyek viszonylag későn léptek a világesemények színterére és különösen gyorsan fejlődnek, vagyis Németország és Japán katonai szakemberei körében, erős agitáció folyik a stratégiai támadás érdekében és a stratégiai védelem ellen. Ez az eszme teljesen alkalmatlan a kínai forradalmi háború számára. Olyan imperialista országok katonai szakemberei, mint Németország és Japán, váltig hangoz-

tatják: a védelem komoly fogyatékossága, hogy nem lehet harci szellemet ébreszteni odahaza az országban, hogy a védelem, éppen ellenkezőleg, bizonytalanságot olt az emberek szívébe. A szóbanforgó esetben azokra az államokra gondolnak, amelyekben éles osztályellentétek vannak, amelyekben csak a reakciós uralkodó rétegek vagy éppenséggel csak a hatalmon levő reakciós csoport érdeke a háború. Nálunk viszont teljesen más a helyzet. A forradalmi támaszpontok védelmének, Kína védelmének jelszava jegyében tömöríthetjük a legszélesebb néptömegeket, amelyek mind egy emberként indulnak harcba, mivel elnyomásnak és agressziónak vagyunk kitéve. A Szovjetunió Vörös Hadserege is védelemhez folyamodott a polgárháborúban és legyőzte ellenségeit. Abban az időben, amikor az imperialista államok megszervezték a fehérgárdisták támadását, Szovjet-Oroszország a Szovjetek védelmének jelszava jegyében harcolt, sőt, az októberi felkelés előkészítésének időszakában is a főváros védelme jelszavának jegyében hajtották végre a forradalmi katonai erők mozgósítását. A védelem minden igazságos háborúban nemcsak megbénítja a politikailag idegen elemeket, hanem arra is képes, hogy mozgósítsa az elmaradott néprétegeket a háborúban való részvételre.

Marx azt mondotta, hogy ha egyszer a fegyveres felkelés megkezdődött, egy percre sem szabad megállítani a támadást[19]. Ez azt jelenti, hogy a tömegeknek, miután váratlan felkelésükkel rajtaütöttek az ellenségen, nem szabad lehetőséget adniok a reakciós uralkodó erőknek arra, hogy megtartsák vagy vissza-

szerezzék a hatalmat, hanem ki kell használniok a pillanatot és szét kell zúzniok az országon belüli reakciós uralkodó erőket, s nem szabad engedni, hogy magukhoz térjenek. Nem szabad megpihenni a kivívott győzelmek babérjain, lebecsülni az ellenséget, gyengíteni az ellene folyó támadást, mint ahogyan nem szabad tétován megtorpanni és elszalasztani az ellenség megsemmisítésére kínálkozó alkalmat, mert akkor a forradalom vereségre lesz kárhoztatva. Ez helyes. Ez azonban nem azt jelenti, hogy a forradalmároknak nem kell védelemhez folyamodniok, amikor a két fél között már katonai összeütközésre került sor és amikor az ellenség fölényben van, s nyomása már érezhető. Csak sült bolond gondolkodhat így.

A mi háborúnk mindeddig egészben véve a Kuomintang elleni támadás volt, de a Kuomintang „hadjáratai" szétzúzásának formájában folyt.

A hadvezetés formáit illetően váltogattuk a védelmet és a támadást. Állíthatjuk, hogy nálunk a támadás a védelem után következik, és azt is állíthatjuk, hogy a támadás megelőzi a védelmet, mivel a „hadjárat" szétzúzása a fordulópont. A „hadjárat" szétzúzásáig védelem folyik, de mihelyt szétvertük a „hadjáratot", támadás kezdődik. Ez nem egyéb, mint egy és ugyanazon hadművelet két szakasza, az ellenség „hadjáratai" pedig közvetlenül követik egymást. E két szakasz közül a védelem szakasza bonyolultabb és fontosabb, mint a támadás szakasza. Ez a szakasz a „hadjárat" szétzúzásának sok előfeltételét tartalmazza. Alapvető elv ezen a téren az aktív védelem elismerése és a passzív védelem tagadása.

Ami viszont a polgárháborút egészben véve

illeti, amikor a Vörös Hadsereg erői fölénybe kerülnek az ellenség erőivel szemben, a stratégiai védelemre rendszerint már nincs szükség. Fő célkitűzésünk akkor a stratégiai támadás lesz. Ezt a változást az erőviszonyok általános változása határozza majd meg. Arra az időre a védelem csak részben marad meg.

2. AZ ELLENHADJÁRATOK ELŐKÉSZÍTÉSE

Ha nem tennők meg a szükséges és teljes előkészületeket az ellenség terv szerint megvalósított hadjáratának visszaverésére, elkerülhetetlenül a passzív fél helyzetére lennénk kárhoztatva; ha sietve, felkészületlenül kell harcba szállni, szó sem lehet a győzelem biztos tudatáról. Ezért ugyanakkor, amikor az ellenség „hadjáratra" készül, nekünk feltétlenül ellenhadjáratra kell készülnünk. Azok az ellenvetések, amelyek e felkészülés ellen sorainkban hallatszanak, gyerekesek és nevetségesek.

Itt felmerül egy nehéz kérdés, amely körül könnyen parázs viták támadhatnak: mikor kell befejezni a támadást és áttérni az ellenhadjárat előkészítésének szakaszára? Ez a kérdés azzal kapcsolatban merül fel, hogy abban az időszakban, amikor mi magunk folytatunk sikeres támadást, az ellenség pedig védekezik, „hadjáratának" előkészítése titokban folyik és nehéz megállapítanunk, mikor kezdi meg az újabb támadást. Ha időelőtt látunk hozzá az ellenhadjárat előkészítéséhez, ezzel elkerülhetetlenül elveszítjük annak az előnynek egy részét, amelyet a támadás nyujt; ez néha nem egészen kedvező befolyással lehet

a Vörös Hadseregre és a lakosságra, mivel az ellenhadjárat előkészítésének időszakában a legfőbb intézkedések — a katonai visszavonulás előkészítése és a visszavonulás előkészítése érdekében történő politikai mozgósítás. Az előkészítés, ha időelőtt kezdődik, néha az ellenség várásává válhat; ha pedig az ellenség hosszú várakozás után sem jelenik meg, újra kell kezdenünk támadásunkat. Emellett új támadásunk kezdete olykor éppen egybeesik az ellenség támadásának kezdetével, s ilyenformán nehéz helyzetbe kerülünk. Ezért az előkészítés tekintetében az elkezdés időpontjának megválasztása komoly jelentőségre tesz szert. Ahhoz, hogy ezt az időpontot helyesen tűzzük ki, tekintetbe kell vennünk saját helyzetünket, az ellenség helyzetét és a kettő közötti összefüggést. Az ellenség helyzetének megismerése céljából adatokat kell gyüjteni politikai, katonai és pénzügyi helyzetéről és az ellenség területein észlelhető közhangulatról. Ennek az anyagnak az elemzése során helyesen, egészében kell felmérni az ellenség erőit, nem túlozva korábbi vereségeinek arányait. Ámde az ellenség táborában mutatkozó ellentéteket, az ellenség pénzügyi nehézségeit, korábbi vereségeinek hatását stb. egyáltalán nem szabad lebecsülni sem. Ami saját erőinket illeti, nem szabad túlbecsülni korábbi győzelmeink arányait, de ugyanúgy lebecsülni sem szabad ezeknek a győzelmeknek a jelentőségét.

Ami viszont az előkészítés tekintetében az elkezdés időpontjának megválasztását illeti, általánosságban szólva, ha nagyon korán kezdjük el, az kisebb baj, mintha elkésünk vele, mivel az első

esetben kisebbek lesznek a veszteségek, mint a másodikban. A korai kezdet viszont azért előnyös, mert azt, aki felkészült, nem fenyegeti veszély és megbízható biztosítéka van a vereség ellen.

A felkészülés szakaszának legfőbb tartalma: a Vörös Hadsereg visszavonulásának előkészítése, a politikai mozgósítás, a hadsereg létszámának kiegészítése, előkészítő intézkedések a pénzügyek és az élelmezés terén, a politikailag idegen elemekkel kapcsolatos rendszabályok stb.

A Vörös Hadsereg visszavonulásának előkészítése azt jelenti, hogy a hadseregnek nem szabad előrenyomulnia olyan irányban, amely nem előnyös az utána következő visszavonulás számára, nem szabad túlságosan messzire mennie a támadásban, nem szabad túlságosan kifárasztania magát. Ezek az alapvető, elengedhetetlen követelmények a Vörös Hadsereg fő erőit illetően közvetlenül az ellenség nagyszabású támadása előtt. A Vörös Hadsereg figyelmének ilyenkor főként a felvonulási terület előkészítésére irányuló tervekre, anyagi eszközök felhalmozására, erőinek kiegészítésére és kiképzésére kell irányulnia.

Az ellenség „hadjáratai" elleni harcban elsőrendű jelentősége van a politikai mozgósításnak. Ez azt jelenti, hogy világosan, bátran és minden titkolózás nélkül beszélni kell a Vörös Hadsereg harcosainak és a támaszpontok lakosságának arról, hogy az ellenség támadása elkerülhetetlen és küszöbön van, arról, hogy milyen komoly kárt okoz ez a támadás a népnek, egyúttal pedig az ellenség gyenge pontjairól, a Vörös Hadsereg előnyeiről, arról a törekvésünkről, hogy mindenáron győzzünk,

munkánk irányáról stb.; a Vörös Hadsereget és az egész lakosságot fel kell szólítani a „hadjárat" elleni harcra és a támaszpont védelmére. A katonai titkot jelentő kérdések kivételével a politikai mozgósításnak nyiltan kell folynia, és céljául kell kitűznie, hogy kiterjedjen mindenkire, aki képes a forradalom érdekeinek védelmére. Ennek során fontos feladat, hogy meggyőzzük kádereinket.

A hadsereg létszámának kiegészítésével kapcsolatban két körülményt kell szem előtt tartani: egyrészt tekintetbe kell venni a lakosság politikai tudatosságának színvonalát és a lakosság számát, másrészt pedig a Vörös Hadsereg állapotát az adott időpontban és azoknak az esetleges embervesztességeknek arányait, amelyek a Vörös Hadsereget a „hadjárat" elleni harc egész időszaka folyamán érhetik.

Fölösleges bizonyítani, hogy a pénzügyek és az élelmezés kérdésének komoly jelentősége van a „hadjárat" elleni harc szempontjából. Tekintetbe kell venni, hogy a „hadjárat" elhúzódhat. Feltétlenül figyelembe kell venni azt a minimumot, amely elsősorban az egész Vörös Hadsereg, azután a forradalmi támaszpont egész lakossága anyagi szükségleteinek kielégítéséhez a „hadjárat" elleni harc egész tartamára szükséges.

A politikailag idegen elemekkel kapcsolatban óvintézkedéseket kell tenni. De nem szabad megengedni ezen a téren túlkapásokat, az attól való túlzott félelemből, hogy esetleg elárulnak bennünket. A földbirtokosok, a kereskedők és a kulákok tekintetében más és más módon kell eljárni. A fő feladat:

meg kell magyarázni nekik politikánkat, semlegesíteni kell őket és meg kell szervezni a tömegeket arra, hogy szemmel tartsák őket. Csak az egészen elenyésző számú legveszélyesebb elemmel kapcsolatban lehet olyan kemény rendszabályt alkalmazni, mint a letartóztatás stb.

Az ellenhadjárat eredményeként aratott győzelem arányait jelentős mértékben az határozza meg, hogy miképpen oldjuk meg az ellenhadjárat előkészítése szakaszában előttünk álló feladatokat. Az ellenség lebecsüléséből eredő hanyagság az előkészítés idején, valamint az ellenség támadásától való félelemből származó fejvesztettség egyformán káros, és határozott harcot kell folytatni ellenük. A lelkesedést nyugalommal, a feszült munkát szervezettséggel kell párosítanunk.

3. A STRATÉGIAI VISSZAVONULÁS

A stratégiai visszavonulás tervszerű stratégiai lépés, amelyhez a kevésbbé erős hadsereg folyamodik az ellenség fölényben levő erőinek támadása esetén, annak a megfontolásnak alapján, hogy nem tudja azonnal szétzúzni a támadót, s mivel arra törekszik, hogy megőrizze emberanyagát és kivárja az ellenség szétzúzására alkalmas pillanatot. A katonai kalandorpolitika hívei azonban határozottan síkraszállnak e lépés ellen és ragaszkodnak hozzá, hogy „saját államunk határain kívül kell védekezni az ellenséggel szemben".

Ki ne tudná, hogy amikor két ökölvívó vias-

kodik, az okos gyakran hátrál, az ostoba viszont tombol és kezdettől fogva nem kíméli erejét. Így azután gyakran az a fél győz, amelyik hátrált.

A „Sujhucsuan"[20] című regényben Csaj Csin házában a nagyerejű Hung harsány harci kiáltásokkal ráveti magát Lin Csungra; Lin Csung eleinte hátrál, majd amikor Hung valami ügyetlenséget követ el, egyetlen rúgással földre teríti.

A Csuncsiu korszakban háború tört ki Lu és Csi hercegség között[21]. Csuang-kung, Lu hercegség ura, mindjárt meg akarta kezdeni a döntő ütközetet, s nem is gondolt arra, hogy várjon addig, míg Csi serege kimerül, de Cao Kuj visszatartotta. Elhatározták, hogy az „ellenségünk kimerült — mi megverjük" taktikához folyamodnak — és meg is verték Csi seregét. Ez a kínai hadművészet történetében klasszikus példája lett a gyenge győzelmének az erős fölött. Nézzük, mit mond erről Co Csiu-ming krónikaíró[22]:

„Tavasz. Csi serege haddal támadt ránk. A herceg készülődött a hadjáratra. Cao Kuj kihallgatást kért. Egy földije így szólt Caóhoz: «Az udvari emberek dolga, hogy ezt fontolóra vegyék. Minek avatkozol bele?» Cao Kuj így felelt: «Az udvari emberek nem sokat érnek, nem tudnak okos terveket készíteni.» A herceg elé állt és megkérdezte: «Mivel fogsz hadakozni, herceg?» A herceg így felelt: «Ami ruha és eleség volt, azt sohasem bátorkodtam egyedül élvezni, mindig megosztottam másokkal.» Cao Kuj erre megjegyezte: «Kis kegyekkel nem tudsz mindenkit elhalmozni, a nép nem követ, herceg!» A herceg így szólt: «Hibátlan állatokat, meg jáspist, meg selymet áldoztam az isteneknek, sohasem bátorkodtam becsapni őket, mindig becsülettel jártam el.» Cao Kuj erre megjegyezte: «Kis becsületességgel nem lehet megnyerni a bizalmat, az istenek nem adják áldásukat.»

A herceg így szólt: «Kis és nagy pörökben — még ha nem értettem is lényegüket — mindig igyekeztem igazságosan ítélkezni.» Cao Kuj így felelt: «Ez a kötelesség becsületes teljesítése. Ezzel már lehet harcba indulni! Engedd meg, uralkodóm, hogy elkísérjelek, mikor harcba indulsz!» A herceg felszállt vele harci szekerére s elindult a csatába, amely Csangsao alatt volt. A herceg már készült, hogy megveresse a rohamra szóló dobot. Cao Kuj azonban így szólt: «Még nem lehet!» Amikor Csi már háromszor verette meg a rohamra szólító dobot[23], Cao Kuj így szólt: «Most lehet!» Csi serege meghátrált, és a herceg már készült, hogy üldözőbe vegye. Cao Kuj így szólt: «Még nem lehet!» Szemügyre vette a sereg szekereinek nyomát, felhágott a harci szekér elülső részére, a sereg után nézett és így szólt: «Most lehet!» Akkor elkezdődött Csi hadának üldözése. A győzelem után a herceg megkérdezte Cao Kujtól, hogy miért cselekedett így. Cao Kuj így felelt: «Hiszen a háború — bátorság dolga. Az első dobszó felkelti a bátorságot, a második lelohasztja, a harmadik elapasztja. Az ellenség bátorsága elapadt, mi viszont telve voltunk bátorsággal és ezért győztünk. Ha nagy hercegség ellen hadakozunk, nehéz megismerni erejét. Kelepcétől féltem. Szemügyre vettem szekereik nyomait — kuszák voltak; zászlóikra néztem — egymás után estek a földre. Akkor megkezdtük az üldözést.»"

A szóbanforgó esetben az volt a helyzet, hogy egy gyenge hercegség állt szemben egy erős hercegséggel. Az idézett szövegben szó esik a háború politikai előkészítéséről — a nép bizalmának megnyeréséről; szó esik az ellentámadásba lendüléshez kedvező hadállásról — Csangsaóról; szó esik az ellentámadás kezdetének kedvező időpontjáról — „az ellenség bátorsága elapadt, mi viszont telve voltunk bátorsággal"; szó esik az üldözés kezdetének időpontjáról — „szekereik nyomai kuszák voltak;

zászlóik egymás után estek a földre". Noha ez a történet kis ütközetről szól, mégis megmutatkoznak benne a stratégiai védelem elvei. Kína hadtörténetében rendkívül sok példa van arra, hogy ezeknek az elveknek az alkalmazása következtében győzelmet arattak: Liu Pang és Hsziang Jü csatája Csengkaónál[24], a Vang Mang és Liu Hsziu csapatai közötti ütközet Kunjang alatt[25], Jüan Sao és Cao Cao csatája Kuantunál[26], a Vu és Vej birodalom közötti csata a Csepi-hegységnél[27], a Vu és Su birodalom közötti csata Jilingnél[28], Cshin és Csin állam csatája a Fejsuj[29] folyónál stb. Mindezekben a híres ütközetekben a gyengébb fél a nagy erőkülönbség folytán eleinte visszavonult, majd saját kezébe ragadta a kezdeményezést és győzött.

A mi háborúnk 1927 őszén kezdődött. Abban az időben semilyen tapasztalatunk sem volt. A nancsangi[30] és kantoni felkelés[31] vereséget szenvedett. A Vörös Hadsereg, amely az „Őszitermés Felkelés"[32] idején Hunan, Hupej és Csianghszi tartomány határán harcolt, szintén számos vereséget szenvedett, s a Hunan és Csianghszi tartomány határán lévő Csingkangsan hegység vidékére vonult át. A következő év májusában azok az alakulatok, amelyek átvészelték a nancsangi felkelés leverését, Hunan déli részén át szintén a Csingkangsan vidékére érkeztek. Már 1928 májusától fogva feltűntek a partizánháború egyszerű, az akkori időnek megfelelő fő elvei. Ezeket az elveket a következő tizenhatszavas formula fejezi ki: „Ellenségünk támad — mi visszavonulunk, ellenségünk megállt — mi nyugtalanítjuk, ellenségünk kimerült — mi megverjük, ellenségünk

visszavonul — mi üldözzük." A liliszani vonal érvényrejutásáig a Központi Bizottság elismerte ezeket a katonai elveket. Hadvezetési elveink azután továbbfejlődtek. Abban az időben, amikor a csianghszi támaszpont területén megkezdtük első ellenhadjáratunkat, felvetettük és sikeresen alkalmaztuk „az ellenség területünk mélyébe csalogatásának" elvét. Abban az időpontban, amikor a harmadik „hadjáratot" szétzúztuk, a Vörös Hadsereg hadvezetési elvei már teljesen kialakultak. Ez új szakasz volt a Vörös Hadsereg hadvezetési elveinek fejlődésében; ezek az elvek tartalmilag jelentősen kibővültek és formájukat tekintve sokban megváltoztak, főként pedig már túlnőttek korábbi kezdetlegességük keretein. Az elvek azonban továbbra is ugyanabban a tizenhat szóban fejeződtek ki, amely az ellenhadjáratok vezetésének legfontosabb szabályait fogalmazta meg, beleértve mindkét szakaszukat — mind a stratégiai védelmet, mindpedig a stratégiai támadást. Ezek az elvek a stratégiai védelem szakaszában is felölelték a védelem mindkét mozzanatát — a stratégiai visszavonulást és a stratégiai ellentámadást. Minden, ami ezután következett, csupán ezeknek az elveknek továbbfejlesztése volt.

1932 januárjától fogva azonban, miután a pártszervezeteknek komoly elvi hibákat tartalmazó határozatot küldtek szét arról, hogy „a harmadik hadjárat szétzúzása után előbb egy vagy több tartományban kell kivívni a győzelmet" — a „baloldali" opportunisták harcot indítottak a helyes elvek ellen. Végülis ezeket az elveket elvetették, és a velük ellentétes, úgynevezett „új elvek" vagy „regularitási

elvek" egész sora lépett a helyükbe. Ettől a pillanattól fogva a régi elveket nem volt szabad többé helyesnek tekinteni, „partizánszellemű" elvekké váltak, amelyeket el kellett vetni. A „partizánszellem" elleni harc légköre teljes három évig uralkodott. E harc első szakaszában katonai kalandorpolitika volt uralmon, a második szakaszban ez a terület mindenáron való megtartására irányuló célkitűzésbe csapott át, végül a harmadik szakaszban a menekülésre irányuló célkitűzéssé változott. Csak a Párt Központi Bizottsága Politikai Irodájának 1935 januárjában, a Kujcsou tartomány területén levő Cunban megtartott kibővített konferenciája állapította meg ennek a hibás vonalnak a csődjét és ismerte el újra a korábbi vonal helyességét. De milyen nagy ára volt ennek!

Azok az elvtársak, akik a leghevesebben küzdöttek a „partizánszellem" ellen, azt mondták: helytelen dolog a terület mélyébe csalogatni az ellenséget, mivel így nagykiterjedésű területet kell feladnunk. Igaz, ugyan, hogy a multban ilyen módon győzelmeket arattunk, most azonban egészen más a helyzet. Azonfelül, vajjon nem jobb-e területfeladás nélkül győzni le az ellenséget? Vajjon nem jobb-e a maga körzeteiben, vagy a mi körzeteink és az ellenséges körzetek határán győzni le az ellenséget? A régi elvekben, úgymond, nincs semmiféle „regularitás", — ezek partizánosztagok hadműveleti módszereit tartalmazzák. Mi most megalakítottuk államunkat, Vörös Hadseregünk reguláris hadsereggé vált. Csang Kaj-sek elleni háborúnk két állam, két nagy hadsereg háborúja. A történelem nem ismét-

lődhet, a „partizánszellemet" teljesen el kell vetni. Az új elvek „tökéletesen marxista" elvek, a régiek viszont a partizánosztagoknál, a hegyek közt jöttek létre, márpedig a hegyek közt nincs marxizmus stb. stb. Szóval az új elvek merőben ellentétes jellegűek voltak: „egy tartson ki tízzel szemben, tíz tartson ki százzal szemben, merészen és határozottan kell cselekedni, a győzelmet üldözéssel kell betetőzni", „a front egész hosszában csapásokat kell mérni", „el kell foglalni a központi városokat", „két ököllel kell lesujtani az ellenségre". Ami az ellenség támadásának visszaverését illeti, az új elvek így hangzottak: „védekezés saját államunk kapuin kívül", „az győz, aki saját kezébe ragadja a kezdeményezést", „nem szabad megengedni az ellenségnek, hogy házunkban összetörje az edényt", „talpalatnyi földet sem szabad elveszíteni", „hat irányba kell beosztani a csapatokat", „döntő összecsapás a forradalmi út és a gyarmati út között", „rövid, váratlan csapások, erődítményháború, kimerítő háború", „huzamos háború", a mély mögöttes terület elgondolása, a vezetés teljes központosítása — mindez pedig, mint tudjuk, azzal végződött, hogy nagyszabású költözködést hajtottunk végre új lakásba. Aki nem ismerte el ezeket az új elveket, azzal szemben megtorlást alkalmaztak, azt „opportunistának" kiáltották ki stb. stb.

Ez az egész elmélet és gyakorlat kétségtelenül hibás volt. Szubjektivizmus, a kispolgári ultraforradalmiság, a forradalmi viszketegség megnyilvánulása volt a kedvező helyzet pillanataiban. Amikor pedig a helyzet súlyosra fordult, mindez — a helyzet megváltozásának arányában — előbb a megfontolatlan kockázat

taktikájára, majd a terület mindenáron való megtartásának célkitűzésére, végül pedig a menekülés célkitűzésére vezetett. Könnyelmű és hozzánemértő emberek elmélete és gyakorlata ez — semmi köze a marxizmushoz, antimarxista elmélet.

Itt csak a stratégiai visszavonulásról van szó. Ennek Csianghsziban „az ellenség területünk mélyébe csalogatása", Szecsuanban „az arcvonal megrövidítése" volt a neve. A mult valamennyi elméleti és gyakorlati katonai szakembere is elismerte, hogy ez az az irányvonal, amelyet a gyenge hadseregnek az erős ellenség ellen viselt háborúban, a hadműveletek kezdeti szakaszában feltétlenül követnie kell. Külföldi katonai szakemberek a következőket mondták: „Stratégiai védelem esetén kezdetben rendszerint ki kell térni a döntő ütközet elől, ha annak körülményei kedvezőtlenek, és csak akkor kell döntő ütközetre törekedni, ha már kedvező helyzet alakult ki." Ez tökéletesen helyes, ehhez a megállapításhoz semmit sem tehetünk hozzá.

A stratégiai visszavonulás célja a hadsereg emberanyagának megőrzése és az ellentámadás előkészítése. A visszavonulás azért is szükséges, mert ha nem vonulunk vissza a támadó erős ellenség elől, elkerülhetetlenül létében fenyegetjük hadseregünket. Mindamellett a multban sokan határozottan ellenezték a visszavonulást, „opportunista, szűklátókörű, védekező vonalnak" tekintették. Történelmünk már bebizonyította, hogy ezek az ellenvetések teljesen hibásak voltak.

Ellentámadás előkészítése esetén feltétlenül több, számunkra kedvező, az ellenség számára pedig hátrá-

nyos feltételt kell kiválasztanunk és létrehoznunk ahhoz, hogy elérjük az erőviszonyok megváltozását; ezután át lehet térni az ellentámadásra.

Korábbi tapasztalatunk azt mutatja, hogy általában akkor lehet áttérni az ellentámadásra, amikor a visszavonulás során a következő, számunkra kedvező, az ellenség számára pedig hátrányos feltételek közül legalább kettőt vagy többet megvalósítottunk:

1) a Vörös Hadsereg aktív támogatása a lakosság részéről;

2) a hadműveletek szempontjából előnyös állások;

3) a Vörös Hadsereg főerőinek teljes összpontosítása;

4) az ellenség gyenge pontjainak felfedése;

5) az ellenség fizikai és erkölcsi kimerültsége;

6) az ellenség baklövései.

A Vörös Hadsereg aktív támogatása a lakosság részéről — a legfontosabb feltétel. Ez a feltétel a támaszpontok területén megvan. Ha ez a feltétel megvan, könnyű létrehozni vagy felfedezni a negyedik, ötödik és hatodik feltételt. Ezért, amikor az ellenség nagyarányú támadást indít a Vörös Hadsereg ellen, a Vörös Hadsereg a fehér területekről mindig visszavonul a támaszpontok területére, mivel a támaszpontok lakossága a legtevékenyebben segíti a fehér hadsereg elleni harcában. A támaszpontok területén belül is különbség van a központi vidékek és a határvidékek között: a titok megőrzése, a hírszerzés, a szállítás, a háborúban való részvétel terén a központi vidékek lakosságára jobban lehet számítani, mint a határvidékek lakosságára. Ezért a csianghszi vissza-

vonulás végpontjának meghatározása során, az első, második és harmadik „hadjárat" elleni harc idején, a választás mindig azokra a vidékekre esett, ahol az első feltételt illetően jó vagy aránylag jó volt a helyzet. A támaszpontok e sajátossága következtében a Vörös Hadsereg hadműveleteinek módszerei, a hadműveletek vezetésének általános módszereihez képest, itt jelentős mértékben megváltoznak. Ez volt a fő oka annak, hogy az ellenség később kénytelen volt a „kiserődháborúra" venni irányt.

Az a körülmény, hogy a visszavonuló hadsereg kiválaszthatja a maga számára előnyös állásokat és rákényszerítheti akaratát a támadó hadseregre, a belső vonalakon folyó hadműveletek egyik előnye. Az erősebb ellenség legyőzésére törekvő gyengébb hadsereget feltétlenül érdekelnie kell az olyan feltételnek, mint a hadállások megválasztása. Ez a feltétel azonban egymagában véve nem elegendő, más feltételekkel kell társulnia. A legfontosabb a lakosság magatartása. Továbbá, fel kell fedezni az ellenségnek azt az alakulatát, amelyet könnyűszerrel meg lehet verni. Így például, az ellenség kimerült, vagy baklövést követett el, vagy valamelyik, meghatározott irányban előrenyomuló alakulata aránylag kevéssé harcképes. Ha ezek a feltételek nincsenek meg, még az előnyös állásokat is el kell hagyni és folytatni kell a visszavonulást, hogy biztosíthassuk a kívánt feltételeket.

A fehér területeken is akadnak előnyös állások, ott azonban nincs meg az olyan kedvező feltétel, mint a lakosság segítsége. Ha a többi feltételt sem hoztuk még létre, illetőleg még azokat sem fedeztük

fel, a Vörös Hadseregnek a támaszpontok területére kell visszavonulnia. Ugyanez vonatkozik általában a forradalmi támaszpontok határmenti és központi vidékei közti különbségre is.

A helyi alakulatok és az ellenséget lekötő erők kivételével rendszerint minden támadó erőt összpontosítani kell. Csakhogy amikor a Vörös Hadsereg támadást folytat a stratégiai védelemre áttért ellenség ellen, rendszerint decentralizálja erőit. Amikor pedig az ellenség nagyarányú támadást indít, a Vörös Hadsereg úgynevezett „központ felé irányuló visszavonulást" kezd. Az ilyen visszavonulás végpontjául rendszerint a támaszpont központját, néha pedig, a helyzettől függően, a támaszpontnak az arcvonal felé néző vagy mögöttes területi határát választják. Ez a „központ felé irányuló visszavonulás" lehetőséget nyujt a Vörös Hadsereg fő erőinek a teljes összpontosulásra.

Abban az esetben, ha gyenge hadsereg harcol erős ellenség ellen, egy további elengedhetetlen feltétel az, hogy ki kell választani az ellenség gyenge alakulatait és ezeket kell megverni. Az ellenség támadásának kezdetén azonban gyakran nem tudjuk, hogy különböző irányokból előrenyomuló csapatainak melyik alakulatai a legerősebbek, melyek kevésbbé erősek, melyek a leggyengébbek és melyek kevésbbé gyengék. Ennek megállapításához felderítésre van szükség, ami gyakran meglehetősen sok időt vesz igénybe. Ez egy további érv a stratégiai visszavonulás szükségessége mellett.

Ha a támadó ellenség számbelileg és erőben sokkalta felülmúlja hadseregünket, akkor csak egy módon

lehet megváltoztatni az erőviszonyt: meg kell várni, amíg mélyen benyomul a támaszpontok területére és fenékig üríti a keserűségek poharát, amelyet ez a vidék tartogat számára. Ezzel kapcsolatban Csang Kaj-sek egyik dandárjának törzsparancsnoka a harmadik „hadjárat" idején a következő kijelentést tette: „A kövérek soványra aszalódtak, a soványak halálra gyötrődtek", Csen Ming-su, a nyugati irányban harcoló Kuomintang-hadsereg parancsnoka pedig megállapította: „A nemzeti hadsereg mindenütt mintha sötétben botorkálna, a Vörös Hadsereget pedig mindenütt ragyogó verőfény veszi körül." Ilyen körülmények között, még ha az ellenség erős is, erői szemlátomást csökkennek, csapatai kimerülnek, szellemük romlik és az ellenség sok gyenge pontja szembeötlővé válik. A Vörös Hadsereg viszont, noha gyenge, az ellenségtől eltérően erőt gyüjt és kitűnő állapotban van. Ilyen körülmények között gyakran bizonyos erőegyensúly jön létre, vagypedig az ellenség abszolút fölénye viszonylagos fölénnyé, a mi abszolút gyengeségünk pedig viszonylagos gyengeséggé változik; sőt, az is előfordul, hogy az ellenség gyengébb lesz nálunk, mi pedig fölénybe kerülünk vele szemben. A harmadik „hadjárat" elleni harc idején, Csianghsziban, a Vörös Hadsereg a végső határig vonult vissza (a támaszpont mögöttes területi határán összpontosult), enélkül azonban nem tudta volna legyőzni az ellenséget, mivel az ellene támadó hadsereg számbelileg több mint tízszeresen felülmulta. Szun-ce mondta: „Térj ki a harc elől, amikor az ellenség villámgyorsan előretör, sujts le rá, amikor meggyengülve visszafordul"; mikor ezt mondta, az ellenség erkölcsi és fizikai

kimerítésére gondolt, fölényének megsemmisítése céljából.

Az utolsó feltétel, amelyet a visszavonulás biztosít, az, hogy felfedezzük az ellenség baklövéseit, vagy baklövések elkövetésére kényszerítjük. Ne feledjük, hogy bármilyen ügyes legyen is az ellenség parancsnoksága, többé-kevésbbé huzamos időszakon át nem működhet teljesen hibátlanul. Mindig van lehetőség arra, hogy kihasználjuk az ellenség hibáit; az ellenség éppenúgy követhet el hibát, mint ahogy olykor mi magunk is elkövetünk és lehetővé tesszük az ellenségnek, hogy kihasználja baklövésünket. Mesterségesen is előidézhetjük, hogy az ellenség baklövéseket kövessen el, azon az úton, amelyet Szun-ce „látszatkeltés"-nek nevezett (keleten támadás látszatát keltjük, de nyugaton csapunk le, vagyis úgynevezett megtévesztő hadmozdulatot végzünk). Erre való tekintettel a visszavonulás végpontját nem lehet valamely meghatározott területre korlátozni. Előfordul, hogy a kijelölt területre való visszavonulás után még mindig nem fedezünk fel az ellenségnél olyan baklövést, amelyet kihasználhatnánk, és még vissza kell vonulnunk egy keveset, hogy megvárjuk, amíg ilyen lehetőség kínálkozik számunkra.

Nagy vonalakban ezek azok a kedvező feltételek, amelyeket a visszavonulás teremt számunkra. Ez azonban egyáltalán nem azt jelenti, hogy meg kell várni, amíg valamennyi fentemlített feltétel létrejön és csak akkor kell ellentámadásba lendülni. Az, hogy mindezek a feltételek egyidejűleg meglegyenek, nem lehetséges, de nem is okvetlenül szükséges. Annak a hadseregnek azonban, amely erejét tekintve jelentő-

sen elmarad az ellenség mögött és belső vonalakon folytatja hadműveleteit, arra kell törekednie, hogy a szükséges feltételek közül legalább néhányat biztosítson, aszerint hogy milyen erős az ellenség abban a pillanatban. Ez ellen kifogást emelni helytelen lenne.

A visszavonulás végpontjának meghatározása során az általános helyzetből kell kiindulni. Helytelen lenne a visszavonulás végpontját csupán abból kiindulva megállapítani, hogy a helyi, részleges helyzet kedvez ellentámadásba lendülésünknek, és nem törődni azzal, hogy az általános helyzet ebben az időpontban hátrányossá teszi számunkra az ellentámadásba lendülést. Hiszen, amikor az ellentámadást megkezdjük, a helyzetben a továbbiak során esetleg bekövetkező változásokat is számításba kell venni, márpedig a mi általános ellentámadásaink mindig részleges ellentámadásokkal kezdődnek. A visszavonulás végpontját néha a támaszpontnak a front felé néző szélén kell kijelölni, ahogy például a második és a negyedik ellenhadjárat idején Csianghsziban, vagy a harmadik ellenhadjárat idején Senhszi—Kanszuban történt; olykor a támaszpont központi részében kell kijelölni, ahogy az első ellenhadjárat idején Csianghsziban történt; olykor pedig a támaszpont mögöttes területi határán, mint például a harmadik ellenhadjárat idején Csianghsziban. Ezt a részleges és az általános helyzet közötti kölcsönös viszony határozza meg. Az ötödik „hadjárat" elleni harc idején, Csianghsziban, hadseregünk egyáltalán nem ismerte el a visszavonulást, mivel sem a részleges, sem az általános helyzetet nem vette figyelembe, és ez igen nagy

ügyetlenség volt. A helyzet egész sereg feltételből tevődik össze; a részleges és az általános helyzet közötti összefüggés vizsgálata során abból kell kiindulni, hogy kedveznek-e valamennyire ellentámadásba lendülésünknek abban a pillanatban mind a két félnél azok a feltételek, amelyekből mind a részleges, mind az általános helyzet összetevődik.

A támaszpontok területén fekvő visszavonulási végpontok alapjában véve három kategóriára oszlanak: a támaszpont front felé néző szélén, központi részén és mögöttes területi határán levő pontokra. De vajjon azt jelenti-e ez, hogy teljesen elvetjük a fehér területeken folytatott hadműveleteket? Nem, nem azt jelenti. Mi csak akkor vetjük el a fehér területeken folytatott hadműveleteket, ha az ellenség nagyszabású „hadjáratai" elleni harcról van szó. Annak az elvnek alapján, hogy a hadsereg emberanyagát meg kell őrizni és addig kell várni, amíg lehetőség nem kínálkozik ez ellenség szétzúzására, csak jelentős erőkülönbség esetén ragaszkodunk a támaszpontokra való visszavonuláshoz, az ellenségnek a terület mélyébe csalogatásához, mivel csakis ezen a módon lehet létrehozni vagy felfedezni az ellentámadásunknak kedvező feltételeket. Ha azonban a helyzet nem nagyon komoly, vagy, fordítva, annyira komoly, hogy még a támaszpont területén sem teszi lehetővé a Vörös Hadseregnek az ellentámadásba lendülést, vagypedig nem kedvez az ellentámadásba lendülésnek, és ahhoz, hogy fordulatot érjünk el a helyzetben, folytatni kell a visszavonulást — akkor fehér területeken fekvő visszavonulási végpont kiválasztása is lehetségesnek tekinthető;

ezt legalább elméletileg el kell ismerni, noha a multban igen kevés ilyen tapasztalatunk volt.

A fehér területeken fekvő visszavonulási végpontok általában ugyancsak három csoportra oszthatók: először, a támaszpont előtt, másodszor, a támaszpont oldalán és harmadszor, a támaszpont mögött levő pontokra. A támaszpont előtti visszavonulási végpontot lehetett választani például az első ellenhadjárat idején Csianghsziban. Ha abban az időben nem lett volna belső viszálykodás a Vörös Hadseregben, a helyi pártszervezetekben pedig nem lett volna szakadás, vagyis ha nem lett volna két olyan nehéz probléma, mint a liliszani vonal és az „AB-Szövetség"[33], akkor elképzelhető, hogy az ellentámadást a Csian—Nanfeng—Csangsu térségében összpontosított erők kezdték volna meg, mivel az ellenségnek az a csoportja, amely abban az időben a Kancsiang és a Fusuj folyó között[34] nyomult előre, erő dolgában nem múlta felül túlságosan számottevően a Vörös Hadsereget (100 000-rel szemben 40 000). A lakosság részéről nyujtott támogatás tekintetében itt ugyan rosszabbak voltak a feltételek, mint a támaszpont területén, csakhogy itt előnyös állásaink voltak; azonfelül ki lehetett használni azt, hogy az ellenség különálló oszlopokban nyomult előre és egyenként szét lehetett verni ezeket az oszlopokat. A támaszpont oldalán lehetett kiválasztani a visszavonulás végpontját például a harmadik ellenhadjárat idején Csianghsziban. Ha abban az időben az ellenség támadása nem öltött volna olyan nagy arányokat, s a Csianghszi és Fucsien tartomány határán fekvő Csienning—Licsuan—Tajning térségből előrenyomuló ellenséges

csoport létszáma lehetővé tette volna hadseregünknek, hogy csapást mérjen rá, akkor elképzelhető, hogy a Vörös Hadsereg, amely fehér területen — Fucsien tartomány nyugati részén — volt összpontosítva, elsősorban éppen ezt a csoportot verte volna szét, és akkor nem kellett volna óriási vargabetűt tennie, hogy Zsujcsinbe jusson és onnan Hszingkuóba vonuljon. A támaszpont mögött levő visszavonulási végpont választása lehetséges volt ugyanannak a harmadik ellenhadjáratnak az idején, Csianghsziban. Ha például az ellenség főerői nem nyugat, hanem dél felé nyomultak volna, mi esetleg kénytelenek lettünk volna a Hujcsang—Hszünvu—Anjüan térségig (fehér területre) visszavonulni és az ellenséget még délebbre csalogatni, ezután pedig a Vörös Hadsereg délről észak felé, a támaszpont mélye felé mért volna csapást. Abban az időpontban északon, a támaszponton belül, egészen biztosan nem voltak nagy ellenséges erők. A fentebb kifejtettek azonban mind csupán feltevések, amelyek tapasztalatilag nincsenek ellenőrizve és csak kivételes eseteknek tekinthetők, nempedig általános szabálynak. Amikor az ellenség nagyszabású „hadjáratot" indít, általános szabály számunkra, hogy messzire csalogassuk és visszavonuljunk a támaszpontra, s ott folytassunk hadműveleteket, mivel ez a módszer nyujtja számunkra a legbiztosabb kezességet az ellenség támadó erőinek szétzúzására.

Azok, akik azt állították, hogy „saját államunk kapuin kívül kell védekezni az ellenséggel szemben", kifogást emeltek a stratégiai visszavonulás ellen, és ezt azzal indokolták meg, hogy visszavonulásunk

területveszteségre vezet, kárt okoz a lakosságnak (az úgynevezett „edénytörés saját házunkban") és kedvezőtlen visszhangot kelt a külvilágban. Az ötödik „hadjárat" elleni harc idején azt kezdték hangoztatni, hogy az ellenség erődítményei minden egyes hátrafelé tett lépésünkkel egyre előbbre nyomulnak, a támaszpont területe napról napra zsugorodik és már nem sikerül visszaszerezni. A multban, úgymond, az ellenségnek a terület mélyébe csalogatása hasznos volt, de az ötödik „hadjáratban", amikor az ellenség „kiserődháborút" folytat, ez haszontalan, és e „hadjárat" ellen csak a decentralizált védelem és a rövid, hirtelen támadások módszerével lehet harcolni.

Mindezekre az állításokra igen könnyű válaszolni: történelmünk már megadta rájuk a választ. Ami a területveszteséget illeti, lépten-nyomon előfordul, hogy a területet csak elvesztése révén lehet megtartani. Mint mondják: „ha elvenni akarsz, előbb adj". Ha a területet elveszítjük, de győzedelmeskedünk az ellenségen, utána pedig visszaszerezzük, sőt még ki is bővítjük a területet — ez előnyös művelet. Kereskedelmi ügyletekben a vevő nem szerezhet be árut, ha nem költ rá pénzt; az eladó nem juthat pénzhez, ha nem ad túl az árun. A forradalom költsége a rombolás, szerzeménye pedig — az átalakító, alkotó tevékenység. Az alvásra és a pihenésre időt fordítunk, de közben erőt gyüjtünk a következő napi munkához. Ha pedig holmi tökkelütött ostoba ember ezt nem érti meg és lemond az alvásról, akkor a következő nap teljesen összeroskad. Ez már hátrányos művelet! Az ötödik „hadjárat" hátránya éppen ez volt számunkra. Mivel nem akartuk odaadni a terület

egy részét, végeredményben az egészet elvesztettük. Abesszínia is annak következtében vesztette el egész államterületét, hogy túlságosan mereven védelmezte, bár természetesen Abesszínia vereségét korántsem ez az egy körülmény okozta.

Pontosan így áll a dolog a lakosságnak okozott kárral is. Ha nem vagyunk hajlandók megengedni, hogy ideig-óráig és emellett csupán a terület egy részén „edénytörésre" kerüljön sor, az azt jelenti, hogy kénytelenek vagyunk hosszú ideig, mégpedig az ország egész területén eltűrni az „edénytörést". Az attól való félelemért, hogy rövid időre kedvezőtlen politikai visszhangot keltünk, azzal kell fizetnünk, hogy hosszú időre kedvezőtlen visszhangunk lesz. Ha az Októberi Forradalom után az orosz bolsevikok egyetértettek volna a „baloldali kommunisták" álláspontjával és elvetették volna a Németországgal való békeszerződést, akkor az újonnan született Szovjethatalom elpusztulhatott volna[35].

Ezek a látszólag forradalmi, baloldaliaskodó nézetek a kispolgári értelmiségre jellemző „ultraforradalmiságból" és a parasztok mint kistermelők maradiságából fakadnak. Amikor valamilyen kérdéshez nyúlnak, csak egy részét látják és nem képesek teljes egészében felölelni, vonakodnak a ma érdekeit a holnap érdekeivel összekapcsolni, a részleges érdekeket az egész érdekeivel összhangba hozni. Megkapaszkodnak a részlegesben, az ideiglenesben, és semmi szín alatt sem akarják kiengedni kezükből. Igaz ugyan, hogy mindazokat a részeket, amelyek az adott konkrét helyzetben fontosak az egész és az egész adott időszak szempontjából, különösen

pedig a döntő jelentőségű részlegeset, a döntő jelentőségű ideigleneset nem szabad kiengedni kezünkből, mert különben a spontaneitás és az események menetébe való benemavatkozás híveivé válunk. Éppen ezért van szükség arra, hogy a visszavonulásnak végpontja legyen; de semmiesetre sem indulhatunk ki a kistermelőkre jellemző rövidlátó nézetekből, hanem bolsevik bölcseséget kell tanulnunk. Amikor saját szemünk ereje elégtelennek bizonyul, látcsőhöz és mikroszkóphoz kell folyamodnunk. A marxista módszer — látcső és mikroszkóp a politika és a hadügy terén.

Persze, a stratégiai visszavonulásnak megvannak a maga nehézségei is. A visszavonulás kezdete időpontjának megválasztása, a visszavonulás végpontjának megválasztása, politikai-felvilágosító munka a káderek és a lakosság körében, a visszavonulás szükségességéről való meggyőzésük céljából — mindezek nehéz feladatok, de olyan feladatok, amelyeket feltétlenül meg kell oldani.

A visszavonulás kezdete időpontjának kérdése igen komoly jelentőségű kérdés. Ha az első csianghszi ellenhadjárat idején a visszavonulás kezdetének időpontját nem választottuk volna meg olyan szerencsésen, vagyis, ha később kezdődött volna, annak hatása megmutatkozott volna, legalábbis, ami győzelmünk arányait illeti. Persze, a visszavonulás korai megkezdése vagy késői megkezdése egyaránt kárt okoz. Általában azonban a késedelem súlyosabb kárt okoz, mint a korán kezdés. Az idejében történő visszavonulás lehetővé teszi, hogy teljesen kezünkbe vegyük a kezdeményezést, ez viszont óriási mérték-

ben megkönnyíti, hogy a visszavonulás végpontjának elérése után rendezzük sorainkat és friss erőkkel ellentámadásba menjünk át. Az első, a második és a negyedik csianghszi „hadjárat" szétzúzására irányuló hadműveletek idején igen könnyűszerrel és simán elbántunk az ellenséggel. És csak a harmadik „hadjárat" idején, amikor egyáltalán nem vártuk, hogy az ellenség a második „hadjáratban" szenvedett súlyos vereség után ilyen hamar meg tudja szervezni az újabb „hadjáratot" (a második ellenhadjáratot 1931 május 29-én fejeztük be, július 1-én pedig Csang Kaj-sek már megkezdte a harmadik „hadjáratot"), csak akkor kellett a Vörös Hadseregnek sebtében, kerülő utakon haladva végrehajtani az összpontosítást, és ez rendkívül kifárasztotta a harcosokat. A visszavonulás kezdetének időpontját saját általános helyzetünkből és az ellenség általános helyzetéből kiindulva, az általunk szerzett szükséges értesülések alapján kell megállapítani, amint az a felkészülési szakasz kezdete időpontjának megválasztásánál történik, amiről fentebb már beszéltünk.

Amíg kádereinknek és a lakosságnak nincs tapasztalata, amíg a katonai vezetés tekintélye még nem ért el olyan magas fokot, hogy a stratégiai visszavonulás kérdésének eldöntését egy kisszámú csoportra vagy éppenséggel egyetlen emberre bízhatjuk — addig a stratégiai visszavonulásnál óriási nehézséget jelent kádereink és a lakosság meggyőzése a visszavonulás szükségességéről. Mivel kádereinknek még nem volt tapasztalatuk, mivel nem bíztak a stratégiai visszavonulásban, ebben a kérdésben az első és a negyedik ellenhadjárat kezdeti szakaszai-

ban és az egész ötödik „hadjárat" folyamán óriási nehézségekbe ütköztünk. Az első ellenhadjárat időszakában kádereink a liliszani irányvonal hatására amellett kardoskodtak, hogy nem visszavonulni kell, hanem támadni — míg csak végre-valahára meg nem tudtuk győzni őket az ellenkezőjéről. A negyedik ellenhadjárat időszakában kádereink a katonai kalandorpolitika hatására ellenezték a stratégiai visszavonulás előkészítését. Az ötödik „hadjárat" elleni harc idején vezető kádereink kezdetben továbbra is ragaszkodtak a katonai kalandorpolitikára jellemző eszmékhez és ellenezték az ellenségnek területünk mélyébe csalogatását, később pedig annak az irányelvnek híveivé váltak, amely szerint a területet minden áron meg kell tartani. Csang Kuo-tao vonalának hívei nem hitték el, hogy a tibetiek és a mohamedán vallású népek lakta területeken[36] lehetetlen létrehozni támaszpontjainkat. Csak akkor hitték el, amikor már nekirohantak a falnak és beverték a fejüket. Ez is konkrét példa. A kádereknek tapasztalatra van szükségük; a vereség valóban a siker szülőanyja. Egyúttal azonban őszintén tanulni kell mások tapasztalatából is. Ha viszont minden esetben megvárjuk, amíg saját tapasztalatunk alapján győződünk meg a dologról, addig pedig makacskodunk és nem vagyunk hajlandók elfogadni azt, ami mások tapasztalatából következik — százszázalékos, szűklátókörű empirizmushoz jutunk. Háborúnk során meglehetősen sok kárt szenvedtünk emiatt.

A lakosság tapasztalatának hiánya és a stratégiai visszavonulással szemben emiatt táplált hitetlenség legkirívóbban az első csianghszi „hadjárat"

elleni harc idején nyilvánult meg. A csiani, a hszingkuói és a jungfengi kerületben a helyi pártszervezetek és a néptömegek akkoriban egyöntetűen ellenezték a Vörös Hadsereg visszavonulását. De miután az első „hadjárat" elleni harc idején tapasztalatokat szereztek, a következő „hadjáratok" során ez a probléma többé sohasem merült fel. Valamennyien elhitték, hogy a támaszpont elvesztése és a nép nélkülözése — ideiglenes dolog, hogy a Vörös Hadsereg szét tudja zúzni a „hadjáratokat". A nép hite azonban igen erősen összefügg kádereink hitével, és ezért legfőbb és elsőrendű feladatunk a káderek meggyőzése.

A stratégiai visszavonulás rendeltetése egészében véve az, hogy ellentámadásba menjünk át; a stratégiai visszavonulás a stratégiai védelemnek csak első szakasza. A stratégiának egészében véve az a döntő kérdése, hogy valóra válik-e a győzelem a következő szakaszban — az ellentámadás szakaszában.

4. A STRATÉGIAI ELLENTÁMADÁS

Mint fentebb már említettük, abszolút erőfölénnyel rendelkező ellenség támadásának megtörése csak abban az esetben lehetséges, ha a stratégiai visszavonulás szakaszában kialakult helyzet az ellenség támadásának kezdete óta változásokon ment át, és számunkra kedvezővé, az ellenség számára pedig kedvezőtlenné vált. Ez a helyzet különböző feltételekből tevődik össze.

A számunkra kedvező és az ellenség számára

kedvezőtlen feltételek és helyzet megléte azonban még nem idézi elő az ellenség vereségét. Ezekben a feltételekben és ebben a helyzetben a győzelemnek vagy a vereségnek csupán a lehetősége rejlik, de magukban véve még nem jelentik a győzelmet vagy a vereséget, és sem a győzelem, sem a vereség nem vált még valósággá egyik hadviselő fél számára sem. Ahhoz, hogy a győzelem vagy a vereség lehetőségét valósággá változtassuk, döntő ütközet szükséges. Csak ilyen ütközet döntheti el azt a kérdést, hogy a két hadsereg közül melyik győz. Ez egészében véve a stratégiai ellentámadás feladata. Az ellentámadás — tartós folyamat, a védelem legszíndúsabb, legmozgalmasabb szakasza, s egyúttal utolsó szakasza is. Aktív védelmen lényegében éppen ilyen döntő jellegű stratégiai ellentámadást értünk.

A feltételek és a helyzet nemcsak a stratégiai visszavonulás szakaszában állnak elő és alakulnak ki. Az ellentámadás szakaszában is tovább alakulnak. Ebben a szakaszban a feltételek és a helyzet formailag és jellegüket tekintve nem azonosak azzal, ami az előző szakaszban volt.

Az, ami formailag és jellegét tekintve azonos az első szakasszal — mint például az ellenség további kimerítése és veszteség okozása az ellenségnek emberanyagban — csak folytatása annak, ami az előző szakaszban volt.

De elkerülhetetlen a teljesen új feltételek és új helyzet előállása is. Az ellenség hadserege például egy vagy több vereséget szenvedett; ebben az esetben a számunkra kedvező és az ellenség számára kedvezőtlen feltételek már nem szorítkoznak az ellen-

ség kimerültségére stb., hanem olyan új feltétel is járul hozzájuk, mint az ellenség által szenvedett vereség. A helyzet is megváltozik: az ellenség hadseregének mozdulatai rendszertelenné, hadműveletei elhamarkodottá válnak és megmásul a két hadsereg erőviszonya.

Tegyük fel, hogy nem az ellenség, hanem a mi hadseregünk szenvedett egy vagy több vereséget; akkor a feltételek és a helyzet ellenkező irányban változnak meg, vagyis az ellenség számára kedvezőtlen feltételek gyérülnek, és számunkra kedvezőtlen feltételek állnak elő, sőt hatalmasodnak el. Ez teljesen új jelenség, eltérő attól, ami korábban volt.

Bármelyik fél veresége nyomban és közvetlenül újabb erőfeszítésekre kényszeríti a vereséget szenvedett félt, amelyek arra irányulnak, hogy megpróbálja felszámolni a veszélyes helyzetet, megszabaduljon ezektől a sajátmaga számára hátrányos, az ellenség számára pedig előnyös új feltételektől és új helyzettől, újra a maga számára előnyös és az ellenség számára hátrányos feltételeket és helyzetet teremtsen, s ezáltal nyomást gyakoroljon az ellenségre.

Ezzel ellentétben, annak a félnek az erőfeszítései, amely győzelmet aratott, arra fognak irányulni, hogy minden eszközzel tovább fejlessze sikerét, még nagyobb kárt okozzon az ellenségnek, mindenképpen a maga számára előnyös feltételek és helyzet kialakítására vagy megerősítésére törekedjék és ne engedje meg az ellenségnek, hogy megvalósítsa a számára veszélyes helyzet felszámolását célzó kísérletet.

Ilyen módon, bármelyik félről van is szó, a harc a döntő ütközet szakaszában a legádázabb, a legbonyolultabb, a legváltakozóbb, a legfáradságosabb és a legnehezebb a háború vagy a hadművelet egész folyamán, s az a vezetés szempontjából a legfelelősségteljesebb szakasz.

Az ellentámadás szakaszában igen sok kérdés merül fel. Ezek között a legfontosabbak a következők: az ellentámadás kezdete, az erők összpontosítása, a hadműveletek mozgó jellege, a hadműveletek gyorsasága, a megsemmisítő hadműveletek.

E kérdések megoldásánál mind az ellentámadás, mindpedig a támadás során alapjában véve ugyanazokat az elveket alkalmazzák. Ebben az értelemben azt mondhatjuk, hogy az ellentámadás — támadás.

Az ellentámadás azonban nem egészen ugyanaz, mint a támadás. Az ellentámadás elveit akkor alkalmazzák, amikor az ellenség támad, a támadás elveit pedig akkor, amikor az ellenség védekezik. Ebben az értelemben van közöttük bizonyos különbség.

Jóllehet a hadműveletek vezetésének számos kérdését teljes egészében megvilágítom a stratégiai ellentámadásról szóló részben, a stratégiai védelemmel kapcsolatban, a stratégiai támadásról szóló fejezetben pedig, ismétlések elkerülése céljából, csak néhány más kérdést tárgyalok — mégis, amikor a fentebb említetteket figyelembe vesszük, az ellentámadás és a támadás gyakorlati alkalmazása során nem szabad szem elől tévesztenünk sem megegyező vonásaikat, sempedig különbségeiket.

5. AZ ELLENTÁMADÁS KEZDETE

Az ellentámadás kezdetének kérdése — az úgynevezett „első ütközetek" vagy „bevezető ütközetek" kérdése.

Sok burzsoá katonai szakember azt tartja, hogy mind a stratégiai védelemnél, mindpedig a stratégiai támadásnál óvatosan kell nekivágni az „első ütközetnek". Különösen vonatkozik ez a védelemre. Ezt a kérdést a multban is komolyan felvetettük. Az öt csianghszi „hadjárat" elleni hadműveletek gazdag tapasztalatot nyujtottak számunkra, amelyet nem lesz haszontalan dolog megvizsgálni.

Az első „hadjáratban" az ellenség körülbelül 100 000 főnyi erővel nyolc oszlopban nyomult előre, a Csian—Csienning vonalról déli irányban, a Vörös Hadsereg támaszpontja ellen. A mintegy 40 000 főnyi Vörös Hadsereg Csianghszi tartomány ningtui kerületében, Huangpi—Hsziaopu vidékén összpontosult.

A helyzet a következő volt: 1) a „hadjáratot" végrehajtó hadsereg mindössze 100 000 főből állott, s emellett katonái nem tartoztak Csang Kaj-sek saját csapataihoz; ezért az általános helyzet nem volt különösen súlyos; 2) a Kancsiang folyó átellenes, nyugati partján, Csian városában, Lo Lin hadosztálya állomásozott; 3) három ellenséges hadosztály — Kung Ping-fan, Csang Huj-csan és Tan Tao-jüan hadosztálya — Csiantól délkeletre és Kuangcsangtól meg Ningtutól északnyugatra Futien—Tungku—Lungkang—Jüantou vidékét tartotta megszállva. Csang Huj-csan hadosztályának főerői Lungkangban, Tan Tao-jüan főerői pedig Jüantouban tartóz-

kodtak. Futien—Tungku vidékének lakossága, amely ideig-óráig elhitte az „AB-Szövetség" provokációs koholmányait, nem bízott a Vörös Hadseregben, sőt elutasító magatartást tanusított irányában. Ez a vidék nem volt alkalmas hadműveletek folytatására; 4) Liu Ho-ting ellenséges hadosztálya messze, Csienningben, Fucsien tartomány fehér területén volt, és nem volt ok arra a feltevésre, hogy Csianghsziba vonul; 5) két ellenséges hadosztály — Mao Ping-ven és Hszü Ko-hsziang hadosztálya — Toupi—Lokou—Tungsao vidékére nyomult előre, amely Kuangcsang és Ningtu között fekszik. Toupi fehér területen volt, Lokou partizánkörzetben, Tungsaoban pedig „AB-Szövetség" működött, és ott nehéz volt titokban tartani hadműveleteinket. Veszélyes lett volna erőinket Mao Ping-ven és Hszü Ko-hsziang hadosztályainak szétzúzására bevetni, utána pedig nyugat felé irányítani, mivel a nyugaton állomásozó három hadosztály (Csang Huj-csan, Tan Tao-jüan és Kung Ping-fan hadosztálya) felzárkózhatott és nem lett volna könnyű legyőzni őket; ez a terv nem oldotta volna meg véglegesen a feladatot; 6) Csang Huj-csan és Tan Tao-jüan hadosztályai, amelyek Lu Ti-pingnek, Csianghszi tartomány kormányzójának, a „hadjárat" főparancsnokának saját csapataihoz tartoztak, az ellenség főerőit képviselték, s a hadműveletek vezetése a fronton Csang Huj-csanra hárult. E két hadosztály megsemmisítése azt jelentette volna, hogy a „hadjáratot" lényegében szétvertük. Ez a két hadosztály egyenként mintegy 14 000 főt számlált, azonfelül Csang Huj-csan hadosztálya két helyen állomásozott. Ha a két hadosztály közül az egyikre csa-

pást mérünk, abszolút erőfölénybe kerültünk volna; 7) Lungkan—Jüantou vidéke, ahol Csang Huj-csan és Tan Tao-jüan hadosztályainak főerői állomásoztak, közel volt csapataink összpontosítási helyéhez. Azonfelül ezen a vidéken a lakosság részéről nyujtott támogatás tekintetében kedvezőek voltak számunkra a feltételek, és ezért megközelíthettük az ellenséget titokban; 8) Lungkangnál voltak számunkra előnyös állások, de Jüantounál nem voltak. Arra az esetre, ha az ellenség Hsziaopu irányában támad ránk, itt is előnyös állásaink voltak; 9) Lungkang irányában a legnagyobb erőket összpontosíthattuk. Azonkívül a Lungkangtól néhány tucat li távolságra délnyugatra fekvő Szingkuóban még volt egy több mint ezer főnyi külön hadosztályunk, amely bekerítő mozdulattal ugyancsak az ellenség hátába kerülhetett; 10) ha csapataink a középen áttörést hajtottak volna végre és rést ütöttek volna az ellenséges vonalon, két, egymástól nagy távolságra eső csoportra vágták volna az ellenség valamennyi keleti és nyugati hadoszlopát. Az ismertetett elgondolások figyelembevételével elhatároztuk, hogy itt bocsátkozunk először ütközetbe. Ebben az ütközetben szétzúztuk Csang Huj-csan főerőinek két dandárját és hadosztályának parancsnokságát. Kilencezer foglyot ejtettünk, köztük volt maga a hadosztályparancsnok is: senki sem menekült meg. Az első ütközetben aratott e győzelmünk után Tan Tao-jüan hadosztálya fejvesztetten menekült Tungsao irányában, Hszü Ko-hsziang hadosztálya pedig Toupi felé. Csapataink üldözőbe vették Tan Tao-jüan hadosztályát és a felét megsemmisítették. Öt nap alatt (1930 december 27-től 1931

január 1-ig) két ütközetet vívtunk, s utána az ellenség erői — attól tartva, hogy szétzúzzuk őket — sietve kiürítették Futien—Tungku—Toupi vidékét. Igy végződött az első „hadjárat".

A második „hadjárat" idején a helyzet a következő volt: 1) az ellenség csapatainak létszáma 200 000 főre rúgott, a főparancsnok Ho Jing-csin volt, aki törzskarával Nancsangban tartózkodott; 2) ebben a „hadjáratban", akárcsak az elsőben, csak olyan alakulatok vettek részt, amelyek nem tartoztak Csang Kaj-sek saját csapatainak kötelékébe. Erős vagy viszonylag erős volt közöttük Caj Ting-kaj 19. hadserege, Szun Lien-csung 26. hadserege és Csu Szao-liang 8. hadserege; a többi gyengébb volt; 3) az „AB-Szövetséget" már felszámolták, és a támaszpont egész lakossága támogatta a Vörös Hadsereget; 4) Vang Csin-jü 5. hadseregét nemsokkal azelőtt helyezték át északról, és a hadműveletek során óvatosan járt el. Körülbelül ugyanazt lehet elmondani Kuo Hua-cung és Ho Meng-lin hadosztályairól is, amelyek Vang Csin-jü balszárnyán tartózkodtak; 5) ha a hadműveleteket Futiennél kezdjük és keletre vetjük vissza az ellenséget, a Fucsien és Csianghszi tartomány határán fekvő Csianning—Licsuan—Tajning vidékének területéből kiszélesíthettük volna a támaszpontot és ilyen módon megerősíthettük volna anyagi bázisunkat a következő „hadjárat" szétzúzása céljából; ha keletről nyugatra csapunk le, a hadművelet végeztével a Kancsiang folyó korlátozta volna számunkra a támaszpont kiszélesítésének lehetőségét; ha viszont az ellenség szétzúzása után keletre fordulunk, az azt jelentette volna, hogy kifárasztjuk

csapatainkat és időt vesztünk; 6) hadseregünk létszáma ahhoz képest, amennyi az első „hadjárat" szétzúzására irányuló hadművelet idején volt, valamelyest csökkent (valamivel több mint harmincezerre), ezzel szemben a csapatok alapos, négyhónapos pihenőhöz jutottak. Az ismertetett elgondolások figyelembevételével úgy határoztunk, hogy az első csatát Vang Csin-jü és Kung Ping-fan alakulataival vívjuk, amelyek Futien vidékén állomásoztak (összesen 11 ezred). Miután ebben a csatában győztünk, csapásokat mértünk Kuo Hua-cung, Szun Lien-csung, Csu Sao-liang és Liu Ho-ting csapataira. 15 nap alatt (1931 május 16-tól 30-ig) 700 lit tettünk meg, 5 ütközetet vívtunk, több mint 20 000 puskát zsákmányoltunk; e „hadjárat" szétzúzása úgy ment, mint a karikacsapás. A Vang Csin-jü elleni hadművelet idején Caj Ting-kaj és Kuo Hua-cung egységei között voltunk, negyvenegynéhány li távolságra az előbbitől és valamivel több mint tíz lire az utóbbitól. Egyesek azt mondták, hogy biztos pusztulásba rohanunk, kelepcébe esünk, mi azonban mégis áttörtünk. Ez lényegében azzal volt magyarázható, hogy a hadművelet a támaszpont területén folyt, továbbá azzal, hogy az ellenség alakulatai között nem volt egység. Kuo Hua-cung hadosztályának szétzúzása után Ho Ming-lin hadosztálya éjnek idején visszavonult Jungfengbe és így megmenekült a pusztulástól.

A harmadik „hadjárat" idején a következőképpen alakult a helyzet: 1) a „hadjárat" élén főparancsnoki minőségben maga Csang Kaj-sek állt; kívüle még három hadoszlopparancsnok is volt; a középső hadoszlopot Ho Jing-csin vezette, aki Csang Kaj-

sekkel együtt Nancsangban tartózkodott; a jobboldali oszlop parancsnoka a Csianban tartózkodó Csen Ming-su, a baloldali hadoszlopé pedig Csu Sao-liang volt, aki Nanfengben tartózkodott; 2) az ellenség csapatainak létszáma ebben a „hadjáratban" elérte a 300 000 főt.A főerők Csang Kaj-sek saját csapatai közé tartozó 5 hadosztályból álltak; az egyes hadosztályokat Csen Cseng, Lo Cso-jing, Csao Kuan-tao, Vej Li-huang, illetőleg Csiang Ting-ven vezette; mindegyik hadosztályban 9 ezred volt; összesen körülbelül 100 000 főt számláltak; ezenkívül összesen 40 000 főt számláló három hadosztály — Csiang Kuang-naj, Caj Ting-kaj és Han Tö-csin hadosztálya —, és egy Szun Lien-csung parancsnoksága alatt álló 20 000 főnyi sereg vett részt a „hadjáratban"; ezek nem tartoztak Csang Kaj-sek saját csapataihoz és harcképesség tekintetében azok mögött maradtak; 3) a „hadjárat" stratégiai terve, amely úgy szólt, hogy „megállás nélkül és gyorsan előre kell nyomulni és mélyen be kell hatolni az ellenséges területre", a Vörös Hadseregnek a Kancsiang folyóhoz szorítását és megsemmisítését tűzte ki céljául; ez élesen különbözött a második „hadjáratban" alkalmazott stratégiától, amely „az elfoglalt terület megerősítésének arányában történő fokozatos előrenyomulást" tartotta szem előtt; 4) a második „hadjárat" befejezése és a harmadik kezdete között csupán egy hónap telt el, a Vörös Hadsereg még nem tudta kipihenni magát és kiegészíteni sorait a súlyos harcok után (összesen mintegy 30 000 főt számlált). Alighogy a Vörös Hadsereg, kerülő utakon 1 000 lit maga mögött hagyva, visszatért Csianghszi tarto-

mány déli részén levő támaszpontjára, és a szingkuói kerületben, e támaszpont nyugati részén, összpontosította erőit, az ellenség máris több irányból rátámadt. Ebben a helyzetben eredeti tervünk az volt, hogy Szingkuóból Vananon keresztül áttörünk Futien felé, majd keletre fordulunk, harc közben végigvonulunk az ellenség mögöttes területi közlekedési vonalain és ilyenmódon teljesen értelmetlen vállalkozássá tesszük a délcsianghszi támaszpont mélyébe való előrenyomulását. Ez lett volna a hadművelet első szakasza. Amikor pedig az ellenség visszafordult volna északnak, csapatai már erősen ki lettek volna merülve, és akkor részenként kedvünk szerint megverhettük volna. Ez lett volna a hadművelet második szakasza.

Tervünk alapeszméje az volt, hogy el kell kerülni a találkozást az ellenség főerőivel és az ellenség gyenge pontjaira kell csapásokat mérni. Amikor azonban egységeink megkezdték az előnyomulást Futien felé, az ellenség felfedezte ezeket az egységeket és Csen Cseng hadosztálya meg Lo Cso-jing hadosztálya gyorsan ott termett. Kénytelenek voltunk megváltoztatni tervünket és visszatérni a Szingkuótól nyugatra fekvő Kaohszinghszübe. Erre az időre csak ez az egyetlen pont és néhány tucat négyzetli nagyságú környéke maradt meg számunkra, ahol összpontosíthattuk erőinket. Egy napot töltöttünk itt, azután elhatároztuk, hogy kelet felé (a szingkuói kerület keleti részén fekvő) Lientang, (a jungfengi kerület déli részén fekvő) Liangcun és (a ningtui kerület északi részén fekvő) Huangpi irányában áttörünk. Mindjárt az első éjszakán áthaladtunk a Csiang Ting-ven had-

osztálya és Csiang Kuang-naj, Caj Ting-kaj meg Han Tö-csin egységei között levő 40 li széles senkiföldjén és Lientanghoz értünk. A következő napon felvettük az érintkezést Sangkuan Jün-hsziang csapatainak elővédjével (Sangkuan Jün-hsziang saját hadosztályát és Ho Meng-lin hadosztályát vezette), a harmadik napon csapást mértünk Sangkuan Jün-hsziang hadosztályára (ez volt az első csata), a negyedik napon Ho Meng-lin hadosztályára (a második csata), majd háromnapi menetelés után Huangpihoz értünk és csapást mértünk Mao Ping-ven hadosztályára (a harmadik csata). Mind a három csatánkat győzelem koronázta és több mint 10 000 puskát zsákmányoltunk. Ebben az időben az ellenség nyugati és déli irányban előnyomuló főerői kelet felé fejlődtek fel és minden figyelmüket Huangpira összpontosították, ahová erőltetett menetben nyomultak, hogy harcra kényszerítsenek bennünket. Egyre szorosabbra vonták a gyűrűt körülöttünk és közeledtek hadseregünk felé. Akkor a hegyvidéken át, egy 20 li széles senkiföldjén átsiklottunk egyfelől Csiang Kuang-naj, Caj Ting-kaj és Han Tö-csin csapatai, másfelől Csen Cseng és Lo Cso-jing csapatai között, keletről ismét nyugatra fordultunk és a szingkuói kerületben összpontosítottuk erőinket. Amíg az ellenség felfedezte ezt és újra nyugat felé fordult, egy fél hónap telt el, s mi ezalatt ki tudtuk pihenni magunkat. Az ellenség viszont kimerült, demoralizálódott, és mivel nem látott a helyzetből jobb kivezető utat, a visszavonulás mellett döntött. Mi felhasználtuk visszavonulását, csapásokat mértünk Csiang Kuang-naj, Caj Ting-kaj, Csiang Ting-ven és Han Tö-csin alakulataira,

megsemmisítettük Csiang Ting-ven egy dandárát és Han Tö-csin hadosztályát. Csiang Kuang-naj hadosztályát és Caj Ting-kaj hadosztályát nehéz lett volna legyűrnünk és inkább hagytuk, hogy kereket oldjanak.

A negyedik „hadjárat" idején a következő volt a helyzet: az ellenség három oszlopban Kuangcsang felé nyomult. Főerői a keleti oszlopban voltak összpontosítva. A nyugati oszlop két hadosztálya előttünk termett és megtámadta összpontosítási területünket. Ezért sikerült nekünk először az ellenség nyugati oszlopára lecsapni, a jihuangi kerület nyugati részén, és nyomban megsemmisíteni két hadosztályt — Li Ming és Csen Si-csi hadosztályát. Az ellenség két hadosztályt a keleti frontszakaszról a középső frontszakaszra vezényelt át és folytatta az előrenyomulást. Sikerült megsemmisítenünk még egy hadosztályt, a jihuangi kerület déli részén. Ebben a két csatában több mint 10 000 puskát zsákmányoltunk, és a „hadjáratot" alapjában véve szétvertük.

Az ötödik „hadjáratban" az ellenség előrenyomulása során új stratégiát alkalmazott, amelynek alapja a „kiserődháború"eszméje volt, és legelőször Licsuant foglalta el. Mi viszont abban az igyekezetünkben, hogy visszaszerezzük Licsuant és a támaszpont határain kívül védekezzünk, a Licsuantól északra fekvő Hsziaosira, vagyis az ellenség megerősített állásaira csaptunk le, amelyek ráadásul fehér területeken voltak. Miután itt nem értünk el sikert, a Licsuantól északkeletre fekvő Cehszicsiaóra, azaz ismét fehér területeken levő megerősített állásokra

mértünk csapást, és megint nem értünk el sikert. Azután ide-oda kezdtünk vonulni az ellenség főerői és erődítései között, arra törekedtünk, hogy felvegyük a harcot az ellenséggel, és teljesen elveszítettük a kezdeményezést. Egy egész éven át, ameddig az ötödik ellenhadjárat tartott, a legcsekélyebb kezdeményezést sem mutattuk, és végül kénytelenek voltunk elhagyni a csianghszi támaszpontot.

Az a hadvezetési tapasztalat, amelyet hadseregünk az öt ellenhadjárat időszakában gyüjtött, azt bizonyítja, hogy a védekező és az ellenség hatalmas seregének szétzúzására törekedő Vörös Hadsereg számára rendkívül komoly jelentőségű az az első ütközet, amellyel az ellentámadás kezdődik. Az első ütközet kimenetele óriási befolyással van a helyzetre egészében véve, és ez a befolyás tovább érezteti hatását, egészen az utolsó csatáig. Ebből az alábbi következtetéseket vonhatjuk le.

Először: az első ütközetet feltétlenül meg kell nyerni. Csak akkor szabad harcbaszállni, ha teljesen bizonyosak vagyunk benne, hogy az olyan feltételek, mint az ellenség helyzete, a terep jellege, a lakosság, ránk nézve kedvezőek, az ellenségre nézve pedig kedvezőtlenek. Ellenkező esetben jobb visszavonulni, körültekintően járni el és várni az alkalomra. Ilyen alkalom mindig kínálkozik, és nem kell sietni azzal, hogy harcba bocsátkozzunk. Az első ellenhadjárat idején eredetileg úgy terveztük, hogy Tan Tao-jüan csapataira mérünk csapást, de mivel az ellenség nem hagyta el a terepen uralkodó jüantoui állásait, hadseregünk kétszer ment feléje és mind a kétszer türelmesen visszavonult; néhány nap mulva azután fel-

bukkant előttünk Csan Huj-can hadosztálya, amelyre könnyűszerrel csapást mértünk. A második ellenhadjárat idején hadseregünk Tungku elé ért és mivel arra törekedett, hogy Vang Csin-jü elszakadjon futieni megerősített állásaitól, még azt a kockázatot is vállalta, hogy felfedi jelenlétét, elvetette az ellenség haladéktalan megtámadására irányuló valamennyi, türelmetlenség-diktálta javaslatot, 25 napig várakozott az ellenség oldalában, és végülis elérte azt, amire szüksége volt. A harmadik ellenhadjárat fenyegető körülményei között, amikor 1000 linyi menetelés után visszatértünk támaszpontunkra, az ellenség pedig felfedezte azt a tervünket, hogy a hátába akarunk kerülni, türelmesen visszavonultunk, átalakítottuk tervünket, áttörtünk az ellenség csapatai között levő senkiföldjén, és végülis Lientang vidékén vívtuk vele az első sikeres ütközetet. A negyedik ellenhadjárat idején, amikor a nanfengi támadás kudarccal végződött, habozás nélkül visszavonultunk és végeredményben az ellenség jobbszárnyához értünk, Tungsao vidékén összpontosítottuk erőinket és a jihuangi kerület déli részén nagy ütközetbe bocsátkoztunk, amely győzelmet hozott számunkra. Csak az ötödik ellenhadjárat során fordult elő, hogy egyáltalán nem vettük figyelembe az első ütközet komoly jelentőségét. Csapataink Licsuannak, ennek az egy városnak eleste miatt elvesztették a fejüket, és abban a törekvésükben, hogy kiküszöböljék a csorbát, észak felé vonultak — egyenest az ellenség ellen; ez után, ahelyett hogy az előrenemlátott hszünkoui csatát, amelyben győzelmet arattunk (az ellenség egy hadosztálya megsemmisült), első ütközetnek te-

kintettük volna és figyelembe vettük volna azokat a változásokat, amelyeket ennek az ütközetnek elkerülhetetlenül magával kellett hoznia, könnyelműen támadást intéztünk Hsziaosi ellen, olyan támadást, amelynek sikere kétes volt. Mindjárt az első lépésnél elvesztettük a kezdeményezést. Hát van ennél ostobább és rosszabb hadvezetési módszer?

Másodszor: az első ütközet tervének az egész hadjáratra vonatkozó terv szerves bevezetésének kell lennie. Az egész hadjáratra vonatkozó jó terv nélkül nem lehet reális sikert elérni az első ütközetben. Ez azt jelenti, hogy még ha az első ütközetben győzelmet arattunk is, de ez az ütközet az egész hadjárat tervében nemcsak nem tölt be hasznos szerepet, hanem ellenkezőleg, kárt okoz, akkor az ilyen ütközetet a győzelem ellenére kudarcnak kell tekinteni (például a Hszünkou alatti csatát, az ötödik ellenhadjárat idején). Ezért, mielőtt az első ütközetet megvívjuk, nagy vonásokban át kell gondolni, hogyan fogjuk megvívni a második, harmadik, negyedik stb. ütközetet — egészen a legutolsó ütközetig, milyen változások mennek majd végbe az ellenség általános helyzetében egyes győzelmeink után, milyen változások történnek kudarcaink esetén. Gondosan és komolyan meg kell próbálnunk, hogy mindkét fél általános helyzetéből kiindulva mindezt előrelássuk, noha az események tényleges menete nem vág majd össze okvetlenül pontosan várakozásainkkal, sőt azoktól jelentősen különbözhet. Az egész sakkjátszmára vonatkozó terv nélkül lehetetlen valóban jó lépést tenni.

Harmadszor: alaposan fontolóra kell venni, ho-

gyan járjunk el a következő stratégiai szakaszban. Ha valaki csak az ellentámadást veszi számításba és nem törődik azzal, hogy mihez kezd majd a győzelemmel befejezett ellentámadás után, illetőleg abban az esetben, ha az ellentámadás várakozás ellenére kudarcot vall — az azt jelenti, hogy nem teljesíti stratégiai vezetői kötelességét. Az egyik stratégiai szakasz során a stratégiai vezetésnek jóelőre számításba kell vennie sok egymás után következő szakaszt, vagy legalább egy következő szakaszt. Noha a bekövetkező változásokat nehéz előrelátni, mivel minél messzebbre nézünk, annál homályosabb a távlat, mégis, az általános számítások lehetségesek, messzire előrenézni pedig — kötelező. Az a vezetési módszer, amelynél a vezető csak azt tekinti át, ami a szóbanforgó lépésre vonatkozik, a politikában és a háborúban egyaránt káros. Minden lépés után feltétlenül figyelembe kell venni az ennek során történt konkrét változásokat, s ezeknek alapján ki kell javítani és tovább kell fejleszteni stratégiai és operatív tervünket. Máskülönben a kalandorpolitika hibájába eshetünk. Másrészt nélkülözhetetlen az egész stratégiai szakaszt, sőt több stratégiai szakaszt felölelő, egészben átgondolt és huzamos időszakra szánt terv. Ilyen terv nélkül megeshet, hogy hibát követünk el, tétovázunk, egyhelyben topogunk és ténylegesen az ellenség stratégiai elgondolásait szolgáljuk, magunkat pedig tétlenségre kárhoztatjuk. Nem szabad megfeledkezni arról, hogy az ellenség legfelsőbb parancsnokságának is megvan a maga stratégiai látóköre. Stratégiai győzelmeket csak akkor arathatunk, ha felülmúljuk az ellenség hadvezéreit. Az ellenség

ötödik „hadjáratának" időszakában mind a „baloldali" opportunizmus által követett vonal, mind a Csang Kuo-tao által követett vonal híveinek stratégiai vezetése főként azért volt hibás, mert nem vették tekintetbe ezt a feltételt. Tehát már a visszavonulás szakaszában előre számításba kell venni az ellentámadás szakaszát, az ellentámadás szakaszában a támadás szakaszát, s ugyanígy a támadás szakaszában a visszavonulás szakaszát. Ha valaki ezt nem veszi számításba, ha valaki egyesegyedül a pillanat meggondolásaira szorítkozik, az azt jelenti, hogy egyenest a vereségbe rohan.

Meg kell nyerni az első ütközetet, ennek során figyelembe kell venni az egész hadjárat tervét, és figyelembe kell venni a következő stratégiai szakaszt — ez az a három elv, amelyről nem szabad megfeledkezni az ellentámadás kezdetén, vagyis az első ütközet pillanatában.

6. AZ ERŐK ÖSSZPONTOSÍTÁSA

Első pillantásra az erők összpontosítása igen könnyű feladatnak látszik, a valóságban azonban ez nem így van. Mindenki számára érthető, hogy a legkönnyebben nagyobb létszámú erővel lehet legyőzni a kisebbet. Sokaknak azonban ez nem sikerül; éppen ellenkezőleg, gyakran szétforgácsolják erőiket. Ez azért történik, mert a vezetők stratégiai gondolkodásmódja nem eléggé fejlett, mert bonyolult helyzetben zavarba jönnek és ezért a helyzet hatása alá kerülnek, elvesztik a kezdeményezést, s a lyukak foltozgatásának útjára lépnek.

A hadvezérnek még a legbonyolultabb, legkomolyabb és legsúlyosabb helyzetben is elsősorban az a kötelessége, hogy önállóan és aktívan szervezze meg és használja fel erőit. Mindig lehetségesek olyan esetek, amikor az ellenség tétlenségre kényszerít bennünket. Ilyen esetekben az a legfontosabb, hogy gyorsan visszaszerezzük a kezdeményezést. Ha a kezdeményezést nem tudjuk visszaszerezni, elkerülhetetlen a vereség.

A kezdeményezés nem elvont, hanem konkrét, anyagi fogalom. A legfontosabb az, hogy a kezdeményezést megtartsuk és minél több aktív erőt összpontosítsunk.

A kezdeményezést védekezés esetén tulajdonképpen könnyen el lehet veszíteni. Ez egyáltalán nem az, mint a támadó hadműveletek, amikor a kezdeményezés teljes mértékben kibontakozhat. Mégis, védekezés esetén lehetséges az, hogy a passzív formát aktív tartalommal telítsük, hogy a formailag passzív magatartástól mind formailag, mindpedig tartalmilag kezdeményezésre térjünk át. A tervben teljesen előre megszabott stratégiai visszavonulás formailag kényszerű, tartalmilag azonban a hadsereg emberanyagának megőrzését, az ellenség szétzúzására alkalmas pillanat megvárását, az ellenségnek a terület mélyébe csalogatását, az ellentámadásra való felkészülést tűzi ki céljául. Csak az olyan magatartás, mint a visszavonulás elvetése és az elhamarkodott harcba-bocsátkozás (mint például a Hsziaosi melletti csata) jelenti gyakorlatilag a kezdeményezés elvesztését, noha külszínre ezek is a kezdeményezésért való harcnak látszanak. Stratégiai ellentámadás esetén

viszont a kezdeményezés már nemcsak a tartalomban, hanem magában a formában is megnyilvánul, amely a visszavonulási szakasz passzivitásának elvetését tükrözi. Az ellenség számára ellentámadásunk azt jelenti, hogy csapataink meg akarják fosztani a kezdeményezéstől és passzivitásra akarják kárhoztatni.

E cél teljes elérésének elengedhetetlen feltételei: az erők összpontosítása, a harci műveletek mozgó jellege és gyorsasága, megsemmisítő hadműveletek; ugyanakkor az erők összpontosítása elsőrendű és igen fontos feladat.

Az erők összpontosítása azért szükséges, hogy megváltoztassuk a két fél helyzetét.

Először, az erők összpontosításának a felek szerepének kicserélődésére kell vezetnie az előrenyomulás és a hátrálás tekintetében. Mindeddig az ellenség előrenyomult, mi pedig hátráltunk; most megpróbáljuk elérni, hogy mi nyomuljunk előre és az ellenség hátráljon. Ha összpontosított erőket vetünk harcba és győzelmet aratunk, ezt a célt már ebben az ütközetben elérjük, és ez egyúttal a hadjárat egész menetére befolyással van.

Másodszor, az erők összpontosításának szerepcserére kell vezetnie a támadás és a védekezés tekintetében. Védekezésnél a visszavonulás egészen a végpontig lényegében a passzív szakaszhoz, vagyis a védekezés szakaszához tartozik; az ellentámadás viszont az aktív szakaszhoz, vagyis a támadás szakaszához tartozik. A stratégiai védelem ugyan egészében véve még nem veszti el védekező jellegét, az ellentámadás azonban a visszavonuláshoz képest már

nemcsak formailag, hanem tartalmilag is fordulatot jelent. Az ellentámadás átmenet a stratégiai védekezésből a stratégiai támadásba; az ellentámadás mintegy bevezetője a stratégiai támadásnak. Éppen ezt a célt szolgálja az erők összpontosítása.

Harmadszor, az erők összpontosításának szerepcserére kell vezetnie a belső és külső vonalakon folyó hadműveletek tekintetében. A belső stratégiai vonalakon küzdő hadsereg, különösen a kínai Vörös Hadsereg, az ellene indított „hadjáratok" körülményei között egész sereg kedvezőtlen tényezővel találja magát szemben. A hadműveletek és egyes ütközetek során azonban ezt a helyzetet meg tudjuk változtatni és feltétlenül meg is kell változtatnunk: az ellenség hadseregének ellenünk irányuló nagy „hadjáratát" a mi csapatainknak az ellenség hadserege elleni sok-sok egyes kis hadjáratává kell változtatnunk; a stratégiai jellegű összpontosított csapást, amelyet az ellenség hadserege különböző irányokból mér ránk, olyan operatív és taktikai jellegű összpontosított csapásokká kell változtatnunk, amelyeket a mi hadseregünk mér különböző irányokból az ellenségre; az ellenség hadseregének velünk szemben megnyilvánuló stratégiai fölényét az ellenséggel szemben megnyilvánuló saját operatív és taktikai fölényünkké kell változtatnunk; a stratégiai tekintetben nálunk erősebb ellenséget operatív és taktikai tekintetben meg kell gyengítenünk, egyúttal pedig hadseregünk stratégiai gyengeségét operatív és taktikai előnyökkel kell kiegyenlítenünk. Éppen ezt nevezik külső vonalakon folyó hadműveletek vezetésének, miközben magunk a belső vonalakon vagyunk;

ezt nevezik „hadjáraton" belüli hadjáratnak, blokádon belüli blokádnak, a védekezés során végrehajtott támadásnak, saját erőink fölényének az ellenség erőinek fölénye mellett, erőnek a gyengeség mellett, kedvező feltételeknek a kedvezőtlen feltételek mellett, kezdeményezésnek a passzivitás mellett. A győzelem kivívása a stratégiai védekezés során lényegében az olyan eszköztől függ, mint az erők összpontosítása.

A kínai Vörös Hadsereg hadműveleteinek történetében ez a probléma gyakran komoly vitákat idézett elő. Az 1930 október 4-i csiani ütközetben a felvonulás és a támadás még az erők teljes összpontosítása előtt kezdődött meg. Szerencsére az ellenség (Teng Jing hadosztálya) magától megfutamodott; így a támadás ténylegesen semmire sem vezetett.

1932 elején kiadták az úgynevezett „csapások az egész fronton" jelszavát, amely azt követelte, hogy a támaszpontról minden irányban — keletre, nyugatra, délre és északra — csapásokat kell mérni. Ez a követelés nemcsak stratégiai védekezésnél, hanem még stratégiai támadásnál is helytelen. Amíg az erőviszonyok az ellenség erői és a mi erőink között nem változtak meg gyökeresen, a védekezés és a támadás, a lekötés és a csapás fennmarad egymás mellett mind a stratégiában, mindpedig a taktikában; ami pedig az úgynevezett „csapásokat az egész fronton" illeti, ezek a valóságban rendkívül ritkán fordulnak elő. A „csapások az egész fronton" jelszó az erők egyenletes elosztásának eszméjét fejezte ki, amely a katonai kalandorpolitikával együtt került hozzánk.

Azok, akik az erők egyenletes elosztásának eszméje mellett kardoskodtak, 1933-ban azt a tételt is felállították, hogy „két ököllel kell lesujtani az ellenségre". Annak a kísérletüknek során, hogy egyidejűleg két stratégiai irányban vívjanak ki győzelmet, a Vörös Hadsereg főerőit két részre osztották. Az eredmény az volt, hogy az egyik „ököl" tétlen maradt, a másik pedig kimerült a harcokban; mi több, elszalasztották egy igen nagy győzelem reális lehetőségét. Véleményem szerint, ha igen erős ellenséggel van dolgunk, akkor attól függetlenül, hogy mekkora haderővel rendelkezünk, egy bizonyos időben csak egy főirányban szabad felhasználni a csapatokat, nempedig kettőben. Nekem nincs kifogásom az ellen, hogy két, sőt több hadműveleti irány legyen, de minden adott időpontban csak egy főiránynak szabad lennie. A kínai Vörös Hadsereg, amely kis erőként jelent meg a polgárháború frontjain, de sokszor megverte hatalmas ellenfelét, az egész világon visszhangot keltő harci sikereket ért el, és ezek igen jelentős mértékben azzal magyarázhatók, hogy az erők összpontosításának elvét alkalmazta. Erről bármelyik nagy győzelmünk példáján meggyőződhetünk. A stratégiában az a tétel, hogy „egy tartson ki tízzel szemben, tíz tartson ki százzal szemben" — a háború egészére, a mi erőink és az ellenség erői közötti erőviszonyok egészére vonatkozik. Ebben az értelemben nálunk pontosan ez a helyzet. De ez a tétel nem érvényes sem a harcvezetés művészete, sem a taktika terén, és itt egyáltalán nem követhetjük. Mind az ellentámadás, mindpedig a támadás során mindig azért összpontosítunk nagy erőket, hogy az ellenség egyik alakulatára mér-

jünk csapást. Mindazok a kudarcok, amelyeket az olyan hadműveletekben szenvedtünk, mint a Tan Tao-jüan ellen 1931 januárjában Csianghszi tartomány ningtui kerületének tungsaói körzetében indított hadművelet, a 19. hadsereg ellen 1931 augusztusában Csianghszi tartomány szingkuói kerületének kaohszinghszüi körzetében indított hadművelet, a Csen Csi-tang ellen 1932 júliusában Kuangtung tartomány nanhsziungi kerületének sujkouhszüi körzetében indított hadművelet, a Csen Cseng ellen 1934 márciusában Csianghszi tartomány licsueni kerületének tuancuni körzetében indított hadművelet — azzal magyarázhatók, hogy nem összpontosítottuk erőinket. Az olyan hadműveleteket, mint a sujkouhszüi és a tuancuni, általában mindig győzelemnek, mégpedig nagy győzelemnek tekintették (az első hadműveletben szétzúztuk Csen Csi-tang 20 ezredét, a másodikban Csen Cseng 12 ezredét), mi azonban sohasem örültünk az ilyen győzelmeknek, sőt ezeket a győzelmeket bizonyos értelemben vereségeinknek nevezhetjük. A mi szempontunkból az efféle győzelmek jelentősége igen csekély, mivel nem eredményeznek hadizsákmányt, vagy csak olyan hadizsákmányt eredményeznek, amely nem haladja meg saját veszteségeinket. A mi stratégiánk az, hogy egy küzdjön tíz ellen, taktikánk pedig az, hogy tíz küzdjön egy ellen. Ez az egyik alapvető törvény, amely biztosítja számunkra a győzelmet az ellenségen.

Az erők egyenletes elosztásának eszméje az 1934-es, ötödik ellenhadjárat idején érte el tetőpontját. Úgy vélték, hogy a „hadsereg hat irányba való beosztásával", „az egész arcvonalon kifejtett ellen-

állással" le lehet győzni az ellenséget; végeredményben azonban az ellenség győzött — és mindez azért történt, mert féltünk a területveszteségtől. Ha a főerőket egy irányban összpontosítjuk, a többi irányban pedig csak lekötő erőket hagyunk, akkor ezeken a helyeken természetszerűleg és elkerülhetetlenül előfordulnak területveszteségek. Ezek azonban ideiglenes és részleges veszteségek, amelyek árán kivívjuk a győzelmet a csapás irányában. Amikor pedig a csapás irányában kivívtuk a győzelmet, visszaszerezhetjük a lekötő hadműveletek irányaiban elvesztett területet. Az első, a második, a harmadik és a negyedik „hadjárat" idején voltak területveszteségeink, különösen a harmadik „hadjárat" idején, amikor a Vörös Hadsereg csianghszi támaszpontját majdnem teljesen elvesztettük. Végeredményben azonban nemcsak visszaszereztük, hanem még ki is szélesítettük területünket.

A támaszpontok területén élő néptömegek erejének lebecsüléséből gyakran az az alaptalan félelem fakad, hogy a Vörös Hadsereg túlságosan messzire távolodik el ezektől a támaszpontoktól. Igy volt 1932-ben, amikor a Vörös Hadsereg Csianghszi tartományból csapott le a Fucsien tartományban levő Csangcsoura, és 1933-ban, a Vörös Hadsereg Fucsien elleni támadása idején, a negyedik ellenhadjáratban arątott győzelem után. Az első esetben az emberek attól féltek, hogy az ellenség az egész támaszpontot elfoglalja, a második esetben attól féltek, hogy el fogja foglalni a támaszpont egy részét, s ezért ellenezték a fegyveres erők összpontosítását és ragaszkodtak ahhoz, hogy jelöljünk ki külön csapa-

tokat a támaszpont védelmére. Végeredményben azonban bebizonyosodott, hogy ezek a félelmek alaptalanok voltak. Először is, az ellenség szempontjából kockázatos dolog behatolni a támaszpontok területére; másodszor, a fő veszély számára a Vörös Hadsereg, amely a harcok során fehér területekre jutott. Ezért az ellenséges hadsereg figyelme mindig a Vörös Hadsereg főerőire összpontosul, bárhol is legyenek. Nagyon ritkán fordul elő, hogy az ellenség figyelmen kívül hagyja a Vörös Hadseregnek az ellenség saját mögöttes területén levő erőit és a mi támaszpontjainkra tör. Az ellenség még akkor is a Vörös Hadseregre összpontosítja figyelmét, amikor az védekezik. A támaszpontok területének összeszűkítése benne van az ellenség általános tervében, amikor azonban a Vörös Hadsereg összpontosított erői megsemmisítik egyik csoportját, az ellenséges hadsereg parancsnoksága rákényszerül, hogy még jobban összpontosítsa figyelmét és katonai erőit a Vörös Hadsereg elleni hadműveletekre. Ezért az ellenségnek a támaszpontok területének összeszűkítésére irányuló tervei meghiúsíthatók.

Helytelen az az állítás is, hogy az ötödik „hadjárat" idején, amelyben a „kiserődháború" módszerét alkalmazták, nem lehetett összpontosított erőkkel harcolni, s csak a decentralizált védelem és a rajtaütések módszerét lehetett alkalmazni. Az ellenség három-öt linyi előretörésekkel és nyolc-tíz linyi előreszökellésekkel kísért „erődháborús" módszerét teljes egészében az magyarázza, hogy maga a Vörös Hadsereg minden védelmi vonalon ellenállást tanusított. Ha belső vonalakon harcoló hadseregünk

lemondott volna a minden védelmi vonalon való ellenállás taktikájáról, azután pedig, a kellő és alkalmas pillanatban, lecsapott volna az ellenség belső vonalaira, a helyzet kétségtelenül másként alakult volna. Éppen az erők összpontosításának törvénye az az eszköz, amellyel a „kiserődháború" eszméjén diadalmaskodhatunk.

A katonai erők összpontosításának általunk hangoztatott elve egyáltalán nem követeli meg azt, hogy lemondjunk a népi partizánháborúról. Mint már régen bebizonyosodott, helytelen volt a liliszani vonal, amely elvetette a „kis" partizánháborút és azt követelte, hogy „az utolsó szálig minden puska a Vörös Hadsereg kezében legyen". A forradalmi háború egésze szempontjából egyrészt a népi partizánháború, másrészt a Vörös Hadsereg főerői — olyanok, mint az ember két karja. Ha valaki csak a Vörös Hadsereg főerőit használja fel, és nem indít népi partizánháborút — az annyit jelent, hogy félkarral harcol. A forradalmi támaszpontok lakossága, amely aktívan támogatja a Vörös Hadsereget, konkrétan szólva, különösen a hadvezetés szempontjából, a felfegyverzett népet jelenti. Az ellenség főleg ezért vélekedik úgy, hogy veszélyes dolog a támaszpontok területére behatolnia.

A Vörös Hadsereg egységeinek a másodrendű hadműveleti irányokban való felvonultatása is szükséges; egyáltalán nem kell minden erőt a főirányban összpontosítani. Az erők általunk hangoztatott összpontosítása azon a megfontoláson alapul, hogy feltétlenül biztosítanunk kell abszolút vagy viszonylagos fölényünket a csatamezőn. Erős ellenség ellen

vagy nagyfontosságú frontszakaszokon abszolút túlerővel kell harcolnunk. Így például 1930 december 30-án, az első ellenhadjárat első ütközetében, Csang Huj-can 9 000 katonájával szemben 40 000 harcosunkat vontuk össze. Gyenge ellenség elleni hadműveletekhez vagy kevésbbé fontos frontszakaszokon viszonylagos túlerő is elegendő. Így például 1931 május 29-én, a második ellenhadjárat utolsó ütközetében, a Csienning ellen támadó Vörös Hadseregnek csak valamivel több mint 10 000 harcosa volt Liu Ho-ting 7 000 főnyi hadosztályával szemben.

Ez nem jelenti egyúttal azt, hogy minden esetben szükséges a túlerő; bizonyos körülmények között az ellenség viszonylagos vagy abszolút erőfölénye esetén is ki lehet állani a harcmezőre. Az első esetre vonatkozóan, vagyis amikor az ellenségnek viszonylagos erőfölénye van, a következő példát hozzuk fel: valamely körzetben a Vörös Hadseregnek csak egy kis alakulata állomásozik (itt nem olyan esetekről beszélünk, amikor vannak katonai erők, de nincsenek összpontosítva); fölényben levő ellenséges erők támadása esetén, ha a lakosság magatartása, a terep és az időjárás jelentősen kedvez számunkra, a Vörös Hadsereg, miután az ellenség derékhadát és egyik szárnyát partizánosztagok vagy kis katonai egységek bevetésével lekötötte és minden erejét összpontosította, váratlan csapást mér az ellenség másik szárnyának valamelyik szakaszára. Ez természetesen szintén szükséges, és győzelemre vezethet. Amikor váratlan támadást intézünk az egyik szárny valamelyik szakasza ellen, akkor, akárcsak az előbb tár-

gyalt esetekben, a számbeli fölény elve alapján, annak az elvnek alapján járunk el, hogy a nagyobb létszámú erő legyőzi a kisebbet. A második esetre (az ellenség abszolút erőfölénye) az szolgálhat például, amikor valamely partizánosztag meglepetésszerűen rajtaüt a fehér csapatok egy nagy alakulatán. A partizánok az ellenséges erőknek csak egy kis részét támadják meg, a fentebb megfogalmazott elv ugyanilyen alkalmazása alapján.

Azt az állítást, hogy valamely nagy hadsereg összpontosítása a harcra egyetlen felvonulási területen — nehézségeket támaszt a terep kihasználása, az utak, az ellátás, az elszállásolás stb. tekintetében, szintén az adott helyzet figyelembevételével, a körülményektől függően kell megítélni. Ezek a nehézségek fokukat tekintve különbözőek a Vörös Hadsereg és a fehér hadsereg számára, mivel a Vörös Hadsereg nagyobb terheket tud elviselni, mint a fehér hadsereg.

Kis létszámú erővel legyőzzük a nagyot — ezt vágjuk oda az egész Kína fölött uralkodó erőknek. Ugyanakkor nagy létszámú erővel győzzük le a kicsit — ezt vágjuk oda az ellenség azon egyes alakulatának, amellyel a harcmezőn megütközünk. Ez most már nem titok, az ellenség általában már ismeri szokásunkat. De képtelen elhárítani győzelmünket vagy elkerülni azt a veszteséget, amelyet okozunk neki, mivel nem tudja, mikor és hol sujtunk le rá ennek a módszernek alapján. Ezt titokban tartjuk. A Vörös Hadsereg harci műveletei általában meglepetésszerű csapások formájában mennek végbe.

7. A HADMŰVELETEK MOZGÓ JELLEGE

Mozgóháború vagy állóháború? Erre a kérdésre így felelünk: mozgóháború. Olyan körülmények között, amikor nincsenek nagy erőink és hadianyag-utánpótlási forrásaink, amikor minden támaszpontra a Vörös Hadseregnek csak egy köteléke esik, amelyet minden alkalommal oda dobunk át, ahol küzdeni kell, ilyen körülmények között az állóháború számunkra alapjában véve nem megfelelő. Az állóháború módszereit rendszerint nemcsak a védekezés, hanem a támadás során sem tudjuk alkalmazni.

A Vörös Hadsereg hadműveleteinek sajátosságai között, amelyek abból a helyzetből következnek, hogy az ellenség technika dolgában erős, a Vörös Hadsereg meg gyenge — az egyik legszembetűnőbb az, hogy nincs állandó arcvonal.

A Vörös Hadsereg arcvonalát hadműveleti irányai határozzák meg. Az a körülmény, hogy nincsenek állandó hadműveleti irányok, az arcvonalat is megfosztja állandó jellegétől. Noha az általános irány az egyes időszakokban változatlan marad, az egyes részleges irányok, amelyek összességükben az általános irányt alkotják, minduntalan változnak: amikor az egyik irányban harcoló csapatokat feltartóztatták, más irányra kell áttérni. Ha bizonyos időszak elteltével az általános irányban harcoló csapatokat is feltartóztatják, akkor ezt az általános irányt is meg kell változtatni.

A forradalmi polgárháború időszakában az arcvonal nem lehet állandó; ilyen helyzet a Szovjetunió történetében is előfordult. A Szovjetunió had-

seregének helyzete, ami ezt illeti, csak abban különbözött a mi hadseregünk helyzetétől, hogy ott az állandó jelleg hiánya sohasem ért el olyan fokot, mint nálunk. Egyetlen háborúban sem lehetnek teljesen állandó arcvonalak; ennek útjában állanak a győzelmek és vereségek, előrenyomulások és visszavonulások előidézte változások. A szokásos háborúkban azonban viszonylag gyakran előfordul, hogy vannak állandó arcvonalak. Kivételekkel csak olyan hadseregeknél találkozunk, amelyek rendkívül kedvezőtlen erőviszonyok mellett harcolnak, mint például a kínai Vörös Hadseregnél a jelenlegi szakaszban.

Az arcvonal állandó jellegének hiánya arra vezet, hogy nem állandó a támaszpontok területe sem, a támaszpontok szüntelenül hol növekednek, hol meg kisebbednek, hol összezsugorodnak, hol meg kiszélesednek. Az olyan esetek sem ritkák, amikor egyes támaszpontok újra meg újra létrejönnek és eltűnnek. A terület e változékonyságát teljes egészében a hadműveletek menetének változékonysága idézi elő.

A hadműveletek menetének változékonysága és a terület változékonysága ugyanilyen változékony jellegűvé teszi a támaszpontokon folyó egész alkotómunkát is. Ilyen helyzetben nehéz elképzelni ennek a munkának csak valamennyire is huzamos időszakra szóló terveit. A tervek gyakori változása a legmegszokottabb jelenség lett számunkra.

Ezt a sajátosságot igen hasznos dolog lesz felismernünk. Amikor ennek alapján határozzuk meg soronkövetkező feladatainkat, ne építsünk légvárakat abban a tekintetben, hogy lehetséges csak támadóháború, visszavonulás nélküli háború, ne

ijedjünk meg a terület ideiglenes változásaitól és hadtápterületünk változásaitól, ne próbálkozzunk hosszú időre szóló konkrét tervek készítésével. Terveinket és munkánkat a helyzethez kell szabni; készen kell lennünk arra, hogy megtelepedjünk vagy útnak induljunk, kezünk ügyében kell tartanunk a hátizsákot. Csak a jelenlegi mozgalmas életünk során tett erőfeszítések árán érhetjük el, hogy a jövőben kevésbbé mozgalmas, majdpedig teljesen állandó legyen a helyzet.

Az ötödik ellenhadjárat idején uralkodó úgynevezett „reguláris háború" stratégiai irányvonala alapján tagadták ezt a mozgékonyságot, és harcoltak az úgynevezett „partizánszellem" ellen. Azok az elvtársak, akik síkra szálltak a mozgékonyság ellen, egy nagy állam vezetőinek képzelték magukat. A végeredmény pedig teljesen szokatlan mozgékonyság volt — a 25 000 lis Hosszú Menetelés.

Munkás-paraszt demokratikus köztársaságunk állam, de ma még nem a szó teljes értelmében vett állam. Egyelőre még a polgárháborúban való stratégiai védekezés időszakát éljük, és hatalmunk egyelőre még igen távol van attól, hogy teljesen kialakult állam formáját öltse. Hadseregünk számbelileg és technika tekintetében még jelentősen elmarad az ellenség mögött, területünk még igen kicsiny. Az ellenségnek egyre csak azon jár az esze, hogyan semmisítsen meg bennünket. E körülmények között, amikor politikánkat meghatározzuk, ne harcoljunk általában, hűbelebalázs módjára a „partizánszellem" ellen, hanem ismerjük el becsületesen a Vörös Hadsereg partizán-jellegét. Ezen nincs mit szégyelni. Ellen-

kezőleg, a partizán-jelleg sajátosságunk, erős oldalunk, az ellenség fölötti győzelmünk eszköze. Készülnünk kell a hadsereg partizán-jellegének megszüntetésére, ma azonban ezt még nem szüntethetjük meg. A jövőben a hadsereg partizán-jellege kétségtelenül szégyenletes valami lesz, amit meg kell szüntetni, ma azonban még becses dolog, amihez erősen kell ragaszkodnunk.

„Ha csatát nyerhetünk, megverekszünk, ha nem, odébbállunk" — ez jelenlegi mozgóháborúnk lényegének népszerű magyarázata. Nincs a világon olyan katonai szakértő, aki kizárólag csak a verekedést tartaná szükségesnek és tagadná a kitérő mozdulatok szükségességét — csakhogy nem volna szabad oly gyakran kitérni, mint mi tesszük. Nálunk rendszerint több időt vesznek igénybe a menetelések, mint a harci műveletek. Ha havonta átlag egy nagy csatát vívunk, az már jó. Amikor azonban „odébbállunk", ezt mindig csak azért tesszük, hogy megverekedjünk. Minden stratégiai és operatív célkitűzésünk azon a törekvésen alapul, hogy megverekedjünk. Ám számos esetben hátrányos az, ha megverekszünk: először, ha az ellenség túlerőben van, célszerűtlen megverekedni; másodszor, ha az ellenség erői nem nagyok ugyan, de igen közeli érintkezésben van szomszédos alakulataival, akkor néha szintén célszerűtlen megverekedni; harmadszor, általában véve célszerűtlen megverekedni az ellenség bármely kötelékével, ha nincs elszigetelve vagy ha igen szilárd állásai vannak; negyedszer, amikor már hozzákezdtünk a „verekedéshez", de győzni nem tudunk, nem kell folytatni a „verekedést". Valamennyi felsorolt esetben készen

kell lennünk arra, hogy kitérjünk a harc elől. Ilyen esetekben a kitérés megengedhető és szükséges. Hiszen amikor azt hangoztatjuk, hogy szükség esetén ki kell térni a harc elől, ez elsősorban a megverekedés szükségességének elismerésén alapul. Éppen ez a Vörös Hadsereg által viselt mozgóháború fő sajátossága.

A mi háborúnk alapjában véve mozgóháború, ez azonban nem azt jelenti, hogy lemondunk az állóháború módszereiről, amikor azok szükségesek és lehetségesek. El kell ismerni, hogy elengedhetetlenül szükség van az állóháború módszereinek alkalmazására, mégpedig a stratégiai védelem időszakában a lekötő hadműveletek irányába eső egyes támaszpontok szívós védelme során, a stratégiai támadás időszakában pedig — elszigetelt ellenség elleni támadás során. Mi már jócskán gyüjtöttünk tapasztalatot az állóháború módszereinek a győzelem kivívása céljából való felhasználása terén: ilyen módszerekkel jónéhány várost, erődöt és falölderődöt foglaltunk el, elég jól megerősített ellenséges tábori állásokat törtünk át. A továbbiak során fokoznunk kell ezirányú erőfeszítéseinket, fel kell számolnunk gyengeségünket ebben a tekintetben. Fenntartás nélkül síkra kell szállnunk az ellenség megerősített állásai elleni támadás és az állóvédelem mellett azokban az esetekben, amikor a helyzet ezt megköveteli és megengedi. Csak azt ellenezzük, hogy ma általában áttérjünk az állóháború módszereire, és azt, hogy ezeket a módszereket ugyanolyan mértékben alkalmazzuk, mint a mozgóháború módszereit: ez megengedhetetlen volna.

Teljesen állandó maradt-e a Vörös Hadsereg had-

műveleteinek partizán-jellege, az állandó arcvonalak hiánya, a támaszpontok területének változékonysága, a támaszpontok területén folyó építőmunka terveinek változékony jellege a háború mind a tíz éve alatt?

Nem, történtek változások. A csingkangsani időszak és az első ellentámadás kezdete között volt az első szakasz, amikor a Vörös Hadsereg hadműveleteinek partizán-jellege és a terület változékonysága igen erősen megnyilvánult. Ez a Vörös Hadsereg csecsemőkora volt, a támaszpontok pedig akkor még partizánkörzetek voltak. Az első és a harmadik ellentámadás közötti időszak képviselte a második szakaszt, amelyben a hadműveletek partizán-jellege és a terület változékonysága jelentősen csökkent, végbement a Vörös Hadsereg frontok szerinti elosztása, és már többmilliós lakosú támaszpontok voltak. A harmadik és az ötödik ellentámadás közti időszak a harmadik szakasz: a hadműveletek partizán-jellege és a terület változékonysága még jelentősebben csökkent, központi kormány és Forradalmi Katonai Tanács alakult. A Hosszú Menetelés a negyedik szakasz: ebben a szakaszban az a hiba, amelynek következtében tagadták a Vörös Hadsereg hadműveleteinek részleges partizán-jellegét és a támaszpontok területének jelentéktelen változékonyságát, arra vezetett, hogy nagyobb arányokat öltött a partizán-jelleg és a változékonyság. Most az ötödik szakaszban vagyunk: annak következtében, hogy az ötödik „hadjáratot" nem zúztuk szét, továbbá az ilyen nagyarányú „mozgékonyság" következtében, a Vörös Hadsereg erősen megfogyatkozott, a támaszpontok pedig erősen összezsugorod-

tak. Észak-Nyugaton azonban már szilárdan megvetettük lábunkat; megerősítettük és kiszélesítettük a Senhszi—Kanszu—Ninghszia Határterületen levő támaszpontot; a Vörös Hadsereg főerőinek három frontja már egységes parancsnokság alatt áll, míg azelőtt nem ez volt a helyzet.

Stratégiánk jellege szempontjából azt mondhatjuk, hogy a csingkangsani időszaktól a negyedik ellenhadjáratig terjedő időszak az első szakasz, az ötödik ellenhadjárat a második szakasz volt, a Hosszú Menetelés kezdetétől mostanáig terjedő időszak pedig a harmadik szakasz. Az ötödik ellenhadjárat idején hibát követtek el azzal, hogy elvetették a korábbi helyes stratégiai vonalat; most viszont nagyon helyesen elvetjük az ötödik ellenhadjárat idején követett hibás vonalat, és felújítjuk a korábbi helyes vonalat. De nem vetünk el mindent, ami az ötödik ellenhadjárat idején volt, és nem újítunk fel mindent, ami előtte volt. Csak a legjavát újítjuk fel annak, ami azelőtt volt, és csak azt vetjük el, ami hibás volt az ötödik ellenhadjárat idején.

A „partizánszellemnek" két oldala van.

Az egyik oldal a reguláris jelleg hiánya, vagyis a központosítás hiánya, az egység hiánya, a nem eléggé szigorú fegyelem, a leegyszerűsített munkamódszerek stb. Mindezt maga a Vörös Hadsereg hozta magával csecsemőkorából, és ezek közül egy és más akkoriban egyszerűen szükségszerű volt. Ám a Vörös Hadsereg fejlődésének magasabb fokain lassanként és tudatosan meg kell szabadulni ettől, központosítottabbá, egységesebbé, fegyelmezettebbé kell tenni a Vörös Hadsereget, tökéletesebb munkamódszereket kell benne

meghonosítani, vagyis regulárisabb jellegűvé kell tenni. Az operatív vezetés terén fokról fokra és tudatosan ugyancsak gyengíteni kell a hadsereg partizánjellegét, amely magasabb fejlődési fokon szükségtelen. Nagyméretű hadműveletek folytatásánál megengedhetetlen, hátrányos és káros, ha e tekintetben nem haladunk, ha makacsul ragaszkodunk a túlhaladott szakaszhoz.

A „partizánszellem" másik oldala az irányvétel a hadviselés mozgó módszereire, vagyis mozgékony partizán módszerekre, amelyek jelenleg még mindig szükségesek mind a stratégiai, mind az operatív jellegű hadműveletek folytatásához, továbbá a támaszpontok területének változékonysága, amit egyelőre még nem tudunk megakadályozni; a támaszpontokon folyó építőmunka terveinek rugalmassága; lemondás arról az időelőtti törekvésről, hogy a Vörös Hadsereget a teljesen reguláris jelleg elve alapján építsük fel. Elvetni ebben a kérdésben a történelmi tényeket, ellenezni a hasznos megtartását, elővigyázatlanul elszakadni a jelenlegi szakasztól, vakon hajszolni azt, ami egyelőre még elérhetetlen, aminek ma még nincs reális értelme, az úgynevezett „új szakaszt" — mindez most egyformán megengedhetetlen, káros és hátrányos a hadműveletek folytatása szempontjából.

Mi jelenleg a Vörös Hadsereg technikai fejlődése és szervezése terén új szakasz küszöbén vagyunk, és készülnünk kell, hogy áttérjünk erre az új szakaszra. Ha nem készülnénk rá, az helytelen volna, hátrányos volna a további hadviselés szempontjából. A jövőben, amikor majd a Vörös Hadsereg technikai és szervezeti viszonyai megváltoznak, s a Vörös Hadsereg kiépu-

lésének új szakaszába lép, amikor majd a Vörös Hadsereg hadműveleti irányai és arcvonalai viszonylag állandósulnak és az állóháború módszereinek szerepe megnövekszik — a háború mozgó jellege, továbbá a terület és az építési tervek változékonysága erősen csökkenni fog, végül pedig teljesen megszűnik. Akkor majd nem állíthat nekünk korlátokat mindaz, ami most korlátok közé szorít bennünket, mint például az ellenség számbeli fölénye vagy az általa védelmezett megerősített állások.

Jelenleg egyrészt a „baloldali" opportunizmus uralmának időszakában alkalmazott hibás módszerek ellen, másrészt pedig az irreguláris jelleg számos olyan vonásának felelevenedése ellen harcolunk, amelyek a Vörös Hadsereg csecsemőkorában hozzátartoztak annak lényegéhez, és amelyek most már nem szükségesek. De határozottan felelevenítjük a hadseregépítésnek azt a nagyszámú értékes elvét, meg azokat a stratégiai és taktikai elveket, amelyeknek alkalmazása révén a Vörös Hadsereg minden esetben győzelmet aratott. Közkinccsé kell tennünk mindazt az értéket, amivel a multban rendelkeztünk, és ezt rendszerezett, még fejlettebb és kimunkáltabb hadvezetési vonallá kell változtatnunk, hogy ezen az úton ma legyőzzük az ellenséget és felkészüljünk arra, hogy a jövőben új szakaszba lépjünk.

A mozgóháború területe igen sok kérdést ölel fel. Ide tartozik például a felderítés, a helyzet értékelése, a döntés meghozatala, a csapatok csoportosítása a harcra, a harc irányítása, az álcázás, az erők összpontosítása, a menetelés, a felfejlődés, a támadás, az üldözés, a rajtaütés, az állások megrohamozása, az

állások védelme, a találkozó harc, a visszavonulás, az éjszakai harc, a különleges körülmények között folytatott harc, a kitérés az erős ellenféllel való összeütközés elől és a csapás a gyenge ellenségre, a városok ostroma és a feléjük tartó erősítések megsemmisítése, a megtévesztő támadás, a légvédelem, az ellenség több köteléke közötti tartózkodás, az ellenség gyűrűjéből való kitörést célzó harc, az ütközet-sorozat, az olyan hadműveletek, amelyeknél nincs mögöttes terület, a pihenés és az erőgyüjtés szükségessége stb. stb. A Vörös Hadsereg történetében a hadműveletek mindeme formáit számos sajátosság jellemezte, és ezeket egy, a harcvezetés művészetével foglalkozó kézikönyvben kell rendszeresen ismertetni, általánosítani és összegezni. Itt nem térek ki rájuk.

8. A HADMŰVELETEK GYORSASÁGA

A „halogató háború" a stratégia terén és a gyorsaság az operatív és taktikai jellegű hadműveletek során — egy és ugyanazon dolog két oldala, a polgárháború vezetésének két párhuzamos és egyértelmű elve; ezek az elvek az imperializmus elleni háborúban is alkalmazhatók.

A háború halogató jellegét az okozza, hogy a reakció erői hatalmasak, a forradalom erői pedig fokozatosan növekszenek. A heveskedés ezen a téren kárt okozhat, itt a „gyorsaság" hirdetése helytelen lenne. Az, hogy már tíz éve viselünk forradalmi háborút, más államok számára talán meglepőnek látszik, számunkra azonban ez csak „A téma felvetése", „A téma

kifejtése" és „A mű fő tételei" című részeket jelenti egy klasszikus nyolcrészes műben[37], amelyek után még sok lebilincselő fejezet következik. A fejlődés valamennyi belső és külső körülmény hatására a továbbiak során kétségtelenül jelentősen gyorsabb lehet, mint a multban volt. Minthogy a nemzetközi és a belső helyzetben már történtek változások, a jövőben pedig még nagyobb változások várhatók, elmondhatjuk, hogy már magunk mögött hagytuk a korábbi viszonyokat, amikor a fejlődés lassan haladt és egymagunkban küzdöttünk. Arra azonban ne számítsunk, hogy már holnap győzelmet arathatunk. „Előbb elpáholjuk az ellenséget, reggelizni utána is ráérünk" — az ilyen beállítottság önmagában dícséretes, de konkrét hadműveleti terveket nem lehet rá építeni. A kínai reakciós erők sok imperialista állam támogatását élvezik, s ennek folytán mindaddig, amíg a kínai forradalom nem gyüjtött annyi erőt, amely át tudja törni a belső és külső ellenségek legfőbb hadállásait, mindaddig, amíg a nemzetközi forradalom erői nem zúzták szét, illetve nem kötötték le a nemzetközi reakció erőinek nagyrészét — forradalmi háborunk továbbra is halogató jellegű marad. Ezért stratégiai vezetésünk egyik fő elve a hosszantartó háborúra való stratégiai irányvétel.

Az operatív és taktikai jellegű hadműveletek során alkalmazott elv viszont homlokegyenest ellentétes ezzel: nem a halogatás, hanem a gyors lefolytatás. A harc az operatív és taktikai jelentőségű hadműveletek gyors lefolytatásáért egyformán jellemző minden korra és minden népre. Az emberek a háború folytatásában mindig és mindenütt gyorsaságra töre-

kedtek; a háború fölösleges elhúzását mindig hátrányosnak tartották. Csak Kínában kell óriási türelmet tanúsítani a háborúban, csak itt kell halogató háborúhoz folyamodni. A liliszani vonal uralmának időszakában egyesek kinevették a mi „ökölviadal-taktikánkat" (vagyis azt a taktikát, hogy nagyvárost csak több megrohanás után foglalunk el), nevetve mondogatták, hogy így megőszülünk, mire a forradalom győzelmét láthatjuk. Ez az ultraforradalmiság megnyilvánulása volt, ami, mint már rég bebizonyosodott, semmire sem vezet. Ha azonban ezeket a kritikai megjegyzéseket nem a stratégiára, hanem az operatív és a taktikai vezetésre vonatkoztatjuk, igen helyeseknek bizonyulnak.

Arról van szó, hogy először is, a Vörös Hadseregnek nincsenek fegyver- és főleg lőszerutánpótlási forrásai; másodszor, a fehéreknek sok hadseregük van, Vörös Hadsereg pedig csak egy van, ha tehát szét akarja zúzni a soron levő „hadjáratot", készen kell állania egész sor hadműveletgyors lefolytatására; harmadszor, noha a fehér hadseregek különkülön nyomulnak előre, a támadó hadoszlopok közötti távolságok aránylag kicsinyek, s ha az egyiket megtámadjuk és nem fejezzük be igen gyorsan a harcot, a többi a segítségére siet. Mindezek a körülmények arra sarkalnak bennünket, hogy gyorsan folytassuk le a hadműveleteket. Az ütközet néhány óra, esetleg egy vagy két nap alatti befejezése számunkra megszokott dolog. És csak bekerített ellenség ellen, csak olyankor folytatunk viszonylag halogató hadműveleteket, amikor célkitűzésünk valamely „város ostroma és az erősítések

megsemmisítése", s amikor nem az a célunk, hogy a bekerített ellenséget megsemmisítsük, hanem az, hogy a feléje tartó erősítéseket semmisítsük meg, de az ellenség felé tartó erősítések elleni hadműveletek során továbbra is gyorsaságot tanusítunk. A stratégiai védelem szakaszában a lekötő hadműveletek irányába eső támaszpontok szívós védelme során, a stratégiai támadás szakaszában az elszigetelt és segítséget nem kapó ellenségre mért csapások során, valamint a forradalmi támaszpontok területén levő fehér támaszpontok megsemmisítése során gyakran szintén halogató hadműveletre vagy harcra veszünk irányt. Ezek a halogató hadműveletek azonban csak segítik és semmiképpen sem zavarják a Vörös Hadsereg főerőinek gyors hadműveleteit.

A hadművelet gyors lefolytatásának biztosításához nem elég az, ha mi magunk kívánjuk; ehhez számos konkrét feltétel is szükséges, melyek közül a legfontosabbak a következők: jól fel kell készülni, nem szabad elszalasztani az alkalmat, túlerőt kell összpontosítani, alkalmazni kell a bekerítés és az átkarolás taktikáját, jó hadállást kell kiválasztani, az ellenségre felvonulás közben vagy abban a pillanatban kell lesujtani, amikor már megállt, de még nem sikerült elfoglalnia a számára kijelölt állást. E feltételek megteremtése nélkül lehetetlen gyors győzelmet elérni valamely hadműveletben vagy ütközetben.

A „hadjárat" szétzúzása nagyszabású hadművelet, és ennél a gyors lefolytatás, nempedig a halogatás elvét kell alkalmazni, mivel a támaszpontok feltételei — embertartalékaik, anyagi erőforrásaik

és katonai erőik — nem engedik meg a halogató hadműveleteket.

Ugyanakkor azonban, amikor általában a gyorsaság elvéhez tartjuk magunkat, harcolni kell a fölösleges sietés ellen; feltétlenül arra van szükség, hogy a forradalmi támaszpont legfelsőbb katonai és politikai vezetőszervei, amikor figyelembe veszik az illető támaszpont fentemlített feltételeit és az ellenség helyzetét, ne ijedjenek meg az ellenség nyomásától, ne csüggedjenek el az olyan nehézségek miatt, amelyeket még el lehet viselni, ne essenek kétségbe néhány kudarc miatt, kellő türelmet és kitartást tanusítsanak. Csianghsziban az első „hadjárat" szétzúzásához — az első ütközetektől a hadjárat végéig — csak egy hétre volt szükség, a második „hadjárat" szétzúzásához fél hónapra, a harmadik „hadjárat" szétzúzása már három hónapot vett igénybe, a negyediké három hetet, az ötödik „hadjárat" elleni harc pedig egy álló évig tartott. Az ötödik „hadjáratot" azonban nem zúztuk szét, és amikor kénytelenek voltunk áttörni az ellenséges gyűrűt, fölösleges sietés mutatkozott. Az akkori helyzetben ki lehetett volna tartani még két-három hónapig, és ezt az időt arra lehetett volna kihasználni, hogy csapataink kipihenjék és rendbeszedjék magukat. Ha ez megtörténik, és ha az ellenséges gyűrű áttörése után a vezetés okosabb, a továbbiak során lényegesen másként alakult volna a helyzet.

Ennek ellenére az az elv, amelyről beszélünk, hogy ugyanis törekedni kell a hadműveletek időtartamának maximális csökkentésére, továbbra is érvényes. Operatív és taktikai terveinkben termé-

szetesen minden módon az erők összpontosítására, a hadműveletek mozgó jellegére stb. kell törekednünk, arra építve, hogy belső vonalakon, vagyis a támaszpont területén semmisítsük meg az ellenség emberanyagát és gyorsan szétzúzzuk a „hadjáratot"; emellett azonban olyan esetekben, amikor már világos, hogy a belső vonalakon lehetetlen szétzúzni a „hadjáratot", a Vörös Hadsereg főerőit az ellenséges gyűrű áttörésére kell bevetni, és ki kell jutni külső vonalainkra, vagyis az ellenség belső vonalaira, hogy azután már ott törekedjünk döntésre. Ma, amikor a „kiserődháború" eszméje olyan szélesen elterjedt, ez a módszer a hadműveletek folytatásának szokásos módszerévé válik. Két hónappal az ötödik „hadjárat" elleni harc megkezdése után, a Fucsien-tartományi események idején*, a Vörös Hadsereg főerőinek kétségtelenül Csiangszu—Csöcsiang—Anhuj—Csianghszi tartomány térségébe kellett volna áttörniök, Csöcsiang központtal aktív hadműveleteket kellett volna indítaniok Hangcsou, Szucsou, Nanking, Vuhu, Nancsang és Fucsou között, stratégiai védekezésből stratégiai támadásba kellett volna átmenniök, az ellenség fő területeit kellett volna fenyegetniök és az ellenség által meg nem erősített, nagykiterjedésű térségeken kellett volna alkalmat keresni az összecsapásra. Ezen az úton rá lehetett volna kényszeríteni a Csianghszi déli részének körzetei és Fucsien nyugati részének körzetei felé előnyomuló ellenséget, hogy visszatérjen fő terü-

* Lásd „A japán imperializmus elleni harc taktikájáról" című munkához fűzött 9. jegyzetet.

leteinek védelmére, s ezzel meg lehetett volna hiúsítani a csianghszi támaszpont ellen irányuló támadását, egyidejűleg pedig könnyíteni lehetett volna a fucsieni népi kormány helyzetén. Ilyen módon kétségtelenül jelentős támogatást lehetett volna nyujtani ennek a kormánynak.

Mivel nem ennek a tervnek alapján jártak el, az ötödik „hadjárat" szétzúzása nem sikerült, a fucsieni népi kormány pedig elbukott. Egy egész esztendőn át tartó harcok után már hátrányos lett volna Csöcsiangba vonulni. Ezzel szemben még át lehetett volna menni stratégiai támadásba egy másik irányban, azaz főerőinkkel támadást lehetett volna indítani Hunan tartomány ellen (de nem Hunanon át Kujcsou ellen, hanem Hunan középső része ellen), el lehetett volna vonni az ellenséget Csianghsziból Hunanba és ott meg lehetett volna semmisíteni. Csakhogy ezt a tervet is elvetették, az ötödik „hadjárat" szétzúzásához fűzött remények végleg füstbe mentek, és egyetlen kivezető út maradt — a Hosszú Menetelés.

9. A MEGSEMMISÍTŐ HADMŰVELETEK

A „kimerítő háború" nem időszerű a Vörös Hadsereg számára. Ha a kincsért nem Lung Vang* mérkőzik Lung Vanggal, hanem egy koldus Lung Vanggal — az természetesen meglehetősen nevetségesen hat. A Vörös Hadsereg számára, amely majd-

* Lung Vang — kínai mitológiai alak, a tengerek és óceánok ura, mérhetetlen kincsek birtokosa.

nem mindent az ellenségtől szerez meg, a fő irányvonal a megsemmisítő hadművelet. Csak az ellenség emberanyagának megsemmisítése útján lehet szétzúzni „hadjáratait" és kiszélesíteni a forradalmi támaszpontokat. Amikor veszteséget okozunk az ellenségnek, ez csak eszköz az ellenség megsemmisítésére; ellenkező esetben értelmetlen dolog. Amikor emberveszteséget okozunk az ellenségnek, egyúttal magunk is kimerülünk; de ha megsemmisítjük az ellenséget, ezzel hadizsákmányhoz jutunk. Ilyen módon nemcsak kárpótoljuk magunkat saját veszteségünkért, hanem erősítjük is hadseregünket. Erős ellenség elleni háborúban az ellenség megverésére irányuló harci műveletek nem dönthetik el érdemben a háború kimenetelét, a megsemmisítő harcok azonban nyomban igen erős hatással vannak bármely ellenségre. Verekedésnél jobb, ha levágjuk ellenfelünk egyik ujját, mint ha mind a tízet megsebezzük; háborúban jobb, ha megsemmisítjük az ellenség egyik hadosztályát, mint ha tízet megverünk.

Az első, a második, a harmadik és a negyedik „hadjárat" idején „megsemmisítő háborút" viseltünk, és mindezeket a „hadjáratokat" szétzúztuk, annak ellenére, hogy az ellenség támadó csapatainak csak egy része semmisült meg. Az ötödik „hadjárat" elleni harcban ezzel ellentétes vonal érvényesült, és ez ténylegesen segítségére volt az ellenségnek abban, hogy elérje célját.

Ami egyrészt a megsemmisítő hadműveleteket, másrészt a túlerő összpontosítását, meg a bekerítő és átkaroló taktikát illeti — ezek egységes egészet alkotnak; az első a második nélkül lehetetlen.

A megsemmisítő hadműveletek elengedhetetlen feltételei — a lakosság részéről kapott támogatás, az előnyös hadállások, a könnyen megverhető ellenség, a meglepetésszerűség stb.

Van ugyan értelme annak, hogy csak megverjük az ellenséget, sőt, annak is van értelme, hogy menekülni hagyjuk — de csupán olyan esetekben, amikor a Vörös Hadsereg főerői az éppen soronlevő ütközetben vagy az egész hadművelet során megsemmisítik az ellenséges erők egy részét; ellenkező esetben az ilyesmi értelmetlen. Itt is a veszteség és a szerzett előny közötti arány határozza meg, hogy van-e értelme a vállalkozásnak.

Saját hadiiparunk megteremtése során úgy kell eljárnunk, hogy ez ne vezessen a Vörös Hadsereg ezen ipartól való függésének növekedéséhez. Vezérvonalunk az, hogy az imperialisták és a polgárháborúban velünk szembenálló ellenség hadiiparára kell támaszkodni. Jogunk van London és Hanjang* fegyvergyáraira, a fegyverszállításról az ellenség gondoskodik. Ez igazság, nem pedig paradoxon.

JEGYZETEK

[1] Szun-ce vagy Szun Vu — az i. e. V. században élt híres katonai teoretikus, a „Szun-ce" című, 13 fejezetből álló értekezés szerzője. Ezt az idézetet a tanulmány harmadik fejezetéből vettük.

[2] Körülbelül e munka megírásának idejére (1936 ősze) esett

* Hanjang: város Hupej tartományban. Itt volt Kína egyik legnagyobb fegyvergyára.

a Kínai Kommunista Párt alapításának (1921 július) 15. évfordulója.

[3] Csen Tu-hsziu annakidején a pekingi egyetem tanára volt, és mint a „Hszincsinnien" („Új ifjúság") című folyóirat szerkesztője hírnevet szerzett. Csen Tu-hsziu részt vett a Kínai Kommunista Párt megalapításában, és a „május 4-i mozgalom" időszakában szerzett hírneve, továbbá a Pártnak fennállása első idejében mutatkozó tapasztalatlansága következtében a Párt főtitkára lett. Az 1924—1927-es forradalom utolsó időszakában a Pártban észlelhető jobboldali elhajlás, melynek megtestesítője Csen Tu-hsziu volt, kapituláns vonal formáját öltötte. Abban az időben „a kapitulánsok . . . maguk mondtak le a paraszttömegek, a városi kis- és középburzsoázia, továbbá, ami különösen fontos, a fegyveres erők vezetéséről, s ennek következtében a forradalom vereséget szenvedett" *(Mao Ce-tung.* „A jelenlegi helyzet és feladataink"). 1927-ben, a forradalom veresége után, Csen Tu-hsziun és a maroknyi csoportot alkotó többi kapitulánson pesszimizmus vett erőt, s teljesen elveszítették hitüket a forradalom további kilátásait illetően. Likvidátorokká váltak, elfogadták a trockisták reakciós platformját, blokkra léptek velük és pártellenes csoportot létesítettek, ami miatt Csen Tu-hsziut 1929 novemberében kizárták a Pártból. 1942-ben halt meg. Csen Tu-hsziu jobboldali opportunizmusával kapcsolatban lásd még „A kínai társadalom osztályairól" és „Jelentés a Hunan-tartományi parasztmozgalommal kapcsolatban megtartott vizsgálatról", továbbá a „Bevezető cikk a «Kungcsangtangzsen» („Kommunista") című folyóirat első számában" c. munkák címéhez fűzött jegyzeteket.

[4] Li Li-szan „baloldali" opportunizmusa — „baloldali"-opportunista vonal (rendszerint „liliszani vonalnak" nevezik), amelyet az abban az időben a Párt Központi Bizottságának élén álló Li Li-szan elvtárs követett, s amely 1930 júniusától kezdve körülbelül négy hónapig uralkodott a Pártban. Fő vonásai a következők voltak: a VI. Pártkongresszus irányelveivel szemben a liliszanisták tagadták, hogy a tömegeket elő kell készíteni a forradalomra, és hogy a forradalom egyenlőtlenül fejlődik. Mao Ce-tung elvtárs eszméjét, aki rámutatott arra, hogy a

huzamos harc körülményei között a fő figyelmet falusi támaszpontok létesítésére kell fordítani, amelyekkel körül kell venni a városokat és e támaszpontokra támaszkodva elő kell segíteni az egész országra kiterjedő forradalmi fellendülést — ezt az eszmét ennek a vonalnak a hívei „igen téves" gondolatnak nyilvánították; azt tartották, hogy ez az eszme „a paraszti korlátoltságot és maradiságot" fejezi ki és azt hangoztatták, hogy meg kell kezdeni az előkészületeket az egész országot átfogó azonnali felkeléshez. Li Li-szan elvtárs e hibás vonal alapján azt a kalandorszellemű tervet vetette fel, hogy haladéktalanul fegyveres felkelést kell rendezni Kína minden nagyobb városában. A liliszani vonal hívei egyszersmind tagadták a világforradalom fejlődésének egyenlőtlenségét és azt tartották, hogy az egész Kínát átfogó forradalmi kirobbanás forradalmi kirobbanást von maga után az egész világon, és hogy a kínai forradalom csak akkor arathat győzelmet, ha világszerte kirobban a forradalom. Azonkívül nem ismerték el a kínai burzsoá demokratikus forradalom tartós jellegét és azt állították, hogy a forradalomnak egy vagy több tartományban bekövetkező győzelme a forradalom szocialista forradalomba való átnövésének kezdete lesz; ezzel kapcsolatban számos, az időpont követelményeinek meg nem felelő, baloldaliaskodó kalandorszellemű irányelvet dolgoztak ki. Mao Ce-tung elvtárs harcolt ez ellen a hibás vonal ellen; a pártmunkások és párttagok széles tömegei is követelték kijavítását. 1930 szeptemberében, a VI. Pártkongresszuson választott Központi Bizottság harmadik teljes ülésén Li Li-szan elvtárs elismerte az elébe tárt hibákat, és megvált a Párt Központi Bizottságában viselt vezető tisztségétől. Mivel Li Li-szan elvtárs hosszú időn át bizonyítékát szolgáltatta annak, hogy fel tudta számolni hibás nézeteit, a Kínai Kommunista Párt VII. Kongresszusa újra a Központi Bizottság tagjává választotta.

[5] A Kínai Kommunista Pártnak a VI. Pártkongresszuson választott Központi Bizottsága 1930 szeptemberében tartott harmadik teljes ülésén és a teljes ülés utáni további munkája során számos hatékony intézkedést tett abból a célból, hogy felszámolja a liliszani irányvonalat. Ámde több, a gyakorlati forradalmi harc terén tapasztalatlan elvtárs, élükön Csen Sao-jü (Vang Ming) és Csin

Pang-hszien (Po Ku) elvtárssal, a Központi Bizottság harmadik teljes ülése után ellenállást tanúsított a Központi Bizottsággal szemben ezeknek az intézkedéseknek életbeléptetése terén. Az abban az időben közzétett „Két irányvonal" vagy „Harc a Kínai Kommunista Párt további bolsevizálásáért" című brosúrában ezek az elvtársak csökönyösen azt állították, hogy az adott szakaszban a Párt számára nem a „baloldali" opportunizmus a fő veszély, hanem az úgynevezett „jobboldali" opportunizmus, „bírálták" a liliszani vonalat mint „jobboldali" vonalat, s ezen az úton politikai tőkét igyekeztek kovácsolni maguknak. Új politikai programmal álltak elő, amely új formákban visszaállította, folytatta vagy továbbfejlesztette a liliszani vonalat és egyéb „baloldali"-elhajló eszméket meg politikai célkitűzéseket, s mindezt szembeállították Mao Ce-tung elvtárs helyes vonalával. Mao Ce-tung elvtárs „A kínai forradalmi háború stratégiai kérdései" című munkájában főként azoknak a hibáknak a bírálatával foglalkozik, amelyeket ennek az új, „baloldali"-opportunista vonalnak a hívei a katonai kérdésekben elkövettek.

Az új „baloldali" elhajlás vonala a VI. Pártkongresszuson választott Központi Bizottság 1931 januárjában tartott negyedik teljes ülésétől a Központi Bizottság Politikai Irodájának a Kujcsou tartományi Cunban 1935 januárban tartott konferenciájáig terjedő időszak folyamán uralkodott a Pártban. Ez a konferencia felszámolta a régi vezetőség hibás vonalát és megalakította a Központi Bizottság új vezetőségét, élén Mao Ce-tung elvtárssal. A hibás „baloldali' vonal különösen sokáig (4 évig) uralkodott a Pártban, s rendkívül súlyos kárt okozott a Pártnak és a forradalomnak. E vonal érvényesítésének végzetes következményei abban mutatkoztak, hogy a Kínai Kommunista Párt tagságának, a kínai Vörös Hadsereg létszámának, valamint a Vörös Hadsereg támaszpontjaiul szolgáló területeknek mintegy 90%-át elvesztettük, és a forradalmi támaszpontokon élő emberek tízmillióit a kuomintangisták kegyetlen megtorlása sujtotta. Mindez fékezte a forradalom előrehaladását. Azoknak az elvtársaknak túlnyomó többsége, akik ezeket a „baloldali"-elhajló hibákat elkövették, hosszú idő személyes tapasztalata alapján belátta hibáit, kijavította ezeket a hibákat

és jelentős munkát végzett a Párt és a nép javára. Ezek az elvtársak, Mao Ce-tung elvtárs vezetésével, közös politikai nézetek alapján egybeforrtak a párttagok egész tömegével. Az 1945 áprilisban, a VI. Pártkongresszuson választott Központi Bizottság hetedik teljes ülésén elfogadott „Határozat pártunk történetének néhány kérdéséről" minden szempontból értékeli e vonal hibáit.

[6] Lásd „A japán imperializmus elleni harc taktikájáról" című munkához fűzött 20. és 21. jegyzetet.

[7] Csang Kaj-sek 1933 júniusában a lusani hegyek között (Csianghszi tartomány, csiucsiangi kerület) átképző-tanfolyamokat szervezett a tisztikar számára, hogy katonai káderekét képezzen ki a kommunisták elleni harcra. Ezeket a tanfolyamokat végezte el Csang Kaj-sek csapatainak tisztikara. A katonai és politikai képzést német, olasz és amerikai oktatók végezték, fasiszta szellemben.

[8] Az ötödik „hadjárat" új katonai elvein lényegében a „kiserődháború" célkitűzése értendő, amelyet Csang Kaj-sek bandái követtek, és amely a csapatok előrenyomulásával párhuzamosan erődítések létesítését írta elő.

[9] Lásd *Lenin:* „Kommunizmus" *(Lenin* Művei. 31. köt. 160—162. old. — *Szerk.)*

[10] A Hunan—Csianghszi Határterület első pártkonferenciáját 1928 május 20-án hívták össze Maopingba (ningkangi kerület).

[11] Lásd „A pártban észlelhető hibás nézetek felszámolásáról" című munkához fűzött 2. és 3. jegyzetet.

[12] Ezeknek az irányzatoknak a képviselői nem tűztek maguk elé világos politikai célokat, és fegyelmezetlenségre, szervezetlen akciókra, rablásra stb. ragadtatták magukat.

[13] A Csianghszi tartományból Senhszi tartomány északi részébe való menetelésről van szó, amelynek során a Vörös Hadsereg 25 000 lit tett meg. Lásd „A japán imperializmus elleni harc taktikájáról" című munkához fűzött 19. jegyzetet.

[14] Szárnycsapatok — a derékhadhoz viszonyítva a hadseregnek az a része, amely a szárnyakon működik.

[15] Az orosz forradalom fellendülésből hanyatlásba való fokozatos átmenetének időszakáról van szó, amely az 1905 decemberi felkelés veresége után következett be. Lásd „Az SzK(b)P története. Rövid tanfolyam". III. fejezet, 5. és 6. pont.

[16] Ezt a békeszerződést Szovjet-Oroszország 1918 márciusában kötötte Németországgal. Ez a békekötés ideiglenes visszavonulást jelentett olyan körülmények között, amikor a forradalom ellenségei nyilvánvalóan túlerőben voltak és az volt a célja, hogy elhárítsa a német imperializmusnak az újonnan alakult és saját hadsereggel még nem rendelkező Szovjet Köztársaság elleni támadását. A breszti szerződés aláírása lehetővé tette a Szovjet Köztársaság számára, hogy időt nyerjen a proletárhatalom megszilárdítására, a gazdaság rendbehozására és a Vörös Hadsereg megteremtésére; lehetővé tette a proletariátus számára, hogy megtartsa a parasztság vezetését, erőt gyüjtsön, és az 1918—1920-as években szétzúzza a fehérgárdistákat, meg az angol, amerikai, francia, japán, lengyel és más beavatkozókat.

[17] 1927 október 30-án Kuangtung tartomány hajfengi és lufengi kerületében a Kínai Kommunista Párt vezetésével parasztfelkelés tört ki. Ez volt a harmadik parasztfelkelés. A parasztok elfoglalták Hajfenget meg Lufenget és e városok vidékét, Vörös Hadsereget szerveztek és munkás-paraszt demokratikus hatalmat létesítettek. A felkelés az ellenség erőinek lebecsülése miatt vereséget szenvedett.

[18] 1936 őszén a Vörös Hadsereg 2. és 4. frontjának csapatai egyesültek, és Hszikang tartomány északkeleti részéből kiindulva hadjáratot kezdtek észak ellen. Ebben az időben Csang Kuo-tao még mindig makacsul harcolt a Párt ellen, s változatlanul a visszavonulás és a likvidátorság vonalát követte. Ugyanezen év októberében, amikor a 2. és a 4. front csapatai már benyomultak Kanszu tartományba, a 4. front válogatott egységeiből Csang Kuo-tao parancsára egy több mint húszezer főnyi úgynevezett

nyugati hadsereget alakítottak abból a célból, hogy nyugati irányban a Huangho folyón keresztül Csinghaj tartományba vonuljon. Ez a hadsereg 1936 decemberében súlyos vereséget szenvedett, 1937 márciusára pedig teljesen szétverték.

[19] Lásd *Marx és Engels.* Forradalom és ellenforradalom Németországban. (Lásd *K. Marx.* Selected Works. Vol. 2. London 1945. — *Szerk.)*

[20] „Sujhucsuan" — híres kínai regény a paraszthábor úról. Szerzőjének Si Naj-ant tartják, aki a XIV. században élt. Lin Csung és Csaj Csin a regény hősei. Hung vivó- és birkózómester Csaj Csin házában.

[21] Lu és Csi — két feudális hercegség a Csuncsiu korban (i. e. 722—481). A nagy Csi hercegség a jelenlegi Santung tartomány középső részén volt, a kisebb Lu hercegség pedig ugyanannak a tartománynak a déli részén. Csuang-kung i. e. 693—662-ben Lu fejedelme volt.

[22] Co Csiu-ming — a „Cocsuan", a Csou dinasztia korából származó híres krónika szerzője. Mao Ce-tung elvtárs e munkájában ebből a krónikából (a „Csuang-kung uralkodásának 10. esztendeje" c. részből) idéz.

[23] „Ez a kötelesség becsületes teljesítése. Ezzel már lehet harcba indulni!" — ezekkel a szavakkal Cao Kuj azt akarja mondani, hogy amikor az uralkodó a perek tárgyalásánál igazságosan jár el, megnyerheti a nép támogatását, tehát tud háborút viselni. „A herceg már készült, hogy megveresse a rohamra szólító dobot" és „háromszor verette meg a rohamra szólító dobot" — a „dobolni" kifejezés itt a csapatok támadásba indítását jelenti.

[24] Csengkao — ókori város, amely Honan tartomány jelenlegi csengkaói kerületének északnyugati részén feküdt. Az ókorban fontos stratégiai pont volt. Itt zajlott le i. e. 203-ban a Liu Pang hani herceg és Hsziang Jü csui herceg közötti ütközet. Hsziang Jü elfoglalta Jünjangot és Csengkaót, s majdnem teljesen szétzúzta Liu Pang seregét. Később azonban Liu Pang felhasználta azt a kedvező

alkalmat, amikor a csui sereg éppen átkelt a Szesuj folyón, megsemmisítő csapást mért rá és visszaszerezte Csengkao városát.

[25] Kunjang — ókori város, amely Honan tartomány jelenlegi jehszieni kerületének északi részén feküdt. Liu Hsziu (Kuang Vu-ti császár, a keleti Han dinasztia alapítója) i. u. 23-ban itt zúzta szét Vang Mang seregét. Ebben az ütközetben rendkívül nagy volt az erőkülönbség: Liu Hsziunak csupán 8—9 000, Vang Mangnak pedig 400 000-nél is több katonája volt. Liu Hsziu, kihasználva Vang Mang hadvezéreinek — Vang Hszünnek és Vang Jinek — az ellenséges erők lebecsüléséből eredő könnyelműségét, egy 3 000 főnyi válogatott csapattal rájuk támadt és szétzúzta Vang Mang hadainak zömét; ezt a sikert továbbfejlesztve, Liu Hsziu támadásba ment át és tönkreverte Vang Mang seregét.

[26] Kuantu Honan tartomány jelenlegi csungmoui kerületének északkeleti részén volt. Itt zajlott le 200-ban a Cao Cao és Jüan Sao hadai közötti ütközet. Jüan Sao százezres hadsereggel rendelkezett. Cao Caónak kevés katonája volt, élelmiszerkészletei pedig kimerültek. De kihasználta Jüan Sao könnyelműségét, amely az ellenséges erők lebecsülésének következménye volt, váratlanul rajtaütött és felgyujtotta szekérkaravánját. Amikor Jüan Sao csapatain vakrémület lett úrrá, Cao Cao lecsapott rájuk és megsemmisítette Jüan Sao főerőit.

[27] A Vu birodalom hadai élén Szun Csüan, a Vej birodalom hadai élén Cao Cao állt. Csepi — hegy a Jangce folyó déli partján, Hupej tartomány jelenlegi csiajüi kerületének északkeleti részén. Itt szállt harcba 208-ban Cao Cao 500 000 főnyi seregével, amelyről ő maga azt híresztelte, hogy 800 000 főből áll, Szun Csüan ellen. Ez, szövetségben Cao Cao egy másik ellenségével, Liu Pejjel, 30 000 főnyi hadsereget állított talpra, majd a Cao Cao seregében pusztító járványt és katonáinak a vízi harcban való járatlanságát kihasználva, felgyujtotta Cao Cao hajóit és szétzúzta hadseregét.

[28] Jiling Hupej tartomány jelenlegi jicsangi kerületének

keleti részén fekszik. Lu Szun, a Vu birodalom hadvezére, 222-ben itt mért megsemmisítő csapást a Su birodalom seregére, amelynek élén Liu Pej állt. Liu Pej eleinte minden ütközetben győzelmet aratott, 500—600 lire benyomult a Vu birodalom területére és elfoglalta Jilinget. Ezután Lu Szun 7—8 hónapon át kitért a harc elől. Megvárta azt a pillanatot, amikor Liu Pej hadai már „végsőkig kimerültek, elcsüggedtek, és elvesztették a menekvésben való hitüket", s akkor egy hirtelen kerekedett szélvihart kihasználva felgyujtotta Liu Pej táborát és szétzúzta seregét.

[29] 383-ban a Keleti Csin állam hadai Hszie Hszüan vezetésével a Fejsuj folyónál (a jelenlegi Anhuj tartományban) súlyos csapást mértek Fu Csiennek, Cshin állam uralkodójának seregére. Fu Csiennek több mint 600 000 főnyi gyalogsága, 270 000 főnyi lovassága és 300 000 lovasból álló testőrsége volt. Hszie Hszüan serege (a hajóhaddal együtt) csupán 80 000 főre rúgott. A két hadsereget a Fejsuj folyó választotta el egymástól. Hszie Hszüan kihasználta ellenfele, Fu Csien gőgjét és önteltségét, s kéréssel fordult hozzá: engedjen át neki egy kis területet azon a parton, amelyen a cshini hadsereg áll, hogy csapatai átkelhessenek és döntő ütközetet vívhassanak. Fu Csien beleegyezett és megparancsolta seregének, hogy vonuljon vissza. Mihelyt azonban serege megkezdte a visszavonulást, már nem lehetett megállítani. Hszie Hszüan csapatai ezt kihasználva átkeltek a folyón és szétzúzták Fu Csien hadseregét.

[30] A Kínai Kommunista Párt 1927 augusztus 1-én, a Csang Kaj-sek és Vang Csing-vej ellenforradalmi erői elleni harc és az 1924—1927-es forradalom ügyének folytatása céljából élére állt a Nancsangban, Csianghszi tartomány fővárosában kitört nevezetes felkelésnek. Ebben a felkelésben összesen több mint 30 000 főt számláló katonai alakulatok vettek részt. A felkelés vezetői Csou En-laj, Csu Te, Ho Lung, Je Ting és más elvtársak voltak; 1927 augusztus 5-én a felkelő csapatok az előre kidolgozott tervnek megfelelően elhagyták Nancsangot és Kuangtung tartomány felé indultak. Csaocsou és Szvatou mellett azonban katonai kudarc érte őket. Egy részük Csu Te,

Csen Ji, Lin Piao és más elvtársak vezetésével később nagy küzdelmek árán eljutott a Csingkangsanba, ahol egyesült a Munkás-Paraszt Forradalmi Hadsereg 1. hadtestének 1. hadosztályával, amelynek élén Mao Ce-tung elvtárs állt.

[31] Lásd a „Miért állhat fenn Kínában vörös hatalom?" című munkához fűzött 8. jegyzetet.

[32] 1927 szeptemberében a Hunan- és Csianghszi-tartományi Határterület, vagyis a hsziusuji, pinghsziangi, pingcsiangi és liujangi kerület lakosságának fegyveres osztagai Mao Ce-tung elvtárs vezetésével megszervezték a híres „Őszitermés Felkelést" és megalakították a Munkás-Paraszt Forradalmi Hadsereg 1. hadtestének 1. hadosztályát. Mao Ce-tung elvtárs ezeket az osztagokat a Csingkangsanba vezette, ahol létrehozta a csingkangsani forradalmi támaszpontot — a Hunan—Csiangszhi Határterületet.

[33] Az „AB-Szövetség" — a Kuomintang ellenforradalmi kémszervezete, amely illegálisan működött a vörös körzetekben. Az A és a B az „Anti-Bolshevik" angol szó kezdőbetűi.

[34] Vagyis Csianghszi tartomány középső részén, a Kancsiang és Fusuj folyó között.

[35] Lásd *Lenin* „Egy szerencsétlen béke kérdésének történetéhez" *(Lenin* Művei. 26. köt. 458—466. old. — *Szerk.)*, „Különös és szörnyűséges" (Válogatott művek. II. köt. 319—326. old. — *Szerk.)*, „Komoly tanulság és komoly felelősség" (Válogatott művek. II. köt. 329—334. old. — *Szerk.)* és „Előadói beszéd a háborúról és a békéről, 1918 március 7" (Válogatott művek. II. köt. 335—355. old. — *Szerk.)* című munkáit, valamint „Az SzK(b)P története. Rövid tanfolyam." VII. fejezetének 7. pontját.

[36] A Hszikang tartomány vidékén élő tibetiekről, továbbá Kanszu, Csinhaj és Hszincsiang tartomány mohamedán vallású népeiről van szó.

[37] Annak az értekezésnek sajátos formája, amelyet a csá-

szári vizsga letételére pályázó személyeknek kellett írniok a XV—XIX. századbeli feudális Kínában. Minden értekezésnek nyolc részből kellett állnia: „A téma bevezetése", „A téma kifejtése", „A mű fő tételei", „Áttérés a tárgyalásra", „A tárgyalás kezdete", „A tárgyalás közepe", „A tárgyalás vége", „Befejezés".

„A téma bevezetése" két mondatból állt, amely feltárta a téma lényegét. „A téma kifejtése" három-négy mondatban tovább fejlesztette az előbbi részt és megmagyarázta a témát. „A mű fő tételei" című rész nagy vonásokban kifejtette az értekezés tartalmát. Az „Áttérés a tárgyalásra" című rész egybekapcsolta az első részeket a téma tárgyalásával. Csak a négy utolsó rész tárgyalta valójában a témát, és „A tárgyalás közepe" volt az egész értekezés magva. Az utolsó négy rész közül mindegyik egy tételt és egy ellentételt tartalmazott, úgyhogy összesen nyolc tagból állt. Ezért neveztek minden ilyen értekezést „nyolctagúnak" vagy „nyolctételesnek". Mao Ce-tung elvtárs itt azért hivatkozik a tartalomnak a nyolctagú értekezésben tapasztalható fokonkénti feltárására, hogy képletesen ábrázolja a forradalom különböző szakaszainak fejlődését. Rendszerint azonban a „nyolctagú értekezés" kifejezést főleg gúnyos szóképként használja és dogmatizmust ért rajta.

NYILATKOZAT
CSANG KAJ-SEK NYILATKOZATÁRÓL

(1936 december 28)

Csang Kaj-sek, miután elfogadta Csang Hszüeliang és Jang Hu-cseng tábornok Hszianban elébe terjesztett követeléseit, továbbá Északnyugat-Kína lakosságának a japán agresszióval szembeni ellenállás megszervezésére vonatkozó követeléseit, mindenekelőtt parancsot adott a polgárháborút folytató csapatainak, hogy hagyják el Senhszi és Kanszu tartományt; ez az első lépés volt a Csang Kaj-sek által a legutóbbi tíz év folyamán követett bűnös politika megváltoztatásának útján[1]. Ez egyszersmind csapás volt a japán imperialistákra és a kínai „megfékezőkre"[2], akik összeesküvést szerveztek abból a célból, hogy polgárháborút szítsanak és szakadást idézzenek elő a nép soraiban, és kísérletet tettek arra, hogy a hsziani eseményeket Csang Kaj-sek fizikai megsemmisítésére használják ki. A japán imperialisták és a kínai „megfékezők" csalódása nyilvánvaló. A helyzet Csang Kaj-sek részéről kifejezésre juttatott megértése annak jeléül tekinthető, hogy a Kuomintang hajlandó szakítani a legutóbbi tíz év folyamán követett bűnös politikával.

December 26-án Csang Kaj-sek Lojangban igen homályos és zavaros nyilatkozatot tett, mégpedig

egy „Intelem Csang Hszüe-liangnak és Jang Hu-csengnek" c. dokumentum nyilvánosságrahozatala formájában, amely Kína történetének egyik érdekes politikai dokumentuma. Ha Csang Kaj-sek valóban komoly tanulságot akar levonni ezekből az eseményekből, ha minden erejét a Kuomintang megújítására akarja fordítani és véget akar vetni a külső ellenséggel való megalkuvásra, polgárháborúra és a nép elnyomására irányuló hagyományos bűnös politikájának, ha olyan párttá akarja változtatni a Kuomintangot, amely nem szegül szembe a nép akaratával, akkor valamelyest méltóbb dokumentummal, olyan dokumentummal kellett volna előállnia, amely elítéli korábbi politikáját és magában foglalja a jövőre vonatkozó terveit, s ilyen módon megmutatta volna, hogy szándékai őszinték. A december 26-i nyilatkozat nem elégítheti ki Kína nagy néptömegeit.

Csang Kaj-sek nyilatkozatának van egy része, amely helyeslést érdemel; a következő szavakra gondolok: „A szónak igaznak, a tettnek határozottnak kell lennie."* Ezeket a szavakat úgy kell érteni, hogy Csang Kaj-sek ugyan nem írta alá a Csang Hszüe-liang és Jang Hu-cseng által szabott feltételeket, mindamellett hajlandó elfogadni ezeket a követeléseket, amelyek megfelelnek az állam és a nemzet érdekeinek, és nem szegi meg Hszianban adott szavát, jóllehet nem erősítette azt meg aláírásával. Majd meglátjuk, állja-e szavát Csang Kaj-sek, teljesíti-e ígéreteit, miután kivonta csapatait Senhszi és Kanszu tartományból. A feltételek

* Kon Fu-cse mondása.

a következők voltak: 1) újjá kell szervezni a Kuomintangot és a nemzeti kormányt, el kell távolítani a japánbarát elemeket és a Japánnal szembeni ellenállás híveit kell a helyükre állítani; 2) szabadon kell bocsátani a sanghái hazafias mozgalom vezetőit[3], szabadon kell bocsátani valamennyi politikai foglyot, biztosítani kell a nép számára a polgári szabadságjogokat; 3) fel kell számolni „a kommunisták elleni büntető hadjáratok" politikáját és a Vörös Hadsereggel egyesülve, meg kell szervezni az ellenállást a japán betolakodókkal szemben; 4) a haza megmentése kérdésében konferenciát kell egybehívni valamennyi párt és csoport, valamennyi népréteg és valamennyi fegyveres erő képviselőinek részvételével, s ezen a konferencián ki kell dolgozni a japán hódítók elleni harcnak és az ország megmentésének közös irányvonalát; 5) meg kell teremteni az együttműködést azokkal az államokkal, amelyek rokonszenveznek Kína Japán elleni harcával; 6) egyéb konkrét rendszabályokat kell kijelölni az ország megmentésére. E feltételek teljesítése érdekében elsősorban hűnek kell lenni az adott szóhoz és némi határozottságot kell tanusítani. Most az van hátra, hogy lássuk, mit tesz majd Csang Kaj-sek.

A nyilatkozatban többek között az áll, hogy a hsziani eseményeket a „reakciósok" cselszövéseinek kell betudni. Sajnos, Csang Kaj-sek nem magyarázta meg, hogy kikre gondol, amikor „reakciósokról" beszél. Egyáltalán nem tudjuk, milyen értelme van ennek a szónak Csang Kaj-sek szótárában. A hsziani eseményeket valójában a következő tényezők idézték elő: 1) a japán imperialisták elleni felháborodás

növekedése Csang Hszüe-liang meg Jang Hu-cseng csapatai és Északnyugat-Kína lakosságának forradalmi érzelmű tömegei között; 2) a japán betolakodók elleni felháborodás növekedése az egész kínai nép körében; 3) a Kuomintang balszárnyát képviselő erők növekedése; 4) az a körülmény, hogy olyan csoportok követelik az ellenállást a japán betolakodókkal szemben, és a haza megmentését, amelyek mögött a különböző tartományokban reális erők vannak; 5) a Kommunista Párt állásfoglalása, amely japánellenes nemzeti egységfront létrehozásáért száll síkra; 6) a békefront kiszélesedése világszerte. Ezek a vitathatatlan tények. És amikor Csang Kaj-sek „reakciósokról" beszél, éppen ezeknek az erőknek a képviselőire gondol; csakhogy a dolog úgy áll, hogy azokat, akiket Csang Kaj-sek „reakciósoknak" nevez, forradalmároknak szokás nevezni. Hszianban Csang Kaj-sek azt mondta, hogy komolyan harcolni fog Japán ellen; várható, hogy miután Hszianból kikászolódott, nem rohan újabb támadásra a forradalmi erők ellen, mert adott szavának megszegése politikai halált jelentene Csang Kaj-sek és hívei számára, most követett politikája nyomán pedig erősödik az úgynevezett „megfékezők" vetélkedő politikai csoportja, ugyanaz a csoport, amely a hsziani események idején fizikailag meg akarta semmisíteni Csang Kaj-seket. Mindezek tekintetbevételével azt tanácsolnók Csang Kaj-seknek, hogy politikai szótárában a „reakciósok" szót cserélje fel a „forradalmárok" szóval. Akkor a dolgokat nevükön fogják nevezni. Így talán helyesebb lesz.

Jusson eszébe Csang Kaj-seknek, hogy ha sér-

tetlenül hagyhatta el Hsziant, azt nemcsak Csang Hszüe-liang és Jang Hu-cseng tábornokoknak, a hsziani események főszereplőinek köszönhette; komoly szerepe volt ebben a dologban a Kommunista Párt közvetítésének is. A Kommunista Párt ragaszkodott a hsziani események békés rendezéséhez és jelentős erőfeszítéseket tett e cél elérése érdekében; a Kommunista Pártot, amikor ezt tette, kizárólag a nemzet létérdekei vezérelték. Ha a polgárháború kiszélesedik és Csang Hszüe-liang meg Jang Hu-cseng tábornokok Csang Kaj-seket huzamos időn át fogva tartják, ez arra vezetett volna, hogy az események további alakulása csak a japán imperialisták és a kínai „megfékezők" malmára hajtotta volna a vizet. A kialakult helyzetben a Kommunista Párt újra meg újra határozottan leleplezte a japán imperialisták, valamint Vang Csing-vej[4], Ho Jing-csin[5] és más kínai „megfékezők" aljas cselszövéseit, s szilárdan ragaszkodott a konfliktus békés megoldásához. Elmondhatjuk, hogy ebben a kérdésben a Kommunista Párt álláspontja megegyezett Csang Hszüe-liang és Jang Hu-cseng tábornokoknak, s a Kuomintang olyan képviselőinek álláspontjával, mint Szung Ce-ven[6]. Ez igenis az egész nép álláspontja, mert a nép gyűlöli a jelenlegi polgárháborút.

Csang Kaj-sek azzal fizetett szabadságáért, hogy elfogadta a hsziani feltételeket. Most minden attól függ, hogy teljesíti-e Csang Kaj-sek minden fenntartás nélkül ígéreteit, hogy „szava igaz" és „tette határozott" lesz-e, kifizeti-e készpénzzel a váltót, vagyis hogy megvalósítja-e teljesen az általa elfogadott követeléseket, amelyeknek teljesítése el-

engedhetetlen az ország megmentése érdekében. A kínai nép nem engedi meg többé Csang Kaj-seknek, hogy kibújjék a váltó kifizetése alól, semilyen engedményt sem ad neki. Ha a japán betolakodókkal szembeni ellenállással kapcsolatban Csang Kaj-sek úgy gondolkodik, hogy majd egyhelyben topog, elodázza igéretei teljesítését, a népfelháborodás forradalmi hulláma el fogja söpörni az útból. „Az az ember, aki elveszítette a bizalmat, semmire sem használható."* Csang Kaj-seknek és híveinek ezt komolyan fontolóra kell venniök.

Ha Csang Kaj-sek le tudja mosni azt a szennyet, amellyel a Kuomintang bemocskolta önmagát a legutóbbi tíz év folyamán követett reakciós politikájával, ha tud véglegesen szakítani a külső ellenséggel való megalkuvás, a polgárháború és a népelnyomás bűnös politikájával, ha tud azonnal csatlakozni a Japánnal szembeni egyöntetű ellenállásért síkraszálló pártok és csoportok egységfrontjához, ha valóban tesz katonai és politikai intézkedéseket az ország megmentésére, akkor a Kommunista Párt természetesen támogatni fogja. A Kommunista Párt már augusztus 25-én, a Kuomintanghoz intézett levelében[7] megígérte Csang Kaj-seknek és a Kuomintangnak ezt a támogatást. Tizenöt év alatt a kínai nép meggyőződött róla, hogy a Kommunista Párt „szava igaz" és „tette határozott". A nép jobban hisz a Kínai Kommunista Párt szavainak és tetteinek, mint az ország bármely más pártja szavainak és tetteinek.

---

* Kon Fu-cse mondása.

JEGYZETEK

[1] A kínai Vörös Hadseregnek és a néptömegek japánellenes mozgalmának hatására, a Csang Hszüe-liang parancsnoksága alatt álló kuomintangista Északkeleti Hadsereg és a Jang Hu-cseng parancsnoksága alatt álló kuomintangista 17. hadsereg síkraszállt amellett, hogy támogatni kell a Kínai Kommunista Pártnak egy japánellenes nemzeti egységfront létesítésére irányuló kezdeményezését, és azt a követelést terjesztette Csang Kaj-sek elé, hogy hozzon létre szövetséget a Kommunista Párttal a japán agresszióval szembeni ellenállás megszervezése érdekében. Csang Kaj-sek nem volt hajlandó elfogadni ezt a követelést. Sőt, még arcátlanabb lett, erélyes előkészületeket tett „a kommunisták elleni büntető hadjáratokra" és véres megtorlást alkalmazott Hszian városának japánellenes érzelmű ifjúságával szemben. Akkor Csang Hszüe-liang és Jang Hu-cseng, akik közös egyetértésben jártak el, fogságba vetették Csang Kaj-seket. Ezek az 1936 december 12-én lezajlott események mint „hsziani események" ismeretesek. Csang Kaj-sek kénytelen volt elfogadni azt a követelést, hogy hozzon létre szövetséget a Kommunista Párttal a japán betolakodókkal szembeni ellenállás megszervezése érdekében. Ezután szabadonengedték és visszatért Nankingba.

[2] A nankingi Kuomintang-kormányon belüli japánbarát csoportról van szó, amely Csang Kaj-sek ellen küzdött a hatalomért. E csoport élén Vang Csing-vej és Ho Jing-csin állt; a hsziani események idején Csang Hszüe-liang és Jang Hu-cseng „megfékezése" mellett szálltak síkra. A hsziani eseményeket kihasználva, nagyarányú polgárháborút akartak kirobbantani, hogy ilyen módon elősegítsék a japán betolakodók támadását, maguk pedig kiragadják a hatalmat Csang Kaj-sek kezéből.

[3] A sanghái hazafias japánellenes mozgalom hét vezetőjéről — Sen Csün-zsuról, Csang Naj-csiról, Cou Tao-fengről, Li Kung-puról, Sa Csien-liről, Si Liangról és Vang Cao-siről — van szó. Csang Kaj-sek 1936 novemberében letartóztatta és csak 1937 júliusában bocsátotta szabadon őket.

[4] Vang Csing-vej abban az időben egy, a Kuomintangon belüli japánbarát csoport vezetője volt. 1931-től kezdve állandóan megalkuvó politikát követett a japán imperialista agresszorok irányában. 1938 decemberében elhagyta Csungcsingot, nyiltan átpártolt a japán betolakodókhoz és Nankingban bábkormányt alakított.

[5] Ho Jing-csin — kuomintangpárti militarista, egy, a Kuomintangon belüli másik japánbarát csoport vezetője. A hsziani események idején, abban a törekvésében, hogy belháborút robbantson ki, fokozott ütemben készítette elő a Kuomintang-csapatok támadását Senhszi tartomány ellen, a lunghaji vasútvonal mentén. Ho Jing-csin Hszian bombázását is tervbe vette, hogy megölje Csang Kaj-seket és helyére lépjen.

[6] Szung Ce-ven — egy amerikabarát csoport képviselője. Az akkoriban a távolkeleti uralomért küzdő Japán és Amerikai Egyesült Államok közti imperialista ellentéteket figyelembe véve — az Egyesült Államok érdekében — szintén a hsziani események békés rendezéséért szállt síkra.

[7] Ez a levél élesen és igazságosan bírálta a Kuomintang reakciós politikáját, különösen pedig a Kuomintang Központi Végrehajtó Bizottságának második teljes ülésén hozott határozatokat; a levél egyúttal hangsúlyozta, hogy a Kínai Kommunista Párt politikája egy japánellenes nemzeti egységfront létrehozására irányul, és hogy a Kommunista Párt kész megújítani az együttműködést a Kuomintanggal. Idézzük a levél legfontosabb részét:

„Pártjuk Központi Végrehajtó Bizottsága második teljes ülésének felhívása «központosítást és egységet» emleget; az ilyesfajta beszéd fejetetejére állítja a kérdést. Önöknek tudniok kellene, hogy a polgárháborút és az egység hiányát a legutóbbi tíz év folyamán teljes egészében mindenben az imperialistákra számító pártjuknak és kormányuknak az államra nézve végzetes politikája, különösen pedig az az önök által a «szeptember 18-i események» óta következetesen folytatott politika okozza, hogy nem állanak ellen a japán betolakodóknak. Pártjuk és kormányuk kiadta a jelszót: «Mielőtt harcra kelnénk

a külső ellenség ellen, teremtsünk rendet az országban»; e jelszó jegyében önök már sok év óta polgárháborút viselnek, szüntelenül hadjáratokat indítanak a Vörös Hadsereg ellen, minden erővel azon vannak, hogy elnyomják a kínai nép hazafias és demokratikus mozgalmát. Önök mindeddig egy cseppet sem nyugtalankodtak az ország északkeleti és északi részének sorsa miatt, és megfeledkezve arról, hogy a japán imperializmus Kína leggonoszabb ellensége, minden erejüket a Vörös Hadsereg ellen vetették latba és a pártjukon belüli harcra fordították; minden erejüket latba vetették, hogy elállják az útját a Vörös Hadseregnek, amely készen áll a harcra a japán betolakodók ellen, s ugyanakkor bomlasztják a Vörös Hadsereg mögöttes területét; semmibe veszik a népnek azt a követelését, hogy meg kell szervezni az ellenállást a japán betolakodókkal szemben; megfosztják az ország lakosságát a polgári szabadságjogoktól. A hazaszeretet bűn lett; az egész ország börtönei zsúfolásig telve vannak ártatlan emberekkel; a hazaárulást jutalmazzák; a nemzetárulók már előre élvezik diadalukat. Ha önök központosításra és egységre törekednek, de egyben ragaszkodnak a jelenlegi bűnös politikához, az ugyanaz, mintha «valaki fán keres halat»; így éppen az ellenkezőjét fogják elérni annak, amit akarnak. Kijelentjük az uraknak, hogy ha nem változtatják meg gyökeresen bűnös politikai vonalukat, ha nem fogják gyűlölni a japán imperializmust, hanem továbbra is saját honfitársaikat gyűlölik majd, mint eddig, akkor, bármennyire igyekezzenek is, még jelenlegi állásaikat sem sikerül megtartaniok. A sok szóbeszéd a központosításról és az egységről vagy az úgynevezett «modern államról» meg éppenséggel teljesen értelmetlen. A kínai népnek olyan központosítás és olyan egység kell, amely elősegíti a japán betolakodókkal szembeni ellenállás ügyét és a haza megmentését, nempedig olyan központosítás és egység, amely csak a külső ellenség előtti meghunyászkodást és a nép tönkretevését szolgálja.

Most a nép nagy lelkesedéssel olyan kormány alakítását követeli, amely valóban meg tudja menteni a hazát és a népet, igazán demokratikus köztársaság létesítését követeli. A nép olyan demokratikus köztársasági kormány alakítását követeli, amely megvédelmezi érdekeit. Ennek

a kormánynak alkalmasnak kell lennie arra, hogy először, ellenálljon a külső betorésnek, másodszor, demokratikus jogokat adjon a népnek, és harmadszor, fejlessze a népgazdaságot a nép szenvedéseinek enyhítése, sőt teljes megszuntetése céljából. E kormány programjának ezeket a pontokat kell tartalmaznia mint fő pontokat. Ha már «modern államról» beszélunk, akkor igenis ilyennek kell lennie e kormány programjának, igenis ilyen programra van most szuksége a gyarmati és félgyarmati Kínának. A nép most szíves-oromest és szilárd eltokéltséggel kuzd e cél megvalósításáért. Az ónok pártjának és kormányának politikája azonban homlokegyenest ellenkezik a nép torekvéseivel: ha ilyen politikat folytatnak, sohasem nyerik meg a nép bizalmát. A Kínai Kommunista Párt és a kínai Voros Hadsereg unnepélyesen kijelenti: mi amellett vagyunk, hogy meg kell teremteni a Kína minden részét magában foglaló egységes demokratikus koztársaságot, mi amellett vagyunk, hogy olyan parlamentet kell osszehívni, amelyet általános választójog alapján választanak, mi amellett vagyunk, hogy egybe kell hívni az egész nép és valamennyi japánellenes fegyveres erő képviselőinek osszkínai konferenciáját, s ennek a konferenciának a japán betolakodók ellen, a haza megmentéséért folytatott harc kérdéseivel kell foglalkoznia; mi amellett vagyunk, hogy olyan egységes nemzetvédelmi kormányt kell létrehozni, amelynek Kína minden része alá van rendelve. Kijelentjuk, hogy amikor Kínában létrejön az egységes demokratikus koztársaság, a voros korzetek bele fognak olvadni, mint annak szerves részei, a voros korzetek lakosságának képviselői részt fognak venni az osszkínai parlamentben, s a voros korzetekben ugyanolyan demokratikus rendszert honosítanak meg, amilyen Kína egész teruletén lesz.

Úgy véljuk, hogy sem a Nemzetvédelmi Tanács, amelynek megalakítását pártjuk Kozponti Végrehajtó Bizottsága második teljes ulésének határozatai előírjak, sem pedig a Nemzetgyűlés, amelyet pártjuk és kormányuk most hív össze, nem tudja megoldani azt a feladatot, hogy kozpontosítsa és egyesítse az országot a japán betolakodókkal szembeni ellenállás megszervezése és a haza megmentése érdekében. A Nemzetvédelmi Tanácsról szóló rendelet alapján ítélve, amelyet pártjuk Köz-

ponti Végrehajtó Bizottságának második teljes ülése jóváhagyott, a Tanács csupán a pártjukban és kormányukban vezető helyet betöltő hivatalnokok maroknyi csoportjából fog állni, és csupán tanácskozó szerv lesz a kormány mellett. Egészen nyilvánvaló, hogy az ilyen Tanács nem végezhet eredményes munkát és semmiképp sem érdemelheti meg a nép bizalmát. Ugyanakkor «A Kínai Köztársaság Alkotmányának tervezete» és «A Nemzetgyűlés szervezeti alapokmánya és választási rendje» alapján ítélve, amelyeket kormányuk elfogadott, az önök által egybehívni szándékozott Nemzetgyűlés szintén nem végezhet majd eredményes munkát és nem érdemelheti meg a nép bizalmát, mivel ebben a Nemzetgyűlésben csupán pártjuk és kormányuk hivatalnokainak maroknyi csoportja fogja intézni az ügyeket, maga a Nemzetgyűlés pedig az önök hivatalnoki apparátusának függvénye, spanyolfala lesz. Az ilyen Nemzetvédelmi Tanácsnak és az ilyen Nemzetgyűlésnek semmi köze sincs ahhoz, amire a mi pártunk törekszik: az egész nép képviselőinek konferenciájához, amelynek a japán betolakodókkal szembeni ellenállás és a haza megmentése kérdéseivel kell foglalkoznia (másszóval: az igazi Nemzetvédelmi Tanácshoz), a Kínai Demokratikus Köztársasághoz és annak parlamentjéhez.

Úgy véljük, hogy a Nemzetvédelmi Tanácsba, amelyre a japán betolakodókkal szembeni ellenállásnak és a haza megmentésének megszervezése vár, feltétlenül be kell vonni valamennyi párt és csoport, valamennyi népréteg és valamennyi fegyveres erő képviselőit, hogy olyan hatalmi szervet teremtsünk, amely valóban meg tudja oldani a nagy feladatokat, a japán hódítókkal szembeni ellenállásnak és a haza megmentésének megszervezését; igenis, ilyen Nemzetvédelmi Tanácsnak kell megalakítania azt az egységes nemzetvédelmi kormányt, amelynek Kína minden része alá van rendelve. A Nemzetgyűlésnek viszont parlamentté — a Kínai Demokratikus Köztársaság legfőbb hatalmi szervévé kell válnia, amelyet az egész nép választ, általános választójog alapján. Csak az ilyen Nemzetvédelmi Tanács és az ilyen összkínai parlament számíthat a nép helyeslésére és támogatására, számíthat a nép részvételére, csak ezek teremthetik meg a haza és a nép megmentésének nagy ügyéhez szükséges

szilárd, rendíthetetlen alapot. Ellenkező esetben semmiféle szép elnevezéssel sem segítenek az ugyon, és nem nyerik el a nép jóvahagyását. Legjobb bizonyítéka ennek az a tény, hogy a pártjuk és kormányuk által osszehívott legkulonfélébb konferenciák minden esetben kudarccal végződtek.

Pártjuk Kozponti Végrehajtó Bizottsága második teljes ulésének felhívásában kijelentik:

«A veszélyes és nehéz idők bekoszontése nem volt varatlan számunkra, és egyáltalán nem hárítjuk el magunktól a felelősséget azokért a súlyos megpróbáltatásokért, amelyeket az állam átél... Pártunknak, ha mindvégig teljesíteni akarja kotelességét, az állam megmentésének kell szentelnie minden erejét és gondolatát.»

Valóban, az onok pártjának, amely Kína teruletének nagy részén kormanyzó párt, okvetlenul viselnie kell a politikai felelősséget mindazért, ami történt. A Kuomintang nem bújhat ki a felelősség alól, mivel az onok kormánya egy párt diktatúráját — a Kuomintang diktatúráját — testesíti meg.

Az onok pártja az egész nép akarata ellenére, az egész nemzet érdekei ellenére — kulonosen a «szeptember 18-i események» óta — gyokerében hibás politikát folytat, aminek kovetkeztében Kína teruletének majdnem a fele elveszett, és onoknek semmiképpen sem fog sikerulni valaki másra hárítani ezért a felelősséget. Az egész kínai néppel egyutt úgy véljuk, hogy mivel Kína teruletének fele az onok pártjának hibájából veszett el, Kína szuverénitásának e teruleten való helyreállításáért elkerulhetetlenul onokre hárul a felelősség.

Ugyanakkor az onok pártjában szép számban vannak becsuletes emberek, akik tisztában vannak azzal, hogy halálos veszedelem fenyegeti a hazát, és hogy nem szabad szembehelyezkedni a nép akaratával. Most ezeknek az embereknek a magatartasában fordulat észlelhető: elégedetlenkednek és fel vannak háborodva a Kuomintang azon elemei ellen, akiknek tevékenysége katasztrófával fenyegeti a pártot és az államot. A Kínai Kommunista Párt teljes mértékben rokonszenvez ezzel a fordulattal és melegen udvozli a Kuomintang hazafias érzelmű, becsuletes tagjait, akik ontudatosságról tettek tanúságot és a nemzetet fenyegető válság pillanatában határozottan

kijelentették, hogy készek az önfeláldozó harcra és akarják a megújhodást.

Tudjuk, hogy pártjuk Központi Végrehajtó Bizottságában és tartományi bizottságaiban, a központi kormányban és a tartományi kormányokban, a közoktatás, a tudomány és a művészet terén dolgozó emberek köreiben, az ujságírók között, az üzleti körökben, a nőmozgalomban, a különböző vallások papjai között, az egészségügyi dolgozók körében, a rendőrség soraiban, a különböző tömegszervezetekben és méginkább a hadsereg széles tömegeiben nagy számban találunk olyan régi és új, egyszerű Kuomintang-tagokat és különféle tisztséget betöltő vezető funkcionáriusokat, akik valóban öntudatos és hazafias érzelmű emberek. Számuk napról napra nő, és ez rendkívül örvendetes.

A Kínai Kommunista Párt mindenkor kész együttműködni a Kuomintangnak ezekkel a tagjaival, kész létrehozni egy szilárd, általános nemzeti egységfrontot a kínai nemzet fő ellensége — a japán imperializmus elleni harcra. Reméljük, hogy ezek a Kuomintang-tagok a közeljövőben vezetőerővé tudnak válni a Kuomintangban, olymódon, hogy felülkerekednek azokkal szemben, akik becsületüket és lelkiismeretüket elvesztve, a nemzet érdekei ellen járnak el, akik ténylegesen a japán imperializmus ügynökeivé, a nemzet árulóivá váltak, azokkal szemben, akik meggyalázzák Szun Jat-szen nevét; reméljük, hogy a Kuomintang öntudatos és hazafias érzelmű tagjai feleleventik Szun Jat-szen három népi elvének forradalmi szellemét és három fő politikai célkitűzését: szövetség Oroszországgal, szövetség a Kommunista Párttal, a munkások és parasztok támogatása; reméljük, minden erejüket és gondolatukat annak fogják szentelni, hogy maradéktalanul valóra váltsák a három forradalmi népi elvet és a három fő politikai célkitűzést — maradéktalanul valóra váltsák Szun Jat-szen forradalmi tanításait. Reméljük, hogy a Kuomintang becsületes tagjai valamennyi pártnak és politikai csoportnak, a nép valamennyi rétegének hazafias érzelmű vezetőivel, minden kínai hazafival együtt eltökélten magukra vállalják a felelősséget Szun Jat-szen forradalmi ügyének folytatásáért, elszántan fognak harcolni a japán imperialisták kiűzéséért és Kínának a pusztulástól való megmentéséért, az egész nép demokratikus jogaiért, a

kínai nemzetgazdaság fejlesztéséért, a legszélesebb néptömegeknek a szenvedésektől való megszabadításáért, a kínai demokratikus köztársaság megteremtéséért, egy demokratikus parlament és demokratikus kormány létrehozásáért.

A Kínai Kommunista Párt a következő nyilatkozattal fordul a Kuomintang minden tagjához:

Ha önök valóban ilyen szellemben fognak eljárni, határozottan támogatni fogjuk önöket, készek vagyunk szilárd forradalmi egységfrontba tömörülni önökkel, olyanba, amilyen a nemzeti és feudális elnyomás elleni harc nagy egységfrontja — a mi két pártunk frontja — volt az 1924—1927-es nagy kínai forradalom időszakában. Mert jelenleg ez az egyetlen biztos útja annak, hogy megmentsük a hazát a pusztulástól."

A KÍNAI KOMMUNISTA PÁRT FELADATAI A JAPÁNELLENES HÁBORÚ IDŐSZAKÁBAN*

(1937 május 3)

* *Mao Ce-tung elvtárs előadói beszéde a Kínai Kommunista Párt 1937 májusában, Jenanban tartott Összkínai Konferenciáján.*

KÍNA KÜLSŐ ÉS BELSŐ ELLENTÉTEINEK JELENLEGI FEJLŐDÉSSZAKASZA

1. Tekintettel arra, hogy a Kína és Japán közötti ellentétek most a fő ellentétekké váltak, a belső ellentétek pedig másodrangú, alárendelt helyre szorultak — a nemzetközi kapcsolatok terén, továbbá az országon belül az osztályok egymáshoz való viszonyában változások következtek be; e változások a jelenlegi helyzet fejlődésének új szakaszát nyitották meg.

2. Kínát már régóta két éles alapvető ellentét marcangolja — az imperializmus és Kína közötti ellentét, meg a feudális viszonyok és a széles néptömegek érdekei között levő ellentét. 1927-ben a burzsoázia, illetve annak képviselője, a Kuomintang, elárulta a forradalmat és eladta a nemzeti érdekeket az imperializmusnak, aminek következtében éles, kibékíthetetlen ellentét támadt a munkás-paraszt hatalom és a Kuomintang-hatalom között, s a Kínai Kommunista Pártnak egyedül kellett magára vállalnia a nemzeti és demokratikus forradalom megvalósításával járó feladatokat.

3. Az „1931 szeptember 18-i események" után, s különösen az 1935-ös északkínai események után[1] kialakult helyzet a fentemlített ellentétek terén a következő változásokat eredményezte:

a) Az imperialista országok és Kína között fennálló ellentétek közül élesen előtérbe léptek és különösen kiéleződtek a japán imperializmus és Kína közötti ellentétek. A japán imperializmus Kína teljes leigázásának politikáját kezdte követni. Ezért az egyes más imperialista államok és Kína közötti ellentétek háttérbe szorultak, s kimélyültek a mindezen imperialista államok és az imperialista Japán közötti ellentétek. Ennek folytán a Kínai Kommunista Párt és a kínai nép előtt az a feladat merült fel, hogy kapcsolatot létesítsen a kínai japánellenes nemzeti egységfront és az egész világ békefrontja között. Ez azt jelenti, hogy Kínának össze kell fognia a kínai nép örök és legjobb barátjával — a Szovjetunióval, sőt, amennyire lehetséges, a japán imperializmus elleni közös harc céljait szolgáló kapcsolatokat kell létesítenie azokkal az imperialista államokkal is, amelyek jelenleg a béke fenntartását óhajtják és fellépnek egy újabb agresszív háború ellen. Egységfrontunknak a Japánnal szembeni ellenállást kell célként maga elé tűznie, nempedig az egyidejű harcot valamennyi imperialista hatalom ellen.

b) A Kína és Japán közötti ellentétek kiéleződése arra vezetett, hogy országunkon belül megváltozott a különböző osztályok egymáshoz való viszonya; a burzsoázia, sőt a militaristák előtt is felmerült a lét vagy nemlét kérdése; soraikban és

pártjaikban lassan megindult politikai álláspontjuk felülvizsgálásának folyamata. Ezzel kapcsolatban a Kínai Kommunista Párt és a kínai nép szemtől szembe került azzal a feladattal, hogy megszervezze a japánellenes nemzeti egységfrontot. Egységfrontunk felöleli a burzsoáziát és mindazokat, akik készek megvédeni hazájukat; ez az egész ország egységfrontja a külső ellenség ellen. Az egységfront létrehozása olyan feladat, amelynek megvalósítása nemcsak szükséges, hanem lehetséges is.

c) A Kína és Japán közötti ellentétek kiéleződése arra vezetett, hogy megváltozott az egész ország néptömegeinek (a proletariátusnak, a parasztságnak meg a városi kispolgárságnak) a helyzete, megváltozott továbbá a Kommunista Párt helyzete és politikája. A népnek a haza megmentéséért folytatott harca még nagyobb lendületet vett. A Kommunista Párt a „szeptember 18-i események" után követett politikáról, amely arra irányult, hogy három feltétel alapján (a forradalmi támaszpontok elleni támadások beszüntetése, szabadságjogok biztosítása a népnek, a nép felfegyverzése) japánellenes megállapodást kössön a kuomintangistáknak azzal a csoportjával, amely együtt kíván működni velünk a Japánnal szembeni ellenállás terén — áttért az egész nemzet japánellenes egységfrontjának megteremtésére irányuló politikára. Ennek eredménye több, Pártunk által tett lépés volt, mégpedig: az 1935 augusztusi nyilatkozat[2], a decemberi határozat[3], a „Le Csang Kaj-sekkel!" jelszóról való lemondás 1936 májusában[4], a Kuomintanghoz intézett augusztusi levél[5], a demokratikus köztársaságról szóló szeptemberi határozat[6], a szilárd irányvétel

a hsziani események békés rendezésére ugyanezen év decemberében, a Kuomintang Központi Végrehajtó Bizottságának harmadik teljes üléséhez intézett távirat 1937 februárjában[7] stb.

d) Az olyan jelenségek terén, mint a militaristák területrablásai és a militaristák között dúló háborúk, amelyek a befolyási övezetekért folytatott harc imperialista politikájának és Kína félgyarmati gazdaságának következményei voltak, ugyancsak változások mentek végbe a Kína és Japán közötti ellentétek folytán. A japán imperialisták bátorítják az ilyen területrablásokat és belháborúkat, hogy ilymódon egyengessék a maguk számára a Kína fölötti osztatlan uralomhoz vezető utat. Egyes más imperialista államok saját érdekeikre való tekintettel ideiglenesen támogatják Kína egyesítését és belső békéjének megteremtését. A Kínai Kommunista Párt és a kínai nép pedig minden erejét megfeszítve harcol a belháborúk és az ország feldarabolása ellen, a belső békéért és egységért.

e) A külső ellentétek — a Kína és Japán közötti ellentétek — kibontakozása arra vezetett, hogy az országon belül csökkent az osztályok és politikai csoportosulások közötti ellentétek politikai jelentősége, arra, hogy ezek az ellentétek másodrangú, alárendelt helyre szorultak. Ám maguk az osztályellentétek és a politikai csoportosulások közötti ellentétek változatlanul fennállanak az országban: nem csökkentek és nem tűntek el. Ugyanezt mondhatjuk a Kína és az imperialista államok közötti ellentétekről is (Japántól eltekintve). Éppen ezért a Kommunista Pártra és a kínai népre a következő

feladat vár: a közös feladattal, az egész országnak a Japánnal szembeni ellenállás céljából való tömörítésével összhangban megfelelő módon rendezni kell azokat az ellentéteket — a belsőket és a külsőket egyaránt —, amelyeknek rendezése ezidőszerint lehetséges és szükséges. Éppen ez határozza meg a Kínai Kommunista Párt politikai irányvonalát, amely párt a belső békét és egységet, a demokratikus kormányformát, a nép életkörülményeinek megjavítását és a Japán ellen fellépő külföldi államokkal való tárgyalásokat követeli.

4. A kínai forradalom új időszakának első szakasza, amely 1935 december 9-én kezdődött[8], a Kuomintang Központi Végrehajtó Bizottságának 1937 februárjában tartott harmadik teljes ülésével ért véget. E szakasz legjelentősebb eseményei a következők voltak: a diákságnak, a kultúra képviselőinek és a társadalmi köröknek a megmozdulása a haza megmentéséért, a Vörös Hadsereg bevonulása az ország északnyugati vidékeire, a Kommunista Párt propaganda- és szervezőmunkája a japánellenes nemzeti egységfront létrehozása terén, japánellenes sztrájkok Sanghájban és Csingtaóban[9], az az Anglia részéről mutatkozó törekvés, hogy valamivel szilárdabb politikát kövessen Japán tekintetében[10], a Kuangtung és Kuanghszi tartományban lezajlott események[11], a japán betolakodók ellen Szujjüan tartományban viselt háború és a szujjüani front támogatására irányuló népi mozgalom[12], Nanking viszonylag szilárd állásfoglalása a japán-kínai tárgyalásokon[13], a hsziani események és végül a Kuomintang Központi Végrehajtó Bizottságának Nan-

kingban megtartott harmadik teljes ülése[14]. Mindezek az események az alapvető ellentét — a Kína és Japán közötti kibékíthetetlen ellentét — körül bontakoznak ki, valamennyi közvetlen kapcsolatban van egy és ugyanazon történelmi jelentőségű követeléssel: a japánellenes nemzeti egységfront megteremtésének követelésével. A forradalom fő feladata ebben a szakaszban az ország belső békéjének kivívása, a belső fegyveres konfliktusok kiküszöbölése abból a célból, hogy egységbe tömörüljünk és közös ellenállást fejtsünk ki Japánnal szemben. Ebben a szakaszban a Kommunista Párt a következő jelszót adta ki: „Vessünk véget a polgárháborúnak, fejtsünk ki egyöntetű ellenállást Japánnal szemben!" Ez a jelszó alapjában véve megvalósult, s ilymódon létrejött a japánellenes nemzeti egységfront tényleges kialakulásának első elengedhetetlen feltétele.

5. A Kuomintang Központi Végrehajtó Bizottságának harmadik teljes ülése, annak következtében, hogy a Kuomintangban japánbarát elemek vannak, nem hajtott végre világos és teljes fordulatot a Kuomintang politikájában és nem oldotta meg konkrétan a problémát. Ám a Kuomintang a nép nyomására és a Kuomintangon belül végbement eltolódások hatására rákényszerült, hogy megkezdje a fordulatot az előző tíz év hibás politikájától, a polgárháború politikájától, a diktatúra politikájától és a Japánnal szembeni ellenállás megtagadásának politikájától a belső béke, a demokrácia és a Japánnal szembeni ellenállás politikája felé. A Kuomintang hajlani kezdett a japánellenes nemzeti egységfront megteremtésére irányuló politika felé; az első lépés ebben

az irányban a Kuomintang Központi Végrehajtó Bizottságának harmadik teljes ülésén volt észlelhető. A most következő időkben arra kell törekednünk, hogy a Kuomintang politikájában visszavonhatatlan fordulat következzék be. E cél elérése érdekében nekünk és az egész kínai népnek szélesebb alapokra kell fektetnünk a japánellenes és demokratikus mozgalmat, még messzebb kell mennünk a Kuomintang bírálatában, előrelendítésében és serkentésében, egyesítenünk kell a belső békének, a demokráciának és a Japánnal szembeni ellenállásnak a Kuomintang soraiban levő híveit, aktív cselekvésre kell sarkalnunk az ingadozókat és bizonytalankodókat, s el kell űznünk a japánbarát beállítottságú elemeket.

6. A mostani szakasz az új periódus második szakasza. Mind az első, mind a második szakasz a japán betolakodók elleni általános fegyveres harc szakasza felé vezető átmeneti szakaszt jelent. Az első szakasz feladata főleg az ország belső békéjéért való harc volt, a második szakasz feladata — főképpen a demokráciáért való harc. Meg kell értenünk, hogy a valóban szilárd japánellenes nemzeti egységfrontot nyilvánvalóan lehetetlen létrehozni, ha az országban nincs béke, mint ahogyan akkor is lehetetlen, ha az országban nincs demokrácia. Ezért a demokráciáért folyó harc a fejlődés mai szakaszában a forradalom általános feladatainak fő láncszeme. Ha nem vagyunk teljes mértékben tudatában a demokrácia megvalósítására irányuló feladat fontosságának és gyengítjük a demokráciáért folyó harcot, nem tudjuk létrehozni a valóban szilárd japánellenes nemzeti egységfrontot,

HARC A DEMOKRÁCIÁÉRT ÉS A SZABADSÁGÉRT

7. A japán imperialisták most fokozott mértékben készülődnek az agresszióra Kína döntő jelentőségű vidékei ellen.

Nyugaton Hitler és Mussolini készül nagy erővel egy rablóháborúra, Keleten a japán imperialisták, velük egy húron pendülve, pontos összhangban a velük együtt összetákolt tervekkel, minden erejüket megfeszítik, hogy előkészítsék azokat a feltételeket, amelyek lehetővé tennék számukra, hogy egycsapásra végezzenek Kínával: saját országukban a katonai, politikai, gazdasági és ideológiai előfeltételeket, a nemzetközi küzdőtéren a diplomáciai előfeltételeket; Kínában viszont támogatják a japánbarát erőket és egyengetik számukra a talajt. Az úgynevezett „kínai-japán együttműködés" érdekében kifejtett propagandát és Japán diplomáciai akcióinak bizonyos fokig mérsékelt jellegét a háború kirobbantásának küszöbéig jutott japán agresszív politikával kapcsolatos taktikai megfontolások írják elő.

Közeledik az a pillanat, amikor Kínának el kell majd döntenie a lét vagy nemlét kérdését; minél gyorsabban fel kell készülnünk a betolakodók ellen, Kínának a pusztulástól való megmentésére irányuló háborúra. Mi igenis a minél gyorsabb felkészülésért szállunk síkra, ellene vagyunk a végnélküli készülődés elméletének, ellene vagyunk a polgári és katonai bürokraták részéről tapasztalható s a hazára nézve veszedelmes tétlen időtöltésnek, amely valójában az ellenséget segíti s amelynek haladéktalanul véget kell vetni.

8. A haza megmentésére irányuló japánellenes háború előkészítésének elengedhetetlen feltétele, hogy politikai, katonai és gazdasági téren, továbbá a felvilágosítás terén védelmi intézkedéseket tegyünk, s ezeknek az intézkedéseknek a végrehajtásánál a legkisebb késlekedést sem szabad tűrnünk. Politikai téren a demokratikus szabadságjogok kivívása az a fő feltétel, amely biztosítja a győzelmet a japán betolakodók elleni háborúban. A japánellenes háborúhoz belső békére és az egész ország egységére van szükség; ha azonban nem lesznek nálunk demokratikus szabadságjogok, nem tudjuk tartóssá tenni a már elért belső békét és megszilárdítani a belső egységet. A japánellenes háborúhoz feltétlenül szükség van a nép mozgósítására, de demokratikus szabadságjogok nélkül még csak gondolni sem lehet arra, hogy végre tudjuk hajtani a nép mozgósítását. Tartós belső béke és szilárd egység nélkül, az egész nép erőinek mozgósítása nélkül megeshet, hogy a japánellenes háború ugyanolyan szomorúan végződik, mint az abesszíniai háború. Abesszínia főleg azért szenvedett vereséget, mert az országban feudális rend uralkodott: ezért nem tudta megszilárdítani a belső egységet és aktív harcra mozgósítani a népet. Kínában lehetetlen létrehozni valóban szilárd japánellenes nemzeti egységfrontot és teljesíteni az e frontra váró feladatokat, ha nem valósítjuk meg az országban a demokráciát.

9. Kínának haladéktalanul hozzá kell látnia a demokratikus reformok megvalósításához, mégpedig a következő két irányban.

Először is, a politikai rend terén: azt a rendszert, amely *egy* párt — a Kuomintang — reakciós diktatúrá-

ját, *egy* osztály diktatúráját testesíti meg, valamennyi párt és valamennyi osztály együttműködésén alapuló demokratikus rendszerrel kell felcserélni. Ezen a téren az első lépés az, hogy el kell állani a nemzetgyűlési választások lefolytatásának és a Nemzetgyűlés összehívásának antidemokratikus módszereitől, demokratikus választásokat kell tartani és biztosítani kell a Nemzetgyűlés munkájának szabadságát, azután pedig valóban demokratikus alkotmányt kell kidolgozni, valóban demokratikus parlamentet kell egybehívni, valóban demokratikus kormányt kell választani és valóban demokratikus politikát kell folytatni. Csakis így lehet igazán tartóssá tenni az országban a békét, csakis így lehet végetvetni a fegyveres összeütközéseknek és megszilárdítani a belső egységet abból a célból, hogy az egész ország egy emberként álljon talpra a külső ellenség ellen. Az is megtörténhet, hogy a japán imperialisták támadása még reformjaink befejezése előtt megkezdődik, ezért minél hamarabb valóra kell váltanunk ezeket a reformokat, s elő kell készítenünk a háború folyamán való befejezésükhöz szükséges feltételeket, hogy bármikor visszaverhessük a japán támadást és biztosíthassuk a háborúban végleges győzelmünket. Az egész kínai népnek, a különböző pártokhoz és csoportokhoz tartozó minden hazafinak változtatnia kell a magatartásán, nem szabad közömbösnek lenniök a Nemzetgyűlés és az alkotmány kérdései iránt, mint a multban, minden erejüket a Nemzetgyűlésért és az alkotmányért folyó konkrét jellegű és honvédelmi szempontból jelentős mozgalomra kell összpontosítaniok; szigorúan meg kell bírálniok, előre kell lendíteniök és arra kell ser-

kenteniök a hatalmon levő Kuomintangot, hogy mondjon le diktatúrájáról, amely *egy* párt, *egy* osztály diktatúráját testesíti meg, és teljesítse a nép akaratát. Még ebben az évben néhány hónap leforgása alatt az egész országban széleskörű demokratikus mozgalmat kell indítani, s e mozgalom legközelebbi céljául a Nemzetgyűlés és az alkotmány teljes demokratizálását kell kitűzni.

Másodszor, biztosítani kell a nép számára a szólásszabadságot, a gyülekezési jogot és az egyesülési jogot. E szabadságjogok nélkül nem lehet majd megvalósítani a politikai rend demokratikus átalakítását, nem lehet majd mozgósítani a népet a japánellenes háborúra és kivívni a győzelmet ebben a haza védelmére és az elvesztett területek visszaszerzésére irányuló háborúban. Az egész népet átfogó demokratikus mozgalomnak a legközelebbi hónapok folyamán el kell érnie ezen a téren bizonyos minimális követelések teljesítését, mégpedig: a politikai foglyok szabadonbocsátását, a politikai pártok betiltásának hatálytalanítását stb. A politikai rend demokratikus átalakítása, az, hogy polgári szabadságjogokat biztosítsanak a népnek — a japánellenes nemzeti egységfront programjának fontos része és egyben a valóban szilárd japánellenes nemzeti egységfront létrehozásának elengedhetetlen feltétele.

10. Ellenségeink — a japán imperialisták, a kínai árulók, a japánbarát elemek, a trockisták — minden erejüket megfeszítik, hogy meghiúsítsák mindazokat az intézkedéseinket, amelyek a békés egyesülésre, a demokratikus szabadságjogok bevezetésére és a japán betolakodók visszaverésére irányul-

nak. Azelőtt, amikor mi minden erőnkkel a békéért és az egységért harcoltunk, ellenségeink minden lehető módon polgárháborút és szakadást provokáltak az országon belül. Most és a közeljövőben pedig, amikor mi a demokratikus szabadságjogokért harcolunk és fogunk harcolni, ellenségeink kétségtelenül tovább folytatják majd aknamunkájukat: fő céljuk az, hogy megakadályozzák a japánellenes honvédő háború feladatainak teljesítését és teljes mértékben végrehajtsák Kína leigázására irányuló agresszív terveiket. A demokratikus szabadságjogok kivívásáért folyó további harcban, amellett hogy erőteljes propagandát és agitációt kell kifejtenünk a lakosság elmaradott rétegei meg a konok kuomintangisták között, és bírálnunk kell őket, az a feladat vár ránk, hogy tökéletesen leleplezzük a japán imperialisták és hű kutyáik — a Kína ellen irányuló japán agressziót előmozdító japánbarát elemek és trockisták — cselszövéseit, és kérlelhetetlen harcot folytassunk ellenük.

11. A Kínai Kommunista Párt a Kuomintang Központi Végrehajtó Bizottságának harmadik teljes üléséhez intézett táviratában a belső béke és a demokrácia megteremtése érdekében, a japánellenes háború viselése érdekében, a japánellenes nemzeti egységfront létrehozása érdekében a következő négy kötelezettséget vállalta: a) a Senhszi, Kanszu és Ninghszia tartományokban levő forradalmi támaszpontnak a Kínai Kommunista Párt vezetése alatt álló kormánya a Kínai Köztársaság Külön Területének kormányára, a Vörös Hadsereg pedig Nemzeti Forradalmi Hadseregre változtatja nevét, s ezek a

nankingi központi kormány, illetve Katonai Bizottság vezetése alá kerülnek; b) következetesen demokratikus rendszert vezet be a Külön Területen; c) lemond a Kuomintang hatalmának erőszakos megdöntésére irányuló politikáról; d) abbahagyja a földesúri birtokok elkobzását. E kötelezettségek vállalása szükséges és megengedhető volt. Csak így járhattunk el akkor, amikor a külső és belső ellentétek politikai jelentősége megváltozott, amikor felmerült annak a szükségessége, hogy változtassunk azon a helyzeten, amelyben két politikai hatalom állt egymással szemben az országban, s hogy ilymódon összefogjunk az ellenség elleni közös harc céljából. Olyan engedmények ezek, amelyeket egy meghatározott elv megvalósítása érdekében és meghatározott feltételekkel tettünk, amelyeket azért tettünk, hogy ezek fejében biztosítsuk az országban a japánellenes háború érdekében az egész népnek szükséges békét és demokráciát. De ezeknek az engedményeknek határai vannak: a Kommunista Párt továbbra is vezetni fogja a Külön Területet és a Vörös Hadsereget, a Kuomintanghoz való viszonyában pedig megtartja függetlenségét és a bírálat szabadságát. Ezek a mi engedményeink határai és e határok túllépése megengedhetetlen. Engedményeket mind a két fél tesz: a Kuomintang lemond arról a politikáról, amelynek alapján polgárháborút folytat, diktatúrát gyakorol és nem tanusít ellenállást az ellenséggel szemben; a Kommunista Párt lemond arról, hogy politikai hatalmát szembeszegezze a Kuomintang hatalmával. Engedményeink fejében engedményeket érünk el a Kuomintang részéről, és elérjük az együttműködés felújítását abban a harc-

ban, amelynek célja a haza megmentése az ellenség inváziójától.

Ezt a Kommunista Párt kapitulációjának nevezni akjuizmus[15] és rosszindulatú rágalom volna.

12. Egyetért-e a Kommunista Párt a három népi elvvel[16]? Válaszunk: igen, egyetért! A három népi elv meghirdetésének ideje óta több történelmi változáson ment át. Szun Jat-szen három forradalmi népi elve azért nyerte el a nép bizalmát, mert Szun Jat-szen ezeket az elveket a Kommunista Párttal együttműködve következetesen valóra váltotta, és az 1924—1927-es forradalom győzelmi lobogójává lettek. Ezzel szemben a Kuomintang által 1927-ben a Kommunista Párt ellen indított hajsza (az úgynevezett „párttisztítás"[17], továbbá a kommunisták elleni háború) és a három népi elvvel homlokegyenest ellenkező politikára való áttérés a forradalom vereségére vezetett, s a pusztulás veszélyének tette ki a nemzetet; ennek következtében a nép elvesztette bizalmát a három népi elv iránt. Most, amikor beköszöntött a legélesebb nemzeti válság, a Kuomintang már nem kormányozhat úgy, ahogy eddig kormányozott, s ezzel kapcsolatban az egész kínai nép és a Kuomintang hazafias elemei ismét sürgetően követelik a két párt együttműködését. Ezért a három népi elv igazi szellemének feleleventése, a két párt együttműködésének felújítása ezeknek az elveknek az alapján (a külpolitikában: nacionalizmus, vagyis harc a függetlenségért és a felszabadulásért, a belpolitikában: népuralom, vagyis a demokrácia és a polgári szabadságjogok megteremtése, s végül népjólét, vagyis a nép boldogságának és jólétének biztosítása), továbbá a

nép vezetőszerepe e három elv következetes megvalósítása terén — teljes mértékben megfelel a kínai forradalom történelmi követelményeinek, s ezzel minden kommunistának tökéletesen tisztában kell lennie.

A kommunisták egyáltalán nem mondtak le szocialista és kommunista eszményeikről; a polgári demokratikus forradalom szakaszán át el fognak jutni a szocializmus és a kommunizmus szakaszához. A Kínai Kommunista Pártnak megvan a maga politikai és gazdasági programja. Maximális programja: a szocializmus és a kommunizmus, s ez nem ugyanaz, mint a három népi elv. A demokratikus forradalom időszakára vonatkozó programja is tovább megy, mint Kína minden más pártjának programja, alapjában véve azonban ez a program nincs ellentétben a három népi elv programjával, amelyet a Kuomintang első kongresszusa adott ki. Ezért mi nem utasítjuk el a három népi elvet, sőt szilárdan és határozottan valóra akarjuk azokat váltani, azt követeljük, hogy a Kuomintang velünk együtt váltsa valóra ezeket az elveket, és az egész kínai népet felszólítjuk megvalósításukra. Mi azt tartjuk, hogy a Kommunista Pártnak, a Kuomintangnak és az egész kínai népnek egyöntetűen kell harcrakelnie a három nagy célért: a nemzeti függetlenségért, a nép hatalmáért és a demokratikus szabadságjogokért, a nép boldogságáért.

13. Vajjon hiba volt-e demokratikus munkás-paraszt köztársaság létrehozására szólító korábbi felhívásunk? Nem, nem volt hiba, mivel a burzsoázia — különösen a nagyburzsoázia — cserbenhagyta a forradalmat, átpártolt az imperialisták és a feudális erők

oldalára, s a nép ellenségévé vált; csak a proletariátus, a parasztság és a városi kisburzsoázia maradt a forradalom hajtóereje; csak a Kommunista Párt maradt forradalmi párt, és Kína egyetlen forradalmi pártjának — a mi Kommunista Pártunknak — jutott osztályrészül az a küldetés, hogy a forradalom szervezője legyen. A Kommunista Párt volt az egyetlen párt, amely továbbra is magasra tartotta a forradalom zászlaját, megőrizte a forradalmi hagyományokat, kiadta a munkások és parasztok demokratikus köztársaságának jelszavát és az évek hosszú során át kemény harcot vívott e jelszó megvalósításáért. A munkások és parasztok demokratikus köztársaságának jelszava nincs ellentétben a polgári demokratikus forradalom feladataival, hanem ellenkezőleg, éppen e feladatok következetes megvalósítását jelenti. Abban a politikában, amelyet mi e harc során folytatunk, nincs semmi, ami ne volna összhangban ezekkel a feladatokkal. Politikánkban, amely még a földesúri birtokok elkobzását és a nyolcórás munkanap bevezetését is magában foglalta, egyáltalán nem léptük túl a tőkés magántulajdon rendszerének kereteit és egyáltalán nem a szocializmust valósítottuk meg.

Milyen lesz az újdemokratikus köztársaság osztályösszetétele? Helye lesz benne a proletariátusnak, a parasztságnak, a városi kisburzsoáziának, a burzsoáziának és mindazoknak, akik magukénak vallják a nemzeti és demokratikus forradalom eszméit. Az ilyen köztársaság mindezeknek az osztályoknak a szövetsége a nemzeti és demokratikus forradalomban. E szövetség sajátossága abban rejlik, hogy most

részt vesz benne a burzsoázia is; mivel a jelenlegi helyzetben ismét felmerült annak a lehetősége, hogy a burzsoázia részt vesz a Japánnal szembeni ellenállásban, a proletariátus pártjának nem szabad visszautasítania a burzsoázia részvételét — ellenkezőleg, be kell vonnia a burzsoáziát és fel kell elevenítenie a burzsoáziával való szövetséget a közös harc céljából és a kínai forradalom fejlesztése érdekében. A Kommunista Párt, hogy véget vessen az országon belül a fegyveres összeütközéseknek, hajlandó abbahagyni a földesúri birtokok erőszakos elkobzásának politikáját és kész arra, hogy az agrárkérdést az újdemokratikus köztársaság építése folyamán törvényhozási úton és más megfelelő módokon oldja meg. Mindenekelőtt azonban azt a kérdést kell eldönteni, hogy kié a kínai föld: a japánoké-e vagy a kínaiaké? Amennyiben a parasztok által felvetett földkérdés Kína védelmét szem előtt tartó általános feladatainkból kiindulva nyer majd megoldást, annyiban az áttérés az erőszakos elkobzás módszereiről a helyzetnek megfelelő új módszerekre teljes mértékben szükségessé válik.

A demokratikus munkás-paraszt köztársaság jelszavának kiadása helyes volt a multban, és most helyes e jelszó visszavonása.

14. Az ellenség elleni együttes harcot szolgáló nemzeti egységfront létrehozása érdekében szükség van arra, hogy bizonyos, az országon belül meglevő ellentéteket helyesen oldjunk meg, abból kiindulva, hogy elő kell mozdítani a japánellenes nemzeti egységfront megszilárdítását és kiszélesítését s egyáltalán nem szabad azt gyengíteni és szűkíteni. A demokra-

tikus forradalom szakaszában nem lehet elkerülni az országon belül az ellentéteket és a harcot az osztályok, pártok, csoportok és politikai blokkok között, de meg lehet és meg kell szüntetni minden olyan harcot, amely akadályozza az erők tömörítését a Japánnal szembeni ellenállás érdekében (egyrészt a polgárháborút, a pártok közötti ellenségeskedést, az ország feldarabolását egymástól elszigetelt területekre, a feudális politikai és gazdasági elnyomást, másrészt pedig a felkelések és az olyan túlzott gazdasági követelések politikáját, amelyek nem mozdítják elő a Japánnal szembeni ellenállást szolgáló tömörülést stb.), és meg kell tartani a harcnak azokat a formáit, amelyek kedveznek a Japánnal szembeni ellenállást szolgáló tömörülésnek (a bírálat szabadságát, a pártok önállóságának követelését, a nép politikai és gazdasági életkörülményeinek javítására irányuló követelést stb.).

15. A japánellenes nemzeti egységfrontért és az egységes demokratikus köztársaságért folyó harc általános feladatainak megfelelően, a Vörös Hadseregre és a japánellenes támaszpontokra a következő feladatok várnak: a) el kell érni, hogy a Vörös Hadsereg megfeleljen a japánellenes háború feltételeinek, s ebből a célból a Vörös Hadsereget haladéktalanul Nemzeti Forradalmi Hadsereggé kell átszervezni, még fokozottabb mértékben kell emelni katonai, politikai és kulturális színvonalát, hogy olyan katonai alakulatokat létesíthessünk belőle, amelyek példaképül szolgálnak majd a japánellenes háborúban; b) a támaszpontokat az egész köztársaság szerves részévé kell átalakítani, az új feltételeknek meg-

felelő demokratikus rendet kell létesíteni a támaszpontokon, újjá kell szervezni a közbiztonsági osztagokat, fel kell számolni a nemzetárulókat és a bomlasztó elemeket, ezeket a támaszpontokat olyan területekké kell változtatni, amelyek példaképül szolgálhatnak a japán területrablók elleni harcban és a demokratikus rendszer tekintetében; c) el kell végezni ezeken a területeken a szükséges gazdasági építőmunkát, meg kell javítani a lakosság életkörülményeit; d) megfelelő kulturális építőmunkát kell folytatni ezeken a területeken.

A VEZETÉSÉRT VALÓ FELELŐSSÉGÜNK

16. A kínai burzsoázia, amely bizonyos meghatározott történelmi helyzetben képes arra, hogy részt vegyen az imperializmus és a feudális viszonyok elleni harcban, más történelmi helyzetben, gazdasági és politikai gyengesége folytán, meginoghat és árulásra vetemedhet. Ezt a törvényszerűséget a kínai történelem tényei megerősítik. Ezért a kínai antiimperialista és antifeudális polgári demokratikus forradalom feladatai csak abban az esetben valósíthatók meg, ha a vezetés, mint azt a történelem menete megszabja, nem a burzsoázia, hanem a proletariátus kezében lesz. A burzsoáziára jellemző állhatatlanságot és következetlenséget csakis úgy lehet majd leküzdeni, azt, hogy a forradalom elvetéléssel végződjék, csakis úgy lehet megakadályozni, ha a proletariátus a demokratikus forradalom végrehajtása során igazi szilárdságról és következetességről

tesz majd tanuságot. Abban az irányban kell-e hatni, hogy a proletariátus kövesse a burzsoáziát, vagy abban az irányban, hogy a burzsoázia kövesse a proletariátust? A kínai forradalom kimenetele attól függ, hogy melyikük fogja azt vezetni. Az 1924—1927-es évek tapasztalata azt mutatta, hogy a forradalom eredményesen bontakozott ki, amikor a politikai vezetés tekintetében a burzsoázia követte a proletariátust, és hogy a forradalom vereséget szenvedett, amikor a proletariátus (ezért a Kommunista Párt viseli a felelősséget) politikai tekintetben a burzsoázia uszályában kullogott[18]. Nem szabad megengednünk, hogy a történelem megismétlődjék.

A jelenlegi helyzetben a proletariátusnak és Pártjának politikai vezetése nélkül nem lehet létrehozni a japánellenes nemzeti egységfrontot, nem lehet megoldani a belső béke megvalósításának, a demokrácia megteremtésének és az agresszor visszaverésének a feladatát, nem lehet majd megvédeni a hazát és nem sikerül majd eredményesen befejezni az egységes demokratikus köztársaság megteremtésének művét. A kínai burzsoázia, amelyet a Kuomintang képvisel, ma még igen passzív és konzervatív; ez látható abból, milyen sokáig habozik, hogy hozzájáruljon-e a japánellenes nemzeti egységfront megteremtéséhez, amelynek kezdeményezője a Kommunista Párt. Ez a körülmény még nagyobb felelősséget ró a proletariátusra és Pártjára a politikai vezetés tekintetében. A Kommunista Pártnak szent kötelessége, amely elől nincs joga kitérni és nem is térhet ki, hogy a japán betolakodók elleni háború-

ban, a haza megmentését szolgáló háborúban magára vállalja a vezérkar szerepét.

17. Hogyan valósítja meg a proletariátus, Pártja útján, az ország valamennyi forradalmi osztályának politikai vezetését?

Először is, a történelmi fejlődés menetével összhangban kiadjuk a fő politikai jelszót, s ennek megvalósítása céljából a fejlődés minden egyes szakaszában és minden egyes fontos eseménnyel kapcsolatban akciójelszavakat adunk ki. Így például fő jelszavakként kiadtuk a „japánellenes nemzeti egységfront" és az „egységes demokratikus köztársaság" jelszavát, ezek kiegészítéseképpen pedig „a polgárháború megszüntetésének", „a demokrácia kivívásának", „az agresszorral szembeni ellenállásnak" jelszavát, s ezek a jelszavak az egész nép egyöntetű akcióinak konkrét céljává váltak. Ilyen konkrét cél nélkül még csak beszélni sem lehet politikai vezetésről.

Másodszor, amikor e konkrét célnak megfelelően az egész ország megmozdul, a proletariátusnak, s különösen élcsapatának — a Kommunista Pártnak, határtalan aktivitásról és odaadásról kell majd tanuságot tennie, példaképpé kell válnia az e konkrét cél megvalósításáért folytatott harcban. A kommunistáknak a japánellenes nemzeti egységfront és a demokratikus köztársaság valamennyi feladatának megoldásáért folyó harcban a legnagyobbfokú előrelátást, igen nagy önfeláldozást és szilárdságot kell tanusítaniok, s érteniök kell ahhoz, hogy gondosan mérlegeljék a helyzetet, a nép többségére támaszkodjanak és megnyerjék a néptömegek támogatását.

Harmadszor, anélkül hogy a kitűzött politikai

célt szem elől tévesztenénk, megfelelő kapcsolatokat kell létesíteni a szövetségesekkel, fejleszteni kell és meg kell szilárdítani a velük való szövetséget.

Negyedszer, biztosítani kell a Kommunista Párt sorainak növekedését, a Párt ideológiai egységét és a szigorú fegyelmet. A Kommunista Párt az egész nép politikai vezetését az imént felsorolt feltételek teljesítése útján valósítja meg. E feltételek teljesítése az az alap, amely biztosítja számunkra a politikai vezetést, a záloga annak, hogy a forradalom eljut győzelmes befejezéséig és nem esik áldozatul szövetségeseink állhatatlanságának.

18. A belső béke elérése és a két párt együttműködésének megteremtése után szükségképpen meg kell változniok azoknak a harci formáknak, szervezeti formáknak és munkamódszereknek, amelyeket azelőtt, az egymással szembenálló két politikai hatalom fennállása idején alkalmaztunk. E változásoknak főképpen abban kell állniok, hogy a harc fegyveres formáiról áttérünk a harc békés formáira, az illegális formákról a legális formákra. Az ilyen fordulatot nem könnyű dolog végrehajtani, át kell képezni magunkat. Egyik fő feladatunkká válik kádereink átképzése.

19. Igen sok elvtársunk felteszi a kérdést, hogy milyen jellegű a demokratikus köztársaság és milyenek fejlődésének perspektívái. Válaszunk: a demokratikus köztársaság osztályjellegét tekintve valamennyi forradalmi osztály szövetsége, ami pedig a perspektívát illeti, útja a szocializmus felé vezethet. Demokratikus köztársaságunk a japánellenes nemzeti háború feladatainak teljesítése folyamán, a proletariátus

vezetésével, új nemzetközi helyzetben jön létre (a szocializmus győzelme a Szovjetunióban, a világforradalom új fejlődési szakaszának előestéje). Ezért a demokratikus köztársaságnak, jóllehet a szociális és gazdasági feltételek folytán jellegére nézve polgári demokratikus állam marad, a konkrét politikai feltételek folytán olyan állammá kell válnia, amely a munkások, a parasztok, a kisburzsoázia és a burzsoázia szövetségére épül — éppen ebben különbözik a szokásos burzsoá köztársaságtól. Ugyanezen oknál fogva, jóllehet a demokratikus köztársaság, ami a perspektívát illeti, kapitalista úton halad, ugyanakkor fennáll az a lehetőség is, hogy rátér a szocializmus útjára, s a proletariátus pártjának minden erejével ezért a második útért kell harcolnia.

20. A Pártunk előtt álló feladatok teljesítésének elengedhetetlen feltétele a harc az elzárkózás, a kalandorpolitika és az uszálypolitika ellen. Pártunk tömegmunkájában régóta észlelhető a begubózkodás, a gőgös szektaszellem és a kalandorpolitika tendenciája. Ezek a káros tendenciák akadályozzák a Pártot abban, hogy létrehozza a japánellenes nemzeti egységfrontot és megnyerje a nép többségét. Ezektől feltétlenül meg kell szabadulnunk munkánk minden egyes konkrét területén. Követelésünk az, hogy a többségre kell támaszkodni és a helyzet egészének figyelembevételével kell cselekedni. Nem engedhetjük meg, hogy feleleveneđjen Csen Tu-hsziu uszálypolitikája, amely a burzsoá reformizmus visszatükröződése a proletariátus soraiban. Ha valaki eltávolodik a Párt elvi álláspontjától, elpalástolja a Párt politikai arculatát, feláldozza a munkások és

parasztok érdekeit a burzsoá reformizmus kedvéért, az annyit jelent, hogy elkerülhetetlenül vereségre kárhoztatja a forradalmat. Követelésünk az, hogy folytassunk szilárd forradalmi politikát és vívjuk ki ezúton a polgári demokratikus forradalom teljes győzelmét. Ha le akarjuk küzdeni valamennyi fentebb említett káros tendenciát, feltétlenül emelnünk kell Pártunkban a marxista-leninista elméleti képzés színvonalát, mert egyedül a marxista-leninista elmélet az az iránytű, amely megmutatja a kínai forradalomnak a győzelemhez vezető utat.

JEGYZETEK

[1] Az 1935-ös északkínai események — azoknak az eseményeknek a sorozata, amelyek Észak-Kínának a japán betolakodók által történt megszállásával, illetve azzal függnek össze, hogy a Csang Kaj-sek vezetése alatt álló Kuomintang-kormány szégyenletes módon elvesztette az Észak-Kínára való szuverén jogokat. 1935 májusában a japán betolakodók követelést terjesztettek a Kuomintang-kormány elé arra vonatkozóan, hogy jogosítsa fel őket Észak-Kína fölötti uralmuk megteremtésére. Júniusban a Kuomintang-kormány eleget tett ennek a követelésnek, megkötötte a japánokkal az úgynevezett „Ho Jing-csin — Umedzu egyezményt", vagyis azt az egyezményt, amelyet Ho Jing-csin, a Kuomintang-kormány északkínai képviselője, és Josidzsiro Umedzu, az északkínai japán megszálló csapatok főparancsnoka írt alá. Ennek az egyezménynek értelmében Kína Hopej és Csahar tartományban elvesztette szuverén jogainak jelentős részét. Ugyanezen év októberében a nemzetárulók a japán betolakodók felbujtására lázadást szítottak a hszianghói kerületben (Hopej tartomány) és sikerült elfoglalniok a kerületi székhelyet. 1935 novemberében a hazaárulók a japán megszállók utasítására megszervezték a „mozgalom

az öt északkínai tartomány autonómiájáért" néven ismert mozgalmat és Hopej tartomány keleti részében bábkormányt létesítettek, amelyet „kommunistaellenes autonóm kormánynak neveztek". A Kuomintang-kormány utasítására Szung Csö-jüan és mások megalakították az úgynevezett „Hopej—Csahari Politikai Tanácsot"; ezzel kielégítették a japán betolakodók követelését, amely úgy szólt, hogy „Észak-Kínában különleges típusú hatalmat kell létesíteni".

[2] A Kínai Kommunista Párt 1935 augusztus 1-én közzétett nyilatkozatáról van szó. Alább idézzük e nyilatkozat leglényegesebb részét:

„A jelenlegi pillanatban, amikor hazánkat leigázás és egész nemzetünket pusztulás fenyegeti, a Kínai Kommunista Párt ismét a honfitársakhoz fordul a következő felhívással:

Minden politikai pártot és csoportot, tekintet nélkül régebbi és mostani politikai meggyőződésére és érdekeire, minden honfitársat, tekintet nélkül arra, hogy a lakosság melyik rétegéhez tartozik, milyen nézeteket vall és milyen érdekeket követ, minden katonai alakulatot, tekintet nélkül arra, hogy folytattak-e, illetve folytatnak-e jelenleg egymás ellen hadműveleteket — mindenkit át kell hatnia annak a bölcs felismerésnek, hogy „otthon a testvérek civakodnak, de ha kívülről tör rájuk valaki, együtt ütnek vissza", vagyis mindenekelőtt véget kell vetni a polgárháborúnak, hogy az ország minden erejét (az embertartalékokat, az anyagi és pénzügyi erőforrásokat és a fegyveres erőket) mozgósíthassuk a Japánnal szembeni ellenállásnak és a haza megmentésének szent ügyéért folyó harc érdekében. A Kommunista Párt ismét a legnyomatékosabban kijelenti, hogy ha a Kuomintang-csapatok beszüntetik támadó hadműveleteiket a Vörös Hadsereg ellen, ha valamely katonai alakulatuk bekapcsolódik a japánellenes háborúba, a Vörös Hadsereg azonnal beszüntet vele szemben minden ellenségeskedést, sőt kész lesz vele vállvetve, egyetértő és közös erőfeszítéssel küzdeni a haza megmentéséért, tekintet nélkül arra, hogy volt-e régebben, vagy van-e most köztük ellenségeskedés vagy gyűlölet, és tekintet nélkül arra, hogy vannak-e valamiféle nézeteltérések az illető katonai alakulat

és a Vörös Hadsereg között a belpolitikai kérdések tekintetében.

... A Kommunista Párt kész magára vállalni a kezdeményezést egy ilyen nemzetvédelmi kormány létrehozása terén. A Kommunista Párt kijelenti, hogy a nemzetvédelmi kormány megalakítása érdekében kész azonnal tárgyalásokba bocsátkozni valamennyi politikai párttal, csoporttal és szervezettel (szakszervezetekkel, parasztszövetségekkel, diákszövetségekkel, kereskedelmi kamarákkal, művelődési egyesületekkel, az ujságírók szövetségével, a tanítók szövetségével, az egy vidékről származó emberek egyesületeivel, a Csekungtanggal*, a Fegyveres Nemzeti Önvédelem Szövetségével, a japánellenes szövetségekkel, a haza megmentésére alakult társaságokkal stb. stb.), neves tudósokkal, politikusokkal és mindazokkal a helyi katonai és közigazgatási szervekkel, amelyek részt kívánnak venni a Japánnal szembeni ellenállásban és a haza megmentésében. A nemzetvédelmi kormánynak, amely e tárgyalások eredményeképpen megalakul, ideiglenes vezető szervnek kell lennie, amely azt tűzi ki céljául, hogy megmenti hazánkat a pusztulástól. Az ilyen nemzetvédelmi kormánynak lépéseket kell majd tennie egy olyan igazi képviseleti szerv létrehozása érdekében, amely minden honfitárs akaratát kifejezi (olyan képviselői lesznek, akiket demokratikus elvek alapján választanak a munkások, parasztok, katonák, állami alkalmazottak, kereskedők, értelmiségiek, mindazok a pártok, csoportok és szervezetek, amelyek arra törekednek, hogy visszaverjék a japánokat és megmentsék a hazát, továbbá a külföldön élő kínai emigránsok és a Kínában élő nemzetiségek), hogy konkrétabban lehessen megvitatni a Japán elleni harccal, a haza megmentéséért folyó harccal kapcsolatos valamennyi kérdést. A Kommunista Párt a legteljesebb mértékben támogatja egy ilyen, az egész népet átfogó képviseleti szerv egybehívását, és vonakodás nélkül teljesíteni fogja annak minden határozatát.

... Az Egyesült Japánellenes Hadseregbe be kell olvadnia minden olyan katonai alakulatnak, amely kijelenti, hogy kész ellenállást kifejteni Japánnal szemben. A nemzetvédelmi kormány vezetésével megalakul majd az Egyesült

* A külföldön élő kínaiak egyik szervezete.

Japánellenes Hadsereg egységes parancsnoksága. Azt, hogy ez a parancsnokság hogyan alakul majd meg — a japánellenes katonai alakulatok parancsnokai és katonái által választott képviselőkből-e, vagy valamilyen más módon —, valamennyi részt vevő fél és az egész nép képviselőinek akaratával összhangban fogjuk eldönteni. A Vörös Hadsereg feltétlenül elsőként fog belépni ebbe az Egyesült Hadseregbe, hogy teljesítse szent kötelességét a japán betolakodók ellen, a haza megmentéséért folyó harcban. Annak érdekében, hogy a nemzetvédelmi kormány kellőképpen teljesíthesse nagy feladatát az ország védelme terén, s hogy az Egyesült Japánellenes Hadsereg kellőképpen teljesíthesse feladatát a Japán elleni harcban, a Kommunista Párt felszólítja a honfitársakat, adják oda erre a célra, amijük van: akiknek pénzük van — a pénzt, akiknek fegyverük van — a fegyvert, akiknek élelmiszerkészleteik vannak — az élelmiszert, akik fizikailag erősek — az erejüket, a szakemberek — tudásukat és szakértelmüket, hogy mozgósítani lehessen minden honfitársat és fel lehessen fegyverezni a sokmilliós néptömegeket minden rendelkezésünkre álló fegyverrel, akár újjal, akár régivel."

[3] „Határozat a jelenlegi politikai helyzetről és a Párt feladatairól", amelyet a Kínai Kommunista Párt Központi Bizottságának Politikai Irodája 1935 december 25-én, a Senhszi tartomány északi részén fekvő Vajaopaóban fogadott el. Ebben a határozatban a Politikai Iroda gondosan elemezte a Kína kül- és belpolitikai helyzetében, valamint az országon belül az osztályok egymáshoz való viszonyában addig végbement változásokat és meghatározta a Párt politikáját. Alább idézzük e határozat egyik részletét:

„A jelenlegi helyzet azt mutatja, hogy a Kína annektálására törő japán imperialisták tettei egész Kínát és az egész világot megrendítették. Azoknak az osztályoknak, társadalmi rétegeknek, politikai pártoknak és fegyveres erőknek egymáshoz való viszonya, amelyek Kína politikai küzdőterén tevékenykednek, vagy máris megváltozott, vagy megváltozóban van. A nemzeti forradalom frontja és a nemzeti ellenforradalom frontja átalakuláson megy keresztül. Ezzel kapcsolatban a Párt taktikai vonalának

abban kell állania, hogy mozgósítja, egyesíti és szervezi az egész ország, az egész nemzet forradalmi erőit a jelenlegi szakaszban a legfőbb ellenség — a japán imperializmus és a nemzetárulók főkolomposa, Csang Kaj-sek elleni harc érdekében. Mindazoknak az állampolgároknak, mindazoknak a csoportoknak, mindazoknak a fegyveres osztagoknak, és mindazoknak az osztályoknak, amelyek harcolnak a japán imperializmus és a hazaáruló Csang Kaj-sek ellen, egyesülniök kell, szent nemzeti forradalmi háborút kell indítaniok, hogy kiűzzék a japán imperialistákat Kínából, megdöntsék Kínában a japán imperializmus csatlósainak uralmát, kivívják Kína teljes nemzeti felszabadulását, megvédjék Kína függetlenségét és területi épségét. Csak a legszélesebb alapokon nyugvó japánellenes nemzeti egységfront (amely az alsó és a felső néprétegeket egyaránt magában foglalja) győzheti le a japán imperialistákat és csatlósukat — Csang Kaj-seket.

Természetes, hogy a japánellenes nemzeti forradalomban részt vevő különböző emberek, különböző szervezetek, különböző társadalmi osztályok és rétegek, különböző katonai alakulatok mindegyike saját szempontjából indul ki és mindegyiknek megvan a maga platformja. Egyesek azért vesznek részt, hogy megóvják korábbi helyzetüket, mások e mozgalom vezetéséért harcolnak, hogy ne lépje túl a szerintük megengedhető kereteket; ismét mások Kína valóban teljes nemzeti felszabadításáért harcolnak. S éppen azért, mert ezek mindegyike a saját szempontjából indul ki és mindegyiknek megvan a maga platformja, egyesek mindjárt a harc kezdetén ingadozni fognak és árulást követnek el, mások a félúton esetleg passzivitásba vonulnak vagy otthagyják a csatateret, ismét mások a végsőkig harcolni fognak. Ám a mi feladatunk nem csak abból áll, hogy egybekovácsoljuk mindazokat a fő erőket, amelyekben megvan az a képesség, hogy ellenállást fejtsenek ki Japánnal szemben; tömörítenünk kell a Japán elleni harcban lehetséges minden szövetségest is. Az is feladataink közé tartozik, hogy az egész nép adja oda erre a célra mindenét, amije van: akinek ereje van — adja oda erejét, akinek pénze van — hozzon pénzáldozatot, akinek fegyvere van — adja oda fegyverét, akinek tudása van — ajánlja fel tudását; ne legyen egyetlen kínai hazafi sem, aki ne venne részt a japánellenes front-

ban. Ez a Párt politikájának vezérvonala a mindenkit felölelő nemzeti egységfront kérdésében. Csak e vonal alapján mozgósíthatjuk népünk minden erejét egész népünk ellenségei — a japán imperialisták és a hazaáruló Csang Kaj-sek elleni harcra.

A munkásosztály és a parasztság továbbra is a kínai forradalom fő hajtóerői, s a kisburzsoázia nagy tömegei és a forradalmi értelmiség — legmegbízhatóbb szövetségeseik a nemzeti forradalomban. A munkásság, a parasztság és a kisburzsoázia tartós szövetsége az a fő erő, amely le fogja győzni a japán imperializmust, a hitszegőket és hazaárulókat. A nemzeti burzsoázia egy része és egyes militaristák, bármennyire elutasító álláspontra helyezkedjenek is az agrárforradalommal és a vörös hatalommal szemben, ha együttéreznek a japán imperializmus, a hitszegők és hazaárulók elleni harccal, ha jóindulatú semlegességet tanusítanak, vagy, végül, ha maguk is közvetlenül részt vesznek ebben a harcban, ugyancsak elő fogják mozdítani a japánellenes front kibontakozásának ügyét. Ezáltal leszakadnak majd az ellenforradalom táboráról és a forradalom erőit fogják gyarapítani. Az említett cél elérése érdekében a Pártnak meg kell találnia azokat a megfelelő módszereket és formákat, amelyeknek alkalmazása lehetővé teszi, hogy mindezeket az erőket a japánellenes front oldalára állítsuk. Továbbá, még a földbirtokosok és a komprádor burzsoázia táborában sincs teljes egység. A különböző imperialista hatalmak között folyó harc Kínában azzal a következménnyel járt, hogy létrejöttek a nemzetárulók egymással vetélkedő klikkjei, amelyek más-más imperialista államok érdekeit szolgálják. A Pártnak ki kell használnia az e klikkek közötti ellentéteket és összeütközéseket, s minden lehetőt el kell követnie annak érdekében, hogy az ellenforradalmi erőknek akár csak egy része egy ideig ne lépjen fel aktívan a japánellenes front ellen. Hasonló politikát kell folytatnia a Pártnak valamennyi imperialista hatalom irányában is, Japán kivételével.

A Pártnak, ugyanakkor amikor mozgósítja, tömöríti és szervezi a kínai népet a közös ellenség elleni harcra, szilárd és elszánt harcot kell folytatnia azok ellen a japánellenes egységfronton belül fellépő irányzatok ellen, amelyek az ingadozás, a megalkuvás, a kapituláció és az

árulás felé hajlanak. Mindenki, aki aláássa a kínai népnek a japán imperializmus ellen irányuló mozgalmát, hazaáruló és a nemzet árulója; az ilyenekre sujtson le a nép büntető keze. A Kommunista Pártnak a japán imperializmus elleni, a hitszegők és hazaárulók elleni helyes és következetes fellépésével és akcióival ki kell vívnia a japánellenes fronton belül a hegemóniát. Másrészt pedig a japánellenes mozgalom csak a Kínai Kommunista Párt vezetésével vívhatja ki a végső győzelmet. Ki kell elégíteni a japánellenes háborúban részt vevő nagy néptömegek létérdekeivel kapcsolatos követeléseket (a parasztok földkövetelését, a munkásoknak, a katonáknak, a szegényparasztságnak és az értelmiségnek az életkörülmények megjavítására irányuló követelését). Csak e követelések kielégítése esetén lehet még nagyobb néptömegeket mozgósítani a japán imperializmus elleni harcra, csak így lehet biztosítani a japánellenes mozgalom tartós jellegét és végső győzelmét. S csak ezen az úton vívhatja ki a Párt a hegemóniát a japánellenes háború vezetésében."

Lásd továbbá „A japán imperializmus elleni harc taktikájáról" című munkát.

[1] 1936 május 5-én a Kínai Vörös Hadsereg parancsnoksága táviratot intézett a nankingi kormányhoz, melyben azt követelte, hogy a Japán elleni harcra való egyesülés érdekében vessenek véget a háborúnak és kössenek békét. Ez a távirat így hangzott:

„A nankingi nemzeti kormány katonai bizottságának, valamennyi tengeri, szárazföldi és légi fegyveres erő minden alakulatának, minden pártnak, csoportnak, szervezetnek és lapszerkesztőségnek, minden honfitársnak, aki nem akar a gyarmati rabszolgaság igájába kerülni.

A kínai népi Vörös Hadsereg válogatott csapattestei, amelyek a kínai Vörös Hadsereg Forradalmi Katonai Tanácsának határozata értelmében a japánok elleni harc céljából alakultak meg, a Huangho folyón való átkelés és a kelet felé való előnyomulás kezdete óta mindenütt győzelmeket arattak, melyek országszerte lelkes visszhangot váltottak ki. Amikor azonban a válogatott csapattestek egységei elfoglalták a Tatung—Pucsou vasútvonalat és a japán betolakodók elleni közvetlen hadműveletek céljából aktív előkészületeket tettek a Hopej

tartomány elleni hadjáratra, Csang Kaj-sek több mint tíz hadosztálynyi fegyveres erőt irányított Sanhszi tartományba, hogy Jen Hszi-san csapataival egyuttműkodve megakadályozza a japánokkal megutkozni készulő Voros Hadsereg előnyomulását. Ezenkívul parancsot adott Csang Hszue-liang és Jang Hu-cseng csapatainak, továbbá a Senhszi tartomány északi részében állomásozó kotelékeknek, hogy nyomuljanak be Senhszi és Kanszu tartomány voros korzeteibe és dezorganizáljak a Japán ellen harcbaszálló csapataink mogottes teruletét. A kínai népi Voros Hadsereg japánellenes válogatott csapattesteinek ahhoz, hogy kozvetlen harci műveleteket kezdhessenek a japánok ellen, tulajdonképpen Csang Kaj-sek csapatai ellen kellett volna osszpontosítani erejuket és meg kellett volna semmisíteniok ezeket a csapatokat, amelyek elzárták előttuk a front felé vezető utat. A Voros Hadsereg Forradalmi Katonai Tanácsa azonban a helyzet gondos merlegelése után arra a kovetkeztetésre jutott, hogy akkor, amikor veszély fenyegeti a hazát, a fegyveres osszeutkozés a két fél csapatai kozott, tekintet nélkul annak kimenetelére, csorbítaná Kína védelmi képességét, ami csak a japán imperialisták előnyére szolgálna. Emellett Csang Kaj-sek és Jen Hszi-san csapataiban szép számban vannak olyan hazafiak, akik véget akarnak vetni a polgárháborúnak és egyesult erővel akarnak harcolni a japanok ellen. Ami pedig Csang Kaj-sek és Jen Hszi-san parancsát illeti, amely úgy szól, hogy el kell zárni a japánok elleni harcra felvonuló Voros Hadsereg útját, ennek teljesítése ellenkezik e hazafiak lelkiismeretével. Mindezt figyelembevéve, a Voros Hadsereg Forradalmi Katonai Tanácsa, amelynek az a torekvése, hogy megőrizze az ország védelmére alkalmas fegyveres erőket, előmozdítsa a japanellenes háború mielőbbi megindítását és kovetkezetesen valóra váltsa a polgárháború beszuntetésére és az erőknek a japán imperializmus elleni harc céljából való egyesítésére irányuló követeléseinket — azokat a követeléseket, amelyeket a néphez intézett felhívásainkban minden egyes alkalommal nyomatékosan hangoztatunk —, és végul, hogy felébressze Csang Kaj-seknek és hadserege hazafias érzelmű katonáinak lelkiismeretét, mindezt figyelembevéve a Voros Hadsereg Forradalmi Katonai Tanácsa a Voros Hadsereg Sanhszi tartományban

aratott számos győzelme ellenére is visszavonta a japánellenes népi válogatott csapattesteket a Huangho folyó nyugati partjára. Ez a lépésünk bebizonyította a nankingi kormánynak az országban levő valamennyi tengeri, szárazföldi és légierők minden alakulatának és Kína egész népének szándékaink őszinteségét. A polgárháború beszüntetése és a japán betolakodókkal szembeni ellenállás megszervezése érdekében készek vagyunk egy hónapon belül beszüntetni a hadműveleteket és megállapodni a békére nézve mindazokkal a csapatokkal, amelyek a japánellenes Vörös Hadsereg ellen harcolnak. A Vörös Hadsereg Forradalmi Katonai Tanácsa a legnyomatékosabban kijelenti önöknek, a nankingi kormányban helyetfoglaló miniszter urak, hogy a jelenlegi rendkívül feszült helyzetben, amikor a hazát és a népet a pusztulás veszélye fenyegeti, határozottan felül kellene vizsgálniok álláspontjukat és a régi mondásnak: «Otthon a testvérek civakodnak, de ha kívülről tör rájuk valaki, együtt ütnek vissza» szellemétől áthatva, az egész országban, elsősorban pedig Senhszi, Kanszu és Sanhszi tartományban be kellene szüntetniök a polgárháborút; mindkét félnek ki kell küldenie képviselőit, hogy megállapodjanak a Japánnal szembeni ellenállást és a haza megmentését szolgáló konkrét intézkedések tekintetében. Ez nemcsak az önök számára lesz kedvező megoldás, miniszter urak, hanem az egész nemzetre és államra nézve is szerencse lesz. Ha önök ezt nem látják be és továbbra is tévúton fognak haladni, ha hitszegők és hazaárulók lesznek, uralmuk végül is összeomlik, az egész nép megvetése sujtja majd önöket és nem kerülhetik el a csúfos bukást. Azt mondják: «Az, akit ezer ember szemrehányásokkal halmoz el, meghal, ha nem is volt beteg», de: «A mészáros dobja el a kését, és ártatlan lesz.» Szeretnénk, ha mindezeket komolyan fontolóra vennék. A Vörös Hadsereg Forradalmi Katonai Tanácsa azzal a felhívással fordul minden szervezethez, párthoz, csoporthoz, és minden olyan honfitárshoz, aki nem akar a gyarmati rabszolgaság igájába kerülni, hogy támogassa nyomatékos követelésünket: vessünk véget a polgárháborúnak, állapodjunk meg a békére nézve és szálljunk szembe valamennyien egy emberként a japán betolakodókkal. Szervezzenek bizottságokat a polgárháború beszüntetésének előmozdítása érdekében,

küldjék ki képviselőiket azzal, hogy igyekezzenek végetvetni az ellenségeskedésnek a polgárháborúban részt vevő felek között; mozdítsák elő akcióikkal mindezeknek a javaslatoknak haladéktalan és teljes megvalósítását, s ellenőrizzék végrehajtásukat."

[5] Lásd a „Nyilatkozat Csang Kaj-sek nyilatkozatáról" című munkához fűzött 7. jegyzetet.

[6] A Kínai Kommunista Párt Központi Bizottsága Politikai Irodájának 1935 decemberi ülésén elfogadott „Határozat a jelenlegi politikai helyzetről és a Párt feladatairól", valamint Mao Ce-tung elvtársnak „A japán imperializmus elleni harc taktikájáról" című előadói beszéde kiadta a népköztársaság megteremtésének jelszavát. Később, a helyzet követelményeiből kiindulva, a Párt olyan politikát kezdett követni, amely kényszerítette Csang Kaj-seket, hogy japánellenes háborút folytasson, s figyelembevéve, hogy a népköztársaság megteremtésének jelszava elfogadhatatlan a csangkajsekista klikk számára, a Kuomintanghoz intézett 1936 augusztusi levelében ezt a jelszót a demokratikus köztársaság megteremtésének jelszavával cserélte fel. Ezt követően a Párt Központi Bizottsága „Határozat a japán betolakodókkal szembeni ellenállásért és a haza megmentéséért folyó mozgalom jelenlegi állapotáról, valamint a demokratikus köztársaságról" című, ugyanezen év szeptemberében hozott határozatában konkrétan megmagyarázta a demokratikus köztársaság jelszavát. Noha ez a két jelszó formájára nézve különbözik egymástól, lényegükben azonos a jelentésük.

Alább két részletet idézünk a Kínai Kommunista Párt Központi Bizottságának 1936 szeptemberében a demokratikus köztársaság kérdéséről hozott határozatából: „A Központi Bizottság véleménye szerint a jelenlegi helyzetben a demokratikus köztársaság megteremtésének jelszavát kell kiadnunk, mivel ez a legjobb mód arra, hogy minden japánellenes erőt tömörítsünk Kína területi épségének biztosítása és a kínai nép állami és nemzeti létét fenyegető veszély elhárítása céljából. Emellett az egységfront számára is ez a legmegfelelőbb jelszó, amely a legnagyobb néptömegek demokratikus követeléseiből fakad.

A demokratikus köztársaság nagyobb területre ter-

jeszti ki a demokráciát, mint a munkások és parasztok demokratikus diktatúrájának Kína területének csupán egy részén megvalósult rendszere, és hasonlíthatatlanul haladóbb kormányzati rendszer lesz, mint *egy* pártnak — a Kuomintangnak — az ország nagyobb részén megvalósult diktatúrája. Ezért a demokratikus koztársaság még eredményesebben biztosíthatja az általános mozgósítást és a végső győzelmet a japanellenes háborúban. Ugyanakkor a demokratikus koztársaság nemcsak arra alkalmas, hogy egész Kína milliós néptomegeit bevonja a politikai életbe, s emelje tudatosságuk és szervezettségük színvonalát, hanem arra is, hogy teret biztosítson a szocializmus eljovendő győzelméért kuzdő kínai proletariátus és vezére — a Kínai Kommunista Párt szabad tevékenysége számára. Ezért a Kínai Kommunista Párt kijelenti, hogy tevékenyen támogatja a demokratikus koztársaságért folyó mozgalmat. Egyben azt is kijelenti, hogy amikor majd a demokratikus koztársaság egész Kínában létrejon, és amikor általános választások alapján parlamentet hívnak majd egybe, a voros korzetek azonnal csatlakozni fognak ehhez a koztársasághoz, mint annak szerves részei. A voros korzetek lakossága meg fogja választani parlamenti képviselőit és ezekben a korzetekben ugyanilyen demokratikus rend jon majd létre . . ."

„A Kozponti Bizottság hangsúlyozza: a nankingi Kuomintang-kormányt csak úgy kényszeríthetjuk arra, hogy a Japán elleni harc útjára lépjen, s a demokratikus koztársaság létrehozásának előfeltételeit csak úgy teremthetjuk meg, ha biztosítjuk a japán imperializmus ellen irányuló és a haza megmentését célzó kínai népi mozgalom további kibontakozását, ha kiszélesítjuk valamennyi párt, csoport, népréteg és valamennyi fegyveres erő japánellenes nemzeti egységfrontjat, ha noveljuk a Kínai Kommunista Párt Politikai vezető szerepét a nemzeti egységfrontban, ha minden módon erősítjuk a voros hatalmat és a Voros Hadsereget, s ha elszántan harcolunk minden olyan megnyilatkozás és akció ellen, amely csorbítja Kína szuverenitását és nemzeti presztizsét, s gyengíti a nemzeti egységfront hatalmát. A demokratikus koztársaságot súlyos és hosszú harc nélkul, az egész kínai nép mozgósítása és a forradalom fellendulése nélkul

lehetetlen létrehozni. A Kínai Kommunista Pártnak a demokratikus köztársaságért folytatott harc során minden lehetőt el kell követnie annak érdekében, hogy ez a köztársaság, kezdve annak a 10 pontból álló programnak végrehajtásával, amelyet pártunk adott ki «A Japánnal szembeni ellenállásnak és a haza megmentésének programja» címmel — maradéktalanul megvalósítsa a kínai polgári demokratikus forradalom fő feladatait."

[7] Ezt a táviratot 1937 február 10-én küldték el. Alább közöljük a távirat szövegét:

„A Kuomintang Központi Végrehajtó Bizottsága harmadik teljes ülésének. Az egész ország örömmel üdvözli a hsziani események békés rendezését. E pillanattól fogva előállt a reális lehetősége annak, hogy olyan irányvonalat kövessünk, amelynek célja a béke biztosítása, az erők egyesítése és szoros összefogása a külső ellenség visszaverése céljából, s ez igazi szerencse az államra és a nemzetre nézve. Most, amikor a japán betolakodók garázdálkodnak, s amikor egy hajszálon függ a kínai nemzet léte, Pártunk tiszta szívből kívánja, hogy pártjuk harmadik teljes ülése az imént körvonalazott irányvonal alapján az állami politika feladataiként fogadja el az alább felsorolt pontokat:

1. Teljesen véget kell vetni a polgárháborúnak, össze kell fogni az ország minden erejét a külső ellenséggel szembeni egyöntetű ellenállás érdekében.

2. Biztosítani kell a szólásszabadságot, a gyülekezési és egyesülési jogot, szabadon kell bocsátani a politikai foglyokat.

3. Egybe kell hívni valamennyi párt, csoport, valamennyi népréteg és valamennyi fegyveres erő képviselőinek konferenciáját, s ilymódon egyesíteni kell a nemzet legjobb erőit a haza megmentését célzó közös harc érdekében.

4. Minél gyorsabban be kell fejezni a japánellenes háború előkészületeit.

5. Meg kell javítani a nép életkörülményeit.

Ha pártjuk Központi Végrehajtó Bizottságának harmadik teljes ülése az állami politika feladataiként szilárd eltökéltséggel magáévá teszi ezeket a pontokat, a mi Pártunk, annak bizonyítékául, hogy őszintén óhajtja a külső ellen-

ség elleni harc érdekében az egyesülést, kész teljes ülésüknek a következő biztosítékokat nyujtani:

1. Abbahagyni az országban mindenütt annak az irányvonalnak érvényesítését, amely szerint fegyveres felkelésre van szükség a nemzeti kormány megdöntése céljából.

2. Új nevet adni a demokratikus munkás-paraszt kormánynak és a Vörös Hadseregnek, az előbbit a Kínai Köztársaság Külön Területe kormányának, az utóbbit Nemzeti Forradalmi Hadseregnek nevezni el, s ezeket a nankingi központi kormány, illetve Katonai Bizottság vezetése alá helyezni.

3. A Külön Terület kormányának ellenőrzése alatt álló egész területen általános választójogon alapuló következetesen demokratikus rendszert létesíteni.

4. Lemondani a földesúr birtokok elkobzásának politikájáról és következetesen végrehajtani a japánellenes nemzeti egységfront közös programját."

[8] 1935 azzal vált emlékezetessé, hogy ebben az évben kezdődött el a kínai nép hazafias mozgalmának újabb fellendülése. A pekingi diákok a Kínai Kommunista Párt vezetésével december 9-én elsőkként szerveztek hazafias tüntetést, s ilyen jelszavakat adtak ki: „Vessünk véget a polgárháborúnak és valamennyien egy emberként szálljunk szembe a külső ellenséggel!", „Le a japán imperializmussal!" Ez a mozgalom, amelyet „december 9-i mozgalomnak" neveztek el, rést ütött a Kuomintang-kormány és a japán betolakodók szövetsége által hosszú időn át fenntartott terrorista rendszeren, s csakhamar megnyerte az egész kínai nép támogatását. Ettől kezdve teljesen világosan megmutatkoztak az ország különböző osztályainak egymáshoz való viszonyában végbement újabb változások. A Kínai Kommunista Párt által meghirdetett japánellenes nemzeti egységfront vált azzá az állampolitikai irányvonallá, amelyet hangos szóval kezdett követelni minden kínai hazafi, ezzel szemben Csang Kaj-sek kormányának áruló politikája igen népszerűtlen lett.

[9] 1936 novemberben és decemberben Sanghái 26 japán és kínai textilgyárának több mint 45 000 munkása sztráj-

kolt. A sanghái munkásokkal való szolidaritásuk jeléül decemberben Csingtao valamennyi japán textilgyárának munkásai is általános sztrájkba léptek. A sanghái munkások győzelmet arattak: novembertől visszamenőleg 5%-kal felemelték munkabérüket. A gyárigazgatóságoknak megtiltották, hogy önkényesen elbocsássák vagy verjék és sértegessék a munkásokat. A csingtaói sztrájkot a japán haditengerészet partraszállt alakulatai verték le.

[10] Az a körülmény, hogy a japán megszállók kezükbe kaparintották a sanhajkuani szorost, 1933-ban behatoltak Észak-Kínába s különösen az, hogy 1935-ben megkötötték a „Ho Jing-csin — Umedzu egyezményt", azt jelentette, hogy a japán imperializmus közvetlen csapást mért az angol-amerikai imperializmus érdekeire Észak- és Közép-Kínában; ezért Anglia és az Egyesült Államok ettől kezdve megváltoztatta álláspontját Japán tekintetében, és ugyanebben az irányban befolyásolta Csang Kaj-sek kormányának politikáját. Az 1936-os hsziani események idején Anglia ragaszkodott ahhoz, hogy Kína utasítsa el a japánok követeléseit, amelyek sértették Anglia érdekeit Kínában, sőt azt is tudtára adta Csang Kaj-sek kormányának, hogy ha még képes kormányozni a kínai népet, rá kellene szánnia magát „a kommunistákkal való szövetség bizonyos formájára", hogy ezúton csapást mérhessenek Japán agresszív politikájára.

[11] 1936 júniusában két kuanghszi militarista, Li Cung-zsen és Paj Csung-hszi, valamint Csen Csi-tang kuangtungi militarista, a „Japán elleni harc és a haza megmentése" jelszavával takarózva, együttes fellépésre szánta el magát Csang Kaj-sek ellen. Csang Kaj-sek ugyanezen év augusztusában elsimította az incidenst: ígéretekkel és más eszközökkel sikerült éket vernie a csoport részvevői közé.

[12] 1936 augusztusban a japán csapatok és a japánok bábjainak osztagai megkezdték a behatolást Szujjüan tartományba. Ugyanezen év novemberében a kínai csapatok Szujjüan tartományban ellenállást fejtettek ki velük szemben. A szujjüani front megsegítése érdekében kampány indult, amelyben az egész kínai nép részt vett.

[13] A „Ho Jing-csin — Umedzu egyezmény" 1935-ben történt megkötése után a nankingi Kuomintang-kormány a kínai nép egyre erősödő japánellenes mozgalmának és az angol-amerikai imperialisták Japán irányában követett viszonylag szilárd politikájának hatására maga is viszonylag szilárd álláspontra helyezkedett. Az 1936 szeptembertől decemberig tartó japán-kínai tárgyalásokon a Kuomintang-kormány a huzavona és halogatás politikájához folyamodott; a tárgyalások semmi eredményre sem vezettek és megszakadtak.

[14] A Kuomintang Központi Végrehajtó Bizottságának 1937 február 15-én, a hsziani események békés rendezése után, Nankingban megtartott teljes üléséről van szó.

[15] A-kju — Lu Hszin nagy kínai író „A-kju igaz élettörténete" című híres elbeszélésének főhőse. A-kju személyében Lu Hszin olyan embert mutat be, aki hozzászokott ahhoz, hogy az élet minden körülményei között megnyugtassa magát, olyan embert, aki mindig győztesnek tekinti magát, mindig úgy véli, hogy „erkölcsi győzelmet" aratott.

[16] Ebben az esetben a három népi elven a Szun Jat-szen által felállított elveket és programot — nacionalizmus, népuralom és népjólét — kell érteni, nempedig Szun Jat-szen világszemléletét, azaz elméleti nézeteinek rendszerét. A kommunisták a polgári demokratikus forradalom szakaszát illetően egyetértenek Szun Jat-szen programjának alaptételeivel és annakidején együttműködésre léptek vele; de egyáltalán nem értenek egyet a Szun Jat-szen által képviselt burzsoázia és kisburzsoázia világszemléletével, azaz elméleti nézeteik rendszerével. A kommunisták, akik a kínai proletariátus élcsapatát alkotják, világszemléletüket, azaz elméleti nézeteik rendszerét tekintve, a nemzeti és egyéb kérdések területén vallott elméleti nézeteiket tekintve, gyökeresen eltérnek Szun Jat-szentől. Lásd Mao Ce-tung elvtársnak „Az új demokráciáról" című munkáját.

[17] A Kuomintang, miután Szun Jat-szen 1924-ben újjászervezte, valamennyi osztály forradalmi blokkjává

alakult át. Ebben az időszakban a kommunisták egyénenként beléptek a Kuomintangba. Miután a Kuomintang 1927-ben elárulta a forradalmat, egész Kínában megkezdődött az erőszakos leszámolás a kommunistákkal és azokkal a nagy számban levő baloldali kuomintangistákkal, akik őszinte hívei voltak Szun Jat-szen három alapvető politikai célkitűzésének. Ezt az erőszakos leszámolást a Kuomintang „párttisztítási kampánynak" nevezte. Ettől fogva a Kuomintang a nagybirtokosok és a nagyburzsoázia ellenforradalmi pártjává vált.

[18] Arról a helyzetről van szó, amely 1927 első felében alakult ki, a Kínai Kommunista Párt Központi Bizottsága opportunista vezetőségének hibájából.

HARC A SOKMILLIÓS TÖMEGEKNEK A JAPÁNELLENES NEMZETI EGYSÉGFRONTBA VALÓ BEVONÁSÁÉRT*

(1937 május 7)

* *Mao Ce-tung elvtárs zárszava a Kínai Kommunista Párt 1937 májusában tartott Összkínai Konferenciáján.*

Elvtársak! A japánellenes háború időszakában a Kínai Kommunista Pártra váró feladatokról tartott előadói beszédem több napon át tartó megvitatása után kitűnt, hogy azzal mindenki egyetértett, kivéve egyes elvtársakat, akik bizonyos ellenvetéseket hoztak fel. Ellenvetéseik meglehetősen komoly jellegűek, s ezért a zárszóban először ezeknek az elvtársaknak a hozzászólásaival fogok foglalkozni, és csak azután térek át a többi kérdésre.

A BÉKE KÉRDÉSE

Pártunk már mintegy két esztendeje harcol az ország belső békéjéért. A Kuomintang Központi Végrehajtó Bizottságának harmadik teljes ülése után azt mondjuk, hogy ezt a békét már kivívtuk, hogy „a béke kivívásának" szakaszán már túl vagyunk, hogy most új feladat vár ránk — a békét „meg kell szilárdítani". Emellett rámutatunk arra, hogy ez a jelszó összefügg „a demokrácia kivívásának" jelszavával, vagyis, hogy a békét a demokrácia kivívása útján kell megszilárdítanunk. Egyes elvtársak azt állítják, hogy ez a véleményünk tarthatatlan. A felszólalásaik-

ból levonható következtetések szükségképpen vagy ellentétesek a mi végkövetkeztetésünkkel, vagypedig felemás jellegűek. Ezek az elvtársak ugyanis azt mondják: „Japán meghátrált[1], Nanking egyre jobban ingadozik, a külső ellentétek csökkennek, az országon belüli ellentétek viszont növekednek." Ha a helyzet ilyen megítéléséből indulunk ki, természetesen beszélni sem lehet az úgynevezett új szakaszról és új feladatokról; inkább a régi, már túlhaladott szakaszhoz vagy egy még rosszabb helyzethez való visszatérésről kell beszélnünk. Én azonban azt hiszem, hogy a helyzet ilyen megítélése helytelen.

Amikor azt mondjuk, hogy a békét kivívtuk, ez egyáltalán nem azt jelenti, hogy a béke megszilárdult; ellenkezőleg, azt mondjuk, hogy a béke nem szilárd. A belső béke megteremtése és e béke megszilárdítása — két különböző dolog. A történelemben lehetségesek ideiglenes visszakanyarodások; a béke megszilárdulásához vezető út tekervényesnek bizonyulhat. Ennek oka a japán imperializmus és a nemzetárulók — a japánbarát elemek — létezésében rejlik. Mindazonáltal a hsziani események után a belső béke ténnyé vált. Ez a helyzet több körülmény eredményeképpen alakult ki (Japán határozott irányvétele a katonai támadásra; a Szovjetunió, továbbá Anglia, az Egyesült Államok és Franciaország fellépése a béke érdekében; a kínai nép nyomása; a Kommunista Párt békés vonala a hsziani eseményekkel kapcsolatban, s a két hatalom szembeállításának megszüntetésére irányuló politikája; a rétegződés a burzsoázia körében, a rétegződés a Kuomintang soraiban stb.), és Csang Kaj-sek egymaga nem képes a belső békét

sem megteremteni, sem meghiúsítani. Ahhoz, hogy valaki meghiúsíthassa a belső békét, hadat kellene üzennie a béke mellett álló sok erőnek, s emellett feltétlenül megegyezésre kellene jutnia ebből a célból a japán imperializmussal és a kínai japánbarát körökkel. Teljesen nyilvánvaló, hogy a japán imperializmus és a japánbarát körök még mindig kísérleteznek a kínai polgárháború meghosszabbításával, s ha a béke mindezideig nem szilárdult meg, annak éppen ez az oka. A jelenlegi helyzetben végkövetkeztetésünk az, hogy nem szabad visszatérnünk a régi jelszavakhoz: „Véget kell vetni a polgárháborúnak" vagy „Ki kell vívni a belső békét", hanem egy lépéssel tovább kell mennünk és ki kell adnunk az új jelszót: „Ki kell vívni a demokráciát". Csakis ilymódon lehet megszilárdítani a belső békét, csakis ilymódon lehet megkezdeni az ellenállást Japánnal szemben. Miért állítjuk fel ezt a hármas jelszót: „Meg kell szilárdítani a belső békét", „Ki kell vívni a demokráciát" és „Meg kell kezdeni az ellenállást Japánnal szemben"? Azért tesszük ezt, hogy a forradalom szekere előrehaladjon — a helyzet már lehetővé teszi számunkra, hogy újabb lépést tegyünk előre. Ha tagadjuk, hogy új szakaszba léptünk és új feladataink vannak, ha tagadjuk a Kuomintang politikájában kirajzolódott fordulatot, ez logikusan arra vezet, hogy tagadjuk azoknak a különböző erőknek sikereit, amelyek az utóbbi másfél év folyamán az országon belüli békéért harcolnak. Akkor arra a következtetésre jutunk, hogy egyhelyben topogtunk és egyetlen lépést sem tettünk előre.

De vajjon miért ítélik meg ezek az elvtársak

ilyen rosszul a helyzetet? Azért, mert a jelenlegi helyzet megvizsgálásánál nem abból indulnak ki, ami ebben a helyzetben lényeges, hanem számos részleges és átmeneti jellegű tényből és jelenségből (Szato diplomáciája, a szucsoui per[2], a sztrájkok leverése, az Északkeleti Hadsereg átdobása keletre[3], Jang Hu-cseng távozása külföldre[4] stb.), s ezekből alkotnak maguknak ilyen sötét képet. Mi azt mondjuk, hogy a Kuomintang politikájában már megkezdődött a fordulat, de ugyanakkor megjegyezzük, hogy a Kuomintang még korántsem hajtott végre teljes fordulatot. Hiszen nem feltételezhető, hogy az a reakciós politika, amelyet a Kuomintang tíz éven át folytatott, gyökeresen megváltozhat anélkül, hogy részünkről és az egész nép részéről újabb és még jelentősebb erőfeszítések ne történnének. Nem egy, magát „baloldalinak" nevező ember, aki általában szidalmazni szokta a Kuomintangot és a hsziani események idején Csang Kaj-sek fizikai megsemmisítése és „a tungkuani szoroson való áttörés"[5] mellett foglalt állást, most, amikor mindjárt a béke helyreállítása után olyan események játszódnak le, mint a szucsoui per, csodálkozó hangon kérdezi: „Vajjon miért jár el Csang Kaj-sek megint így?" Ezeknek az embereknek meg kell érteniök, hogy sem a kommunisták, sem Csang Kaj-sek nem szentek, nem elszigetelten élő egyének, hanem pártjuk, osztályuk részecskéi. A Kommunista Pártban megvan az a képesség, hogy következetesen előrevigye a forradalom ügyét, de arra nem képes, hogy egyetlen nap alatt felszámolja mindazt a rosszat, ami az országban van. Csang Kaj-sek és a Kuomintang politikájában meg-

kezdődött a fordulat, de az egész nép még fokozottabb erőfeszítései nélkül természetesen nem moshatják le magukról egyik napról a másikra teljesen mindazt a szennyet, amely tíz éven át rakódott rájuk. Mi azt mondjuk, hogy az ország a belső béke, a demokrácia és az agresszorral szembeni ellenállás felé halad, de egyáltalán nem állítjuk azt, hogy különösebb erőfeszítések nélkül teljesen ki lehet küszöbölni olyan idült bajokat, mint a polgárháború, a diktátorkodás és az ellenséggel szembeni ellenállás hiánya. Az idült bajokat, a lerakódott szennyet és mocskot, bizonyos kanyarvonalakat a forradalom fejlődésében és az esetleges visszakanyarodásokat — mindezt csak harc és erőfeszítések árán, mégpedig hosszú harc és hosszas erőfeszítések árán lehet leküzdeni.

Azt mondják, hogy „egyetlen vágyuk — leszámolni velünk". Ez igaz. A kuomintangisták mindig megpróbáltak és továbbra is megpróbálnak leszámolni velünk. Teljes mértékben elismerem ennek a megítélésnek a helyességét. Ezzel csak az nem számol, aki alszik. A kérdés azonban az, hogy megváltoztak-e azok a módszerek, amelyekkel le akarnak számolni velünk? Én azt hiszem, hogy megváltoztak. A háború és a tömeggyilkosságok politikájáról áttértek a reformok és a megtévesztés politikájára, a „merev" politikáról az „engedékeny" politikára, a katonai taktikáról a politikai taktikára. Mivel magyarázhatók ezek a változások? A japán imperializmus fenyegető veszélye láttán a burzsoázia és a Kuomintang kénytelenek ideiglenes szövetségest keresni a proletariátusban, mint ahogy mi is szövetségest keresünk a burzsoáziában. Ebből a helyzetből és nem másból kell

kiindulni ennek a kérdésnek megítélésénél. S ha a nemzetközi küzdőtéren a francia kormány a Szovjetunió irányában tanusított ellenségeskedésről áttért a Szovjetunióval való szövetségre[6], ezt ugyanezen indítóokoknál fogva tette. A belpolitika terén nálunk is politikai feladatok lépnek a katonai feladatok helyére. Nekünk azonban nincs szükségünk intrikákra és megtévesztésre. Nekünk az a célunk, hogy egyesítsük a burzsoáziának és a Kuomintangnak mindazokat az elemeit, akik rokonszenveznek a japánellenes háborúval, s egyesült erővel legyőzzük a japán imperializmust.

A DEMOKRÁCIA KÉRDÉSE

Azt mondják, hogy „a demokrácia hangsúlyozása — hiba; csak a japán agresszióval szembeni ellenállást kell hangsúlyozni, mert a japán agresszióval szembeni közvetlen ellenállás nélkül demokratikus mozgalom sem lehetséges; a többség nem demokráciát követel, hanem csak ellenállást a japán agresszióval szemben; helyes volna megismételni december 9-ikét"*.

Engedjék meg, hogy mindenekelőtt feltegyem a kérdést: állíthatjuk-e, hogy az elmúlt szakaszban (az 1935 december 9-i eseményektől a Kuomintang Központi Végrehajtó Bizottságának 1937 februárjában tartott harmadik teljes üléséig) a többség csak a japán

* Lásd „A Kínai Kommunista Párt feladatai a japánellenes háború időszakában" című munkához fűzött 8. jegyzetet.

betolakodókkal szembeni ellenállást követelte és nem követelte a belső békét? Hát igazán hiba volt részünkről az, hogy a multban az ország belső békéjét hangsúlyoztuk? Hát igazán nem lehetséges belső békéért folyó mozgalom anélkül, hogy a japán betolakodókkal szembeni ellenállás jegyében közvetlen hadműveletek volnának folyamatban? (Önök tudják, hogy mind a hsziani események, mindpedig a Kuomintang Központi Végrehajtó Bizottságának harmadik teljes ülése már a japán csapatokkal szemben Szujjüan tartományban kifejtett fegyveres ellenállás befejeződése után játszódtak le; s most sincsenek sem szujjüani hadműveletek, sem december 9-i események.) Ki ne tudná, hogy a Japánnal szembeni ellenálláshoz belső békére van szükség, hogy belső béke nélkül nem lehet szó ellenállásról, és hogy a belső béke feltétele a japán betolakodókkal szembeni ellenállásnak? Az elmúlt szakaszban (amely a december 9-i eseményekkel kezdődött és a Kuomintang Központi Végrehajtó Bizottságának harmadik teljes üléséig tartott) minden, a japán betolakodókkal szembeni ellenállással közvetlenül vagy közvetve összefüggő akció a belső békét célzó harc körül forgott. A belső béke kérdése az elmúlt szakasz központi kérdése, ebben a szakaszban a japánellenes mozgalom leglényegesebb eleme volt.

Az új szakaszban a japán betolakodókkal szembeni ellenállás valamennyi feladata közül a demokrácia kivívása lesz a leglényegesebb. A demokráciáért síkraszállni annyit jelent, mint síkraszállni a Japánnal szembeni ellenállásért. A japán betolakodókkal szembeni ellenállás és a demokrácia ugyanúgy feltételezi egymást, mint a japán betolakodókkal szembeni ellen-

állás és a belső béke, vagy a demokrácia és a belső béke. A demokrácia a japán betolakodókkal szembeni ellenállás biztosítéka, a japán betolakodókkal szembeni ellenállás viszont megteremtheti a demokráciáért folyó mozgalom kibontakozásának kedvező feltételeit.

Reméljük, hogy a japán agresszió elleni közvetlen és közvetett harc az új szakaszban is feltétlenül jelentős szerephez jut majd; ez lökést fog adni a japánellenes háború kibontakozásának és erősen elő fogja mozdítani a demokráciáért folyó mozgalmat. De abban a forradalmi feladatban, amely elé a történelem állít bennünket, a legfontosabb — a demokrácia kivívása. És talán hibát követünk el, ha újra meg újra hangsúlyozzuk a demokráciát? Nem, azt hiszem, nem követünk el hibát.

„Japán visszakozott, Anglia és Japán erőegyensúly létrehozása felé hajlik, Nanking egyre jobban ingadozik" — ezek az indokolatlan aggodalmak a történelmi fejlődés törvényeinek meg nem értéséből fakadnak. Hiszen, ha Japánban forradalom menne végbe és az valóban Kínából indulna ki, ez csak használna a kínai forradalomnak és megfelelne óhajainknak. Ez annyit jelentene, hogy megindult az agresszió nemzetközi frontjának összeomlása. Mi okunk volna itt a csüggedésre? Egyelőre azonban még nem így áll a dolog. Szato diplomáciája egy nagy háború előkészítésére irányul, s mi ilyen háború előtt állunk. Az az ingadozás, amely Anglia politikájában észlelhető, semmire sem vezethet. Ezt már eleve meghatározza Anglia és Japán érdekeinek eltérése. Ha Nanking sokáig ingadozik, az egész nép ellenségének fogja tekinteni, ez pedig ellenkezne

magának Nankingnak az érdekeivel. Egy olyan jelenség, amilyen az ideiglenes visszavonulás, nem helyezheti hatályon kívül az általános történelmi törvényszerűségeket. Éppen ezért nem lehet tagadni, hogy új szakaszba léptünk, nem lehet lemondani arról, hogy magunk elé tűzzük a demokráciáért való harc feladatát. Emellett a demokrácia kivívásának jelszava minden helyzetben időszerű. Mindenki előtt világos, hogy a demokrácia igenis olyasvalami, ami a kínai népnek hiányzik, nempedig olyasvalami, amivel már torkig vagyunk; mi több, annak a kérdésnek felvetése, hogy új szakaszba léptünk, és a demokráciáért való harc feladatának előtérbehelyezése, mint a valóság megmutatta, közelebb visz bennünket a Japánnal szembeni fegyveres ellenálláshoz. Az élet előrehaladt és semmi célja annak, hogy visszafelé húzzanak bennünket.

Azt kérdezik tőlünk: „Miért hangsúlyozzuk a Nemzetgyűlést?"* Nos, azért, mert a Nemzetgyűlés kihatással lehet az ország életének minden területére, mert a Nemzetgyűlés híd a reakciós diktatúrától a demokrácia felé, mert honvédelmi jelentősége lesz, mert törvényes lesz. Elvtársainknak teljesen igazuk van, amikor olyan követeléseket támasztottak, mint Hopej tartomány keleti részének és Csahar tartomány északi részének felszabadítása, a csempészet elleni harc, az ellenséggel való gazdasági együttműködés

* Itt nem a kuomintangista Nemzetgyűlésről, hanem az egész nép képviseletére hivatott igazi Nemzetgyűlésről van szó, amelynek megalakítását a Kommunista Párt követelte. Lásd a „Nyilatkozat Csang Kaj-sek nyilatkozatáról" című munkához fűzött 7. jegyzetet.

elleni harc stb.; ezek a követelések azonban semmiképpen sem ellenkeznek a demokráciáért és a Nemzetgyűlésért való harc feladataival. Mindezek a feladatok kölcsönösen kiegészítik egymást, de a hangsúly mégiscsak a Nemzetgyűlésen és a polgári szabadságjogokon van.

A japán betolakodók elleni mindennapi harcnak és a nép életkörülményeinek megjavításáért folyó harcnak a demokráciáért való mozgalommal kell párosulnia. Ez tökéletesen helyes és ezt senki sem vitathatja. De a jelenlegi szakaszban a központi és döntő feladat a demokrácia és a szabadság kivívása.

A FORRADALOM PERSPEKTÍVÁINAK KÉRDÉSE

Egyes elvtársak felvetették a forradalom perspektíváinak kérdését. Erre a kérdésre röviden ezt válaszolhatom: ha egy mű két részből áll, a második részt csak akkor lehet megírni, ha az első már be van fejezve. A demokratikus forradalom határozott vezetése feltétele annak, hogy kivívjuk a szocializmus győzelmét. Mi a szocializmusért harcolunk s ez különböztet meg bennünket a három forradalmi népi elv minden más követőjétől. A mostani erőfeszítéseknek a jövő nagy cél elérésére kell irányulniok; ha valaki megfeledkezik erről a nagy célról, az azt jelenti, hogy nem kommunista többé. De ha valaki csökkenti a napi feladatok teljesítésére irányuló erőfeszítéseit, az ugyancsak azt jelenti, hogy nem kommunista többé.

Mi a forradalom átnövéséről szóló elmélet[7] hívei vagyunk, mi amellett vagyunk, hogy a demokratikus forradalom szocialista forradalomba nőjön át. A demokratikus forradalom több olyan fejlődési szakaszon megy keresztül, amelynek jelszava a demokratikus köztársaság. Az átmenet a burzsoázia túlerejének szakaszából a proletariátus túlerejének szakaszába a harc, a hegemóniáért folytatott harc hosszadalmas folyamata lesz. E folyamat üteme attól függ majd, hogy milyen tevékenységet fejt ki a Kommunista Párt a proletariátus tudatosságának és szervezettségének fokozása, a parasztság és a városi kispolgárság tudatosságának és szervezettségének fokozása érdekében.

A proletariátus tartós szövetségese — a parasztság, s utána a városi kispolgárság. Ezzel szemben a burzsoázia — vetélytársunk a hegemóniáért folytatott harcban.

Ahhoz, hogy leküzdhessük a burzsoázia ingadozását és következetlenségét, a néptömegek erejére kell támaszkodnunk és helyes politikát kell folytatnunk; máskülönben a burzsoázia felülkerekedik a proletariátuson.

Azt akarjuk, hogy az átnövés vérontás nélkül menjen végbe, és fáradhatatlanul harcolnunk kell ezért; az eredmény azonban a néptömegek erejétől függ. Mi a forradalom átnövéséről szóló elmélet hívei vagyunk, mi nem vagyunk hívei a „permanens forradalom"[8] trockista elméletének. Mi azt valljuk, hogy a demokratikus köztársaság valamennyi szükségszerű fejlődési szakaszán keresztülhaladva kell eljutni a szocializmushoz. Ellene vagyunk az uszály-

politikának, de ellene vagyunk a kalandorpolitikának és az elhamarkodott lépéseknek is.

Az, hogy le kell mondani a burzsoáziával való együttműködésről, mert a burzsoázia részvétele a forradalomban ideiglenes jellegű, vagy az, hogy kapitulációs politikának kell minősíteni (egy félgyarmati országban) azt a politikát, amely szerint koalícióra kell lépni a Japánnal szembeni ellenállásnak a burzsoázia soraiban levő híveivel — trockista tézis, amellyel nem érthetünk egyet. Ma a koalíció a Japánnal szembeni ellenállásnak a burzsoázia soraiban levő híveivel szükségszerű híd számunkra a szocializmus felé vezető úton.

A KÁDEREK KÉRDÉSE

Nagy forradalom vezetéséhez nagy pártra és nagyszámú jó káderre van szükség. Nem lehet megvalósítani a 450 millió lakosú Kína nagy, a történelemben példátlanul álló forradalmát, ha egy begubózkodott kis csoport fogja vezetni, vagy ha a Pártnak csak szűklátókörű, tehetségtelen, rövidlátó vezetői és pártfunkcionáriusai lesznek. A Kínai Kommunista Párt már régóta nagy politikai párt. Ez a párt a reakció időszakában veszteségeket szenvedett, mindamellett ma is nagy politikai párt, számos jó vezetője és pártfunkcionáriusa van — de mégsincs elég belőlük. Pártunknak át kell fognia szervezeteivel az egész országot, sokezer pártfunkcionáriust kell tervszerűen kinevelnünk, a jó tömegvezetők százaira van szükségünk. Olyan pártkáde-

rekre és vezetőkre van szükségünk, akik elsajátították a marxizmus-leninizmust, akik széles politikai látókörrel rendelkeznek, akik tudnak dolgozni, akik önfeláldozóak, akik képesek arra, hogy önállóan oldják meg a kérdéseket, akik nem ingadoznak a nehéz helyzetekben és odaadóan munkálkodnak a nemzet üdvén, osztályuk és pártjuk üdvén. A Párt ezekre az emberekre támaszkodva tart fenn kapcsolatot az egyszerű párttagokkal és a tömegekkel, s a tömegek általuk megvalósított szilárd vezetésére támaszkodva, eléri célját — szétzúzza az ellenséget.

Ezeknek az embereknek olyanoknak kell lenniök, akiktől távol áll az önzés és a kapzsiság. Olyanoknak kell lenniök, akiktől távol áll a személyes dicsőség hajhászása és a karrierizmus, akiktől távol áll a lustaság és a passzivitás, akiktől távol áll a gőgös szektaszellem. Ezeknek az embereknek nemzetük és osztályuk önzetlen, odaadó hőseinek kell lenniök. Ilyen tulajdonságokra és munkastílusra van szüksége a kommunistának, a pártfunkcionáriusnak, a pártvezetőnek. Erre tanított bennünket a mártírhalált halt tízezer meg tízezer párttag, ezer meg ezer pártfunkcionárius és sok kiváló vezető. Ki kell fejlesztenünk magunkban ezeket a tulajdonságokat. Feltétlenül szükség van arra, hogy még jobbakká váljunk, hogy még magasabb forradalmi színvonalra emelkedjünk. De ez sem elég: egy további feladatot is ki kell tűzni — nagyszámú új pártkádert és új vezetőt kell felkutatni a Pártban és az országban. Forradalmunk ügye a kádereken múlik. Mint Sztálin elvtárs mondja: „minden a káderektől függ"[9].

A PÁRTONBELÜLI DEMOKRÁCIA KÉRDÉSE

E célok elérése érdekében elengedhetetlen szükség van a pártonbelüli demokráciára. A Párt ereje attól függ, hogy megvalósult-e benne a demokratikus centralizmus, amelynek fokoznia kell az egész párt aktivitását. A reakció és a polgárháború időszakában a centralizmus valamivel erősebben nyilvánult meg nálunk. Az új szakaszban a centralizmusnak szorosan egybe kell kapcsolódnia a demokráciával. A demokrácia megvalósítása útján fejlesztenünk kell az egész párt aktivitását, az egész párt aktivitásának fejlesztése útján nagyszámú vezető kádert kell megedzenünk, fel kell számolnunk a szektaszellem csökevényeit, egybe kell forrasztani az egész pártot és el kell érni, hogy olyan kemény legyen mint az acél.

A KONFERENCIA EGYSÉGES ÁLLÁSFOGLALÁSA ÉS AZ EGÉSZ PÁRT EGYBEFORROTTSÁGA

A megfelelő magyarázatok után kiküszöböltük a konferencián a politikai kérdések tekintetében felmerült véleménykülönbségeket. A Központi Bizottság vonala és az egyes elvtársak által követett visszavonulási vonal közötti egykori eltérések már ugyancsak kiküszöbölődtek[10]. Ez azt mutatja, hogy Pártunk sorai már igen szorosan egybeforrtak. Egybeforrottságunk a jelenlegi nemzeti és demokratikus forradalom döntő tényezője, mivel csak a Kommunista Párt egybeforrottsága révén lehet elérni az egész osztály és az egész nemzet egybeforrottságát;

s csak az egész osztály és az egész nemzet egybeforrottsága esetén lehet legyőzni az ellenséget és végrehajtani a nemzeti és demokratikus forradalom feladatait.

HARC A SOKMILLIÓS TÖMEGEKNEK A JAPÁNELLENES NEMZETI EGYSÉGFRONTBA VALÓ BEVONÁSÁÉRT

Helyes politikai vonalunk és szoros egybeforrottságunk egyetlen célt szolgál: a sokmilliós néptömegeknek a japánellenes nemzeti egységfrontba való bevonásáért folytatott harcot. A proletariátus, a parasztság és a városi kisburzsoázia nagy tömegei agitációs, propaganda- és szervezőmunkát várnak tőlünk. További munkát követel tőlünk az a körülmény is, hogy a Japánnal szembeni ellenállásnak a burzsoázia soraiban levő hívei szövetségre léptek velünk. Az, hogy a Párt politikája a nagy néptömegek politikájává váljék, hosszú, szívós, kitartó és intenzív erőfeszítést, türelmet és a mindennapi aprómunkára való készséget kíván tőlünk. Enélkül lehetetlen a siker. A japánellenes nemzeti egységfront megszervezése, annak megszilárdítása és az előtte álló feladatok megoldása, a demokratikus köztársaság megteremtése Kínában — teljesen elképzelhetetlen a tömegekért folytatott ilyen harc nélkül. Ha erőfeszítéseink eredményeképpen sikerül meghódítanunk és vezetnünk a sokmilliós tömegeket, mihamar végre tudjuk majd hajtani forradalmunk valamennyi feladatát. Erőfeszítéseink eredménye

feltétlenül a japán imperializmus szétzúzása, s teljes nemzeti és társadalmi felszabadulásunk lesz.

JEGYZETEK

[1] A hsziani események után a japán imperialisták egy ideig látszólag mérsékelt álláspontra helyezkedtek, arra számítva, hogy ezzel rávihetik a Kuomintang-vezetőket a belső béke meghiúsítására, amely akkoriban már kezdett létrejönni Kínában, rávihetik őket a lassanként kialakuló japánellenes nemzeti egységfront meghiúsítására. Belső-Mongólia autonóm bábkormánya a japán betolakodók felbujtására két ízben is (1936 decemberben és 1937 februárban) távirati üzenetet intézett az egész országhoz, s ezekben kijelentette, hogy támogatja a nankingi Kuomintang-kormányt. Szato japán külügyminiszter, aki meg akarta nyerni a maga számára Csang Kaj-seket, azt a képmutató nyilatkozatot tette, hogy Japán megváltoztatja magatartását Kína irányában, s elő fogja mozdítani Kína egyesítését és újjászületését. Másrészt a japánok Kodama Kjondzsi pénzmágnás vezetésével egy, „a gazdasági helyzet megvizsgálásával foglalkozó missziónak" nevezett bizottságot küldtek Kínába, állítólag abból a célból, hogy támogassák Kínát „a modern állam megszervezésének befejezésére" irányuló erőfeszítéseiben. Az úgynevezett „Szato-féle diplomácián" és „Japán visszavonulásán" — így képzelték el Japán politikáját egyes emberek, akiket tévútra vezettek a japán imperialisták hazug mesterkedései — a japán betolakodóknak mindezek a sakkhúzásai értendők.

[8] 1936 novemberében a Kuomintang-kormány letartóztatta a sangháji japánellenes hazafias mozgalom hét vezetőjét (Sen Csün-zsut és másokat). 1937 áprilisában a kuomintangista ügyész a szucsoui legfelsőbb tartományi törvényszék előtt „vádat" emelt Sen Csün-zsu és társai ellen. A reakciós Kuomintang-vezetők, bevett gyakorlatukat követve, „a köztársaság biztonsága elleni bűntettel" vádolták őket, mint ahogyan ezt a vádat emelték általában a hazafias mozgalom minden részvevője ellen.

[3] A hsziani eseményekig a Senhszi és Kanszu tartomány határán állomásozó Északkeleti Hadsereg közvetlen szomszédságban volt az Észak-Senhsziben állomásozó Vörös Hadsereggel, s ezért a Vörös Hadsereg erősen hatott rá. Éppen ennek tudhatók be a hsziani események. 1937 márciusában a reakciós Kuomintang-klikk, amely arra törekedett, hogy véget vessen a Vörös Hadsereg és az Északkeleti Hadsereg között kialakult kapcsolatoknak, és ezt az alkalmat arra használja fel, hogy éket verjen az Északkeleti Hadsereg sorai közé, azt a kategórikus parancsot adta az Északkeleti Hadseregnek, hogy tegye át állomáshelyét Honan és Anhuj tartományba.

[4] Jang Hu-cseng — katonai vezető Észak-Nyugaton; Csang Hszüe-liang mellett ő volt a hsziani események kezdeményezője. Ezért nevüket mindig együtt emlegették és „Csang Jang"-nak nevezték őket.

Csang Kaj-sek kiszabadulása után Csang Hszüe-liang elkísérte Csang Kaj-seket Nankingba. Nankingban Csang Hszüe-liangot letartóztatták. Jang Hu-csenget 1937 áprilisában a reakciós Kuomintang-klikk parancsára elmozdították állásából és az ország elhagyására kényszerítették. Amikor Kínában megindult a japánellenes háború, Jang Hu-cseng visszatért hazájába; az volt a szándéka, hogy részt vesz a Japán elleni harcban, de Csang Kaj-sek őt is letartóztatta és hosszú időre börtönbe vetette. 1949 szeptemberében, amikor a Felszabadító Néphadsereg Csungcsinghoz közeledett, Jang Hu-csenget a kuomintangisták a koncentrációs táborban meggyilkolták.

[5] Tungkuani szoros — fontos stratégiai pont Senhszi, Honan és Sanhszi tartomány határán. A hsziani események idején a Kuomintang fegyveres erői főleg a tungkuani szorostól keletre helyezkedtek el. Egyes személyek, akik „baloldaliaknak" nevezték magukat (köztük Csang Kuotao is), akkoriban azt hangoztatták, hogy „át kell törni a tungkuani szoroson", vagyis meg kell támadni a kuomintangista csapatokat. Ez ellentétben állt a Kínai Kommunista Párt Központi Bizottságának a hsziani események békés rendezését szem előtt tartó politikai irányvonalával.

[6] Az oroszországi Októberi Forradalom után a francia imperializmus a Szovjetunió irányában hosszú időn át ellenséges politikát folytatott. Mindjárt az Októberi Forradalom után (az 1918—1920-as években) a francia kormány tevékenyen részt vett a 14 ország Szovjet-Oroszország elleni fegyveres intervenciójában. Amikor pedig ez az intervenció vereséggel végződött számára, továbbra is a Szovjetunió elszigetelésére irányuló reakciós politikát folytatott. Csak 1935 májusában, a Szovjetunió békepolitikája által a francia népre gyakorolt hatás, valamint a fasiszta Németország részéről Franciaországot fenyegető veszély következtében kötött „kölcsönös segélynyujtási egyezményt" a Szovjetunióval. Később azonban Franciaország reakciós kormánya nem tartotta be becsületesen ezt az egyezményt.

[7] Lásd *Marx és Engels*. „A Kommunista Párt kiáltványa". IV. fej.; *Lenin*. „A szociáldemokrácia két taktikája a demokratikus forradalomban". 12. és 13. fej. (Válogatott művek. 1. köt. — *Szerk.)* „Az SzK(b)P története. Rövid tanfolyam". III. fej. 3. pont.

[8] Lásd *Sztálin*. „A leninizmus alapjairól". III. fej. *(Sztálin* Művei. 6. köt. — *Szerk.)*; „Az Októberi Forradalom és az orosz kommunisták taktikája". II. fej. *(Sztálin* Művei. 6. köt. — *Szerk.)*; „A leninizmus kérdéseihez". III. fej. *(Sztálin* Művei. 8. köt. — *Szerk.)*.

[9] Lásd *Sztálin*. „Beszéd a Kreml-palotában, a Vörös Hadsereg Katonai Akadémiájának évzáró ünnepélyén". Sztálin elvtárs e beszédében a következőket mondotta: „... a világ minden becses tőkéje közül a legbecsesebb és legdöntőbb jelentőségű tőke — az ember, a káder. Meg kell érteni, hogy jelenlegi viszonyaink között «minden a káderektől függ»" („A leninizmus kérdései". 618. old. — *Szerk.)*.

[10] A Kínai Kommunista Párt Központi Bizottságának vonala és a Csang Kuo-tao által 1935—1936-ban követett visszavonulási vonal közötti eltérésről van szó (lásd „A japán imperializmus elleni harc taktikájáról" című munkához fűzött 21. jegyzetet). Amikor Mao Ce-tung

elvtárs azt mondta, hogy az eltérések kiküszöbölődtek, a Vörös Hadsereg 4. frontjához tartozó alakulatoknak a Központi Körzet Vörös Hadseregének alakulataival való egyesülésére gondolt. Ami az ellenforradalom táborába való átpártolásig süllyedt Csang Kuo-tao később bekövetkezett nyilt árulását illeti, ez már nem a vezetés vonalának kérdéseihez tartozik, hanem Csang Kuo-tao árulásainak történetéhez.

A GYAKORLATRÓL

A MEGISMERÉS ÉS A GYAKORLAT — AZ ISMERET ÉS A CSELEKVÉS ÖSSZEFÜGGÉSÉRŐL*

(1937 július)

* *Volt Pártunkban egy olyan elvtársakból — a dogmatizmus híveiből — álló csoport, akik hosszú időn át elvetették a kínai forradalom tapasztalatait, tagadták azt az igazságot, hogy „a marxizmus nem dogma, hanem a cselekvés vezérfonala", s minduntalan marxista művekből előráncigált egyes szavakkal vagy szólamokkal dobálóztak.*

Volt egy másik, olyan elvtársakból — az empirizmus híveiből — álló csoport is, akik, mivel hosszu időn at görcsösen ragaszkodtak korlátolt szemelyes tapasztalataikhoz, nem értették meg az elmélet fontosságát a forradalmi gyakorlat szempontjaból, nem látták a forradalmi helyzetet egészében véve. Ezek lelkesen dolgoztak ugyan, de munkájuk vaktában vegzett munka volt. Az e két csoporthoz tartozó elvtarsak hibás nezetei, különösen a dogmatikus nézetek, az 1931—1934-es években óriási kárt okoztak a kinai forradalom ugyenek Ráadásul a dogmatikusok, akik marxista mezben tetszelegtek, nagyon sok elvtársunkat félrevezették.

Mao Ce-tung elvtárs azért irta „A gyakorlatról" című munkáját, hogy a marxista ismeretelmélet fényénél leleplezze Pártunkban a dogmatizmus es az empirizmus — különösen a dogmatizmus — híveinek szubjektivista hibáit. E munka fő célkitűzese a gyakorlatot megvető dogmatizmusnak, a szubjektivizmus e válfajainak leleplezése· ezért is kapta „A gyakorlatról" cimet. Azokat a nézeteket, amelyeket Mao Ce-tung elvtárs ebben a munkájaban fejteget, annakidejen a jenani Japánellenes Egyetemen tartott előadásában ismertette.

A Marx előtti materializmus a megismerés kérdéseit az emberek társadalmi mivoltától és az emberiség történelmi fejlődésétől elszakítva vizsgálta, s ezért nem érthette meg a megismerés függését a társadalmi gyakorlattól, vagyis a megismerés függését a termeléstől és az osztályharctól.

A marxisták mindenekelőtt azt tartják, hogy az emberek legfőbb gyakorlati tevékenysége, amely minden más tevékenységet meghatároz, a termelőtevékenység. Az emberek megismerésük során főként az anyagi termelőtevékenységtől függenek, amelynek olyamán fokozatosan megértik a természeti jelenségeket, a természet sajátságait, a természeti törvényszerűségeket, valamint az ember és a természet közötti viszonyokat; egyben a termelőtevékenység révén szintén fokozatosan különböző mértékben megismerik az emberek közötti meghatározott viszonyokat. Mindezeket az ismereteket a termelőtevékenységtől elszakítva nem lehet megszerezni. Az osztálynélküli társadalomban minden egyes ember, mint az adott társadalom tagja, a társadalom többi tagjával együttműködve és velük meghatározott termelési

viszonyokra lépve, termelőtevékenységet fejt ki, amely az emberek anyagi életével összefüggő kérdések megoldására irányul. A különböző osztálytársadalmakban e társadalmak különböző osztályokhoz tartozó tagjai, egymással különböző formákban meghatározott termelési viszonyokra lépve, ugyancsak olyan termelőtevékenységet fejtenek ki, amely az emberek anyagi életével összefüggő kérdések megoldására irányul. Ez az emberi megismerés fejlődésének fő forrása.

Az emberek társadalmi gyakorlata nem szorítkozik kizárólag a termelőtevékenységre, hanem sok más formája is van: az osztályharc, a politikai élet, a tudomány és művészet terén kifejtett tevékenység; egyszóval az ember, mint a társadalom tagja, a társadalom gyakorlati életének minden területén tevékenységet fejt ki. Ezért az ember, megismerése során, különböző mértékben nemcsak azokat a különféle viszonyokat érti meg, amelyek az anyagi élet folyamatában alakultak ki az emberek között, hanem azokat is, amelyek az anyagi élettel szorosan összefüggő politikai és kulturális élet folyamatában alakultak ki közöttük. Különösen nagy hatással vannak az emberi megismerés fejlődésére az osztályharc különböző formái. Az osztálytársadalomban minden embernek meghatározott osztályhelyzete van, és nincs olyan ideológia, amely magán ne viselné az osztálybélyeget.

A marxisták azt tartják, hogy az emberi társadalom termelőtevékenysége lépésről lépésre halad előre az alacsonyabb fokoktól a magasabb fokok felé; ezért az emberek ismeretei mind a természet, mind a tár-

sadalom tekintetében szintén lépésről lépésre haladnak előre az alsóbb fokoktól a magasabb fokok, vagyis az egyszerűtől a bonyolult, az egyoldalútól a sokoldalú felé. Az emberek igen hosszú történeti időszakon át csak egyoldalúan tudták felfogni a társadalom történetét; ennek egyrészt az volt az oka, hogy a kizsákmányoló osztályok, amelyek állandóan meghamisították a társadalom történetét, elfogultan közeledtek a kérdéshez, másrészt pedig az, hogy a termelés szűk keretei szűk korlátok közé szorították az emberek látókörét. Csak amikor az óriási termelőerők — a nagyipar — megjelenésével együtt megjelent a modern proletariátus, csak akkor juthattak el az emberek a társadalom történeti fejlődésfolyamatának minden térre kiterjedő történeti megértéséig, és odáig, hogy a társadalomra vonatkozó ismereteiket tudománnyá változtassák. Ez a tudomány — a marxizmus.

A marxisták azt tartják, hogy csak az emberek társadalmi gyakorlata lehet a próbaköve annak, hogy az embereknek a külső világgal kapcsolatban szerzett ismeretei és a valóság között megvan-e az összhang. Mert hiszen az emberek ténylegesen csak akkor bizonyosodnak meg arról, hogy ismereteik összhangban vannak-e a valósággal, amikor a társadalmi gyakorlat folyamán (az anyagi termelés, az osztályharc, a tudományos kísérletek folyamán) elérik a várt eredményeket. Ha az emberek azt akarják, hogy munkájukat siker koronázza, vagyis el akarják érni a várt eredményeket, eszméiket feltétlenül összhangba kell hozniok az objektív külső világ törvényszerűségeivel; ellenkező esetben vereséget szenvednek a gya-

korlatban. A vereség után az emberek levonják a tanulságokat magából a vereségből, megváltoztatják és összhangba hozzák eszméiket a külső világ törvényszerűségeivel, s akkor a vereséget győzelemmé változtathatják át; éppen ezt az igazságot fejezik ki az olyan mondások, mint „A vereség a siker szülőanyja", „Minden kudarc okosabbá tesz bennünket".

A dialektikus materializmus ismeretelmélete első helyre a gyakorlatot állítja, mert azt tartja, hogy az emberi megismerésnek a legkisebb mértékben sem szabad elszakadnia a gyakorlattól, s elvet minden olyan hibás elméletet, amely tagadja a gyakorlat fontosságát és elszakítja a megismerést a gyakorlattól. Lenin azt mondta: **„A gyakorlat magasabbrendű mint a megismerés (az elméleti megismerés)**, mert nemcsak az általánosság, hanem a közvetlen valóság rangja is megilleti"[1].

A marxista filozófiának — a dialektikus materializmusnak — két kiemelkedő sajátossága van: az egyik — osztályjellege, nyilt elismerése annak, hogy a dialektikus materializmus a proletariátust szolgálja; a másik — gyakorlati jellege, annak hangsúlyozása, hogy az elmélet és a gyakorlat között kölcsönös összefüggés van, az elmélet alapja a gyakorlat, az elmélet viszont a gyakorlat szolgálatában áll. Azt, hogy az ismeret vagy az elmélet összhangban van-e a valósággal, nem a szubjektív megítélés, hanem az objektív társadalmi gyakorlat eredményei állapítják meg. Az igazság kritériuma csak a társadalmi gyakorlat lehet. A dialektikus materializmus ismeretelméletének első és alapvető szempontja — a gyakorlat szempontja[2].

De hogyan jön létre az emberi megismerés a gyakorlatból, és viszont — hogyan szolgálja az elmélet a gyakorlatot? Ennek megértéséhez elég tisztába jönni a megismerés fejlődésfolyamatával.

Arról van szó, hogy az emberek a gyakorlati tevékenység folyamatában az e folyamatban adott különböző dolgoknak, jelenségeknek először csak a külső oldalát, a dolgok, a jelenségek egyes oldalait, az egyes jelenségek közötti külső összefüggést látják. Azok az emberek például, akik eljöttek Jenanba körülnézni, az első napokban látták a várost, a jenani utcákat és házakat, sok emberrel beszélgettek, fogadásokon, estélyeken, gyűléseken vettek részt, különböző előadásokat hallgattak, különböző dokumentumokat olvastak el; mindezek a jelenségek külső oldalai, a jelenségek egyes oldalai és e jelenségek külső összefüggései. A megismerési folyamatnak ezt a fokát nevezik az érzékelés fokának, vagyis az érzet és a képzet fokának. Ezek a különböző jelenségek, amelyekkel Jenanban találkoztak, hatottak a megfigyelő csoportban levő urak érzékszerveire, bizonyos érzeteket váltottak ki bennük, tudatukban számos képzet alakult ki, és e képzetek között hozzávetőleges, külső összefüggés jött létre — ez a megismerés első foka. Ezen a fokon az emberek még nem képesek arra, hogy mélyértelmű fogalmakat alkossanak és logikus következtetéseket vonjanak le.

A további társadalmi gyakorlat maga után vonja azoknak a jelenségeknek többszöri ismétlődését, amelyek érzeteket és képzeteket keltenek az emberekben. És akkor az emberi tudatban a megismerés folyamatában ugrás megy végbe — fogalmak keletkeznek.

A fogalom a dolgoknak, a jelenségeknek már nem külső oldalait, nem egyes oldalait, nem külső összefüggésüket tükrözi vissza, hanem a jelenségek lényegét, a jelenség egészét, a jelenségek belső összefüggését ragadja meg. A fogalom és az érzet között nemcsak mennyiségi, hanem minőségi különbség is van. A további fejlődés ebben az irányban, az ítélet és a következtetés módszereinek alkalmazása — logikai következtetésekre vezethet. Amikor az „Elbeszélés a három birodalomról"* azt mondja: „Csak összehúzod a szemöldököd és terv születik a fejedben", vagy amikor azt mondjuk: „Hagyjatok gondolkozni" — az azt jelenti, hogy az ember gondolatban fogalmakkal dolgozik, azért hogy ítéleteket alkosson és következtetéseket vonjon le. Ez a megismerés második foka.

Azok az urak, akik a hozzánk érkezett megfigyelő csoport tagjai voltak, miután különböző anyagot gyüjtöttek össze és „gondolkoztak" rajta, ilyenfajta ítéletet alkothattak volna: „A japánellenes nemzeti egységfront politikája, amelyet a Kommunista Párt folytat, következetes, őszinte és becsületes politika." Ha ők ugyanilyen becsületesen óhajtják az egységet a nemzet megmentése érdekében, amikor ilyen ítéletet alkotnak, tovább mehetnek és levonhatják a következtetést: „A japánellenes nemzeti egységfront létrehozása sikerrel járhat." A fogalomnak, az ítéletnek és a következtetésnek ez a foka még fontosabb fok

* „Elbeszélés a három birodalomról" („Szankuo jeni") — Kínában népszerű regény a három III. századbeli birodalom — Vej, Vu és Su harcának időszakáról.

valamely jelenség megismerésének általános folyamatában: a racionális megismerés foka.

A megismerés igazi feladata az, hogy az érzettől felemelkedjék a gondolkodásig, felemelkedjék az objektíve létező dolgok, jelenségek belső ellentmondásainak fokozatos tisztázásáig, törvényszerűségeik tisztázásáig, a különböző folyamatok közti belső összefüggés tisztázásáig, vagyis elérje a logikai megismerést. Ismételjük: a logikai megismerés abban különbözik az érzéki megismeréstől, hogy az érzéki megismerés a dolgok, a jelenségek egyes oldalait, külső oldalait, a jelenségek külső összefüggését ragadja meg, a logikai megismerés viszont hatalmas lépést tesz előre, a jelenséget egészében véve, a jelenség lényegét és a jelenség belső összefüggését ragadja meg, felemelkedik a környező világ belső ellentmondásainak feltárásáig, és ezzel képessé válik arra, hogy megértse a környező világ fejlődését egész teljességében, általános belső összefüggéseivel együtt.

A marxizmust megelőzőleg senki sem állított fel következetesen olyan dialektikus materialista elméletet a megismerés fejlődésfolyamatával kapcsolatban, amely a gyakorlaton és az egyszerűtől a bonyolult felé való haladáson alapul. Csak a marxista materializmus oldotta meg helyesen ezt a kérdést; materialista és dialektikus alapon rámutatott arra, hogy a megismerés egyre növekvő elmélyülésének vonalán halad, rámutatott arra, hogy az embereknek mint a társadalom tagjainak megismerése fokozatosan halad előre bonyolult és állandóan ismétlődő gyakorlatuk, a termelés és az osztályharc terén — az érzéki megismeréstől a logikai megismerés felé. Lenin mondotta:

„Az *anyag*, a természeti *törvény* absztrakciója, az *érték* absztrakciója stb., egyszóval *minden* tudományos (helyes, komoly, nem zagyva) absztrakció mélyebben, hívebben, *teljesebben* tükrözi vissza a természetet"[3]. A marxizmus-leninizmus szerint a megismerési folyamat két fokának megkülönböztető vonása az, hogy a megismerés az alacsonyabb fokon mint érzéki megismerés, a magasabb fokon pedig mint logikai megismerés jelentkezik, ez a két fok azonban az egységes megismerési folyamat egy-egy fokát testesíti meg. Az érzéki és a racionális — jellegüket tekintve különbözők, de nincsenek egymástól elszakítva, hanem a gyakorlat alapján egységet alkotnak.

Gyakorlatunk arról tanuskodik, hogy az érzékelt dolgokat, jelenségeket nem tudjuk azonnal megérteni és hogy csak a megértett jelenségeket tudjuk még mélyebben érzékelni. Az érzet csak a jelenségek külső oldalainak kérdését oldhatja meg, a lényeg kérdését viszont csakis az elméleti gondolkodás képes megoldani. E kérdések megoldása a legkisebb mértékben sem szakítható el a gyakorlattól. Az ember semmi néven nevezendő jelenséget sem ismerhet meg, ha nem észleli, vagyis ha saját élete (gyakorlata) nem az adott jelenség körülményei közepette folyik.

Lehetetlen volt megismerni a kapitalista társadalom törvényszerűségeit előzetesen, már a feudális társadalomban, hiszen akkor még nem alakult ki a kapitalizmus és nem volt meg a megfelelő gyakorlat. A marxizmus csak a kapitalista társadalom terméke lehetett. Marx előzetesen, a monopóliumelőtti kapitalizmus korában, nem ismerhette meg konkrétan az imperializmus korszakának bizonyos sajátos törvény-

szerűségeit, mivel az imperializmus mint a kapitalizmus utolsó szakasza, még nem alakult ki és nem volt meg a megfelelő gyakorlat; ezt a feladatot csak Lenin és Sztálin vállalhatta magára.

Marx, Engels, Lenin és Sztálin zsenialitásuk mellett főként azért alkothatták meg elméletüket, mert személyesen részt vettek saját korukban az osztályharc és a tudományos kutatás gyakorlatában; e feltétel nélkül semmiféle zsenialitás sem vezethetett volna eredményre. Az a mondás, hogy „a hsziucaj* anélkül, hogy háza küszöbét átlépné, tudhat az Égvilág minden dolgáról", az ókorban, amikor a technika még fejletlen volt, üres szólam volt, a mi korunkban, a fejlett technika korában viszont megvalósítható, csakhogy személyes tapasztalat útján szerzett igazi tudással csak azok az emberek rendelkeznek, akik kapcsolatban vannak az „Égvilág" gyakorlatával; ezek az emberek gyakorlatuk során olyan „tudásra" tesznek szert, amely az irodalom és a technika közvetítésével jut el a „hsziucaj"-hoz, s lehetővé teszi számára, hogy közvetve tudjon „az Égvilág minden dolgáról".

Valamely jelenség vagy bizonyos jelenségek közvetlen megismeréséhez elengedhetetlen a személyes részvétel abban a gyakorlati harcban, amelynek célja a valóság megváltoztatása, valamely jelenség vagy bizonyos jelenségek megváltoztatása, mert csak az ilyen gyakorlati harcban való személyes részvétel teszi lehetővé, hogy észleljük valamely jelenség

* Hsziucaj — az első tudományos fokozat a régi Kínában.

vagy bizonyos jelenségek külső oldalát, és csak az ilyen gyakorlati harcban való személyes részvétel teszi lehetővé, hogy feltárjuk valamely jelenség vagy bizonyos jelenségek lényegét és megértsük azokat. Ez a megismerés útja, amit a valóságban minden ember megtesz; csakhogy vannak olyan emberek, akik szándékosan meghamisítják az igazságot és annak ellenkezőjét állítják.

A legnevetségesebb szerepet az úgynevezett „mindentudók" játszák, akik innen-onnan felszedegetett, töredékes ismeretek birtokában „az Égvilág első emberének" rangjára emelik fel önmagukat, ami csak mértéktelen önteltségükről tanuskodik. Az ismeretek — tudományt jelentenek, és ezen a téren nincs helye a legkisebb képmutatásnak vagy elbizakodottságnak sem, ezen a téren határozottan éppen az ellenkezőre van szükség — becsületességre és szerénységre. Ha ismereteket akarsz szerezni, végy részt a valóságot megváltoztató gyakorlatban. Ha meg akarod ismerni a körte ízét, meg kell változtatnod a körtét — meg kell rágnod. Ha meg akarod ismerni az atom szerkezetét és tulajdonságait, fizikai és vegyi kísérleteket kell végezned, meg kell változtatnod az atom állapotát. Ha ismerni akarod a forradalom elméletét és módszereit, részt kell venned a forradalomban. Minden igazi ismeret a közvetlen tapasztalatból ered. Az ember azonban nem próbálhat ki mindent a világon közvetlenül, és ismereteink nagyrésze ténylegesen — közvetett tapasztalat terméke, olyan ismeret, amely a mult századoktól maradt ránk, és olyan ismeret, amelyet az emberek más helyeken szereztek. Ezek az ismeretek korábban

élt emberek közvetlen tapasztalatának vagy mások közvetlen tapasztalatának termékei. Ha őseink vagy kortársaink közvetlen tapasztalata idején ezek az ismeretek megfeleltek annak a feltételnek, amelyről Lenin beszélt — vagyis tudományos absztrakció eredményei és az objektíve létező jelenségek tudományos visszatükröződései voltak, akkor megbízható ismeretek; ellenkező esetben megbízhatatlan ismeretek. Ezért az ember ismeretei két részből tevődnek össze — a közvetlen tapasztalat és a közvetett tapasztalat adataiból. Ugyanakkor az, ami számomra közvetett tapasztalat, mások számára közvetlen tapasztalat. Ha tehát az ismereteket egészükben vesszük, semmiféle ismeret sem szakítható el a közvetlen tapasztalattól.

Minden ismeret forrása azokban az érzetekben van, amelyek az ember érzékszervei útján az objektíve létező külső világgal kapcsolatban keletkeznek; aki tagadja az érzetet, tagadja a közvetlen tapasztalatot, tagadja a valóságot megváltoztató gyakorlatban való személyes részvételt, az nem materialista. Ezért olyan nevetségesek a „mindentudók". A kínaiaknak van egy régi közmondásuk: „Ha nem mégy be a tigris barlangjába, nem fogod meg a tigriskölyköt." Ennek a közmondásnak az emberi gyakorlat és az ismeretelmélet szempontjából egyaránt igaza van. A gyakorlattól elszakított megismerés elképzelhetetlen.

Annak érdekében, hogy megvilágítsuk a valóság megváltoztatásának gyakorlata alapján keletkezett megismerés dialektikus materialista előrehaladását — a fokozatos elmélyülés vonalán történő megismerés

előrehaladását —, a következő további konkrét példákat hozzuk fel.

A proletariátus gyakorlatának kezdeti időszakában — a géprombolás és az ösztönös harc időszakában — a tőkés társadalom megismerése terén csak az érzéki megismerés fokánál tartott, és a kapitalizmusnak csak egyes oldalait, a kapitalizmus különböző jelenségeinek csak külső összefüggését ismerte meg. Abban az időben a proletariátus még úgynevezett „magában való osztály" volt. Mikor azonban beköszöntött a proletariátus gyakorlatának második időszaka — a tudatos és szervezett gazdasági és politikai harc időszaka, amikor a gyakorlat során szerzett sokoldalú tapasztalatot, a hosszas harc folyamán szerzett tapasztalatot Marx és Engels tudományosan általánosította és megszületett a marxista elmélet, amelyet felhasználtak a proletariátus felvilágosítására, és amely ilymódon megtanította a proletariátust a tőkés társadalom lényegének megértésére, a társadalmi osztályok között keletkezett kizsákmányolási viszonyok megértésére, a proletariátus történelmi feladatainak megértésére — akkor a proletariátus „magáért való osztály" lett.

Ugyanilyen utat tett meg a kínai nép is az imperializmus megismerése terén. Az első fok a felületes érzéki megismerés foka, a tajping-, boxer- és más mozgalmak idején általában a külföldiek ellen irányuló harc foka volt. Csak a második fok volt a racionális megismerés foka, amikor a kínai nép felismerte az imperializmus különféle belső és külső ellentmondásait, amikor felismerte annak lényegét, hogy az imperializmus Kína nagy néptömegeit

a kínai komprádor burzsoáziával és a feudális-földesúri osztállyal szövetségben elnyomja és kizsákmányolja; ez a megismerés csak az 1919 „május 4-i mozgalom" időszakában kezdődött.

Térjünk most rá a háborúra. Ha a háborút katonai tapasztalatokkal nem rendelkező emberek vezetnék, a kezdeti fokon képtelenek volnának megérteni az adott konkrét háború (például immár tíz esztendeje tartó forradalmi agrárháborúnk) vezetésének mélyértelmű törvényeit. A kezdeti fokon csak tapasztalatokat szereznének azzal, hogy személyesen részt vesznek sok ütközetben, amelyek jórészt vereséggel végződnének számukra. Mindazonáltal ez a tapasztalat (a győzelmek és különösen a vereségek tapasztalata) lehetővé tenné nekik, hogy megértsék a háborút mint egészet átható immanens tényezőket, vagyis az adott konkrét háború törvényszerűségeit, megértsék a stratégiát és taktikát, s ezzel egyszersmind lehetővé tenné nekik, hogy biztos kézzel vezessék a háborút. Ha ebben az időben olyan embert bíznánk meg a háború vezetésével, akinek nincs tapasztalata, csak több vereség után (azaz csak tapasztalatszerzés után) tudná megérteni a háború igazi törvényszerűségeit.

Gyakran hallhatjuk, amint egyes elvtársak, akik nem mernek vállalkozni az egyik vagy a másik munkára, kijelentik, hogy ők ezzel a munkával nem tudnak megbirkózni. De miért gondolják, hogy nem tudnak megbirkózni? Azért, mert nincs világos elképzelésük e munka jellegéről és feltételeiről: vagy sohasem volt alkalmuk, vagy ritkán volt alkalmuk ilyen munkát végezni; ezért szó sem lehet náluk

e munka törvényszerűségeinek ismeretéről. Miután azonban részletesen elemzik előttük a munka jellegét és feltételeit, kezdik biztosabban érezni magukat és kijelentik, hogy hajlandók vállalkozni rá. Ha az ilyen emberek egy bizonyos időn át végzik ezt a munkát, tapasztalatra tesznek szert benne; és ha amellett lelkiismeretesen tanulmányozzák a tényleges helyzetet, s nem szubjektív szempontból, egyoldalúan és felületesen nézik a dolgokat, maguk is le tudják vonni a következtetést, hogyan kell végezni a munkát, és jóval magabiztosabban kezdenek dolgozni. Elkerülhetetlen kudarc csak azokra az emberekre vár, akik szubjektív szempontból, egyoldalúan és felületesen nézik a dolgokat, akik, amikor új munkakörüket átveszik, nem érdeklődnek a helyzet iránt, nem tanulmányozzák az ügyet egészében véve (az ügy történetét és jelenlegi állását) és nem hatolnak be az ügy lényegébe (a szóbanforgó ügy jellegébe és más ügyekkel való belső összefüggésébe), hanem rögtön öntelten rendelkezni és parancsolgatni kezdenek.

Eszerint a megismerési folyamat első lépése a külső világ jelenségeinek észlelése — az érzet foka. A második lépés az érzetek alapján szerzett adatok általánosítása, rendszerezése és feldolgozása — a fogalom, az ítélet és a következtetés foka. Csak ha igen bőséges (nempedig egyes és hiányos) olyan adatok állnak rendelkezésünkre, amelyeket érzetek alapján szereztünk és csak ha ezek az adatok megfelelnek a valóságnak (vagyis nem érzéki csalódás eredményei), csak akkor lehet ezeknek az adatoknak az alapján kidolgozni helyes fogalmakat és elméletet.

Itt két fontos körülmény van, amelyeket külön hangsúlyoznunk kell. Az elsőről már volt szó az imént, de most meg kell ismételnünk — ez pedig az a kérdés, hogy a racionális megismerés függ az érzéki megismeréstől. Aki azt tartja, hogy a racionális megismerésnek nem kell okvetlenül érzéki megismerésből erednie — az idealista. A filozófia története során volt egy irányzat, az úgynevezett racionalizmus, amely csak az ész realitását ismerte el, tagadta a tapasztalat realitását, azt tartotta, hogy csak az ész megbízható, az érzékelés útján szerzett tapasztalat pedig megbízhatatlan; ennek az iránynak az a hibája, hogy a fejük tetejére állítja a tényeket. A racionális megismerés adatainak megbízhatóságát éppen az biztosítja, hogy forrásaik az érzékelés adatai; ellenkező esetben a racionális megismerés adatai forrás nélküli folyóvá, gyökér nélküli fává válnának, megbízhatatlan, csak szubjektíve létrejövő valamik volnának. A megismerési folyamat egymásutánja szempontjából az érzéki tapasztalat az elsődleges, és mi hangsúlyozzuk a társadalmi gyakorlat jelentőségét a megismerési folyamatban, mert csak az ember társadalmi gyakorlata indíthatja meg az emberben a megismerés kialakulását, azt, hogy az ember az objektíve létező külső világ alapján érzéki tapasztalatot szerezzen. Ha az ember behúnyja a szemét, befogja a fülét és teljesen elzárkózik az objektíve létező külső világtól, akkor szó sem lehet nála megismerésről. A megismerés a tapasztalattal kezdődik — éppen ez az ismeretelmélet materializmusa.

A második körülmény: a megismerést el kell

mélyíteni, az érzéki megismerés fokáról át kell térni a racionális megismerés fokára — éppen ez az ismeretelmélet dialektikája[4]. Ha valaki azt tartja, hogy a megismerés megállhat az alsó fokon — az érzéki megismerés fokán, ha valaki azt tartja, hogy csak az érzéki megismerés megbízható, a racionális megismerés pedig megbízhatatlan — az azt jelenti, hogy megismétli az empirizmusnak a történelemből ismert hibáit. Ennek az elméletnek az a hibája, hogy nem érti meg, hogy jóllehet az érzékelés adatai kétségtelenül az objektíve létező külső világ egyes realitásainak visszatükröződései (nem beszélek itt az idealista empirizmusról, amely a tapasztalatot az úgynevezett önszemlélődésre vezeti vissza), mégis, ezek az adatok egyoldalúak és felületesek, az ilyen visszatükrözés pedig hiányos, nem tükrözi a dolgok lényegét. A dolgok lényegének teljes visszatükrözéséhez, a belső törvényszerűségek visszatükrözéséhez feltétlenül létre kell hozni a fogalmak és elméleti tételek rendszerét, az érzékelés útján szerzett rengeteg adatot fel kell dolgozni a gondolkozás útján, ami abból áll, hogy lehámozzuk a héjat és kiválogatjuk a magot, eltávolítjuk a hamisat és megtartjuk az igazat, áttérünk a jelenségek egyik oldaláról a másik oldalra, a külső oldalról a belső oldalra — az érzéki megismeréstől a racionális megismerésig vezető úton feltétlenül ugrásra van szükség.

Ettől a feldolgozástól ismereteink nem válnak kevésbbé teljesekké, kevésbbé megbízhatókká. Ellenkezőleg, mindaz, ami, miután a megismerés folyamatában a gyakorlat alapján létrejött, tudományos feldolgozáson ment keresztül, mint Lenin mondja,

mélyebben, helyesebben, teljesebben tükrözi az objektív világot. Éppen ezt nem értik meg a szűklátókörű prakticizmus hívei: ezek istenítik a tapasztalatot és figyelmen kívül hagyják az elméletet, aminek következtében nem tudják megragadni az objektív folyamatot egészében véve, nem tudnak világosan tájékozódni, nem tudnak nagy távlatokban gondolkozni, megittasulnak véletlen sikereiktől és felületes elképzeléseiktől. Ha ezek az emberek vezetnék a forradalmat, zsákutcába vezetnék.

A racionális megismerés az érzéki megismeréstől függ, az érzéki megismerésnek pedig racionális megismeréssé kell fejlődnie. Ez a dialektikus materializmus ismeretelmélete. A racionalizmus és az empirizmus a filozófiában nem ismeri fel a megismerés történelmi, illetve dialektikus jellegét, és bár mindegyik irányzat tartalmazza az igazság egyik oldalát (a materialista, nempedig az idealista racionalizmusról és empirizmusról van szó), ha az egész ismeretelmélet szempontjából vesszük szemügyre ezt a két irányzatot, kiderül, hogy mindkettő hibás. A megismerés dialektikus materialista előrehaladása az érzékitől a racionális felé végbemegy mind a kis dolog megismerésének folyamatában (például valamely tárgy vagy valamely munka megismerése), mindpedig a nagy dolog megismerésének folyamatában (például valamely társadalom, valamely forradalom megismerése).

A megismerés előrehaladása azonban ezzel még nem ér véget. Ha a megismerés dialektikus materialista előrehaladása megállna a racionális megismerésnél, a problémának csak a felét meritenők

ki; sőt, a marxista filozófia szempontjából még csak nem is a legfontosabb felét merítenők ki. A marxista filozófia szerint nem az a fő dolog, hogy az objektív világ törvényszerűségeit megértve képesek legyünk megmagyarázni a világot, hanem az, hogy az objektív törvényszerűségek ismeretét felhasználjuk a világ aktív átalakítására. A marxizmus elismeri az elmélet fontosságát, és ez teljes kifejezést nyert a következő lenini tételben: „Forradalmi elmélet nélkül nem lehet forradalmi mozgalom sem"[5]. A marxizmus azonban éppen azért, és csakis azért tulajdonít komoly jelentőséget az elméletnek, mert irányítani tudja a gyakorlati tevékenységet. Ha van ugyan helyes elméletünk, de beérjük azzal, hogy fecsegünk róla, véka alatt tartjuk és nem valósítjuk meg a gyakorlatban, ennek az elméletnek, bármilyen jó is, nem lesz semmi haszna.

A megismerés a gyakorlattal kezdődik; amikor a gyakorlat révén elméleti ismereteket szereztünk, ismét vissza kell térnünk a gyakorlathoz. A megismerés aktív szerepe nemcsak az érzéki megismeréstől a racionális megismerésig tett aktív ugrásban jut kifejezésre, hanem, ami még fontosabb, a racionális megismeréstől a forradalmi gyakorlatig tett ugrásban is. Miután a világ törvényszerűségeit megismertük, ismét vissza kell térni a világ átalakításának gyakorlatához, ezt a megismerést alkalmazni kell a termelés gyakorlatában, a forradalmi osztályharc és a nemzeti szabadságharc gyakorlatában, valamint a tudományos kutatások gyakorlatában. Ez az elmélet ellenőrzésének és az elmélet fejlődésének folyamata — a megismerés egységes folyamatának folytatódása.

Az a kérdés, hogy megfelel-e valamely elméleti tétel az objektív igazságnak, nem dől el és nem is dőlhet el teljesen a megismerésnek az érzéki megismeréstől a racionális megismerés felé való előrehaladása során, amiről fentebb beszéltünk. Ahhoz hogy ezt a kérdést teljesen eldöntsük, az szükséges, hogy a racionális megismeréstől ismét visszatérjünk a társadalmi gyakorlathoz, alkalmazzuk az elméletet a gyakorlatban és ellenőrizzük, hogy vajjon elvezethet-e ez az elmélet a kitűzött célhoz. Sok természettudományos elméletet nemcsak azért ismertek el igaznak, mert ezeket az elméleteket természetbúvárok alkották, hanem azért is, mert a későbbi tudományos gyakorlat során beigazolódtak. Ugyanígy a marxizmus-leninizmust is nemcsak azért ismerjük el igaznak, mert ezt a tanítást Marx, Engels, Lenin és Sztálin dolgozták ki tudományosan, hanem azért is, mert a forradalmi osztályharc és a nemzeti szabadságharc későbbi gyakorlata során beigazolódott. A dialektikus materializmus azért egyetemes igazság, mert — mint az egész társadalom, továbbá az egyes osztályok és az egyes ember gyakorlata alapján történt ellenőrzése mutatja — minden elkerülhetetlenül alá van vetve objektív törvényeinek, amelyeket a marxizmus fedezett fel. Az emberi megismerés története azt mutatja, hogy sok elmélet nem volt eléggé teljes összhangban a valósággal, de a gyakorlati ellenőrzés eredményeképpen ezt a hiányosságot kiküszöbölték. Sok elmélet hibás volt, de a gyakorlati ellenőrzés eredményeképpen hibáikat kijavították. Ezért — az igazság kritériuma a gyakorlat. „Az élet, a gyakorlat szempontjának kell lennie az ismeretelmélet első és fő szempontjá-

nak"[6]. Nagy jelentősége van ezzel kapcsolatban annak, amit Sztálin mond: „Az elmélet . . . tárgytalanná válik, ha nem kapcsolódik egybe a forradalmi gyakorlattal, éppúgy, mint ahogy a gyakorlat is vakká lesz, ha nem világítja meg útját a forradalmi elmélettel"[7].

Befejeződik-e ezzel a megismerés előrehaladása? Válaszunk: befejeződik, és ugyanakkor nem fejeződik be. Az emberek, mint a társadalom tagjai, akik valamely meghatározott objektív folyamat fejlődésének egy meghatározott fokán bekapcsolódtak e folyamat megváltoztatásának gyakorlatába (akár valamely, a természetben végbemenő folyamat megváltoztatásának gyakorlatáról, akár valamely társadalmi folyamat megváltoztatásának gyakorlatáról van szó), az objektív folyamat tükröződésének és saját szubjektív tevékenységüknek hatására lehetőséget kapnak arra, hogy áttérjenek az érzéki megismerésről a racionális megismerésre, és eszméket, elméleteket, terveket vagy tervezeteket alkossanak, amelyek általában megfelelnek eme objektív folyamat törvényszerűségeinek; s ha ezeknek az eszméknek, elméleteknek, terveknek vagy tervezeteknek ugyanazon objektív folyamat megváltoztatásának gyakorlatában való alkalmazásával sikerül elérni a kitűzött célt, vagyis ha e folyamat gyakorlatában sikerül az előre kidolgozott eszméket, elméleteket, terveket és tervezeteket valóra váltani vagy nagy vonásokban elérni megvalósulásukat, akkor e konkrét folyamat megismerésének előrehaladása befejezettnek tekinthető. Például ami a természet megváltoztatásának folyamatát illeti, valamely építés tervének megvalósítása, valamely tudományos hipo-

tézis igazolása, valamely gépezet megalkotása, valamely mezőgazdasági növény termésének betakarítása, vagy ami a társadalom megváltoztatásának folyamatát illeti, valamely sztrájk sikere, győzelem valamely háborúban, valamely terv teljesítése a felvilágosítás terén — mindezt a kitűzött cél elérésének tekintjük. Általában azonban mind a természet megváltoztatásának gyakorlatában, mind a társadalom megváltoztatásának gyakorlatában ritkán fordul elő, hogy az emberek által eredetileg kidolgozott eszmék, elméletek, tervek és tervezetek minden változtatás nélkül valósulnak meg. Ennek az az oka, hogy a valóság megváltoztatását végrehajtó embereket gyakran számos korlát akadályozza: gyakran nemcsak a tudományos és technikai feltételek kötik őket, hanem magának az objektív folyamatnak a fejlődése és megnyilvánulásának foka is korlátokat állít elébük (az objektív folyamat különböző oldalai és lényege még nincsenek teljesen feltárva). Ilyen helyzetben, a gyakorlatban előre nem látott körülmények felmerülése következtében, gyakran megesik, hogy az eszméken, elméleteken, terveken és tervezeteken részleges változtatásokat hajtanak végre, sőt, olyan esetek is előfordulnak, amikor teljesen megváltoztatják azokat. Ez azt jelenti, hogy vannak esetek, amikor az eredetileg kidolgozott eszmék, elméletek, tervek és tervezetek részben vagy teljesen nem felelnek meg a reális valóságnak, részben vagy teljesen hibásak. Számos esetben csak többszöri kudarc után sikerül kiküszöbölni a tévedést, elérni az összhangot az objektív folyamat törvényszerűségeivel, és ilymódon a szubjektívet objektívvé változtatni, vagyis a gyakorlatban elérni

a várt eredményeket. Mindenesetre ennek a pillanatnak bekövetkezésével az emberek egy meghatározott objektív folyamat meghatározott fejlődésfokára vonatkozó megismerésének előrehaladása befejezettnek tekinthető.

Ha azonban a folyamatot fejlődésében vizsgáljuk, akkor az emberi megismerés előrehaladása ezzel nem ér véget. Minden folyamat, akár a természetben, akár a társadalomban megy végbe, a belső ellentmondások és a harc következtében előre halad és fejlődik. Ennek folytán az emberi megismerés folyamatának is előre kell haladnia és fejlődnie kell. Ha társadalmi mozgalomról van szó, akkor az igazi forradalmi vezetőknek nemcsak az eszméikben, elméleteikben, terveikben és tervezeteikben előforduló hibák kijavításához kell érteniök, mint ezt fentebb mondottuk, hanem ahhoz is érteniök kell, hogy a meghatározott objektív folyamatnak az egyik fejlődési fokról egy másik fejlődési fokra való átmenete során, a forradalom valamennyi részvevőjével együtt kövessék szubjektív megismerésükben ezt az átmenetet, vagyis törekedjenek arra, hogy a felmerülő új forradalmi feladatok és az új munkatervek megfeleljenek a helyzetben bekövetkezett újabb változásoknak. Forradalmi időszakban a helyzet nagyon gyorsan változik, és ha a forradalmárok megismerése nem tart lépést ezekkel a változásokkal, nem tudják győzelemre vinni a forradalmat.

Gyakran megtörténik azonban, hogy az eszmék elmaradnak a valóságtól; ennek az az oka, hogy az emberi megismerést számos társadalmi feltétel korlátozza. Harcolunk a forradalmi sorainkban levő maradi

emberek ellen, mivel eszméik nem tartanak lépést a változó objektív helyzettel, ami a történelem során a jobboldali opportunizmus formájában nyilvánult meg. Ezek az emberek nem látják azt, hogy az ellentétek harca már előrehajtotta az objektív folyamatot, az ő megismerésük pedig még mindig az előző fokon áll. Ez a sajátosság minden maradi ember eszméire jellemző. Eszméik el vannak szakadva a társadalmi gyakorlattól, nem tudnak élére állani a társadalom haladásának és nem tudják betölteni a társadalom vezetőjének szerepét, csak arra képesek, hogy a társadalom után kullogjanak, zúgolódjanak amiatt, hogy a társadalom túlságosan gyorsan halad előre, és megpróbálják visszaráncigálni, megpróbálják visszafordítani a történelem kerekét.

Harcolunk a „baloldali" szájhősködés ellen is. A „baloldali" szájhősködésre valló eszmék előrerohannak, s átugorják az objektív folyamat fejlődésének meghatározott fokait; ezeknek az eszméknek hordozói közül egyesek illúziókat tartanak igazságnak, mások erőszakkal a jelenben próbálnak megvalósítani olyan eszményeket, amelyek csak a jövőben valósíthatók meg; az emberek többségének mai gyakorlatától, a mai valóságtól elszakadt eszméik gyakorlatilag kalandorpolitikában nyilvánulnak meg. Az idealizmusra és a gépies materializmusra, az opportunizmusra és a kalandorpolitikára a szubjektív és az objektív közötti szakadás, a megismerésnek a gyakorlattól való elszakadása jellemző. A marxista-leninista ismeretelméletnek, amelynek megkülönböztető vonása az, hogy a gyakorlatot tekinti az igazság kritériumának, feltétlenül erélyes harcot kell folytatnia e

hibás nézetek ellen. A marxisták elismerik, hogy a világmindenség abszolút, egyetemes fejlődésfolyamatában az egyes konkrét folyamatok fejlődése viszonylagos. Ezért az abszolút igazság végtelen áradatából az emberek egyes konkrét folyamatok meghatározott fejlődési szakaszaira vonatkozó megismerése csak viszonylagos igazságokat merít. A számtalan viszonylagos igazságból tevődik össze az abszolút igazság[8].

Az objektív folyamat fejlődése — ellentmondásokkal és harccal teljes fejlődés. Az emberi megismerés fejlődése szintén ellentmondásokkal és harccal teljes fejlődés. Az objektív világban végbemenő minden dialektikus mozgás előbb vagy utóbb visszatükrözésre találhat az emberi megismerésben. A keletkezés, a fejlődés és a pusztulás folyamata a társadalmi gyakorlatban végtelen, és ugyanígy végtelen a keletkezés, a fejlődés és a pusztulás folyamata az emberi megismerésben is. Mivel a meghatározott eszméken, elméleteken, terveken és tervezeteken alapuló, s az objektív valóság megváltoztatására irányuló gyakorlat egyre jobban és jobban előrehalad, az objektív valóság emberi megismerése is egyre jobban és jobban elmélyül. Az objektíve létező reális világ változásának folyamata örök és határtalan, s ugyanilyen örök és határtalan az igazság megismerése az ember által a gyakorlat folyamatában. A marxizmus-leninizmus egyáltalán nem vet véget az igazság feltárásának, hanem ellenkezőleg, szakadatlanul az igazság megismerésének egyre újabb útjait tárja fel a gyakorlat folyamatában. Következtetésünk: mi a szubjektív és az objektív, az elmélet és a gyakorlat, az ismeret

és a cselekvés konkrét történelmi egysége mellett vagyunk; ellene vagyunk a konkrét történelemtől elszakadt minden — „baloldali" és jobboldali — hibás nézetnek. A társadalmi fejlődés most beköszöntött korszakában a történelem a proletariátust és pártját tette felelőssé a világ helyes megismeréséért és átalakításáért. A világ átalakítására irányuló gyakorlat folyamata — az a folyamat, amelynek menete a tudományos megismerés alapján előre ki van jelölve — mind Kínában, mindpedig az egész világon elérkezett ahhoz a roppant fontos történelmi pillanathoz, ahhoz az emberiség története során soha nem látott pillanathoz, amikor teljesen szertefoszlik a sötétség mind Kínában, mind az egész világon, és ez a világ csodálatosan fényes világgá válik.

A proletariátusnak és a forradalmi néptömegeknek a világ átalakításáért folytatott harca a következő feladatok megvalósítását foglalja magában: az objektív világ átalakítása, valamint saját szubjektív világunk átalakítása — megismerési képességeink átalakítása, a szubjektív és az objektív világ egymáshoz való viszonyának átalakítása. A földkerekség egy részén — a Szovjetunióban — az emberek már dolgoznak ezeknek az átalakításoknak megvalósításán, és jelenleg gyorsítják ennek az átalakításnak a folyamatát. A kínai nép és a világ népei előbb vagy utóbb ugyancsak megjárják majd ezeknek az átalakításoknak az útját.

Amikor az átalakításra váró objektív világról van szó, ebben benne vannak az átalakítás ellenségei is; ezeknek előbb át kell esniök a kényszeren alapuló átalakítás szakaszán, ami után beléphetnek a tuda-

tosságon alapuló átnevelés szakaszába. Az az idő, amikor az emberiség elérkezik önnönmaga és a világ tudatos átalakításához, a világkommunizmus korszaka lesz.

A gyakorlat révén igazságokat kell feltárni, és ugyancsak a gyakorlat révén igazolni kell és tovább kell fejleszteni ezeket az igazságokat. Az érzéki megismerésről cselekvően át kell térni a racionális megismerésre, majd továbbmenve, a racionális megismerésről a forradalmi gyakorlat aktív vezetésére, a szubjektív és az objektív világ átalakítására. Gyakorlat — megismerés, további gyakorlat — további megismerés: ez a forma ciklikus ismétlődésében végtelen, s ugyanakkor a gyakorlat és a megismerés ciklusainak tartalma minden egyes esetben magasabb fokra emelkedik. Ez egészében véve a dialektikus materializmus ismeretelmélete, ez a dialektikus materializmus nézete az ismeret és a cselekvés egységéről.

JEGYZETEK

[1] *Lenin.* „Hegel «A logika tudománya» c. könyvének konspektusa". (Filozófiai füzetek. Moszkva 1947. 185. old. oroszul. — *Szerk.)*

[2] *Marx—Engels.* „Tézisek Feuerbachról". (Válogatott művek. 2. köt. Szikra 1949. 399. old. — *Szerk.)*
Lenin. „Materializmus és empiriokriticizmus". (Szikra 1948. 137. old. — *Szerk.)*

[3] *Lenin.* „Hegel «A logika tudománya» c. könyvének konspektusa". (Filozófiai füzetek. Moszkva 1947. 146. old. oroszul. — *Szerk.)*

[4] Lenin a következőket mondja: „Ahhoz, hogy megértsünk, tapasztalatilag kell hozzákezdeni a megértéshez, a tanulmányozáshoz, a tapasztalástól kell felemelkedni az általánoshoz.” *Lenin.* „Hegel «A logika tudománya» c. könyvének konspektusa”. Filozófiai füzetek. Moszkva 1947. 178. old. oroszul. — *Szerk.)*

[5] *Lenin.* „Mi a teendő?” (Válogatott művek. I. köt. 194. old. — *Szerk.)*

[6] *Lenin.* „Materializmus és empiriokriticizmus” (Szikra 1948. 137. old. — *Szerk.)*

[7] Sztálin. A leninizmus alapjairól. *Sztálin* Művei. 6. köt. 99. old.

[8] *Lenin.* „Materializmus és empiriokriticizmus”. (Szikra 1948. 131. old. — *Szerk.)*

KÍNAI PÉNZNEMEK, SÚLYOK ÉS MÉRTÉKEK

Pénznemek

jüan = kínai pénz-alapegység (az úgynevezett kínai dollár)
csiao vagy mao = 0,1 jüan
fen = 0,01 jüan
ven = réz váltópénz. 1 jüanban körülbelül 2800 ven volt.

Súlyok

tan = 100 csin = 59,68 kilogramm
csin = 16 liang = 596,8 gramm
liang = 10 csien = 37,3 gramm

Ürmértékek

tan = 10 tou = 103,54 liter (1 tan hántolatlan rizs súlya körülbelül 60 kg)
tou = 10 seng = 10,35 liter

Hosszmértékek

li = 576 méter
csang = 10 cse = 3,2 méter
cse = 10 cun = 32 centiméter

Területmértékek

mu = 0,06 hektár

TARTALOM

A kiadó előszava 5
Előszó a kiadáshoz 7

AZ ELSŐ FORRADALMI POLGÁRHÁBORÚ IDŐSZAKA

A KÍNAI TÁRSADALOM OSZTÁLYAIRÓL (1926 március) 13
Jegyzetek 27
JELENTÉS A HUNAN-TARTOMÁNYI PARASZTMOZGALOMMAL KAPCSOLATBAN MEGTARTOTT VIZSGÁLATRÓL (1927 március) 33
A parasztkérdés komolysága 35
Szervezkednek 37
A tuhaókat és lieseneket elsöprik az útból, minden hatalom a parasztszövetségek kezébe megy át.. 38
„Nagyon rossz" és „nagyon jó" 41
Az úgynevezett „szélsőségek" problémája 43
Az úgynevezett „mezítlábas mozgalom" 46
A forradalmi élcsapat 47
Tizennégy nagy vívmány 55
1. A parasztok beszervezése a parasztszövetségekbe 55

2. Politikai csapás a földbirtokosokra 57
3. Gazdasági csapás a földbirtokosokra 63
4. A tuhaók és liesenek feudális uralmának megdöntése; a régi kerületi és járási hatalmi szervek felszámolása 66
5. A földesúri fegyveres erők felszámolása és a paraszti fegyveres erők megteremtése 67
6. A kerületi előljáró úr és szekértolói hatalmának megdöntése 69
7. A nemzetségi hatalomnak — az ősök temploma és a nemzetségfők hatalmának megdöntése; a vallás hatalmának — a város őrszelleme és a helyi szellemek hatalmának megdöntése; a férfi hatalmának megdöntése 73
8. Politikai agitáció kifejtése 79
9. A parasztok által elrendelt tilalmak 81
10. Az útonállás felszámolása..... 89
11. A súlyos adók és szolgáltatások megszüntetése . 90
12. Mozgalom a kultúráért 91
13. A szövetkezeti mozgalom 93
14. Az utak és töltések javítása 94

Jegyzetek..... 96

A MÁSODIK FORRADALMI POLGÁRHÁBORÚ IDŐSZAKA

MIÉRT ÁLLHAT FENN KÍNÁBAN VÖRÖS HATALOM (1928 október 5) 105

1. Az ország politikai helyzete 107
2. A kínai vörös hatalom keletkezésének és fennállásának okai 109
3. Forradalmi támaszpont létesítése Hunan és Csianghszi tartomány határán és az augusztusi vereség 114
4. A hunan-csianghszi forradalmi támaszpont jelentősége Hunan, Hupej és Csianghszi tartomány szempontjából 117
5. Egy gazdasági kérdés 118
6. A katonai támaszpontok kérdése 119

Jegyzetek 120

A CSINGKANGSANBAN FOLYÓ HARC (1928 november 25) 125

Forradalmi támaszpont létrehozása Hunan és Csianghszi tartomány határán, és az augusztusi vereség 127
A forradalmi támaszpont jelenlegi helyzete 137
Katonai kérdések 140
Az agrárkérdés 153
A hatalmi szervek kérdése 159
A helyzet a pártszervezetekben 162
A forradalom jellegéről 171
A forradalmi támaszpontról 175

Jegyzetek 181

A PÁRTBAN ÉSZLELHETŐ HIBÁS NÉZETEK FELSZÁMOLÁSÁRÓL (1929 december) 187

A katonai szellemű gondolkodásmódról 190
Az ultrademokratizmusról 194
A párt szervezeti elveivel ellenkező nézetekről.... 196
Az egyenlősdi tendenciákról 198
A szubjektivizmusról 199
Az individualizmusról 201
A betyár-csapatra jellemző beállítottságról 204
A puccsizmus csökevényeiről. 205

Jegyzetek 206

A SZIKRÁBÓL TŰZ GERJEDHET (1930 január 5) .. 209

Jegyzetek 229

FORDÍTSUNK FIGYELMET A GAZDASÁGI MUNKÁRA (1933 augusztus 20) 233

Jegyzetek 248

HOGYAN HATÁROZZUK MEG AZ OSZTÁLYHOVATARTOZÁST A FALUN (1933 október)..... 249

1. A földbirtokosok 251
2. A kulákok 252
3. A középparasztok 253
4. A szegényparasztok 254

5. A munkások 254
Jegyzetek 255

GAZDASÁGI POLITIKÁNK (1934 január 23) 257
Jegyzetek 267

TÖRŐDJÜNK TÖBBET A NÉP ÉLETÉVEL, FORDÍTSUNK NAGYOBB FIGYELMET A MUNKAMÓDSZEREKRE (1934 január 27) 269
Jegyzetek 279

A JAPÁN IMPERIALIZMUS ELLENI HARC TAKTIKÁJÁRÓL (1935 december 27) 281
A jelenlegi politikai helyzet sajátosságai 283
A nemzeti egységfront 298
A népköztársaság 305
A nemzetközi segítség 313
Jegyzetek 315

A KÍNAI FORRADALMI HÁBORÚ STRATÉGIAI KÉRDÉSEI (1936 december) 329
I. fejezet. Hogyan tanulmányozzuk a háborút 331
1. A háború törvényei fejlődnek 331
2. A háború célja — a háborúk megszüntetése. 337
3. A stratégia a hadvezetésnek mint egységes egésznek törvényeit tanulmányozza 338
4. A fődolog — érteni a tanuláshoz 344
II. fejezet. A Kínai Kommunista Párt és a kínai forradalmi háború 353
III. fejezet. A kínai forradalmi háború sajátosságai 358
1. A kérdés fontossága 358
2. Melyek a kínai forradalmi háború sajátosságai?. 360
3. Így alakul ki a stratégiánk és a taktikánk 365
IV. fejezet. „Hadjáratok" és ellenhadjáratok mint a kínai polgárháború fő formái 367
V. fejezet. A stratégiai védelem 375
1. Az aktív és a passzív védelem 376
2. Az ellenhadjáratok előkészítése 382
3. A stratégiai visszavonulás 386

4. A stratégiai ellentámadás 408
5. Az ellentámadás kezdete..... 412
6. Az erők összpontosítása 425
7. A hadműveletek mozgó jellege 437
8. A hadműveletek gyorsasága 446
9. A megsemmisítő hadműveletek 452

Jegyzetek 454

NYILATKOZAT CSANG KAJ-SEK NYILATKOZATÁRÓL (1936 december 28) 465

Jegyzetek..... 473

A KÍNAI KOMMUNISTA PÁRT FELADATAI A JAPÁNELLENES HÁBORÚ IDŐSZAKÁBAN (1937 május 3) 481

Kína külső és belső ellentéteinek jelenlegi fejlődésszakasza 483
Harc a demokráciáért és a szabadságért..... 490
A vezetésért való felelősségünk 501

Jegyzetek..... 506

HARC A SOKMILLIÓS TÖMEGEKNEK A JAPÁNELLENES NEMZETI EGYSÉGFRONTBA VALÓ BEVONÁSÁÉRT (1937 május 7) 523
A béke kérdése 525
A demokrácia kérdése 530
A forradalom perspektíváinak kérdése 534
A káderek kérdése 536
A pártonbelüli demokrácia kérdése 538
A konferencia egységes állásfoglalása és az egész Párt egybeforrottsága 538
Harc a sokmilliós tömegeknek a japánellenes nemzeti egységfrontba való bevonásáért 539

Jegyzetek..... 540

A GYAKORLATRÓL
A MEGISMERÉS ÉS A GYAKORLAT — AZ ISMERET ÉS A CSELEKVÉS ÖSSZEFÜGGÉSÉRŐL (1937 július) 545

Jegyzetek..... 572

Kínai pénznemek, súlyok és mértékek 574

4824. Franklin-nyomda Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.
Felelős: Vértes Ferenc.